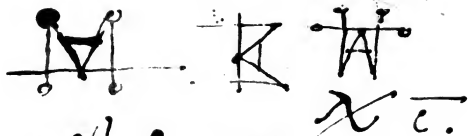

2/9 1/2

Ex Libris Joannis Nensini
1874

Handwritten text in a cursive script, likely a musical notation or a signature, featuring a large initial 'H' and the word 'Orestes' followed by 'son' and 'Ester'.

W.

N.

M.

W.

W. N. M.

JO: ALBERTI FABRICII
BIBLIOTHECA
L A T I N A,
S I V E

NOTITIA AUCTORUM VETERUM LATINORUM,

*Quorumcumque scripta ad nos pervenerunt, distributa in Libros
IV. Supplementis, quæ antea sejunctim excusa maximo Lecto-
rum incommodo legebantur, suis quibusque locis nunc primum
insertis.*

TOMUS SECUNDUS,

Ad cujus calcem accedunt suppleta ingens lacuna aliquot pa-
ginarum in scholiis Eustathii ad Dionysium Periegetem,
& Aur. Cornelii Celsi Rhetorica ex unica Sixti
Pompæ editione.

V E N E T I I S, MDCCXXVIII.

Apud Sebastianum Coleti.

CUM APPROBATIONE ET PRIVILEGIO.

THE HISTORY OF
THE
CITY OF
NEW YORK

BIBLIOTHECÆ LATINÆ,

S I V E

NOTITIÆ AUCTORUM VETERUM LATINORUM;

L I B E R III.

*De Scriptoribus aeneæ, & ferreæ ætatis à temporibus
Antoninorum ad corruptum penitus nitorem
sermonis latini.*

C A P U T I.

D E A U L O G E L L I O.

*Gellii ætas. 1. Noctes Atticæ. 2. Earum editiones. 3. * Index Scrip-
torum à Gellio laudatorum. 4.*

I.

AULUS (a) GELLIUS, Romanus, Romæ in Rhetorica disciplina Cornelii Frontonis, deinde Athenis Philosophorum Phavorini, Tauri, T. Eustachii, Peregrini & aliorum auditor, vir elegantissimi eloquii & multæ ac facundæ scientiæ dicitur Augustino IX. 4. de Civ. DEI. Sane litterarum & antiquitatis peritissimus fuit, floruitque sub Antonino Pio (b), mortuus primis annis Marci Antonini Philosophi. * A. Gellium vocant etiam Servii & S. Augustini Codices, nec non Prisciani, Joannis Sarisberiensis item ac Papie, & Vincentii Bellovacensis in speculo doctrinali: licet in hoc Agellius etiam quandoque per errorem legitur, quod præfert cum Lipsio Obertum Gifanium Epistola ad Muræum, in qua etiam affert vetus hemistichion nescio cuius poetæ *ut doctus Agel-*

Tom. II.

*A
lius*

(a) Ita potius auctore Lupo Ferrariensi Epist. 11. & s. videtur nomen ejus efferrandum, quam *Agellius*, et si non ignoro auctoritate MS. Cod. Prisciani aliter sensisse Justum Lipsium VII. 8. quæst. Epistol. Obertum Gifanium, Jac. Schegkium, Lud. Carrionem, Gerh. Jo. Vossium aliosque, Salmasium etiam in commentario inchoato MS. ad Arnobium. At pro sententia eorum qui Aulum Gellium vocant, vide Lambecium in Prodro-
mo lucubrationum ad hunc scriptorem. In Theodori Gaza libello de mensibus, ubi Αὔ-
τος Κεραιος λέγεται laudatur, inquitur Aulus Gellius. Gelliis variis in Glandorpil Ono-
matice p. 382. memoratis add. Capum Gellium de quo Diodorus Sic. XX. T. 2. p. 817.

(b) Confer H. Dodwelli diff. de ætate peripli maris Euxini §. 10. p. 217. seq. T. 1. Geog-
raphor. Græcorum minorum V. C. Jo. Hudsoni.

lius inquit. Atque Agellium reperit etiam eruditiss. Plassius in Codice epitomes Lactantii antiquissimo Taurinensi, quinti si fas est credere sæculi. Gaufridus sive Galfridus Anglicus circa A. 1200. clarus in poetria nova v. 1836.

— In simili forma retractat Agellius istud.

Et v. 1863. & testis Agellius auctor. Sed assentior Petro Servio, Medico Romano, qui capite 2. Miscellaneorum: (a) Apud ple-rosque, inquit, viros doctos invaluit opinio, apud Transalpinos omnes (nimis dictum hoc liberaliter) usus obtinuit, ut veteri AULI GEL-LII nomine repudiato AGELLIUS appelleretur. Ego vero antiquum retinendum esse nullus dubito. Id ut credam faciunt sex Vaticani Co-dices, impressi libri omnes, & Romanus usus. Etenim ut hinc exor-diar, Agelliam (b) familiam vix, imo ne vix quidem apud Roma-nos reperies: Gelliam vero apud Ciceronem, Livium, Dionysium, Valerium, Plutarchum, Asconium, Fastos Capitolinos. Accedit quod si Agellii nomine gentilitio appellandus est, nam quæ in jus desinunt gentilitia sunt, prænomen ei necessario imponendum: neque enim fieri potest ut quispiam prænomen, hoc est, proprio nomine careat. At Agelli-prænomen (c) apud neminem videre est, aut veterem aut recentiorum au-ctorem: Ergo necessario sequitur ut Aulus sit prænomen, Gellius nomen gentilitium. — In uno eodemque libro Vaticano, qui solus habet Agellius, modo Agellius scriptus est per g minusculum, modo per majusculum, ita, AGellii liber quartus. Unde constat plane oscitantes fuisse librarios, nec de majusculis aut minusculis literis, multo minus de punctis laborasse. Nemo enim non videt AGellii interpretandum esse Auli Gellii, & pun-cto intermedio sejungendum, assentientibus omnibus aliis Vaticanis li-bris, quorum plerique habent Auli Gellii Noctes Atticæ, prænomi-ne scilicet omnibus litteris scripto: alii A. Gellii, prænominis ex anti-quo more exarato per unicam litteram A. puncto terminatam. Omnino igitur retinenda est vetus nomenclatura, & Aulus Gellius appellandus.

De Gellii ætate consulendus etiam illustriss. Norisius in Cenota-phiis Pisanis pag. 464. Salmasius libro de Hellenistica pag. 37. An-toninorum ævo Agellius politissime & elegantissime scripsit, & prorsus ἀρχαῖον dicendi modum imitatus est. Idem pag. 85. Agellius infinitis vocibus locum dedit in Atticis noctibus, quæ noctem potius quam diem ea in ætate saperent, adeo obscura erant ac tenebrosa, & vix illius temporis hominibus intellecta. Apud omnes tamen hodie literatos pro elegantissimo Latine lingue auctore habetur, & olim habitus est, pas-simque

(a) Tom. 2. Miscellan. Italic. erudit. Gaudentii Roberti pag. 21.

(b) Αἰγῶν, cujusdam mentionem reperi apud Socratem v. 10. Hist. Eccles. & sicut à servo Servilium, à virgula Virgilium, sic ab agello fieri Agellium Priscianus annotat libro IV. pag. 634.

(c) Dicere possis similiter Arnobii nullum prænomen exstare.

finque à Grammaticis tanquam scriptor idoneus citatus, à quibusdam etiam multis in locis ad verbum pene transcriptus.

II. Exstant Noctium (a) Atticarum ad liberos suos libri XX. (b) varia & facunda scientia referti, quos ita inscripsit, quod longinquis per hyemem noctibus in agro terræ Atticæ commentationes illas ludere ac facere exorsus esset, ut ipse ait in (c) præfatione, quæ in antiquioribus editionibus perpetam locum extremum libri vigesimi occupat. Liber sextus æxiæus est. Libri octavi qui in quindecim capita distinctus periiit sola argumenta ad nos pervenerunt, qualia libris suis Gellius id præfixisse ipse in præf. testatur, etsi, quæ hodie habemus an Gellii sint vel potius Avieni (d) qui in MS. quodam Gellium recensuisse dicitur, ambigunt aliqui eruditorum. Vide H. Stephani noctes Parisinas num. 4. 5. à cuius tamen sententia merito recedit V. C. Jacobus Gronovius p. 12. ad Gellium & 743. * Argumenta; capitum, quæ habemus, an ab ipso Gellio an ab Avieno sint, dubitant post H. Stephanum Olaus Borrichius in Cogitationibus de Latina lingua pag. 79. & Friedericus Rappoltus Observationibus ad Gellii II. 28. p. 3. seq. Sed dubitant sine magna causa, ut jam notatum Jac. Gronovio, & nuper ostendit Christianus Falsterus in vigilia prima Gellianis noctibus apud Ripenses impensa, editaque Hafniæ 1721. 8. in qua libri octavi argumenta (quæ libro ipso amisso sola hodie supersunt) singulari studio illustravit, notavitque illa primum lucem vidisse ex Codice, ut ait editor, vetustissimo, in editione Veneta Philippi Picii Mantuani A. 1500. Libri octavi caput quintum ex ingenio restituit Durantius Casellius l. 2. cap. 4. Var. Lectionum.

III. Primus (e) Gellium edidere Conradus Siveinheim & Ar-

A 2 nol.

(a) Sic, Gellii imitatione Noctes Parisinas scripsit H. Stephanus, Avicianas Felicianus Betera, Romanas Curtius Lancilottus, Tusculanæ & Ravennatenſes Jo. Mattheus Cariophyllus, Africanas Sigismundus Pauluzius, Solitarias Jo. Baptista Persona, geminas Jo. Nardius: Nocturnas exercitationes Franciscus Rubzus, Noctes Christianas D. Jo. Fichtius Rostochiensis Academix lumen, Antonius Borremansius Vesperas Gorinchemenses, Jacobus Gussertus Groningenſes, alius denique Noctes Theologicas, quibus propter obscuritatem succuat, qui titulum imposuere tenebrarum Theologicarum; * Noctes Augustas sive Persinas M. Antonius Boneciarius, Mormantinas Joannes Bachotius, Medicas Jo. Freitagius Professor Groningenſis.

(b) In Catalogo MSS. If. Vossii cod. latino V. memoratur Aulus Gellius definens in libro vigesimo tertio. Sed thesaurus, quod ajunt, carbonēs.

(c) Præfationem loco suo motam postliminio restituendam monuit Salmasius Prolegomenis ad Solin. & Langbænius in limine notarum ad libellum Aureolum Longini cpi. dñus. Quod factum etiam in editionibus Gellii Oiseſiana & Gronovianis.

(d) Vide Jac. Schegkii præfess. Epist. 6.

(e) Notitiam aliquot antiquiorum Gellii editionum fateor me debere V. C. Jacobo Gronovio, qui in nova sua Gellii editione illas annotavit; aliquot etiam petet Lector ex Thomæ Crenii par. 16. animad. Hist. Phil. p. 31. seq.

noldus Panartz (a) Romæ 1469. fol. Commentarios *Joannis Andree*, eodem anno Romæ editos, memorat Catalogus Gudianus p. 327. Editio Veneta prima ex ædibus Petri de Maximis A. 1472. fol. lucem vidit, & cum MSS. collata à Francisco Junio Francisci filio exstat inter libros Is. Vossii, Lugduni Batavor. * Vir Clariss. Eusebius Renaudotus mihi significavit apud se esse editionem Gellii Venetam per Nicolaum Jenson Gallicum A. 1472. fol. excusam Nicolao Truno, Duce Venetiarum inclyto. Eadem fol. Neapoli in Bibl. Josephi Valleræ, atque in Bibl. Mazariniana eam Lambecius evoluit. Video & memorari alteram Romanam Anno 1474. fol. Veneta altera An. 1477. fol. per Andream Jacobi Catharensen. Brixienfis per Boninum de Boninis de Ragusa, An. 1485. correctore Marco Scaramucino de Palatiolo. * Hanc celeberrimus Perizonius legavit Bibl. Leidenfi. In ea legitur hocce ostastichon:

Si quem Cecropia clarum Latiaque Camæna

Esse juvat, Geli scripta probanda legat.

Attica nox luci nunquam cessura diurna

Ad varias artes quam bene monstrat iter.

Entibi, docta cohors, Marcus (b) correxit ad unguem,

Quem tulit Adriaco Brixia Marte potens.

Si quid erit falsi, veniam dabis, inscia turba

Forssan huic nocuit, dum celerabat opus.

Joannis Claimundi commentarium in Gellium, quem adolescens concinnavit, laudat Robertus Viduus hoc Epigrammate, apud Joh. Lelandum pag. 486. de scriptoribus Britannicis.

Qua te laude canam felix Claimundia proles,

Qui tantum, imberbis undique, ludis opus.

Vincentinam Gellii editionem commemorat Barthius pag. 1597. Adversar.

Veneta tertia A. 1486. quarta 1491. fol. quinta A. 1500. Philippi Picii Mantuani, & sexta 1509. 4. apud Joannem de Tridino cum præfat. Philippi Beroaldi ad Sigism. Hoenlohum Scholasticum Germanum, præmissis versibus Jo. Petri Feretrii Ravennatis, Caroli Capelli P. V. Francisci equitis F. & Victoris Falchonii, in qua libri octavi argumenta primum edita fuerunt. Basileensis A. 1506. Parisiensis 1511. 4. in ædibus Ascensianis ad exemplar recognitionis Beroaldinæ: & 1515. 4. ex recensione Joannis Connelli cum præfat. ejusdem Philippi Beroaldi. Florentina Philippi Juntæ A. 1513. 8.

Aldi-

(a) * Fallitur Lambecius, qui primam Gellii editionem Romanam in domo Petri de Maximis à Conrado Sveinheim, & Arnoldo Pannartz 1469. fol. curatam Aldo tribuit. In illa nomen Aulus Gellius, per simplicem liquidam effertur, ut testatur Mich. Maittaire pag. 65. annal. typograph.

(b) Marcus Scaramucinus de Palatiolo.

Aldina A. 1515. 8. Lugdunensis, forma minore A. 1515. 8. Argentoratensis A. 1517. fol. & altera 1521. 8. Basileensis 1519. fol. Parisiensis cum scholiis *Badii Ascensii*, Paris. A. 1519. 1524. fol. Coloniensis apud Eucharium Cervicornum 1526. fol. & eodem anno apud Soterem, 8. & *Petri Mosellani* Protognensis in Gellium annotationes Basil. 1526. 8. quæ exstant etiam in edit. Gellii Paris. 1532. & Colon. 1533. 1537. & 1549. 1566. 8. apud Gymnicum. Basil. 1549. 1561. Lugdunensis apud Seb. Gryphum, 1534; & altera Gryphiana 1539. & tertia 1546. quarta 1550. quinta 1555. sexta 1559. 12. septima 1561. & octava 1566. 8; apud Anton. Gryphum. Parisiensis altera tertiaque cum scholiis *Badii Ascensii* ex annotatis *Ægidii Masferii* Parisiensis 1524. & 1536. fol. in qua posteriore editione additæ notæ *Petri Mosellani*. Veneta 1544. & 1573. 8. Parisiensis quarta 1564. 12. & quinta 1584. apud Hieron. de Marnef &c. forma minore. Lugdunensis apud Barthol. Vincentium 1571. & altera 1585. 12. tertia 1592. 12. Tornæsiana. Genevensis 1621. forma minore.

Sed imprimis utilem operam huic scriptori castigando præstitit *Lud. Carrio*, & qui cum notis, emendationibus & notis Parisinis (a) edidit *H. Stephanus* Paris. 1585. 8. eîs commentarios eorum integros in Gellium desideremus non minus quam promissas editiones ab Ob. Giphano, Justo Lipsio (b), Jos. Scaligero & Jo. Wovverio, Jo. Pricæo, Claudio Salmasio, & Petro Menardo Turonensi, & Claudio Salmasio. *Petri* quoque *Lambecii* prodromus lucubrationum in Gellium, quem cum MS. Regio Parisiensis contulerat, typis expressus Paris. 1647. 8. epidromo hætenus substituitur, nec prodromi editio secunda, quam priore quadruplo auctiorem in prodromo historiæ librariæ idem *Lambecius* promissit, unquam lucem adspexit. *Philippi Caroli* animadversiones in Agellium cum ejusdem in Curtium observatis, præmissa de Criticis dissertatione post ejus obitum à Christoph. Arnoldo editæ Norimbergæ 1663. 8. non ultra librum 14. (c) procedunt. * Editionem Gellii Genevensem sive Aurel. Allobrog. A. 1609. ex H. Stephani recusam recensione & ob contextum scriptoris emendatiorem, & ob notas breves quidem sed optimæ

Tom. II.

A 3

frugis,

(a) In prima statim Gellium Stephanus tueretur adversus acrem *Ludovici Vivis* censuram, qui lib. 3. de disciplinis Gellium vocat *hominem rhapsodum plane, congestorem potius quam digestorem, & ostentatorem quam peritum, loquaculum sine eruditione, in verbis ac sententiis putidulum &c.*

(b) Vide Lipsium II. 3. clet.

(c) Christophorus Adamus Rupertus nota marginali ad *Caroli* animadversiones p. 280. ad illa verba: Agite igitur d. mei, perseverate animum). Utinam & antequam perseverasset, nec imperfectas has vobis lucubrationes reliquisset.

frugis, utpote è Carrione, Jureto, Cujacio, Turnebo, Casaubono, Lipsio, Manutio, Adr. Junio, Meursio, Fruterio, Dionys. Gothofredo selectas, commendat Christianus Tycho-nius Epistola ad Christianum Falsterum specimini hujus Gelliano inserta p. 69.

Jani Passeratii notarum in Gellium MStarum, quæ fuerint apud Jacobum Mentelium Paris. Medicum, mentio in Lucæ Langemannii ad Lambecium Epistolis MSS. Editionem Gellii affectam pridem à Lipsio liquet ex Epistola ejus ad Theodor. Cantenum A. 1580. *Agellius meus paratus est; differo tamen propter commentarium Cornelianum, (in Tacitum) quem priorem extrudere volo.* Merico Casaubono etiam (præf. ad Polybium) Casp. Scioppio, & Henrico Ernstio Gellium edere in animo fuit. Scalligerana p. 160. *Lucas Fruterius avoit un Agellius tout prest d'estre imprimé, qui luy a esté derobé.* Gellii nosces illustriores à se factas proximis nundinis emissurum se scripsit Carolus Hannibal Fabrotus Commentario ad XVI. 10. Cod. Theodof. de paganis pag. 9. Paris. 1618. 4. sed nescio quibus causis impeditus id neutiquam præstitit.

Emendatissimam vero Gellii editionem (a) A. 1651. 12. Amstelodami in lucem emisit Jo. Frid. Gronovius, atque iterum 1665. 12. quam ut plurimum sequitur Lugdunensis, quæ Antonii Thysii, & cum ille labori huic immortuus esset, Jacobi Oisellii cura in Belgio prodijt, selectaque ex variis doctissimorum hominum scriptis commentaria adjuncta habet, subjecto indice scriptorum à Gellio allegatorum Anno 1666. 8. In usum Delphini Gellium illustravit Jacobus Proust, Paris. 1681. 4. Ab eo tempore Gellius cum notis & emendationibus Jo. Frid. Gronovii ad priores novem libros excusus est Lugd. Bat. 1687. 8. Denique ibidem 1706. 4. luculentam Gellii editionem adornavit Jacobus Gronovius dicatam illustrissimo, & doctissimo Abbati Dominico Passioneo, in qua locis quamplurimis emendatior est contextus è collatione MSS. Codicum, cum notis utriusque Gronovii parentis & filii, atque castigationibus accesserunt P. Lambecii Prodrum lucubrationum Gellianarum, Casp. Scioppii integr. collatio duorum Codicum MSS. & ex Lud. Carrionis Castigationibus excerpta. Notæ Vario-rum ex editione Thysiana non integræ adjunctæ sunt, sed loco earum frequentes passim in Thysium & Oisellium & alios viros eruditos Jac. Gronovii investivæ.

Glossarium vocum haud vulgarium in Gellio edere voluit Barthius,

(a) Hanc editionem Jac. Perizonius habuit collatam cum Codice Petavii, Senatoris Paris. scripto A. C. 1172.

thius, cujus specimen vulgavit VIII. 16. Adversar. Julii Cæsaris Scaligeri *problemata Gelliana* edita sunt Amst. 1651. 12. D. Frid. Rappolti *Logica Gelliana*, in qua loca Gellii ad Dialecticam spectantia illustrantur, prodit separatim Lipsiæ 1654. 4. * Verborum Gellianorum rariorum Catalogum dat Jacobus Mosantus Brionius in Epistolis editis Cadomi 1670. 8. p. 224. seq. Sed usibus studiosorum longe accomodatius est futurum, pleniusque satisfaciet lexicon Gellianum, quod pulchris locupletatum observationibus daturus est, & cujus nuper specimen vulgavit Clarissimus vir Christianus Faltherus. D. Gatti Agellius vindicatus est dissertatio referta conviciis in P. Mazzuchellum super loco Gellii XVI. 13. de municipiis in jus Coloniarum mutari gestientibus. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d' Italia Tom. XIV. pag. 140. seqq.

Prætereo editiones Gellii promissas vel affectas à Lipsio, Gifanio, Wovverio, Cornelio van Dalen, Jo. Pricæo & Petro Mercurio Turonensi. Jacobi Crucii & Pontani animadversiones in Gellium ab Allatio & Thylio laudatas notavit Jac. Gronovius.

IV. Index Scriptorum à Gellio laudatorum

ex editione Jacobi Gronovii.

- L. **A** Cicius lib. 14. cap. 1. Atreo 13, 2. Didascalico primo 3, 11. Neoptolemo 13, 3. Pelopidis 2, 6. Pragmaticis 20, 3. Sotadicorum primo 7, 9.
- M. Accius Plautus 4, 7, 18, 12, 19, 8. in comædia 1, 7. Amphitryone 1, 7. Asinaria 1, 22, 7, 17, 18, 12. Atraba 11, 7. Aulularia 3, 14, 7, 9. Bacchidibus 3, 14. Bæotia 3, 3. Casina 1, 7. Cistellaria 3, 16. Clitellaria 7, 7. Epidico 4, 6, 17. Epitaphio suo 1, 21. Freto 3, 3. Menæchmis 3, 14, 18, 9. Milite glorioso 15, 15. Mostellaria 20, 6. Nervolaria 3, 3. Persa 5, 21. Pœnulo 13, 18. Pseudolo 20, 6. Rudente 9, 12. Stichio 7, 17. Trigemini 7, 9. Trinummo 17, 6. Truculento 13, 21.
- Æ**lius Melissus libro de loquendi proprietate 18, 6.
- L. **Æ**lius Stilo Præconinus 2, 21, 3, 3, 5, 21. commentario de proloquiis 16, 8.
- L. **Æ**lius Tubero 14, 7, 8. in historiis 6, 3, 4. historiarum primo 10, 28. de officio judicis 14, 2. libro ad C. Oppium 7, 9.
- Æ**schines in oratione qua Timarchum de impudicitia accusavit 18, 3.
- Æ**schylus de τῶ παραπρωτοπρωτοπρωτο 13, 17.
- Æ**scopus Phryx in Apologis 2, 29.
- L. Afranius togatarum scriptor in togata 20, 6. in *Consobrinis* 15, 13. in togata, *Sella* 13, 8. in togata, *Titulus* 10, 11.
- A. Albinus historiarum libro 1, 11, 18.
- A 4 Alcæus

- Alcæus in poematis 17, 11.
 Alexander Ætolus 15, 20.
 Alexander magnus epistola ad Aristotelem 20, 5.
 Alexis comicus 2, 23, 4, 11. in comœdia, quæ Pythagoræ vita inscribitur 4, 11.
 Alfenus Varus libro Digestorum XXXIV. Consecutorum secundo 6, 5.
 Anacreon 19, 9.
 Andronicus philosophus 20, 5.
 Annæus Cornutus commentario in Virgilium 2, 6. de figuris sententiarum libro secundo 9, 10.
 L. Annæus Seneca ad Lucilium epistolarum libro XXII. 12, 2.
 Annianus poeta 7, 7, 9, 10.
 Antisthenes Socraticus 9, 5.
 Q. Antistius Labeo 1, 12, 15, 27. commentariis ad XII. tabulas 1, 12, 20, 1. libro de duodecim tabulis secundo 7, 15. libris ad edictum prætoris quarto, *ibid.* libris posterioribus. *ibid.* ad edictum ædilium curulium 4, 2.
 Apollodorus 2, 23. in Chronicis 17, 4.
 Appion Plistonices 6, 8. in Aegyptiacis 5, 14, 10, 10. libri Aegyptiacorum quinto 5, 14, 7, 8.
 Aristarchus grammaticus 2, 25.
 Aristas Proconnesius 9, 4.
 Aristides Samius 3, 10.
 Aristo I. C. 1, 18.
 Aristophanes 1, 15, 13, 23, 20, 11. in comœdia *Ἀλκίης* 19, 13. *ἐν ταῖς προτέραις θεσμογραφίαις* 15, 20.
 Aristoteles 2, 22, 23, 3, 11, 16, 10, 2, 15, 26, 19, 2, 5. libro de animalibus sexto 13, 7. epistola ad Alexandrum Magnum 20, 5. libro *περὶ μνήμης* 7, 6, 8, 7. libris problematum 1, 11, 2, 30. problematibus acroamaticis 20, 5. encycliciis 20, 4. exotericis 20, 5. problematibus physicis 19, 4, 5, 6. problematum septimo 3, 6.
 Aristoxenus in libro de Pythagora 4, 11.
 Arrianus in dissertationibus Epiacti 17, 19, 19, 1. libro secundo 1, 2.
 Q. Asconius Pedianus 15, 28.
 M. Asinius Pollio epistola ad Ciceronem 1, 22. epistola ad Plancum 10, 26.
 C. Atejus Capito 12, 2, 24, 10, 20. in consecutorum 2, 24, 20, 2. consecutorum libro nono, qui est de *judiciis publicis* 4, 14, 10, 6. consecutorum CCLIX. 14, 7, 8. in epistola quadam 13. 12. libro de jure pontificio quinto 4, 6. de officio Senatoris 4, 10.
 D. Augustus epist. ad Cajum nepotem 15, 7. in epistolis 10, 24.
 P. Aurelius Opilius in libro primo Musarum 1, 25.
 Bacchylides 20, 7.
 Brutus 17, 7.
 Cæcilius Gallus libro secundo de verborum significatione, quæ ad jus pertinent 16, 5.
 Cæcilius Statius 5, 6. Chrysis 7, 17. Hypobolimæo Aeschino 15. 14. Plocio 2, 23, 3, 16. Polumenis 11, 17. Subditivo 15, 9. Synaristulis 15, 15. triumpho 7, 7.
 Cælius 10, 1. historiarum libro secundo 10, 24.
 Cælius Sabinus 7, 4. libro de edi-

Bo ædiliū curuliū 4, 2.
Cæsellius Vindex 9, 14, 18, 11. in
commentariis Antiquarum le-
ctionum 2, 16, 3, 16, 7, 2, 11, 15,
20, 2.

Callimachus 4, 11.

C. Calvus 19, 9. in poematis 9, 12.
Carneades 17, 15.

Q. Cassius primo Annalium 17, 21.

Chares 5, 2.

Chrysippus 11, 12. libro *περὶ καλῶ-
ν καὶ ἁπορίας* 14, 4. libro *περὶ σωφροσύνης*
quarto 6, 1, 2.

L. Cincius Alimentus, de re mi-
litari libro tertio 16. 4. lib. quin-
to *ibid.* libro sexto. *ibid.*

Q. Claudius Quadrigarius 5, 21.
annali primo 1, 25, 2, 19, 7, 11, 9,
13, 14, 17, 2. annali tertio 1, 16, 3,
7, 8, quinto 5, 17. sexto 2, 2, 17,
13, octavo 17, 13. undecimo 13, 18.
tertiodecimo 13, 27. duodevice-
simo 1. 7. undevicesimo 9, 1, 10,
1, 15, 1, 20, 6. uno & vicesimo 10,
13 vicesimo tertio *ibid.* centesi-
mo & quinquagesimo 1. 7. Clear-
chus 4, 11.

Cloatius Verus in libris verbo-
rum à Græcis tractatorum 16, 12.
libro quarto. *ibid.*

P. Cornelius Pauli F. Scipio A-
fricanus in oratione quam di-
xit in censura, quum ad mayo-
rum mores populum hortaretur
4, 20, 5, 19, in oratione pro
se contra Tib. Afellum de multa
ad populum 7, 11. in oratione
contra P. Sulpicium Gallum 7.
12. in quinta oratione contra
Claudium Afellum 2, 20.

L. Cornelius Sulla rerum gesta-
rum libro secundo 1, 12, 20, 6.

Cornelius Nepos 17, 21. in primo
Chronicorum. *ibid.* primo li-
brorum de vita Ciceronis 15,
28. de viris illustribus 1, 18. libro
exemplorum quinto 7, 18.

Crates 2, 25.

Critolaus peripateticus 9, 5, 11, 9.

Ctesias 9, 4.

Democritus 5, 15. de vi & natura
chamæleontis 10, 12. *περὶ λαγῶν
ἢ λαλακῶν καὶ ὄντων* 4, 13.

Demosthenes 2. 27. 10. 19. in Ora-
tionibus 9. 3. in oratione *ὅτι
ἐστὶν* 13. 1.

Dicæarchus 4. 11.

Diodorus Cronus 11. 12.

Dioxippus Socraticus 17. 11.

Elis grammaticus vetus in Com-
mentariis 13. 14.

Empedocles in carmine 4. 11.

Q. Ennius 7. 9. 12. 9. 4. 10. 1. 12. 2. 13.
19. 17. 17. 18. 9. 19. 8. in annalibus
2. 26. 3. 14. 6. 6. 10. 29. 16. 10. libro
primo 6. 6. 9. 13. 14. 13. 21. libro
tertio 1. 22. libro septimo, 12. 4.
18. 5. libro octavo 20. 10. libro
duodecimo 17. 21. libro tertio-
decimo 7. 2. 18. 2. libro quarto-
decimo 2. 26. 10. 25. libro sexto-
decimo 9. 14. libro duodevicesi-
mo 13. 19. in Achille 4. 17. in Ale-
xandro 6. 5. in Cresphonte 6.
16. in Erechtheo. *ibid.* in He-
cuba 11. 4. in Iphigenia 19. 10. in
Menalippa 5. 11. in Neptolemo
5. 15. 16. in Phœnice 7. 17. in
Scipione 4. 7. in Satyris 2. 29. 7.
9. 12. 18. 2.

Ephorus historicus 3, 11.

Epicharmus 1, 15.

Epicurus 2, 6, 8, 5, 15, 16, 9, 5.

Epiæctus 1, 21, 17, 19. libro quinto
ἡμεῖς

- διελίξων 19. 1.
 Erastriatus 17. 11. libro primo
 διαρίσιων. 16. 3.
 Erucius Clarus epistola ad Sulpi-
 cium Apollinarem 13, 16.
 Euripides 1, 15, 7, 3, 13, 17, 17, 4,
 20, 7. Bacchis 13. 17. in tragœ-
 dia εἰς. *ibid.* in Hecuba 11, 4.
 Eupolis 1, 15.
 Euclides 1, 20.
 M. Fabius Pictor libro annalium
 primo 1, 12, 10, 15. libro quarto
 5, 4.
 Favorinus 1, 1, 9, 8, 10, 12. in ora-
 tione quum lege Liciniam de
 sumtu minuendo suavit 15, 8.
 in *πρὸς συνέλευσιν τῶν πόνων* 11. 5.
 Fenestella 15, 28.
 Furius Antias 18, 11.
 Gabius Bassus in commentariis
 3, 9, 18. libris de origine voca-
 bulorum, & verborum 3, 19, 5, 7.
 libris de origine vocabulorum
 2, 4. libro septimo 11, 17.
 Gallus Asinius 17, 1.
 Cn. Gellius 8, 14. in annalibus 18,
 12. annali tertio 13, 22.
 D. Hadrianus oratione quam in
 senatu de Italicis habuit
 16, 13.
 Hegesias 9, 4.
 Helvius Cinna in poematis 9, 12,
 19, 9, 13.
 Heraclitus Ephesius. *prefat.*
 Hermippus 3, 33.
 Herodotus in historiis 1. 11, 5, 9,
 8, 4, 16, 19, 17, 8, 18, 2. histo-
 riarum primo 3, 10. libro tertio
 13, 7. libro quarto 16, 11.
 Hesiodus 1, 15, 4, 5.
 Hierocles Stoicus 9, 5.
 Hippocrates 17, 11, 19, 2. libro
πρὸς τρωάς 4, 16.
 Homerus 1, 11, 15, 2, 6, 21, 22, 26,
 30, 3, 10, 16, 5, 9, 6, 7, 2, 7, 20,
 9, 9, 10, 12, 1, 13, 1, 6, 20, 23,
 25, 14, 6, 15, 3, 6, 16, 12, 17,
 21, 18, 9, 20, 7.
 Q. Horatius Flaccus 2, 22.
 Q. Hortensius 19, 9.
 Hypsicrates grammaticus libris
 super his quæ à Græcis accepta
 sunt 16, 12, 19, 2.
 Ifigonus Nicæensis 9, 4.
 C. Julius Cæsar. 7. 9. in libris Ana-
 logicis ad M. Ciceronem 19. 18.
 in Anticato 4. 16. libro de
 Analogia primo 1. 10. libro de
 Analogia secundo 9. 14. in Do-
 labellam adionis tertio 4. 16. in
 epistolis ad C. Oppium & Cor-
 nelium Balbum 17. 9. in oratio-
 ne pro Bithynis 5. 13. in suasionem
 rogationis legis Plautiæ 13. 3.
 Julius Higinus 6, 6, 10, 16. com-
 mentariis in Virgilium 1, 21, 5,
 8. in exemplis 10. 18. de vita &
 rebus Africani 7. 1. libro de vi-
 ta rebusque illustrium virorum
 sexto 1. 14. de Virgilio libro
 quarto 16. 6.
 Julius Modestus secundo quæ-
 stionum confusarum 3. 9.
 Junius 14. 8.
 D. Laberius 8, 15. 17. 14. in Anna
 Perenna 16. 7.
 D. Laberius in Alexandria 16. 7.
 in Cacomemnone *ibid.* in Ca-
 tulario 7. 9. in Coloratore *ibid.*
 in Compitalibus 16. 7. 9. in Co-
 phino 16. 7. in Fullone *ibid.* in
 Gallis 7. 9. in Gemellis 1. 7. in
 Lacu Averno 11. 15. in mimis
 16. 7.

16. 7. in mimo primo, qui est, Salinator 3. 12. in natali 16. 7. in Necyomantia 16, 7, 20, 9. in Restione 10, 17, 16, 7. in Saturnalibus 16. 7. in Sororibus 9. 12. in Staminariis 16. 7.
- Lælius Felix** ad **Q. Mucium** libro primo 15. 27.
- Lævius** 19. 9. in *Alcesti* 19. 7. in *Erotopægniis* 2. 24. in *Protesilaodamia* 12. 10.
- Largius Licinius** in libro qui *Ciceromastix* 17. 1.
- P. Lavinus** libro de verbis fordidis 20. 11.
- Lenæus Pompeji libertus** 17. 16.
- C. Licinius Imbrex** in fabula *Næra* 13. 21.
- Licinius Mucianus** 9. 14.
- L. Livius Andronicus** in *odyssea* 3, 16, 7, 7, *odysseæ* libro primo 18. 9.
- C. Lucilius** 1, 3, 2, 24, 3, 14, 4, 16, 7, 3, 8, 5, 9, 14, 16, 5, 18, 5, 20, 8. primo *satyrarum* 10, 20. tertio 1, 16, 16. 9. quinto 18, 8. septimo 9, 14. nono 1. 16. undecimo 4, 17, 11, 7. libro quinto decimo 1, 16, 4, 17, 9, 14, libro sexto decimo 4, 1. vicésimo. *ibid.*
- T. Lucretius Carus** 5, 15, 7, 3, 12, 10, 13, 19, 16, 5. libro quarto 1, 21, 10, 26.
- Manilius** 17. 7.
- Masurius Sabinus** 3, 16, 5, 6, 19, 10, 15, 11, 18, 14, 2. *Memoriali* 1. 6, 7. *memoriali* septimo 4. 20. undecimo *librorum memorialium* 5. 6. in *commentariis de indigenis* 4. 9. libro secundo 4, 1, 11. 18. libro tertio 5. 13. libro de furtis 11, 18.
- Cn. Matius** in *mimiambis* 10, 14, 15, 25, 20, 9. *iliados* septimo 6. 6. *iliados* uno & vicésimo 9, 14. *iliados* tertio & vicésimo 9, 14.
- Memmius** 19. 9.
- Menander** 2, 23, 17, 4. **Plocio** 2, 23, 3, 16.
- Q. Metellus Numidicus** in epistola quam quum in exilio esset scripsit ad **Cn. & L. Domitios** 15, 13, 17, 2.
- Q. Metellus** in libro *accusationis* in **Valerium Messalam** tertio 15. 14. in oratione adversus **Manlium TR. PL.** 6. 15. in oratione de triumpho suo 12. 9. in oratione, quâ in censura dixit ad populum de ducendis uxoribus 1. 6.
- Q. Mucius Scævola** 4, 1. de iure civili libro sexto decimo 7, 15.
- Q. Mucius Scævola filius** 17, 7.
- Q. Mucius Scævola pater.** *ibid.*
- Musonius** 16, 1, 18, 2.
- Cn. Nævius** 1, 24, 6, 8, 9, 13. *libris siue carmine belli Pœnici* 5, 12. in *Hesiona* 10, 25. in *Tryphallo* 2, 19.
- Neratius** libro de nuptiis 4, 4.
- P. Nigidius Figulus** 2, 26, 3, 10, 4, 16, 5, 21, 8, 14, 10, 11, 11, 13, 10, 18, 4, 19, 14. *Augurii privati* libro primo 6, 6. de animalibus libro secundo 7, 9. de extris 16, 6. de vento libro secundo 2, 22. de **Virgilio** libro quarto 16, 6. *commentariis grammaticis* 5, 2, 9, 12, 10, 4, 12, 14, 13, 6, 15, 3, 17, 13, 19, 1. libro undecimo *commentariorum* 4, 9. in tertio vicésimo 17, 7. vicésimo quarto 13, 25. in undetricesimo 10, 5.

- Novius in Ligartaca 15, 13. in A-
tellana, Parcus 17, 2.
Onesicritus 9, 4.
C. Oppius de vita & rebus Africa-
ni 7, 1.
M. Pacuvius 1, 24, 2, 26, 13, 8, 14, 1.
Atreo 13, 2. Chrysa 4, 17. Niptra
13, 29. Paulo 9, 14.
Pamphila commentario undeci-
mo 15, 23. commentario nono
& vicesimo 15, 17.
Panætius libro secundo de officiis
13, 26.
Parthenius 13, 25.
Pericles Atheniensis 1, 3.
Philemo 17, 4.
Philippus Macedo epistola ad
Aristotelem 9, 3.
Philistion Locrus 17, 11.
Philochorus 3, 11, 15, 20,
Pindarus 17, 10, 20, 7.
L. Piso Frugi Annalium primo
11, 14. annali secundo 15, 29. an-
nali tertio 6, 9.
Plato 5, 15, 16, 6, 1, 13, 7, 9, 5, 17, 11, 12,
18, 2, 19, 11. de legibus 20, 1. libro
primo 15, 2. libro secundo *ibid.*
de optimo statu reipublicæ 14,
3. Georgia 6, 14, 10, 22. Parme-
nide 6, 13. Protagora 5, 3. Sym-
posio 17, 20. Theæteto 13, 17.
C. Plinius Secundus in libris hi-
storiarum naturalis libro 17, 15.
C. Plinius libro septimo 3, 16, 9, 4.
libro decimo 10, 12. libro vige-
simo octavo *ibid.* libris Studio-
rum 9, 16.
Plutarchus 3, 5, 17, 11. commenta-
rio in Hesiodum quarto 20, 8.
de Homero libro primo 4, 11.
libro secundo 2, 8, 9. in Sympo-

siacis 4, 11, 17, 11. libro octavo 3, 6.
Ο' πρίν ψυχῶν ἢ σωμάτων ἀνδρῶν ποῖς
πρὸς ἑαυτοὺς ἢ ἀλλήλους διαφέρει 1, 1.
πρὸς ἀργυρίαι 1, 26. πρὸς πολυπραγ-
μοσύνης 11, 16. πρὸς ψυχῆς primo
1, 3, 15, 10.

Polybius 7, 14.

Polystephanus 9, 4.

L. Pomponius Atellanarum scri-
ptor in Æditumis 12, 10. in
Gallis Transalpinis 16, 6. in
Mævia 10, 14. Parcus 3, 17. in
Porcetra 18, 6.

M. Porcius Cato 2, 17, 4, 9, 12, 5,
21, 13, 22, 16, 12, 19, 10. in carmi-
ne de moribus 12, 2. libro de
agricultura 3, 14. libro de falsis
pugnis (a) 10, 3. quæstionum
epistolicarum libro primo 7.
10. libro de re rustica 10, 26. li-
bro de re militari 7, 4. Origini-
bus 3, 7, 10, 24, 18, 12. Originum
primo 1, 16. secundo libro 17, 13.
in tertio libro 2, 22, 17, 13. libro
quarto 2, 19, 28, 5, 21, 10, 1, 11.
quinto 7, 3, 11, 3, 15, 9, 15, 13. sex-
to 20, 5. septimo 13, 23. in ora-
tionibus 13, 23. oratione de
præda dividenda 11, 18. oratio-
ne ad milites contra Galbam
1, 25. de Achæis 2, 6. de ædilibus
vitio creatis 13, 16. contra Fu-
rium 10, 24. contra Tiberium
exsulem 2, 14. de bello Cartha-
ginienſi 9, 14. de dote 10, 23. de
decem hominibus 13, 23. de
consulatu suo 4, 17. de Cartha-
ginienſibus 3, 14. de Lusitanis
contra Ser. Galbam 1, 12, 13, 23.
de sacrilegio commisso 7, 22. de
re Floria 9, 12, 10, 13. de Ptole-

mao

(a) Male alij *poenis*, addè Viridungum ad Taciti Agricolam cap. 39.

- mæo contra Thermum 18, 9,
20, 11. de suis virtutibus 16, 14.
in M. Fulvium apud Censores
5, 13 in Lentulum apud Censo-
res *ibid.* in L. Veturium 17, 2.
M. Porcius Cato in suasionem le-
gis Voconia 7, 13, 17, 6. ne ve-
teri sit imperium ubi novus ve-
nerit 20, 2. in oratione quam
dixit Numantia apud equites
16, 1. pro L. Turio contra Cn.
Gellium 14, 2. pro Rhodiensibus
in Senatu 7, 3, 13, 23. pro se
contra C. Cassium 10, 14. Si se
Cælius TR. PL. appellasset
1, 15.
Porcius Licinius 17, 21, 19, 9.
Posidius 2, 13.
Pythagoras 6, 2.
C. Quintius Atta in Ædilia 7,
9. Conciliatrice *ibid.*
Rutilius 7, 14.
Sabinus interpres Hippocratis
3, 16.
C. Sallustius Crispus 1, 5, 2, 17, 4,
17, 9, 11, 10, 7, 21, 15, 13. Catilina
3, 1, 4, 15, 7, 17, 9, 11, 10, 6. in histo-
riis 2, 27, 15, 13, 17, 18. in historia
prima 9, 12, 10, 26. in historia se-
cunda 10, 20, 13, 28. in historia
quarta 18, 4. Jugurtha 1, 22, 9,
14, 16, 10.
Sappho 20, 7.
Sedigitus Vulcatius libro de poe-
tis 15, 24.
C. Sempronius Asellio 1, 13. rerum
gestarum libro primo 5, 18. li-
bro quarto 13, 3. libro quinto 2.
13. libro tertio decimo 4, 9. li-
bro quarto decimo 13, 20.
C. Sempronius Gracchus in ora-
tione contra P. Pooilium 11, 13.
quum ex Sardinia rediit ad po-
pulum in concione 15, 12. de le-
gibus promulgatis 9, 14, 10, 3. de
Q. Popilio circum conciliabula
1, 7. in dissuasionem legis Saufeja
11, 10.
Ser. Claudius commentario 13,
21.
Ser. Sulpicius in reprehensis Scæ-
volæ capitibus 4, 1. de sacris de-
testandis libro secundo 6, 12.
epistola ad Varronem 2, 10. li-
bro de dotibus 4, 3, 4. ad edi-
tum Ædilium Curulium 4, 2.
Sinnius Capito epistola ad Pacu-
vium Labeonem *plura non plu-
ria dici debere* 5, 21. in literis ad
Clodium Tuscum 5, 20.
L. Sisenna historiarum quarto
11, 15. historiarum sexto 9, 14,
12, 15.
Socrates 12, 9.
Sophocles 12, 11. in tragœdia A'ias
ὁ ἀνδρὶς 13, 18. in tragœdia πολυ-
τίδης (a) *ibid.*
Sotio in libro *τίμας ἀμαρτίας* 1, 8.
C. Svetonius Tranquillus 15, 4.
historia ludicra libro primo
9, 7.
Sulpitius Apollinaris 2, 16, 4, 17.
in quadam epistola 15, 5. in epi-
stola ad Erucium Clarum 13, 17.
P. Syrus mimographus 17, 14.
Taurus philosophus in Gorgiam
Platonis commentario primo
6, 14.
P. Terentius Afer 4, 16, 7, 7, 18,
12. Heautontimorumenos 4, 9.
Phormione 20, 6.
Q. Terentius Scaurus de erro-
ribus

- ribus Cæsellii 11, 15.
- M. Terentius Varro** 1, 20, 2, 18, 21, 28, 3, 14, 4, 16, 5, 21, 7, 14, 9, 9, 10, 7, 27, 11, 6, 8, 16, 18, 17, 4, 21, 18, 9, 19, 10. de comædiis Plautinis libro primo 3, 3, 17, 21. in libris de lingua Latina 7, 11. libris ad Marcellum de lingua Latina 8, 12. de lingua Latina ad Ciceronem libro sexto 10, 21. libro octavo 2, 25. libro quarto-vicesimo 16, 8. de poetis primo 1, 24, 17, 21. libro de re rustica tertio 2, 20. de sermone Latino ad Marcellum libro secundo 12, 6, 10. libro tertio 16, 12. in libris disciplinarum 18, 15. libro quarto 10, 1. libris divinarum 16, 17. libro secundo 10, 15. libro septimo 18, 12. quarto decimo 3, 16, 15, 30. in libro Pius, aut de pace 17, 18. epistolicarum quæstionũ libro quarto in literis ad Oppianum 14, 7, 8. epistola ad Ser. Sulpicium 2, 10. Hebdomadum vel de imaginibus libro primo 3, 10, 11. libris sive antiquitatibus rerum humanarum 11, 1. libro primo 13, 16. quarto decimo 1, 18. octavo decimo, 1, 16. uno & vicesimo 11, 13, 12, 13, quinto vicesimo 17, 3. humanarum libro de bello & pace 1, 25. humanarum libro de diebus 3, 2. libro Isagogico 14, 7. in logistorico Catus, sive de liberis educandis 4, 19, 20, 11. in Sisenna vel de historia 16, 9. Satyra Menippæa de officio mariti 1, 17, in Satyra; Nescis quid serus vesper vebat 1, 22, 13, 11. Satyra Orestes, sive de infania. 13. 4. in Satyra Testamentum 3, 16. in libro Satyrarum qui est, Exdemetricus 19, 8. in Satyra Menippæa Ἰπποκρίτων 3, 18, Satyra ὑδροκρίτων 13, 30. Satyra περὶ ἰδυσμάτων 7, 16, 15, 19. Satyra, δὲ πατρὶς οἱ γέροντες 6, 5. Satyra σκισμαχία 13, 21.
- Theocritus Bucolicis** 9, 9.
- Theodotes** in Tragœdia Maufolus 10, 18.
- Theophrastus** 4, 1, 8, 6, 16, 15. libro primo de amicitia 1, 3, 7, 8.
- Theopompus** 15, 20, 16, 15.
- Thucydides** 1, 11, 17, 21.
- Timæus** in Historia Græca de rebus pop. Rom. 11. 1.
- Timon** in Sillis 3, 17.
- Tiro Tullius Ciceronis libertus** 12, 3, 4, 10. epistola quadam 10, 1. epistola ad Q. Axium 7, 3. in pandectis 13, 9. de variis atque promiscis quæstionibus *ibid.* de usu atque oratione linguæ Latinæ *ibid.*
- C. Trebatius** 4, 2. de religionibus libro secundo 6, 12.
- C. Tuditanus** 6, 4. in commentario teritiodecimo 13, 14.
- M. Tullius Cicero** 1, 11, 15, 2, 17, 7, 9, 8, 6, 10, 3, 18, 11, 2, 13, 15, 19, 20, 6. epistolarum ad Atticum libro nono 4, 9. epistolarum libro ad Plancum 1, 22. de divinatione libro primo 4, 11, 15, 13. de fato 6, 2. de finibus libro secundo 15, 13. de gloria libro secundo 15, 6. de iure civili in artem redigendo 1, 22. in libro qui inscribitur laus Catonis 13, 18. Lælio sive de amicitia 1, 3, 17, 5.

- 17.5. in Oratore 18.7.15. 3. de Oratore libro primo 1.15. libro secundo 4. 8. Oeconomico 15. 5. in libris de republica 12. 2. libro secundo 1. 22. sexto 6. 16. de accusatore constituendo 4.9.13.23. Antoniana prima 13. 1. secunda 1. 22. 7. 11. 13. 20. sexta 1. 16. contra conacionem Q. Metelli 18.7. contra Rullum de lege Agraria 13. 23. in dissuafione legis Agrariae 6.16. in Maniliana de imperio Cn. Pompeji 1. 7. Miloniana 1.16. pro A. Licinio 6. 16. pro M. Caelio 17. 1. pro Cluentio 16. 7. pro Cn. Plancio 1. 4. 9. 12. pro C. Rabirio 12. 3. pro Sex. Roscio 9.14. pro P. Sestio 9.16.12. 13. pro P. Sulla 6. 16. de provinciis Consularibus 3.16.15.5. in L. Pisonem 12.23. in Verrem 12. 10. in Verrem actionis secundae prima 6. 16. oratione secunda 13.19. tertia 12.13. quarta 2. 6. quinta 1. 7. 13. 19.
- Q. Valerius Antias 3.8.5.21.6.8.7. 19. historiarum duodecimo 7.9.
- Q. Valerius Antias historiarum quarto & vicéfimo 1.7. quadragéfimo quinto 7.9. feptuagéfimo quinto *ibid.*
- Valerius Aedituus 19.9.
- Q. Valerius Catulus 6.16.7.20.19.9.
- Valerius Maximus faétorum & didtorum memorabilium libro octavo 12.7.
- M. Valerius Mefſala Augur. 13.14.
- Valerius Probus 1. 15. 7. 7. 9. 15.30. commentario de occultata litterarum ſignificatione C. Caſaris 17. 9. epiſtola ad Marcellum 4.7.
- C. Valgius Rufus de rebus per epiſtolam quaſitis libro ſecundo 12. 3.
- Velius Longus in commentario de uſu antiquae loquutionis 18. 9.
- P. Virgilius Maro 1.22.2.3.6. 22. 26.3.2.4.1.16.17.5.8. 12. 6.6. 7.12.17.20.8.5.9.9.10.14.14. 10. 11.29.12.1.13.19.25.15.1.3.17.108. 20.1. in Bucolicis 9.9. in Georgicis 1.21.2.2.4.16.18.5. libro primo 13. 20. Aeneidos libro primo 10.16. ſecundo 2.3. tertio 13. 20. quarto 13. 1. ſexto 2.16.4.17.10.16.16.5. ſeptimo 16.6. decimo 13. 20.
- M. Verrius Flaccus 16.14.18.7. de obſcuris Catonis 17. 6. rerum memoria dignarum libro primo 4. 5. de verborum ſignificatione libro quarto. 1. 17. 18.
- Xenophanes 3.11.
- Xenophon in Cyropædia 14.3. in commentariis didtorum & faétorum Socratis *ibid.*
- Zeno 9.5. 17. 15.

Index Legum, & aliorum Monumentorum,

Itemque incertorum ſcriptorum à GELLIO citatorum.

A Nnales antiqui 1.19.2.11. 3. 15.6.7.9.11. Annales Maximi libro undecimo 4.5.

Decre-

- Decreta Tribunicia 7.19.
 Decretum D. Hadriani 3.16.
 Decretum senatus de mutuidatione 2.24.
 Edicta veterum prætorum 41.17.
 Edictum Ædilium curulium de mancipiis 4.2.
 Edictum censorium de coercendis rhetoribus Latinis 15.11.
 Edictum Consulium de comitiis centuriatis 13.14.
 Edictum perpetuum 10.15.
 Edictum tralaticium consulum 3.18.
 Historia rerum Pœnicarum 17.9.
 Laudationes funebres 13.18.
 Leges duodecim tabularum 6.7,8,11,18,15,13,16,10,17,12,20.1; 10.
 Leges Numæ regis 4.3.
 Leges Solonis 11.18.
 Legis Juliæ caput septimum 2.15.
 Lex Æmilia sumptuaria 2.24.
 Lex Antia *ibid.*
 Lex Ateria 11.1.
 Lex Atinia 17.7.
 Lex Arrogationis 5.19.
 Lex belli indicendi 16.4.
 Lex Censoria 4.20.
 Lex compitalium concipiendorum 10.24.
 Lex Cornelia 2.24.
 Lex Eburia 16.10.
 Lex Fannia 2.24.
 Lex Horatia 6.7.
 Lex Hortensia 15.27.
 Lex Julia de donanda civitate universo Latio 4.4.
 Lex Julia de Judiciis 14.2.
 Lex Julia sumptuaria 2.24.
 Lex jurisjurandi militaris 16.4.
 Lex Licinia 2,24,15,8,17,21,20,1.
 Lex Sempronia 10.3.
 Lex Vestalis virginis capiendæ 1.12.
 Liber commentarius de familia Porcia 13.18.
 Libri de Vita P. Scipionis Africani 3.4.
 Libri de Auspiciis Augurum P. R. 13.14.
 Libri sacerdotum P. R. 13.21.
 Libri veterum memoriarum 5.5,10,27.
 Monumenta historiæ Græcæ 10.17.18.7.9.17.15.
 Scriptores temporum Augusti 10.12.
 Senatus consultum de philosophis & rhetoribus Latinis 15.11.
 Senatus consultum vetus, quod hastæ Martiæ movissent 4.6.

C A P U T II.

D E L. A P U L E J O.

*Apuleji ætas. 1. Libri Metamorphoseon. 2. Apologia. 3. De mundo. 4. De Deo Socratis. 5. De Philosophia libri tres. 6. Florida. 7. Editiones. 8. Supposita vel dubia scripta. 9. Deperdita. 10. De Apuleji dictione. 11. * Index Scriptorum in Apulejo memoratorum. 12.*

I. **L** (a) APULEJUS ex Madaura Africæ Civitate semiNumida & semiGætulus, Carthagine in pueritia disciplinas adeptus, orator Jctus & Philosophus Platonicus nobilis doctusque utraque lingua Græca & Latina, nondum sub Trajano floruit, ut Petavio visum, neque Theodosii demum ætate, ut doctissimus quidam Jurisconsultus contendit. Sed temporibus Antonini Pii ac fratrum M. Antonini Philosophi & Veri, uti ex Apologia Apuleji constat, qua ut alia jam omitram affirmat se Lolliano Avito præfente disserere, eique se purgare conatur. Floruit autem Lollianus sub divis fratribus Bithyniæ præses, qui attingit etiam Helvii Pertinacis adultam ætatem, etsi Pertinace ad imperium evehto Lollianum superfuisse ex Capitolino probari non possit.

Tom. II. B * De

(a) Hoc prænomen Lucii ut spurium respuit Elmenhorstius ad Apulej; Erycius Putcanus promissi de Epist. cent. 1. ep. 38. & Salmassius commentario inchoato ad Arnob. ubi suspicatur Apulejum & Agellium more Græcorum prænomine abstinuisse. Ibidem vocat in Vert. inscriptionibus memorari C. Apulejum P. F. Filonem, D. Apulejum Jonæum, M. Apulejum Proculum, Sex. Apulejum, Sex. L. Apollonium & Sex. Apulejum Themistoclem; & cum duplici pp. Sex. Appulejum Fumolium, P. Appulejum Urbicum, P. Appulejum P. F. Volpaternum, A. Appulejum A. L. Thyasum. Etiam Apulejus L. L. Libanus faber lignarius apud Sponium p. 60. Misc. L. Apulejus Camilli accusator. Plutarch. Camillo p. 134. Sex. Apulejus Nepos, M. Apulejus & Sextus Apulejus qui consules fuere Romæ A. U. C. 725. 734. 764. Apulejus Celsus Medicus, de quo infra. Cæcilius Apulejus Minutianus Grammaticus cujus libri 1. de Orthographia MSS. feruntur, è quibus nonnihil profert Gyraldus IV. de poetis pag. 104. Alius Lucius Apulejus Grammaticus quem temporibus Ptolemæi Lathyræ ab Esicio Calvino Equite Rom. prædivite 400. HS. annuis conductum multos docuisse refert Svetonius t. 3. de illustribus Grammaticis. Cæterum de Apuleji Platonici ætate adi præter editores P. Fichæum lib. 2. c. 10. Adversar. subscriv. Jac. Ravardum lib. 1. varior. cap. 10. Jo. Jonsium lib. 3. cap. 11. de scriptoribus Historiæ Philosophiæ & Petrum Bælium in Lexico. Apuleji & Lucii Apuleji effigiem are descriptam vide si placeat T. 3. thesauri antiquitatum Græcarum Gronoviani.

* Apuleji militis meminit Plinius X. 16. Epist. Apuleji Rufini Cos. mentio in Spartiani Severo cap. 4. is suffectus fuit cum alius viginti A. C. 185. De aliis Apulejis Jo. Glandorpius p. 110. Onomastici. Cæcilius Apuleji Minutiani Grammatici fragmenta evolvisse se innuit Cælius Rhodiginus VII. 4. antiquar. lect. & XXII. 13.

* De ætate Apuleji falluntur haud dubie qui ad quinti sæculi initia rejiciunt, ut Diarii Veneti auctores (Giornale de' letterati d'Italia) T. 27. p. 80. nã post secundi sæculi initia floruisse, non inficiandis argumentis constat: meminitque ejus Lactatius V. 3. & ante Lactantium Septimius Severus Imp. in Epistola (a) ad Senatum scribens Clodium Albinum inter Milesias Punicas Apuleji sui consenescere. Apuleji effigies cum ramo lauri exstat in numo apud Andream Morellum in specimine rei numariæ antiquæ Tabula 2. p. 45. ubi nomen sine prænominè *Apulejus* scribitur, non *Appulejus* sicut in aliis antiquis monumentis, ut in inscriptionibus Dalmaticis Jo. Lucidi p. 548. D. M. S. APPULEJO P. F. FRONTONI AE. II. VIR. QQ. PONT. SAE. MAXIMA MARITO D. S. B. M. Apuleji Theologiam exponit Christianus Falsterus in cogitationibus variis Philologicis editis Flensburgi A. 1719 8. pag. 37 - 43.

II. Exstant Apuleji *Metamorphoseos* sive fabularum Milesiarum (b) de asino libri XI. seorsim editi à Philippo Beroaldo, qui auctoris vitam, argumenta & interpretationem verborum difficilem addidit Venet. 1504. fol. Paris. 1510. 4. 1512. fol. & 1536. 8. apud Simonem Colineum &c. Nostro seculo eisdem libros cum doctissimis notis & observationibus Phrasin Apuleji potissimum illustrantibus divulgavit J. Pricæus Goudæ 1650. 8. Loca quædam è MS. Ja-

(a) Apud Jul. Capitolin. in Albino c. 12.

(b) Vulgo sed perperam inscribuntur *de asino aureo*, quem errorem genuit non intellectum illorum elogium, qui asinum Apuleji hoc est lusum Apuleji de asino ob suavem ingeniosam & eruditam elegantiam sermonis, aureum appellarunt, uti Fulgentius in libello de prisco sermone & alii. Sic aurea Pythagoræ carmina, & aurei atque aureoli homines pro præstantibus, ut notavit Salmatius ad Solin. p. 17. & ad Claudium Trebellii Pollionis p. 361. aurea ætas, genus aureum &c. & in posterioribus sæculis legenda aurea Jacobi de Voragine, Historia aurea Joannis Tinnu-theusis, ac similia. Porro notum est, quod Apulejus fabulam, quam his libris persequitur, quamque ipse Græcicam appellat, mutuatus sit è libris *Metamorphoseos Lucii Patrensis* ex Patris, Achaja urbe, quorum Photius meminit, & quos *Lucianus* in obscuro suo asino expressit. Ex hac fabula Lucii etiam prænomen Apulejo tributum videtur à librariis. At in pandectis Brandenburgicis p. 234. perperam legas Lucium Apulejum Madaurentem à Photio Cod. 129. Patrensem vocari. Nam Lucius ille Patrensis longe diversus est & antiquior Apulejo, Græcæque scripsit *μεταμορφώσεως λόγους*. Hos imitatus est latino stylo Apulejus, cujus Photius ne verbo loquidem meminit. Meminit ramen Severus Imp. in literis ad Senatum, de Clodio Albino: *major fuit dolor quod illum pro litterato laudandum plerique doctissimis, cum ille nanctis quibusdam ausibus occupatus inter Milesias Punicas Apuleji sui & ludicra litteraria consenserat*. Julius Capitolin. T. 1. p. 703. *μυλωνία* turpibus jocis plena scripserat Aristides, quæ interpretatus fuit Sisena, cujus «ludicrarum libri à Charisio allegantur, Milesias item Clodii Albini Capitolinus memorat. Vide & Politiani Miscellanea cap. 16. Perinde ut aureus Apuleji asinus, ita etiam dicitur aureum *ἡμ* sive *aurea simia* Judæorum Levit. XXVI. 44. de qua exstat erudita D. Jo. Benedicti Carpozvii dissertatio, edita Lipsiæ 1681. & in ejus dispp. Academicis p. 442. recusa: Italis *argentea Epistola* M. Claudii Prokema, excusa Venetiis 1547. 4.

MS. Jacobi Zabarellæ emendat Octavius Ferrarius lib. 1. elector. cap. 14. seq. & 19. seq. *Gallice* pridem verterunt Guilelmus Michaelis A. 1522. 4. Inde Georgius de la Bouthiere Lugd. 1553. & 1556. forma minore: atque Joannes Louveau Lugd. 1559. 1584. 8. Joannes de Montlyard, qui etiam prioris interpretis hallucinationes perstringit Paris. 1612. & 1623. 8. cum tabulis æneis notisque. Novissime Paris. 1692. 12. prodire *les Amours de Psiche & de Cupidon traduits d'Apulée, avec des remarques*, auctore Fontano. * His adde denique novam Colturii (a) versionem, quæ prodit Paris. 1707. 12. *Anglice* per W. Adlingtonum Lond. 1639. 4. *Hispanice*, Madrit. 1605. 8. *Italicè* Angelus Fiorenzuola, Vener. 1549. 8. & Hieron. Parabosco Venet. 1601. 4. atque Pomponius Vizanius, Bononiæ 1607. 8. Prodiit & Venet. 1662. 12. *Germanica* versio lucem vidit Francof. 1605. 8. *Belgica* Harlem. 1636. Antu. 1669. 12. &c. *Svecicè*, then under skione Psyche, utaf Apulejo Madauten-se utdragen och forsvenskaf igenom mattelighet nyckterhetennes Stalbroder. Upsala 1666. 8. pagg. 80. *Germanice* Milefias Apuleji vertit Jo. Siederus, Francof. 1605. 8.

* Milefiarum Apuleji habeo editionem Parisiensem in 4. sine anni nota, cum Philippi Beroaldi argumentis, *venundatur è regione collegii Italorum, in interfignio divæ Agnetis*: Tota porro hæc metamorphosis Apulejana & stilo & sententia satyricon est perpetuum, ut recte observavit Casp. Barthius Adversar. lib. 51. cap. 11. in quo Magica deliria, sacrificulorum scelera, adulterorum crimina, furum & latronum impunitæ factiones palam differuntur. Ne autem, puto, frustra esset aurei nomen Asino huic inditum, ventrem ipsius rusparsi non dignantur fumi-venduli chrysopoææ festatores, aurum se ex ejus stercore, ut olim ex Ennii Virgilius, colligere posse sperantes, mirum quam inaniter! *Hæc Julianus Floridus in limine notarum ad Apulej.* Asinum aureum vocant præter Fulgentium de prisco sermone, S. Augustinus XVIII. 18. de Civ. Dei. & Commentator vetus ad Horatii Epod. 15. Metamorphoseon libros idem Fulgentius. Apuleji etiam insistere se vestigiis profitetur liber bis jam excusus *Anglice* & tabulis æneis ornatus hoc titulo: the new metamorphosis, or the pleasant transformation, being the golden ass of Lucius Apulejus of Medania, alter'd and improv'd to the modern times and manners, exposing the secret follies and vices of maids, vvives and vvidovvs, nuns, fryars, Jesuits, Statesmen and Courtiers, vvritten in Italian by Carlo Monte Secio, B 2 fel-

(a) Baronis des Coutures;

fellovv of the Academie of Humoristi in Róme, and translated from the Vatican Manuscript. Lond. 1714.

III. *Oratio de Magia*, (a) sive *Apologia* copiosissima ut ait Augustinus & disertissima, qua crimen artium Magicarum à se alienum esse defendit ad Claudium Maximum Procos. Quoniam vero Apulejus testatur, sibi ad defendendum vix tres vel quinque dies integros fuisse, hinc Scipio Gentilis suspicatur aliam fuisse orationem quam Apulejus dixit, aliam hanc Apologiam & magis elaboratam quam edidit. Idem Gentilis, & ante eum Colvius atque inprimis δ πένυ Casaubonus docent falli eos, qui hanc Apologiam quasi duæ essent inscribunt, alteramque volunt inchoare à verbis pag. 318. edit. Scipionis Gentilis: *Nunc tempus est ad Epistolas Pudentille* &c. Separatim lucem adspexit cum notis *Isaaci Casauboni*, ex Commelini officina A. 1594. 4. cum castigationibus *J. Meursii* Lugd. Bat. 1607 8. & cum commentario insigni *Scipionis Gentilis*, cui Meursii itidem castigationes subiectæ sunt Hanov. eodem anno 8. Denique cum animadversionibus præstantissimis *J. Pricei*, in quibus & varia antiqua monumenta, Arundeliana, aliaque æri incisa exhibentur & illustrantur Paris. 1635. 4. * In *Apologiam* Apuleji nonnullas Godofredi Jungermanni emendationes exhibet Thomas Grenius parte V. animadvers. p. 15. seq. De *Juliani Theurgi Apollonii Tyanei* & *Apuleji Magia* vide si placet quæ Anastasius Sinaita quæst. XX.

IV. *Liber de mundo* ex libro ejusdem argumenti, qui sub *Aristotelis* nomine ambulat, pæne ad verbum expressus. Hujus præstantissimam editionem debemus *Bonav. Vulcanio*, qui Græcis *Aristotelis* verbis per singulas paragrâphos interpretationem *Apuleji* aliamque magis adstrictam *Guil. Budæi*, & sua Scholia adjecit Lugd. Bat. 1591. 8. Quædam *Apuleji* interpretando hallucinationes præter *Budæum* observavit & *Petrus Alcyonius* (b), qui eundem *Aristotelis* librum latine vertit. Vide & A. Bootii animadversiones sacras p. 166. * *Libri de Mundo* meminit S. Augustinus IV. 2. de Civ. DEL.

V. *Liber* sive *Oratio* extemporalis *de Deo Socratis*, quem de Dæmo-

(a) Christodorus Thebanus lib. V. Anthologiæ pag. 531. εἰς Ἀπυλῆιον τὸν μαγῶτα, cuius imago erat C. Poli in Gymnasio publico, quod à Zeuxippo nomen habuit:

Καὶ τοῦτο εἰς ἀπολογίαν Λατινῆς ἐβόησε Μένανδρος

Ἄλγετο παλαιότερον Ἀπυλῆιος ἐν τῷ μύθῳ

Ἀπολογίαν εἰρήνητος σοφίας ἀνέβη· φάτο σιροῖν.

Crimen Magiæ ab Apulio remouent Gabr. Naudæus, & in *Apologia* Apuleji, Bacchi, Epicuri & Phalaridis Andreas Arnaldus Forcalqueriensis.

(b) *Alcyonii* nomen pro *Avionii* reponendum in Claud. Verderii censura 205. notum p. 73. & in Henrici à Symplesin Epistola de plagiaris ad Clari. Almelooveenium p. 56. ut notavit Belius in Lex.

Dæmone Socratis potius inscribendum fuisse monet Augustinus lib. 8. c. 12. de civitate Dei. Quamvis genium (a), Deum naturæ cujusque hominis veteribus appellatum fuisse constat: & Dæmonibus atque animis tributum passim nomen Deorum, perinde ut Dæmonum (b) Diis. Seorsim prodiit ex Bonav. Vulcanii recensione Lugd. Bat. 1588. 8. apud Raphallengium, & cum notis viri elegantissimi & eruditissimi Josiæ Merceri Paris. 1624. 12. Subiectus etiam est priori editioni Heinſianæ dissertationum Maximi Tyrrii Lugd. Batav. 1607. 8. * Liber de Deo Socratis laudatur Prisciano lib. X. Joanne Sarisberienſi VI. 27. Policratici & Epist. 172. Vincentio Bellovac. IV. 7. speculi Hist. Cum Gallica versione nova Baronis des Coutures notisque haud spernendis recusatus est præfixa Apuleji vita, Paris. 1698. 12. atque iterum ad calcem versionis librorum de Asino ibid. 1707. 12.

VI. De habitudine doctrinarum, & nativitate Platonis Philosophi lib. III. quorum primus est de Philosophia naturali, qui in antiquis editionibus inscribitur de dogmate Platonis, alter de Philosophia morali, cujus pleraque è Platonis libris de Legibus & Rep. petita esse notavit Colvius. In aliis editionibus inscribitur de Philosophia, tertiusque denique (c) *περί σπιννίας* sive de Syllogismo categorico, qui in quibusdam editionibus de Philosophia rationali inscribitur, & primus ex Francisci Nansii Codice in lucem protrahatus est à Petro Colvio A. 1588. cum partem ejus duntaxat A. 1508. vulgasset Joannes Sichardus in opere cui index: *Disciplinarum liberalium orbis*. * Librum *περί σπιννίας* præter Isidorum II. 28. Origg. laudat Carolus Magnus de non adorandis imaginibus libro IV. Partem ejus vulgavit Jo. Sichardus Basileæ 1528. in libro cui titulus: *Disciplinarum liberalium orbis ex P. Consentio & Cassiodoro: addito libello Censorini*: Loca quædam & verba Græca Platonis in Apulejo de dogmate Platonis, & Philosophia morali illustrat Jacobus Hafæus Vir Cl. in dissertatione, quæ inserta est Tomo XIV. Historiæ Criticæ Reip. literar. editæ Gallice a celeberrimo Massono p. 145. seq. Libri duo, unus de dogmate Platonis, & alter de Philosophia morali cum libris quatuor Floridorum viderunt lucem Argentorati 1516.4.

VII. Florida sive Chrestomathiæ quædam è declamationibus (d) Apuleji Carthagine, Oææ, & forte alibi habitis, quibus non pauca lectu jucundissima continentur. In antiquis editionibus divisa sunt in libellos quatuor, primo in duos discerpto. Ita prodire

Tom. II.

B 3 sepa-

(a) Brockhusius ad Tibull. p. 220.

(b) Confer si placet, quæ de libro Plutarchi *περί τῶ Σωκράτους δαίμονος* dixi lib. IV. Bibl. Græcæ, c. 81. num. 93.

(c) Laudat Isidorus lib. 2. Originum c. 28.

(d) Vide Vincentii Contareni Varias Lect. cap. 4. seq.

separatim Argentorati 1516. 4. & ex castigatione Jo. Pyrrbi Englebermei Paris. 1518. 4. ex Jo. Badii Ascensii officina. * In MS^{to} codice Apuleji Vaticano legitur hæc annotatio teste Sirmondo ad Sidon. IV. Epist. 8. T. 1. Opp. p. 940. *Ego Sallustius legi, & emendavi Romæ feliciter Olybrio & Probino COSS. (A. C. 395.) in foro Martis controversiam declamans Oratori Endelechtio. Rursus Constantinopoli recognovi, Casario & Astico COSS. (A. C. 397.) Eandem subscriptionem refert etiam in sua Apuleji editione Elmenhorstius. Endelechtius ille fuisse videtur idem, qui S. Paullino auctor fuit ut panegyricum in Theodosium Magnum Imp. A. 395. scriberet, quem interiisse dolemus. Vide Paulini Epist. IX. ad Severum Sulpicium.*

VIII. Primam Apuleji editionem Romanam A. 1469. fol. curante Cardinali Bessarione editam correctorumque manus minime expertam, ac proinde minus corruptam laudat Casaubonus. Alii primam editionem (a) memorant Romanam Anni 1472. Veneta Anni 1483. fol. erat in Bibl. Gudiana. Vicentina A. 1488. fol. usus Jo. Pricæus, quam & Romanam A. 1472. principes vocat, p. 488: ad Apuleji Milesias. Video etiam referri editionem (b) Venetam 1493. & Vicentinam A. 1498. fol. * Parmensem quoque memorat Dan. Georg. Mollerus in diss. de Apulejo pag. 31. Adde & Venetam 1501. fol. cum Phil. Beroaldi commentariis: & Juntinam Florent. 1512. 8.

Aldina A. 1521. 8. una cum Alcinoi introductione in Platonem. Florentina 1522. 8. per Bernhardum Philomathem Pisanum, qui Græca non pauca ex codicibus suis descripsit & edidit. Basileæ 1533. 8. apud Henricum Petri, & altera 1560. 8. cum Marci Hopperi præfatione, & Beroaldi in Metamorphosin Commentario. Editionem Rob. Stephani A. 1524. & alteram H. Stephani 1585. 8. Guil. Dan. Mollero in diss. de Apulejo §. 37. memoratas non vidi.

Cum notis uberioribus Petri Colvii Brugensis (c) Lugd. Bat. 1588. 8. * apud Raphaeleng. De Colvio hæc in suo Codice annotavit Marquardus Freherus: *Hic doctus juvenis, qui etiam militiam experiri volens cum Principe Anhaltino Bernbardo ut interpres castra Gallica A. 1591. secutus est, cum incaute aliis adequitavit, crus ipsi à calcitrante equo vicino fractum est. Ipse delatus in oppidum Norman-*

(a) Tho. Crenius parte XI. Animadvers. p. 3. è Jo. Pricæo:

(b) Beughem. incunab. typograph. p. 15. * Etiam Venetam Anni 1473. per Philip-pum Pincium Mantuanum memorat Jo. de la Caille de origine typographiæ Paris. p. 22. & ex eo Mich. Maittaire p. 103. Annal. typograph. & p. 174. Venetam A. 1473. ex Catalogo Bibl. Gudianæ. Sed Veneta per Phil. Pincium Mantuanum excusa, quæ exstat Cantabrigiæ in Bibl. Jo. Mori Episcopi Eliensis, traditur esse Anni 1493.

(c) Colvio Lipsium pro Aristarcho fuisse notat Casaubonus ad Apologiam p. 149.

mandie Granville, ibidem extinctus & 26. Dec. sepultus est. Janus Doufa in Epigramm.

Auctor mula necis juvenem quæ calce peremit,

Hæc scelus, hæc dira bestia cade nocens.

I nunc Luci asino nativum redde nitorem,

Nata asino rumpat quo tibi mula caput.

Possideo Colvianam Apuleji editionem cum adscriptis ad libros Milesiarum Variis lectionibus Codicis insignis MS. Palatini ex collatione jam laudati Freheri. Eadem editio in Bibl. Leidenfi exstat cum MS. collata à Jano Grutero. Ex *Bonv. Vulcanii* recensione 1594. 12. prodit Apulejus apud Raphelengium: & Parisi. 1601. editio à Gerh. Vossio collata cum MS. exstat in Bibl. Leidenfi.

Cum Beroaldi in *Metamorphosin* Commentariis, & Godeschalci Stevvechii in Apuleji opera integra quæstionibus & conjecturis, nec non emendationibus à Lipsii, Modii, aliorumque scriptis &c. Basil. 1597. 8. tribus voluminibus, ex officina Sebastiani Henr. Petri. In hac editione, quæ ibidem An. 1620. 8. recusa est, occurrit etiam Alcilepius & liber de medicaminibus herbarum. Cum notis Jo. Wovverii Hamburg. apud Froben. 1606. 12.

Cum Phil. Beroaldi notis in *Metamorphosin*, Stevvechii castigat. (cujus quæstiones & conjecturæ in universa Apuleji scripta lucem adspexerant Antwerp. 1586. 8. ap. Plantin.) If. Casauboni Scholiis in Apologiam, Jo. Pyrrbi variis Lect. F. Roaldi & Jani Gruteri suspicionibus, & Casparis Sciopii Symbolis Criticis (quæ Augustæ Vindel. A. 1605. 12. seorsim editæ, & Lugd. Bat. 1644. Amst. 1664. 8. postea recusæ Wovverium hinc inde acerbius perstringunt.) Lugduni 1614. duobus voluminibus 8. *. Ex editione Seb. Henrici Petri Basileensi recusus Apulejus Lugd. 1614. 8.

Abeo tempore Geverhardus Elmenhorstius eximiam Apuleji editionem dedit Francofurti 1621. 8. cui vita auctoris veterumque de eo testimonia præfiguntur, & præter Elmenhorstii emendationes ac notas accedunt spicilegia Jani Rutgersii, Erycii Putzani & Jo. Brantii, Cornelii quoque Martini Professoris Helmstadiensis in librum *ætiæ* *ipumias*, & Phil. Cluverii in lib. de Mundo animadversiones. Denique elenchus auctorum ab Apulejo allegatorum, phrasiumque & (a) verborum index. * Huic editioni cum Elmenhorstius immortalis esset, ad umbilicum perduxit Joannes Loccenius.

Ex recensione Petri Scriverii Apulejus prodit Lugd. Bat. 1624. 12. * Scriverio notulas suas quoque transmiserat Jo. Isaacius Pon-

B 4 ranus.

(a) Locupletissimum indicem in Apulejum adornasse se innuit Barthius lib. 3. c. 10. ad-
versar. & alibi, Incendio periisse conqueritur T. 1. ad Statium p. 9.

tanus. Vide Antonii Matthæi Syllogem Epistolar. p. 269. seq. Ex Bonov. *Vulcanii* castigatione iterum Amstelod. minore forma A. 1628. Novissime in usum Delphini hunc scriptorem illustravit, omniumque indice verborum auxit *Julianus Floridus* Paris. 1688. 4. 2. Vol. in qua editione præter alia liber *meti i puerias* habetur emendatus ex 2. MSS. Bibl. capituli Carnotensis. * Apuleji loca quædam illustrat & emendat Mich. Piccartus in periculis Criticis, laudans capite IV. etiam Wilhelmum Schickerardum inter eos, quorum opera hic scriptor castigatior prodiit.

IX. 1. *Dubia vel supposita* Apulejo sunt *Hermetis (a)* *Trismegisti* *τρίμεγιστος* sive *ἱερός λόγος*, sive ut S. Augustinus transfert, *verbum perfectum*, b. e. *de natura Deorum ad Asclepium allocuta*, quæ Apulejum transtulisse volunt, sed Wovverio & Colvio atque Elmenhorstio iudice obstat oratio sicca atque exsanguis nihilque simile habens cum Apulejana ubertate & lætitia. Horum sententiæ subscribit Lambecius pag. 141. prodromi Historiæ litterariæ, sed ista ratio parvi momenti videtur Radulpho Cudvortho in genuino systemate intelligibili Universi, pag. 324. Loca ex hoc scripto producit Lactantius & Augustinus, sed Apulejo versionem neuter horum tribuit. Constat autem ex eorum testimoniis interpretem antiquiorem esse, quisquis demum fuerit, quam Colvius, Wovverius, alique crediderunt. Occurrit in editione Apuleji operum Aldina A. 1521. 8. Basileensibus Anno 1597. & 1620 & Francofurtensibus Elmenhorstii, qui varias lectiones addidit, etsi nec ipse crederet esse Apuleji. Sæpiissime aliàs prodiit cum *Hermetis Pæmandro* & aliis reliquiis, Græca vero hujus dialogi interciderunt, exceptis paucis fragmentis apud Lactantium ac Stobæum. Confer si placet, quæ dixi lib. I. Bibl. Græcæ cap. VIII. * *Hermetis ad Asclepium* prodiit etiam latine veluti Apulejo interprete Hamb. 1593. 12. &c.

2. In Bibliotheca Marqu. Gudii exstat MS. sub Apuleji nomine *libellus de notis adspirationis & de diphibongis*. Incipit: Omnis adspirationis nota aut principalis est syllabarum, aut terminalis, aut media. Auditor non Apulejus Madaurensis est, sed recentior quidam: Cæcilius Apulejus fortassis Minutianus Grammaticus Gyraldo laudatus, cujus libri duo de Orthographia dicuntur manu exarati exstare in Bibl. Vaticana & aliis quibusdam. Inter alia laudat *Hieronymum linguæ Hebrææ*, ut ille quidem loqui amat, *induditanter peritum*.

3. Ex-

(a) De hoc aliisque scriptis, qui sub *Hermetis* nomine feruntur pluribus differt lib. 1. Bibliothecæ Græcæ. Videntur autem illa *Hermeti* supposita esse à docto quodam & ingenioso ex Judæo semi Platónico, ætate eadem, nescio an eodem autore, quo *Hermæ Pastor* in hominum manus venit.

3. Exstat præterea sub Lucii Apuleji Madaurenſis Afri nomine *de ponderibus & menſuris ac ſignis cujuſque ponderis liber*, è Græco latinus factus per Jo. Baptiſtam Nicolaum, cum libello de notis ſive ſignis vel characteribus ponderum & menſurarum incerti auctoris. Vide ſupplementum operum Joannis Meſuæ Damasceni, Venet; apud Juntas 1558. fol. p. 304. & 309. apud Valgrifiſum A. 1575. fol. & ibidem apud Juntas 1589. & 1623. fol. Gaſpar Wolfius Apulienum ſive Apulium quendam vocat, nec videtur tribuere Madaurenſi, ut notavit Labbeus in parte ſecunda Bibliothecæ numariæ.

4. Jambi laſcivi à *Menandro* expreſſi, qui inſcribuntur Apuleji *ἐν Ἰαμβοῖς*. De his dictum eſt infra libro IV. ubi Baudii amores retuli. * Hos Apulejo tributos illuſtrat Janus Douſa III. 7. præcidan. ad Petronium.

5. *Liber de herbis ſive de nominibus ac virtutibus herbarum* ad ci-ves ſuos, inter Apuleji opera Baſileæ editus, & ſub Apuleji Platonici nomine cum *Antonii (a) Muſæ libello de Betonica* ad Marcum Agrippam vulgatus Baſileæ 1528. fol. ad calcem Plinii Valeriani ex recenſione Albani Torini, & Anno 1537. 4. Tiguri cum commentario *Gabr. Hummelbergii*, ut alias editiones jam omittam. Maluit etiam quidam *Apulejo Celſo Medico (b)* adſcribere, qui Auguſti tempore vixit, & Scribonio Largo ac Marcello Empirico memoratur. Sed utique junioris ſcriptoris eſt, qui Dioſcoridem Pliniumque præ manibus habuit. Forte ex Apuleji Platonici Medicinæ libris quorum Prifcianus lib. 6. meminit, & aliis autoribus collectus contraſtusque eſt, eſſi Hummelbergius ab Apulejo ipſo ita ſcriptum eſſe non ambigit, niſi quod fatetur, multa nunc quidam nomenclaturas, nunc circa Herbarum deſcriptiones & hiftoriam illi deeſſe, codicesque maxime depravatos ac pluribus locis mire varios ad nos perveniſſe. Plura de hoc libro ſcripſi in centuria

(a) Hummelbergius non dubitat libellum hunc à *Muſæ* Imp. Auguſti medico ſcriptum eſſe. Sed Barthius lib. 38. cap. 1. habet pro parte herbarii Apulejani. Extat ſub ejuſdem Muſæ nomine *libellus de tuenda valetudine* ad Meczenatrem Norimb. 1538. qui apud Marcellum Empiricum abſurde Hippocrati inſcribitur. Meminit hujus *Muſæ* Horatius, Suetonius, Dio, Plinius, Galenus, &c. *Arterius*, non *Antonius*, dicitur à Tertulliano c. 46. de anima, Lactantio lib. 5. c. 7. &c. Fuit & Antonius Muſa Braſavolus Medicus celebriſſimo ſæculo XVI. quem inter eos, qui relegata barbarie, omnia ad priſtinum nitorem revocarunt, numerat Jo. Maria Goretti in præf. ad librum XVII. Antiquarum lectionum Cœlii Rhodigini. Conſer de eodem icones Jo. Sambuci, & Aëtæ eruditor. A. 1706. p. 70. ſeq.

(b) Hunc Apulejum Celſum Centuripenſem Siculum præceptorum ſuum vocat Scribonius Largus c. 171. & c. 94. Valentis, non Imperatoris hoc nomine, ſed Medici, qui imperante Tiberio claruit.

ria Plagiariorum num. 58. In Bibliotheca Isaaci Vossii fuit Apulei Codex de herbis ante annos mille ducentos scriptus litteris uncialibus, cum figuris elegantissimis. Ex hoc codice vir ille doctus p. 151. & 254. ad Melam pollicitus est Apulejum se de herbis ita emendatum & auctum daturum, ut pœne alius videri possit. In pandectis Brandenburgicis ita hujus libri sit mentio: *Apuleji seu hujus seu Apulienſis liber de medicamentis vel viribus herbarum, quem à Chirone Centauro præceptore Achillis, & Æſculapio accepit auſtor*. Nomina barbara plantarum, quæ apud Apulejum occurrunt, ex Arabica, & Coptica lingua illustrare conatur Kircherus T. 3. Oedipi Ægyptiaci p. 69. seq. Vide & T. 2. part. 2. p. 177. seq. atque Salmaſium de homonymis hyles Jatricæ.

Indiculus in A P U L E J U M de virtutibus herbarum.

Æ Gythii cap. 2, 3, 4, 8, 10, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 35, 41, 42, 45, 49, 51, 55, 57, 58, 62, 65, 66, 69, 82, 87, 90, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 111.

Andreasc. 67 68. 69.

Asclepius c. 3 35.

Augustus Imp. c. 128.

Campani. c. 23.

Cappadoces c. 89.

Chiron Centaurus. c. 35.

Dacic. 1, 2, 4, 10, 19, 22, 23, 25, 26, 35, 36, 79, 87, 88, 91, 98, 103.

Dardanus c. 7. 16.

Democritus c. 59.

Dioscorides c. 109.

Foranus c. 79. 109. *lege* Soranus.

Gallie. 1, 2, 5, 6, 10, 15, 23, 27, 36, 49, 59, 88, 90, 91, 98.

Græcic. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78.

80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128.

Hispanic. 1. 25. 90.

Homerus c. 48. 65. *sacer* autor poemam libris suis inseruit. c. 64.

Itali c. 2, 5, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 43, 45, 46, 53, 62, 64, 66, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 91, 93, 96, 97, 111, 113, 114, 115, 125.

Latini c. 1, 3, 4, 5, 7, 8, 32, 47, 49, 53, 55, 57, 58, 59, 60, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 88, 90, 92, 94, 95, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 116, 122, 123, 124, 126, 127, 128.

Lucani. c. 41.

Magi c. 65.

Martialis. c. 57.

Mercurius. c. 48. 71.

Mithridates. c. 65.

Ni-

Nicander c. 122.

Osthanesc. 4. 15. 17. 41. 49. 90. 92.

Phryges c. 4.

Prophetæ c. 1. 2. 3. 4. 10. 14. 17. 18.

25. 26. 34. 35. 41. 42. 45. 49. 53.

55. 56. 69. 70. 79. 82. 86. 87. 90.

92. 93. 94. 103. 108. 113. 118. Etiam

in libello de herba Betonica, qui fertur sub Antonii Musa

nomine, legas à Prophetis illam

ἰσπὶν βότανα appellari, à

Syris pheriponion à Tuscis in-

dicem. Per Prophetas videtur intelligi qui arcanas vires herbarum carmine tradidere.

Punici c. 1. 4. 7. 9. 46. 60. 65. 113. 127.

Pythagoras c. 4. 10. 49.

Romani. c. 13. 14. 31. 37. 41. 51. 61.

89. 100. 108. 110. 118.

Serotinus *vir centenarius*. c. 100.

Soranusc. 79. 109.

Syri c. 17. 66. 89.

Tusci c. 4. 23. 79.

Zoroaster c. 4. 14. 17. 79.

Jo. Rhodius ad Scribonium laudat editionem Apuleji *de herbis* Parisiensem Aldina locupletiolem Anni 1529. quam Jo. Philippus de Lignamine dedit. Habet tamen & quædam additamenta in Aldino codice recte prætermissa. De *Antonio Musa* Augusti Imp. Medico vide Jo. Rhodium ad Scribonium pag. 181. Alius *Musa* apud Reinesium p. 841. inscript.

Salmasius præf. ad librum de Homonymis hyles Jatricæ p. 56. *Grande fragmentum Apuleji de remediis salutaribus penes me est in antiquissimis membranis, descriptum literis majusculis, quod nobis magno usui fuit ad veram emendandam lectionem in aliquot Plinianis pene desperatis, & quæ nec ipse sanasset Æsculapius absque hujus fragmenti ope: ita sinceriores ubique scripturam conservavit codex ille quam Pliniana exemplaria, quia vetustior est omnibus Plinianis exemplaribus.* Idem Salmasius p. 261. ad Solinum, Apuleji herbarium totum ex Plinianis rebus ac verbis concinnatum esse scribit. In Biblia Bodlejana exstat Apuleji liber *de herbis* (cujus cap. 1. est de Betonica (a) Anglo-Saxonice versus, latinoque amplior & capitibus 184. constans. Vide catalogum MSS. in thesauro Hiccesiano fol. 72. seq. & 92. Subjicitur *Idparti* Ægypti Regis medicina ex animalibus, quæ videnda num conveniat cum Sexto Placito Papyriensi, cujus libelli duo de remediis animalium & avium editi Viennæ 1538. Isnz 1538. 4. & Lipsiæ 1654. 8. Vide etiam memorari ejus *barbarium Platonis quod accepit ab Æsculapio* &c.

6. *Ratio sphaera Pythagorice*, quam ex MS. codice vulgavit Barthius lib. XXX. adversar. c. 7. Similis est figura Organi Astrologici, per quod de vita & morte ægrotantium possit judicari, quæ occurrit in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi, adjuncta Epistolæ Peto-

(a) Hoc Musæ vulgo, & perperam, ut opinor, tribuitur.

Petrosiridis ad Necepsum Regem, & apud Bedam T. 2. Opp. p. 233. Ceterum fallitur Vignolius Marvillus, quem si placet vide parte 1. Misc. Historic. & litterar. p. 207. & quæ de rota Pythagorica Georgius Paschius in inventis novantiquis pag. 600. & Kircherus T. 2. Oedipi parte 2. p. 491. seq. Merito quidem Josephus Scaliger Epistola 181. hæc nugis adscribit canoris, quas negat assis se facere.

X. *Deperdita* (a) Apuleji sunt Epistolæ, Gryphi, libri ludicrorum & de proverbiiis, de arboribus, de piscibus, de numeris, de Musica, de Republica, convivales, Medicinales & naturales quæstiones. Hermagoras prior & posterior. Disputatio de Æsculapio, hymnus in eundem & Dialogi. Epitome (b) historiarum & oratio pro statua Oeæ sibi locanda. Sæpe etiam Apulejus citatur in Græcis Geoponicis, & lib. 1. c. 16. dicitur *Ρωμαϊκός* hoc est latinus scriptor. Latine præterea converterat Phædonem Platonis teste Sidonio lib. 2. Epist. 9. & Prisciano lib. 10. & varia carmina atque poemata luserat, quorum pauca quædam supersunt fortassis in catalectis veterum Poetarum à Jos. Scaligero & P. Pithæo collectis, & in appendice Petronii. Utrum carmen in Orpheum ediderit Apulejus, nescio an probari possit ex loco Floridorum p. 358. edit. Elmenhorstianæ. In Apologia pollicetur se de partibus animalium, de situ, causa & remediis earundem scripturum, ex quo opere forte deflorati sunt, qui exstant sub nomine *Sexti Placiti* sive Platonici Jatrotophista: Afri *libelli duo de remediis animalium & avium* editi à Francisco Emerico Oppuriano, Gabriele Hummelbergio, & Andrea Rivino. * Antiquior est Græcus scriptor Sextius, *diligentissimus Medicinæ*, è quo de Castoribus nonnulla affert Plinius XXXII. 3. Nimirum Sextium hic Nigrum denotat, sæpius alibi laudatum.

XI. Dictione Apuleji ingeniosa se audacique elegancia commendat, sed quandoque licentior est & durior in detorquendis vocabulis, adverbii præcipuè & diminutivis. Multos passim in Metamorphoseon libris versus latere, qui neglecti & pro libera oratione habiti durum aliquid præferunt & amœnum, observat Lipsius II. 11. elector. Sic statim initio libri I. Milesiar. versus jambicos observant Beroaldus & Ruggerius, & auctoritate Florentini Codicis ac veteris glossæ interlinearis in sua editione reponi curavit Elmenhorstius, etsi hoc minus probatur Pricæo, in cujus tamen editione itidem versus, sed invito Pricæo expressit typographus.

XII. In-

(a) Confer Dan. Guil. Mölleri diff. de Apulejo, §. 18. Altdorf. 1691.

(b) Priscianus lib. 6. quædam refert ex Epitome Apuleji. Epitomen historiarum suscipitur Colvius.

XII. Index Scriptorum in APULEJO memoratorum,
Elmenhorstiano plenior.

- A**ccius, ex Philoſtete ejus
verſus *de Deo Socr. c. ult.* ex
ejus Phœniſſis verſus *in floridis*
p. 781. edit. in uſum Delphini.
Æditi carmina amatoria *apolo-*
gia p. 412.
Ægyptias diſciplinās doctus Py-
thagoras. *florid.* pag. 793. Pla-
to. 1. *Doctr. Plat.* p. 569.
Sicinius Æmilianus Apuleji ac-
cuſator *perſtringitur in apologia*
paſſim ut pag. 400, 489: Ejus
Epiſtola pag. 519.
Æmiliani Strabonis laus *florid.* p.
802. ſeq.
Æſopi apologus de vulpe & tor-
vo, *florid.* p. 828. ſeq.
Afranius eleganter ut ſemper:
amabit ſapiens, cupient cæteri;
apologia p. 420.
Alcman. *infra* in Tejus.
Amphiaras in Bœotia, in Africa
Mopſus, in Ægypto Oſiris, Æ-
ſculapius ubique fanis & cæri-
moniis advertitur, *de Deo Socr.*
pag. 689.
Anachariſ ſapiens apud ſocor-
diſſimos Scythas natus, apud
Athenienſes catoſ Meletides
ſatuſ *Apologia* p. 444. ejus di-
ctum de quadruplici poculo ad
ſicim, ad hilaritatem, ad volu-
ptatem, ad inſaniam. *florid.* p.
821.
Anacreon in Bathyllum Polycra-
ti tyranno dilectum *florid.* pag.
792. vide & *infra*, Tejus.
Anaxagoras, Leucippus, Demo-
critus, Epicurus cæteri que re-
rum naturæ patroni, imperito-
rum errore irreligioſi putan-
tur. *Apologia* p. 448.
Anaximander Mileſius, penes
quem naturalia commenta-
tus fertur Pythagoras *florid.*
pag. 795.
Antigenes tibicen. *florid.* p. 764.
ſeq.
Antipater Stoicus 3. *de Doctr.*
Plat. p. 644.
Antithenes *apologia* p. 441.
M. Antonius Conſularis. *apologia*
p. 431. Cn. Carbonem gloriæ
cauſa accuſans, ut C. Mutius
A. Albutium, P. Sulpitius Cn.
Norbanum, C. Furius M. Aquil-
ium, C. Curtio Q. Metellum.
apologia p. 511.
Apollonius (Tyaneus) Magus.
Apologia p. 544.
Appii, amici Apuleji, *apologia*
p. 515.
Archimedes Syracuſanus vir in
omni Geometria multum an-
te alios mirabili ſubtilitate
apologia p. 428. volumen ingens
de ſpeculis, id.
Archytas *apologia* p. 427. 1. *doctr.*
Plat. 569.
Ariſtippus Cyrenæicæ ſectæ reper-
tor, quodque malebat ipſe, So-
cratis diſcipulus, *florid.* p. 827.
Ariſto Alexandrinus 3. *doctr.*
Plat. 659.
Ariſtoteles, in Problematis *apo-*
logia p. 487. ſeq. prudentiſſimus,
& doctiſſimus Philoſophorum
de mundo pag. 707. 3. *doctr. Plat.*
pag.

- pag. 644, 659, 660. *de Deo Socr.*
 p. 678, 697. *apologia* p. 563, 463.
 ubi problemata ejus innumera, & volumina muleijuga de animalibus memorantur.
- Aesclepiades Medicus solo Hippocrate minor. *florid.* p. 819. seq.
- Attii Navii auguria *de Deo Socr.* p. 676.
- Magica nomina *Ægyptio*, vel *Babylonico* ritu, *apologia* p. 466.
- Brachmanum Gymnosophistæ pleraque conasserunt Philosophiæ Pythagoræ. *florid.* p. 793, 794. laudantur p. 768. seq.
- Cæsaris in dicendo calor. *Apologia* p. 550.
- Calchas vates *de Deo Socr.* p. 694.
- Calpurnianus *apologia* p. 503. ad eum epistolium Apuleji ludicrum de dentifricio pag. 408.
- Calvi argutiæ. id. p. 551.
- Carbo *apologia* p. 431.
- Carinondas Magus. *Apologia* p. 544.
- Cassius Longinus. *Apologia* p. 561.
- M. Cato Philosophus. *apologia* p. 475. in oratione p. 432.
- Cato libris originum, *de mundo* p. 725. in dicendo gravitas. *apologia* pag. 551.
- Catulus *infra*, in Tejus.
- C. Catullus Lesbiam nominans pro Clodia, ut Ticide Perillam pro Metella, Propertius pro Hostia Cinthiam, Tibullus pro Plania Deliam. *Apologia* p. 415. Catulli versus p. 409, 418.
- Chaldaei sideralem scientiam & medendi remedia doctus Pythagoras. *florid.* pag. 791.
- Cicero 3. *doctr.* Plat. p. 631. ejus opulencia in dicendo *Apologia* p. 551.
- Claudius Maximus, *apologia* p. 399. seq. 435, 481, 483, 487, 495, 498, 503, 508, 534, 562. &c.
- Clemens meus, eruditissimus & suavissimus poetarum. *florid.* p. 770. ubi poema illius de Alexandro Magno memoratur.
- Comædiæ Gr. versus *Apologia* p. 540.
- Cornelius Saturninus artifex geometria *apologia* pag. 504. seq.
- Corvinus Celer, *questor.* *apologia* p. 561.
- Junius Crassus *apologia* p. 498. seq.
- Grates Thebanus *apologia* p. 439.
- Diogenis sectator, *florid.* p. 786. seq.
- Creophilus Leodamantis. præceptor, hospes Homeri & æmulator canendi *florid.* p. 795.
- C. Curio vide *supra*, Antonius.
- Manius Curius. *apologia* p. 431.
- Cynica, familia. *apologia* pag. 441.
- Damigeton Magus. *Apologia*, pag. 544.
- Dardanus Magus *ibid.*
- Democritus, *supra*, Anaxagoras.
- Demosthenes summus orator. *apologia* p. 425.
- Dialectici 3. *doctr.* Plat. p. 656.
- Diogenes Cynicus *apologia* p. 441. ejus scripta lasciva pag. 413.
- Dionysius Grammaticus, Platonis magister. 1. *de doctr.* Plat. p. 567.
- Empedoclis *κατὰ πᾶσι*, magis suspecti *apologia* p. 449. versus ejus tres. *de mundo* pag. 746.
- Ennius, Romanus poeta *de mundo*

- do p. 747. *de Deo Socr.* p. 667. ex
ejus ἡδοναγικὸς versus. *apologia*
p. 467. seq.
- Epicharmi modi. *florid.* p. 821.
- Epicurus *apologia* pag. 426. *supra*
Anaxagoras.
- Epimenides, Orpheus, Pythago-
ras, Osthanes magiæ suspecti
apud imperitos. *apologia* p. 449.
Cretensem inclutum fatilo-
quum & poetam disciplinæ gra-
tia sectatus Pythagoras. *florid.* p.
795.
- Evathlus. *infra* in Protagora.
- Eubulides dialecticus quem audi-
vit Demosthenes. *apologia* p. 425.
- Eudemus, Lycon, cæterique Pla-
tonis minores. *apologia* p. 463.
- Eurytus Tarentinus Pythagori-
cus, Platonis magister. 1. *doctr.*
Plat. p. 569.
- Favorinus non ignobilis sapiens
hæc de ventis refert. *de mundo*
p. 724. seq.
- Faustino librum de Mundo in-
scribit Apulejus, & initio 2. *do-*
ctr. Plat. Faustinum filium ap-
pellat.
- C. Furius. *vide supra*, Antonius.
Geometræ, *de Deo Socr.* p. 678.
- Gracchi impetus in dicendo, *apo-*
logia p. 551.
- Gratii adversus quos causam pro
uxore sua Pudencilla agit Apule-
jus. *apologia* p. 400.
- Hadriani Imp. multa amatoria
carmina legisse se ait Apulejus
apologia p. 419. *vide & infra* Vo-
conius.
- Heraclitus sententiarum suarum
nebulis *de mundo* p. 732, 752.
ejus sectam in physicis securus
- Plato 1. *de doct. Plat.* p. 568, 570.
- Hipparche, Cratetis Thebani
uxor. *florid.* p. 789.
- Hippias Eleus Sophista artium
multitudine prior omnibus,
eloquentia nulli secundus. *flo-*
rid. p. 676. seq.
- Hippocrates, *supra* in *Asclepiade*.
- Homerus poeta multiscius vel
potius cundarum rerum ap-
prime peritus, *apologia* p. 457.
præcipuus *apologia* p. 410. poe-
ta egregius *florid.* p. 159. citatur
de mundo p. 724. ejus versus, id.
p. 747. nulli secundus, *florid.*
p. 676. seq. *apologia* p. 405, 440,
455. *de Deo Socr.* pag. 682, 692,
697, 703. Paupertas in Aristide
justa, in Phocione benigna, in
Epaminonda strenua, in Socra-
te sapiens, in Homero diserta,
apologia 434.
- Hortensius distributione inter
oratores valuit, *apologia* p. 551.
- Osthanes Magus, *apologia* p. 544.
vide Epimenides.
- Hyagnis musicus, Marsye pater,
florid. p. 761.
- Jannes Magus, *apologia* p. 544.
- Ismenias tibicen, *de Deo Socr.* p.
698. ubi Apellis etiam & Ly-
sippi mentio, ut Apellis iterum
florid. p. 770. cum Polycleto, &
Pyrgotele.
- Lælius versus, *apologia* p. 455. seq.
- Lælii in dicendo lenitas, *apologia*
p. 551.
- Leodamas Creophyli discipulus,
magister Pythagoræ, *florid.* p.
795.
- Lesbia poetria, *infra*, Tejus.
- Leucippus, *supra* Anaxagoras.
Legis

- Legis Corneliae crimen incurram
si civem Romanum pro servo
tibi vendidero. VIII. *Milesiar.*
p. 257.
- Lex Julia de maritandis ordini-
bus. *Apologia* p. 539.
- Lollius Urbicus, *apologia* p. 403.
- Lollianus Avitus, *apologia* p. 443.
549 ad Apulejum Epistola
laudatur, p. 550.
- Lucilii versus *florid.* p. 823, 826.
- L. Lucullus (a) Jambicus carmi-
ne Gentium, & Macedonem
pueros prostituit. *apologia* 413.
- Lucretius, *de Deo Socr.* p. 666. su-
per tonitru facundissime disse-
rit, *de Deo Socr.* p. 681.
- Lycon. *supra in Eudemo.*
- Magi *apologia* p. 446.
- Magorum varia miracula *de Deo*
Socr. p. 674.
- Mandraytus Prieneus. *infra in*
Tbalete.
- Marsyas Mysicus Pbryx, infelici-
ter certans cum Apolline, *florid.*
p. 762. seq.
- Menander, *vide in Philemone.*
- Mopsus vates, *supra*, Amphiarus,
Moses inter Magos memoratur
in apologia p. 544.
- C. Mutius, *vide supra*, Antonius.
- Nicandri theriaca, *apologia* p. 473.
- Nigidius, *apologia* p. 474.
- Oracula Delphica *de mundo* pag.
729.
- Scipionis Orfei laus *florid.* p. 807.
seq.
- Ormazus Magus *apologia* p. 447.
- Orpheus, *apologia* p. 455. *vide &*
Epimenides. Orphei versus de
Jove, *de mundo* p. 753. Orphei
- & Pythagoræ scita *apologia* p.
496.
- Osthanes ibid.
- Quis Palamedes, quis Sisyphus,
quis denique Eurybates aut
Phrynonidas talem (fraudem)
excogitasset? *Apologia* p. 530.
- Parmenides 1. *doftr. Plat.* p. 569.
- Peripatetici juniores. 3. *doftr. Plat.*
pag. 659.
- Pherecydes Syro ex insula, qui
primus veruum nexu repudia-
to conscribere ausus est passis
verbis, soluto loquuntur, libera
oratione, magister Pythagoræ.
florid. p. 794.
- Philemon mediæ Comædiæ scri-
ptor fabulas cum Menandro in
scena distavit, certavitque cum
eo, fortasse impar, certe æmu-
lus: nam quod eum etiam viciè
sæpenumero, pudet dicere. *florid.*
p. 797. seq.
- Philippi Macedonis Epistolam ad
Olympiadem uxorem recitari
prohibuerunt Athenienses. *A-*
pologia p. 536.
- Physici *de mundo* p. 718. *apologin* p.
479.
- Plato Philosophus *de mundo* p.
756. *de Deo Socr.* pag. 664, 667,
668, 669, 671, 673, 690. *apologia*
p. 406, 421, 427, 446, 475, 487,
563. Timæo id. p. 484. 1. *doftr.*
Plat. p. 527. seq. novissimo le-
gum libro id. p. 509. seq. in alia
sermocinatione p. 447. in sym-
posio *de Deo Socr.* p. 674. Phæ-
dro. id. p. 695. *apologia* pag. 508.
Theæteto. 3. *doftr. Plat.* 634.
ejus τὸ ἀγασθὲν. *apologia* p. 448.
Py.

(a) Casaub. legit Lucilius Satyricus.

- Pythagoristat florid. pag. 796.
 dialogi pag. 821. carmina ama-
 toria in Altera, Alexin, Phæ-
 drumque & Dionem Syracu-
 sanum. *apologia* p. 416. seq.
 De Platonis vita & dogmatis
 lib 1. *de doct. Platon.* 2. & 3.
 Platonica secta. *apologia* p. 441.
 Plauti versus ex Truculento .
florid. p. 811. ex milite. *id.* p.
 759. *de Deo Socr.* p. 682.
 Plutarchus ille inclytus. *Mile-*
fiar. p. 5.
 Poetæ *de mundo* pag. 728. 729.
 versus : *Odi puerulos præcoci*
sapientia. *Apologia* p. 535.
 Pontiani Bibliotheca. *apologia*
 p. 493. ejus libertus promus
 librorum pag. 490. seq.
 Pontiani literæ *id.* p. 552.
 Pontianus & Pudens, filii Puden-
 tillæ. *id.* p. 513.
 Portius : *vide in Tejus.*
 Propertius *supra in Catullus.*
 Protagoras Sophista longe mul-
 tiscius, Rhetoricæ repertis
 perfacundus, Democriti Phy-
 sici civis æquævus. *florid.* p.
 814. ejus cum Evathlo disci-
 pulo pactum de mercede *ibid.*
 Emilie Pudentillæ literæ *apo-*
logia p. 503. 510. seq. 517. 527.
 529. Græce scriptæ p. 531. 532.
 Pythagoras *apologia* pag. 406.
 476. 457. *de consulta in floridis*
 p. 792. seq.
 Pythagoreos in intellectuati Phi-
 losophia æmulatus Plato 1. *de*
doct. Plat. p. 569.
 vide & Zoroaster, Epime-
 nides & Orpheus.
 Pythagorici mirati si quis se ne-
 Tom. II.
- garet unquam vidisse dæmo-
 nem. *de Deo Socr.* p. 697.
 Quintianus *apologia* p. 500.
 Sallustii in dicendo parsimonia.
Apologia p. 551. ejus dictum vi-
 detur respici *de mundo* p. 736.
 Sappho *infra in Tejus.*
 Cornelius Saturninus. *supra,*
 Cornelius.
 Sergius 3. *doct. Plat.* p. 631.
 Sextus Philosophus, Plutarchi
 nepos, 1. *Milesiar.* pag. 5.
 Sibyllæ fatiloquia versificet. *de*
Deo Socr. p. 677. carmina Si-
 byllarum. *id.*
 Sicinius Amicus *apologia* p. 513.
 Sicinius Clarus. *id.*
 Sicinius Pudens pag. 559.
 Simonides *infra, in Tejus.*
 Socrates speculo uti suavit. *apo-*
logia p. 424; magister Plato-
 nis 1. *de doct. Platon.* pag. 567.
 seq. 570. vir apprime perfectus;
 & Apollinis quoque testimonio
 sapiens. *de Deo Socr.* p. 691.
 Ejus dæmonium. *apologia* p.
 449. hymni. *florid.* p. 821. ma-
 jor meus Socrates *id.* pag. 759.
 Socrates Apuleji contubernalis.
 1. *Miles.* p. 11. 18. &c.
 Solon sapientissimus legum At-
 ticarum fundator. 1. *de doct.*
Plat. pag. 566.
 Solonis lascivissimus versus. *apo-*
logia p. 413.
 Sophocles poeta Euripidi æmu-
 lus & superstes, dementiæ ac-
 cusatus à filio proculit Colo-
 neum egregiam tragœdiarum.
apologia p. 464.
 Speusippus 1. *de doct. Plat.* pag.
 567.

- Statius Cæcilius in suis poematibus *innocentiam eloquentiam* esse scripsisse dicitur *apologia* pag. 407.
- Stoici. *apologia* pag. 427. & 3. doct. Plat. p. 633. 655. 656.
- P. Sulpicius *vide supra*, Antonius.
- Tabulis XII. interdicta Magia. *apologia* p. 481.
- Tannonius Pudens, Æmiliani contra Apulejum advocatus. *apologia* pag. 405. 480. sq.
- Carmina amatoria & ludicra fecere apud Græcos Tejus quidam (Anacreon.) & Lacedæmonius (Alcman) & Ceus (Simonides) cum aliis innumeris: etiam mulier Lesbia (Sappho) lascive illa quidem tantaque gratia ut nobis intolerantiam lingue suæ, dulcedine carminum commendat: apud nos vero Æditius, & Portius (a) (Licinius) & Catullus: isti quoque cum aliis innumeris. *apologia* p. 413.
- Terentius. *de Deo Socr.* p. 696.
- Thales Milesius Geometricæ penes Grajos primus repertor, naturæ rerum certissimus explorator, & astrorum peritissimus contemplator. *florid.* p. 816. Mandrayum Priensem docuit quoties Sol magnitudine sua circum quem permeat metiatur. *id.* p. 817.
- Themison servus roster, medicinæ non ignarus *apologia* p. 461. Medicus p. 483.
- Theocriti pharmaceutria respicitur *Apologia* p. 455.
- (a) Vide Gellium XIX. 9.
- Theodorus Cyrenæus Geometra Pythagoricus, Platonis Magister. 1. doct. Plat. p. 569.
- Theophrastus. *de mundo* p. 707. 3. doct. Plat. p. 659. *apologia* p. 463. ejus egregius liber de caducis. *apologia* p. 488. de invidentibus animalibus. *id.* *ἡ δὲ δανιτῶν καὶ δανιτῶν* p. 473.
- Tibullus. *vide supra*, Catullus.
- Ticidas poeta. *ibid.*
- Tragici versus. *florid.* p. 811.
- Varro vir accuratissime doctus atque eruditus. *apologia* p. 474.
- Veteres. 3. doct. Plat. p. 656.
- Virgilius Mantuanus poeta. *apologia* p. 416.
- Virgillii versus *florid.* p. 803. 809. 785. 761. *apologia* p. 454. *de mundo* p. 725. 737. 751. *de Deo Socr.* p. 665. 667. 672. 673. 682. 687.
- Versus alterius Poetæ. *florid.* p. 767.
- Voconius poeta in quem versus Hadriani Imp. lascivus versu, mente pudicus erat. *apologia* p. 418.
- Xenocratis satyræ. *florid.* p. 822.
- Xenophontis historiarum. *id.*
- Zachlas Propheta primarius Ægyptius. 2. *Milesiar.* p. 62.
- Zamolxis Magus. *apologia* p. 447. 448.
- Zeno Velia oriundus. (Eleates) *apologia* p. 406. 1. doct. Plat. p. 569.
- Zeno Stoicus *florid.* p. 789. ejus scripta lasciva. *apologia* p. 413.
- Zoroaster Magus *Apologia* pag. 544. 447. 448. omnis divini arcani antistes doctus Pythagoræ: *florid.* p. 793. *apologia* p. 457

C A P U T III.

DE JUSTINO, Trogi Epitomatore.

Justini ætas. 1. Historiarum Trogi Epitome. 2. Editiones: 3.

I. JUSTINUS (a) quis fuerit & quando vixerit, non satis compertum est, etsi Romæ ante Imperatores Christianos scripsisse non dubitem, ipsum à Christi sacris alienum. Itaque non assentior iis, qui ad Theodosii Imp. tempora rejiciunt, nescio quibus argumentis moti. Ut vero hoc loco à me commemoretur, facit, quod in editionibus quibusdam libros suos dicitur scripsisse Imp. Antonino Pio, sed *πρὸς ἄνθρωπον* hanc in nullo MSto codice reperisse se testatur Jac. Bongarsius, qui putat additum nomen Antonini ab illis, qui Justinum falso eundem putarunt cum celebri ejus nominis Philosopho Christiano & Martyre. Neque verisimile videtur Justinum emendandi causa opus suum ad Imperatorem mittere voluisse, quod in præfatione innuit, si eam non potius ad virum aliquem doctum illius ætatis, sibi que amicum, quam ad Cæsarem direxit. Non magis certum est quod Martinus Polonus & auctor libri de vitis Philosophorum c. 114. affirmant Trogi discipulum Justinum fuisse. * Justinum libenter sequitur Orosius, imitatur Saxo Grammaticus, ut in notis ad eum Stephanius passim observat. Parum credibile est quod in Codice Magliabequiano, teste Abr. Gronovio, traditur; Justinum Philosophum celeberrimum & Trogi fuisse discipulum, nedum ut Gualterius Burleus scripsit, filium. Neque certum

C 2 habent.

(a) In antiquissimo codice Bibl. Mediceæ *M. Junianus Justinus*, sed in codice qui fuit apud Ant. Arnoldum *Justinus Frontinus* dicitur teste Jac. Bongarsio & Gerh. Jo. Vossio. Longe autem diversus est à *Justino Martyre* Græco scriptore, cum quo Martinus Polonus cum in chronico perperam confundit. Justinus Trogi breviter memorant Hieronymus proœmio in Daniele, Augustinus IV. 6. de C. D. Orosius (qui passim Justinum sequitur) lib. I. c. 1. & 10. * Isidorus lib. de natura, rerum, Jornandes, Jo. Sarisberienfis, Martinus Polonus, & alii juniores, ut Vincentius Bellouacensis, qui idem hic Justinus sit cum Justino Martyre, an alius, ignorare se fateatur X. 94. speculi Hist. Engelbertus Abbas qui tempore Rudolphi I. Habsburgici scripsit librum de ortu & fine Romani Imperii (T. 25. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 363.) Justinum Historiographum laudat qui *Trogum Pompejum secutus in principio sua Chronica*. Freccusius qui ex Pompejo historico ejusque abbreviatorè Justino repetit lib. 2. c. 1. & 8. quæ libro XXXVI. apud Justinum leguntur de Judæis. Justini cujusdam mentio apud Martialem XI. 66. Fuit & Justinus Manichæus, quem confutavit Fabius Marius Victorinus editus à Sirmondo Paris. 1630. 8. & recusus T. 1. Sirmondi Opp. p. 409. De aliis hujus nominis vide sis Reinesii Epistolas ad Hofmannum F. 410. & Dan. Guil. Molleri diss. de Justino, Altdorf. 1684. §. 3.

habendum quod libros suos Justinus dedicaverit Antonino Pio Imp. licet illud legas in editione p̄ncipe Romana, atque in quibusdam aliis, quod optimi Codices manu exarati ignorant. Libros Trogi de animalibus laudat Charisius lib. 1. pag. 79. respicit Plinius lib. VII. Hist. Trogum laudans cap. 3. & lib. XI. c. 52. ubi *auctorem severissimum* vocat. Historias Trogi allegant Priscianus, idem Plinius & in Virgillum Servius, alique.

II. Exstant *Historiarum Philippicarum & totius mundi Originum & terræ situs ex Trogo Pompejo excerptarum libri XLIV.* à Nino usque ad Cæsarem Augustum, sub quo (a) Trogi Pompejus Patria Gallus, Philosophus ac historicus disertissimus floruit, totiusque orbis, sed Græcas potissimum historias latino sermone 44. voluminibus composuit, & à præcipuo argumento, regni nempe Macedonici historia, quam à libro septimo ad quadragesimum primum exsequitur, *Historias Philippicas*, Theopompi exemplo inscripsit. Harum se ait Justinus, per otium cum in urbe versaretur; cognitione quæque dignissima excerptisse, & omisissis his, quæ nec cognoscendi voluptate jucunda, nec exemplo necessaria judicaret, breve veluti florum corpusculum fecisse. Subjiciuntur in Justino in Bongarsii editione atque inde in aliis prologi (b) *sive perioche historiarum Philippicarum Trogi Pompeji*, ejusmodi fere qualia historiarum Livii argumenta sub Flori nomine habemus. Illa ab ipso forte profecta Trogo, certe non à Justino elaborata ostendunt Justinum in Epitome sua omisississe non pauca in his ea, quæ de terrarum situ Trogi scripserat. Sunt qui integram Trogi historiam dicunt fuisse in Bibliotheca Marquardi Gudii, sed non ego credulus illis. Ita quoque Aldus Manutius magnâ spe se lætabat, Trogi historias exstare apud amicū quendam doctum ac spectatæ fidei, futurumque ut propediem in lucem ederentur. Sed & illa spes vana fuit, neque Trogius hætenus lucem adspexit. Quæ libro XXXVI. traduntur de Ju-

(a) Sub Julio Cæsare militasse Trogum scribit Isaacus Jaquelorus V. C. in præclaris dissertationibus adversus Atheos pag. 25. sed de patre suo hoc affirmat Trogius apud Justinum XLIII. 5. *in postremo libro Trogi majores suos à Vocentiis originem ducere, avum suum Trogum Pompejum Sessoriano bello civitatem à Cn. Pompejo percepisse dicit, patrum Mithridatico bello curas equitum duxisse, patrem quoque sub Cajo Cæsare militasse, Epistolarumque & legationum simul & annalis curam habuisse.* Patet ex hoc ipso loco injuriam fieri Justino apud Bonifacium pag. 438. Historiarum ludicræ, eum arguitur Trogi memoriam voluisse abolere. Alios Trogos refert Reinesius Epistolis ad Hofmannum p. 660. Justinos alios p. 410.

(b) In hocce prologos notas & castigationes eruditæ scripsit D. Abbas de Longuerue, editas in calce Diarii Italici V. C. Bernhardi de Montfaucon, Paris. 1703. 4. Quædam emendanda in edit. Montfauconiana notant Ephemerides Parisienses A. 1703. p. 91. seq. edit. Amst.

de Judæis, ea illustrantur partim, partim castigantur à Jo. Jacobo Schudt in compendio Historiæ Judaicæ & Gentilium scriptis collecto Francof. 1700. 8. * Videtur Justinus in pluribus usus Trogi dictione, unde vix Justini ulla ab Trogo aliena in sermone vestigia apparere ait Jo. Frid. Gronovius IV. 10. observatt. p. 154. Solenne est MStis Justini codicibus præfigi speciosum Trogi nomen, ante multa jam sæcula deperditi. Ita Lupus Ferrariensis Epist. 20. Petrus Blesensis Epist. 85. 94. Alveredus Beverlacenſis in Annalibus Regum Britannicæ p. 24. & alii ejusmodi juniores, quando Pompejum Trogum citant, Justini epitomen intelligunt. Narratque eruditiss. Wagenſeilius in Sora p. 376. exiisse se præ gaudio cum in Bibl. Scorialenſi Codici præcipuæ magnitudinis Trogum Pompejum inscriptum vidisset. *Quam, dixisse apud se, ego læto nuncio exhibarabo viros doctos, quot & quanta mihi dabunt Evangelia!* Ac vix aperuisse librum, & statim illi ob mendacem titulum, sibi quoque pæne ob nimis facilem credulitatem indignatum, nam pro Trogo nil nisi Justinum reperisse. V. C. Bernardus Montſauconus in Diario Italico p. 76. notat prologos rarius occurrere in codicibus Justini MSS. Notæ ad prologos pererudite Abbatis de Longeue extant in editione Justini Parisiensis, quæ A. 1709. maiore forma prodit, nec non in novissima, variorum notis illustrata, curante Abr. Gronovio. Nonnulla Justini illustrant *Casp. Sagittarius* variis dissertationibus XI. ad librum primum editis Helmſtad. 1665. 1666. & Jen. 1676 4. & ad lib. 2. c. 1. & de historia bellorum Scythicorum ad lib. 2. c. 3. & 5. Jen. 1685. 4. & *Jacobus Schallerus* in laudabilibus politicis à Justino collectis Argent. 1649. 4. Libro XXXVII. 3. ait Justinus Trogum in Livio & in Sallustio reprehendere, quod conciones directas pro sua oratione operi suo inserendo, historiæ modum exceſſerint. Licet autem merito reprehendat aliquis cum Diodorò Siculo in limine libri XX. *ὑπερβαίνοντες ἀναισθησίας & πυκνὰς προσηγορίας*, crebras & prolixas declamationes insertas historiæ & intempestiva eloquentiæ affectatione narrationis seriem interrumpentes, scriptoresque, qui totam historiæ *προσέθηκεν τῆς ἀναισθησίας* appendicem concionum faciunt, tamen Conciones in Sallustio ac præsertim Livio raræ, opportuna, rebusque aptæ leguntur: itaque si nævi sunt, pulcherrimi sunt, atque ejusmodi propemodum, de quibus usurpaveris illud Apuleji in Floridis, *risere Musæ, cum audirent hoc genus crimina, sapienti exoptanda, Apollini obiectata*. Justini Codex insignis jussu Pii III. A. 1503. defuncti eleganter scriptus exstat in Bibl. Gothana.

III. * Prima Justinii editio Romana (a) sine anni nota in fol. apud Udalicum Gallum, cum versibus illis notissimis, typographiæ præ calamorum usu præstantiam extollentibus:

*Anser Tarpeji custos Jovis, unde quod alis
Constreperes, Gallus decidit; ultor adest
Vuldricus Gallus; ne quem poscantur in usum
Educuit pennis nil opus esse tuis.*

Proxima huic Veneta A. 1470. fol. ad cujus calcem hoc legitur tetrastichon:

*Historias veteres peregrinaque gesta revolve
Justinus: lege me, sum Trogus ipse brevis.
Me Gallus Veneta Jenson Nicolaus in urbe
Formavit, Mauro Principe Christophoro.*

Eam secuta altera Romana est A. 1472. fol. addito Floro: per Conradum Sveyneheim & Arnoldum Pannariz. Bibl. Menarsiana p. 66. Mediolanensis 1474. fol. in qua hi versus leguntur:

*Historias veteres peregrinaque gesta revolve,
Justinus: lege me, sum Trogus ipse brevis.
Quem manus Antoni Zarotbo sanguine creti
Impressit solers, Inscribiturque dedit.*

Mediolanensis altera 1476. fol. per Christophorum Baldarfer, Ratisponensem. Veneta altera 1479. fol. per Philippum Condam Petri: & 1493. fol. & 1510. 8. è Sabellici castigatione, curante Augustino Bechario Mortariensi una cum Floro, Sexto Rufo & aliis quibusdam. Præterea Justinii editionibus addendæ Venetæ A. 1594. & 1502. 1512. fol. Argentoratensis cum Floro & Plinio (sive Aufelio Vidore potius) de viris illustribus 1506. 4. Aldina 1522. 8. Cornelium Nepotem adjunctam habens, ut Mediolanensis 1510. fol. & Parisiensis in 4 Becharii, Florum & Sexti Rufi libellum.

Prodiit etiam Justinus Florentiæ apud Juntas 1525. 8. cujus editionis magna est ap. Cl. Grævium auctoritas. Viennæ, curante Joanne Camerte, quam editionem inspexit Thomas Hearne. Hagenoæ 1526. 4. 1533. 4. cum præfat. Melanchthonis, ex Georgii Majoris castigatione. Parisiis 1530. 8. apud Sim. Colineum, cum Aurelio Vidore. Jo. Sichardi editio Basil. 1530. 8. Georgii Majoris Colon. 1533. 8. Simonis Grynei Basil. 1539. 4. Lugduni 1542. 8. Parisiis 1543. 8. apud Rob. Stephanum eodemque anno Colonæ & Antwerp. 8. Antverpiæ 1552. 12. Cum Sichardi castigatione & G. Majoris annotationibus Basil. 1553. 8. Lugdunenses apud Gryph. 1555. 8. cum Aurelio Vidore 1557. 12. & 1559. 12. & 1573. 12. additis Eliæ Vineti in Vidorem notis. Cum præfa-

(a) Mich. Maittaire annal. typograph. p. 72. Vide & p. 70. 96. 103. 110. 136.

præfatione Simonis Grynæi de utilitate legendæ hiftoriæ, fubjedis ad voluminis calcem notis *Henrici Loritti Glareani* Patricii Claronenfis Bafil. 1562. 8.

At eximiam præ ceteris operam *Justino* navavit *Jac. Bongarsius*, qui è Cujacii, Puteani, aliisque sex MSS. emendavit, & notis doctiffimis tabulisque Chronologicis illustravit, Parif. 1581. 8. Eum fecuti *Elias Vinetus* A. 1590. *Franciscus Modius* ex cujus castigatione *Justinus* prodiiit *Francofurti* 1587. 1591. 8. & deinde *Lugduni*, *Coloniz* & alibi sæpius. *Victorinus Strigelius*, cujus notæ editæ *Urfellis* 1602. 8. & deinde cum aliorum notis, *Argentor.* 1613. 8. 1627. 8. *Theophilus Cansiferus*, cujus scholia in decem libros primores exstant in editione *Justini* cum *Strigelii* & *Bongarsii* notis, *Urfellis* 1610. 8. *Janus Gruterus* *Marpurgi* 1612. 8. *Daniel Pareus*, *Francof.* 1630. 8. *Matthias Berneggerus*, qui *Bongarsii* etiam in *Strigelii* aliorumque notas fuis addidit, & *Jo. Freinsheimii* indicem fubjecit, *Argentorati* 1631. 1653. 1662. 1666. 8. &c. *M. Zuerius Boxhornius* *Amft.* 1638. 1645. 1660. 12. apud *J. Janssonium*. *Isaacus Voffius* (a) *Lugd. Bat.* 1640. 1673. 12. *Antonius Thysius*, qui cum notis *Variorum* vulgavit *Lugd. Bat.* 1650. 8. ut alias *Justini* editiones cum notis *Variorum* *Amftelodami* 1659. 1669. 8. *Lugduni Bat.* & *Uratiflaviz* 1660. 8. in lucem emiffas omittam, quæ curante *S. D. M. C.* vel *Cornelio Schrevelio* prodierunt. *Joannes* vero *Georgius Grævius* non prætereundus, qui *Ultrajecti* 1669. *Amft.* 1694. 12. hunc fcriptorem emendatiffime cum notis fuis edidit, recufum 1707. 8. Idem A. 1683. 8. *Lugduni Batav.* ex officina *Hackiana* præftantiffimam *Justini* editionem prodire juffit cum notis integris virorum doctorum & fuis castigationibus, *Freinsheimii*que indice per *Scheferam* & *Vorstium* aucto. Hæc quoque editio præla iterum fubiit *ibid.* 1701. 8. Exstat præterea *Elzeviriana* editio. 12. & cum notis *Tanaquilli Fabri* *Salmur.* 1668. 1671. 8. cum notis *Jo. Vorstii* *Berlin.* 1673. 8. cum notis *Jo. Scheferi* *Upsal.* 1678. 8. Uterque *Vorstius* & *Scheferus* *Freinsheimii* indicem à fe auctum adjecerunt. In ufum *Delphini* illustratus est à *Petro Josepho Cancellio*, addita in margine temporum quo fingula gefta funt, notatione, *Parif.* 1677. 4. & *Lond.* 1686. & 1701. 8. Denique *Oxonienfes* post editionem (b) *Anni* 1674. 8. *Justinum* ad MSS. Codices recensitum denuo ediderunt cum brevibus notis & variis lect. curante *V. C. Thoma Hearne* & annos quo quæ

C 4 que

(a) Hic multo uberiores se notas in *Justinum* paratas habere se testatus est in litteris ad *Salmasium* pag. 331. inter *Gudianas*.

(b) *Oxonienfis* in 12. fuit in *Bibl. Græviana*.

que gesta sunt in ora libri sublinde ex Ed. Simsoni maxime rationibus adnotante. Oxonii è theatro Sheldon. 1705. 8. * In editione Oxoniensi (a) Clarissimi Viri *Thome Hearne*, ad veteres editiones & quatuor MSS. Codices recensita 1705. 8. prologi etiam cum castigationibus & notis leguntur, licet ex MSS. Anglicanis utpote valde inemendatis vix quicquam subsidii ad illos castigandos exsculpere se potuisset editor fatetur. *Qualescunque vero*, inquit, *sunt isti prologi, cum Justinii abbreviatoris negligentiam detegant, & Historiarum Trogi seriem ostendant, pluraque exhibeant quæ in Justino frustra quæramus, haud ab re visum fuit ut simul cum abbreviatore nostro ederentur, præcipue cum codices nostri, & duo etiam è Bongarsianis Justinum ipsum eorum auctorem agnoscant. Hoc vero à librariis imperitis adjectum puto, nomen quippe Prologi (in significatione qua hic usurpatur) est barbarum; ex quo & illud intelligere possumus, eorum auctorem, quicumque illo fuerit, eruditis illis temporibus non vixisse, quæis honesta Latinitas vigeat. Pbrasis ista in excessu; qua sæpissime utitur, nihil aliud denotat quam per digressionem: unde suspicatur acutissimus & politissimus Tan. Faber hominem Græculum fuisse, quippe ita Græci dicunt & παρρησιαν, vel δὲ παρρησιαν.*

Cum notis perspicuis & ad tironum captum accommodatissimis Christiani JuncKERi ad exemplum notarum Jo. Minelli, Lips. 1701. & 1715. 12. * Londini 1714. forma minore (b) cum indice curante Mich. Maistre. Denique præstantissimam hujus scriptoris editionem debemus patriæ & avitæ imagine nobilissimo juveni Abrahamo Gronovio, qui Justinum Lugduni Batavorum 1719. 8. in lucem dedit cum notis integris Bongarsii, Modii, Berneggeri ex editione secunda auctioribus, Ic. Vossii, Jo. Frid. Gronovii, Grævii, Tan. Fabri, Jo. Vorstii, Scheferi, & excerptis aliorum. Ad calcem voluminis editor notas Boxhornii novasq; suas ipsius adjunxit usus Codd. Leidensi, Oxoniensi, & Cantabrig. atque editionibus Antiquissimis. Addidit idem Jo. Freinsheimii indicem ex Scheferi & aliorum lucubrationibus longe auctiorem, & ad prologos notas Abbatis de Longuerue suasque. Notas ineditas in Justinum Jo. Frid. Gronovii accepi è sectione librorum MSS. Gudianorum.

Germanice versus ab Hieron. Bonero prodiit Augustæ Vindel. 1531. fol. & Jo. Friderico Schvvesero interprete, Cassellis 1649. 8. & jam

(a) De illa consule Acta Erud. T. V. supplementi pag. 190. Diarium Londinense, History of the works of the learned A. 1705. p. 106.

(b) De Londinensi hac Justinii editione Jo. Clericus T. V. Bibl. veteris & novæ, Gallice editæ p. 146. De Gronoviana T. XII. p. 221.

3. * & jam tertia editione 1675. 8. *Italice* Venet. 1535. 8. & 1567.
4. interprete Thoma Porcacchi : *Anglice* à Rob. Codringtono ,
Lond. 1664. 1672. 8. 1682. 12. Vide Antonii Wood Athenas Oxo-
nienfes Tom. 2. pag. 243. *Hispanice* à Georgio de Bustamante,
Antvv. 1586. 8. *Gallicè* per Claudium Seysselium , Paris. apud
Vascosan. 1554. fol. & 1559. fol. & deinde per Colombium , 1654.
8. & ex recentiori translatione Paris. 1694. 8. duobus vol. cum
notis . De Joanne Boucheto Piſtaviensi Franciscus à Cruce pag.
208. Bibl. Gall. *il a traduit de Latin en Francois l' Historie de*
Justin Martir , authenr Grec. Nimirum notum est Martini Po-
loni exemplo alios quoque Justinum Martyrem scriptorem Græ-
cum ac Christianum Justino nostro confudisse.

C A P U T IV.

DE PALLADIO , Cenforino , & Julio Obsequente .

Palladii ætas, scripta & editiones. 1. *Julius Obsequens de prodigiis* . 2. *Cenforinus de die Natali* , 3. * *Index scriptorum a Cenforino memoratorum* . 4.

I. **PALLADIUS** (a) **RUTILIUS TAURUS** (Volaterrano
SCAURUS) **ÆMILIANUS** Vir illustris & Græce do-
ctus patria ut videtur Romanus, etsi fundorum suorum in Sar-
dinia in territorio Neapolitano meminit lib. 4. p. 578. edit. Com-
melin.

(a) *Æmilianus* inter auctores probabiles rei Georgicæ laudat Cassiodorus cap.
28. divin. lection. Memoratur etiam Isidoro Hispalensi XVII. 1. Originum . Cete-
rum notior est hic scriptor prænomine , uti Macrobius & pauci quidam alii : acuti-
que diversus esse videtur à Palladio Rhetore, qui frater à Symmacho dicitur, & cujus
pompa atque facundiam celebrat idem Symmachus atque Sidonius Apollinaris lib.
5. Ep. 10. Fuit etiam Palladius Medicus Alexandrinus Galeno junior, qui Græce scrip-
sit in quosdam libros Hippocratis . Alius Palladius Sophista Methonæus Palladii
filius sub Constantino Imp. celebris teste Suida qui scripta ejus commemorat . Alius
Palladius vitæ Chrysostomi & Historiæ Lausiacæ scriptor, ad quem haud dubie re-
ferendus liber de Gentibus Indiæ & Brachmanibus, quem sub Palladii nomine vul-
gavit Eduardus Bissæus, & sine auctoris nomine ante Bissæum, quod hunc fugit,
Joachimus Camerarius & rubeo in libello Gnomico de quo dixi lib. 2. Bibl. Græcæ
c. 11. §. 6. Omitto Palladium cujus Epistola ad Epiphanium Ancorato Epiphani
præmittitur . Fuit & Palladius quidam cursor Theodosii Junioris, cujus meminit
Socrates lib. 7. cap. 19. &c. Nottrum porro de quo jam agimus Palladium ab aliis
Paladium, ab aliis *Rutilium Palladianum* dictum reperio. — Plures Tauri nomine cla-
ros refert Colomæsius pag. 240. Opusc. Apud Labbeum vero pag. 198. Bibliothecæ
novæ MSS. vitiose ni fallor noster vocatur Palladius Rutilius Paulus *Æmilius*, V. l.
palladios alios ultra quinquaginta recensui libro V. Bibl. Græcæ c. 32. Volum. IX.
Pag. 10. seq. ubi de Palladio, Græco Historiæ Lausiacæ scriptore,

melin. scripsit post Apulejum, ejus testimonio semel utitur; non itaque sub Hadriano, ut perperam affirmat Lud. Vives libro tertio operis doctissimi de tradendis disciplinis. Scripsit inquam, dictione simplici nec ineleganti tamen, *De re Rustica libros XIV.* quorum primus præcepta rei Rusticæ varia complectitur, secundus usque ad tertium decimum singulis libris singulorum mensium operas explicat, initium faciens à Januario. Ultimus denique ad *Pasipbilum*, quem virum doctissimum vocat, & cui superiores quoque inscripsit libros, agit de insitione, versibus Hexametris & Pentametris. Priores libri tredecim, ut ipsius auctoris verbis utar, sunt

Nec stricti numeris, nec Apollinis amne fluentes. Prodiit hoc agricolare Palladii opus sæpius cum Aldi Manutii commentario de dierum generibus apud Palladium, & cum Catonis, Varronis & Columellæ scriptis ejusdem argumenti, & castigatum est à Petro Victorio atque Hieronymo Commelino, illustratum à Philippo Beroaldo. Vide quæ supra annotavi. Palladius & Columella Germanice per Theodorum Majum Magdeb. 1621. fol. * Incertum cuinam Pasiphilo libros suos inscribat Palladius, Pasiphili Philosophi, qui A. C. 371. sub Valente tortus, mentio apud Ammian. XXIX. 1. Ad Pasiphilum est Lib. 8. Cod. Theodos. de Jurisdictione, Olybrio & Probino COSS. A. C. 395. Epistola quæ libro decimo subjicitur, toti operi præmittenda est, ut pulchre notavit V. C. Joannes Conradus Schvartz, cui novam Palladii editionem libenter debemus. Vide ejus Epistolam ad Virum nobiliss. Godfridum Thomasium insertam Actis Eruditorum Germanice editis Tom. 2. p. 342. seq. Sic notum est in antiquis Gellii editionibus Epistolam, quam toti operi Gellius præmiserat, ad calcem rejectam legi. Commeliniana Palladii editio cum MS. collata exstat in Bibl. Leidens. Indicem scriptorum à Palladio & aliis scriptoribus rei rusticæ laudatorum dedi supra ad lib. 1. c. 2. ubi etiam de variis editionibus. *Gallicam* Palladii versionem à Joh. Darcio compositam editamque Paris. 1553. 8. ap. Mich. Vascosanum memorat Crucimanius Bibl. Gall. pag. 491. & Catalogus Bibl. Bigotianæ p. 138.

II. JULIUS OBSEQUENS, de cujus patria & ætate nihil fere explorati asferre licet, nisi quod castigatus sermo quo utitur meliori ævo cum floruisse, & prænomen Julii Romanum gente u ille indicio sit.

Exstant libri, quo (α) *prodigia Romæ* vel in Regionibus ditio-
ni Ro-

(α) Livium potissime secutus est in hoc libello Julius Obsequens, cujus verba etiam

ni Romanæ subiectis visa ordine temporum descripsit, *Fragmentum* à Consulari L. Scipionis & C. Lælii, hoc est, ab anno U. C. 505. usque ad P. Fabii & M. Ælii consulatum, qui incidit in ætatem Augusti Imp. Primus à Jucundo Veronensi sibi donatum edidit Aldus A. 1508. 8. & una cum Plinii Epistolis, Panegyrico & libro de Viris illustribus ac Svetonio de Grammaticis ac Rhetoribus Philippus Junta Florent. 1515. 8. atque iterum Socer Aldi, Franciscus Asulanus, Venet. 1518. Aldinam editionem exprimi curavit B. Rhenanus Argentor. 1514. 8. Obsequentem edens una cum Plinio de viris illustribus, quem nunc Aurelium Vidorem esse constat, ac Svetonio de claris Grammaticis & Rhetoribus. Cum iisdem scriptis recuderunt quoque Basileenses Anno 1521. & 1530. 8. Lugdunenses 1539. 8. & Robertus Stephanus cum libro de viris illustribus vulgavit Parisiis ter, 1529. 1539. & 1544. 8. Sed Oudendorpius, qui editiones eas inspexit, Stephanum ex ingenio, non ex MSto Codice putat plura emendasse. Exstat & editio Antuerpiensis A. 1532. 1542. 8. & altera non memini quo in loco excusa Anno 1547. 8. *Conradus* deinde *Lycosthenes* partem libri priorem, quæ temporis injuria interciderat, supplevit ex Livio, Dionysio Halicarnas. Eutropio, Orosio, aliisque: capita vero à se addita à verbis Obsequentis asterisco præfixo diligenter distinxit Basileæ ap. Oporin. cum Joach. Camerarii libris 2. de ostentis & Polydoro Vergilio de prodigiis A. 1552. 8. Idem asterisci servati sunt in editione Lugdunensi Tornæiana (a) A.

1553. 12.

etiam frequenter servat. Plurimum doctorum omnium judicio depravatum esse, & alienis passim Consulibus prodigia in eo notari observat Petavius XII. 38. doctrinæ temporum. Quod vero Balthasar Bonifacius in libro de scriptoribus historiarum Romanarum affirmat, Obsequentem ex Frontini imitatione prodigia collegisse, ita intelligo, ut quemadmodum Frontinus dicta & facta sollertium ducum, ita Obsequens prodigia in unum librum congerisset. Neque enim prodigia ex instituto collegit Frontinus, etsi pauca quædam attigit in libris Strategematicon. Obsequentis libellus in Italicum five Hetruscum sermonem conversus est à Damiano Marassi. * Prodigiis observationem ex Actis publicis denatus videtur Plinius annotasse, quum ea memoraret VIII. 41. *Canem locutum in prodigiis quod æquidem nãnotaverim accepimus O serpentem latrasse, cum pulsus esset regno Tarquinii.* & 45. *Est frequens in prodigiis priscorum, bovem locutum: quo nunciato Senatuum sub dio habitum.* & 57. *murres haud spernendum in ostentis etiam publicis animal.* Idem prodigium quod diversis annis apud scriptores veteres diversos Annalium reperit Julius Obsequens, interdum ad duos vicinos annos retulisse, atque adeo præter rem multiplicasse, & per errorem bis commemorasse arguitur ab eruditissimo Perizonio animadvers. historic. cap. VIII. p. 24. sed probe notavit Oudendorpius, quod potuerunt etiam bis illa nunciari, vel bis vere contingere, cum in Actis denarius vel paucissimorum dierum, Anni U. C. DXXXV. plura prodigia memorentur apud Grævium ad Svetonii Cæsarem p. 778. seq.

(a) * Pro Tornæio, qui Obsequentem excudit, male Tornæius appellatur in Diario Romano A. 1679. p. 133.

1553. 12. etsi Vossius p. 711. de Hist. Latinis ait Tornesium pessimo exemplo editionem Lycosthenis iterum edidisse sine asteriscis. Unde fiat, ut gravi errore Lycosthenes passim pro Obsequente legatur, & ab eruditis ad partes advocetur. Forte respiciebat Vossius ad editionem Lugdunensem anni 1589. 12. Ab eo tempore *Joannes Schæferus* (a) hunc libellum cum Lycosthenis supplementis diverso charactere excusis iterum in lucem emissum notis & indice illustravit Amstelod. 1679. 8. In quibus notis videtur mihi non usquequaque felicem Criticam exercere vir aliqui doctus & variis in literas meritis conspicuus. Denique *Tho. Hærne* V. C. Obsequentem à Lycosthenis additamentis liberum ad veteres editiones recensuit, cum Livio contulit, & brevibus acque utilibus notis illustravit, adjunc tum Eutropio, Messalæ Corvino & Anonymi Orationi funebri (b) in Constantinum Constantini M. Filium, Oxoniæ à Theatro Sheldoniano 1703. 8. Laurentius quoque Pignorius commentario Obsequentem illustrasse fertur, qui Venetiis versatus est in manibus Illustris Molini, Procuratoris S. Marci, uti ex Thomadini parte 2. elog. p. 209. & Casp. Bartholino de luce animalium p. 461. edit. posterioris notat Joh. Hallervordus in spicilegio de Historicis latinis. * *Franciscus* denique *Ondendorpius* ad præclaram eruditionis & ingenii laudem efflorescens juvenis, specimen studiorum suorum esse voluit insignem Julii hujus Obsequentis editionem nova expolitam cura & præter accuratorem Consulum notationem, variasque Josephi Scaligeri, Nic. Heinssii, Gisb. Cuperi & Petri Burmanni observationes, integrasque Schæferi notas novis editoris annotationibus atque quinque indicibus Consulum, rerumque & verborum exornatam, Lugd. Bat. 1720. 8. Nonnulla in hoc scriptore notantur in Actis Erud. A. 1721. p. 118. seq. à V. C. Christophoro Augusto Heumanno. Gallice *Obsequentem* & tres Polydori Vergilii libros transtulit Georgius de la Bouthiere Lugd. 1558. 8. Borrichium eo nomine, quod Lycosthenem pro Obsequente allegat, perstringit P. Burmannus ad Petron. p. 296.

III. CENSORINUS doctissimus artis Gramaticæ, sæculo decimo ab urbe condita (c) anno nempe urbis 991. scripsisse se innuit,

(a) Ex B. Rhénani editione, quæ post priorem Argentorat. ex Schurerii officina A. 1514. 8. vulgatam, recusa est in quarto itidem Argentorati ex Hulderici Mothardi ædibus. Caput CXXXII. addidisse se scribit Schæferus, quod in Aldina sive Asulanæ desideratur.

(b) Hanc nonodiam è Codice Palatino Græcæ cum versione sua ediderat Federicus Morellus Paris. 1591.

(c) Vide cap. 17. & 21. lib. de die natali, & Petavium IX. 45. doctrinæ temporum.

innuit, Ulpio & Pontiano COSS. ANNO CHRISTI CCXXX. VIII. Clarus (Romæ, ut opinor) temporibus Alexandri Severi, Maximiani, Gordiani. Extat ejus *liber aureolus* & variis doctrinæ & ingenii luminibus illustris de *die Natali*, sive de humana origine, ad Q. Cerellium equestris ordinis virum, quem capite 15. sanctissimum vocat & officiis municipalibus fundum, sacerdotique honore in principibus civitatis suæ conspicuum fuisse testatur. Hoc illustre de die natali volumen laudat Sidorius Epistola ad Polemium, quæ carmini 14. præmittitur. Laudat etiam Cassiodorus libro de Geometria & lib. de Musica. Q. Cerellio, cui jam annum tertium & sexagesimum supergresso ætatis librum suum dicat Censorinus, dignitatem se & honores debere celebrat capite tertio his verbis: *nam cum ex te tuæque amicitia honorem, dignitatem, decus atque præsidium, cuncta denique vitæ premia recipiam, nefas arbitror si diem tuum, qui te mihi in hanc lucem edidit, meo illo proprio negligentius celebravero: ille enim mihi vitam, hic fructum vitæ atque ornamentum peperit.* De aliis Cerelliis Jo. Glandorpius p. 216. Onomastici Romani. De ætate qua scripsit Censorinus, confer Scaligerum lib. 3. de emendat. temporum p. 201. & Antonium Pagi in censura Annalium Baronii ad A. C. 238. num. 2.

Antiquam editionem Mediolanensem laudat Lud. Carrio libro II. emendationum capite 15. (a) ubi fragmentum libro Censorini subiectum multa eadem habere observat cum scriptore, qui ambulat sub nomine scholiastæ Germanici. *Aratea Germanici, sive sunt Interpretis, cum iis confer quæ pro fragmento volumini Censoriniano subjuncta curavimus. Nam quæcunque ex veteri Codice & antiqua Mediolanensi editione à capite secundo usque ad extremum fere caput tertium in fragmento leguntur, ab illo scriptore esse monco. Reliqua unde sint descripta, alias fortassis odorabimur. Ex Germanico in fragmento illo nonnulla, ex fragmento autem in Germanico complura possunt emendari, & lacunæ etiam compleri.* Prodiit Macrobio subiectus, cum Joh. Rivii præfatione Paris. 1519. fol. & Venet. ap. Aldum 1528. 8. Eodem anno Basileæ 4. ex offi-

rum. Hunc porro Grammaticum cum Censorino Odenati filio uno è triginta tyrannis perperam confundunt nonnulli. Fuit & Censorinus quidam Academicus, quem impugnat Alexander Aphrodisiensis lib. 1. *ἀπορροῦ καὶ ἀδύτου* cap. 13. Alioqui notum est Censorinum etiam vocarum olim vel Censorium, qui Censor fuit, ut Marcus ille Censorinus 2. *ἡ ἀντιθέσις τοῦ καὶ τὸ ἀντικείμενον*. Plutarch. Coriolano sub init. Alius C. Martius Censorinus ad quem Horacius libri 4. Oda 8. * Fuit item Censorinus Navarchus Romanorum, de quo Memnon apud Photium Cod. 224. pag. 391. nec non Censorinus cujus meminit Seueca Rhetor præfat. 3. excerpt. Controversiar.

(2) Paris. 1583. 4. & Tomo tertio Lampadis artium Gruterianæ,

ex officina Joannis Bebelii, Joannes Sichardus edidit librum cui titulus est *disciplinarium Liberalium orbis*, in quo exstat *Consensii* Grammatica institutio, *Cassiodori* compendium Rhetoricæ & Dialecticæ, *Apuleii* de syllogismo Categorico libellus descriptus ex Bibl. Heresfeldensi: *Cassiodori* Compendium Arithmeticæ, Musicæ, Geometriæ & Astronomiæ, & *Censorini* de die Natali opusculum. Eadem forma Censorinus prælum cum Solino subiicit ex emendatione Eliæ Vineti Pictavis 1568. 4. Cum notis *Aldi Manutii* nepotis Venet. 1581. 8. Hinc à Lud. Carrione accurate recensitus est, qui *capita postrema*, quæ vigesimum quartum insequuntur, primaque Physicæ, Geometriæ & Poeticæ de pedibus & rythmis elementa continent, primus ad hunc librum non pertinere observavit, & auctius ex MS. edita, separatim libro de die natali, ut *Fragmentum incerti* (a) scriptoris subjecit Paris. 1583. Lugd. 1593. 1603. 8. Rostochii quoque lucem adspexit 1579. 8. & Erycio Puteano curante Lovanii 1628. 4. *Henricus* porro *Lindenbrogius* Sereniff. Holsatiæ, Principis Bibliothecarius, natus 10. Febr. 1570. atque defunctus A. 1642. 15. Julii. ex Carrionis & Rostochiensis editione recensitum variis locis emendavit doctisque notis illustravit Hamburgi 1614. 4. quæ ejus notæ passim emendatæ & auctæ sunt in editione Lugd. Bat. 1642. 8. Denique Anno 1695. Cantabrigienses *Lindenbrogianam* Censorini editionem retulerunt additis *Petri Joannis Nunneshii* emendationibus ad *Fragmentum* in compendium redactis, quæ hætenus ad calcem Observationum Humanarum *Andræ Schotti* delituerant: & recens adjecto in librum de die Natali notarum spicilegio, quod vir doctus nescio quis ex Scaligeri, Barthii, Salmastii, aliorumque eruditorum hominum scriptis collegit. *Franciscus* quoque *Modius* in Novantiquis Lætionibus plura Censorini loca castigavit è Membranis MSS. *Gerbardum* præterea *Vossium* *Gerhardi Joannis F.* in Censorino & *Valerio Flacco* emendando & illustrando non exiguum operam posuisse testatus est *Isaacus* frater in præf. ad *Dionysii Vossii* fratris itidem sui *Maimonidem* de Idololatria. * Censorini plura loca è membran. MSS. etiam castigavit *Janus Guilelmus* in *Verisimilibus* III. 5. seq. & *Jo. Meursius* in *Critico Arnobiano* VII. 10. p. 223. seq. & p. 40. Vocabula foli, ut ei quidem visum, Censorino usurpata digessit

(a) Forte fragmentum hoc, (à Putschio quoque vulgatum inter veteres Grammaticos) ejusdem Censorini est, sed ex alio illius scripto. Ita certe visum Barthio LIV. 25. Adversar. Plura enim scripserat grammatici præcipue argumenti, ut *librum de accentibus*, cujus meminit *Priscianus* libro XIV. & *Cassiodorus*. Librum de die natali illustre volumen vocat *Sidonius Apollinaris* Epistola ad *Polonium*, quæ carmini ejus tertiodécimo subjicitur.

gessit Jac. Mosantus Brissius in Epistolis, Cadomi 1670. 8. editis p. 229. seq. eisque vocabula Gellio peculiariter præmisit. Utraque cum non adeo multa sint, & Brissii liber non sit in omnium manibus, hoc loco à me subjungentur.

V E R B A G E L L I A N A.

- Gestuosæ manus, lib. 1. c. 5. *reuerer, considerer ce qui est de leur service, 28.*
- Imperspectæ, imperspectius c. 7. *Messis manus postulat, 29. id est, la moisson est prestée à faire.*
7. pro eo quod Plinius dixit, imperspicuus. *Pulli plumantes, qui plumas emittere incipiunt, cap. 29.*
- Prælium ingredi. c. 11. *Obsequibilis, ibid. officieux, serviable*
- Frequentamenta vocum ibid. *Conflaccescunt & sternuntur stultus, 30.*
- Indeprecabilis pœna: quæ nullis precibus averti potest. c. 13. *Undabundum mare, ibid.*
- Displicita est ejus sententia, c. 21. In Terentio placita est Fabula. *Lib. 3. & 4.*
- Secretum rei, *ce que nous disons en François le secret de la chose, c. 23.*
- Diatriba. Non solum pro dissertatione & sermone, sed etiam pro loco, ubi habentur, c. 26. *Dubiosus, lib. 3. c. 3. lib. 5. c. 10. Legumentum pour legumen, lib. 4. c. 11.*
- Lib. 2. *Incentio. Pro simplici cantio & pro incantamento, c. 13. & lib. 16. c. 11. Derelictus, nomen habere derelictui, 12.*
- Innominabilis cap. 5. *Impolitia, pro incuria. c. 12. Lib. 5.*
- Parere & obsequi quædam, quæ pater jussit, idest, in quibusdam parere, c. 7. *Vivacissimus cursus, de equo Bucephalo, c. 2.*
- Definere seditionem, *appaiser la sedition, c. 12.*
- Memoriæ. Pro eo quod Gallice dicimus, *des memoires, des Chroniques & Histoires, c. 21. l. 7. c. 8. & lib. 10. c. 12. Et en singulier pour ce que nous disons un conte, une Historiette.* Herodotus in Historiis hujus memoriæ scriptor est, l. 5. c. 9. *ou il parle de l'histoire du fils de Cræsus.*
- Septentrionarius, pro Septentrionalis. c. 22. *Infortunitas, c. 1.*
- Animadvertere Deos, c. a. les *Tempestiva Virgo, male in quibusdam exemplaribus legitur Tempestativa; idest, matura viro, ut loquitur Horatius, c. 8.*
- Inauditiuncula. Quod Græcè ἀντιπαρα*

επρηματίας, habebatque nonnullas Grammaticæ inauditiunculas, c. 21.

Lib. 7.

Ignoscentiæ, c. 3.

Inorus sine ore, ut inauritus sine auribus, c. 6.

Lib. 9.

Musa Liberalis; idest, Artes Liberales. Philippum cum omni fere tempore negotiis belli, victoriisque affectus exercitusque esset, à liberali tamen Musa, & à studiis Humanitatis nunquam absuit, c. 3. & c. 10. Anianus Poeta, & plerique cum eo ejusdem Musæ viri.

Consentieur omnium fluminum maximum esse Nilum, l. 10. c. 7.

Sacerdotissa, l. 10. c. 15.

Usitati sunt hoc verbo veteres, c. 25.

Indissimulabilis veritas, c. 21.

Existimatus. *Pour dire noté, deshonoré*. M. Cato non solum existimatus, sed mulctatus quoque à judice mulieres refert, non minus si vinum bibissent, quam si probrum & adulterium admisissent 22.

Exculcata verba, idest, obsoleta & insolentia, ut alibi loquitur, l. XI. c. 7.

Culpatum, *fantif*. Sed molestius equidem culpatusque esse arbitror, cap. 7.

Quize Contra Milesios loqui non quire, l. 9. c. 9.

Tortuosæ res. *Anxie, qui donnent de la peine*, 13. 11.

Invitabilis. Hoc est jucundus

sermo ibid.

Egeo multa, 13. 23.

Iniqui. *Pour dire les meebans*. 13. 26.

Rivalis. *Pour dire ceux qui ont droit à mesmes eaux ou roisseaux*; negotium illi de aquæ ductu cum rivalibus, aut communi pariete cum vicino Ambagiosus, 14. 1.

Fallaciosus, ibid.

Inadulabilis. Non obnoxius adulationi 14. 4.

Libentia. Id. Amœnitas voluptas, 15. 3.

Parcere sibi vitam, l. 16. 19.

Prolubium. Cupiditas, voluntas, ibid.

Coibilis. Ibid.

Calorificus, 29.

Incongelabilis, Ibid.

Inopinabilis, quod quis nunquam futurum putasset, l. 17. 9. & 12.

Impeccacilis. 19.

Æstimatio bona. *Pour dire bonne renommée; estime*, l. 18. 1.

Manuarium æs aut argentum, quod quis in manibus aut usu habeat, 22.

Levare tempus, *passer, tuer le tempe*.

Extrillidus, exporrecta fronte sine tricis & rugis, lib. 19. c. 1.

Molliti venti, *vent qui est baissé*, ibid.

Jastabundum mare, ibid.

Classici Autores, quasi dicas primæ classis, idest, primæ notæ; qualis Cicero, Virgilius, Horatius, cap. 8.

Egregiè fuit homo improbus, l. 20. cap. 1.

Par-

Partiendum corpus . Pro in partes dissectandum . 1.

Cognobilis . Ijs solis , qui nos audiunt , cognobiles erunt , 4.

Intoleratius , pro intolerabilis , lib. 13. c. 8.

Intercutia vitia , *ibid.* locus egregius , & qui adscribi mereatur . *Versus Afranij sunt in Togata , cui sellæ nomen est : usus me genuit , mater peperit memoria , cupiam vocant me Graji , vos sapientiam . Et Pacuvius : ego odi homines ignava opera , & Philosphæ sententia , nihil enim fieri posse indignius , neque intoleratius dicebat , quam quod homines ignavi ac desides operii barba & pallio , mores & emolumenta Philosphiæ , in linguæ verborumque artes converterent , & vitia facundissime accusarent , intercutibus ipsi vitiis madentes . Intercutibus vitiis (inquit Ascensius ,) Quæ sunt inter cutem & carnem ,*

aquæ intercutis dicuntur ; per allusionem autem vitia , quæ non foris apparent , sed penitus sunt imbibita , intercutia nominat . Philosophus , Adjectivum , Philosophæ sententia .

Lib. 17.

Vegetare memoriam , cap. 2. *veges à vegeo , apud Antiquos Varronem , Nonnium , Sallustium , legas . Vide Vossium in Glossario . Vegeto minimè , quod sciam . Apulejus , Prudentius , & alii recentiores utuntur ,*

Festare . Dialis quotidie festatus est , I.X. c. 15. Ascensius legi vult textatus , sed nullo sensu , & contra omnium Exemplarium fidem .

Observitare . Frequentativum à verbo observo . *ibid.*

Adminiculatio , lib. 20. c. 11. Aut ingenia . Hominum vegetiora , aut memoria adminiculatio , aut oratio solertior .

Post usurpatas soli Gellio , quod sciam ; en & habet Censorino soli usurpatas voces . Ille , ut jam dictum , sub Hadriano vixit ; hic sub Gordiano , circiter seculo ante Macrobius & Servium , Theodosiani ævi scriptores . Ambo , Gellius dico & Censorinus , tersissimi , & qui communi Doctorem sententia , inter Classicos Autores recensentur : sed quorum tamen in singula verba non nisi cautè jurare velim .

GENSORINUS DE DIE NATALI.

Collatus , hujus collatus . Videtur sumi pro eo , quod Gallicè dicimus , *entretien , conference* . Cum vero tuo collatu scirem me plura didicisse , ne beneficiis tuis viderer ingratus . c. 1.

Concordabilis . Sed non pro Tom. II.

miscuè voces omnes cum aliis , ut libet , junctæ , concordabiles in cantu reddunt effectus . Et paulo post . Nec verbis , nec syllabis , concordabunt , c. x.

Membror : Quinque & triginta diebus infans membratur , D xi.

xi. Hippocrates dixit *διὰ τὸ πῦρ*.

Infans. De sætu adhuc in utero V. Membror.

Inaudibilis: Pythagoras prodit, septem stellas inter Cælum & Terram vagas, quæ Mortalium geneses moderantur, motum habere *Εὐρύπυρ*, & dulcissimam continere melodiam, sed nobis inaudibilem propter vocis magnitudinem, quam capere aurium nostrarum angustia non possunt, c. 13.

Concinere Melodiam, V. *Inaudibilis*.

Hirquitallire. Incipiente *tertia ætatis Hebdomade*, vox *crassior & inæquabilis fit*, quod *Aristoteles vocat τραχὺν*, Antiqui nostri *birquitallire*, & inde putant ipsos *birquitallies* nominari, quod *tum corpus Hircum olere soleat*, cap. 14. Inde *Hircosus* Ulpiano, l. 12. §. Is cui ff. de *Edil. Ed.* Ubi pro *Strabonem* *grasonem* legi vult *Lidenbrogius*. Nam *γράσων ἀνδρῶν* *ἐστὶ δὲ δὺς ὁμοῖοι*.

Diluvio, *Diluvionis*, pro *Diluvium*, *Diluvii*, cap. 18.

Index Scriptorum, *Aliorumque Monumentorum*, quorum apud *Censorinum* mentio.

ex editione Cantabrigiensi.

A Lemæon Crotoniates p. 29. 32.
 Anaxagoras 29. 31. 32. 33.
 Anaximander Milesius 21.
 Annales veterum temporum 94.
 Antias 93. 94.
 Aphrodisius 115.
 Archytas Tarentinus 20.
 Arctes Dyrracchinus 108. 127.

Exignescere. *Exaquesco*. *Alternis temporibus* *Mundus tum exignescere, tum exaquescere videtur*. *ibid.*

Inenuntiabilis. *Plerique præterea incomprehensibile quiddam & inenuntiabile esse existimaverunt*, c. 19.

Cavi *Menses*. *Sunt sex*. *Junius, Quintilis*... *Quatuor qui præcederunt, majores & pleni dicuntur, cur ita* *Vide c. 20.*

Regifugium. *Dies quo Reges Tarquinii Roma fugerunt*. *De quo sic Festus: Regifugium dies notatur in fastis xi. Kal. Martias, ut ait Verrius, ita dictus, quia eo die Tarquinius Roma fugerit.*

Bisextum, c. 20. *Quod verbum & in Jure nostro reperitur.*

Septimanus & Quintanus. *Adjectivum*. *Nonæ Septimanæ & Quintanæ*, c. 20.

Nabonazarus. *Annorum quorundam nomen apud Ægyptios*, c. 21. *De quibus vide Scalig. lib. v. De Emend. Tempor.*

Horarium. *Pro Horologium sive Solarium*, cap. 22.

Aristarchus pag. 108. 115.
 Aristoteles Stagiritis 20. 31. 32. 36. 37. 76. 78. 107.
 Aristoxenus 28. 52. 62.
 Asclepiades Medicus 63.
 Berosus 92.
 Callippus Cyzicenus 107. 115.
 Carneades 85.

Callan-

INDEX SCRIPTORUM. Lib. 3. c. 4. 51

- Cassandrus 108.
 Cassius Hemina 94.
 Chaldaei 37. 41.
 Cleanthes 85.
 Cleostratus Tenedius 106.
 Commentarii Quindecim-vi-
 rum. 93. 94. 95.
 Democritus Abderita 22. 29. 31.
 32. 85. 107.
 Dicæarchus Messenius 20.
 Diocles 36. 37.
 Diogenes 29. 32.
 Diogenes Apolloniates 31. 49.
 Diogenes Cynicus 84.
 Dion. 108.
 Dionysius Heracleotes 84.
 Dioscorides Astrologus 96.
 Dorylaus 68.
 Dositheus 106.
 Edicta D. Augusti 93.
 Empedocles 21. 29. 31. 32. 33. 36.
 Ennius 116. 144.
 Ephorus 91.
 Epicharmus 37.
 Epicurus 22. 29. 32. 63.
 Epigenes Byzantinus pag. 36. 91.
 Eratosthenes, Orbis terrarum
 mensur 67. 84. 127.
 Erophilus 63.
 Euclides Socraticus 13.
 Endoxus Cnidius 106.
 Eunor 36.
 Euthyphron Cnidius 37.
 Fatales libri Etruscorum 75.
 Fenestella 120.
 Fulvius 121. 134.
 Gn. Gellius 94.
 Genealogiæ auctores 23.
 Geometrarum 52.
 Gorgias Leontinus 85.
 Granius Flaccus 13.
 Harpalus 106. 116.
 Heraclitus 91. 108.
 Herodicus 91.
 Herodotus 91.
 Hipparchus 107.
 Hippocrates 37. 57. 74. 75.
 Hippon Metapontinus 28. 29.
 31. 32. 33. 36. 49.
 Historiæ Fabulares 21.
 Historiæ Thuscæ 92.
 Horatius Flaccus 93. 94.
 Horus 116.
 Indigitamentorum libri 13.
 Isocrates Rhetor 85.
 Judæi 57.
 Junius Gracchanus 121. 134.
 Leges Pop. Rom. pag. 141.
 Leges XII. Tabb. 141. 144.
 Licinius Macer. 120.
 Linus 108.
 Livius 93. 94.
 Lucilius. 14.
 Lucretius 21.
 Meton Atheniensis 106. 115.
 Mnesistratus 106.
 Musici 52.
 Nauteles 106.
 Ocellus Lucanus 20.
 Oenopides 115.
 Orpheus 108.
 Parmenides 21. 28. 29. 32. 33.
 Persius 8.
 Philolaus Pythagoricus 106. 115.
 Piso Censorius 94. 96.
 Plato 20. 77. 84.
 Plautus 144.
 Plebiscitum M. Platorii 144.
 Poetarum 91.
 Pythagoras Samius 20. 49. 56.
 63. 67.
 Rituales libri Etruscorum 57. 92.
 Socrates 62.
 Solon 57. 75.

D. 2 Solo-

Solonis Elegia 75.

Sofibius 127.

Staseas Peripateticus 75. 77.

Ste . . . 21. Stoici 31.

Straton 36.

Svetonius 121.

Terentius pag. 1.

Theano Pythagorica 36.

Theophrastus 20. 62.

Timæus 8. 127.

Varro 8. 49. 74. 75. 92. 93.

94. 96. 97. 121. 126. 127.

134.

Virgilius 22. 144.

Xenocrates 20. 85.

Xenophanes Colophonius 85.

Xenophon Socraticus 2.

Zenon Citticus 22. 91.

CAPUT V.

DE SERENO SAMMONICO, Nemesiano, & Calpurnio.

Sereni ætas. 1. Carmen de medicamentis: 2. Peroratio in Marcelli Empirici Codicibus servata. 3. Editiones. 4. Scripta deperdita. 5. Nemesiani Cynegeticon & Eclogæ. 6. Ecloga Calpurnii. 7:

I. **Q** (a) SERENUS SAMMONICUS pater Sereni Sammonici, qui Gordiano juniore præceptor fuit (b) ipse clarus sub Septimio Severo & Antonino Caracalla, à quo postremo in cœna (c) interemptus perijt. Vir inter sæculi sui doctissimos ingentem reliquit Bibliothecam voluminum 62000. quam filius Gordiano juniore dono dedit. * A Septimio Sereno distinguendum Sammonicum monet Sidonius Epistola ad Polemium, carmini XIII. subiecta. Idem Sammonicum inter Mathefeos peritissimos conditores laudat cum Firmico & Saturnino: atque alibi cum Varrone, Censorinoque.

II. Ex variis ejus scriptis, Physici, Mathematici & Philologici argumenti, solum ad nos pervenit *carmen Heroicum præcepta de medicina parvo pretio parabili ad curandos præcipuos humani corporis*

(a) Quinti prænomen non reperio ap. Spartianum, Macrobius, aliove. veteres, qui Sammonici meminere.

(b) Filium cum Patre confudit Riccobonus in ejus vita, Gyraldus Dial. 4. d. Poetis & alii. A Septimio Sereno distinguendum monet Sidonius Epistola ad Polemium carmini 13. subiecta, & Sammonicum in Epist. ad Pontium Leontium quæ subijcitur carmini, 21. peritissimis conditoribus Mathefeos annumerat, nisi pro *Sammonicum Saturninum* legendum *Fallonium Saturninum* ut in MS. Jo. Savaro. reperit: Pseudo Luitprandi de Q. Sereno Sammonico, Hispano, si Diis placet, è Samone Gallæciæ opido, cum Christiano, denique Martyre commenta explosa ubi lubebis videbis à Nic. Antonio lib. 1. Bibl. Veteris Hispanæ c. 20. p. 94. seq.

(c) Spartianus in Caracalla p. 243.

corporis morbos, complexum. In his supersticiosa nonnulla ex more illius ætatis occurrunt, quale est quod conum *Abracadabra* (a) chartæ inscriptum hemitritæo depellendo valere ait, plura forte transcribens quam credens. Etsi ejus usum plurimorum se probatione & eventu probasse affirmat Thomas Bartholinus (b) libro de Medicis Poetis. Confer de illo Amuleto præter Rob. Keuchenium in commentario ad Serenum Jacobi Wolfii Scrutinium Amuletorum, diatribam singularem Medici ac Philologici præstantissimi Georgii Franci de Franckenau & Rev. Doctorem meum Thomam Ittigium de Hæresiarchis Apostolicæ atque Apostolis proximæ ætatis p. 103. 104.

III. Carmen Sereni extrema parte truncum esse videtur, itaque pedibus eo in sententiam Roberti Constantini, qui versus in calce libri Marcelli Empirici de medicamentis, conjectura minime absurda sed verisimillima habet pro peroratione poematis Sereniani.

IV. Editum Sereni carmen est Venetiis Anno 1488. cum Arato, Avieno &c. fol. Deinde Venet. 1502. 4. & 1528. 4. apud Aldum cum Celso, quæ editio cum notis MSS. fuit in Bibl. celeberrimi Almeloovenii. Haganoæ 1528. 8. Ab eo tempore sæpissime, ut Patav. 1563. 8. Venet. 1566. 8. & Lugd. 1554. 12. quam editionem habeo Josephi Scaligeri emendationibus nonnullis MSS. ornata. Teneo & varias lectiones codicis MS. membranacei Paderbornensis 400. fere annorum, quem A. 1683. contulit Marquardus Gudius. In Sammonico, quoniam pluries olim descriptus est & interpolatus, incredibilem lectionum varietatem offertur MSti Codices, teste Rittershusio ad Oppianum, & Barthio XXVI. 27. Adversar. MS. Francisci Barberini laudat Joannes Rhodius p. 61. ad Scribonium.

Tom. II.

D 3 . . . Pro-

(a) Colomelius Miso. Historic. pag. 94. *Les Juifs modernes au rapport de Buxtorf le fils dans sa Synagogue chap. 45. disent que pour chasser la fièvre quarte il ne faut que prononcer le mot Abracalan, en diminuant toujours d'une lettre. Julius Africanus dans son grand ouvrage intitulé airtu qui se trouve Manuscrit dans la Bibliothèque du Roy d'Espagne & Serenus Sammonicus dans son poëme de Medicina attribuent le même effet au mot Abracadabra ainsi prononcé. Il se peut faire que les Juifs ayent tiré leur recette de l'un de ces deux auteurs.*

(b) *Vulgatus hemitritæo depellendo conus plurimorum observatione & evanescit se probavit, etsi ratione m. ignoverim. Vidi profuisse in febribus (idem jactatum memorat sed explodit Lucianus in Philopode) etiam sine superstitione collo appensum. addito solo cornu cervino, cujus appensum tanta potentia Constantino Casari Geopon. lib. 16. cap. 1. 3, ut nec boves nec equi possint agrotare. Hæcenus Bartholinus. Similia jactant Palmudici de suo Schabiri. Confer Buxtorfii Lexicon in שרר & clarissimi Collegæ mei Georgii Eliezeris Edzardi præf. ad Avoda Sara p. 25. Alia hujusmodi dabunt Balth. Bonifacius Hist. ludicæ XIV. 5. & Jo. Christianus Fromannus libro de fascinatione p. 25. & 30.*

Prodiit & Sereni carmen inter Medicos veteres Aldi Vener. 1547. fol. & H. Stephani, Paris. 1567. fol. atque inter Poemata antiqua a P. Pichæo recensita & cum notis edita. Tum Tiguri 1540.4. 1581.4. cum commentario Gabriellis Humelbergii, & Basil. 1571.8. cum G. Pistorii scholiis. Et in Corporibus Poetarum. Sed omnibus editionibus facile præferenda, quam *Robertus Keuchenius* ad MS. Codicem castigatam cum locupletissimis notis & commentariis in lucem emisit Amst. 1668. 8. à quo pag. 78 seq. aliæ editiones nonnullæ recensentur. Recusus Keuchenii Serenus ibidem 1706. 8.

V. Ex libro quarto reconditorum Sammonici Sereni Macrobius l. 3. Saturnal. cap. 9. affert carmen, quo Dii antiquo ritu evocabantur, & aliud quo mos fuit devotas fieri civitates. Idem libri ejusdem capite 16. ubi de accipensere loquitur, Sereni verba recitat, quibus post productum Plinii de illo pisce locum, perperam affirmat illum naturæ Bibliothecarium ad usque Trajani Imperatoris ætatem pervenisse, Majorem Plinium ita confundens cum Juniore, ut notatum Scaligero p. 207. ad Euseb. De lege Fannia Sammonici fragmentum existat apud eundem Macrobium lib. 3. cap. 17. * De morbis magica carminum vi oppugnatiss differit etiam Janus Brockhusius ad Tibullum pag. 99. De Judæorum superstitione per suum *Abrocalps* febri quartanæ medentium, Jo. Henricus Majus vir eruditissimus in recensione Codicum MStorum Hebraicorum Uffenbachianorum pag. 323. Vide etiam Cornelium Agrippam occultæ philosophiæ libro 3. capite 11. Buxtorffii Lexicon Talmudicum pag. 2063. 2320. & celeberrimi Collegæ mei G. Eliezeris Edzardi notas ad Avoda Sara cap. 1 p. 265. *

VL M. AURELIUS OLYMPIUS NEMESIANUS Carthaginiensis, Poeta, quem Halieutica, Cynegetica & Nautica, sive ut Casaubonus legit, Ixeutica scripsisse, omnibusque emicuisse coronis illustratum narrat Flavius Vopiscus, ubi Numerianum Cæsarem cum eo in Poetica contendisse refert. Sola supersunt illius *Cynegetica* carmine Heroico descripta ad Carinum & Numerianum, divi fortissima pignora Cari. Tum *Eclogæ IV.* Quibus Poematibus non elegantia tantum & ingenii laudem consecutus est, sed & castigata puraque distione, præ ceteris se scriptoribus Afris commendat. Jam ante annos octingentos in Scholis prælegi solitus, ut ex Hincmaro Rhemensis observat Vossius de Poetis Latinis pag. 53. De Editionibus supra in Gratio & mox in Calpurnio dixi. * Olympius & Nemesianus memoriæ lapsu vel calami pro Calpurnio & Nemesiano nominantur in Jo. Clerici arte Critica T. I. p. 80. 81. Hincmarus Tom. II. pag. 481. *audiu & lectione*

Elione puer scholarius in libro, qui inscribitur Cynegeticon Caribagienensis Anselii didici; Nemesianum innuit, ejus Cynegetica Cari Imp. liberis Carino & Numeriano inscripta sunt. Alius Nemesianus Episcopus, ad quem Epistolæ S. Cypriani, Episcopi Carthaginienensis. Nemesiani & Calpurnii Bucolica prodierunt cum commentario Dominici Guidalotti, Bonon. 1554. fol. Est etiam ad manus edicio antiqua in 4. sine anni locique notatione, in qua Eclogæ quator Nemesiani Calpurnianis septem tanquam octava, nona, decima & undecima ejusdem scriptoris perperam subjiciuntur. De Georgio Logo, cui Gratium, Ovidii Halieutica & Nemesianum debemus, vide Jo. Henelium in Breslographia pag. 7. & in Silesiographia cap. VIII. pag. 116.

VII. T. JULIUS CALPURNIUS, Siculus, ab inopia vexatus, ad eundem Nemesianum, suum ut videtur Patronum, misit Bucolica sive *Eclogas septem*, in quibus Gyraldus dialogo quarto de Poetis ait, facilitatem se & sermonis volubilitatem, sed parum interdum nervi & concinnitatis offendisse. Nescio an idem est *Junius*, sive uti in Palatino Vöpisici codice legi refert Gruterus, *Julius Calpurnius* dictator memoriæ, ejus de morte *Cari Epistolam* ad Præfectum urbis datam producit Vöpisicus in Vita Cari Imperatoris. * Diversus à T. Julio Calpurnio Eclogarum scriptore Æmilianus Calpurnius Rosilianus, cujus mentio in vet. inscriptione ap. Thomam Galeum pag. 126. ad Antonini iter Britannicum. Alius item Calpurnius Flaccus Rhetor, de quo supra lib. 2. cap. 15. §. ult. De egestate sua testatur Calpurnius Ecloga IV. Musæ suæ etiam indignatus:

Frangere puer calamos & inanes desere Musas

--- quid enim tibi fistula reddet

Quo tuerere famem? certe mea carmina nemo

Præterquam scopulis ventosa remurmurat echo.

Eclogæ Calpurnii Siculi primum Parmæ lucem adspexerunt A. 1478. 4. Prodierunt deinde cum Nemesiani aliorumque Eclogis Florentiæ A. 1504. 8. Itaque Calpurnii & Nemesiani eclogas è Sannazarii codice acceptas esse non memorat Georgius Logus Silesius, ubi docet Nemesiani Gratiique Cynegetica & fragmentum Ovidianorum Halieuticon (quod Nemesiano perperam tribuebat Barthius XLIX. 7. Adversar.) quæ una cum Calpurnii Nemesianique Eclogis vulgavit, Actio Sincero Sannazarionos debere, qui codicem vetustum horum librorum litteris exaratum Longobardicis ex Gallia (a) attulit, quem deinde Ro-

D 4 mæ

(a) Hinc constat falli Laurentium Pignorium non ferentem bonos hosce scriptores Gallie

mæ descripsit Jo. Lucretius Æliander Germanus, descriptumque Logo muneris loco dedit, à quo acceptum Paulus Manutius primum excudit Venet. 1534. 8. Prodicunt deinde Augustæ Vindel. eodem anno eademque forma: mox Lugduni, Tiguri, Basileæ &c. Alias editiones, quibus virorum doctorum P. Pithœi, Rob. Titii, Casp. Barthii, & Jani Ulitii notæ accesserunt, indicavi supra lib. I. cap. 16. Exstant & Hugolini Martelli Epistola, qua Calpurnii & Nemesiani loca quædam illostrantur Florent. 1590. ut omittam quæ in Calpurnio castigavit Franciscus Modius in Lectionibus antiquis.

Calpurnium Nemesiano castigationem esse notat Vossius III. Institut. Poetic. p. 34. Idem paulo post: *Quædam autem alter alteri sublegit. Inter alia apud utrumque legas:*

Te sine, væ misero mihi, lilia nigra videntur,

At tu si venias, (a) & candida lilia fient.

Potius autem censeam esse Nemesiani (b), quia Calpurnio is præbitis, suæque Calpurnio misit. Locum Jacobi de Cæstolis lib. IV. de ludo Schacchico, ubi vitiose Scalpurius pro Calpurnio allegatur, emendat Barthius XLIX. 14. Adversar.

CAPUT

Galliz debent, quando p. 16. Epist. Georgii Logi, quem perperam Gregorium Longum vocat, sollicitat eodem, & illi objicit, quod Franciscus Petrarca jam Calpurnii carmen petiit à Guilhelmo de Pastrengo Veronense lib. 38. Epist. additque velut Logo insultans: *an & tum Calpurnius è Gallia vestra petebatur? Non puto.* Neque vero Calpurnium primum edidisse se, neque ex codice Sannazarii petiitum usquam affirmavit Logus. Recte vero id dixit de Gratio, Ovidii Halicæticis. & Cynegetico Nemesiani, de quibus ita Gyraldus dialogo quarto de Poetis: *Sed quod Cynegetica (tum temporis scilicet cum Gyraldus scriberet, adhuc inedita) Gratinus scripserit, Albinus Sannazarus mihi aliisque pluribus offerunt & ostendit, cum Neapoli animi gratia ex urbe profecti essemus, se enim ex Hæduorum finibus atque ex Turonibus detulisse opusculum de piscibus Ovidii, & Cynegetica Gratii & Nemesiani, id quod etiam suo scripto testatur est Pontanus quadam sua Epistola ad ipsum Albinum, & P. Surmontius.*

(a) Videtur esse legendum, nec candida lilia fient.

(b) Calpurnio sane inopi magis conveniunt, scribenti ad Patronum suum Nemesianum. Et Nemesiano fortassis in ora libri hos versus è Calpurnio quidam addiderat, qui deinde à librario sunt Nemesiani carmini inserti.

C A P U T VI.

DE ÆLIO SPARTIANO, Julio Capitolino &c.

Scriptorum sex Historia Augusta atas. 1. Quæ vitæ à quibus scriptæ. 2. Editiones. 3.

I. **S**EX (a) SCRIPTORES HISTORIÆ AUGUSTÆ, si-
ve vitæ Imperatorum, quos non attigit Svetonius, ab (b)
Hadriano usque ad Carinum descriptæ ab Ælio Spartiano,
Julio Capitolino, Ælio Lampridio (c), Vulcatio Gallicano, Tre-
bellio Pollione & Flavio Vopisco, qui omnes imperante Diocletia-
no, aut Constantio, qui ei successit, vel certe filio ejus Con-
stantino vixerunt. Vide Voss. l. 2. de Hist. Latinis cap. 5. 6. 7.
& Cl. Hankium de Romanarum Rerum scriptoribus. * *Vulca-
tius* (d) *Gallicanus* Senator Romanus fuit, & fortasse idem Con-
sul A. C. 317. *Flavius Vopiscus* patria Syracusanus, qui Svetonii
imitatione scripsisse se non diffitetur, in Probo: & in Aurelia-
no cap. 44. Constantio tenente imperium vixisse se innuit. In-
terciderunt *Claudius Eusbeus*, qui quatuor libris scripserat vitas
Diocletiani, Herculei, Constantii & Galerii. *Aebolius Septimius*
& *Encolpius* (e), à quibus vitam Alexandri Severi scriptam novi-
mus ex Spartiano c. 48. qui Dexippum quoque laudat cap. 49.
atque Acholium itinera Alexandri Severi scripsisse testatur c. 64.
Julius

(a) Forte quatuor tantum numerandi, siquidem vitæ Avidii Cassii non à Vulca-
tio Gallicano scripta est, sed à Spartiano, cujus integrum nomen est *Ælius Lam-
pridius Spartianus*. Igitur Ælius Lampridius falso diversus à Spartiano esse creditur;
certe Flavius Vopiscus in Probo, ubi Ælium Lampridium nominat, Spartianum in-
ter scriptores hujus argumenti prætermittit, & vitam Septimii Severi, quam Spar-
tiano plures codices MSei tribuunt, Calaubonus testatur in codice Regis Galliz,
Ælio Lampridio adscribi. Etiam aliorum vitas, quæ sub Ælii Lampridii nomine
feruntur, in Excerptis antiquissimis Palatinis ad Spartianum referri, auctor est Vie
summus Claudius Salmasius. Harduinum vero, doctissimum & ipsum hominem,
cui scriptores hi toti suppositi ac commentitii habentur, somniis suis tetricisque
suspicionibus relinquamus.

(b) Mirum est Nervæ & Trajani optimorum Principum vitas ex Spartiano vel
alio auctore non addidisse, qui hanc *εἰσαγγελίαν* vitarum primus confecit, neque
enim hos Svetonius attigerat. Vel potius dicendum est vitas istas esse illa collectio-
ne interciderisse. Ita Philipporum etiam Deciorumque vitæ cum initio Valeriani do-
siderantur.

(c) Fuit & Lampridius Rhetor Burdegalenfis, quem acrem Sidonius appellat &
& Gallianus presbyter, quem laudat Sedulius, præf. ad Macedonium.

(d) Alius Rufinus Vulcarius. Ammian. XXI. 12.

(e) Imago Imperii sub Encolpii nomine à Tho. Elioto edita Anglice Lond. A.
1719. suppositicia est, ut notavi in Bibl. Græca lib. 4. c. 10. §. 14.

Julius Aterianus quem citat Vopiscus in XXX. Tyrannis c. 6. ubi de Victorino. Et qui Græcè vitam Aureliani tradidere, *Callicratides* Tyrius, *Theocles*, laudati ab eodem Vopisco, ubi neminem ante se Latine id fecisse testatur. *Asclepiodotum* etiam laudat Vopiscus in Aureliano c. 44. ubi de Diocletiano agit, sive quod aliquid ab Asclepiodoto, qui sub Constantio Præfatus Prætorio fuit, coram acceperat, nam ita & Patrem suum avumque in testimonium Vopiscus citat: sive quod, ut Vossio visum, Diocletiani vitam Asclepiodotus scripsit. Cum *Julio Capitolino* videndum an commune aliquid sit *Cornelio Capitolino*, quem citat idem Vopiscus in XXX. tyrannis cap. 14. ubi de Odenato. De vitis Imperatorum à *Spartiano*, *Julio Capitolino* &c. scriptis à fine Trajani, (a) ad Diocletiani initium, hoc est ab A.C. 157. ad 284. confer si placet Tillemontii Historiam Imperatorum T. IV. p. 99. seq. edit. Bruxellensis, & 529. seq. Et si autem valde dubium est, quæ vitæ à quibus scriptæ sint, quia MSSorum codicum mira hæc in parte est varietas, singulas tamen ordine recensentes, quænam unicuique verisimiliter adscribendæ videantur, virorum doctissimorum secuti judicium, paucis indicabimus.

II. *Ælius Spartianus* V.C. in Vita *Ælii Veri* ait, sibi in animo esse, non solum Imperatorum post *Julium Cæsarem*, quemadmodum usque ad *Hadrianum* jam fecisset, sed illorum etiam qui vel Cæsarem nomine appellati sunt, nec principes aut Augusti fuerunt, vel quolibet alio genere aut in famam aut in spem principatus venerunt, vitas singulis libris exponere. Huic *Spartiano* ab omnibus tribuitur vita (b) *Hadriani* & *Ælii Veri*, quas misit ad Diocletianum Augustum, cujus se *idov* (c) vocat, unde illum Imperatoris familiarem vel libertum colligunt viri eruditi. Etiam vitam *Antonini Pii*, *M. Antonini* (d) *Philosopbi*, & *Veri* *Spartiano* adscribunt antiquissima excerpta Bibl. Palatinæ, quibus stylum mirifice suffragari notat *Salmasius*: sed vulgo hæc feruntur sub nomine *Julii Capitolini*. Eadem excerpta *Spartiano* vindicant vitam

Avi-

(a) Trajani vitam scripserant *Marinus Maximus*, *Fabius Marcellinus*, *Aurelius Prætorius* & *Statilius Valens*, omnes pridem deperditi, quos citat *Spartianus* in *Alex. Severo* c. 48. *Avidium Cassium* in vita *Severi* laudat *Poggius* lib. de infelicitate principum pag. 153. pro *Dione Cassio*, ni fallor.

(b) In quatuor priora Capita Vitæ *Hadriani* exstant quindecim eruditissimæ H. Dodwelli prælectiones *Cambridgenz* Oxon. 1692. 8.

(c) *Diocletiano Augusto Ælius Spartianus suus salutaris*. In vita *Ælii Veri*.

(d) If. *Casaubonus* T. 1. p. 307. 308. testatur hanc vitam in editis & MSS. Codicibus ita confusam ac diversimode interpolatam haberi, ut eam judicio suo retexendam putaverit, separatimque fuerit editurus, quod tamen haud fecit.

Avidii Cassii, quæ in editionibus & MSS. refertur ad *Vulcatium* (a) *Gallicanum*. Sed in hac quoque tanta est cum diſtione Spartiani ſimilitudo, ut ſi diverſi ſunt auctores cenſendi, uno veluti ore locuti videantur.

Vita Commodi Antonii ſub nomine *Ælii Lampridii* legitur. Robertus à Porta *Julii Capitolini* eam eſſe dicit; in antiquis illis excerptis Palatinis eidem adſcribitur *Spartiano*. *Publii* autem *Helvii Pertinacis* (b) vitam *Julio Capitolino*, qui circa A.C. 335. vitas Imperatorum deſcripſit in gratiam *Constantini M.* editiones & MSSa tribuunt, quam itidem Spartiani eſſe innuunt excerpta vetera Palatinæ *Bibl. Vitæ Didii Juliani, Septimii Severi & Peſcennii Nigri*, *Spartiano* adſcribuntur etiam in vulgatis editionibus & MSS. niſi quod codex Regiſ *Galliæ* vitam *Severi* tribuit *Julio Capitolino*; ſed utique unus auctor vitas illas tres compoſuit, non minus quam vitam *Clodii Albini*, quæ in editis ſequitur ſub nomine *Julii Capitolini*. At in excerptis Palatinis rectius refertur ad *Spartianum*. Vita *Antonini Caracallæ & Antonini Getæ* dicata *Constantino Imp. Spartiani* nomen præfert tam in editis quam in MSS. utramque ab uno auctore illoque *Spartiano* ſcriptam eſſe oſtendit *Salmaſius* adverſus *Iſaacum Caſaubonum*, qui de vita *Antonini Getæ* ambiguus fuerat, quod in illa quædam diverſa, quam in ſuperiore tradantur, quæ *Salmaſius* in diverſos auctores rejicit, quos *Spartianus* fuerit ſecutus. Vita *Opillii Macrini Juſto Capitolino, Antonini Diadumæni & (c) Heliogabali* in vulgatis edit. & MSS. *Ælio* tribuuntur *Lampridio*. Sed & has omnes *Spartiano* adſcribunt excerpta Palatina. Vitam autem *Alexandri Severi*, quæ *Constantino Auguſto* dicata, ſub ejusdem *Ælii Lampridii* nomine in editis legitur, non tantum excerpta illa ſed & alius MS. codex antiquiſſimus *Bibl. Palatinæ*, aliſque Regiſ *Galliæ* & Robertus de Porta *Bononiensis*, qui ſummam horum librorum compoſuit, *Spartiano* vindicant, atque adeo vitas omnes hæcenus recensitas, *Salmaſius* non dubitat eſſe illius unius *Spartiani*, idque liquido liquere ſibi ait in limine notarum ad vitas duorum *Maximinorum*, quæ omnium con-

(a) Hujus quoque vitæ auctor, *Propoſiti*, inquit, *Diocleſiano Auguſto*, omnes quæ Imperatorum nomen ſuo juſſu, ſive injuſto habuerunt, in litteras mittere, ut omnes purpuratos Auguſtes cognoſceres. *Flavius* tamen *Vopſicus* negat *Aureliani Imperatoris* vitam à quoquam ante ſe memoriz proditam.

(b) *Pertinacis & Didii Juliani* ac *Sept. Severi* vitam *Lampridio* tribuere mavult *H. Doddvellus* in prælectionibus *Hiſtoricis præcæmialibus*. Reliquas univerſas uſque ad vitas *Gordianorum Julio Capitolino*.

(c) In *Heliogabali* vita p. 795. *Constantinum* alloquitur auctor & p. 795. memorat *Judæorum & Samaritanorum* religiones ac *Chriſtianorum devotionem*.

consensu sunt *Julii Capitolini*, dicatæ Constantino Augusto. Ab eodem etiam *Capitolino* habemus *vitas trium Gordianorum*, *Maximi item & Balbini*. Sed *Trebellium Pollionem* (a) auctorem agnoscunt, etsi *Julio Capitolino* in quibusdam codicibus à Roberto Bononiense adscriptæ *Valerianorum vitæ & utriusque Gallieni & triginta tyrannorum* sive rebellium *Ducum*, *Cyriadis*, *M. Cassii Latienii Posthumi* & *C. Junii Cassii Posthumi*, *Spur. Serviliani Lolliani*, *M. Aurel. Victorini* & filii ejus *L. Victorini*, *M. Aur. Marrii*, *Ingenui*, *Q. Nonii Regilliani*, *Manii Acilii Aureoli sive Aurelii*, *M. Fulvii Macriani* filiique ejus *Q. Macriani*, *Q. Fulvii Quiceti*, *Odenati* & filii ejus *Herodis sive Herodiani*, *Mxonii* qui *Odenati* affinis fuit, *Servii Anicii Balistæ*, *P. Valerii Valentis* & ejus avunculi *Calpurnii Pisonis*, *T. Cestii Alexandri AEmiliani*, *Sex. Julii Saturnini*, *P. Pivesi Tetrici* & *C. Pivesi Tetrici filii*, *G. Annii Trebellii sive Trebelliani*, *Herenniani* & *Timolai filiorum Odenati*, *T. Cornelii Celsi*, *Zenobiæ viduæ Odenati*, *Victoriz*, *Titi* & *Censorini Odenati filiorum*. *Vita denique Flavii Claudii* (b) & *Quinilli fratris*. Postremo à *Flavio Vopisco* Syracusio admodum juvene, circa (c) eadem quibus *Trebellius Pollio* scripsit, tempora, jussu *Junii Tiberiani* præfeti urbis elaboratæ sunt *vita Aureliani*, quam itidem *Julio Capitolino* perperam inscribit *Robertus Bononiensis*, *vita Taciti & Floriani fratris*, *vita Probi*, & *Vitæ Firmi & Saturnini*, *Proculi & Bonosi*. *Vita denique Carin Numeriani & Carini*. * *Vitæ Valerianorum* *Julio Capitolino* tribuuntur etiam à *Lilio Gyraldo* dialogismo 21. *Vitam Getæ* ad *Capitolinum* refert *Dodvellus* in præle& *Cambdenianis* & *Guilelmus Musgrave* V. C. qui vitam illam novis suis & variorum eruditorum hominum notis illustratam (d) edidit. Isæ Duomiorum 1716. 8. adjuncta dissertatione de *Geta Britannico* &c. *Jo. Harduinus* in operibus selectis pag. 866: *Ridicule satis hunc sibi propositum finem in scribendo fuisse Trebellius Pollio proficetur, ut nempe eundem XXX. Tyrannorum in Hist. Romana numerum exhiberet, quem olim fuisse Athenis, litteræ similes prodidissent. Nam ut promissis staret ille scilicet, necesse fuit & Tyrannos ab ipso appellari, qui non essent, & fingi Principes, qui ne quidem*

(a) Diligens & fidei cultor Historicus dicitur *Gaddio* T. 1. p. 100. Scripsit, si H. *Dodvellus* audimus, sub *Diocletiano* post A. C. 303. sed ante Kal. Majus Anni 305.

(b) In hac *vita Trebellius* sæpe testatur omnem se adulationem procul habere, ejusque falso se ab aliis argui. Hinc viris eruditis secunda hodie videtur exstare editio vitæ *Claudii* à *Trebellio* recognita.

(c) H. *Dodvellus* tamen observat postea quædam inserta supplementa post A. C. 308. quinimo post A. 341. & 343.

(d) Vide novellas Reip. litterar. editas Gallicæ A. 1716. pag. 798. & *Acta Erud.* 1717. p. 22.

inter homines forte extiterint. Fecit utrumque. Nam ex illis XXX. non omnino XII. in numis antiquis invenimus, & tantum abest, ut bi, quos habemus Tyranni fuerint, ut eorum etiam plerique inter divos relati fuerint, provincie saltem illius decreto cui prefecti fuerunt &c. Prefecturam urbis Junius Tiberianus, in cujus gratiam vitas quasdam Cæsarum scripsisse se Vopiscus innuit, gessit Diocletiano imperante A. C. 291. Nam licet fuerit etiam Præfæctus eodem nomine A. 303. tamen in ejus Præfecturam non inciderunt Hilaria, quo festo 25. Martii celebrari solito monitum se à Tiberiano de scribenda Imperatorum quorundam vita Vopiscus refert. Vide Tillemont. not. 22. ad vitam Diocletiani T. 4. Hist. Imp. p. 530.

III. Prodiit hæc sex scriptorum Historiæ Augustæ Sylloge Mediolani Anno 1465. (a) quam principem editionem laudat Salmasius, & per omnia ferme consentire testatur cum codice præstantissimo Palatino, quo ille ad emendandos hos scriptores usus est. Inde constat falli Casaubonum, qui pro prima editione habuit Venetam Anni 1480. Exstat & alia Veneta 1499. fol. per Jo: Rubeum de Vercellis. Bibl. Menarsiana p. 71. Item alia, quæ ex Aldi officina prodiit Anno 1519. 8. cum notis Jo. Baptistæ Egnatii, & Parisiensis apud Rob. Stephanum 1544. 8. & cum Svetonio, Ammiano &c. 1568. apud H. Stephanum 8. additis notis Egnatii, quæ etiam occurrunt in editione Lugd. 1551. 12. apud Gryphium, & Desiderii Erasmi indice, quo obscuræ voces explicantur. * Prodiit & Sylloge eorundem Historicorum Florentiæ 1519. 8. quæ editio in Bibl. Barberina Romæ extat. Coloniz 1527. fol. apud Eucharium Cervicornum. Basileæ apud Frobenium 1533. 1546. fol. excusæ Vitæ Cæsarum cum Erasmi præfatione A. 1517. data. In illa continentur collectio (1) Svetonii. (2) è Dione excerpta, Georgio Alex. interprete. (3) Sex scriptores Hist. Augustæ. (4) Herodianus ex Politiani versione. (5) Sextus Aurelius Victor de Cæsaribus: (6) Eutropii libri X. integritati pristinae redditi. (7) Ammianus Marcell. longe alius quam ante hac unquam. (8) Pomponii Læti compendium Hist.

Ro-

(a) Non 1455. ut perperam editum est in Dan. Guil. Mosleri diss. de Spartiano pag. 15. Altdorf. 1687. Edidit idem Mollerus dissertationes singulares de Vopisco, Lampridio, Trebellio Pollione & Julio Capitolino. In diss. de Vopisco pag. 17. primam editionem notat curatam à Bono Accursio Pisano, eandem nimirum Mediolanensem innuens. Exstat & altera Mediolanensis, editore Bonino Mombrizio Mediolanensi An. 1475. fol. quæ memoratur in Catalogo Bibl. Heinsianæ pag. 198. & à Perizonio legata est Bibl. publicæ Leidensi una cum altera Veneta 1490. fol. ubi junctim excusæ Svetonius, Historiæ Augustæ scriptores, Eutropius, & Paulus Diaconus.

Romanæ ab interitu Gordiani Junioris ad Justinum tertium. (9) Jo: Baptista Egnatii Romanorum Principum libri tres, usque ad Maximilianum I. (10) Ejusdem Egnatii notæ in Sveton. & Spartianum & quinque reliquos. (11) Annotata Erasmi sive index locorum difficiliorum in Svetonio & sex scriptoribus Hist. Augustæ. In posteriori editione anni 1546. accedit (12) Vellejus Paternulus ex Beati Rhenani iterata recensione. Prodiit etiam Lugd. 1552. 8. & 1592. 8. septem volum. apud Franciscum le Preux.

Seorsim prodire *Vincentii Lupani* annotationes cum prætermis-
 forum libello, Paris. 1560. 8. *Fulvii* item *Ursini* notæ cum frag-
 mentis veterum historicorum ab Antonio Augustino collectis,
 notisque Ursini in Sallustium, Cæsarem, Livium, Vellejum,
 Tacitum & Svetonium Antwerp. 1565. 8. Dilucidationes (a) *Mar-*
celli Donati, cum ejus observatis ad loca quædam Livii, Taciti,
 Svetonii & Ammiani Marcellini à Jano Grutero insertæ sunt
 Tomo sexto Thesauri Critici, sive facisartium Francof. 1612. 8.
 Scriptores vero ipsi cum *Frid. Sylburgii* castigationibus iterum
 vulgati sunt tomo secundo scriptorum Historiæ Romanæ à Syl-
 burgio collectorum Francof. 1585. fol. & cum notis *Jani Gruteri*
 inter Historiæ Augustæ Scriptores latinos minores, Hanov. 1611.
 fol. Præstantissimo *Isaaci Casauboni* commentario explicati lucem
 adspexere Paris. 1603. 4. Cum notis ejusdem Casauboni, & eru-
 ditissimis *Cl. Salmasii* observationibus luculenter excusæ sunt Pa-
 ris. 1620. fol. & Lugd. Bat. (b) 1670. 8. 2. volum. in qua opti-
 ma & eleganti editione Hackiana Jani quoque Gruteri notæ ac-
 cedunt. *Cornelius Schrevelius*, qui ibid. 1661. 8. hos scriptores
 vulgavit, non integras, sed tantum excerptas è Grutero, Casau-
 bono & Salmasio annotationes addidit. Exstant quoque pauci
M. Zuerii Boxhornii animadversionibus illustrati una cum Sveto-
 nio & Ammiano Marcellino ibid. 1632. 12. Denique *Ulricus Ob-*
rechtus Vir Illustris cum castigationibus suis prælo subjecit Ar-
 gentor. 1677. 8. Vopiscus meminit *Trebellii Pollionis* in vita Au-
 reliani his verbis: *Pollio à duobus Philippis usque ad Divum Clau-*
dium & ejus fratrem Quintillum, Imperatores tam claros quam ob-
scuros memorie prodidit &c. & in Firmo: *Trebellius Pollio ea fuit*
diligentia eaque cura in edendis bonis malisque Principibus, ut etiam
virginta Tyrannos uno breviter libro concluderet &c.

Con-

(a) *Marcelli Donati* dilucidationes ad varia loca horum scriptorum, Livique &
 Taciti, Svetonii acque Ammiani Marcellini prodierunt Veronæ 1556. 4. & Venetiis 1604. 4.

(b) Præfationem Casauboni dedicationemque in Hackiana editione omittas, Tho-
 Crenius, exhibet parte XI. Animadvers. p. 39. seq. Alteram etiam editionem Casau-
 bonus molitus fuit. Vide T. 2. edit. Hackianæ p. 406.

Concludam hoc caput censuris quibusdam virorum doctorum : Balthasar Bonifacius XV. 4. Hist. Iudicæ: Capitolinus, Lampridius, Spartianus, Vopiscus, qui Caesarum vitas conscripserunt, Historici futiles Dempstero, si scribendi genus spectetur: ceterum necessarii, eum meliores non habemus, frigidi, confusi, inter claros auctores non numerandi Budeo, vixque digni ut Historici censeantur. Mottanus Vayerus T. 1. Opp. p. 269. tout ce gros volume que nous avons d' eux est plustot un cadavre froid & sans esprit qu' un corps Historique animé comme il doit estre. Le jugement de tous les Savans est conforme à celui d' un Auteur qui les nomme dans sa preface Historiæ dehonesta : & l' on peut dire qu' il n' y a rien à profiter dans leur lecture pour ce qui regarde les regles d' Histoire, qu' à contresens, de meme qu' au son des mauvais joueurs de flutes qu' Ismenias faisoit entendre à ses disciples, afin qu' ils evitassent les fautes qu' ils y remarquerent. Tillemontius T. 3. Memor. Hist. Eccles. pag. 259. Lampride & les autres, qui ont fait l' Histoire Auguste au commencement du IV. Siecle, ne meritent point du tout le nom d' Historiens. Vignollius Marvillius sive quisquis sub personato illo nomine latet T. 3. Misc. Histor. & litterar. p. 56. Il y a un défaut tres-sensible dans l' Histoire Auguste, c' est que la plupart des pieces qui la composent, ont plus l' air de ce qu' on appelle Satire & libelle, que d' une Histoire, qui ne doit pas dire les veritez d' une maniere si vive & si piquante. * De scriptoribus Historiæ Augustæ universe ita Erasmus in Cicetoniano: In his vix est quod probes præter historia fidem. Tillemontius T. 4. Hist. Imperator. pag. 105. Ils s' accordent tous en ce point, qu' ils attachent d' avantage à faire l' Histoire personnelle des Empereurs que à rapporter les evenemens de leur regne. On prefere Vopisque aux autres comme ayant beaucoup d' erudition, & aussi plus d' exactitude, d' ordre, & de methode, ce qui n' empeche pas qu' on n' y remarque encor bien des fautes. Pour les cinq autres, & particulierement pour Capitolin on n' y voit ni choix ni jugement pour les choses, & sur tout il n' y a souvent aucun ordre dans ce qu' ils rapportent, soit par leur faute, soit par celle de l' auteur de ce recueil, qui peut bien avoir meslé ensemble les narrations de Capitolin, de Spartien, & de quelques autres. On trouve moins de confusion dans Pollion que dans les quatre autres. Leur style est aussi fort éloigné de la pureté latine &c. Spartianus scriptor mendax & spurcus dicitur Joanni Harduino in numis urbium illustratis edit. novæ ubi de Judæa pag. 75. Opp. selecti Dominicus Colonia in libro eximio Gallice edito, cui titulus: la Religion Chretienne autorisée par le temoignage des anciens auteurs

teurs payens T. 1. p. 91 *Quoyque Jule Capitolin soit dans le fonds un assez mauvais historien &c.*

C A P U T VII.

DE CHALCIDIO.

Chalcidii ætas, & conditio, atque utrum fuerit Christianus. 1. Commentarius in Timeum. 2. Ejus quedam fortasse inedita; 3. Alius Chalcidius junior. 4. Index Scriptorum a Chalcidio laudatorum. 5.

I. **C**HALCIDIUS V. C. & gnarissimus veteris Philosophiæ, dubium reliquit lectoribus suis utrum Christo nomen dederit, fueritne (a) Hebræus, an Ethnicam probaverit superstitionem. Possis de eo uti verbis, quæ Photius (b) de Joanne Laurentio Piladelphensi Lydo scripta reliquit: τὴν δὲ θρησκείαν ὃ ἀνὴρ ἐπὶ τοῖς δεσποδαίμονι ἐῖναι, σέβειν μὲν τὰ ἰδιώτων καὶ θεῶν, θεῶν δὲ καὶ τὰ ἡμῶν, μὴ δὲ τοῖς ἀγκυλώσεσιν ἐκ τῶν πασθὲν συμβαλῶν; πότερον ἢ τοῦ μῆτον θεῶν, ὃ ὅς ἐστι σκηνῆς. Equidem Fabius Planciades Fulgentius scriptor Christianus Marciano Capella junior, qui allegoriarum librorum Virgilii Chalcidio inscripsit, eum non dubitat *Levitarum Sanctissimum* appellare, ac ne diversum à nostro existimes, in inscriptione libelli de prisco Sermone, quem idem Fulgentius Chalcidio dicavit, in editionibus Hadriani Junii & Dionysii Gothofredi dicitur *Grammaticus Timei Platonis Ecphrastes*, quod mihi quidem videtur esse à recentiores manu. In aliis enim editionibus ut Josæ Merceri, Petri Danielis, ac Commeliniana, & in Leidensi Codice, quem inspexit Munkerus, dicitur Chalcidius Grammaticus. In editionibus Baptistæ Pii & Jac. Micylli, nudum Chalcidii nomen occurrit. In editione libelli Fulgentii de prisco sermone, quem cum Isidori Originibus Bonaventura Vulcanius è veteri codice edidit, quali usus etiam Labbeus T. 1: Bibl. novæ MSS. p. 668. ipsum Chalcidii nomen desideratur. Nec defunt

(a) Augustinus Justinianus Episcopus Nebienfis in Epistola ad Joannem Mercenarium Episcopum: *Liquet vero priscorum sapientum varia Chalcidium percussisse dogmata. Sed ante omnia videre est quam ingenuus, quam non affectate, & coram remota passione de singulis loquatur, non magis uni quam alii additus familia, adeo ut subinde in dubium mihi venerit, Hebræus ne fuerit, an Christianus, ita se gerere medium inter utroque videtur.* Magnum Platonis interpretem Chalcidium vocat Livius Galantes libro XV. *Comparationis Theologiz Christianæ cum Platonica* p. 393.

(b) Pag. 211. edit. Hæschelii.

defunt tamen viri docti, qui Carthaginienſis Eccleſiæ diaconum fuiſſe exiſtimant; in his Paulus Colomeſius notis ad Lillii Gyraldi dialogos de Poetis p. 334. Aliis dicitur Archidiaconus (a) ejuſdem Eccleſiæ, quorum ſententiæ meminit Guil. Caveus in Hiſt. litteraria, ſed non audet illi calculum ſuum adjicere. *Me certe, inquit vir doctiſſimus, iſtuc fateor, neque enim ſatis conſtat, Philoſophus ſolum Platonius fueritne, an etiam Chriſtianus. Viri clariſſimi titulus, qui in fronte reperitur, Diacono baud ſatis convenit. In Epistoſa ad Oſium (b) ipſum nunquam Epiſcopum vocat, quin nec virum fuiſſe Eccleſiaſticum ne dum Chriſtianum vel verbulo innuit. Moſaicam (c) de creatione Theologiam non una vice citat,*

Tom. II.

E

citat

(a) Archidiaconum appellat etiam Gerhardus Langbænius in elencho Scriptorum ad Platoniam Philoſophiam pertinentium, qui ſubjicitur editioni Alcinoi Oxoniënſi 1667. 8.

(b) Hunc Barthius p. 227. adverſat. vult eſſe Oſium Epiſcopum Cordubenſem celeberrimum, qui interfuit Concilio Nicæno Anno Chriſti 325.

(c) Pag. 223. edit. Meurſii: Hebræorum ſententia, Deum mandaſſe provinciam ſoli quidem ut diem regeret, luna vero ut noctem ſuorotur pag. 245. Juxta Moſen Deus vita primigenis interdixit ne edilibus arborum ex quibus notitia boni malive animis eorum obreperet, uſcerentur: quin cum & abſtinendi & non abſtinendi poteſtas penes eos eſſet, quid conſultum his velit Deus, quid cavendum eſſet, offendit, non prohibiturus fruſtra, ſi id fieri eſſet neceſſe p. 262. Hebræis quoque conſilium datum eſt à Deo, cum prædictione rerum futurarum in iſtum modum: Si præceptis meis parebitis, bona terrarum omnia penes vos erunt, ſic itaque & meliſſi ſucci non deerunt. Si contempſeritis, panarum ſeriem vix divina proſecuta eſt p. 305. Hebræi quoque videntur ſecundum Empedoclem de anima principali opinari cum dicunt: Clamat apud me ſanguis fratris tui, & idem alio loco: non edotis carnem cum ſanguine, quia omnium animalium ſanguis anima eſt. Quæ ſi ita intelliguntur ut debent, animam eſſe animalium ſanguinem, quia ſit vehiculum irrationabilis anima, cujus partes ſunt importuni effectus, habet plane rationem, quod dicunt. p. 135. ait ex Secta ſanctioris & in comprehensione divina rei prudentioris emittente doctrina animam à Deo hominū inspiratam, adde p. 306. 364. 400. ubi & meminit ſerpentis, qui primitias generis humani malis ſuaſionibus illaqueaverit, p. 351. conſentis Platonico de ſomniis dogmati Hebr. Philoſ. appellant quippe illi variæ ut ſomnium & iterum viſum, tum admonitionem, etiam ſpectaculum, nihilque minus relationem. Somnium quidem, quod ex reliquiis commotionem anima diximus eboriri, viſum vero, quod ex divina virtute legatur. Admonitionem, cum angelica bonitatis conſiliis regimur: Spectaculum, ut cum vigilantibus eſſet ſe videndam caeleſtis poteſtas, clare jubens quid aut prohibens forma & voce mirabili. Relationem, quoties ignorantibus ſortem futuram imminentis exitus ſecreta produntur. Hæc ſere ſunt quæ ex Moſaica Philoſophia obſervare potui præter ea quæ p. 372. ſeq. fuſe diſſerit ex Origene ad prima verba Geneſeos, quem locum exhibui & illuſtravi lib. III. Sacrarum obſervationum cap. 18. Notandum autem, quod etſi p. 211. Platonici dogmatibus inbarrero ſe ait, tamen p. 225. de Dæmonibus ex mente Platonis aſſertus, oportet, inquit, eorum rationem, etſi non uſquequaque veram explicare p. 225. notat Dæmones ab Hebræis vocari ſanctos angelos. Et p. 269. Legiones caeleſtium angelicarum poteſtatum in undecim partes diſtributa, Deus Rex Imperatorque caeli prius epi agminum. Notum eſt angelī vocem pro bono dæmone occurrere etiam apud Hieroclem, Ariſtidem, Porphyrium, Simplicium, Martianum Capellam &c. Sed & p. 6. ita ſcribit Chalcidius: cum vir juſtiſſimus condemnatus eſt Ariſtides, vel cum Propheta à conſolatoris unus membratim ſedus. alter obitus ſaxis, numquid etiam horum cauſa penes ſatum?

citat p. 373. Salomonem, interpretes Græcos sic d., Aquilam & Symmachum, quin & Origenem p. 372. Pbilonem p. 374. Semel meminit stelle Christum recens natum præmonstrantis pag. 219. cujus in historia Evangelica fit mentio, de quibus nihilominus baud satis pro Christiani scriptoris more loquitur. De Moyse p. 312. hac habet: Hebræi sylvam (שֵׁלֵם) generatam esse confitentur, quorum sapientissimus Moyles, non humana facundia, sed divina ut (a) ferunt, inspiratione vegetatus, in eo libro, qui de Genitura Mundi censetur.

De Moyse an ita scriberet homo Christianus? an Diaconus Carthaginiensis? Verum nihil (b) statuo, doctiorum hac de re judicium audire

(a) Casp. Barthius qui lib. 22. cap. 16. adversar. putat eruditum hunc & elegantem scriptorem eo solo sine Timæum Platonis interpretatum esse, ut fundamenta sapientiæ cælestis ab Ethnicorum libris petita rationi Christianæ conciliaret. lib. 48. cap. 8. ait Chalcidum per totum hunc commentarium Philosophi Platonici personam induisse, itaque Moylis arcanas gentibus literas in testimonium producentem, cum divinitus inspiratum eum diceret, addidisse verba ut *ferunt*, non quod ipse hac de re dubitaret, sed ne proderet personam Socratici Philosophi atque ut integram Platoniciam Philosophiam proponeret atque produceret, quam si ad Christianum dogma voluisset exigere confutasset potius universam, quam produxisset Christianismo conciliandam eique servituram.

(b) Lecto Chalcidii opere iisque quæ à doctissimo Caveo obijciuntur diligenter expensis, potius inclino in eam sententiam, Chalcidum fuisse Christianum. Quod vero Diaconus fuerit, non æque ausim asserere, quia talis forte magis sibi religioni duxisset Christianismum ambiguis verbis occultare. Porro, miror iudicium Vri Cl. Petri Danielis Huceii, qui lib. de claris interpretibus p. 249. ait *Chalcidum immamini verberum pempa & phaleris, tum temeraria locorum complurium detractione Platonis Timæum corrupisse*. Sane injuriam fieri his verbis scriptori optimo non diffiteor, qui Græca Platonis contuli & in nova editione Timæi Platonici, cui Chalcidum variis locis emendatum notisque illustratum & Ciceronianæ versionis fragmenta addam, id pluribus sum demonstraturus. Idem Huetius Alneran. quæst. p. 120. aliquam Christianismi suspicionem Chalcidio adhaerere ait. Sed pag. 243. sine tergiversatione eum vocat Christianum Philosophum. Chalcidicus subinde dicitur Vanno Atheo exerc. 30. amphitheatri æternæ providentiæ, unde censuram incurrit Vossii lib. 2. c. 45. de idololatria, qui gravioris insuper culpæ reum agit, quod non puduit illum Chalcidii famam circumforanei blateronis convicio p. 157. lacerare, qui ut ejusdem Vossii verbis utar, *insignis non Platonicus mede sed Christianus quoque scriptor fuit & bene antiquus, quippe qui, si non temporibus vixerit Constantini M. opus, quæ illud Osio s. Hosio illi dicavit qui Synodo præfuit Nicæna, saltem junior non fuerit temporibus Theodosianis*. Quisquis vero fuerit ille Hosius, accuratorem rerum divinarum notitiam ei attribueret videtur Chalcidius duobus in locis sui commentarii. Nam p. 219. cum stellam quæ Christo nato magis in Oriente affulsit, commemorasse his verbis: *Sane notanda est alia sanctior & venerabilior historia, qua perhibet de ortu stelle ejujdam non morbos mortisque denunciantis, sed descensum Dei venerabilis ad humana conversationis verumque mortalium gratiam, quam stellam cum nocturno stivere suspexissent Chaldaeorum profecto sapientes viri & consideratione rerum caelestium satis eximi, quæfisse dicuntur recentis Dei ortum, repertaque illa Majestate puerili venerati esse & vota Deo tanto convenientia nuncupasse*. Subjicit ad Hortum suum: *quæ tibi multo melius sunt comperita quam cæteris* & p. 229. *Nec nos terreat, nomen Damonis promiscue bonis & improbis possum, quoniam nec angelorum quidem terret, cum angeli partim dei* sit

*audire malem . Interim Chalcidius est auctor gravis , prudens , multa profundaue scientia imbutus , omnium fere Philosophorum dogmata accurate tenuit , omnia pro argumenti dignitate , rerumque pondere egregie tractat . * Verba Chalcedii pag. 372. ut ferunt ubi de Moyse illi sermo , non dubitantis esse , sed Hebræorum sententiam exponentis , geminis Flavii Iosephi & Agathie locis , ubi similiter sacris narrationibus illud *ὡς παρὰ* adiungunt , ostendi T. VI. Bibl. Græcæ p. 262. His consimilem S. Basilii *πᾶσιν* adunxi postea in notis ad Chalcidium . Hunc enim scriptorem integrum cum Græcis Platonis collatum recensui annotationibusque illustratum restitutus figuris Geometricis , quas Meursius omiserat , & Meursii notis additis edidi ad calcem voluminis secundi Operum S. Hippolyti Episcopi & Martyris , Hamb. 1718. fol. atque ex pluribus locis probavi non videri esse dubitandum , quod Chalcidius scriptor fuerit Christianus .*

II. Exstat ejus interpretatio latina partis prioris *Timæi Platonici* sive *dialogi de statu universæ rei* (usque ad verba pag. 53. edit: Serrani : *ὅτι οὐ ἐνδείκνυσθαι τὰ λεγόμενα ἀνάγκη , συνήψεσθαι*) & in eundem prolixus & eruditus commentarius Osio inscriptus . Prodiit primum ex *Augustini Justiniani* Episcopi Nebienis recensione Paris. apud Jacobum Badium Ascensium A. 1520. fol. insertis passim figuris Mathematicis , & variis quibusdam lectionibus ex alio Codice in margine notatis . Deinde cum fragmentis Ciceronianæ translationis *Timæi Platonici* , Paris. 1563. 4. & ex 70. *Meursii* recensione cum ejus notis Lugd. Bat. 1617. 4. Dolendum est in duobus hisce posterioribus editionibus Mathematicas illas figuras omissas fuisse , quas è MSto codice Aug. Justinianus addiderat , quamvis hæ quoque partem ab imperita manu esse videntur . Easdem fere in Codice observavi Gudiano , quales etiam in scripto Codice perantiquo Vindobonensi obvias esse testatur Lambecius lib. 2. Commentar. de Bibl. Cæsarea p. 957. Meursius autem qua erat vir doctrina atque ingenio vix levibrachio Chalcedii curam in se suscepisse , neque alia quam Parisiensi A. 1563. hujus scriptoris editione usus fuisse videtur . Lucas Holstenius in quadam Epistola quam legi manu exaratam affirmat se Chalcidium è MSto antiquissimo emendasse . *Vix crederes* , inquit , *quot in illo auctore mendæ delitescant* . Nonnulla Chalcedii (à pag. 235. ad 290. edit. Meursianæ) exhibuit Hugo Grotius in sententiis

E 2

centiis

sunt ministri , partim adversa potestatis satellites , ut optime nosti . Christianus fuisse videtur Chalcidius etiam Eugubino lib. VIII. cap. ult. de perenni Philosophia , ubi cum reprehendit quod Angelorum dæmonumque nomina confuderit . Idem tamen à Platoniciis junioribus fieri passim videmus .

tentiis Philosophorum de fato. Locum ex eodem commentario affert Jo. Sarisberienſis lib. 4. cap. 9. Metalogici. Primam partem commentarii Chalcidiani de genitura Mundi laudat Tho. Bradwardinus in cauſa DEI contra Pelagium p. 160. &c. Timæus Platonis, arx quædam & vertex Philoſophiæ judice Claudiano Mamerto lib. 2. de ſtatu animæ cap. 7. certatim illuſtratus eſt à veteribus, ut dixi lib. Iſt. Bibl. Græcæ c. 1. n. 31. Difficilis autem pluribus eſt viſus, quia, ut ait Chalcidius, in explicandis arduis rerum quæſtionibus non alienigenis ſed domesticis & conſanguineis, hoc eſt Metaphyſicis & Mathematicis utitur rationibus.

III. Franciſcus Patricius in nova de Univerſis Philoſophia, ubi de Hermete Trismegisto diſſerit, teſtatur à Chalcidio referri hæc verba Hermetis, quæ in edito Chalcidii libro non meminit me legere: *Hæſtenus, fili, pulſus à patria vixi peregrinus & exſul; Nunc incolumis patriam repeto. Cumque poſt paulum à vobis corporeis vinculis abſolutus diſceſſero, videtote ne me quaſi mortuum lugeatis. Nam ad illam optimam beatamque civitatem regredior, ad quam univerſi cives mortis conditione venturi ſunt. Ibi namque ſolus DEUS eſt ſummus princeps, qui cives ſuos replebit ſuaſitate mirifica. Quo hæc, quam multi vitam exiſtimant, mors eſt potius dicenda quam vita.* * Locum Hermetis eundem poſt Patricium velut ex Chalcidio in Timæum affert etiam Herm. Conringius de Medicina Hermetica pag. 57. Gerhardus Langbænius in Elencho ſcriptorum Platoniorum: *Exſtat MS. in Bibl. Bodlejana tractatus per modum dialogi, charactere Hiberno Saxoniſſimo exaratus majoris operis particula (decem circiter chartarum) in quo de ſtatu animæ poſt obitum Platonico more diſceptatur: quem Chalcidii auctoris eſſe non uno argumento adducor ut credam.* * Apud Nicolaum Cuſanum de docta ignorantia lib. 1. cap. 17. corrigenda interpunctio. Sicut ipſe divinus Plato, (qui, ut reſert Chalcidius in Phædone) dixit unum eſſe omnium rerum exemplar ſive ideam, uti in ſe eſt, in reſpectu vero rerum quæ plures ſunt, plura videntur exemplaria. Nam legendum: Plato qui (ut reſert Chalcidius) in Phædone dixit &c. In Archivis Bibl. Bodlejane exſtat Chalcidii MS. exemplar pervetus, charactere Hibernico deſcriptum. Nota huic in prima ſtatim pagina adſcripta eſt, *Offi Hiſpani Episcopi Chalcidium fuiſſe Archidiaconum.* Chriſtoph. Waſe exerc. 3. Animadverſionum Nonianarum pag. 40. Ad argumenta duo, quæ Caſp. Barchii de Offio ſententiæ opponi poſſunt, reſponderet Nic. Antonius Bibl. Vet. Hiſpanæ lib. 2. cap. 1. pag. 105. ſeq.

IV. Diverſus à noſtro longeque junior Chalcidius eſt, de quo Volaterranus libro XXI. Commentar. Urbanorum pag. 223. *Chalcidius*

*cidius Græcorum non erat ignarus nec imperitus Grammaticus, at-
tamen infans & absque genio: dictionibusque inprimis invigilabat,
lexiconque condiderat, quod obitu ejus superveniente Jovinianus ejus
discipulus sibi vindicabat.*

V. Casp. Barthii Index Scriptorum à Chalcidio laudatorum.

*Ad paginas editionis Meursianæ, quarum numeri marginibus novæ
à me curatæ ascripti sunt.*

Ægyptii 218.
Alcmæus (a) Crotonien-
sis in physicis exercitatus p.
340.

Alexandri Milefii versus 155. 156.

Anaxagoras. 291. 361. 377. 423.

Anaximenes 378. 423.

Aristoteles 172. 296. 297. 310.
311. 315. 318. 345. 352. 377. 379.
381. 383. 384. 387. 420.

Apollinis Oracula 244. 261. 262.

Aquila 373.

Asclepiades 302.

Callisthenes Aristotelis auditor
340.

Cebes 462.

Chalæorum sapientes viri 219.

Chrysippus 238. 306. 308. 389.

Cicero 99. 362.

Cleanthes 238.

Democritus 291. 377.

Diodorus 291.

Empedocles 131. 286. 291. 305.
306. 379.

Epicurus 303. 377.

Eratosthenes 156.

Euripidis Medea 273. 274.

Hebræi 223. 225. 262. 305. 372.

400 Hebraica philosophia 351.

Heraclides Ponticus 200.

Heraclitus 330. 346. 378. 396.
420. 423.

Tom. II.

(a) Leg. Alcmæon.

Herophilus 340.

Hesiodus 215. 227.

Hipparchus 177. in opere quod
scribitur de secessibus atque
intervallis Solis & Lunæ 181.

Hippocrates 111.

Homerus 185. 218. 273. 349. 362.
378. 396. 428. Thebanus Ægy-
ptius. 219. divinus poeta. 197.

Incertus 244.

Leucippus 291.

Linus 220.

Mathematici Astrologi. 175. 217.

Melissus 378. 379.

Moyse 245. 372. 305.

Museus 220.

Nævii versus 159.

Numenius 393. 396. 398.

Origenes 372.

Orpheus 220.

Parmenides 378. 437.

Physici 175.

Plato, omnibus paginis.

Parmenide 437.

Phædro 137. 215. 236. libro qui
Philosophus inscribitur 221.

Phædone & Eurhydemo. 349.

politia 187. 236. 445. nono

politia 347. in legibus 294.

locus in Menone respici-

tur in pref.

Pythagoras 130. 131. 161. 187. 214.

E 3

220.

220, 286, 288, 377, 393, 394,
395, 399, 407. aurei versus 229.
Salomon in proverbii 373.
Socrates 74. in exhortationibus
suis virtutem laudans (apud
Platon. in Menone.)
Stoici 309, 361, 391, 394, 395, 396.
408. 411.
Symmachus 372. 376.
Terentius 274.
Thales 378. 423. 434.
Theoplogi veteres . 395. disce-

ptatum est à veteribus 100.
Timæus Platonis à veteribus
difficilis habitus. 71.
Theophrastus 361.
Thrasymachus orator (apud
Platon.) 74.
Timæus 75.
Virgilii versus 148. (Georgic. I.
243.)
Xenophanes 378.
Zeno 306. 389. 390.

C A P U T VIII.

DE JULIO FIRMICO.

Firmici ætas . 1. Oſto libri Matheſeos . 2. Editiones & ſcripta promiſſa vel dependita . 3. Liber de erroribus profanarum religionum . 4.

I. JULIUS (a) FIRMICUS MATERNUS V.C. (b) patria Siculus, ætate jam provectior, Ethnicis tamen adhuc ſuperſtitionibus (c), ut verifimile eſt, imbutus, reliſtis patrociniis forenſibus, quæ antea ſe tractaſſe teſtatur in limine libri tertii

(a) Alii Villium Firmicum appellant ſide vetuſti codicis . Gyraldus 3. de Poetarum hiſtoria p. 155. *Julius Firmicus non indiligens Aſtologia ſcriptor, Villius potius à nonnullis nominatur, idque ex ejus pervetuiſto Codice & antiquo Saxo ejus nomina inſcripto antiquarij quidam adſtruxerunt conantur.* Jo. Glandorpins in Onomatiſtico p. 905. ubi plures Villios recenset: & Villius Firmicus pro Julio nuncupatur à quibuſdam nobilis ille Aſtologus.

(b) In editionibus quibuſdam Vir Conſularis, forte quod litteras V.C. pro Viro clariffimo, editores exponerent . irum Conſularem . Neque vero Conſul Firmicus fuit, neque provinciam videtur adminiſtraſſe, quales itidem eo tempore Conſulares appellabantur obſervante Panciroſſo in notitia Imperii Orientis c. 156. Didit ſunt etiam quandoque Conſulares conſulti titulo plane honorario, qui nullum magiſtratum ejuſmodi geſſiſſent, ut docuit Jac. Gothofredus in notitia dignitatum Codicis Theodoſiani, quo poſtremo ſenſu titulum Viri Conſularis, ni plane commentitius fit, hoc loco intelligendum eſſe exiſtimat Jo. Clericus T. 2. Bibl. ſelectæ p. 227. quo in loco de Firmico erudite diſſert.

(c) Hoc tum ex aliis locis patet, tum ex eo quod lib. 2. c. 2. genitricem Mundum ab Aſculapio & Agypſio uſuratum reſellit his verbis: *Nec enim mundus eorum ætem habuit ortus ſui, nec aliquid interfuit eo tempore que mundus divina Mentis ac providi Numinis ratione formatus eſt, nec ſenſu ſe intentione perſuit humana fragilitatis extendere, ut origines mundi ſacili poſſet ratione concipere aut explere,*

tertiū & quarti, anno Christi. 336. (a) vel proximo 337. scripsit imperante Constantino (b) Magno, Constantii filio, quem in extremo libri primi celebrat. * *Julius Firmicus* dicitur etiam a Sidonio Apollinari, Epistola ad Pontium Leontium quæ carmini 22. præfixa est. *Nam ita ut sic dixerim his membris Philosophiæ claret, ut videatur mihi Julium Firmicum, Sammonicum, Julianum Vertacum, Fallonium Saturninum in libris Matheseos peritissimos conditores, absque interprete, ingenio tantum suffragante didicisse.* Ob linguæ candorem video laudari ab Hieronymo Cardano, tamen non admodum castigatum Latinitatis auctorem docet Briosius pag. 232. seq. Epist. Neque vero quæ de Mathesi loquitur, aut scribit, illico peritissimus in hac arte censeretur debet; ipse author, de quo quæstio, sic ingenue ad Lollianum: *Tibi promissa reddimus orantes, ac veniam postulantes, ne in istis libris, pondus & perfectæ gratiam orationis requiras: neve tractatus maximi, aut graves firmæque sententiæ doctrinæ & eloquentiæ monumenta tuo iudicio requirantur.* In nobis tenue est ingenium & sermo subtilis, & quod vere fatendum est, mathesis permodica; addere potuit, & permodica Lingue Græcæ Latineque cognitio. Re vera enim multis in locis non tam philosophatur & disserit, quam ludit & somniat. *Audētes* apud Græcos duo significat, & authorem, & homicidam, quod cum non animadverteret, authorem vertit, ubi homicidam dicere oportuerat; ut lib. 4. c. *Faciet antiores, audaces, periculosos*, ubi Græcæ erat, ἀνδιότας, ἀπαρβίτας, παρακσιδουμένους. Et quis amans veræ Latinitatis, cum eo, boroscopare, ferarum mansuetarios, cardinaliter, quiescentiam pro quiete; intimare alicui pro significare; partiliter pro per partes, concordiale pro sociale; caballarius pro eques; sermonem subtilem pro stylo tenui; computum pro computatione, & hujus generis alia usurpare velit. *Hæc Briosius.*

II. Exstant Libri VIII. Matheseos (c) sive de vi ac potesta-

E 4 tibis

(a) Hoc anno Consules fuere Optatius & Paulinus, quibus Magistratum gerentibus contigit Eclipsis solis, quam novissime accidisse affirmat Firmicus l. 1. cap. 2. conf. Phil. Tabbeum T. 2. de scriptoribus Ecclesiasticis p. 660. & in la culento opere Chronologicæ Historiæ, quod tribus voluminibus in fol. distinctum memini me evolvere Lipsiæ in Bibl. Paulinæ.

(b) Male in edit. Firmici legitur, *Constantinum* natum esse apud *Tarsum*, cum Firmicus scripserit eum natum esse ad *Naisum* Daciæ oppidum, (hodie *Nissa*) ut è MSS. restituere Offerius, a. 8. Antiq. Britannic. & Valc. ad Ammiani XXI. 10. "Constantinum, quo imperante opus suum scribere Firmicus cepit, natum esse ad *Naisum* legitur etiam diserte in editione prima Venetæ A. 1497. fol. quam lectionem probat præter alios Mich. Alsfordus S. I. in Britannia illustrata, sive libro de Lucii, Helenæ & Constantini patria & fide, Atvv. 1641. 4. p. 42. seq.

(c) Mathesin pro Astrologia Apotelesmatica & Mathematicis pro Astrologis pas-

ribus stellarum ex Ægyptiorum (a) & Babyloniorum doctrina ad Mavortium Lollianum (b) Asiæ Procos; cujus genituram exhibet lib. 2. c. 32. Primus liber fere Apologeticus est, & in refellendis utcumque iis, quæ contra Astrologiam objici solent, versatur: ex reliquis septem, ac totidem stellarum errantium ordinem numerumque compositis, proximi tres præcepta & sententias Astrologicas complectuntur, primisque ejus disciplinæ institutionibus erudiunt tironem. Reliquis quatuor, quorum argumenta ad calcem libri quarti à Firmico exhibita sunt, partia apotelesmata sphaeraque Barbarica sive Chaldaica & Ægyptiaca explicantur, & quævis genera geniturarum exponuntur. Sub initium libri septimi gravissima formula adjurat Lollianum, eamque illi iterum in memoriam revocat vir extremum libri octavi, ne Mytheria hujus artis cuiquam indigno divulget. Hujus generis adjurationem è quarto libro Ἀνθολογίων Astrologi Græci inediti Vettii Valentis (c) & è septimo produxit Seldenus. Nec dissimili jurejurando initiatos suos obstringere soliti sunt Chemicæ, ut prolatis eorum ἐπερισμῶν docet Olaus Borrichius in Hermetis sapientia vindicata p. 47. Vanitati igitur non minus & invidiæ hoc tribuerim, quam metui ab editis Imperatorum, quorum sententia lib. IX. Codicis Justiniani tit. 18. *ars Mathematica damnable est & interdicta omnino*. Opus absolvit Firmicus sub juniore Constantio, cum Lollianus (d) A. C. 355. jam Consul certe designatus esset. Gessit autem Consulatam duodevigesimo post Constantinum defunctum anno. Confer Tillemontium Tom. 4. Hist. Imperator. ad vitam Constantini nota 3. p. 539. ubi sententiam Cambdeni, qui Firmicum sub Constantio juniore scripsisse contendit, (quod Michaeli Alfordo etiam atque aliis viris doctis probatur) cum altera opinione quæ sub Constantino putat scripsisse, ita conciliat, ut posteriores libros longe post quam primos scriptos fateatur. Certe libri ultimi cap. 15. hæc de Lolliano leguntur: *Nostris temporibus Lollianus severitatis merito etiam ordinarii Consularis insignia consecutus est*. Verbis Firmici, ut *origines mundi facili posset ratione concipere aut explicare*, addenda etiam hæc: *presertim cum*

30000.

sim poni ab illa ætate ac deinceps, notissimum est. Vide Tennulum ad Jamblicum p. 67. & Svicerum in *μάθημα*.

(a) Scientiam quæ fatorum vias ostendere se proficitur ab Ægyptiis primum ex cultam fuisse notat præter alios Ammianus XXII. ult. & lib. XXIII. 6. apud Chaldaeos veridicam vaticinandi fidem eluxisse.

(b) De Mavortio Lolliano, qui consulatam gessit A: C. 355. vide Jac. Gothofredum in Protopographia Codicis Theodosiani.

(c) Confer si placet quæ dicta sunt lib. 1. Bibl. Græcæ c. 20. §. 9 p. 509.

(d) Vide Petri Relandi fastos Consulares p. 372.

30000. annorum major apocatastasis per cepyrosin aut cataclysmum fieri consueverit. In posterioribus editionibus, quarum computationem in Bibl. hac secutus sum, octo sunt libri, sed qui primus ibi liber appellatur, in prima editione & MSS. Codd. rectius inscribitur Proœmium. Secundus ibidem est primus, & ab auctore singillatim liber institutionis appellatur pag. 13. ut iste institutionis liber plena Matheſeos substantia muniatur. & lib. 3. (al. 4.) p. 38. b. *lunæ quam plurimas species & formas esse, institutionis libro diximus*. Hinc pro libro tertio est secundus, atque ita deinceps. Rem multis Græcis & omnibus Romanis incognitam tradere se ait lib. 7. (al. 8.) pag. 103. Et tamen exposuerat pleaque illorum etiam latinus Poeta Manilius. Ibid. pag. 107. *Hec sunt, Mavortii, decus nostrum, Barbaricæ Sphære principia, hæc est Chaldaei operis disciplina: nunc assequentes partes sphæra Barbaricæ omnem tractatum transferam, quæ Myriogenesii ex aliqua parte imitatur: quicquid enim Myriogenesii de singulis minutis pronunciat, hoc nos faciemus de singulis partibus bore &c.*

Auctores Firmicus latinos se secutum esse fere negat, disciplinam novi operis Romanis hominibus tradere se professus: quod præter Frontonem, qui in apotelesmaticis Hipparchi antiscia (a) secutus est & Julium Cæsarem (b) Principemque ac decus Romanæ Eloquentiæ M. Tullium, qui Aratum latinis versibus reddiderunt, nullus pæne Latinorum de hac arte scripsisset. Manilius ut supra lib. 1. c. 18. §. 3. dictum est, ad manus Firmici pervenisse haud videtur. Navigio tamen ex latinis usum fuisse se innuit lib. 2. sed pro Navigio forte legendum est Nigidius (c) cujus Sphære barbaricæ & Græcanicæ commentariorum memorat Servius ad lib. 1. Georgic. & respicere videtur scholiastes Germanici, atque Isidorus Hisp. lib. de natura rerum cap. 38. Hic latinus scriptor celeberrimus Nigidius Ptolemæum, cujus astrologica & astronomica volumina Græce scripta hodieque habemus, ætate antecessit, unde Ptolemæus respectu Nigidii posterior ibidem à Firmico dicitur. Cæterum præ se fert Firmicus omnia, quæ Æscu-

(a) Antiscia veteribus vocantur signa, quæ à punctis æquinoctialibus æqualiter distant. Eadem iubentia & obedientia. At Fronto h. l. Hipparchi antiscia secutus, totam cœlirationem in globo Hipparchi propositam confectatus fuisse intelligitur. De antiscis conferri possunt Scaliger ad Manihum p. 141. seq. Jo: Baptista Morinus XVI. 152 Astrologiæ Gallicæ, Jo: Vovveranus lib. de umbra c. 6. & Bulengerus lib. 2. c. 6. de divinatione. * *Babylonii dedecatemoriorum sententiarum decveterum tribuunt, Ptolemæus antiscis, nos vero utrisque*, inquit hb. 2. (lib. 4.) p. 37.

(b) Vide Firmicum lib. 2. præm. & lib. 8. c. 5.

(c) De illo Nigidii opere videndi Scaliger ad Manil. p. 333. seq. editi Argentorat, Salmasius p. 592. seq. de annis climacter. & Rurgenius Var. Lect. lib. 3. c. 16.

sculapio Mercurius (a) Anubiusque tradiderunt, quæ Petosiris (b) explicavit & Necepsos (c), quæ Abraham, Orpheus & Critodemus eviderunt, ceterique omnes hujus artis artificii perlectæ pariter atque collectæ & contrariis sententiarum diversitatibus comparata in his libris à se perscripta esse, ut quicquid divini veteres ex Ægyptiis adytis pertulissent, ad Tarpejæ arcis templa perferret. Ex iisdem scriptoribus & singulatim ex Æsculapii libro, cui titulus Myriogenesive Mærogenesive, mundi genituram sole decimum quintum (d) gradum leonis tenente orti vulgavit libro 3. quam tamen merito fabulosis adscribit commentis. Libro sexto occurrit genitura sive thema natalitium Oedipi, Paridis, Therisæ, Demosthenis ac Hermodori, Homeri, Platonis, Pindari, Archilochi & Archimedis. Figuræ autem, quæ in vulgatis libris adpositæ sunt, vel nullæ, vel ita imperitè efformatæ, ut nulli usui esse possint. De Imperatoris fato quicquam respondere prohibet lib. 1. c. ult. non quod solum Imperatorem crederet esse ἀστὴρ ἀφ' ἧστρα & supra astra, sed quod vetitum esset lege & capitali supplicio cautum τὰς τῶν βασιλέων μαρτυρίας, unde explicandus locus Libanii T. 2. p. 214. * Laudat præterea *Antiochum*, *Dorotheumque Sidonium*, quem ait. apotelesmata verissimis discretissimisque versibus scripsisse lib. 1. (al. lib. 2.) p. 15. *Abramum* & prudentissimum *Achillem* (eundem ut suspicantur viri docti cujus Isagoge in *Aratum* exstat) lib. 3. (al. lib. 4.) pag. 46. b. *Abramum* iterum eadem pag. & 47. & lib. 7. (al. lib. 8.) p. 102. Meminit & *Orpheum*, *Pythagoram*, *Porphyrum* & *Platonorum* lib. 6. (al. lib. 7.) p. 89. *Anubii* & *Æsculapii* mentio non modo lib. 3. (al. lib. 4.) sub init. (ubi & plures laudantur *Mercurius*, *Petosiris*, *Necepsos*, *Abram*, *Orpheus* & *Critodemus*,) sed & lib. 2. (al. 3.) c. 3. quibus potentissimum *Mercurii* Numen istius scientiæ secreta, ut ait, commisit. Sicut in illo libro continetur *Æsculapii*, qui *Myriogenesive* appellatur. ibid. Meminit iterum lib. 4. (al. 5.) p. 58. Nam si *Myriogenesive* *Æsculapii* legeris, quam sibi venerabilem *Mercurii* stellam intinasse professus est; invenies ex singulis minutis sine aliquo stellarum addi-

(a) Ita legendum pro *Enichusque* p. 84. edit. Basil. confer Marsham. p. 480. canonis Chronici. Ceterum de hisce Astrologis plura dicendi locus erit fortasse in prolegomenis ad Apotelesmatica Manethonis Sebennitæ. Porro ex Abraham libris excerptisse se ait Firmicus quæ tradit lib. 5. cap. 5. Abraham enim Patriarchæ singularem Astrologiæ cognitionem, quin imo inventionem ipsam tribuerunt non pauci scriptores Judæi & Christiani, ut dixi in Codice pseudepigrapho Vetus Testamenti.

(b) Hujus iterum mentio apud Firmicum p. 212. & 216.

(c) Vide iterum p. 212. & 216.

(d) Paulus Alexandrinus in extremo suæ σιωνιτικῆς habet gradum undevigesimum, ut notavi III. 29. 9. Bibl. Græcæ.

additamento omnium geniturarum ordines explicatos. Adde lib. 7. (al. 8.) p. 107. De Imperatoris fato (a) quicquam respondere prohibet lib. 1. cap. ult. Cave ne quando de statu Reipublicæ vel de vita Romani Imperatoris aliquid interrogari respondeas. Non enim oportet nec licet ut de statu Reip. aliquid nefaria curiositate dicamus. Sed & sceleratus atque omni animadversione dignus est, si quis interrogatus de fato dixerit Imperatoris, quia nihil nec dicere poterit nec invenire. Scire enim te convenis, quod & aruspices quotiescunque à privatis interrogati de statu Imperatoris fuerint, & querenti respondere voluerint, exta semper, quæ ad hoc destinata fuerant, venarum ordines involuta confusione conturbent. Sed nec aliquis Mathematicus verum aliquid de fato Imperatoris definire poterit; solus enim Imperator stellarum non subjacet cursibus, & solus est in cujus fato stellæ decernendi non habent potestatem. Cum enim fuerit totius orbis Imperator & Dominus; fatum ejus Dei summi judicio gubernatur. Allegatur Firmicus ab Honorio Augustodunensi II. 5. de Philosophia mundi, & ab aliis junioribus.

Firmicum ipsum Astrologiæ & Mathematicarum disciplinarum haud peritum fuisse, sed aliorum scriptorum fidem secutum, atque inde sæpius errasse, Scaligeri & aliorum eruditorum opinio est. Jo: Picus lib. 1. in Astrologiam p. 285. *Quid memorem Maternum, & in rudimentis Arithmeticæ sic ballucinantem, ut scribat quid decernat Mercurius cum in nocturna genitura cæli medium occupaverit, quasi à sole Mercurius plus quadraginta aut circiter partibus abesse nunquam possit, aut à cæli medio Sol per noctem plus septuaginta semper non absit. Missio alia multa, in quibus cum semper multæ loquentiæ, exiguæ semper sapientiæ hominem deprehendes. Idem tamen Picus libro V. p. 377. curiosissimum Astrologiæ investigationem fuisse non diffinitur.*

III. Editum est hoc opus, quod ex Scythia h. e. Turcici Imperatoris Regia CPoli primus in Italiam attulit Pescennius Franciscus Niger, dicavitque Cardinali Hippolyto Estensi, Venet. per Simonem Bivilaquam Papiensem 1497. fol. deinde ibid. apud Aldum 1499. fol. una cum Manilio, Arato, ejusque interpretibus Germanico, Cicerone, & Græcis scholiis Theonis atque Procli sphæra; iterumque 1501. fol. & Nicolao Prucknero recentente Basil. 1533. fol. atque inde sæpius una cum Manilio, Ptolemæi Astrologicis latine translatis &c. E MSto Codice, qui Oxonii in Collegio Lincolnienfi exstat, loca quædam emendavit Seldenus lib. 2. de Synedriis c. 11. p. 291. seq. edit. Amstelod.

Libro

(a) Erat hoc sub gravi pœnâ legis prohibitum: confer Mich. Piccarti Observationes politicas Decad. XII. cap. 7. & Fabrotum ad tit. X. libri XVI. Codicis Theodosiani de paganis p. 37.

Libro IV. cap. 14. pag. 104. Firmicus ait se de Domino genituræ & chronocratore specialiter dixisse in singulari libro ad Murinum:

In extremo capitis 1. lib. IV. (al. V.) pag. 58. pollicetur Firmicus se his absolutis, aliis 12. voluminibus Lolliano cætera secreta Astrologica in Aesculapii Myriogenesi obvia intimaturum. Lib. 5. (al. 6.) pag. 67. b. *Hæc tibi interim in libris Myriogeneseos parva collegimus, sed hoc explicato opere etiam illa promissa reddimus.* Libri de fine vitæ à se scripti meminit lib. 7. cap. 6. In limine libri octavi, *aliud mihi tempus*, inquit, *ad explicandum myriogenesin* (al. *marogenesin*) *reservavi.* Confer cap. 18. seq. Et libri ejusdem cap. 3. *Hunc locum* (morborem & sanitatis) *divinus ille Necropsus, ut remedia valetudini inveniret diligentissime quidem, ut divinum tanti viri potuit ingenium, manifestis tractatibus explicavit: Hujus ego libri interpretationem, alio tibi tempore, Mavortii decus nostrum, intimare curabo.*

IV. Probris moribus videtur fuisse Firmicus, quo magis Deus ejus misertus jam senem ex Ethnicismi tenebris ereptum divina Evangelii luce collustravit, in qua constitutus post annum Christi 340. eruditum, disertum, ac pium librum scripsit (a) *de errore profanarum religionum* ad Constantinum & Constantem Augustos. Primus ex MSto Mindensi vulgavit *Matthias Flaccus* Argentorat. 1562. 8. Sæpius deinde editus est, tam seorsim, quam in Patrum Bibliothecis. Cum mythologicis latinis prodiit cura Hieron. Commelini Heidelberg. 1599. 8. Utque alias *indisus* omittam eruditus Jo. Wovverii notis illustratus lucem adspexit è Bibliopoli Frobeniano Anno 1603. 8. una cum Minucio Felice; sæpe numero ab illo tempore Wovveriana editio repetita fuit etiam accedente cura Jac. Oisellii Lugd. Bat. 1652. 4. 1672. 8. & ad calcem Cypriani recensente Philippo Priorio Paris. 1666. fol. Quædam hujus libelli loca castigat & illustrat Jo. Frid. Gronovius Monobiblo observationum Ecclesiastic. cap. 9. Ceterum Jo. Wovverio judice p. 286. Epist. non pauca in Firmico sunt, quibus temere ab aliis dissentit, aut antiquorum scripta negligentius se legisse ostendit. * Librum Firmici *de profanarum religionum errore*, Belgice nuper vertit notisque illustravit G. Kempfer. A. 1718.

CAPUT

(a) Eundem esse qui librum hunc & qui Astrologicum opus composuit, jam receptior inter eruditos sententia est, etsi Bonifacio XV. 5. Hist. ludicræ & Baronio olim aliter visum ad A. C. 355. qui inscriptionem librorum de Astrologia secutus, hos Firmico cuidam juniore tribuit, cum è contrario probari possit eos scriptos esse ante librum de errore profanarum religionum.

C A P U T IX.

DE AURELIO VICTORE, ET EUTROPIO.

Aurelii Victoris etas. 1. Liber de Origine gentis Romanae. 2. De Viris illustribus & de Caesaribus libellus, ab Andrea Scobto primum editus. 3. Alter de Caesaribus liber. 4. Victoris editiones. 5. Eutropii etas. 6. Breviarium ejus Historiae Miscellæ admixtum. 7. Sincerae editiones. 8. Peanii & Capitonis Lycii Metaphrasis Græca, ibid. Opus aliud ab Eutropio promissum 9.

I. SEXTUS AURELIUS VICTOR, Afer vulgo creditur, certe multus est in Africæ laudibus, quam vocat decus terrarum. Sub Constantio floruit, qui eum rure ortum tenuique familia, sed ingenii ad scriptorum laudem commendatissimum Pannoniæ (a) Secundæ Consulare præfecit & honoravit ænea statua. * De Juliano Imp. non de Constantio Ammianus XXI. 10. tradit, quod Victorem apud Sirmium visum, scriptorem Historicum, exinde venire præceptum, Pannoniæ secundæ Consulare præfecit, & honoravit ænea statua, virum sobrietatis gratia æmulandum, multo post Urbi præfectum. *Indubie is est Victor hic*, inquit Frid. Lindebrogius, *cujus exstat Historia Vitarum Augg. quique tenui atque indocto patre rure ortus, propter egregias virtutes ad amplissimos honores promotus fuit, quos ex veteri hac inscriptione agnoscere licet, quam ipse beneficiorum memor Imp. Theodosio curaverat poni.* - - - ierum Principum clementiam - - ntitudinem munificentiam supergresso D. N. FL. THEODOSIO SEX. AUR. VICTOR. V. C. Urbi Præf. Index sacrarum cognitionis D. N. M. Q. E.

II. Ad eum vulgo refertur libellus de Origine gentis Romanae, à Jano & Saturno conditoribus per succedentes sibimet Reges usque ad Consulatum decimum Constantii digestus ex auctoribus Verrio Flacco Antiato (ut quidem ipse Verrius maluit dicere quam Antia) tum ex Annalibus Pontificum, dein Cneo Egnatio Veratio, Fabio Pictore, Licinio Macro, Varrone, Casare Tuberone, atque ex omni prisca historia, proinde ut quisque notericorum asseveravit, b. e. Livius & Victor Afer. Prodiit post primam A. Schotii editionem Plantinianam 1579. 8. adnexus Tomo primo operum Dionysii Halicarnassæi ap. Wechel. 1586. fol. & Lipsiæ 1591. fol. & cum A. Schotti notis ac Jo. Metelli ad Pighium Epistola præmissus libro

(a) Vide Ammianum Marcellinum lib. 31. c. 18.

libro de Viris illustribus & Cornelio Nepoti Variorum notis illustrato, Francof. 1609. fol. Præterea adjunctus commentariis Onufrii Panvinii de Rep. Romana 1588. 8. & inter antiquæ historiæ auctores junctim editus à Dionysio Gothofredo Lugd. 1561. 12. Quamvis autem Vossius p. 169. de hist. latinis ex hoc ipso titulo (à recentiore haud dubie manu non ab auctore adiecto) colligit libellum illum collectum fuisse ab aliquo, qui fuerit post Aurelium Victorem, facile tamen intelligitur, si hoc argumentum valeat, idem dicendum de libro, quo viri illustres urbis Romæ & quo Cæsares descripti sunt: utrumque enim horum simul titulus ille tangit, cum à Jano & Saturno conditoribus per succedentes sibimet Reges historia Romana deducenda promittitur ad consulatum decimum Constantii. Nam libellus ipse de origine gentis Romanæ in historia conditæ urbis Romæ desinit. Itaque ego quidem titulo tantum tribuere nolim, ut propterea negandum puta in libellum ipsum scriptum esse à Victore. Auctor vero quisquis est cap. 1. ait se etiam librum de origine Patavina composuisse, sed qui non extat. Exinde *Asconium Pedianum* auctorem suspicati sunt Aufonius Pompa (a) ut supra in *Asconio* dixi, & Jo. Metellus, usi etiam hoc argumento, quod de Livio loquens c. ult. *nostræ*, inquit, *memoriæ Historiæ Livianæ*. Et c. 7. *quam opinionem sequi metuit noster Maro*. Et fateor levia esse quæ huic sententiæ opponit Burch. Gothelf. Struvius V. C. in diss. de origine Romana & de ea scriptoribus quæ inserta est T. 3. Obs. Hallensium p. 93. Index Scriptorum in libro de Origine gentis Romanæ allegatorum hic est, adornatus ad paginas editionis præclaræ Pitiscianæ:

Acilius Piso p. 22. 28. secundo	Pontificalium libro primo
Epitomarum 34.	21. Cæsaris libro secundo. 33.
Alexander Ephesius lib. 1. belli	35. 37.
Marfici. 16.	Lucius Cæsar libro primo. 30.
Annales Pontificum 2. 16. An-	videtur scribendum Julius.
nali Pontificum quarto. 33.	Cassius libro primo. 16.
Annalium libro sexto. 34.	Cato in Origine generis Ro-
Aufidius in Epitomis. 35.	mani. 25. 31.
C. Julius Cæsar 2. 22. 31. 32.	L. Cincius libro primo. 34. li-
	bro

(a) Pompa ad Sallustii Catilinar. p. 306. libellum de origine gentis Romanæ allegans, eum auctorem, inquit, esse *Q. Asconium Pedianum* adducor ut existimem, primum quia de Virgilio & Livio ut equalibus & familiaribus suis loquitur, quod ipsum & facit Pedianus in commentariis ad Oraciones Ciceronis: deinde dicit se fecisse librum inscriptum de origine Patavina. At Pedianus fuit Patavinus, ut ex Eusebio Chronico constat: postremo stylus optimus auctorum index, commentatori magis quam Historico convenit, nec à Pediani stylo abhorret.

bro secundo . 35.	Plautus . 15.
Domitius . 25. libro primo . 25.	A. Posthumius in volumine de adventu Æneæ . 31.
35.	Sallustius . 11.
Cneus Egnatius Verratius . 2.	Sextus Gellius in Origine gentis Romanæ . 32.
libro primo . 42.	Tubero . 2. libro primo 33.
Ennius libro primo . 37.	Valerius Antias . 38. libro primo . 36.
Fabius Pictor . 2. libro primo . 36.	Varro . 2.
Homerus . 11.	Vennonius . 36.
Licinius Macer . 2. 36. libro primo . 42.	Verrinus Flaccus Antias . 2.
Livius . 2. 42.	Victor Afer . 2.
Lucatius . 16. libro secundo . 24.	Virgilius . 3. 4. 17.
tertio . 28. 34.	Vulcatius . 22.
Marcus Octavius . 39. libro primo . 25.	

III. Minus hodie ambigi solet Aurelium Victorem genuinum auctorem esse libri *de viris illustribus urbis Romæ*, quorum primus est Proca (*a*) Rex Albanorum, ultimus Q. Pompejus . Hic libellus sæpius prodit sub nomine Cornelii Nepotis , Sveronii Tranquilli, vel Plinii (*b*) Secundi junioris. Ab aliquibus Tacitum proditum esse auctorem refert Gyraldus dialogismo XXVI. Fuit etiam qui Asconio Pediano adscriberet Joannes Metellus in litteris ad Steph. Pighium . Sed *Andreas Schottus*, qui suis & Dominici Machanei (*c*) scholiis illustratum præmisit Cornelio Nepoti Francof. 1609. fol. & Clariss. Hankius lib. 1. de Rom. rerum scriptoribus p. 151. seq. eum Sexto Aurelio Victori recte vindicant auctoritate veterum codicum, in quibus libellus iste dicitur pars prior historiæ abbreviatæ Victoris, ita ut altera pars sit

Liber de Caesaribus ab Imp. Augusto usque ad Constantium Constantini M. filium, cujus editionem primam debemus eidem insigni Viro *Andrea Schotto* Antverp. 1579. 8. Idem Schottus librum de viris illustribus illustraverat Duaci 1582.

* Pro.

(*a*) Georgius Cassander in sua editione quam Plinii nomine inscripsit, tres addidit qui ante Procam fuerunt: Evandrum, Latinum & Ascanium, alios item novem in extremo libri qui Pompeii ætate floruerunt.

(*b*) Sub Plinii nomine prodit cum commentario Philippi Præpositi Poncherii Parisi 1545. 4. & Conradi Lycosthenis. Basil. 1547. 8. 1561. fol. Clariss. Pitiscus memorat etiam editionem hujus libri Mediolanensem A. 1609. Prodit itidem cum notulis Tan. Fabri ad calcem Eutropii: post Salmuriensem editionem recusus Lond. 103. forma minore.

(*c*) Facendum tamen est multa quoque illius fideliter reperere: Passim etiam à Spartiano qua res qua verba mutuari notatum à Casaubono est ad Spartiani Hadrianum c. 1.

*Prodiit Victoris (a) liber de Cæsaribus etiam Basil. 1546. fol. cum Svetonio, & aliis Hist. Augustæ scriptoribus. Illum Victoris libellum mitti sibi petit S. Hieronymus Epist. XXI. ad Paulum Concordiensem propter notitiam persecutorum. Confer Theodori Ruinarti Præfat. ad Acta Martyrum pag. VIII. Liber de viris illustribus, sub Svetonii nomine sæpius excusus, & cum scholiis Dominici Machanei, Argentorat. 1517. 4. De illo varia virorum doctorem judicia consule si placet in Thomæ Crenii parte. XVIII. animadversionum philologico Historicarum. De editione Victoris quam Samueli Pitisco debemus. vide Diarium Belgicum Bœksaal van Europe A. 1696. Tom. 2. p. 426.

IV. Exstat præterea alius liber qui inscribitur: *De vita & moribus Imperatorum Romanorum Epitomæ ex libris Sexti Aurelii Victoris à Cæsare Augusto usque ad excessum Theodosii Imp.* Sed hic juniorem auctorem habet & diversum à superiore libro de Cæsaribus, quem Schottus edidit, atque ab eo interdum dissentit. Sub Victoris nomine allegatur à Paulo Diacono de gestis Longobard. lib. 2. cap. 18. etsi in quibusdam editionibus nomen *Victorini* legitur. Vossius autem pag. 221. de Hist. latin. eum esse suspicatur qui in veteri Inscriptione ap. Gruterum, Theodosii Aug. temporibus præfectus urbi & judex sacrarum cognitionum fuit. Fuit & Aurelius Victor cognomento Primus utroque cujus jam meminimus antiquior, cujus verba laudat Julius Capitolinus in Opilio Macrino. Prodiit Victoris liber de Cæsaribus, ut Pitisco notatum est, Argentorati apud Matthiam Schurerum 1505. 8. tum Venetiis ap. Aldum 1516. 8. ad calcem Svetonii, atque cum aliis Historiæ Scriptoribus ibid. 1519. fol. & apud Frobenium Basil. 1533. 1546. fol. ex recognitione Jo. Baptistæ Egnatii. Præterea apud eundem Frobenium 1530. 8. & Lugduni 1542. apud Gryph. nec minus Paris. 1543. & apud Rob. Stephanum, & 1558. 16. ad calcem Justinii. Pistavii quoque ex Eliæ Vineti recensione cum ejus notis 1564. 4. & Lugd. 1585. 16. Henricus quoque Stephanus recensuit tomo secundo Historiæ Romanæ scriptorum A. 1568. 8.

V. Editiones universorum quæ hætenus enumeravi scriptorum Victoris hæ sunt: 1. Antuerpiensis cum commentario A. Schotti, 1579. apud Plantin 8. & 1582. 8. 2. Wecheliana in tomo primo Historiæ Romanæ scriptorum ex recensione Frid. Sylburgii, Francof. 1588. fol. 3. Hanoviensis cum notis Javi Gruteri, in tomo secundo Historiæ Augustæ scriptorum, 1610. fol.

His

(a) Alii duò sub idem fere tempus Victores Episcopi, qui interfuere Concilio Carthaginensi A. C. 390. De illis Tillemontius Tom. VI. memor. Hist. Eccles. p. 721 seq.

His accedunt aliæ tres elegantissimæ, quarum una Lugduni Batavorum prodijt Anno 1671. 8. cum iconibus in æs incisus & notis Variorum, Dominici Machanei, Andræ Schotti, Eliæ Vineti, Jani Gruteri &c. altera Parisiis cum interpretatione & notis *Anne Tan. Fabri* fctæ in usum Delphini prodijt A. 1681. 4. Tertia Trajecti ad Rhenum cum commentariis integris Schotti, Machanei, Gruteri, Fabri, & in Cæsares Vineti, atque Merici Cafauboni, & iconibus virorum illustrium ex veteri numismatum penu depromptis & ære descriptis, indicibusque locupletissimis curante V. C. *Samuele Pitifco*, 1696. 8. Denique sæpius in hoc libro laudatus mihi *Christianus Jucherus* perquam utili pro tironibus opera Aurelium Victorem notis perspicue illustratum edidit Coburgi 1703. 8.

VI. Marianus Victorinus ad Epist. 21. S. Hieronymi scripsit in Bibl. Vaticana extare MS. *Aurelii Victoris Historiam persecutionum Ecclesie usque ad Domitianum*. Sed ejus fidem merito in dubium vocat eruditissimus Baluzius in calce notarum ad Laurentium de mortibus persecutorum T. 2. Misc. p. 462. Neque ex Hieronymo colligas hujusmodi opus unquam scriptum fuisse ab Aurelio Victore, cujus Historiam sibi mitti petit Hieronymus *propter notitiam persecutionum*, i. e. Cæsarum; ita enim legitur ille locus in antiquissimis Codicibus, non *persecutionum*, Porro minime Christianus fuit Aurelius iste Victor.

VI. FLAVIUS (a) EUTROPIUS Italus, Sophista Constantini M. (b) primum ab Epistolis, deinde Juliani Apostatæ ex-

Tom. II. F pedi-

(2) Flavius prænomen Eutropio tribuimus auctoritate Caroli Sigonii & Balch. Bonifacii, et in editionibus & Mss. quos viri docti veras esse testantur, & apud veteres qui Eutropii meminerunt, nullum occurrat. Italum vocamus auctore Suida (nisi in hoc verbo innuere duxerit voluit eum latine scripsisse.) Sophistam vero eum eodem Suida & Codino. Idem est Eutropius quem Chronographum Joannes Malalas appellat. In Mss. Codicibus appellatur V. C. quasi dicas Virum Clarissimum, vel Virum Consularem, qui sane illi titulus deberetur, si fidem esset cum Eutropio Eunucho in quem invenitur Claudianus, Arcadii Imp. cubiculario, qui Consul fuit A. C. 387. & 399. & denique ad Christianos confugit teste Prospero III. promiss. 38. Certe diversus est noster Eutropius à Presbytero ejus nominis, qui Augulini discipulus fuit ap. Genad. & à Medico Eutropio cuius apud Marcellum Empiricum mentio in opere de medicamentis: tum ab Eutropio Episcopo Valentino de quo Isidorus lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 32. Denique ab Eutropio Italianensi Episcopo, de quo Henschenius in Actis Sanctorum T. 3. April. 30. p. 733. seq. Licet cum Presbytero Eutropio confundunt Ptolemæus Lucensis, Volaterranus, Gelsnerus, Mich. Neander in Apocryphis Græcorum p. 410. Bonifacius XV. 5. Hist. ludicre & Jac. Gaddius de Scriptoribus non Ecclesiasticis T. I. p. 178. Non æque certum est an diversus quoque sit ab eo ad quem Symmachii Epistolæ III. 46. seq. & ejus, de literis agens, testimonio utitur Priscianus lib. I. c. 3. Nam plura scripsit Eutropium nostrum Suidas quomodo innuit.

(b) Vide Lambec, ad Georgii Codini excerpta de originibus Constantinopolitanis p. 147. edig. Parif. in fol.

peditioni in Parthos sive Perſas interſuit , ejus ἡλατὸς ὄμω καὶ αἰρεσιώτης dictus à Nicephoro Gregora , unde non Christianum qualis viſus eſt Brodæo ad Anthologiam Epigramm. Græcor. pag. 319. aliſque bene multis , ſed Ethnicum fuiſſe colligit Lambecius lib. 4. de Bibl. Vindob. pag. 56. & Franciſcus Mottanus Vayerus libro de virtute paganorum Tom. 1. pag. 670. edit. in fol. Nam quæ videntur in quibuſdam excuſis Eutropii codicibus eum à gentilitatis nota liberare , (ubi ſcilicet JESUM CHRISTUM Deum & Dominum noſtrum vocat) ea in aliis codicibus deſiderantur omnia . Quare fieri poſſeſt , inquit Latinus Latinus Bibl. ſacro profana p. 79. ut Pauli Diaconi opera & induſtria illa addita Eutropio fuerint , cujus Pauli Foroſulienſis nomen in codice Vaticano prænotari monet idem Latinus p. 81. Ille igitur Eutropius juſſu Valentis Imp. Res Romanas ab urbe condita uſque ad obitum Joviniani & Annum U. C. MCXIX. brevi narratione ſtriſſim complexus eſt , additis etiam his quæ in principum vita egregia exſtiterunt . * De Eutropio Auſtor Antiquitatum CPolitanarum : Καὶ ὁ ſυμπαράν τῷ παραβύτη Γελακῶ ἐν Περσίδι Εὐτρόπιος ὁ σοφιστὴς ἔβρισελογράφος Κωνσταντίνου . Vide Bandurii Imperium Orientale pag. 459. Verba Nicephori Gregoræ in Oratione MS. de Conſtantini M. laudibus , in quibus Eutropii mentionem facit , hæc ſunt apud Lambecium Tom. VIII. pag. 65. ὧν δὲ μάρτυρας ἔχον τῶν λογιζομένων μακρὰς ἱστορίας ἔκτεθ' ὥς ἡμετέρας αὐτῆς ἀρχαίας ἔ πάντοτε πλάγας , ἔκτεθ' ὥς δὲ ῥαδίον σοφῶν , Ἑλλήνων δολαφῶ ἔ Αἰγυπτίων , ἔ ὅσοι πᾶσαι Ρώμης ἐγένοντο δριμύματα , μέγας ἴστικα παρίημι . Μνηδύσομαι δὲ ἐνὶς αἰῶνα ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ , βραχυλογία χρομίου σὺ μέγιστα , σὺ δὲ ἔ ἀρότερον μετρίως ἐμνήδω , ἔ αὐτῶ ἀπὸ τῶν ἔχοντος ἀπὸς Κωνσταντίνου διὰ τε σὺ σὺ δριμύτης ἀκοινοῦντο , ἔ ἀρότερον διὰ σὺ ἐλκιδῶν ὅμω ἔ αἰρεσιώτης Γελακῶ γιγνῶμαι . Et poſt pauca : Ἐλλῶ δ' ὦν ἔ ἀλλοφύλου δριμύτης ἔβριμος παρίημι τοῖς λογιζομένοις ἔ λέξει , αὐτῶ μὲν γὰρ ἐγινώσκουσιν , σὺ δὲ φαιρόμενον ἀπόδυσιν ἑλλῶνικῆς πικρίας . Idem Eutropii meminerat ſuperius his verbis φασὶν ὁ σοφὸς ΕΥΤΡΟΠΙΟΣ , ὅς Οὐαλίτι μὲν σύγχερος γιγνῶναι , ἑλλῶ δ' ὦν τῶ δριμύτης , ἔπειτα τῶ ἀρχαίαν Λατινικῆ διαλέκτῃ Ρωμαϊκῆ ἱστορίας ἀγῶνισμα γλῶττις ποιόμενος . Ammianus XXIX. 1. Quibus poſt hæc cognita ſequeſtratis Eutropius Aſiam Proconſulari iunc (A. C. 371.) obſtrepens poteſtate , ut ſæditionis conſcius arceſſiſſus in crimen , abſceſſiſſus innoxius . Ad quæ verba Henr. Valeſius notat de hoc Eutropio mentionem facere Libanium in vita ſua pag. 54. ubi de Feſto loquitur Aſiæ Proconſule : περί αὐτοῦ μόνος ἀπὸς μόνον σὺν Βέλινῳ ἡπῶν , σὺ ἡμίτις ῥαδίς ἐν αὐτῷ ἔ σὺν Εὐτρόπιον ἔκω . De eodem Eutropio loquitur Libanius in libri IV. Epiſtola 191. ad Themiftium , ubi cum Acacii Sophiſtæ diſcipulum & fratris filium fuiſſe ait , ac non-

nondum quidem Magistratum gessisse, sed brevi esse gesturum . Eundem Eutropium memorat Gregorius Nazianzenus Epist. 137. & magnum Eutropium appellat . In Epistola autem 138. eundem Proconsulem Asiæ fuisse non obscure significat his verbis : *Εἰμὶν ἀπὸς πάντων οἱ τετίμηκας δὲ τοῖς τοῖς , ὡς καὶ ὁ ὑπελάδομαι ἔχει δρῶν ἔχοντα ὡς ἐπ' ἁδον ἰτι καὶ τῷ Ἀσίᾳ πρεσβυτέρῳ οἱ μέμνησαι* , &c. *Atque ut omnia præteream beneficia , quibus me affecisti , cum tu summum Magistratum teneres , qui adhuc invidiam tibi creabat , repperio me in Asia , si memoria tenes* , &c. Idem postea Præfæctus Prætorio fuit anno Dom. 380. & 381. ut ex Codice Theodosiano colligere est . Ac nisi conjectura fallor , is ipse est Eutropius vir Cl. qui Breviarium Historiæ Rom. satis eleganti sermone scripsit ad Valentem Aug. *Hæc Valesius vir doctissimus* .

Diversus ab hoc Eutropius Eunuchus , qui Consul fuit A. 387. & 399. & denique ad penam quæsitus sub altari Christianorum delituit , cui ipse antea jus voluerat asyli abrogare . Confer S. Chrysostomi homiliam Tom. IV. edit. Duczi pag. 482. quæ incipit : *εἰ μὲν , μάλα δὲ νῦν* . Alius quoque Eutropius presbyter , cujus Epistolas duas ad duas sorores ancillas Christi memorat Gennadius de Script. Eccles. cap. 49. & Honorius Augustod. II. 49. Hunc cum nostro perperam confundunt etiam Trithemius , Possevinus , Andreas Hyperius de ratione studii Theolog. lib. 4. pag. 570. & Goldastus ad Eginhardum de vita Caroli Magni pag. 157. Alius quoque Eutropius protospatharius & Quæstor temporibus Zenonis & Anastasii , de quo Codinus n. 122. de Origg. CPol. Alius item Eutropius Christianus , ad quem Eustathius Antiochenus scripsit librum adversus Origenem de Engastrimycho , vocans eum pag. 351. *κράτιστον ἀνδρῶν* & in limine libri *διαπρεπέστατον τῆς ὁρθοδόξιας κήρυκα* . Eutropius Episcopus Andrinopolitanus , Arianorum adversarius . Eutropius Christianus , Præfæctus Prætorii Galliarum & Platonice studiosus Philosophiæ , ad quem scribit Sidonius lib. 3. Epist. 6. & de quo Tillemontius Tom. XVI. memor. Hist. Eccles. pag. 209. seq. qui pag. 248. etiam de Eutropio Episcopo Araftionensi , ad quem Sidonius lib. 6. Epist. 6. Alius denique Eutropius Abbas , cujus ad Petrum Papam de octo vitiis principalibus scriptum latine legitur in Bibl. Patrum edit. Lugd. 1677. T. 27. p. 480. Libro X. cap. 8. hæc sunt Eutropii verba *Nimius religionis Christianæ insectator* (Julianus) *perinde tamen ut errore abstineret* . Simile exstat Ammiani de Juliano iudicium , ex quo tamen vel hunc vel Eutropium CHRISTI sacris additum fuisse haud firmiter colligas . Nonnulla ad verbum Hieronymus in Chron. ex Eutropio ,

vel Eutropius ex Hieronymo (a) nam uterque sub Valente scripsit. Prius tamen veri similis crediderim.

VII. Exstat hoc Eutropii brevium (b) Romanæ Historiæ in X. libros distinctum dicatumque Valenti Augusto. Sed in antiquioribus editionibus Rom. 1471. Venet. 1480. fol. Cracoviæ Mich. Coccinio curante 1510. 4. Paris. 1513. per Nicolaum Maillardum &c. additamentis *Pauli Winfridi* Longobardi, qui Caroli M. ætate Diaconus Aquilejensis fuit, mire interpolatum legitur. Etiam in *historia Miscella* libri undecim priores hos ipsos Eutropii libros à Paulo interpolatos exhibent, proximi vero quatuor auctorem agnoscunt eundem Paulum Diaconum, sextus porro decimus usque ad vigesimum quartum additi sunt à *Landulpho Sagace*, historiæque perducunt ad annum usque Christi 806. uti recte in edit. Pithœi legitur (perperam in Gruteriana excusum est 706.) in quibus tota fere Anastasii Bibliothecarii Rom. historia Ecclesiastica ex Georgio, Theophane, aliisque Græcis Scriptoribus collecta continentur. Vide præter P. Pithœi præfat. Vossium de Hist. latinis p. 292. Labbeum de scriptoribus Ecclesiasticis, Seldenum ad Eutychii Origenes Alexandrinas p. 153. &c. Neque in Landulpho tantum, sed & in iis quæ Paulo tribuuntur, Anastasii verba observare licet. Prodiit *Historia Miscella* ex recensione Petri Pithœi Basil. 1569. 8. & Henrici Canisii cura Ingolstadt. 1603. 8. Jani denique (c) Gruteri opera inter scriptores latinos Historiæ Augustæ minores Hanov. 1611. fol. Merito autem mireris Dan. Guilelmum Mollerum in diss. Circulari, quam de Paulo Diacono vulgavit Altdorfii 1686. sectione 13. audacter scribere *non confundendam esse Historiam Miscellam cum octo libris qui in nonnullis editionibus Eutropii post librum X. solent subungi, præterquam enim quod cum ad oculum contendenti ea invicem patebit diversissima styli rerumque facies est, profecto dubitari etiam à viris eruditioribus solet an iidem illi genuinus Pauli nostri sint sætus*. Sane certum est octo istos libros, qui in temporibus Leonis Isauri Iconomachi desinunt, & Eutropio subjecti prodire Basil. 1532. fol. edente Sigismundo Gelenio, & Genevæ in collectionibus Scriptorum latinorum Historiæ Romanæ quas infra lib. IV. recensemus, & inter scriptores. Histo.

(a) ita Pontacus p. 367. ad Eusebii Chron.

(a) Suidas in *Κεῖντος* vocat *Εὐτρόπιον Εὐρωπῶντι Εὐρώπῳ*. *Ἀπὸν τῶν Εὐρωπῶν*. Epitomen quæ Eutropius latino idiomate abbreviavit Livium Scriptorem Romanum. Perperam Volaterranus hæc verba sic accepit, ac si Capito Lucius Epitomen Livii concinnasset. Laudatur Eutropius etiam à Sarisberienſi VIII. 21. Polierat.

(b) In illis quæ ex Palatino Codice primus edidit Gruterus (ut libro XVI.) multa sunt suspectæ fidei, quæ scriptoris imperitiâ arguunt, notante Paschasio Quæstello ad Leonem M. diss. 1. p. 310.

Historiæ antiquæ à Dionys. Gothofredo collectos, & seorsim Lugduni curante Paulo Merula A. 1594. 8. certum inquam est hos haudquaquam differre à libris Pauli Diaconi, qui in Historia Miscella post Eutropium sequuntur, etsi valde interpolati ibi occurrant, auctore ut est credibile eodem qui reliquos libros addidit, Landulpho. * Eutropii brevium dicatum est Valenti Augusto, qui rerum positus est ab A.C. 364. ad 378. Prodiit etiam Mediolani 1475. fol. ad calcem Hist. Augustæ: nec non studio Nicolai Maillardi Rothomagensis Paris. 1513. & ex recensione Sigismundi Gelenii Basil. 1531. Codicem MS. Eutropii ante quingentos exaratum annos memorat Lambecius T. VIII. p. 68. Appendicem Eutropii à Flaccio vulgatam laudat Goldastus ad Eginhartum, & p. 170. Historiam Miscellam ait Paulo Diacono, ab aliis Anastasio Bibliothecario adscribi. Libri quatuor à Paulo Diacono additi desinunt in Justinæ Thracis Imp. obitu A. C. 527. In aliis editionibus, ut in illa quæ exstat in scriptoribus Hist. Romanæ ex museo Nic. Blancardi, Lugd. Bat. 1648. 12. Paulo Diacono tribuuntur libri octo, quorum ultimus desinit in Anno Christi 730. Cæterum totam illam Historiam miscellam mendis adhuc iniquatissimam esse norat Hollstenius ad Stephanum Byz. p. 79. Historia Miscella ex Henr. Canisii editione lucem vidit Ingolstadii 1605. in 8. (non in 4.) Exstat & Dan. Guil. Mølleri de Eutropio dissertatio, vulgata Altdorfii 1685. Leo Allatius pag. 112. ad Eustathii, Hexæmeron: *Hæsit Christophorus Rufinianus in Comment. Histor. num vera sint quæ de exteris rebus admixta sunt Eutropio. Nam, solas Romanas, ut doctissimi scriptores testantur, contexuit.* Allegat libri primi locum, quo apud Albanos Procas eodem tempore quo apud Judæos Aza regnasse traditur.

VIII. Ceterum primus Eutropium sincerum dare & à Pauli interpolationibus separare conatus est Jo. Baptista Egnatius Veneri, apud Aldum 1524. 8. ejus editio sæpius repetita una cum aliis Historiæ Romanæ scriptoribus. Post Egnatium Antonius Schonbovius Canonicus Brugensis è MSto Gandavenfi Basil. 1546. 1552. 8. De qua editione sic Georgius Cassander:

Hactenus Eutropii titulum, nomenque: sed ipsum

Nunc demum, lector, conspicias Eutropium.

ac Henr. Glareanus Friburgi Brisgoiæ 1554. & Basil. 1559. 8. Prodiit Eutropii brevium separatim ad meliora exemplaria correctum & in minores sectiones distinctum, addita ad oram libri chronologia, Helmst. 1621. 8. edente Christophoto Heidmanno, & quarta jam vice ibidem 1653. 8.

Ab eo tempore optime de Eutropio restituendo promeritus

Elias Vinetus, qui ex MSto Burdegalensi emendavit notisque illustravit Pictavi 1553. Basil. 1559. 8. Paris. 1560. 12. Schonhovium ac Vinetum secutus *Paulus Merula* Lugd. 1594. 8. adjectis præter Henrici Glareani & Eliæ Vineti notas octo libris additamentorum Pauli Diaconi. *Fridericus vero Sylburgius* non tantum T. 1. Rom. Historiarum scriptorum an. 1588. fol. Eutropii breviarium castigavit ex MSto Fuldensi, sed & an. 1590. Tomo tertio ex Bibl. Francisci Pithœi vulgavit usque hac *videtur* illius Græcam *Pæanii* (a) Metaphrasin, quam A. 1678. in præstantissima sua Eutropii editione cum notis & Variis Leâ. accurate in lucem emissâ repetiit Vir Cl. Christophorus Cellarius, Cizæ 1678. in 8. & Jenæ 1697. 8. in qua editione audiores Cellarii notæ occurrunt. * *Pæanii* versio Græca historiarum Eutropianæ MS. in Codice Bavarico CC. XIII. Illa nŕus est Nicephorus Gregoras ladatus à Lambecio VIII, p. 66. qui *women* integrum putat esse Capito Pænius. Sed fallitur, duæ enim diversæ fuerunt Græcæ Eutropii versiones; altera à Capitone Lycio, de quo vide Reinesium Epist. 2. ad Hofmannum pag. 9. altera à Pæanio, sive ut malit Lambecius, Pæania, putat enim nomen illius esse non *Παῆνιος* sed *Παριῆνιος*. In Libanii tamen Epistolis etiam nonagesima secunda earum quas Rev. noster Jo. Christophorus Wolfius edidit, *Παριῆνιος* appellatur. Pæanii versiones Zonaras haud raro utitur, ut notatum Gangio notis ad Zonaram pag. 27. Altera Græca Capitonis interpretatio ne usum Jo. Antiochenum Malalam & Svidam notat etiam Ludolphus Neocorus ad Svidam in *Αἰτιασις*.

Præterea Eutropium in usum Delphini elegantissime illustravit (b) *Anna Taneguidi Fabri* filia, usa interdum etiam doctissimi parentis sui quas laudat non pœnitendis observationibus Paris. 1683. 4. Oxon. 1696. 8. Exstat præterea Eutropius & Aurelius Victor cum brevibus notulis Tan. Fabri ipsius, Salmurii primum an. 1667. 8. editus, atque inde Londini recusus 1705. forma minore.

(a) Mentio hujus *Pæanii* in fragmentis antiquis de mensuris ac ponderibus apud Stephanum Lemonium Var. Sacr. p. 502. Quis vero fuerit vel quando vixerit incertum est, etsi Sylburgius & Huetius suspicantur Eutropio non multum fuisse juniores. Idem diligentiam interdum & fidem in Pæanii Metaphrasi desiderant: vide Sylburgium in præfat. & notis passim. Huetium de claris interpretibus p. 216. Porro in Extermo libri ultimi mutila est Pæanii translatio, ut alias minores lacunas præteream. Fuit olim & alia quædam Græca Eutropii Metaphrasis auctore *Capitone Lycio*. (* non vero *Capitolinum*, ut in Andr. Corthymii Florileg. Histor. p. 118. cap. lami vel librarii lapsu legas.) Imp. Justiniani temporibus antiquior: qua usus Stephanus *Ἰνδρυπῆς*, qui Eutropium laudat in *Κεφάλαις*, Jo. Antiochenus & Svidas. Vide Yalesium ad Excerpta Peiresciana p. 215. 118. Fallitur igitur Jo. Ruadus, qui utramque inter se confundit animadversione 2. in Plutarchum pag. 74.

(b) * De hac editione vide Acta Erud. 1684. p. 166.

re. Denique Eutropium variis lect. & brevibus notis illustratum una cum Pzanii Metaphrasi, Messala Corvino, Julio Obsequente & Anonymi Græci oratione funebri in Constantium Constantini M. filium edidit V. C. Tho. Hearne Oxonii è Theatro Sheldoniano 1703. 8. Novissime Eutropium, utilissimum adolēcentibus scriptorem cum notis Germanicis tironum cæpuit accommodatis præmissa de Eutropio dissertatione vulgavit Gabriel Schumannus Halæ Sax. 1715. 12. Gallice Eutropius prodit Paris. 1601. 12. Anglice vero Lond. 1564. 8. De versione Hispanica Amati Lusitani vide Bartolocci Bibl. Rabbincam Tom. I. pag. 369. Nova versione Gallica, notis Criticis & Chronologicis illustrata hunc scriptorem donavit Lezæus (Mr. l' Abbè Lezanu) Paris. 1717. 12. Vide Ephemerides literarias Parisienses illius Anni, mense Augusto pag. 230. Nonnulla in illa interpretatione reprehendi videbis ubi lubebit in Novellis Reip. literariz A. 1718. pag. 250. seq. Hispanice prodit Antu. 1561. 8. interprete Jo. Martino Corderio. Vertit & in eandem linguam Amatus Lusitanus.

IX. In extremo libri decimi aliud opus Historicum promittit Eutropius. *Quia autem ad inclytos Principes venerandosque* (Valentinianum & Valentem) *perventum est, interim operi modum dabimus. Nam reliqua stylo majore dicenda sunt; quæ nunc non tam prætermittimus, quam ad majorem scribendi diligentiam reservamus.* Sed huic ejus instituto fata intercessisse videntur.

C A P U T X.

DE AUSONIO.

Ausonii ætas & religio. 1. Scripta. 2. Editiones 3.

I. DECIMUS MAGNUS AUSONIUS (a) Burdegalensis, Grammaticus & Rhetor doctissimus, Poeta vero suavis atque ingeniosus, CHRISTI (b) etiam sacris additus, et si ejus

F 4. rei

(a) Ausonii huius Pater Julius Ausonius, Vasatensis, Medicus Valentini senioris. Ejus libros de medicina memorat Marcellus Empiricus. Fertur & illius dictum, *beatum esse non qui habet quæ cupit, sed qui non cupit quæ non habet.* Adde Joseph. Scaligerum in Ausonii vita, & Vossium libro de Philosophia p. 103. Quam bonus vir fuerit Ausonius ille pater, docet filius Epicedio in eum scripto, quo inter alia restatur nonagenarium obiisse. Genealogiam integram vide parentalibus subiectam p. 143. edit. Jac. Tollii. Alius fuit Ausonius Sophista, de quo Svidas.

(b) Olaus Borrichius Vir. Clariss. in libro de Poetis p. 73. & doctissimus Caveus parte 2. Hist. literariz scriptor. Eccles. p. 100. Christophorus item Hendorich in pan-

rei rara (certe tamen) in scriptis suis reliquit vestigia. Ab Imp. Gratiano, quem non minus ac Valentinianum fratrem in litteris instituerat, promotus ad quæsturam, præfæcturam prætorii & A. C. 379. ad Consulatum obiit imperante Honorio post A. C. 392: * De Aufonio consulenda vita Fl. Mallii Theodori scripta ab Alberto Paulo Rubenio, quam vulgavit Grævius Ultraj. 1699. 12. Vicarium Africæ fuisse notat Josephus Scaliger lib. 2. lect. Aufonianar. cap. 17. ubi & alia. Consulatum suum incidere in Annum Urbis conditæ 1118. qui ex supputatione Aufonii Epocham Varronianam tredecim annis intervertentis (a) respondet Anno Christi 379. testatur ipse Epigrammate 3. pag. 93. edit. Tollanz

*Mille annos centumque & bis fluxisse novenos
Consulis Aufonii nomen adusque leges.*

Et

in pandectis Brandenburgicis T. 1. p. 360. non dubitant Aufonium religione Ethnici cum pronunciare: quin vir insignis doctrinæ Ludovicus Antonius Muratorius T. 1. anecdoron Bibl. Ambrosianæ p. 214. ait neminem dubitare, quod à religione Christiana alienus Aufonius fuerit. Addidit Borrichius, etiam propterea à Pontio Paulino amico identidem objurgatum. Et. p. 74. Paulinus discipulus Aufonii quem colabas ut præceptorem sed ut aversum à Christiana religione subinde increpabas. At enim dubio procul fallitur vir doctus una cum Vossio, qui p. 55. Poet latin de Aufonio: Poeta, inquit, suis gentilibus, quemadmodum ex Paulino liquet. Videtur etiam pro Ethnico habere Bailletus in Judiciis de Poetis, tum Philippus Brietius syntagmate de Poetis latinis, quæ sententia non minus à veritate est repulsa, quam quod Gadadio persuasum propemodum à Trithemio esse video, Poetam hunc eundem Episcopum quoque extitisse Burdegalensem T. 1. de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 57. Christianum vero fuisse Aufonium, ut ad alia argumenta ex ipsius scriptis recurrere non sit necesse, identè Paulinus luculenter testatur ad eum scribens in hæc verba,

*Doque tuo tantus nobis consensus amore est,
Quantus & in Christo connexus mente colende.*

Rectius itaque Gyraldus dialogo 10. de Poetis: Christianus quidem Aufonius fuit, ut ex ejus versibus & item Paulini ejus discipuli facile colligimus, sed perulantiore tamen & lascivior (respicit Gyraldus cum Epigrammata quædam lasciva & flammis judicio Cæsaræ Scaligero expianda, tum obscœnum centonem nuptialem Valentiniano Imp. rogante, qui nuptias simili lusu descripserat, ab Aufonio compositum) quam ut inter Christianos numerari dignus. Josephus quoque Scaliger Aufonium serio Christianum fuisse scribit lib. 2. c. 38. Aufon. lect. Adde his Theophilum Raynaudum in Hoplothea contra istum calumniam T. 12. p. 420. & Bælii dictionarium edit. 2. Objurgavit vero Aufonium Paulinus non ut aversum à Christiana religione, sed quod ille religiosum Paulini secessum palam improbaret. Fortassis male quoque ferebat Paulinus in Aufonii carminibus legere se quædam idiomata scripta quale est illud cap. 1. in Professoribus Burdegalensibus:

*Es nunc, siue aliquid post fata extrema superis,
Vixis adhuc, avi quod perire meminens.
Siue nihil superest, nec habens longa ætin sensus,
Tu tibi vixisti, nos tua fama juvas.*

(a) Vide Antonii Pagi Criticam Baronianam ad A. C. 308. & Petri Relandi de Rebus Consulens pag. 464r

Et Epigrammate 2.

*Annis undecies centum conjunge quaternos ,
Undecies unumque , (a) super trieterida necte
Hæc erit æterna series ab origine Romæ .*

Fastos digessit Ausonius usque ad A. U. C. 1122. Christi 382.
Hinc epigrammate 4.

*Hactenus adscripsi fastos : si fors voles , ultra
Adjiciam . Si non , qui legis adjicies .
Scire cupis qui sim ? titulum qui quartus ab imo est
Quære , leger nomen Consulis Ausonii .*

Sed jam pridem isti Ausoniani fasti interciderunt . Vir illustris Ez. Spanhemius Tom. 2. de usu numism. pag. 414. ait à sanioribus Criticis Ausonium religione gentilem credi , non Christianum . Verius tamen est Christi sacris additum fuisse , ut argumentis non inficiandis constat , licet carmen Paschale & versus rophalicos alterius scriptoris esse ponamus . Nolim tamen asferri Trithemio Ausonium Episcopum Burdegalensem Concilio Treverensi (A. C. 386.) interfuisse affirmanti cap. 114. de scriptoribus Ecclesiasticis . Alius fuit Ausonius Martyr , Sec. VIII. Episcopus Engolismensis in Aquitania , de quo Adæ Sanctor. Tom. V. Maji 22. pag. 131. seq.

II. Exstat *Liber Epigrammatum* , quibus præmittitur Theodosii (b) Epistola , qua Ausonium parentem vocat , eumque rogat ut scripta sua audacter ad se perferat , non minus patrocini & amoris reperturus quàm docti Poetæ & scriptores quondam apud Augustum . Hanc Epistolam sequitur triplex præfatio versu scripta , una ad Theodosium Imp. altera ad Syagrium , tertia ad Latinum Pacatum Drepanium ; quem filium i. e. discipulum appellat . 2. *Ephemēris* (c) sive totius diei negotium , vario carminis genere . 3. *Parentalia* quibus carorum suorum , ut ipse loquitur , obitus commemorat . 4. *Commemoratio Professorum Burdegalensium* . 5. *Epitaphia Heroum qui bello Trojano interfuerunt* , adjecta à Guil. Cantero & aliis peplo Græcorum Epigrammatum in eisdem heroas , auctore Aristotele , sed ut Jo: Tzetzes ad Hesiodum monet , non Stagiritæ . Addidit Ausonius alia quedam *Epitaphia* ut Niobes , Didonis , Diogenis Cynici &c. 6. *De XII. Cesaribus per Suetonium Tranquillum scriptis Monosichæ dicata*
Hespo-

(a) Undecies unum i. e. undecim , quibus quatuor cum trieteride additi faciunt duodeviginti .

(b) Hæc epistola præter causam suspecta videtur Mariangelo Accursio , Caspari Barthio XII. 12. & LVIII. 3. Adversar. absurde auctorem suspicatos Ascensum .

(c) Hanc qui legerit , Christianum fuisse auctorem minime dubitabit . Vide edier Tollii p. 96. 98. seq.

Hesperio filio, & de iisdem *Cesaribus à Julio Cesare usque ad Helioabulum (a) tetraslica*. Hæc sæpius ad calcem Svetonii vulgata sunt. * *Tetraslica* Aufonii de *Cesaribus* occurrunt etiam P. I. elogiorum Jo. Papirii Massoni pag. 147. seq. 7. *Clara urbes* sive *Ordo nobilium urbium* seorsim prodit cum Hippolyti à Collibus de urbium incrementis. Etiam Pictav. 1565. una cum commentario Eliæ Vineti. 8. *Ludus sive sententiæ Septem Sapientum* ad Latinium Drepanium Pacatum ProCos. 9. *Idyllia XX.* quorum primum est *Carmen Paschale* Proco (b) dictum, quod incipit:

Sancta salutiferi redeunt solennia Christi. Neque confundi debet cum hypobolimæa, Aufoniique nomine falso edita *oratione paschali versibus (c) Rophalici*, qui incipiunt p. 326.

Spes Deus æternæ Stationis conciliator.

Idyllii septimi in Bissulam major pars & lascivior perit. Decimum sive *Mosella* elegantissimum est, & commentariis Marqv-Freheri illustratum separatim prodit Heidelbergæ 1619. fol. Videri etiam Clariss. Viri Conradi Sam. Schurtzkeischii diff. Historico politicas p. 520. seq. Tertium decimum est *cento Virgilianus Nuptialis & fescenninus* cujus iterum memini infra libro IV. p. 690. *Cupido Cruci affixus* ibidem mihi dictus Idyllii sexti locum occupat. * Cum variorum notis recusatus est Hagæ Comitum Anno 1712. 8. (d) ad calcem *Pervigilii Veneris*, de quo dictum est supra. Carmine Germanico reddidit Martinus Opitius libro silvarum quinto. Hujus idyllii sexti de Cupidine crucifixo locum insignem v. 16. seq. *Fulmineos Semele* &c. illustrant Viri Clariss. Oudinus S. I. & Ravionus de Varennes. Journal des Savans 1718. pag. 197. 205. Memoires de Trevoux 1717. p. 1181. 1189. *Gryphum ternarium*, sive Idyllion undecimum illustravit Scaliger Epist. 199. Claudius item Minos Divionensis, & Franciscus Sylvius Ambianus A. 1516. ac Franciscus Sanctius Brocensis una cum Ovidio in Ibin, Salmanticæ 1596. 8. At Idyllium decimum quintum de ambiguitate vitæ seorsim excusum cum commentario

(a) Scripserat in externos quoque Imperatores usque ad Theodosium, sed reliquæ tetraslica perierunt.

(b) Forte à *Proconsule* dictum, uti Idyllium VIII. est præcatio Aufonii Consulis.

(c) Versus Rophalici dicuntur quod clavis more voces gradatim surgunt & augentur numero syllabarum, sive per singula vocabula singulis syllabis incrementum ut Homeri ille Iliad libro tertio vers. 182. de quo Gellius XIV. 6. Calix *sonatoris* apud Dionem in Commodum, in clava figuram formatus. * Pro Rophaliciis versibus alii legunt *Euriphalicos*. Vide Bernhardi Monæ notas ad Menagiana Tom. 4. pag. 180. Rophalici versus exemplum ex Homero hoc affert Eustathius in Iliad. 7. 182. edit. Basil. ὁ μέγας Ἀργείων ἀντιπάλαιος ὁπλοκράτης.

(d) Journal des Savans 1713. pag. 193.

rio Henr. Vaetii Hamb. 1637. 8. Idem cum distichis Catonis, aliisque prodit 1500. 4. Idem. Idyllium Græca metaphrasi donavit *Federicus Jamotius* pag. 57. poematum. Elegiam ejusdem argumenti scriptoris recentioris edidit Barthius XLV. 16. Advers. * *Ad Idyllion de Viro bono*, sive *Πατριάρχης ἀρετῆς* dissertatio Magni Danielis Omeisii lucem vidit Altdorfii 1706. 4. in qua & plura de Aufonio. 10. *Eclogiarum variorum poemationum & Epigrammatum*, quorum pars ut in aliis quoque Aufonii carminibus expressa è græcis, quæ in Scaligeri editione & aliis quibusdam adjuncta leguntur. * Epigramma Græcum *Posidippi* sive *Ψαλῆτις* Cynici, quod expressit Aufonius & amplificavit, una cum contrario *Metrodori* legitur in Anthologia Epigrammatum Græcorum lib. 1. pag. 27. seq. In MS. Codice Antonii Eparchi qui hodie servatur in Bibl. Regis Christianissimi, prius illud exstat sub *Heraclii* nomine, alterum *Democrito* tribuitur. Vide Bandurium ad antiquitates CPolitanas pag. 882. *Apophthegmata Græcie Sapientum* cum Scholiis Erasmi, distichiis Catonis & aliis quibusdam; Francofurti ad Oderam 8. *Carmen Paschale* cum notis *Speltini*, in collectione poematum Speltini, Erfurti 1501. 4. 11. *Liber Epistolarum XXV.* uti omnia hæcenus enarrata, vario carminis genere. Idylliis & Epistolis nonnullis subinde Epistola prosa scripta præmittitur. 12. *Oratio Panegyrica ad Gratianum Imp.* qua illi pro Consulatu gratias agit, sæpe numero edita cum XII. Panegyricis, uti dictum est supra. 13. *Periocha in Homeri Iliadem & Odysseam*. 14. In editione Vineti leguntur etiam *tetrasticha in singulos menses*, quæ Scaliger in sua omisit, at in Catalectis Veterum Poetarum edidit sine auctoris nomine, quod & in sua veterum Epigrammatum latinorum editione fecit P. Pithæus. In vetustissimo Calendario Romano, quod è Codice M. S. Bibliothecæ Cæsareæ vulgavit Petrus Lambecius ad calcem libri quarti commentariorum, & Grævius inseruit tomographo thesauri Antiquitatum Romanarum, tetrasticha ista quæ Grævius Aufonio haud indigna judicat, imaginibus mensium singula sunt subjecta, illasque pulchre referunt. Confer Eustathium de Ismenis & Ismenæ amoribus libro quarto, ubi duodecim mensium imagines prisco more depictas describit.

III. Aufonium Gesnerus primum editum narrat ab Aldo, sed Laurentius Pignorius Epist. 16. auctor est Aufonium nos debere Matthæo Bosso, Angelo Politiano ac Thaddæo Ugoletto; & in Beughemii incunabulis typographiæ memorari video *in hunc* Mediolanensem anni 1490. * quam editionem Aufonii A. 1490. principem vocat Rosvveidus ad Paulini carmen IV. pag. 836. inde

iude Venetam A. 1496. fol. cum præfat. Georgii Merulæ. Exstat etiam Aufonius excusus Mediolani A. 1497. cum Terentiano Mauro. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d'Italia Tom. 17. pag. 303. Possideo editionem cum Thaddæi Ugoleti Parmensis præfatione vulgatam Venetiis 1501. 4. passimque notatam manu viri summi Andræ Alciati. Epigrammata quædam accesserunt primum Aufonio ex Bibliotheca Georgii Merulæ Alexandrini. Exstat quoque editio Parisiensis à Milh. Humelbergio emendata, ap. Jodocum Badium Ascensium A. 1517. 4. Eodem anno Aldus Aufonium vulgavit 8. Omitto editiones Basileensem Valentini Curionis Anno 1523. Lugdunenses ap. Gryphium 1540. 8. & 1549. Parisiensem à Vineto castigatam, curante Vineri amico Jacobo Goupylo A. 1551. Lugdunensem Lud. Miræi 1557. 8. Antverpiensem Theodori Pulmanni, minore forma A. 1567. Præ reliquis vero laudanda luculenta Aufonii editio, cura viri docti *Elie Vineti* vulgata, Burdegala A. 1575. 4. una cum commentariis ejusdem A. 1580. eadem forma excusis, & post ejus (a) obitum An. 1590. 4. Huic Vineto antequam commentarii ejus in lucem emitterentur, *Josephus Scaliger* suos Aufonianarum lectionum libros II. inscripsit A. 1573. in quorum postremi capite ultimo, Poetæ vitam succincte narratam tradidit. Idem deinde frequenter editi sunt cum Aufonio non tantum Lugd. 1575. sed & ap. Commelinum 1588. 8. & eodem anno, minore forma Genevæ, alibique ab eo tempore sæpius, additis selectis Vineri notis & excerptis ex opere Adversariorum Adr. Turnebi & scriptis Philologicis Adr. Junii, Guil. Canteri & Justii Lipsii. Ante Vinetum & Scaligerum diatribas in Aufon. Ovidium & Solinum vulgaverat *Mariangelus Accursius* Röm. 1524. fol. qui plagii postulatus quod labores Fabricii Varani Episcopi Camerini sibi tribuisset, crimen illud à se removit hoc concepto jurejurando: *Quod Dii hominesque fidesque audiat, sacramenti religione & si quid est jurejurando sanctius affirmo, idque rite pariter ac sine dolo malo dici, cæterisque accipi*

(a) Obiit Vinetus A. 1587. Ejus secundæ editionis commentarii meminit Jos. Scaliger p. 403. Epist. gryphum ternarii Aufoniani expositurus ad Nic. Michachium: *Scis quam non vulgaris eruditio sit in poematis Aufonii, in quibus Gryphus ternarii melioribus avi nostri Grammaticis crucem fixit, quamquam conatus omnium elusse recondita & velo anigmatum summo doctrina: Nam Sylvius Ambianus nihil nisi triviali mæta percussit. Bonus Vinetus non solum sibi sed & eruditioribus, etiam in iis qua plana sunt diffudit. Et quamvis in commentario secundo quod nuper post ejus mortem recellum est, multa de nostris lectionibus Aufonianis in suas diatribas transcripserit, nihil tamen quo doctioribus Aufonius familiarior foret expressit. Confer etiam si placet Tho. Crenii part. 4. animadvers. p. 11. seq. ubi & alia quædam ad notitiam editionum Aufonii facientia.*

accipi volo, me nec ullius unquam scripta perlegisse ac ne conspexisse quidem, unde vel tantillum luebrationes nostras redimiri iuvaret datum fuerit. Quin imo laborasse quoad ejus fieri licuerit, ut si quippiam alterius, post observationem quoque meam editam occurreret, è nostris protinus aboleremus. Quod si pejerem, tum Pontifex perjurio, malus autem genus diatribis contingat, usque adeo ut si qua bona aut saltem mediocria in ipsis fuerint, imperitorum turba pessima, bonis leviuscula tricisque viliora censeantur: fama si qua manent munera, vento evolent, proque vulgi levitate ferantur.* Aufonium cum Josephi Scaligeri lectionibus Aufonianis Genev. 1608. 12. Conradus Ritterbusius pag. 113. ad Guntheri Ligurinum memorat exercitationes suas ad Aufonium, in quibus plura loca Nazarii & aliorum Panegyricorum emendaverit. Sed nec illæ, nec Casparis Baribii animadversiones ad Aufonium, aut Henrici Ernstii notæ atque variæ lectiones unquam viderunt lucem quod sciam; licet exstant Rittershusii ad Panegyricos observationes quædam, ut supra lib. 2. c. 22. dicere me memini.

Denique elegantissime hunc scriptorem Lugduni Bat. 1671. 8. in lucem emisit Jacobus Tollius cum notis integris Scaligeri, & cujus in Mosellam Aufonianam commentarius Heidelberg. 1629. fol. prædierat, Marquardi Freheri, selectisque animadversionibus Accursii, (quanquam integras titulus sed falso promittit) Vineti, Barthii, Acidalii, J. F. Gronovii & Jo. Georgii Grævii. Constat Mosellam Aufonii cum selectis Tibulli Propertiique elegiis illustratam quoque à Paulo Duizio, Mussiponti 1615. 8.

CAPUT XI.

DE RUFO FESTO AVIENO.

Avieni ætas, patria, & non videri fuisse Christianum. 1. Livius jambis ab eo redditus, qui intercidit. 2. Metaphrasis Arati, & Dionysii Periegetæ. 4. Ora maritimæ descriptio. ibid. Fabulæ & alia. 5.

I. RUFUS FESTUS AVIENUS, patria fortassis Hispanus, ni conjecturæ ex Hispaniæ & Hispanorum laudibus & Punicis Himilconis annalibus ab Avieno citatis petitiæ fallunt. Vide Nic. Anonium lib. 2. Bibliothecæ veteris Hispaniæ c. 9. ubi Christianum quoque fuisse contendit Avienum argumentis admodum levibus ductus. Meo quidem iudicio non erraverit qui
Ita-

Italum Patria, & à Christiana religione dixerit alienum, præcipue si de nostro accipiendum monumentum, quod Romæ in villa Cæsarini exscriptum dedit Sponius de aris ignotorum Deorum p. 41. & in Miscellaneis eruditæ Antiquitatis p. 99.

R. Festus V. C. de se, ad Deam Nortiam.

*Festus Musoni soboles prolesque Avieni,
Unde tui latices traxerunt Cæsia nomen
Nortia te veneror lare cretus Vulsinienſi,
Romam habitans gemino Proconsulis auctus bonore,
Carmina multa serens vitam inſons integer ævum,
Conjugio lætus Placide numeroque frequenti
Natorum exultans vivax & spiritus illis,
Cætera composita fatorum lege trabuntur.*

Sancto Patri Filius Placidus.

Ibis in optatas sedes, nam Jupiter æthram

Plaudit Feste tibi, candidus ut venias.

Jamque venis, tendit dexteras chorus inde Deorum,

Ei toto tibi jam plauditur ecce polo.

* Aliam inscriptionem græcam in Rufum Festum Græciæ Proconsulem vide apud Gruterum f. CCCCLXIV. 7. & Fabretum p. 742. Hispaniam Avieni-patriam esse disputat Laur. Ramireſius ad Luitprandum n. 204. sq.

Diverſi ab hoc quatuor vel quinque Avieni, qui consulatum Romæ gesserunt, & Avienus ad quem exstant Ennodii Ticinensis Epistolæ, & alter ad quem exstat Epistola Joannis II. Papæ. Noster vero quem admodum juvenem in Saturnalibus inducit Macrobius in Saturnalibus, memorantque S. Hieronymus in Epist. ad Titum, ac Servius ad Georgic. p. 97. (ne dicam de pseudo Luitprando Ramireſii p. 422. 492.) Theodosii junioris, Marciani & Leonis Thracis temporibus (non vero Diocletiani, ut Petro Crinito viſum) clarus varia latino carmine composuit, quibus ingenii & doctrinæ laudem consecutus est non vulgarem.

II. Totum Livium jambis scripsisse refert Servius in X. Æneid. p. 615. edit. P. Danielis.

III. Sed illis deperditis exstat hodie postremo forte loco ab auctore elaborata, sed scriptorum ejus postrema *Metaphraſis Arati* versibus Hexametris, quæ seorsum primum prodit Vénétiis 1488. 4. * apud Antonium de Strata Cremonensem, una cum Orbis terræ descriptione, & Germanici ac Ciceronis Arateis & Sereni libro de Medicina: deinde cum Arato & aliis illius Metaphraſibus ibid. apud Aldum. 1499. fol. & Paris. 1559. 4. apud

4. apud Guil. Morellum cum ejus castigat. & ex officina San& Andreana 1589. 8. Denique hæc metaphrasis ab Hugone Grotio Syntagmati Arateorum inserta & notis illustrata est Lugd. Bat. 1600. 4. In eandem non pauca Arato intacta Avienum inseruisse idem Grotius observat, petita è Metaphrasi Germanici & Græcis Arati scholiastis, quos p. 103. diligenter ab Avieno consultos haud ambigit, ac vicissim monet Avieni lacinias quasdam Germanico etiam esse insertas. Arati optimum non solum paraphrastem sed etiam interpretem agere Avienum non diffitetur Josephus Scaliger ad Manilium p. 51.

IV. *Metaphrasis Periegeseos Dionysii Alexandrini* eodem Hexametri carminis genere, quæ cum *fragmento insigni descriptionis oræ (a) maritimæ* à Gadibus ad Massiliam usque jambis elegantibus ab eodem Avieno post Periegesin compositæ & Probo (b) cuidam cognato suo, quem liberum instar diligere se ait, inscriptæ prodit Venetiis A. 1488. 4. per Victorem Pisanum (c): & longe emendatior inter vetera poemata curante P. Pitæo viro clarissimo Paris. 1590. 8. & 1599. 12. à quo tempore Madriti recusa sunt opuscula Avieni, quæ exstant omnia, typis lulentis, sed vix usquam quam Pithæus ediderat castigatiora, A. 1634. 4. edente ex Ramiresii Bibliotheca Petro Melian, in conventu Juridico Guatemalensi Regio ut vocant Auditore. Quod vero in Bœcleri libello de scriptoribus Græcis & latinis legitur Avieni Metaphrasim Dionysianam in Scaligeri thesauro temporum editam reperiri, memoriæ velli brarii hallucinatio est. Nam etsi Josepho Scaligero viro summo constitutum erat Avienum recensere, & junctim una cum suis commentariis edere, id tamen neque in thesauro temporum, neque alibi usquam præstitit, non magis quam Caspar Barthius, qui lib. xlii. c. 13. Adversar. novam Avieni promisit editionem, quamvis & hic quoque in iisdem Adversariis, aliquot capita præter illud quod jam innuimus, ejus Metaphrasim Dionysianæ impendit, nempe xxviii. 16. & xli. 16. quemadmodum descriptionem oræ maritimæ illustrat xxviii. 12. & 14. ubi etiam observat Lud. Nonium

(a) Dolendum est Priczi notas in Avieni descriptionem oræ maritimæ lucem non adspexisse, quas memorat ad Apuleii Metamorph. pag. 95. Vehementer autem fallitur Bæleus, qui oram maritimam fabularumque libellum non Avieno, sed Rufino cuidam Poetæ Britanno tribuit, castigatus ab Usserio c. 16. de origine Ecclesiæ Britannicæ & Nicolao Antonio loco laudato. * Plura *era maritima* loca emendat Martinus Opitius Libro variarum Lectionum C. VII. & XI. edito Dantisci A. 1637. 4.

(b) Hic videtur esse Sextus Petronius Probus, de quo consule si placet Reinssium Epist. ad Hofmannum pag. 581. 584. 638. & in Inscriptionum syntagmate.

(c) Laudat hanc editionem Daumius de causis amissarum radicum p. 129. & ad Paulinum Petrocorium p. 348.

nium in Hispania sua (a) optime de pluribus locis hujus Poematis esse meritum. Avienum ipsum scriptorem luculentissimum vocat, Poetam vero tam excellenti spiritu, ut nonnumquam se ipsum vix videatur capere, quod mihi ridiculum videtur. (b)

IV. *Fabulæ Æsopi XLII.* latinis elegis ab Avieno conscriptæ & (c) Theodolio dicatæ, sæpius minore forma lucem adspexerunt una cum fabulis Græcis Æsopi, aliisque Mythologis, & inter vetera poemata *P. Piibæi*, & inter fabulas variorum auctorum recensitas & illustratas ab *Isaaco Nicolao Neveleto* Heidelb. 1610. Francof. 1660. 8. Præterea à *Theodoro Pulmanno* castigatæ è tribus Codd. MSS. Antvverp. 1585. 12. additis Variis Lect. Prodierrunt etiam Genève in corpore Poetarum latinorum, & Madriti una cum reliquis Avieni poematis. Arnheimii item A. 1649. 8. & cum Homeri *Batrachomyomachia* selectisque Æsopi fabulis Græco-latinis Lugd. Bat. 1632. 8. Recensuerat quoque ad MS. & prælo paraverat Joannes Cabeliavius, cujus librum vidi inter codices Gudianos. * Avieni fabulæ cum commento A. 1494. 4. sine loci notatione, & eodem anno Daventriæ in quarto sub titulo: *Æsopus moralisatus cum bono commento.* Æsopi & Avieni fabulæ opera Hadriani Barlandi, Lipsi. 1514. 4. Dislicha epimythia quæ singulis Avieni fabulis subjunguntur, omnia suppositicia esse καὶ κατὰ κέλευσιν, & in Codice Galei nulla comparere notat Richardus Bentleius ad Horatium p. 433. Auctor glossarum ad Institut. lib. 3. tit. 26. allegat *fabulam Aniani* (Avieni) *de societate leonina.* At nulla hodie legitur fabula hujusmodi, neque in editis, neque in tribus Codd. MSS. quos consuluit Rigaltius, ut ipse monet ad Phædrum p. 409. editionis Burmannianæ.

V. Feruntur præterea sub Avieni nomine *breve carmen ad Flavianum Marmelium V. C.* quo malogranata mitti sibi rogat, felito oris sapore affectus. Fallit Crinitus, qui lib. V. de Poetis c. 80. hoc carmine oram maritimam nuncupari Marmelio affirmat. *Sirenium allegoria*, Avienoi haud indignum poemation, *Juliano* cuidam ab aliis adscribitur. Vide lib. 4. Vett. Epigramm. p. 127.

Ada-

(a) Proliit Nonii liber Antvverp. 1607. 8.

(b) Hic Auctor supplementum lacunæ Scholiorum Eustathii ad versum Dionysii Periegetes 889. & sequentes inseruerat. Nos illud ad calcem voluminis rejecimus.

(c) Theodosius hic non Imperator, sed Macrobius Ambrosius Aur. lins Theodosius, qui Avienum loquentem inducit in libris Saturnaliorum. Confer Colomæsi *Yomædas* litteraria c. 38. Porro falli puto eos qui fabulas illas nescio cui Aviano, vel alii scriptori præter Avienum nostrum tribuunt. Abidureniæ, & Anieni, vel Aniani, & Aviani, & Abieni nomina librariorum hallucinationes esse videntur. *Flavianum Avianum* in priscis schedis vocari ait Barthius lib. 39. Adversar. c. 7. & 13. Vide & 50. 7. Flavianum Avianum vocat etiam Vossius Barthium secutus lib. 1. Instit. Orator. cap. 15. themate 3.

Adamicos, de agro suo, inter Martialis Epigrammata libro IV. quondam editum, sed à P. Scriverio aliisque auctori suo restitutum. Vide Nic. Antonii Bibliothecam veterem Hispanam T. 1. p. 161. Occurrunt hæc poemata in editione Arati Avienti Veneta An. 1488. & Madritensi omnium Avieni scriptorum A. 1634. ut P. Pithæi Epigrammata vetera omittam.

VI. Livium totum jambis scripserat Avienus, quæ Metaphrasis intercedit. Meminit Servius ad X. Aeneld. 388. *Rbæti de gente vetusta Anehemolum. Hæc fabula in latinis nusquam invenitur auctoribus. Avienus tamen qui totum Livium jambis scripsit, hanc commemorat* (in illa nempe Metaphrasi Livii, obiter) *dicens Græcam esse.* Male ex hoc Servii loco viri docti quidam affirmant Virgilianas fabulas composuisse Avienum.

VII. Ni ætas obstaret, ad eundem Avienum cum Vossio de Hist. lat. conferre non dubitarem *Breviarium de Victoriis ac provinciis populi Romani ad (a) Valentinianum II. Augustum*, prosa scriptum, & jam sub *Sexti Rufi*, jam sub *Rufi Festi* nomine vulgatum. At enim qui sub Valentiniani I. Imperio senem se ævoque graviorem proficitur, idem sub Theodosio cum Macrobius sua scriberet Saturnalia, juvenis esse non potuit. Itaque malo assentiri Nic. Antonio, qui lib. 2. Bibl. Yet. Hispanæ c.6. p. 161. Sextum Rufum breviarii auctorem à Sexto Rufo Avieno distinguendum duxit. Editiones hujus libelli, tum in Dan. Gvil. Molleri diff. de Sexto Rufo Altdorf. 1688. f. 22. tum apud Clariss. Hankium, videri possunt, quibus addes Mediolanensem ad calcem Justinii, & Flori an. 1510. fol. apud Leonardum Vegium. Pithæanam in operibus *P. Pithæi* à Josia Mercero collectis pag. 309. seqq. & Cizensen *Christophori Cellarii*, qui post Pithæum, Jo. Cuspinianum, & Frid. Sylburgium insignem huic breviario operam navavit notasque addidit anno 1679. 8. * & alteram Christophori Cellarii cum notis uberioribus Halæ 1698. 8. cui editioni accessit *Libellus vetustus locorum Urbis, & Provinciarum*, quem Antonius-Schonovius edidit scriptum circa A. C. 390. Florus Camertis, Sextus Rufus, Corvinus de Augusti progenie, Vviticindus Saxo, Eginhardus, Luitprandus, & alii Basil. 1532. fol. In capita primus Sextum Rufum distinxit *Janus Gruterus*, qui inter alios Historiæ Romanæ scriptores edidit Hanov. 1611. fol. Etiam cum eruditis *Henrici Meibomii* notis, lucem vidit se-

Tom. II.

G

para-

(a) Auctor illud Valentiniano obtulit extremis temporibus ejus imperii post victoriam à Gothis partam. Vide Salmaf. Epist. p. 21. Ex hoc Rufi Festi breviario ad verbum quædam mutuatus est Ammianus Marcellinus, ut in extremo libri XXII. observavit summus Henr. Valæsius, * Idem quoque Rufo usus est, ut Rufus Eutropio, & Floro.

paratim Helmst. 1588. 8. Florus, Sextus Rufus, & Eutropius Germanice prodierunt Basil. 1536. fol. & Gallice J. Constantino interprete Genev. 1580. 8. Sextum Rufum breviarium hoc suum Valenti A. C. 370. obtulisse existimat Jac. Gothofredus ad legem *quisquis* p. 16. Confer Jo. Georgii Vvalchii præfat. ad Christoph. Cellarii Epistolas capite 3. & 8.

VIII. Extat etiam sub Sexti Rufi nomine opusculum *de re-
gionibus urbis Rome* cum P. Victoris libello ejusdem argumenti
editum ab Onufrio, ut dixi infra libro IV. Etiam novissime in
Cl. Grævii thesauro Antiquitatum Rom. Tomo (a) III. in quo
opere Tomo IV. etiam occurrit Famiani Nardini Roma antiqua
ex Italico sermone translata in latinum, qui liber justorum in-
star commentariorum est in illa P. Victoris, & Sexti Rufi opu-
scula.

C A P U T XII.

DE AMMIANO MARCELLINO, VEGETIO, ET MACROBIO.

*Ammiani Marcellini ætas, & Historiarum libri. 1. Editiones. 2.
Excerpta Anonymi veteris Ammiano subjecta. 3. Index Scri-
ptorum ab Ammiano memoratorum. 4. Vegetii ætas, & libri
de re militari. 5. Editiones. 6. Vegetii libri de mulomedici-
na. 7. Scripta deperdita Vegetii. 8. Ætas Macrobian. 9. Com-
mentar. in Somnium Scipionis. 10. Libri Saturnaliorum. 11:
Editiones, 12. Liber de differentia verbi Græci, & Latini.
ibid. Nonnulla sub Macrobian nomine (fortassis) inedita. 13:
* Syllabus Auctorum à Macrobio laudatorum. 14.*

I. **A**MMIANUS MARCELLINUS (b) homo græcus, &
militaris; sed doctus, sub Constantio & proximis Im-
pera-

(a) Non Tomo V. ut legas in observationibus Hallensibus T. 4. p. 13.

(b) Antiochenum patria fuisse, H. Valesius observat è Libanii ad Marcellinum Episto-
la. Ipse quidem expeditioni Juliani Imp. in Parthos interfuisse se innuit 24. 1. Si Gesne-
ro credimus, hic idem est Marcellinus, à quo vitam Thucydidis Græce scriptam habemus.
sed istum Marcellinum recte eundem putant viri docti cum Marcellino Rhetore,
cujus commentarii ad Hermogenem existant. Vide Vossium p. 253. de Hist. Græcis. No-
strum vero à Rhetore illo diversum fuisse mihi persuadeo, virum militarem, & rebus ge-
rendis vitæque pragmaticæ quam Rhetorum umbræ, & lenociniis additiorem. Alius
quoque Marcellinus, & junior de quo Svidas è Damascio, ut præteream Marcellinum
notarium qui gesta collationis Carthaginienensis calamo excepit, è quibus abbreviata sunt
quæ

peratoribus usque ad Theodosium vixit: scriptor curiosus, nec absurdo iudicio, veritatis autem (*a*) studiosissimus composuit Romæ inconcinna licet dictione (*b*) Historiarum sive rerum gestarum (*c*) à Nervæ principatu ad excessum usque Imp. Valentis libros XXXI. (*d*) Horum primis tredecim deperditis soli ætatem tulerunt postremi duodeviginti, qui incipiunt à facinoribus Cæsaris Galli propinquitatē Regiæ stirpis (Constantij enim patruelis fuit) elati & adspirantis ad imperium . * Ammianus Marcellinus in Assyria se versatum testatur XVIII. 6. p. 370. expeditioni Juliani Imperatoris in Parthos interfuisse se innuit XXIV. 1. XXV. 2. &c. Idem libro XIV. cap. 9. (ad A. C. 353.) à Nisibi quam tuebatur accitus Ursicinus, cui nos obsecuturos junxer-

G 2 ras

quæ hodie habemus. Possid. in vita Augustini, c. 13. & Baluz. T. 1. Concil. pag. 117. Alios quosdam Marcellinos refert Jo. Glandorp. p. 575. Onomast. Rom. Undecim Marcellinus observat Dani. Guill. Moellerus diss. de Ammiano Marcellino § 8. Aldorf. 1685. De Tullio Marcellino Seneca Ep. 77. Ammianus Poeta apud Cælium Rhodiginum L. XVII. 18. Huius hoc est Epigramma:

ὁ πότος ἐν λευκῇ κόρακις πταῖνός Χελώνας
Εὐρύτην, ἢ ἱόνικον Πίστορα Καππαδόκην.

De Marcellino Narbonensi Advocato Ausonius carmine 23. & Sidonius L. I. Ep. 13. Ammianum nostrum diligentem Thucydidis imitatore probat H. Valesius ad lib. 21. c. ult. Passim quædam sumisse à Solino, observavit Salmasius: pertinacissimum Gellii imitatore vocat Pricæus p. 487. ad Milesias Apuleii. Quæ vero sacra eum secutum opinemur? Equidem CHRISTO nomen hæc dedisse, vix dubium esse viderur legenti. Pro Christiano tamen habuere viri doctissimi P. Pichæus, & Claudius Chiffertius. Confer P. Bæli Lexicon in Marcellino nota B. At si Christianus fuisset, qui sub Christianis scribat Imperatoribus, in Historia non ita dissimulasset suam religionem, ut Ethnicismo favere etiam videretur. Homo Ethnicus autem Christianorum Principum auctoritate permotus facilius potuit à se impetrare, ut ab iniquiore de Christianis iudicio abstineret.

(*a*) Gabriele Naudæo Viro doctissimo, & ante eum Lud. Vivi visus est Ammianus interdum quædam nimis exaggerare, & addere veritati complura, fidemque habere narrationibus parum verisimilibus: on reconnoît par toute la suite de son Histoire qu'il estoit fort sujet à adonne à croire, & amplifier de vellez narrations, sur lesquelles je croy que Vives s'est en partie réglé quand il à croire prononcé un tel jugement de son Histoire: Ammiani quod superest opus nec Oratoris omnino nec Historici. Naudæus in Apologia pro Doctis Magis falso accusatis p. 207. Loc. Ludovici Vivis occurrit libro quinto operis aurei de tradendis disciplinis. Vide & Barthium lib. 45. c. 1. Adversar.

(*b*) Salmasius præf. de Hellenistica p. 39. Quis compositione magis est inconditus, & intulentes quam Ammianus Marcellinus? quis phrasas nunquam usurpavit duriores, in concinniores, ac rusticiores? ut homo Græcus, & militaris qui vocis tantum latinæ teneret, quemadmodum collocanda essent nesciret, prorsus loquitor. It tamen Tacite, quo nihil esse concinnius, nec compositum magis, longe lucidior. Sallustius etiam eo obscurior.

(*c*) Priscianus lib. IX. p. 870. Marcellinus rerum gestarum quarto decimo: tanquam licentia crudelitate indulta. Occurrit locus lib. XIV. p. 4. edit. Paris. A. 1681. fol.

(*d*) Claudius Chiffertius non contemnendis rationibus evincere conatur libros XXXII. ab Ammiano scriptos fuisse, & præter primos tredecim (quos in Bibliotheca Poli Cardinalis obvios incerta facta existit) etiam penultimum librum desiderari.

rat Imperiale præceptum; & Libro ac capite ultimo: *Hec ut miles quondam & Græcus* (a) à principatu *Cæsaris Nerone exorsus ad usque Valentis interitum pro virium explicavi mensura*. Opus veritatem professum nunquam (ut arbitror) sciens silentio ausus corrumpere, vel mendacio. Scribant reliqua potiores, ætate doctrinisque florentes. XXII. 9. in actibus *Commodi Principis digessimus*. XXII. 13. in actibus *Magnentii meminimus*. XXII. 15. quorum notitiam in actibus *Hadriani, & Severi digessimus late*. XXXIII. 5. *Gordiani actus à pueritia prima exercituumque felicissimos ductus & insidiosum interitum digessimus tempore competentis*. XXV. 8. in *Traiani, & Severi actibus &c.* Libanius in vita sua pag. 65. *Marcellinum Epirotam vocat*. Liceat etiam *Libanii* hoc loco *Epistolam* afferre ad *Ammianum*, nescio an eundem, necdum quod sciam vulgatam typis.

Ἀμμιανῶ.

Τὸ μὲν ὁρθεῖν τὰς παρ' ἡμῶν εἰς σὶ εἰσάγας καὶ Χρῆσ' καὶ φίλῃ, τα δὲ χαίροντας ἀποπέμψαι, καὶ ἄμφο' ὑπερβαίνει. Δοί δ' εἰ κατ' ἄμφο' γράψης, καὶ βουδέντα καὶ μὴ, ἵνα τῶν μὲν μὴ τὸ μᾶλλον διδῇς ὁδῶν τὴ δυνάμει, τῶν δ' ἀντὶ τῷ μείζονος παραμυθεῖται τὴ δύστην. Ἀλλ' Ἡρακλείδης ἵππεϊ καὶ τυγχάνειτο προνοίας, καὶ κομίζειτο γράμματα; Δίκαιος δ' εἴ σὺ ἀνακαθίης ἀνδρὶ φίλῳ Καβίρῳ Καβίριον εἰς τὸ ἐκκεῖθεν εἴσθαι. Εἰ δ' καὶ μετὸν ταλαῖσθαι διδῇ, πολλὰ δὲ σοὶ ἀγαθήματα πλεῖ τῷ Νεῖδῳ. Καὶ τί ἀν' αὐτῶν Ἀμμιανὸς ἐπιτελεῖ;

Ammiano.

Boni viri & amici facis officium, quod eos, qui à nobis ad te veniunt, juvas. Utrumque supergreditur etiam, quod remittis ad nos gaudentes. Utrouque autem casu scribere te decet, sive juxeris, sive non juxeris: ut vel majus largitus nec id quod minus est invidetur, vel ut majoris loco alienum nos soletur. At *Heraclides* iste utinam cura sublevetur tua, & litteras à te nobis afferat. Id vero non putabis à te alienum, amico *Cabirii* succurrere. Nec te fugit quibus eidem rebus *Cabirius* adfuerit: Quod si & mercedem retribui ab illo oportet, tibi multa illa referet de *Nilo*, quo quid demum majus *Ammianus* desideret?

Marcellinum Rhetorem Græcum, qui in *Hermogenem* scripsit, ab *Ammiano Marcellino*, licet & ipso Græco, diversum esse non dubito: Rhetori etiam illi libenter tribuerim vitam *Thucydidis*: quanquam vir doctus in observationibus ad *Thucydem*, quæ leguntur in *Ephemeridibus* literariis *Hagenibus* (*Journal littéraire*) Tom. IV. p. 429. seq. contendit, quod sub titulo:

(a) De Græcis qui Latine scripserunt diatribam promittit *Attalius de Georgijs* p. 350. quam dolendum est lucem haud vidisse.

tulo vitæ Thucydidis feruntur ut à Marcellino scripta, non esse unius auctoris, sed trium diversorum scriptorum de Thucydide apospasmatica quorum secundum incipit pag. 7. edit. Oxon. col. 1. versu antepenult. à verbis; *ἰσὺν δὲ οἱ τρι σπαρτυγίνας ὁ Θουκυδίδης*. Tertium pag. 9. col. 1. à verbis; *ἰσὺ δὲ τῶν ἰδίων καὶ τῶν χαρακτῆρα μεγαλειότης*.

II. In lucem primum emissi sunt Ammiani libri XIV. XXV. 1. Romæ, A. Sabini Poetæ celeberrimi opera an. 1474. fol. quam editionem cl. Perizonius legavit Bibliothecæ Leidenf. Hinc Bononiæ curante P. Castello (de quo hoc est Henr. Valesii iudicium ad XXII. 15. p. 339. *Diceret id consilium fuisse Castello, ut omnia contaminaret*) Anno 1517. & Basili. Anno 1518. apud Jo. Frobenium. Liber XXV. 1. una cum proximis quatuor usque ad XXXI. primum lucem viderunt in editione Ammiani, quam curavit *Mariangelus Accursius* Augustæ anno 1533. quinquies mille mendis scriptorem hunc liberasse se professus. Eodem anno *Sigismundus Gelenius* eosdem libros excepto postremo, & libri trigesimi pagina ultima adjecerat in editione Ammiani Basileensi. Gelenianam Basileensem secuta editio Rob. Stephani 1544. 8. Paris. & Basileensis ann. 1546. apud Hieron. Frobenium, tum H. Stephani, aliæque, & Seb. Griphii Lugd. 1552. 12. Insertus est etiam corpori histor. Rom. Genev. 1609. 1653. fol. Quemadmodum vero uni Gelenio plurimum debere Ammianum Valesius affirmat, ita idem notat integros quandoque versus eum inferuisse, conjecturane an ex fide codicis MSti incertum. Vide ad lib. 22. c. 1. Ab eo tempore castigatum illustratumque Ammianum edidere *Janus Gruterus* (a) T. 2. hist. Augustæ scriptorum H. nov. 1611. fol. *Fridericus Lindebrogius* (b) Hamb. 1609. 4. *Marcus Zuerius Boxhornius* (c) Lugd. Batav. 1632. 12. & idem quem dixi *Henricus Valesius* Paris. 1636. 4. Lindebrogii, & fratris notis auctorioribus suas addidit *Hadrianus Valesius* ibid. 1681. fol. qui cum vetustis Codicibus Colbertinæ Bibliothecæ hunc scriptorem de integro commisit, & *Claudii Chiffetii* dissertationem de vita, & scriptis Ammiani præfixit. Chiffetii libellus de vita Ammiani, & statu Reip. sub Constantino lucem viderat Lovanii 1627. 8.

Tom. II.

G 3 De-

(a) Janus Gruterus Ammianum primus in epica distinxit, & ad hunc scriptorem emendandum testatur se usum esse Accursii editione, & variis lect. Codicum Gall. & Vatican. Ejus notas ab Hadr. Valesio in luculentæ suæ, & nitidæ editione, & à Jac Gronovio omittas, est quod mireris.

(b) Frid. Lindebrogii Ammianus index expurgatorio Madritensi insertus est, quod miratur Matthias Zimmermannus in montibus pietatis pag. 498.

(c) Extat & Nic. Agardi Prof. Sorani examen animadversionum Boxhornii ad Ammianum Marcellinum Sgræ 1640. 1654. 4.

Denique *Jacobus Gronovius* V. C. Lindebrogii, & Valesiorum notis iterum excusis novas observationes, & variorum numorum monumentorumque figuras auctori majorem lucem affusuras adjunxit in præstantissima Ammiani editione Lugd. Batav. 1693. fol. quæ minori typorum charactere ibidem simul vulgata in 4. * Dan. Guil. Mollero p. 17. memorantur præterea editiones Lugd. 1591. 8. Francof. 1588. f. Tom. II. Hist. Rom. scriptorum à Frid. Sylburgio recensitorum.

In *Hetruscum* sermonem vertit Remigius Florentinus. *Gallice* an. 1672. additis notis Mich. de Marolles, minus, ut videtur viris doctis, feliciter.

Exstant quoque *Marcelli Donati* (a) in quædam hujus scriptoris loca animadversiones Venet. 1604. & T. VI. Lampadis artium Gruterianæ. Ceterum Jacobii Schegkii, Theodori Canteri, & Claudii Salmasii in Ammianum commentaria auctorum fato intercepta sunt. * Salmasianarum observationum in Ammianum specimen habes in ejus Epistola IV. & VI. Illustris vir Gisbertus Cuperus per literas mihi significavit emendationes in Ammianum Salmasii manu ad Lindebrogii editionem notatas descripsisse se Parisiis in Bibl. Menteliana.

III. In Valesii & Gronovii editionibus subjiciuntur *Excerpta vetera auctoris ignoti de Constantino Cbloro, & aliis quibusdam Impptum excerpta de Odoacre, & Theodorico Rege Italie ex Chroniciis antiquis deprompta*, & Hadr. Valesii dissertatio de hebdomo. * Hæc autem excerpta recusa etiam sunt à Simone Pauli Bibliopola Argentinensi in Miscellis antiquæ Lectionis, Argentorat. 1670. 8. in quibus præterea exstant Capitulatio Caroli Magni de partibus Saxoniz, quam è MS. Palatino Holstenius ediderat: Christophori Brovveri diss. de veteri Trevirorum lingua ex ejus porporasceve Annalium Trevirensium capite 10. Lex Ludovici, & Lotharii Augusti, lingua veteri Teutonica cum interlineari latina versione, & Constitutio Caroli Crassi de expeditione Romana cum Marqu. Freheri commentario.

IV. Index Scriptorum quorum meminit in historiis suis Ammianus Marcellinus.

Ægyptiorum librorum mysticorum secreta auctoritas lib. XXII. cap. 14. hieroglyphicæ literæ 22. 15. bibliothecæ

(a) Hadr. Valesius indignas duxit quas suæ adderet editioni. Habentur & ejusdem Donati observationes in Livium, Sueton. Tacitum, & Hist. Augustæ s. mores, quæ non magnæ rei videntur M. Casaubono in Suetonii Cæf. c. 31. & Barthio ad Stat. T. 1. pag. 174

- ex inestimabiles in Serapeo Alexandriæ, ad 70. voluminum millia sub Cæsare combusta. 22. 19. Ægyptii casus sinistros suis solent assignare rectoribus. 28. 5.*
- Æsopus. vide Philiatio.*
- Africanus homo disertus, causarum defensor assiduus à Valente occisus. 29. 3.*
- Alexandri Magni testamentum. 23. 6. dictum ad matrem, innocentis exitium poscentem: aliam parens optima posce mercedem, hominis enim salus beneficio nullo pensatur. 14. 11. in amicis tesauros se habere 25. 4. officia noctis triperita, quietis, publicæ rei & Musarum 19. 5.*
- Alfenus Jctus. 30. 4. Hinc altius videantur jura callere, Trebatium loquuntur & Cascellium, & Alfenum, & Auromorum, Sicanorumque jamdiu leges ignotas cum Evandri matre abhinc sæculis obrutas multis.*
- Ammonius Saccas, Plotini Magister. 22. 16.*
- Amphiaras & Marcius, vates inclyti. 14. 1.*
- Anatolius 20. 11. (ubi vide not. Valefii) libellis respondens. 20. 6.*
- Anaxagoras 17. 7. 22. 8. & 16.*
- Anaxarchus 15. 1. Anaximander. 17. 7.*
- Andronicus à studiis liberalibus & claritudine carminum notus. 19. 12.*
- Andocides 30. 4.*
- Annales veteres 22. 19. 31. analibus replicatis 25. 6. cum scriptum sit in Antiquitatibus 22. 4. antiqui libri 23. 16. finit vetustas. id. priscæ memoriæ tradunt 22. 4. Veteres hoc arbitrantur 13. 6. obstupescat magniloquentia vetustatis. 25. 3. obscura varietas 27. 4. veteris illius plebis multa facete dicta, memoria loquitur, & venusta 28. 4. Hunnorum gens monumentis veteribus leviter nota 31. 2. reviviscant tandem memoriæ veteres 31. 4.*
- Antiphon Rhamnusus quem ob defensum negotium omnium primum antiquitas prodidit accepisse mercedem. 30. 4.*
- Antonius Orator. 30. 4.*
- Apollonius Tyaneus 21. 14. amplissimus philosophus. 23. 6.*
- Aprunculus Gallus Orator. 22. 1. Aratus 22. 10.*
- Archimedes 26. 1.*
- Areopagitæ, Athenienses iudices tristiores, quorum æquitas, Deorum quoque jurgiæ dicitur distinxisse 29. 2.*
- Aristænetus 17. 7.*
- Aristarchus Grammaticæ rei donis excellens. 22. 16.*
- Aristides justus vel Catonis disciplina 30. 4.*
- Aristoteles 17. 7. 18. 3. 21. 1. fundes aureum flumen, Stragixæ natus 27. 4.*
- Asclepiades (Cynicus Philosophus) 22. 13.*
- Athanasius (a) Episc. Alex. 15. 7.*

G 4 Au-

(a) Alius Athanasius favorabilis tunc auriga de quo XXIX. 3.

- Augustus Imp. Græcos secutus, anni inconstantiam correctâ turbatione composuit. 26. 1.
 Auruncorum leges. vide Alfenus.
 Bacchylides Lyricus. 25. 4.
 Brachmanorum præcellsa ingenia 23. 6.
 Cæsar Dictator sub pellibus scribens. 25. 2. ejus dictum; *miserum esse instrumentum senectutis, recordationem crudelitatis*. 29. 2.
 Callistenes 18. 3.
 Callistratus Orator quem nobilem illam super Oropo causam perorantem Demosthenes Academia cum Platone relicta sectatus est. 30. 4.
 Campensis haruspex. 28. 1.
 Cascellius JCtus. vide Alfenus.
 Cassius infra in Lycurgo. Cassiana & Catoniana sententia. 26. 10.
 Catoniana sententia ebrietatem, furoris voluntariam speciem esse, 15. 12.
 Cato Censorius 14. 9. ejus dictum, *magna cura cibi, magna virtutis incuria*. 16. 5. Tullulanus. ibid.
 Celsus jam inde à studiis Atticis Juliano Imp. cognitus 22. 6.
 Chaldaeorum arcana. 23. 6. eorum regio altrix Philosophiæ veteris, ut memorant ipsi, apud quos veridica vaticandi fides eluxit. id.
 Cicero 27. 11. excellentissimus omnium, orationis imperiose fluminibus sæpe depressos aliquos judiciorum eripiens flammis. 30. 4. vide Tullius, & Didymus.
 Codex noxiarum artium à Lolliano Lampadii F. descriptus. 82. 1.
 Cœranus Philosophus, haud exilis meriti vir 29. 2.
 Comicus. vide Terentius.
 Constantius Imp. doctrinarum diligens affectator, sed cum à Rethorica per ingenium defereretur obtusum, ad verificandum transgressus nihil operæ pretium fecit. 21. 16.
 Corneliæ leges. 19. 12.
 Crassus Orator. 30. 4.
 Ctesias 30. 4. lege Tesias.
 Damasus & Ursinus de Episcopatus Romani sede rapienda contententes. 27. 3. Ursini iterum meminit. 6.
 Delphidius Orator acerrimus. 18. 1.
 Demetrius Chytras Alexandrinus, cognomento Philosophus. 19. 12.
 Democritus. 15. 1: Abderita 22. 8. ejus dictum: *ambitosam mensam fortuna, parcam virtus apponit*. 16. 5. pecudum exta cum anatomicis rimatus. 28. 4.
 Demosthenes perpetuum Græciæ decus 30. 1. quo dicturo concursus audiendi causa extorta Græcia fieri solitos monumentis Atticis continetur. 39. 4. pro Ctesiphonte Oratio id. p. 596.
 Didymus Chalcenterus multiscentiæ scriptis memorabilis in sex libris ubi nonnunquam im-

- imperfecte Tullium reprehendit. 22. 15.
 Dinarcus 30. 4.
 Diogenes ingenio, facundia forensi, suavitatemque præstans 29. 1.
 Dionysii tyranni versus absurdi & inconcinni. 15. 5.
 Doctrinarum diritas (malæ artes præfagiorum) 26. 10. congesti innumeri codices, & æcervi voluminum multi sub conspectu iudicum concremati sunt, cum essent plerique liberalium disciplinarum indices variarum & juris. 29. 1.
 Domitiani lex, vetans castrari pueros 18. 4.
 Dorus medicus scutiariorum. 16. 6.
 Ephemeride scrupulosius sciscitata discere ubi sit signum Mercurii &c. 18. 4.
 Epicurus 30. 4.
 Epigonus è Lycia Philosophus. 14. 7. amicum tenus Philosophus. 14. 6.
 Epimenides Cretensis solus purgare sufficeret Romam. 28. 4.
 Epirotes ritus Christiani presbyter 29. 3.
 Eratosthenes 22. 18.
Esaias quidam 28. 1. p. 156.
 Etruscorum aruspicum responsa 25. 2.
 Eucærius vir præstabili scientia literarum 29. 1.
 Eudæmon 26. 1.
 Euripidis trægédiaarum sublimitate conspicui sepulchrum in Arethusa 27. 4.
 Eusebius, Pittacas cognomen-
 to, concitatus orator. 16. 7.
 Eustathius Philosophus 17. 5.
 Exercitiales libri Etruscorum haruspicum 23. 5.
 Pastorum monumenta mundana 26. 2.
 Comperta fatorum forte 31. ult.
 Frontinus, infra in Hymetio. Fulgurales libri 23. 5.
 Galba Orator. 30. 4.
 Gallus poeta 17. 4.
 Gallorum Bardi, Evhages, Druidæ 16. 6.
 Geographi 22. 15. descriptores gentium 23. 6. ut geographici styli formarunt. id. geographica perplexitate monstrata 31. 2.
 Georgius post Artemium Episcopus Alexandrinus 22. 11.
 Gestorum volumen Imperatori recitatum de more 29. 1.
 Gorgias Leontius 30. 4.
 Concionatoria Græci fistula. 30. 4.
 Græca quædam arcana in Galliis edoctus Serapio. 16. 12. fabulosa nenia Græcorum. 31. 13.
 Gratiani Oratio 27. 6.
 Hadriani Imp. dictum 30. 8.
 Hecataeus 22. 8.
 Heliodorus fatorum per genitricas interpret. 29. 2. mathematicus, 2.
 Heraclitus Ephesus 21. 19.
 Hermapionis liber ex quo obeliscorum Ægyptiorum inscriptiones. 17. 4. Confer Jo. Marsham Canonem Chronicum pag. 456. seq.
 Hermester maximus 21. 14.
 Herodianus artium minutissimus

- simus sciscitator. 22. 16.
 Herodorus 22. 15.
 Hesiodus Ascræus vates 14. 6.
 Hierocles filius Alypii, vica-
 rii Britanniarum 26. 1.
 Hilarius & Patricius vaticinan-
 di periti 29. 1. Hilarii accu-
 sati apologia id. p. 55. 2. Vide
 & 31. 14.
 Hipparchus 29. 1.
 Hippias Eleus Sophista 16. 5.
 Historiæ præcepta 26. 1.
 Homerus 14. 6. 15. 8. 18. 5. 19.
 4. 22. 14. 15. 23. 6. ter. 27. 8.
 28. 1. 31. 14. fabulatur infla-
 tius 22. 16. fabulosus canit
 23. 6.
 ex sempiternis Homeri car-
 minibus intelligi datur 21. 14.
 Homeri perennis auctoritas
 27. 4.
 Hymetii commonitorium ad Va-
 lentinianum, à Frontino con-
 siliario conceptum 18. 1.
 Hyperides 30. 4.
 Hystaspes Magus 23. 6.
 Incertus auctor de fato 17. 12.
 opinantur quidam fatum vin-
 ci Principis potestate, non
 fieri.
 Inscriptio Græca veteris lapidis,
 octo versibus Græcis hexame-
 tris 31. 1. alia memorantur
 31. 14.
 Jovinianus Imper. mediocriter
 eruditus 25. 10.
 Isocrates 30. 8.
 Juba Rex Punicorum confusus
 textu librorum. 22. 15.
 Juliani Imp. volumen investi-
 gum Antiochense, sive Miso-
 pogon 22. 14. Oratio 23. 5.
 24. 3. morientis 25. 3. Ora-
 tionum Epistolarumque co-
 mitas incorrupta 16. 5. lite-
 rio Græcus 17. 11. eruditus,
 & studiosus cognitionum om-
 nium Princeps 25. 4. & 21. 1.
 ubi de ejus studio futura no-
 scendi. Præfagiorum sciscita-
 tioni nimis deditus, super-
 sticiosus magis quam sacrorum
 legitimus observator. 25. 4.
 Philosophus indagandæ veri-
 tatis professor. 22. 14. ad æ-
 mulationem Cæsaris Julii quæ-
 dam sub pellibus scribens;
 quum obscuro noctis, altitu-
 dine sensus cujusdam Philo-
 sophi temeretur, vidit squa-
 lidius speciem genii publici,
 &c. 25. 2. dixit turpe esse sa-
 pienti, cum habeat animum,
 captare laudes ex corpore 25.
 4. jura condidit non molesta,
 illud inclemens quod docere
 vetuit, Magistros Rhetoricos,
 & Grammaticos, Christianos,
 nî transissent ad Numinum
 cultum 25. 4. obruendum pe-
 renni silentio quod arcebat
 docere magistros Rhetoricos
 & Grammaticos, ritus Chris-
 tiani cultores 22. 10. Alius
 Rusticus Julianus (*) Magi-
 ster memoriæ. 32. 6.
 Juvenalis, infra in Mario Ma-
 ximo.
 Leges Romanæ ex Lycurgi rhe-
 tris, & axonibus translatae.
 16. 5.
 Liberius Christianæ Legis anti-
 stes.

(*) Eodem capite etiam Eupraxii magistri memoriæ mentio.

- stes, æternæ Urbis Episcopus. 15. 7.
 Lucilius 26. 9.
 Lycurgi rhetræ, & axones. 16. 5. iudicibus Cassis tristior, & Lycurgis. 22. 9. Lycurgi, & Cassii, columina justitiæ prisca. 30. 8.
 Magorum secta, & studia 23. 6. conceptæ preces. id.
 Manichæorum supersticio 15. 13.
 Maras Diaconus Christianus 14. 9: ejus litteræ scriptæ Græco sermone ad Tyrîi tetrini præpositum. id.
 Marcianus Orator. 30. 4.
 Marcius vates. vide Amphiarus.
 Marcus haruspex. 26. 1.
 Marci Antonini Imp. dictum ad Judæos. 22. 3. *ad illud* *αὐτοῦ τῆς Μάρκου τοῦ Κωνσταντίνου τῆς ἐκείνου ἀπολόγου*. 25. 4.
 Marinus causarum defensor. 28. 1.
 Mathematici 15. 1.
 Quidam detestantes, ut vena doctrinas, Juvenalem, & Maximum curatione studio legunt, nulla volumina præter hæc in profundo otio contrectantes. 28. 4.
 Maximus Philosophus. 22. 7. 25. 3. Ephesus, capite in patria truncatus. 29. 1.
 Menandri Comici versus duo de genio dato cuique homini. 21. 14.
 Menon 26. 1. videtur legendum *Meton*, licet Codex Colbertinæ Bibl. *Memon*.
 Meterii Epistola 28. 6.
 Metrodori (Philosophi) mendaciis avidius acquiescens Constantius ardore Parthicos succendit. 25. 4.
 Mimambos commentantes 30. 4.
 Musonius Athenis Atticus Magister Rhetoricus 27. 9.
 Si Numæ Pompilius, vel Socrates dicerent, non haberetur fides 16. 7. hæc verba tenuissent Numæ Pompilii similes & Catonum 28. 1. Numæ, Socratis, Marii, Scipionis, Augusti genii familiaris 21. 14.
 Oracula 21. 14. 23. 5. 29. 2: effata Delphorum 19. 12. ut oraculorum loquitur fides 22. 11. ad Phrygiam obitum se Julianus præscripta audierat sorte. 25. 3. *Interitum me ferro, dudum didici, fide fastidica præcinente*, Julianus, ibid. p. 421.
 Oratorum forensium professio 30. 4.
 Orientalium quorundam versutia 30. 4.
 Palladius dictus in Gallum Cæsarem quædam composuisse, 22. 3.
 Pasiophilus Philosophus 29. 1.
 Peregrinus Proteus Philosophus 29. 1.
 Philippus Orator 30. 4.
 Philistionis aut Æsopi cavillationes 30. 4.
 Philosophi 23. 5.
 Philoxenus Poeta 15. 5.
 Phrynichi tragici drama de Mileto à Persis ad indicas redacta 28. 1.
 Physici 21. 1. 22. 25. 25. 10. periti

- riti mundanæ rationis, id.
 Piacularia arcana à doctore ma-
 larum artium tradita 26. 3.
 Plato 16. 5. 25. 4. amplitudo Pla-
 tonis 30. 4. Platonem cum
 Academia reliquit Demosthe-
 nes 30. 4.
 Plato opinionum insignium au-
 ctor amplissimus 23. 6. sermo-
 num amplitudine, Jovis æ-
 mulus 22. 16.
 Plotinus 21. 14.
 Poetæ 20. ult. 22. 8. 15. 24. 6.
 27. 11.
 Porcius Cato 28. 4.
 Priscus, & Maximus Philoso-
 phi cum quibus Julianus mor-
 ribundus super animorum su-
 blimitate perplexius disputa-
 vit 25. 3.
 Protagoras Abderita 22. 8.
 Proteus philosophus. Vide Pe-
 regrinus.
 Proverbium, clitellæ bovi im-
 positæ 16. 5. eandem incudem
 tundere, 18. 4. crudelis, ut
 Phalaris 26. 10. Busirin ve-
 terem, & Antæum imitatus,
 & Phalarin 28. 1. Alexandri,
 vel Cæsaris æquiparare itine-
 ra 28. 4. apud Cimmericos na-
 ti. id. Cimmericis in tenebris
 reptabamus 29. 2. scopulos
 Sirenios transgressurus. id.
 ὡς δὲ νέρι καὶ σέρι τῶν τῶν. id.
 Micones, & Lachetes (pro
 humilibus) cothurnati, &
 turgidi, ut Heraclidas illos
 Cresphoncem, & Temenum
 putet, id.
 Ptolemæus (Astrolog.) 20. 3.
 (Geograph.) 22. 8. 15. 24. 6.
 Pythagoras 15. 6. 21. 14. 33. ult.
 Rutilius Orator. 30. 4.
 Sallustius (Historicus) 15. 12.
 alius cujus Epistola ad Julia-
 num memoratur 23. 5. alius
 Sallustius scutarius, 29. 1. scri-
 bunus, 29. 3.
 Ut Sapientes definiunt, nihil
 aliud est Imperium quam cu-
 ra salutis alienæ 29. 1.
 Saporis Regis Regnum Episto-
 la ad Constantium 17. 6.
 Scævola 30. 4.
 Scaurus orator. 30. 4.
 Scriptores antiqui docent. 23. 6.
 Sibyllæ 21. 1. 33. 1. carmen Cu-
 manum. 22. 1. 23. 3. Sibyllæ
 oraculorum interpretes 30. 4.
 Sicanorum leges 30. 4.
 Silvanus causarum defensor.
 15. 7.
 Simonides Lyricus. 14. 6. 16. 5.
 alius Simonides Philosophus,
 Ammiani memoria severis-
 simus. 29. 1.
 Simplicius Emonensis ex Gram-
 matico Maximini, Vicarii
 consiliarius. 28. 1.
 Socrates aliquid sciens amplius,
 vultè vita discedere. 28. 4.
 Solon sententiis adjutus, Egypti
 sacerdotum, latius iusto mo-
 deramine legibus Romano
 quoque juri maximum addi-
 dit moderamentum. 22. 19.
 Sophocles trægædiarum scrip-
 tor. 25. 4.
 Stesichori lyrici carmen audivit
 modulantem Socrates monti
 vicinus. 28. 4.
 Symmachus post Apronianum
 præfectus Urbis inter præci-
 pua

- pua nominandus exempla do. Trebatius Jctus, vide Alfenus.
 Arinarum, atque modestiæ. Tullius 14. 2. 15. 5. 16. 1. 19. 12.
 27. 3. 21. 1. 22. 7. 26. 9. 27. 4. 28. 1. 4.
 Synodus Athanasium à sacra- 29. 5. 31. 14. defendens Op-
 mento removens. 15. 7. pium 30. 8. Brutum laudans.
 Tagetici, sive Tagetis Thufci 27. 9.
 libri 17. 10. 21. 1. Fontejum defendens 15. 12.
 Tarquitiani libri in titulo de re- Epistola ad Nepotem: *ne-*
 bus Divinis 25. 2. *que enim quicquam aliud est*
 Tereptius 14. 6. alius cujus men- *felicitas nisi honestarum re-*
 tio 27. ult. 30. 1. *rum prosperitas*, 21. 16. in
 Theagenes. 29. 1. vide Theognis quadam ad Cornelium Ne-
 Themistoclis dictum 30. 8. potem Epistola Tullius ce-
 Theodorus notarius literis or- stis reverendus 26. 1. pro
 natissimus. 29. 1. Epistola ad Scauro 22. 15. Cluenciā
 Hilarium id. 30. 4. vide supra, Cicero,
 Theognis poeta vetus, & pru- Carcer Tullianus 28. 1. p.
 dens 29. 1. 519. flosculi Tulliani 29. 1.
 Theologi & Poetæ veteres 17. 7. Valentiniani Imp. Oratio 26. 1.
 21. 1. 14. 27. 6.
 Theopompus 22. 9. Versus Græci 21. 2. 29. 1.
 Thucydides 19. 5. auctor amplif- Victor, scriptor historicus 21.
 simus 18. 6. solere multa Am- 10. magister equitum 27. 5.
 mianum de Thucydide mutu- 30. 2. 31. 7.
 ari, notat Henr. Valesius Virgilius Mantuanus vates ex-
 ad 21. 16. celsus 15. 9. poeta præclarus
 Timagenes historicus diligentia 19. 9. bucolicorum postrema
 Græcus & lingua, hæc quæ parte 17. 4. versus ejus 31. 4.
 diu sunt ignorata collegit ex Visorum interpretes 23. 3.
 multiplicibus libris 15. 6. Zeno Stoicus 14. 9.
 Tisias Rhetor 30. 4. Zoroastres Baſtrianus 23. 6.

V. FLAVIUS VEGETIUS RENATUS, Vir illustris (a)

Comes scripsit ad Valentinianum II. Augustum *Epitomen* (b)

Inſi-

(a) Comitem CPolitanum vocat Volaterranus, quod Scriverio & aliis quibusdam eruditis minus probatur. Naudæus tamen in Bibliographia militari meminit binorum Vegetii Codicum MSS. Peirescianorum è quibus editio Stevvechiana & Scriveriana in quibusdam melior reddi possit, testatus eos hujusmodi notis in principio & sine exornatos, quæ suffragium ferre Volaterrano videantur. Patria Romanum esse affirmat Petrus Andlous lib. 1. c. 13. de Imperio Romano.

(b) Quod putat Barthius XXVII. Advers. & alibi *Epitomen* tantum librorum Vegetii atque adeo *Epitomen* *Epitomes* hodie superesse, minus verisimile videtur. Et nescio quomodo ille vir doctissimus mirifico facilis erat in olfaciendis usque-
 quaque *Epitomis*.

*Institutionum rei militaris libris V. (a) ex M. Porcio Catone ; Cornelio Celso , Paterno (b) , Frontino , Varronis Navalibus & Constitutionibus Augusti , Trajani & Hadriani . Vide lib. 1. cap. 8. * Videtur fuisse Christianus . Meminit illius præter alios juniores Petrus Blesensis Ep. 94. Sui ac superioris ævi instituta non raro confundere notat Lipsius lib. 1. dialogo 2. de militia Romana , cui junge Salmasium de re militari Romanor. Tom. X. Thesauri Antiquitatt. Rom. Græviani p. 1294. seq.*

VI. Prodiit primum Romæ 1478. 4. deinde 1494. 4. tum Paris. 1523. 8. cum Frontino , Æliani Tacticis , & Modesto , & 1535. 1553. fol. & ne Coloniensem *Francisci Modii* 1580. 8. aliasque editiones memorem , cum *Godefschalsi Stevveebii* commentariis notisque *Francisci Modii* Lugd. Batav. 1607. 4. Addidit *P. Scriverius* recensita à se M. Porcii Catonis ex libro de re militari & L. Cincii Alimentii ex libris ejusd. argumenti fragmenta , *Claudii Æliani* Tacticam ex interpretatione *Theodori Gazæ* Thessalonicensis , *Polybii* tractationem de militia & castrametatione Romanorum ex libro vi. Historiarum , interprete *Jano Lascari Rhyndaceo* , *Hygini* Gromaticum sive de castrametatione librum , quem primus edidit è codice *Sixti Arcerii* : librum *Anonymi de rebus bellicis* scriptum ut videtur ad *Theodosium* Aug. ejusque filios *Honorium* & *Arcadium* Cæsares , *Modesti* (c) libellum de vocabulis rei militaris ad *Tacitum* Augustum , cujus se jussu , *Martii* operis præcepta per diversos auctorum libros dispersa abbreviasse affirmat , *Rufi* leges militares ex interpretatione *Jo. Leunclavii Amelburni* , *Sexti Julii Frontini* scripta , de quibus supra lib. 2. c. 19. cum commentario *Aggeni Urbici* in librum *Frontini* de qualitatibus agrorum , fragmentis legum agrarium & finium regundorum constitutionibus : Editi præterea *Vegetii* de re militari libri cum *Frontino* , *Æliano* & *Ænea P. Scriverii* castigationibus illustrati Lugd. Bat. 1644.

(a) In Bibl. Simlero-Gesneriana referuntur libri IV. quia liber quintus sive præcepta navalis militiæ quarto libro (poliorcetico) adherent in antiquis editionibus ante *Scriverium* , qui fide Codicum quorundam disjunct.

(b) De hoc Paterno consulendus *Catanæus* ad *Plinii* lib. I. Epist. 22.

(c) Hunc *Modestum* sunt qui *Tacito* Imp. & *Vegetio* ipso recentiorum faciunt , licet *Barthius* lib. 2. *Adversar. c. 26.* & *Gisb. Cuperus* exercit. 2. de elephantis in numis c. 5. p. 257. tom. 3. *Thesauri Sallengriani* , non dubitant *Modesti* libellum verbatim à *Vegetio* exscriptum . Sed hoc si ajamus , mirum videbitur cum alios auctores passim laudet *Vegetius* , *Modesti* nomen suppressisse . Ac *Modesti* libello nihil se unquam puridius vidisse *Modius* affirmat , cui suffragatur in Bibliotheca militari præstantissimus *Naudæus* , *Modestum* vocans infelicem *Vegetii* Epitomatores . Prodiit *Modesti* libellus separatim *Francofurti* 1602. 12. * Antiquior longe *Vegetio* fuit *Julius Modestus* *Hygini* (teste *Svetonio*) libertus , cujus de feriis laudat *Macrobius* , & *Libri de Quaestionibus consularum* *Gallius* .

1644. 12. & iterum cum Stevvechii, Modii & Scriverii observationibus, addito etiam Modesti libello, Vesaliæ Clivior. 1670. 8. quam editionem non satis emendatam esse queritur Tho. Crenius V. C. in limine partis nonæ animadvers. philolog.* Vegetii de re militari synopsis dichotomica lucem vidit Halæ Saxoniæ A. 1639. auctore Christiano Gueintzio. MS. Chorierii codicem, in quo L. I. c. 5. legitur *proceritatem tironum III. C.* (i. e. *trium cubitorum*, pro quo editiones habent a COS Mario) scio *semper exactam*, laudat Gilbertus Burnetus in Epistolis de itinere suo p. 11. Sed legendum *ad encomma* sive *ad incomam*, ut in Codice Hittorpiano Stevvechius reperit. Vide Salmasium ad Lampridii Alex. Severum c. 4. Cangii glossar. in *incoma*, & appendice ad calcem glossarii Græci pag. 115. Ruinarti acta selecta martyrum pag. 300. & Memorias Trevoltinas A. 1707. pag. 434. sq.

Frid. Lindebrogii notas in Vegetium ineditas evolvi in Bibliotheca hujus urbis Hamburgensis Joannea. Commentarios politicos in scriptores militares atque adeo Vegetium quoque molitarius fuit Grutérus, ut testatur in Epistola ad Scriverium edita à nobilissimo Meelio p. 67. Scriverius ipse in litteris datis ad Jungermannum Idibus Martii 1607. *inter annum*, inquit *ex* animadversiones novas & notas satis prolixas in Vegetium Frontinumque dare certum est, nisi stiteris per typographum.

Gallice prodiit Vegetius per Jacobum de Walhausen A. 1616. additis figuris sive iconibus. Veterem Vegetii versionem Gallicam, fortasse Jo. Clopinelli, qui sub Philippo IV. vixit, (vide Sorelli Bibl. Gallicam pag. 195.) cui titulus *de l'art de Chevalierie*, memorat Salmasius Lib. de re militari Rom. c. 1. Prodiit etiam Vegetius Frontinus & Modestus Gallice 1536. fol. apud Christian. Wechel. In Catalogo Bibliothecæ insignis Seidelianæ Berolin. 1718. 8. pag. 299. inter libros in quarto n. 735. memoratur Grafen Flavii Vegetii Renati. Hinc Germanice lucem vidit Vegetius Augustæ Vindellicorum A. 1529. fol. Geunf Beucher der Nitterschafft. *Lusitanice* vertit Petrus Dux Conimbricensis, idem qui Officia Ciceronis in linguam illam transtulit. *Hispanice* Jo. Venegas Quixada, cujus versionis MS. meminit Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hispan. p. 607. *Germanice* lucem vidit Augustæ Vindellicorum A. 1529. fol. V. Beucher der Rittererschafft.

VII. Exstant itidem Vegetii nomine, sed alterius utique, *Publii* nimirum Vegetii artis Veterinarie (α) sive *Digestorum artis Mulo-*

(α) Veterina animalia dicuntur ad vecturam idonea, velutj *veterina* vel *veheterna*, equi, asini, muli, quos *generis veterini* nomine complectitur Plinius VIII. 424. Hall.

Mulomedicina Libri IV. Basil. 1528. 4. primum editi per Joh. (a) Fabrum Emmeum Typographum Juliacensem, cum præfatione Hermanni Comitæ à Nuenare, præpositi primariæ ædis Colohiensis, ad Ferdinandum Hungariæ & Bohemiæ Regem. Hæc editio cum notis MSS. fuit in Bibl. Clariss. Almelovenii. Eandem editionem cum antiquissimo Corbejensi & optimæ notæ codice litteris uncialibus exarato (licet lacunis hinc inde deformato) collatam accepi ex auctione Gudiana. Ex eodem Codice V. C. Marquardus Gudius supplevit præfationem Libri IV. quam donec novam totius operis editionem curare detur, h. l. integram apponere volui.

Solennis excusatio negligentium est, dispendia ex dissimulatione venientia DEO imputare vel casibus. Minus namque peccare se credit ignavia, si id, quod ipsius culpa accidit, ad præstatem incipias deferre fortuna. Sic de ægrotantibus dicitur moriturus, & si Medicina cesset, evadit. Cui disputationi, quia non solum iners sed etiam impia est, non libenter assenserim. Malo enim nihil expertum relinqui, quam si quid calamitatis evenierit, avaritiæ vel dissimulationibus imputari. Sed fortasse aliquando vera videantur in homine, qui divina providentia ac dispositione factorum creditur regi. Animalia vero, cum quibus divinitas nihil dignatur habere commune, nisi hominum studio impensisque curentur, absque ambiguitate pereunt. Quid enim jumentis spei superest, quæ divinitas fovere respuit, si hominum medela cessaverit. Sæpe accidit, ut neglectis animalibus, quæ primo cum perirent morbo, contactu crescens pestilentia greges integros perimat, quum polluta à languidis pascua insectique fontes ita nocent, quasi in venena vertantur. Postremo egroti odor cum sanorum impleverit nares, ipso fatore visceribus inseret morbos. Sic ad pullos mors à matribus corrupto lacte transmigrat. Sic in numerosis stabulis quamvis vile jumentum, si contagiosam semel susceperit passionem, veloci transitu pretiosa quoque jumenta consumet, sed adversum omnia, diligentia, studium, herbarum potestas, curandi scientia prodesse consuevit. Sicuti Medicorum prima doctrina est, humani corporis partes organorumque cognoscere, ita necessarium
Malo.

Hist. & XI. 46. & veterina pecosi opponit X. 73. Vide Festum, Noniumque. Lucretius V. 888.

Ne forte ex homine & veterino semine æquorum

Conferri credas Centauros posse. --

(a) In Merklinilindenio renovato p. 1037. male vocari videas *J. Februm*: apud Vossium p. 79. de Philosophia perperam legitur *Jac. Fabri*. Idem ait se accepisse libros illos Londini apud virum doctum exulare Mbtos alteraque parte auctiores. In catalogo librorum MSS. U. Vossii inter Codices latinos num. 115. video memorari *Vegitium de re Vgetinaria* editis auctiorem & emendatorem.

Mulomedicis de ossibus, de nervis ac venis jumentorum universa perdiscere. Neque enim curare rationabiliter potest, qui qualitatem rei quam curat, ignorat: Prodiit deinde Vegetius è pluribus codicibus castigatus, curante Sambuco, Basil. 1574. 4. Novam operis supra memorati editionem molitus est *Casp. Baribolinus* Thomæ filius cum suis & *Jo. Rhodii* notis: ejusque jam primum folium speciminis loco typis exscriptum est una cum dedicatione ad Illustræm Virum Ant. Magliabechium. Codex membranaceus hujus scriptoris servatus Neapoli apud illustrem Virum Josephum Vallettam. Jo. Rhodius in Lexico Scriboniano pag. 369 promissit se *Gargilii Martialis Veterinarii* nondum editi fragmentum cum *Publico Vegetio* emendatiore editurum. Multa Vegetii mulomedici loca emendat notis ad eundem Scribonium. Vegetium de mulomedicina, nec minus Chironis Centauri, Absyrti & Cl. Hemeroti de arte Veterinaria Libros X. & Oliverii Neapolitani Librum de equis, MS. servat Norimbergæ Vir nobiliss. D. Gottfridus Thomasius.

Hetrusca lingua prodiit Venet. 1543. 8. cum Hippiatricis Græcis in idem idioma translatis, & Laur. Rusii libro ejusdem argumenti. *Gallice* vertit præter Carolum Stephanum, teste *Cruicimano* Bibl. Gal. p. 43. Bernardus Podius (du Poy mon clar) Lucensis in Bearnio Paris. 1563. 4. vide Antonii Verderii Bibl. Gallicam p. 117.

Auctores Vegetius laudat Pelagonium, Columellam, Chironem & Absyrtum, ex quibus Absyrti & Pelagonii nomen occurrit etiam inter Græcos Veterinariæ sive Hippiatricæ scriptores duobus libris collectos, & in Geoponicis, de quo utroque opere opportunior dicendi locus erit in Bibliothecæ Græcæ libro quinto.

VIII. In Bibliotheca Simlero Gesneriana lego Vegetium Prætextatum Aristotelis priora & posteriora Analytica, sive potius Themistii in illos commentaria latino sermone tradidisse. Quod hauserunt è Boethii libro 1. majorum commentariorum in librum Philosophi *τῶν πρῶτων*. Sed de illa translatione quia edita haud est nihil habeo quod dicam.

IX. MACROBIUS AMBROSIUS AURELIUS THEODOSIUS (a) Vir Consularis & illustris, sacrique cubiculi præfectus,
Tom. II. H

(a) De patria ejus quæ fuerit non certo constat. Pro Græco habere videtur Erasmus in Ciceroniano: *Æsopicam corniculam mihi nominas, ex aliarum pennis suis contexit cantores. Itaque sua lingua non loquitur, etsi quando loquitur Græculum latine balbutire credas.* Romanum se ipse discrete negat præfat. in Saturnal. ubi æqui bonique consuli cupit, si sub alio ortum cæle latine lingua vera non adjuvat, vel si in suo

fectus, Honorii & Theodosii jun. temporibus floruit, ut patet à Codice Theodosiano lib. VI. titulo 8. * MACROBII Commentarios in Somnium Scipionis respicit, Macrobius subinde allegans Honorius Augustod. in Libris IV. de Philosophia mundi & Libro de Solis affectibus. Macrobius Theodosium testem citat Zacharias Chyropolitanus T. XIX. Bibl. Patrum, edit. Lugd. p. 859. Macrobius *Grammaticum Romanum* h. e. Romanis disciplinis inutritum vocat Reinesius p. 460. Epist. ad Rupertum, qui p. 461. & 492. de eo plura. Patria Parmensem scribit Ricciolus in Alma-gesto, ubi recte reprehendit Genebrardum, Sansovinum & Thevetum, qui ad seculum secundum à nato CHRISTO retulerunt, & confectores indicis Bibliothecæ Vaticanæ qui ad decimum. De dignitatibus quas gessit Macrobius, vide Jac. Gorfredum ad Codicem Theodos. & Reinesii Epistolas ad Rupertum p. 462. 492.

X. Extant ejus *commentariorum in Somnium Scipionis*, à Cicerone descriptum libri duo, magna eruditione æferri, ad Euthathium filium; hos Græce transtulit, non Gaza, sed Maximus Planudes, cujus versione hædenus inedita usus Jac. Cujacius, & in Thesauro Græcarum Vorum Guil. Morellius. Occurrit illa in Bibl. Regis Galliæ codice 683. teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 280. * Versio Græca commentariorum in Somnium à Planude composita memoratur etiam in Catalogo MSS. Græcorum (a) Seguerii p. 12. Commentarios illos partem esse Saturnaliorum perperam ab illis divulsam notat Barthius ad Claudianum p. 918. Idem p. 791. *Somnii commentationem, partem esse Saturnaliorum suspicari faciunt manu exarata membrana, in quarum antiquissimis reperio: Macrobius Theodosius Viri Consularis & Illustris Commentariorum tertiæ diei Saturnaliorum liber primus incipit: Ut non in libros opus illud suum, sed in dies distribuisse videatur Macrobius; singulorum autem dierum operas aliquot libris distinxisse, quorum tertium occuparint bi de somnio Scipionis enarrato Commentarii. Quæ res & reliquorum tenori congruit, qui non aliter interiores Maronis sensus & doctrinam inquirunt quam iste Marci Tullii. Potest autem, ut ante exordium tertiæ hujus Saturnaliorum libri exciderit minutum quoddam Epistolum, quod hos Commentarios ordini Operis instituti conciliaverit; Tertius vero quartusque, ut hodie positi sunt, vix unum librum faciunt, ubi cum præcedentibus & sequentibus compa-*

rare suo sermone Romani oris elegantia desideremus. Non minus incerta res de religione Macrobi. Christianis eum annumerat Barthius p. 1238. Adversar. contra homo Ethnicus dicitur Spanhemio dub. Evangel. T. I. p. 533. cui assentiri malim. Ambigui hærent Grotius ad Matth. 15. 16. & Huetius p. 789. demonstrat.

• (2) In Celeber. Montfauconi Bibl. Coisliniana p. 510.

raveris. Nec tertius omnino secundum, talis quidem sequi debet : cum finis secundi dicat alterius diei operas apud Symmachum discipulandas esse, principium autem tertii de Vettii domo ubi conventum fuerit, sermonem habeat. Omnino aliis libris inventis opus erit, ut is auctor concilietur ordini suo, quos inquirere adhortor quibus talium copia est : utilis enim est scriptor, quamlibet aliorum excerptor : cum sic etiam non pauca nos doceat nullibi Antiquitatis alibi exstantia. Raphael Volaterranus libro XVII. Commentariorum Urbanorum scribit Macrobius de Saturnalibus à Maximo Planude in Græcum sermonem esse conversum. Fortasse is non alios quam libros de somnio dicere voluit aut debuit. De eo quod ex Seneca, Gellio præcipue, tum ex Valerio Maximo & aliis scriptoribus, etiam quando non nominat, multa mutuatus est Macrobius, adi Jacobum Thomassium de plagio §. 503. Hieron. Mercurialem III. 5. Var. Lect. & Guilelmum Saldenum de libris pag. 167. 176. seq.

XI. *Saturnaliorum* (a) *Convivialium* sive variarum dissertationum super variis jucundæ & reconditæ doctrinæ argumentis ad eundem Eustathium libri VII. veluti totidem dies, quibus ad convivium convenire qui inter se colloquentes (b) inducuntur narrante ad Decium Posthumiano, Vettius Prætextatus Rex mensæ, Flavianus Q. Aurelius Symmachi frater, Symmachus ipse, Cæcinnus Decius Albinus, Furius Albinus, Eustathius, Nicomachus Avienus admodum adhuc adolescens, Evangelus, Eusebius Rhetor, Disarius Medicus, Horus & Servius Grammaticus. Multa in his libris ex Gellio mutuatum Macrobius, & librum septimum fere integrum ex Plutarcho repetiisse observatum est, sed propterea plagiariis merito annumerandum esse non facile dixerim. * Sub extremum libri septimi videntur quædam ad operis absolutionem deesse.

XII. Prodiere hæc Macrobii scripta Venet. 1482. Brixiae 1483. Venet. 1492. fol. nec non 1500. fol. typis Philippi Poncii Mantuani & iterum Brixiae 1501. fol. quæ fuit apud V. C. Jac. Perizonium; Bononiæ 1501. Florent. 1515. 8. è Nic. Angelii castigatione

H 2 & Ba-

(a) Hos libros Saturnaliorum Macrobii intellige quando in Petri Blesensis prologo commentarii de amicitia vides laudari librum Saturni. Nisi Verrii Flacci Saturnum innui malis. Sed apud Marium Victorinum in 1. Rhetoricæ Ciceronis pag. 86. edit. Pithœi pro Saturno lege Socratem. Est vero iudice Joh. Sarisberienfi lib. 8. Policrat cap. 10. Macrobius conspicuus in sententiis, in verbis floridus, & tanta rerum venustate redundans, ut in institutione convivii & dispensatione Socraticam videatur dulcedinem propinare. Diverfus ab hoc Macrobius Presbyter, de quo Clariss. Caveus in Hist. litteraria scriptorum Ecclesiasticorum ad A. C. 344.

(b) De his consule Pontani auctarium notatum ad Macrobius p. 741. seq. & Macrobius ipsum lib. 7. c. 4.

& Basil. 1519. fol. ex emendatione Jo. Rivii Veneti. Coloniz etiam lucem adspexit A. 1521. fol. ex *Arnoldi Vesalensis* recensione, qui lacunas supplēvisse, Græca addidisse, capita distinxisse, commata discriminasse, innumera emendasse se proficitur nullo MSto Codice adjutum. *En sibi*, inquit in præfat. *Macrobius ex fædo nitidum, ex obscuro apertum; expeditum ex intricato, ex confuso digestum.* Nulla exemplarium vetustas, nulla chartæ excusse pulveribus, nulla dispunctæ membranæ, ut fieri solet, nostram hanc opellam promoverunt: sed si quid præstisimus, id sedulo labore & crebris lucubrationibus elimatum est. Coloniz iterum A. 1526. fol. & 1527. 8. & quæ præ superioribus laudatæ editiones Veneta ap. Aldum 1528. 8. & Basileensis 1535. fol. emendata & suppleta è Codicibus & insignibus MSS. à Joachimo Camerario. Prodiit & Macrobius Lugduni ap. Gryphium 1532. 1542. 1548. 1555. 8. 1560. 1585. 12. Genev. 1597. 12.

Editionis Parisiensis A. 1585. 8. auctor & castigator H. Stephanus in præfat. primus spem fecit vulgandi è codice Pithæano libri Macrobi *de differentiis & societatibus Græci & latini verbi*, sive excerptorum è libro Macrobianò hujus argumenti auctore *Joanne* quodam, forte ut suspicabatur P. Pithæus & Jac. Usserius in Epistolis Hibernicis *Erigena Scuto* (a), qui temporibus Caroli Calvi vixit. Hic libellus seorsim primum prodit Paris. 1588. 8. cum notis Joannis Obsopæi, & inter Grammaticos veteres A. 1605. editus est ab Elia Putschio. Occurrit vero etiam in posterioribus Macrobi editionibus Lugdunensi Batav. An. 1595. & 1628. 8. in qua præter doctissimas Jo. Isaaci Pontani notas & Jo. Meursii castigationes, auctorum à Macrobio allegatorum index est adjunctus. Lugdunensem editionem expressit Oxoniensis, in qua notæ quæ in priore ad calcem voluminis rejectæ erant verbis Macrobi statim subjiuntur. Denique Lugduni Batavorum Anno 1670. 8. Oxoniensis illa repetita est, additis ad commentaria in *Somnium* animadversionibus (non Jo. Friderici, ut in Hallervordi Bibl. legitur) sed Jacobi Gronovii, qui ad commentarios in *Somnium Scipionis* usus duobus MSS. & ad *Saturnaliorum* libros uno MS. chartaceo Bibliothecæ Leidensis Academiæ, locis quibusdam in utroque opere, priore præsertim, non infelicitè lucem attulit, medicamque manum admovit. Idem in limine operis proluxa quædam loca profert ex *Geometria Anonymi veteris*, quam inter schedas Parentis sui repererat, & ex alio MS. gemini argumenti Anglicano, in quibus Macrobius Ambrosius Theodolus in testimonium citatur, & quorum uterque si prodit com-

menta-

(a) Vide Vossium lib. 1. Aristarchi c. 47

mentaria in Somnium Scipionis legisse. Gronovii editio recusa est Lond. 1694. 8. Nic. Heinsium & Petrum Lambecium in Macrobio emendando haud parum operæ studique posuisse constat ex libro VI. de Bibl. Vindobonensi p. 266. ubi mentio Codicum antiquissimorum Neapolitani & Thuanei. * *Gallicam* Macrobio editionem molitus est illustri Couturius, cui Lucretii & Apuleii versiones debemus, nescio an absolverit.

XIII. In Colomesii Catalogo MStorum II. Vossii inter Codices latinos num. 30. occurrit fragmentum è Macrobio *libris de differentia stellarum & de magnitudine Solis*. Et num. 48. *Sphæra Macrobio*. Denique num. 91. *Macrobius de palliis que sunt lapidum nomina*. Videndum sintne hæ lacinie è Commentariis in Somnium Scip. petitz. * Trotula, *Macrobius*, & Gilbertinus de secretis mulierum, MSS. exstant Norimbergæ apud laudatum D. Gotsfredum Thomafium.

XIV. Syllabus Auctorum qui MACROBIO nominatim laudati, ex editione Jo. Isaacii Pontani Lugd. Bat. 1628.

A ccius, Lucius pag. 189, 154, 455, 456, 460, 471, 472, 567.	Aristoteles 140, 243, 292, 431, 513, 590. notatus 147, 538, 539.
Asterianus, Calvus. 333.	Asclepiades 440.
Atius 471. Vide Accius.	Asinius Pollio 171.
Æschylus 244, 434, 435, 439, 446.	Asper 330. notatus, 328.
Afranius 313, 469, 471, 472, 483.	Atta 309.
Albinus Postumius 313.	Attejus Capito 218, 339, 536.
Alcæus 438. 545.	D. Augustinus, 278, 482.
Alcman. 552.	Aulus Albinus Cos. Rerum Romanarum Græcus scriptor 161.
Alexander Ætolus 444.	Aurelius Cornutus 432. notatus ibid.
Anaxandrides 441.	Boethus, vel Boethos, 59.
Antias Valerius 217.	Corn. Balbus 331.
Antipater Stoicus, 238, 241.	Gavius Bassus, libro quem de Diis composuit 193, 331.
Antonius Gniphio 343.	Cæcilius 300.
Apollodorus 191, 235, 252.	Cælius 174.
Apulejus 5, 500.	Cajus Cæsar 175.
Apollonius 424.	Callias 435.
Aratus, 367.	Callimachus 334.
Arbiter Petronius 5.	Calvus Asterianus 333.
Archilochus 233.	Carminius 434.
Archimedes 107.	H 3
Aristomenes 439.	Cassius
Aristophanes 333, 428, 439.	
Tom. II.	

- Cassius Hemina 217, 228, 325. notatus 228.
 M. Cato 174, 197, 228, 298, 307, 328, 469, 479.
 Catullus 270, 453, 454.
 Chrysippus 233.
 Cicero 175, 271, 301, 313, 352, 463, 464, 468, 479, 557, 568, 593, 594.
 Cincius, libro de fastis 209, 210, 212, 295.
 Claudius Quadrigarius, vide Q. Quadrigarius.
 Cleantes 233, 238, 245, 260.
 Cloatius Verus 308, 309, 311, 313, 329.
 Cornificius 193, 233, 237, 242, 260, 469, 443.
 Critolaus 177.
 Demosthenes 141, 273, 352, 476.
 Didymus 429, 430, 445.
 Diodorus 61.
 Duodecim Tabulæ 173.
 Dracon 573.
 Edictum Prætoris 164.
 Egnatius de rerum naturâ libro primo 471, 473.
 Empedocles 239, 508.
 Ennius 172, 448, 449, 450, 456, 459, & deinceps: irem 466, 471, 486, 487.
 Epaphus vir plurimæ Lestionis libro XVII. 329.
 Ehippus 443.
 Ephorus 428, 438.
 Epicadus 206.
 Epicharmus 437.
 Epictetus 206.
 Epicurus 480, notatus 540.
 Erasistratus 544.
 Eratosthenes 441, 547.
 Etruscorum liber 332.
 Eupolis 506, 547.
 Euripides 233, 239, 241, 261, 430, 431, 432, 442, 445, 494, 547.
 Fab. Pistor. 319.
 Favorinus 310.
 Fenestella 195.
 Festus Pompejus 322, 327, 334.
 Fulvius Nobilior 209, 217.
 Furius 451, 453, 466.
 Furius Bibaculus 271.
 Gavius Bassus. Vide Bassus.
 Gellius 190, 228, 305.
 Geminius, aut Geminus 230.
 Glaucippus 216.
 Granius Flaccus 244. Licinianus 230.
 Herodorus 533. notatus ibid.
 Hesiodus 40, 41, 105, 567, 530.
 Heraclitus 59, 80.
 Higinus. Vide Hyginus.
 Hipparchus 59.
 Hippocrates 20, 29, 59, 252, 297, 508.
 Homerus 24, 34, 184, 208, 231, 233, 235, 238, 239, 249, 252, 260, 261, 312, 370, usque ad pag. 444, deinde 464, 465, 467, 491, 492, 497, 516, 532, 539, 553.
 Horatius 310, 424.
 Hostius poeta libro secundo belli Historici 465, 472.
 Hyginus aut Higinus 186, 325, 334, 430, 486.
 Hyllus libro de Diis 319.
 Ilius in Theurante 470.
 Julius Cæsar. 229, 231, 288.
 Julius Festus de verborum significationibus libro tertio decimo. 334.
 Jul. Modestus 171, 196, 197, 229, 339.
 Juvenalis 339.
 Corn. Labeo 210, 229, 246, 424, 339. Labe-

- Laberius, 286, 287, 288, 473.
 M. Lælius augur. 179.
 Lævinus 333.
 Liber veterum Carminum 439.
 Licinius Macer 197, 217.
 Livius Andronicus 472.
 Lucanus 122. notatus ibid.
 Lucilius 175, 304, 305, 452, 453,
 466, 467, 584.
 Lucretius 451, 452, & deinceps
 472.
 Mallius 195.
 Marcus vates 236.
 Marcius Sabinus 170, 172, 195,
 330.
 Martius 313.
 Menander 5, 235, 442.
 M. Messala 193.
 Metelli pontificis max. Index
 quartus 295.
 Modestus. Vide Julius.
 Mummius 195.
 Mufonius 176.
 Q. Murius, vel Mucius. 168.
 Nævius 246. 309. 312. 452. 463.
 472.
 Nicander Colophonius 442. 445.
 Nigidius Figulus 192, 193, 302,
 324, 481, 486, 557.
 Nifus in commentariis fasto-
 rum 212.
 Novius 193.
 Numenius 7.
 Octavius Herfenius 343.
 Oenopides 237.
 Oppius 309. 311.
 Orbilius 286.
 Orpheus 238, 239, 245, 246, 264.
 Pacuvius 452, 473.
 Panyasis 443.
 Papyrianum jus 341.
 Parmenides 163.
 Parthenius 427.
 Persius 39.
 Pherecides 235, 440, 444.
 Phileas 438.
 Philemon comicus 441.
 Philochorus 197. 334.
 Pindarus 425, 426.
 Pisander 367.
 Pifo 210, 319.
 Plato 1, 22, 48, 52, 80, 100, 102, 138,
 146, 233, 261, 274, notatus 543.
 544.
 Plautus 217, 301, 310, 340, 433,
 440.
 Plinius 302, 364.
 Plotinus 36, 38, 53, 69, 79, 135,
 232.
 Plutarchus. 500.
 Polemon 436.
 Pompejus Festus 322, vide Fe-
 stus.
 Pomponius 163, 469, 486.
 Porphyrio 11.
 Porphyrius 243.
 Possidonius 260, 261.
 Posthumius Albinus 313.
 Val. Probus 445.
 Propertius 596.
 Protarchus Trallianus 186.
 Ptolemæus 78.
 Publius 273. 288, 289.
 Pythagoras 5, 7, 97, 157.
 Q. Claudius Quadrigarius 171,
 175, 229.
 Rutilius 230.
 Sallustius 170, 294, 297, 364, 533.
 593, 596.
 Sammonicus Serenus 236, 301,
 302, 305.
 Sappho 441.
 Scævola pontifex 295.
 Sisenna 469.

- Sophocles 433.
 Speusippus 233.
 Statius Tullianus 334.
 Ser. Sulpitius 322.
 Suevius poeta 311. libro quinto 452. 473.
 Symmachus 364.
 Tarquinius (a) Priscus in ostentario arborario 313.
 Tarquitiū liber ex ostentario Tusco descriptus 332.
 Terentius 584. 594.
 P. Tertius, vel Tercius 341.
 Theocritus 367.
 Theophrastus 309.
 Thucydides 329.
 Timotheus 235. 552.
 C. Titius 229, 303, 319.
 Trebatius 229, 320, 322, 326, 434.
 Tuditanus 217, 229, 230.
 Varius 452, 460.
 Vatinius 274.
 M. Varro 167, 175, 184, 185, 187, 195, 199, 205, 209, 210, 211, 217, 227, 228, 244, 290, 296, 299, 300, 303, 324, 330, 331, 335, 337, 342, 343, 468, 494, 600.
 Velius Longus 329.
 Veranius 312, 317, 327.
 Veratius Pontificalis 330.
 Vergilius Maro 8. 11, 25, 34, 40. 54. 48. 63, 65, 68, 70, 73, 107. 112. 123, 124, 132, 198, 186, 190. 218, 231, 237, 247, 264, 269, 311. 317, 245, & deinceps usque ad pag. 488, deinde, 557, 572, 584. 567, 594, 682.
 Verrius Flaccus 190, 195.
 Verus Cloatius inordinatorum (ἀτάκτων) libro secundo 329. libro quarto 309. 311. 312. libro à Gracis traditorum 308.
 Umbro 226.
 Xenagoras in tertia historia 436.
 Xenon primo Italicon 192.

C A P U T XIII.

DE CLAUDIO CLAUDIANO, & RUTILIO.

Claudianī etas. 1. Poemata varia. 2. Editiones. 3. Rutilii nūmerarium. 4.

I. CLAUDIUS CLAUDIANUS Alexandrinus, quem Blondus ridicule pro Hispano, Lud. Morerius in Lexico & Nic. Chorerius pro Gallo; Landinus, Petrarcha, Politianus & P. Colurius pro Florentino perperam venditarunt, sub Theodosio M. sed maxime sub ejus filiis Honorio & Arcadio floruit, à quibus (b) Statua est honoratus, poeta floridus & amœnissimi ingenii, sed Augustino lib. 5. cap. 26. de Civ. DEI teste à Christi nomine alienus, qui si Orosum VII. 35. audimus, *paganus pervicacissimus*.

(a) *Legē*, Tarquitiū Tuscū.

(b) Vide Barthii *Adversaria* lib. 49. cap. 1. & 19. Et varia de Claudiano collecta in parte 13. *Animadversionum Thomæ Grenii*.

*mus (a) & Paulo Diacono lib. 12. iudice poeta eximius sed infidelis. Unde Barthio qui lib. 1. Adversar. c. 7. & in notis p. 1070. Christianum cum Christophoro Landino facere non dubitat, adfentiri haud possum. * De patria & religione Claudiani bene Nic. Antonius lib. 3. Bibl. vet. Hispanæ cap. 5. Claudianus poeta celeberrimus, Theodosii filiorum æqualis, inprimis remittendus est Egyptiæ suæ genti & Alexandriae urbi, quam ejus patriam cum Apollinaris Sidonius (b) qui Carmine ad Felicem cum Pelusiaco satum dixit Canopo, tum Suidas in Κλαυδιανός, ceterique ab iis noviores (c) laudant. Florentini quidem cives (d) arrogant urbi suæ parentem ejus, sive originem, nullo autem vetustatis documento. Aliis (e) Egyptium cum natalibus, Florentiæ habitasse excidit. Genere tandem Hispanus audit apud Blondum (f), cui statim credidit noster Tarafa dum Theodosii res persequitur in tractatu suo de Hispaniæ regibus (g) eaque res jam aliquibus videtur maxime certa, ex quo Pseudo Chronico Dextri Toletani fuit insertum: Claudianus poeta ex Hispania priundus Romæ floret. Poetæ originem civi ejus & equali Dextro crederemus utique: novitio & abortivo Toletane*

(a) Guil. Caveus V. C. parte 2. Hist. litterariæ Scriptor. Ecclesiast. ait hinc jure aliquem inferre posse, quod Claudianus scriptis editis fidem Christianam oppugnaverit, etiam in iis, quæ supersunt, nulla vestigia deprehenduntur. Sed argumentum hoc ab Orosii verbis petitum levius, quam ut eo facile duci se quis patiat. Christianum Poetam hunc Claudianum plerique suspicari sunt ex his quæ de Theodosio scripsit:

O nimium dilecte DEO, cui militat ather,

Et conjurati veniunt ad classica venti.

Ita enim versus ejus afferuntur ab Augustino, Orosio, Paulino Petrocorio, Paulo Diacono & junioribus infinitis, licet Poetæ ipsius verba fuerint hæc:

O nimium dilecte DEO, cui militat alto

Æolus, & rapidi veniunt ad classica venti.

(b) Emendandus hinc Volaterranus libro XIV. Commentar. Urban. p. CXIIX. b. ubi de Poeta Claudiano: *Sed Possidimus (lege: Poeta Sidonius) qui fuit Claudiæ familiæ, dicit Pelusiacum genitum Canopi (lege Pelusiaco Canopo.)*

(c) Parthasius in Claudiani vita, Petrus Crinitus cap. 86. de poetis Latin. Bergomensis lib. 9. Chronic. abellicus ennead. 7. lib. 9. Vadianus de Poetica, Vives ad Augustin. de Civ. Dei lib. 5. c. 26. Petrus Mexia in vita Theodosii, Salmasius præf. in exercit. Plin. & alii à Barthio laudati in sua edit. *HanXius* de Rom. rer. scriptoribus pro quo male apud Nic. Antonium pag. 201. excusum *StancXius*.

(d) Petrarcha, Politianus, Landinus, Collatius, apud Barthium in Claudiani vita, quos taxat Jo. Lud. Brasicanus notis ad Politiani nutritiam. Et fortasse, si Franciscum Bivarium notis ad Pseudo Dextri Chronicon pag. 415. audimus, laborant æquivoco. Habuit enim in amicitia Claudianus sibi conjunctissimum Florentinum V. Clariss. cuius apud Græcos de re russica libri leguntur, & ad quem libros III. de rapta Proserpina ipse dedit: Exstat etiam elegia sub utriusque nomine, cujus initium: *Oria fopitis ageret cum cantibus Orpheus*. Inde factum est ut unus idemque crederetur Claudianus & Florentinus, & hoc quasi prioris à patria cognomen.

(e) Bergomensis lib. 9. Hartmannus Schedelius in Chron.

(f) lib. 7. Romæ triumphantis.

(g) Hispan. illustratæ tom. 1.

letanae urbis partui eras credemus. Sed neque hic substitit ibrasonica mentiendi audacia. Nam quod ante aliquos annos erumpere fecit è leibea abyssso Gregorius Argaizius Lucroniensis Benediclinus, Hauberti Hispanensis Chronicon, patriam quoque Claudiani apud nos constituit ad A. 391. n. 1. Claudianus Poeta Julio-brigæ natus, Romæ floret. Quod interpretatur Argaizius Lucroniensis, Julio-brigæ, id est, Lucronii; ut hinc versi in dubium possit, inventorif-ne Antonii Lupiani, au scholiastis Argaizii Haubertus ita primum conceptus fuerit. At egregiam se navasse operam in re comprobanda, tam Bivarius, quam idem Argaizius putant, quod Hispaniæ laudes apud Claudianum sæpius recurrentes collegerint. Cum vere id Hispanis Imperatoribus Arcadio & Honorio, Augustaque familie, urbane & obnoxie, ne dixerim adulatorie datum fateri satius sit. Adeo ut ex his qui ethnicum & idolorum cultorem cum Augustino & Orosio Claudianum jure credunt, non nemo existimet carminis illius in Christi laudem, quod incipit; CHriste potens rerum, auctorem quoque cum fuisse in Christiani Imperatoris gratiam compositi, quemadmodum de Tribonianus dicitur, tam recta & plura de religione Christianorum in Pandectis Justiniani, Imperatoris Christiani, quantumvis paganum inseruisse. Claudianum Poetam, Claudiani Philosophi, cujus Eunapius meminit, filium esse suspicatur Barthius in notis p. 105. Hoc Poeta inprimis delectatus est Casp. Barlæus ut ipse testatur his versibus Tom. I. Poematum pag. 417.

*Te sequimur, Phario vates celebrate Canopo,
Solaque laus nostri carminis umbra tui est.*

Statii infinitis locis æmulatorem Claudianum notat Barthius T. 1. ad Statium p. 352. Barthius idem recte paganum agnoscit in notis ad Claudian pag. 204. licet & ipse alibi & alii plerique Christianum suspicati sunt ex his, quæ de Theodosio scripsit adversus Eugenium & Arbogastem feliciter pugnante A. C. 394. præcipue ut versus illi afferuntur ab Augustino V. 26. de Civitate DEI, Orosio VII. 35. & aliis Christianis. Inscriptionem statuae Claudiano positæ, quæ exstat in Mazochii inscriptionibus pag. 8. & apud Gruterum pag. CCCXLI. 5. à Pomponio Lato (perinde ut L. Cuspidii testamentum) ex ingenio confictam putant auctores Diarii Veneti, Giornale de' letterati d' Italia T. XXII pag. 400. Traditur illa reperta Romæ in domo Pomponii Lati in Quirinali in tabula marmorea A. 1493. atque ita se habet: CLAUDIANO V. C. tribuno & notario inter ceteras videntes artes prægloriosissimo Poetarum, licet ad memoriam sempiternam carmina ab eodem scripta sufficiant, adtamen testimonii gratia ob judicii sui fidem DD. NN. ARCADIUS & HONORIUS felicissimi

cissimi ac doctissimi Imperatores statnam in foro Divi Trajani erigi collocarique jusserunt.

Ἐν τῇ Βερυλίοις τὸν καὶ μῦσαν Ὀμήρου
Κλαυδιανὸν ῥόμῃ καὶ βασιλεὺς ἵδισαν.

Comitem Orientis fuisse Claudianum, esseque cum ipsum ad quem extat lex 2. Cod. Theodos. de Judæis, Cœlicolis & Samaritanis, putat Seldenus lib. 2. de jure Nat. & Gent. cap. 3. Atqui in editis tantum vocatur Claudius, ut Gudius ad Gruterum annotavit.

II. Exstant (a) ejus. 1. De (b) Olybrii & Probrini fratrum Consulatu Panegyricum scriptum A. Christi 395. * Panegyricos Claudiani etiam Plinii Epistolis subjecit H. Stephanus A. 15 92. 12

8. In Consulatum Mallii Theodori A. C. 399
10. 11. In Consulatum duplicem Flavii Stiliconis Libri III. & liber de bello Getico sive Pollentino, hoc est prælio, quo Alaricum Stilico ad Pollentiam profligavit. Confer Barthii notas p. 182. 184. & Thomam de Pinedo ad Stephanum Byz. in Πόλεως pag. 558. ubi adulatorii dedecoris exemplar in hoc Claudiani poemate exstare ait.

7. De bello Gildonico quod Consulatu quarto Honorii gestum est liber, cujus altera pars vel potius liber secundus desideratur.

13. Panegyris Serenæ Regine, Conjugi Stiliconis dicta.

14. Palladii & Celerina Epithalamium à milite Claudiano scriptum.

3. 4. 12. Consulatum tertium & quartum & sextum Honorii Augusti tria Panegyrica, A. C. 395. 398. 404. * In Consulatum quartum Honorii Augusti commentario illustravit V. C. Jo. Casp. Kuhnus Argentor. 1707. 4. Mariangelus Accursius diatriba in Ausonium, proferens locum ex Claudiano in sextum Honorii Consulatum, testatur se ex vetustis exemplaribus hunc Poetam, dum Germaniam Sarmatiasque peragraret, septingentis fere mendis inter equitandum eluisse.

§. 6. In

(a) De Claudiani scriptis atque editionibus consulendus Polycarpus Leyserus in hist. poetarum & poematum medi ævi Halz 1721. 8. p. 27. seq.

(b) Numeri quos singulis poematis præmissos vides, respiciunt ordinem editionis Nic. Heinssii. Cæterum primum hoc esse inter ea quæ latino carmine Claudianus edidit, Barthius probat ex Epist. 4. ad Probrinum.

Romanos bibimus primum te Consule fontes,

Et Latia cessi Graja Thalia toga.

Equidem de Græcis hujus Poetæ scriptis nihil extat præter pauca quædam ex Anthologia inedita producta à Salmasio ad Hist. Augustam & fragmentum Gigantomachiz, de quo vide etiam Bembi Epistolas pag. 429. seq. & duo Epigrammata de Civitallo. Ad Epigrammata nescio quis in margine notavit cum origines Tarfi, Anazarbi, Beryti, atque Nicææ scripsisse. Οὗτος δὲ Κλαυδιανὸς ὅστις ἐ γράψας τὰ πρῶτον Τυρῶν, Ἀΐαζαρος, Βυρῶν Νεμελῶν. Vide Allatium de Georgiis p. 362

5. 6. *In nuptias Honorii Augusti & Mariæ* Carmen Heroicum, cum quibusdam fescenninis, Alcaico & Anacreontico versuum genere.

15. *Raptus Proserpinæ Libri III.* ad (a) Florentinum, quod opus eximium fati prohibitus Poeta non videtur ad umbilicum perduxisse. Hos libros post *Janum Parrhasium* Mediolan. 1500. fol. & 1505. 4. Paris. 1517. 4. Basil. 1539. 4. uberius commentariis illustravit *Nic. Biffius*, Nobilis Bergomensis, quibus vitam Poetæ præmisit Mediolani 1684. fol. * Hoc poema & alia quædam Claudiani *Gallico* carmine feliciter reddidisse Franc. Pipinum scripsit Franc. a Cruce Cenomana Bibl. Gallicæ pag. 102. Italico carmine donavit etiam Marcus Antonius Ginucci, Senensis A. 1542. quamquam lucem demum vidit Venet. 1608. 8. recusum (b) Senis 1715. 8. Anglice nuper reddidit Hughesius Londini 1715. *Gaufridi Viteracensis* commentariis in hos libros usus est Theodorus Pulmannus. Existat etiam raptus Proserpinæ Claudianeus ex veteri editione in 4. sine anni notatione & loci.

16. *Gigantomachia* (c) quam Græco etiam carmine descripsit Claudianus, ex quo versus quosdam profert Arsenius Monembasiæ Archi-Episcopus in Apophthegmatis Græce editis Leonique Decimo ab auctore dicatis p. 137. b. & ex eo Barthius in notis ad Claudian. 938. Nic. Heinsius p. 236. Ceterum Gigantomachia quoque latina pars extrema desideratur, quæ è Græco translata vel ab ipso Claudiano, vel ut Nic. Heinsius pag. 241. suspicatur, ab alio temporum istorum scriptore. Idem quoque sibi persuadet de Epistola ad Hadrianum & Idylliis nonnullis qualia Phœnix, histrix, torpedo, Nilus & Magnes. *Ut enim aliquid Claudianeum, inquit, in illis facile agnoscas, ita languent numeri plerumque &c. Nec acceperim iis qui seni & effato ista excidisse opinantur.*

17. *Epistola IV.* ad Hadrianum, Serenam, Olybrium & Probinum. *Tria item Epistolia* sive *Epigrammata* ad Gennadium ProCOS. Æternalem & Maximum, quorum duo postrema Nic. Heinsius inter ea quæ Claudiani haud videntur rejecit.

18. *Epigrammata & Poematia XLVII.* hoc est *Idyllia VII.* Phœnix, hystrix, torpedo, Nilus, Magnes, Aponus & Pii fratres.

(a) Si Gyraldum sequimur, hic est Florentinus cujus fragmenta occurrunt in Græcis Geoponicis.

(b) *Giornale de' letterati d'Italia* Tom. 26. pag. 280.

(c) Hicron. in Esaiæ XXVII. *Poeta quidam Poeta in Gigantomachia iussit: Quo fugis Encelade? quæcumque accesseris oras, sub Jove semper eris.* Respicit iterum in Amos V.

res. Tum *Epigrammata* de mulabus Gallicis, de sene Vero-
nensi, de apro & leone, descriptio armenti, de concha, de cry-
stallo, septem latina & bina Græca (ex libro IV. Anthologiæ)
Græcum itidem *ἐν μυστρά γυρίσας* (al. *μαχλάδα*, confer Jac. Gro-
novii notas ad Arrianum de Alexandro p. 198.) *ἐν δ' ἄλλοις τυπιδίοις*
παρ' ἀντὶ. De Polycaste & perdice. De Zona equi regii missa Ho-
norio à Serena Regina. De Zona missa Arcadio. De chlamyde
& frenis. De freno, phaleris & cingulo equi, Honorio à Sere-
na missis. Deprecatio ad Alethium quæstorem. In Curetium
duo Epigrammata. In Jacobum Magistrum equitum. * Clau-
diani *Phenicem* cum amplissimo commentario ab Ignatio Bracci
vulgarum Italice Maceratæ A. 1622. laudat Crescimbenius in Hi-
storia Poeseos Italicæ lib. V. pag. 362. Ad *bisftricem* conferendus
Ez. Spanhemius notis ad Callimachum pag. 199. *De fontibus Apo-
ni*, habetur etiam inter scriptores de balneis Venet. 1553. fol.
Leo Allatius de Georgiis pag. 362. testatur in MSto Epigram-
matario Græco ad Claudiani Græca Epigrammata notari in mar-
gine: *ἔτος ὁ Κλαυδίου ἀνέβη ὁ γράψας τὰ πατρια Ταρσῶ, Ἀντιάρβῳ, Βαρυτῶ,
Νικαίας*. Hisce Heinsius subjicit, Claudiano ut ipse quidem pu-
tat minime tribuenda: In podagrum. Ad Æternalem. Ad Ma-
ximum qui mel misit. Rimanti telum ira facit, sive de iracun-
do. De locusta fragmentum. De balneis Quintianis. In Theo-
dorum Mallium & Hadrianum. Descriptionem portus Smyr-
nenfis. Descriptionem Insulæ sive, *Est in conspectu longe locus*.
De quadriga marmorea. Fragmentum duorum versuum: *Sor-
didus ex buveris* &c. De paupere amante bina Epigrammata.
In sepulcrum speciosæ. De birro castoreo. Carmen paschale:
Εἰς τὸν Σωτῆρα. Εἰς τὸν διωσκόταν Χριστόν. Laus Christi. Miracula Chri-
sti. In Sirenas. Ex his Carmen paschale, laus Christi (a) & mi-
racula Christi alterius Claudiani (Mamerci) vel S. Damasi Pa-
pæ sunt, etsi Barthio aliter visum, qui Poetam nostrum ut di-
ximus accenset Christianis. * De Carmine paschali, laude Chri-
sti, miraculisque Christi, quæ S. Damasum fortasse auctorem
agnoscunt, vide Martium Milesum Sarazanum ad carmen no-
num Damasi pag. 167. Cum notis G. B. Speltini prodierunt
etiam Erfurti 1501. 4. in collectione poematum Speltini. Ab eo-
dem Barthio p. 1071. seq. tria affertuntur Epigrammata, *de aequi-
la*, *laus Liberi* & in *Marcum*, quæ Claverius primus ediderat,
& Barthius tertio excepto non indigna Claudiano arbitratur.

2. & 9.

(a) In quibusdam Codicibus Damasi nomen præferre ait Colomesius ad Gy-
raldum de poetis p. 259. Damaso etiam tribuit Antonius Delrius in calce co-
njecturarum ad Claudianum.

2. & 9. *In Rufinum* (a) libri II. & totidem in *Eutropium Eumuchum*. Denique hisce Claudiani scriptis subjici solent *laudes Herculis* ab Anonymo Poeta Heroico carmine decantatæ. Ut omittam epigrammata in Nic. Heinssii notis p. 274. 275. vulgata, quæ inscribuntur de Dulcio, de Hippopotamo. Quæ in mensa de Sardonyche lapide, & Euclerius Comes. * In Codice Vaticano Nic. Heinssius reperisse se testatur *Epithalamium Laurentii*, Claudiano indignum, versuum LXXXVII. *De liberalibus*, VI. versuum. *Laudem Martis*, versuum XII. *De Juvenalibus*, III. versibus & quidem mutilis.

III. Editio Claudiani princeps Veneta A. 1470. laudatur à Thoma Dempstero notis ad Corippum: Vicentina Anni 1482. usus Nic. Heinssius. Has demum insecta Parmensis Angeli Ugoleti 1493. 4: & Vicentina altera 1498. fol. *Pontici Virunii* Tarvisini, sive Bellunenensis potius commentarios memorat auctor additionum ad Trithemium. Cum notis Jo. Cameris prodiit Claudianus Viennæ 1510. 4. Neuter inspectus Nic. Heinssio, vel qui eos pag. 1360. Adversariorum videre optabat Barthio. Sine commentariis postea Claudianus excusus ap. Aldum A. 1523. 8. tum eadem forma Paris. 1530. Basileæ 1534. apud Mich. Isingrinium, castigatus insigni Studio Mich. Bentini, & Jo. Honteri Coronensis. Florent. 1549. Lugduni 1551. & ibid. A. 1548. 12. Porro ex Theodori Pulmanni recensione cum M. Antonii Delrionis notis, Antvverp. ap. Plantin. 1572. 1585. 1596. & deinde sæpius, 12. Cum Stephani Claverii (b), Parrhasii & Delrionis notis & Jo. Tornorupæi (c) commentario ad carmen de tertio, & quarto Consulatu Honorii Paris. 1602. 4. Cum *Thomæ Dempsteri* annotatis, Flexiæ 1607. minore forma, non magnæ rei, Heinssio iudice, qui uberiorem ejusdem, quem promissit, commentarium luce donatum haud esse annotat. Cum observationibus Barthii vix viginti annos nati prioribus Hanov. 1612. 8. Ceterum præstantissimæ Claudiani editiones sunt Heinssiana cum Nic. Heinssii (d) notis Lugd. Bat. 1641. 12. Barchia-

na

(a) De hoc Rufino uti de Eutropio quoque fufe Zosimus libro V. Ceterum fallitur Auctor pandectarum Brandenburg. qui T. 1. p. 76. *Alani Anti-Claudianum* oppositum esse Claudiani Rufino, cum sit poema Theologico philosophicum, quod inscribitur Anti-Claudianus h. e. poema Claudiancis haud infirius, perinde ut *duabus* est *est* *est*.

(b) Claverius typographi vitio vocatur in Actis eruditor. Anni 1655. p. 157.

(c) Joannis Tornorupæi, non indocti, & admodum industrii lucubrationes in Claudianum desiderare se scribit Barthius ad Statium Tom. 3. pag. 392.

(d) In Heinssium Poetarum latinorum Æsculapium iniquior Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Juda pag. 173. testatur se ex auctione Heinssiana redemisse quinque exemplaria Claudiani, quibus omnes collationes M. Storum codicum vir ille doctus commiserat.

na cum commentario five secundis curis (*) Casp. Barthii Francof. 1650. 4. Neque recusa est hæc editio A. 1654. sed novum tantum, ut solet à Bibliopolis fieri, titulum præfixum ostentat. Recensendam sibi sumpsit Barthius Raphelengianam editionem omnium tum emendatissimam : à Josepho Scaligero, ut persuasum est viris eruditis, castigatam. Schreveliana cum notis Variorum, Amstel. 1659. 1665. 8. & denique Parisiensis cum interpretatione & notis Gvilelmi Pyrrhonis in Academia Cadomensis doctoris Eloquentiæ in usum Delphini 1677. 4. * De altera se editione Claudiani cogitasse Nic. Heinsius, qui XXXVIII. Codices MSS. & editiones plurimas inspexit, testatur in litteris ad Sirmondum datis Holmiæ 1650. Tom. IV. Operum Sirmondi pag. 726. quod & negligentior se præstitit typographus me absente, & ego quoque dum libris destituor, nimis præcipitarim has curas. Sed neque posteriores illæ Heinsii curæ, uti nec Delrii, vel Claverii, aut Dempsteri uberiores in Claudianum lucubrationes viderunt lucem, uti nec annotationes Hieronymi Surite, quas Cæsaraugustæ servant Carthusiani, nec Bartholomei Morlani notæ indexque locuples, & accuratus. Leonardum Digges Londinensem Claudiani Poemata de Latino in Anglicanum styllum vertisse testatur Antonius Wood in Historia, & Antiquitatibus Universitatis Oxoniensis Tom. 2. pag. 64. Italica metaphrasi nuper donavit Nicolaus Berengani, Poésie di Claudio Claudiani, tradotte da Nicola Berengani, Nobile Veneto, con l'annotazioni sopra l'erudizioni, favole, istorie antiche &c. aggiuntovi l'argomento ad ogni poema, Venetiis 1716. 8. duobus Voluminibus. De aliis hujus viri nobilissimi poematis, & lucubrationibus vide sis Diarium Hagense Journal littéraire Tom. IX. pag. 474.

IV. CLAUDIUS RUTILIUS NUMATIANUS Gallus, Vir Consularis urbiq; præfectus, & Magister officiorum, five Magister palatii, Theodosio juniore imperium tenente Anno Urbis ut ipse innuit MCLXIX. h.e. Anno Christiano (b) CCCCXVI. scripsit de *reditu suo*, five *Itinerarii* libros II. Versibus elegis, ad Rufium Venerium Volusianum, in (c) præfectura Urbana successorem. Posterioris libri maxima parte amissa, quæ hujus insignis Poematis supersunt primus edidit post Petrum Summontium, qui Neapoli vulgaverat, Jo. Baptista Pius, inscripsitque:

Poema

(a) Pag. 181. Barthius ait se peculiari volumine daturum fuisse commentarium in libros de laudibus Stiliconis toto suo in Claudianum opere ampliore. Idem T. I. in Statium pag. 434. queritur suam Claudiani editionem minus emendate produisse.

(b) Confer Scaligeri prolegomena ad Eusebium,

(c) Sirmond. ad Sidonium p. 103. & 17.

Poema (a) *de laudibus Urbis, & Etruriæ, & Italiæ*, Bononiæ 1520. 4. in ædibus Hieronymi de Benedictis, ac dicavit Leoni Pontifici, præmisso carmine elegiaco non ineleganti. Onufrius deinde Panvinus Rutilium à Gabriele Faerno recensitum adjecit commentariis suis de urbe Imperio & civitate Romana Venet. 1558. & Paris. 1588. 8. Josias Simlerus additis Onufrianæ & Bononiensis edit. variis Lectionibus prælo iterum subjecit Basil. 1575. 12. una cum Æthici Cosmographia aliisque quæ supra in Mela indicavi. Hinc Josephus Castalio suis adnotationibus illustratum castigatius edidit Romæ 1582. 8. Petrus quoque Pithæus inter poemata vetera Paris. 1590. 12. recensuit & pucas quasdam emendationes subjunxit. Porro Lugduni A. 1616. cum Theodori Sizmanni animadversionibus recudi curavit Justus Zinzerlingius. Quem secutus Caspar Barthius addito Commentario primus in Germania edidit Francofurti 1623. 8. Denique Vir Cl. Theodorus Janssonius ab Almeloveen in elegantissima sua hujus Poetæ editione omnium hætenus memoratorum castigationibus, & notis, animadversiones eruditissimi Grævii propriaeque addidit Amstelod. 1687. 12.

RUTILIUS ipse de se v. 21. & 157. seq. Lib. 1. & 563. seq. de ætate sua lib. 1. v. 135. & de parente suo prætore Tusciæ v. 173. seq. Scripsit Poema suum ad Rufium Venerium Volusianum Albani F. in præfectura Urbana successorem. Confer lib. 1. v. 417. & Christoph. Broverum ad Venantium Fortunatum carm. lib. III. 8. pag. 67. Huic ut videtur Rutilio inscripta Comœdia Querolus ad Plautinæ Aululariæ exemplum composita, incerto auctore. Pro Claudio Rutilio Numatiano alii malunt Munatium. Vide Vossium de Hist. & poetis Latinis. Posterioris Libri de reditu ex Gallia in Urbem, maxima pars amissa est. In celebranda lib. 1. v. 47. seq. Roma, Claudiani vestigiis insistere notatur à Barthio VI. 12. Advers.

CA-

(a) Volaterranus auctor est Rutilii poema inventum sua ætate in cœnobio Bobiano. A Josepho Quesnello autem perperam recentioribus Poetis Italici annumeratur in Catalogo Bibl. Thuanæ. Ceterum Ethnicus fuit Rutilius, & in Judæos, ac Christianos non obscure invehitur, Monachos præcipue acriter perstringit lib. 1. v. 383. seq. 439. seq.

CAPUT XIV.

DE SYMMACHO & SIDONIO Apollinari.

*Symmachi ætas . 1. Epistolæ . 2. Editiones 3. Ætas Sidonii . 4. Carmina 5. Epistolæ . 6. Editiones 7. * Indices eorum, ad quos scripserunt Symmachus & Sidonius . 8.*

I. Q. AURELIUS SYMMACHUS Romanus, Vir Consul-
aris & præfectus Urbis, causæ gentium adversus Christia-
nos pertinax & ingeniosus assertor Valentiniani II. Theodosii &
filiorum tempora ingenio suo illustravit, inter præcipua, Am-
miano iudice (a), Exempla doctrinarum & modestiæ numeran-
dus. Perdita ejus Oratione in Vettium Agorium (b) prætex-
Tom. II. I ta

(a) Lib. XXVIII. cap. 4. Laudat Symmachum Socrates V. 14. Hist. Eccles. Ausonius
Epist. 17. Macrobius lib. V. c. i. *Quatuor sunt genera dicendi, copiosum in quo Cicero
dominatur, breve in quo Sallustius regnat, siccum quod Frontoni adscribitur, pingue
& floridum in quo Plinius Secundus quondam, & nunc nullo Veterum minor noster
Symmachus luxuriatur.* Symmachos alios ab Epistolarum scriptore ita distinguit ex
Reinesio Epist. ad Bosium p. 123. 141. Sirmondo ad Sidonium p. 34. & ad Ennodii VII. 25.
Jac. Gothofredo in prosopographia Codicis Theodos. p. 386. Petro Relando in fastis con-
sularibus &c. [1] L. Aurelius Symmachus qui Consul fuit cum Gallicano A. C. 330. [2]
L. Aurelius Avianus Symmachus præfectus Urbi A. C. 364. De hoc Valesius ad Ammia-
ni XXI. 12. p. 282. seq. [3] Hujus filius, scriptor Q. AURELIUS SYMMACHUS,
Romanus, ProCos. Africæ A. C. 370. Consul A. C. 391. & Præfectus Urbis A. C. 384.
in qua præfectura urbana Epistolas ad Imperatores libro decimo comprehensas exaravit &
Pontificem etiam fuisse observat Juretus ex Epist. lib. I. 41. II. 36. & IX. 99. Hinc for-
tasse virum religiosum appellat Radolphus Ardens, licet illud etiam elogium potuit
mereri, quod pro sua cultu religionis summis eloquentiæ viribus decertavit. Vitam ha-
jus Symmachi in Jo. Philippi Parei gratiam composuit Jacobus Gothofredus; qui eam
Lexico Symmachiano, electis, & Calligraphiæ Symmachianæ præfixit Neapoli Neme-
tum 1617. 8. [4] Q. Flavianus Memmius Symmachus, nostri filius unicus, præfectus
Urbi A. C. 415. [5] Q. Aurelius Symmachus Consul A. C. 446. cum Actio tertium Con-
sule. [6] Q. Aurelius Memmius Symmachus (superioris nepos fortasse) qui Consul
fuit A. C. 485. pater Rusticianæ, secundæ Boethii uxoris. Ad hunc Symmachum data
Epistola 31. Alcimi Aviti, nec non Ennodii lib. VII. 25. [7] Hujus nepos Q. Aurelius
Anicius Symmachus Consul cum Boethio filio A. C. 422. Symmachus Græcus scriptor
is *ἱστορίας* citatur à Tzetza ad Lycophronem: Idem fortasse quem laudant Schol.
Aristophanis Etymol. M. in *Ἀντιόχῳ*, & Svidas in *ἀντιόχῳ* & *ἱστορίῳ*. De Symma-
cho Samaritano, Græco librorum sacrorum Vet. Test. interprete dixi lib. 3. Bibl. Græcæ
cap. 12. §. 10. Hujus ut opinor Symmachi (non nostri Q. Aurelii) imitatore Helvidium
vocat Gennadius c. 31. de scriptor. Eccl. ideo nempe quod Mariam conjugio junctam fuisse
contendens, ad Symmachi Ebionitæ errorem propius accedere visus fuit. Symmachi
Medici, centum comitati discipulis mentio apud Martialem V. 9. VI. 70. VII. 17. Alius
Symmachus ὁ *κατασκευαστής*, Senator, Prætoris Symmachi F. qui memoratur Olympio-
doro apud Photium Cod. LXXX. pag. 114. Alius Symmachus Papa Romæ urbis ab A. 498.
ad 514. Symmachus alius Attaliæ in Lydia Episcopus, qui interfuit Synodo Ephesinæ
A. C. 449.

(b) De hoc Agorio vide Sponii Miscell. p. 149.

tatum cujus meminit lib. 1. Epist. 52. aliisque scriptis, Exstant

II. *Epistolarum ad diversos libri X.* post ejus obitum editi a filio Q. Flavio Memmio Symmacho V. C. quorum liber postremus Plinii junioris imitatione exhibet Epistolas scriptas ad Imperatores. Hujus libri Epistola LXI. est celebris illa *relatio pro ara Victoriæ* (a) Valentiniano oblata, sed fructus expers, & ab Ambrosio Prudentioque valide confutata. * *Relationis Symmachii pro ara Victoriæ* A. C. 384. Valentiniano oblatae meminit S. Prosper de promissionibus p. 102. his verbis: *Theodosii vero religiosi Principis imperio per Jovinum & Gaudentium Comites omnia templa expoliata, quæ vana signamenta quis nostrum permittitur ignorare? Cui Symmachus ille mirabili eloquio & scientia præditi, tamen paganus, præconio laudum in consistorio recitato, subtili arte qua valuit, aram victoriæ in Senatu restitui Christiano, ut noverat, Principi intimavit. Quem statim a suis aspectibus pulsum in centesimo lapide rhedæ non stratae impositum ea die manere præcepit.* Vide & notas Benediclinorum ad S. Ambrosium T. 2. pag. 825. seq. Prudentius 1. in Symmach. v. 633.

*O linguam miro verborum fonte fluentem
Romani decus eloquii, cui cedat & ipse
Tullius, has fundit dives facundia gemmas.
Os dignum æterno tinctum quod fulgeat auro
Si mallet laudare DEUM ---*

Alia in Symmachii laudem v. 647. seq. & præfat. lib. 2. v. 55. seq. & lib. 2. v. 19. 91. 645. 760. seq. Dictionis ejus floridam & rotundam breviter his verbis laudat Alanus in Anti-Claudiano lib. 3. p. 167.

*Symmachus in verbis parcus, sed mente profundus,
Prodigus in sensu &c.*

Sed Erasmus in Ciceroniano, *Symmachum admirentur*, inquit, *quibus studio est moleste potius quam bene dicere.* Olaus Borrichius in conspectu præstantiorum auctorum latinæ linguæ p. 22. de Symmacho: *Stylus non raro offendit aures melioribus sæculis adsuetas.* Ita enim legendum, non ostendit.

III. Prima Symmachii editio Argentinensis, 1510. 4. cui additæ Epistolæ Magni Turci, interprete Laudino equite Hierosolymitano; quam qui curavit non levi errore nostrum cum Symmacho Boethii socero confudit. Sed hoc mox emendatum est in edit. Basil. 1549. 8. Ab eo tempore triumviri clarissimi egregiam Symmacho operam navaverunt *Franciscus Juretus, Jacobus Lehius*

(a) Confer. Nic. Antonii Bibliothecam veterem Hispanam part. 1. p. 170. Gallice utramque Symmachii, & Ambrosii orationem vertit Girysus.

lius, & *Caspar Scioppius*. Jureti editio lucem adspexit Paris. 1580. Jac. Leſſii notæ Juretiſanis adjunſtæ Genev. 1587. 1599. 8. Symmachus iterum ex recenſione Jac. Leſſii 1601. ad ſanum S. Gervafii 12. Jureti notæ auſtiores habentur in edit. Paris. 1604. 4. Cum Scioppii (a) notis prodiit Symmachus Moguntiz 1608. 4. Denique Philippus Pareus Symmachum aliquoties recenſuit, eleſta Symmachiana, & Symmachianum Lexicon adjecit, Neapoli Nemetum 1617. 1628. Francof. 1642. 8. In Bibliorheca Jac. Oſſelii fuerunt Jo. Cabeliavii in Symmachum notæ MSS. Symmachum itidem caſtigavit Martinus Lipſius Juſti patruus, ut omit-tam Bonaventuram Vulcanium, qui Symmachi editionem pro-miſit præf. ad Iſidori origines. * Novam Symmachi editionem paravit etiam vir doctus *Chriſtianus Gueintzius*, Reſtor ſcholæ Hal-lenſis, cui ſuas in Symmachum obſervationes miſiſſe ſe teſtatur Reineſius pag. 244. Epift. ad Rupertum.

Pareus, Daumio judice, multis in locis Symmachum corrup-pit potius, quam corrigit. Non contemnendam tamen operam poſuit in lexico, eleſtis, & calligraphia Symmachiana. Prodie-runt quoque Symmachi Epiftolæ Lugduni Bat. 1653. 12.

IV. C. SOLLIUS APOLLINARIS SIDONIUS, patria non Arvernus, ut Savaroni viſum, ſed Lugdunenſis (b) Gallus, Chriſtianus, inter doctiſſimos ſuæ ætatis, Græce (c) non minus quam Latine peritus, & Poeta non abſurdus, poſt varios hono-res ſeculares, quibus Imperator Anthemius eum ornaverat, An-no Chriſti 472. eleſtus Claromontanus Arvernorum Epifcopus obiit A. C. 482. * Alius, & longe quam SIDONIUS antiquior, doctus ille *Apollinaris*, de quo Martialis IV. 87. & ad quem Pli-ni

I 2 nii

(a) Scioppius ſuas in Symmachum animadverſiones ſurripuiſſe dicitur Oberto Giſa-nio. Vide vitam Scioppii conſutationi fabulæ Burdonum præmiſſam pag. 161. ſeq. Phi-lippi Parei litteras ad Toſſanum in monumentis Palatinis A. 1701. 4. Francofurti vulga-tis parte 2. p. 163.

(b) Conſule Simondi notas p. 254. ſeq. qui etiam videndus de more illius ætatis, quo non contenti prænomine, nomine, & cognomine, quartum etiam adſciſcebant, vel quin-tum quoque. Sane in Epitaphio quod à Pithæo acceptum edidit Vir ſupra laudes Joſe-phus Scaliger VI. de emendat. temporum pag. 614. dicitur C. Sollius Apollinaris *Modellus Sidonius*.

(c) Hermolaus Barbarus, qui Sidonium Græcarum litterarum inſcitia notaverat, ca-ſtigatur à Jo. Savarone pag. 258. ad Sidon. Porro huius Sidonii amicus fuit Claudianus Mamercus, qui cum fratrem amantiſſimum, & erudiſſimum virorum vocat, libroſque tres egregios de ſtatu animæ diverſo tempore ſcriptos (Barth. 53. 8. Adverſ.) illi dicavit, qui ejuſdem Barthii notis illuſtrati prodierunt Cygoæ 1611. 8. Idem Barthius 14. 3. huic Claudiano incerta conjectura tribuit librum ad Jovium qui legitur inter opera Paulini. In traſcurſu etiam notandus error Gvil. Crovvei, qui in elencho interpretum S. Scriptu-ræ p. 65. Apollinarem Sidonium confundit cum Apollinari Græco Pſalmorum Davidis Metaphraſte, Sidonium laudat Alanus lib. 3. Anti. Claudiani p. 68.

nii Epistolæ II. 9. & V. 6. Alius quoque C. Sulpicius Apollinarius, Carthaginiensis, Gellio, qui doctorem illum audivit, sæpius laudatus, cujus exstant periochæ Comædiarum Terentii, & Epigramma in Catalectis veterum Poetarum, quod in Virgilio Æneidem flammis ab auctore suo destinatum composuit. Huic Apollinari in disciplinam datus est P. Helvius Pertinax, grammaticen etiam post eum professus teste Capitolino cap. 3. postea Imperator. De Apollinari, Sidonii Apollinaris (a) filio accurate Tillemontius Tom. 16. memor. Eccles. pag. 181. qui etiam de Sidonio ipso præter editores Jo. Savaronem, & Jac. Sirmondum, & Theophilum Raynaudum in Sanctis Lugdunensibus Tom. 8. opp. p. 81. seq. consulendus omnino. Alios Apollinares veterum scriptis claros referre me memini libro V. Bibl. Græcæ cap. 16. Volumine VII. p. 660. seq. Alius *Sidonius* Moguntiacensis Episcopus, ad quem Venantius Fortunatus lib. IX. carm. 9. Tom. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 582.

V. Exstant ejus Carmina XXIV. quorum secundi, quinti & septimi locum occupant panegyrici Romæ dicti Anthemio Augusto A. C. 468. secundum Consuli, Majoriano Augusto sub extremum Anni 458. & Avito Augusto Socero A. C. 456. Carmini 14. Epistola ad Polemium, & carmini 22. Epistola ad Pontium Leontium prosa scripta præmittitur. Claudiani non raro insistere vestigiis notavit Sirmondus p. 214. Lapsus ejusdem nonnullos in prosodiam admissos p. 244. * Carmina ante A. C. 472. à Sidonio edita notat Tillemontius Tom. 16. pag. 216. Affectatum scribendi genus in illis reprehendit Barthius ad Claudian. p. 465. seq. 538. 793. 816. 1169.

VI. *Epistolarum libri IX.* post carmina editi, & suadente Constantio Lugdunensi Presbytero, secunda *editio* (b) circa A. C. 478. collecti, quibus etiam passim versus intermixtos videre est. Libri septimi Epistolæ nonnæ annectitur sermo, quem Sidonius Biturigis habuit in electione Benedicti Simplicii Episcopi. * Descriptio curiæ Romanæ, quæ in MSS. rectius, ut opinor, tribuitur Hildeberto Cenomanensi, ab aliis refertur ad Sidonium Apollinarem, ut notavit Eduardus Brovvn in tomo secundo fasciculi rerum expetendarum, & fugiendarum editi Lond. 1690. f.

Opera Sidonii deperdita præstantissimus Caveus hæc recenset : (1) *Attilæ Regis, & obsidionis Aurelianensis historiam*, cujus Sidonius in Epistola 15. libri VIII. meminit: sed quam ab ipso inchoatam, non perfectam fuisse, docet eadem Epistola. (2) *Apol-*
lonil

(a) Alter filius fuit Alcimus, dux filix Severiana ac Roscia.

(b) Vide Sirmondum ad lib. IV. Epist. 10. & Tillemont. Tom. 16. p. 264. & seq.

lonii Tyanci vitam è Græco in Latinum versam; at Sirmond notæ ad epistolam 3. libri VIII. ubi illius vitæ mentio est, ostendunt à Sidonio intelligi, non versionem, sive interpretationem Latinam, sed Græcæ Apollonii vitæ exscriptionem, quam Euricus ad se mitti postulaverat. (3) *Tractatum adversus quendam dices bonos male ferentem*, cujus operis mentio est in Epist. 17. libri V: quod fortasse epigramma fuit, aut non multo longius carmen. (4) *Contestatiunculas* (a) *Megetbio Episcopo nuncupatas*. Harum meminit in Epist. 3. libri VIII. quodnam operis argumentum fuerit, non indicat. (5) *Satyram in Pæonium Marcellianæ conjurationis ducem*, de qua sermo est in Epistola ultima libri I. At satyram de qua illic sermo, quicumque titulus fuerit, Sidonius ipse ibi prorsus à se abjudicat. (6) *Librum de Missis*. Memorat quidem Gregorius Turonensis lib. 2. Hist. c. 22. *librum quem de Missis à Sidonio compositis conjunxerat*, id est contexuerat ipse; alium de Missis librum à Sidonio scriptum nemo quod sciam perhibet. (7) *Librum Causarum*: De hoc Sidonii libro nihil comperiri potuimus, nisi forte Caveus respexit ad versum hunc epitaphii Sidonii, *Causarum moderans subinde motus*. At his verbis nihil minus quam liber causarum denotatur. (8) *Panegyricos duos, alterum ad Majorianum, alterum ad Anthemium Impp.* Præter duos qui exstant, unum Anthemii, alter Majoriani, uterque metro scriptus, alium aliquem à Sidonio eorundem Impp. panegyricum scriptum fuisse, divinat, ut putamus, vir doctus: (9) *Epistolas plures*. Notavit Sirmondus gemino loco indicari, primam ipsius Epistolarum editionem non fuisse, quam Constantio nuncupavit, & quam nunc habemus, sed earum aliquot libellos ante Constantianam, sive Constantio suadente susceptam collectionem in lucem emissos. Verum hos etiam libellos complecti potuit Constantiana collectio. Fieri tamen potest, ut cum tam multas Epistolas Sidonius scripserat, nonnullæ interciderint. Num aliud intelligat auctor historiæ literariæ, nescimus. *Hæc Jacobus de la Baune S. J. præfat. ad Tomum I. Operum Sirmondi, in quo Sidonius cum Sirmondi notis splendide recens exstat Paris. 1690. fol.*

VII. Lucem adspexerunt Sidonii carmina, & Epistolæ Mediolani primum A. 1498. cura Jo. Baptistæ Pii, qui in præfatione ad Jo. Franciscum Marlianum equitem Senatorem, & Jctum Mediolanensem civem hæc habet: *Præcipitavimus editionem, in*
Tom. II. I 3 *tan-*

(a) Le mot de contestatio signifioit dans les anciens, ce que nous appelons au jourdhui la piasse de la Messe (Mabillon. liturg. Gallican. p. 224.) ainsi ces contestatiunculas pourroient bien estre la meme chose que les Messes composees selon Gregoire de Tours par S. Sidoine, qui en forma un livre & y ajouta une piasse. Tillemont. T. 16. p. 372.

*santum ut una diecula elucubraverimus hasce quas vides annotatiunculas, tumultuario, & incondito schedio, Hieronymo presbytero Asulano, divi Joannis Muri, quem vocant, Hierodulo meritisimo, qui ἀγαθὸν θάλασσαν ἐστὶν; hoc est bonorum mare. Cujus industria, & erogatione, Sidonii mille voluminum imprimitur. Deinde Basil. apud Henr. Petri A. 1542. 4. & 1597. 8. cum commentariis Jo. Baptiste Pii; hinc ex Elie Vineti recensione, Lugduni 1552. 8. apud Tornes. Cum Petri Colvii (a) notis Sidonius prodiit Parisi 1598. 8. cum præstantissimis Jo. Savaronis commentariis ibid. 1599. 4. cum Jo. Vovverii observationibus posthumis ex Geverb. Elmenhorstii recensione, Hanov. 1617. 8. cum Jac. Sirmondi notis doctissimis, Paris. 1614. 8. quæ post ejus obitum, cura Philippi Labbei auctiores exhibentur in edit. præstantissima ibid. 1652. 4. Exstat quoque Sidonius à Sirmondi recensione in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunens. tomo VI. sed omissis ejus notis. * De Joannis Wovverii studio, quod jam ab an. 1595. in emaculando Sidonio posuit, nec non de Codicibus per Nansium, Colviumque collatis, vide Jac. Fried. Reimannum in Vovverii vita Germanice edita p. 135. seq.*

VIII. Indices eorum, ad quos Epistolas scripsere Symmachus, & Sidonius.

I. SYMMACHUS.

Agorio Prætextato. 1. 44-55. 74.
 Albino 8. 25.
 Alexandro 9. 27.
 Allevio 8. 15. 9. 65.
 Almachio 8. 2.
 Alpidrio 7. 68. 69. lege Alypio.
 Alypio 7. 66-71.
 Ambrosio 3. 30-37.
 Amicis, Romam 8. 61.
 Anchio 8. 74.
 Andronico (Græco poetæ) 8. 22.
 Versus in Anicium Julianum 1. 2.
 Antiocho 8. 41.

Antonio 1. 89-93.
 Apollodoro 8. 13, 9. 14. 51.
ARCADIO Augusto. Infra in Theodosio, & Valentiniano.
 Attalo 7. 16-25.
 Attico 7. 30-34.
 Aventio 8. 40.
 Aurelio 9. 22.
AUSONII 1. 32.
 Aufonio 1. 13-31. 33-42.
 Auxentio 9. 5.
 Basso 9. 30. 24.
 Baathonii 4. 15. 16.
 Cæciliano 8. 14, 9. 50. 58.
 Callistiano 8. 43.
 Capreolo 8. 7.

Car-

(2) Confer Colvii Epist. ad Lipsium quam edidit Tho. Crenius parte 7. animadvert. p. 76. seq.

- Carterio 8. 16, 9. 7. 31.
 Celsino Ticiano fratri 1. 62-73.
 Cenforino 8. 27.
 Chrysocomæ 8. 37.
CONSTANTIUS ad Symmachum 10. 79.
 Constantio Domino semper illustri, & per cuncta magnifico, meritoque sublimi, ac præcellisq. 10. 78. 81.
 Decio 7. 35-60.
 Dionysio 8. 64, 9. 4.
 Dynapio 8. 67.
 Eudoxio 8. 31.
 Eupraxio 4. 58-65.
 Eusebio 8. 8. 34, 9. 34.
 Eugenio 4. 66-74.
 Eutropio 3. 46-53.
 Fabiano (al. Flaviano) 9. 19.
 Felici 5. 47-54.
 Flaviano fratri, per totum librum secundum.
 Florentino 4. 50-55, vide Minervio.
 Fratribus 7. 72-80.
 Frustiano 8. 3.
 Geminiano 9. 15-56.
GRATIANO AUGUSTO 9. 2-21.
 Gregorio 3. 74-82, 8. 26.
 Helpidio 5. 78-98.
 Hephæstioni 5. 34-37.
 Herculo 8. 66.
 Hesperio 5. 1-88.
 Hierophanti 5. 1. 2. 3.
 Hilario 3. 38-42.
HONORIUS Imp. ad Symmachum 10. 72, 75, 77, 80, 82.
HONORIO semper Augusto 10. 71, 73, 76, 83.
 Iamblichio 10. 2.
 Ianuario 9. 32.
 Incerto 8. 1, 11, 20, 39, 42, 52, 55, 71, 72. 9. 5. 33-48, 53, 63, 67-134.
 Joanni 8. 35.
 Jovio 8. 30, 50. 9. 59.
 Irenzo 8. 10, 11, 12. infra, Pacato.
 Juliano Rustico 3. 1-9.
 Justiniano 8. 33.
 Iusto 9. 49.
 Lampadio 8. 63. 65.
 Leoni 10. 30.
 Leporio 8. 53, 9. 10.
 Licinio 5. 72-77.
 Lolliano 8. 4.
 Longimano (al. Longiniano) 7. 93-101.
 Lucillo 8. 21.
 Macedonio 7. 26, 27, 28, 29.
 Magnillo 5. 17-33.
 Marcello 9. 11. 23.
 Marciano 8. 9, 23, 54, 58, 73.
 Mariniano 3. 23-29.
 Maximo 9. 28.
 Maximiniano 8. 24.
 Maximiliano 8. 48, 51, 55, seq.
 Messala 7. 81-92.
 Minervio 4. 35-49.
 Minervio, Protadio, & Florentino 4. 56. 67.
 Namellio 3. 10-16.
 Neoterio 5. 38-46.
 Nicomachi filiis, per totum librum sextum.
 Olybrio, & Probino 5. 67.
 Pacato 8. 12, 9. 61. 64-71. supra, Irenzo.
 Palladio 9. 1.
 Pastinato 8. 44.
 Paterno 5. 58-66.
 Patricio 7. 61-65.
 Patruino 7. 105-118, 8. 18. 19.

Perpetuo 9, 12.
 Petronio, & Patruino 7, 102, 103, 104.
 Versus in Petronium Probianum 1, 2.
 Pierio 8, 45.
 Poemenio 9, 54.
 Pompejæ 9, 18.
 Pompejano 9, 8.
 PRESBYTERORUM ex parte Bonifacii, ad Honorium Imp. 10, 74.
 Priscilliano 8, 5.
 Probino 9, 60. vide Olybrio.
 Probo 1, 56--61.
 Promoto 3, 74--80.
 Proradio 4, 17--34. vide Minervio.
 Quintriliano 8, 36, 9, 57.
 Ricomeri 3, 54--69.
 Romano 8, 28, 56, 59, 70.
 Romulo 8, 38, 62, 9, 62.
 Versus in Aradium Rufinum 1, 2.
 Rufino 3, 81--91, 8, 17.
 Sallustio 5, 55, 56, 57.
 Salvio 8, 29.
 Sapidiano 9, 16.
 ad Secularem 9, 66.
 Servio 8, 60.
 Severo 8, 6.
 Sibidio 7, 129, 130, 131.
 Siburio 3, 43, 44, 45.
 Stiliconi 4, 1--14.
 Strategio 8, 46.
 Syagrio 1, 94--107.
 SYMMACHI PATRIS 1, 2.
 Symmacho patri I. 1, 3--12.
 Symmacho filio 7, 1--15. ad præturam filii, invitatio 8, 71, 72.
 Theodoro 5, 4--16.

THEODOSIO Seniori, Imp. 10, 1.

THEODOSIO semper Augusto 10, 23, 24, 25, 33, 36--40, 43, 44, 45, 47--53, 55, 60, 62--69. infra Valentiniano.

THEODOSIO, & ARCADIO semper Augustis 10, 26--30, 32, 42, 43, 46, 34, 70.

Timasio 3, 70, 71, 72, 73.

Titiano 8, 68.

VALENTINIANO semper Augusto 10, 22, 31, 34, 36.

VALENTINIANO, THEODOSIO, & ARCADIO semper Augustis 10, 35, 61.

Valeriano 8, 69, 9, 13.

Valerio 8, 47, 57, 9, 26.

Versus in Valerium Proculum 1, 2.

Varo 9, 29, 70.

Venusto 9, 17.

Vicario Hispaniarum 9, 21.

Vincencio 9, 9, 25.

Vitali 8, 49.

Urbico 8, 32.

Zenodoro 9, 3.

II. SIDONIUS.

A Gricolæ epist. 2, lib. 1, epist. 12, lib. 2.

Agræcio Papæ epist. 5, 1, 7.

Ambrosio Papæ epist. 6, 1, 9.

Apro ep. 21, lib. 4, ep. 14, lib. 5.

Aprunculo ep. 10, 1, 9.

Apollinari (filio) epist. 13, lib. 3,

epist. 4, 6, lib. 4, ep. 3, 6, lib. 5,

Apollinari, & Simplicio IV.

12.

Arvogasti ep. 17, lib. 4.

Aquilino ep. 9, lib. 5.

Attalo ep. 18, lib. 5.

Avi.

- Avito epist. 1, lib. 3.
 Audaci ep. 7, lib. 8.
 Auspicio Papæ ep. 10, lib. 7.
 Basilio Papæ ep. 6, lib. 7.
 Burgundioni ep. 14, lib. 9.
 Calminio ep. 12, lib. 5.
 Campaniano ep. 10, lib. 1.
 Candiniano ep. 8, lib. 1, ep. 3, l. 4.
 Cenforio Papæ ep. 10, lib. 6.
 Chariobaudi Abbati ep. 16, l. 7.
 Clàudianus Sidonio l. 4 ep. 2.
 Claudiano ep. 3, lib. 4.
 Constantio ep. 1, lib. 1, ep. 2, lib. 3, ep. 8, lib. 7, ep. 16, lib. 8.
 Consentio ep. 4, lib. 8.
 Desiderato ep. 8, lib. 2.
 Domitio lib. 2, ep. 2.
 Donidio ep. 9, l. 2.
 Domnitio ep. 20, l. 4.
 Domnulo ep. 25, l. 4.
 Ecdicio II. 1, II. 3.
 Elaphio ep. 15, l. 4.
 Eleutherio Papæ ep. 2, lib. 6.
 Eriphio ep. 17, l. 5.
 Eucherio ep. 8, lib. 3.
 Evodio ep. 8, l. 4.
 Euphronio Papæ ep. 8, l. 7, ep. 2, l. 9.
 Eutropio ep. 6, l. 1, ep. 6, l. 3, Papæ ep. 6, lib. 6.
 Explicio ep. 7, l. 2.
 Fausto Papæ ep. 3, l. 9, ep. 9, l. 9.
 Felici ep. 3, l. 2, ep. 4, l. 3, ep. 7, l. 3, ep. 5, l. 4, ep. 10, l. 4.
 Ferreolo ep. 12, l. 7.
 Firmino ep. 1, l. 9, ep. 16, l. 9.
 Florentino ep. 19, l. 4.
 Fontejo Papæ ep. 7, l. 6, ep. 4, l. 7.
 Fortunali ep. 5, l. 8.
 Gaudentio ep. 4, l. 1.
 Gelasio ep. 15, l. 9.
 Græco Papæ ep. 8, l. 6, ep. 2, 7, 11, lib. 7, ep. 4, lib. 9.
 Hæcicio ep. 1, l. 2, ep. 3, l. 3.
 Heronio ep. 5, l. 1, ep. 9, l. 1.
 Hesperio ep. 10, l. 1.
 Hypatio ep. 5, l. 3.
 Industrio ep. 9, l. 4.
 Joanni ep. 2, l. 8.
 Juliano Papæ ep. 5, l. 9.
 Justino ep. 21, l. 5.
 Lampridio ep. 9, l. 8.
 Leoni ep. 22, l. 4, ep. 3, l. 8.
 Leontio Papæ ep. 3, l. 6.
 Lucontio ep. 18, l. 4.
 Lupo Papæ ep. 1, l. 6, ep. 4, 9, l. 6, ep. 11, l. 7, ep. 11, l. 8, ep. 11, l. 9.
 Mamerto Papæ ep. 1, l. 7.
 Maurusio ep. 14, l. 2.
 Megethio Papæ ep. 3, l. 7.
 Montio ep. 2, l. 1.
 Nammatio ep. 6, l. 8.
 Nonnechio Papæ ep. 13, l. 8.
 Nymphidio ep. 2, l. 5.
 Oresio ep. 12, l. 9.
 Pagatio ep. 6, l. 2.
 Pannychio ep. 13, l. 5.
 Papiantillæ ep. 16, l. 5.
 Patienti Papæ ep. 12, l. 6.
 Pastori ep. 20, l. 5.
 Pegasio ep. 6, l. 1.
 Petronio ep. 5, l. 5, ep. 1, l. 5, ep. 1, l. 8.
 Petreio ep. 11, l. 4.
 Perpetuo Papæ ep. 9, l. 7.
 Philimachio (al. Philimatio) ep. 3, l. 1.
 Philagrio ep. 14, l. 7.
 Placidio ep. 14, l. 3.
 Polemio ep. 14, l. 4, & carm. 14.
 Pontio Leontio carm. 22.
 Potentino ep. 11, l. 5.
 Probo ep. 1, l. 4.
 Proculo 23, l. 4.
 Pragmatio Papæ ep. 2, l. 6.
 Principio Papæ ep. 14, l. 8, ep. 8, l. 9.
 Prospero ep. 13, l. 8.
 Pudenti ep. 19, l. 5.

Remigio Papæ ep. 7, l. 9.

Riothamo ep. 9, l. 3.

Ruricio ep. 16, l. 4, ep. 10, l. 8, ep.

15, l. 5.

Rustico ep. 2, l. 2.

Sacerdoti ep. 21, l. 5.

Salonio ep. 15, l. 7.

Sapaudo ep. 10, l. 5.

Secundo ep. 12, l. 3.

Secundino ep. 8, l. 5.

Serrano ep. 13, l. 2.

Syagrio ep. 4, l. 2, ep. 8, l. 8, ep. 5, l. 5

Simplicio ep. 11, l. 3, ep. 4, 7, &

12, l. 4, ep. 4, l. 5.

Sulpicio ep. 13, l. 7.

Tetradio ep. 10, l. 3.

Thaumasto ep. 7, l. 5.

Theoplasto Papæ ep. 5, l. 6.

Tonantio ep. 13, l. 9.

Trigetio ep. 12, l. 8.

Turno ep. 24, l. 4.

Vedio ep. 13, l. 4.

Vincentio ep. 7, l. 1.

Volusiano ep. 17, l. 7.

C A P U T XV.

DE MARCIANO CAPELLA & SEVERINO BOETHIO.

Marcianus Capella. 1. Ejus ætas & libri. 2. Editiones. 3. Conjectura de loco ipsius. 4. Index Scriptorum a Marciano laudatorum. 5. Boetii ætas. 6. Libri de consolatione Philosophiæ. 7. Sacri argumenti scripta. 8. alia. 9. Boetii Operum editiones. ibid. Liber de disciplina scholarium. Boetia male tributus. 10. Scripta Boetii deperdita. 11. Index Scriptorum in operibus Boetii laudatorum. 12.

I. **M**ARTIANUS MINEUS (a) FELIX CAPELLA (b) patria, ut Cassiodori (c) testimonio viri docti notarunt

(a) Jo. Sarisburiensis lib. 2. c. 19. Policratici: quorum nuntium, teste Mineo, Astrologia regulis invenitur adversum.

(b) Capellam ab æumine ingenii ita dictum esse ait Jacobus Gaddius de scriptoribus non Ecclesiasticis T. 1. pag. 145. Fuerunt autem alii quoque hoc nomine, ut (1) Capella elegorum poeta, de quo Ovidius IV. 16. è ponto clauderet imparibus, verba Capella medis. (2) Julius Capella (Καπελλας) cujus meminit Flavius Josephus in vita sua p. 1000. (3) De alio Juvenalis V. 155. Disce ab hirsuto jaculum torquere Capella; ita enim legendum cum Yvone Villiomaro p. 137. (4) Antisthenes Capella literator qui Commodum Imp. teste Lampridio c. 1. docuit. (5) Capella à quo rursus Capellianus, Martial. XI. 32. (6) C. Alburius Capella VI. Vir in veteri Inscriptione apud Gruterum p. 350. 5. Ceterum falli puto Glandorpium, qui in præclaro opere quod Onomasticon Romanum inscripsit p. 338. scribit Capellam patre natum Felice à Martis curia, unde illi cognomen Marciano. Aliud certe sibi volunt Capellæ verba in extremo libri ultimi:

utque à Martis curia

Felice inquit sed Capella flamine

Inducta ravidum quam videro socula

furgis canines blutepatus pendere

(c) Hugo Grotius in notis: Carthaginensem indicat libri omnes Manuscripti, Cassiodorus tamen Medaurensem appellat.

Pro consulari jura dantem culmine

Ipsaque dudum bombilatore stulto

Dacerptum falce jam canescens rata

Beata aluminum urbs Elissa quem vider.

Madaurenſis, eſſi in libri ultimi extremo ipſe prædicat ſe urbiſ
 Eliſſæ alumnus, unde eum Carthagine vixiſſe, vel ſaltem edu-
 catum fuiſſe cognoviſcimus; Vir proconſulariſ, longeque diver-
 ſus à Marciano Jcto, quem Alexandri Severi temporibus ele-
 breſ fuiſſe conſtat. * Marcianum laudat Scotus Eriſgena libro
 tertio de diviſione naturæ pag. 147. 148. Honorius Auguſtodunen-
 ſis lib. 2. de Philoſophia Mundi cap. 5. ubi Hiſpanum videtur in-
 nuere, fortaſſe Carthagine Hiſpaniæ non Africæ ortum ratus.
 Meminit & libri de nuptiis Mercurii & Philologiæ Petrus Blaſen-
 ſis Epist. 101. & auſtor libelli de diſciplina ſcholarium (non Boe-
 thius ſed Thomas Cantipratanus) reponit Marcianum inter ſcri-
 ptoreſ indagandos memorialique cellulæ commendandos. Gre-
 gorius Turonenſis libro decimo hitoriarum extremo: *Quod ſi
 te, ſacerdos DEI quicumque es, Marcianus noſter ſeptem diſcipli-
 nis erudiit, id eſt ſi te in Grammaticis docuit legere, in Dialeſti-
 cis altercationum propoſitiones advertere, in Rhetoricis genera me-
 trorum agnoſcere, in Geometricis terrarum linearumque meſuras
 colligere, in Aſtologicis curſus ſiderum contemplari, in Arithmeti-
 cis numerorum partes colligere, in Harmoniis ſonorum modulatione
 ſuavium accentuum carminibus concrepare: ſi in his omnibus ita ſue-
 ris exercitatus, ut tibi ſtilus noſter ſit ruſticus, nec ſit quoque de-
 precor ut avellas quæ ſcripſi.. Ex quo loco prælectos in ſcholiis
 & juventuti edicendos propoſitos Capellæ libros colligunt viri
 eruditi, quod ex Joanne Sarisberienſe etiam & Nicolao de Cle-
 mangis obſervat Barthius p. 32. ad Claudianum, ubi exinde fa-
 ctum opinatur ut tot mendis contaminata ſcripta Marciani,
 carmina præcipue ad nos pervenerint, quod toties deſcripta no-
 vis ſemper erroribus per librarios corrupterentur, quibus exoſa
 erant omnia, ad rem ut opinio erat, non facientia, nec tot modi &
 genera metrorum cujuſquam fere captum ſubibant, conſuetudine ac-
 cedente quæ paganifmum talibus indeclinabilem adſcriberet. Ad ver-
 ba Capellæ, quibus Pegæſeo ſe gurgite baurire ait, idem Barthius
 p. 8. ad Britonem annotat, tempeſtate pluvia ſane & luculentio va-
 ſe hauſiſſe. Adde pag. 110. Eodem Barthio judice Marcianus Ca-
 pella mediæ ævi ſcholas tenuit, adoleſcentiæ prælectus: itaque vltra
 nativa vitia inſtitutiſ peſſime corruptus eſt. Tota poeſis diſtorta &
 ſtribliginibus perſa. Solinum in Geographicis, alioſ aliis artibus
 exſcribit, unde & ii & ipſe poteſt corrigi. Rhetoricam etiam & diale-
 cticam Muſicamque alibi κατὰ λέξιν ſepe offendet.*

.. II. Scriptis Romæ, ut par eſt credere temporibus (a) Leonis

Thra-

(a) Aliquanto Juniores facit Voſſius lib. 6. de Poetiſ Latin. & de ſcient. Mathem.
 Chriſtianus fuiſſe videtur Barthio p. 517. Adverſar. quod Gregori Turonenſis quoque
 teſtimonio videtur confirmari.

Thracis, cum jam ipse ætate provectus esset. Sed scripsit, ut est mos Afrorum, dictione aspera, semibarbara (a) quandoque & difficili Satyram prosa oratione, interjectis passim varii metri carminibus, quod scribendi genus longe felicius postea imitatus Boethius est (b) etsi in Marciano quoque doctrinæ & ingenii vestigia non proletaria offendantur. Satyra Capellæ (c) novem libris absolvitur, quorum duo priores continent Philosophiæ Aristoteli, sive delectabilem fabulam de nuptiis (d) Philologiæ & Mercurii, à quibus p. 16. merito excludit discordiam ac seditionem, quas Philologiæ semper inimicas fuisse vere affirmat. Reliqui septem, singuli singularum artium liberalium laudes ac præcepta complectuntur, atque ut Gregorii Turonensis verbis supra relatis utar, in grammaticis docent legere, in Dialecticis altercationum propositiones advertere, in Rhetoricis persuadere, in Geometricis terrarum linearumque mensuras colligere, in astrologicis cursus siderum contemplari, in arithmeticis numerorum partes colligere, in harmoniis sonorum modulationes suaviū accentuum carminibus comcrepare.

III. Hoc Satyricon Justiniani Imp. temporibus dicitur emendasse *Securus Melior Felix*, qua de re vide Vossium de Hist. Lat. p. 713. & Sirmondum ad l. 1. Ennodii Ep. 19. Expositionem MS. Jo. Scoti A. C. 875. defuncti in Capellam memorat Labbeus p. 45. Bibl. novæ MSS. *Alexandri Neeham* clari circa A. C.

(a) Vossius lib. 1. de Analogia cap. 7. *Mire hallucinatur* (Ramiresius de Prado ad Martial.) cum scriptorem hunc semibarbarum appellas bonum latinitaris auctorem. Lud. Vives lib. 3. de ratione dicendi judicium ferens de Sidonio ac Capella, coram profam absurdissimam esse, verum non penitus rejiciendum affirmat.

(b) In veterimo MSO Bibl. Laurentianæ, libris Boethii de consolatione Philosophiæ hic prologus præmittitur teste Jo. Mabillonio, qui dicitur compositus, vel à Q. Fabio Cos. vel à Boethio ipso, vel quod est verius à quodam Scotigena i. e. discipulo Boethii. *Tempore Theodorici Regis insignis auster Boethius clauis, qui virtutes suas ausus in urbe fuit. Cum vero Theodoricus Rex voluit Tyrannidem exercere in urbe ac bonos quoque in Senatu neci daret, Boethius ejus dolos effugere gestions, quippe qui bonis omniū necem parabat, videlicet clam litteris ad Græcos missis nitentur nubem & Senatum ex ejus impiis manibus eruere & eorum subdere defensionem: sed postquam à Rege reus idolatriæ convictus est, iussus est retrudi in carcerem, in quo repositus hos libros per Satyram edidit imitatus videlicet Marcianum Felicem Capellam, qui primus libros de Philologia & Mercurii nuptiis eadem specie poematis conscripserat: Sed iste (Boethius) longe nobiliore materia & facundia præcellit, quippe qui nec Tullio impar sit, nec Virgilie in metro inferior sterneret.*

(c) In dictionario Historico Ludovici Moreri perperam excusus est septem librorum numerus.

(d) Conf. Vovverii commentarium de Polymathia cap. 15. & Marqu. Gudii Epistolas p. 211. Allegatur Felix Capella libro de nuptiis Mercurii & Philologiæ à Fulgentio de prisco sermone in calibamus. Anonymi carmen Ieonium de nuptiis Mercurii & Philologiæ memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 66. Ad Capellæ exemplum Jo. Borzus scripsit nuptias Jæti & Philologiæ, Paris 1651. 4.

A. C. 1230. commentarium Lelandus pag. 214. de Scriptoribus Britannicis. *Remigii Antisiodorensis* (vixit circa A. 888.) commentarios in Marcianum Capellam manu exaratos habuit Jac. Perizonius, legavitque Bibl. publicæ Leidensi. MStum Capellæ codicem optimæ notæ, qui locis etiam Grotio iudice desperatissimis medetur, *glossis* ineditis illustratum memorat Jo. Frid. Gronovius Epistola ad Casparem Hofmannum, inter Epistolas Georgii Richteri p. 561. Glossæ hujuscemodi MSS. servantur Lipsiæ in Bibl. Amplissimi Senatus. Ut vero publice hodie extet, acceptum ferimus Thaddæo (a) Ugoletto Italo, quem minores Quintiliani declamationes in lucem protraxisse supra diximus. Prodiit Vicentiæ A. 1499. per Henricum de S. Urso cura Francisci Vitalis Bodiani, qui in Epistola ad Joannem Chæregatum Episcopum Catharensensem supra dno millia errorum emendasse se testatur. Vicentinam excepit editio Mutinensis A. 1500. fol. per Dionysium Berthocum Regiensem, quæ utraque editio apud me est. Basileæ quoque editus est Capella ap. Henricum Petri A. 1532. fol. & Lugduni 1539. 8. sumtu heredum Simonis Vincentii excusa à Matthia Bonhomme, atque cum Isidori Originibus aliisque scriptis veterum, & Bonov. Vulcanii Scholiis Basil. 1577. f. Præstantissima hætenus editio *Hugonis Grotii* est, qui editionem A. 1592. (b) memorat, & admodum puer, annos non plures 14. natus Scriptorem hunc recensuit, notisque illustravit Lugd. Bat. 1599. 8. Multa adhuc restant in Marciano, quæ Delio notatore indigere videntur. Ea emendatum & illustratum iri speramus à Theodoro Gorallo, sive qui sub hoc nomine latet Joanne Clerico V. C. quem cum voluptate intellexi novam (c) Capellæ editionem moliri. * Jo. Clericus V. C. veluti consilium edendi quod prius in animo habuerat Capellæ abjecisset, T. 21. Bibl. Selectæ p. 375. seq. testatur *Josephum Vasse*, (d) Cantabrigiensensem (illum, cui præclaram Salustii editionem debemus) in expoliendo & illustrando Capella studium & operam posuisse. Librum nonum in tomo secundo septem antiquæ musicæ autorum edidit & emendavit vir clarissimus Marcus Meibomius Amstelod. 1652. 4. Amicus & civis Gyraldi

(a) Vide Laur. Pignor. p. 59. Epist. Medicum codicem Capellæ MStauda Poliriani cap. 59. Misc. Jo. Scoti Erigenæ expositio in Marcianum Capellam exstat in Bibl. Cottoniana. Alibi ut in Bibl. sereniss. Regiæ Angliæ, occurrit commentarius Dunchanti Pontificis Hibernensis.

(b) Editio Lugdunensis 1599. 8. fuit in Bibl. clariss. Almelooveenii.

(c) Vide T. 3. Bibl. selectæ p. 368.

(d) Ex Clariss. Vassii litteris memoriz Trevoltinæ A. 1716. p. 180. *J'ay prêté pour l'impression Laënce, & Marcianus Capella conféré avec de bons MSS.*

Gyraldi, quem ille dial. 4. de Poetis ait commentarium in Capellam scribere conatum esse, ni fallor fuit Baptista Guarinus. Non pauca Capellæ loca emendavit illustravitque præter Salmasium ad Solin. Thomas Munckerus notis ad Mythologos Latinos, memorans etiam glossam interlinearem quæ huic scriptori in veteribus libris adjuncta legitur. In Catalogo Bibl. Carpzovianæ parte 2. p. 141. fertur editio Lugdunensis A. 1658. 8. hoc titulo: *Martiani Capellæ artes liberales ad mentem veterum explicate*. Capellam frequenter imitatur Saxo Grammaticus, ut docet Stephanius, prolegomenis ad Saxonem c. XIX. & in notis passim. * Celeberrimo Huetio instigante illustris *Leibnitius* de Marciano Capella cum notis in usum Delphini edendo cogitavit, nec à proposito destitisset, nisi per malevolorum malitiam, quæ in chartam conjecerat, clam surrepta fuissent, ut tradit auctor elogii Leibnitiani inserti Actis Eruditorum A. 1717. p. 327. Fertur in quibusdam Bibliothecis, *Udalrici Bavenbergensis epitome artis dictandi sive Rhetoricæ*, ex variis auctoribus, Cicerone potissimum, Quintiliano, & Capella decerpta ad Godeschalcum, quem in præmio versibus leoninis scripto in hunc modum alloquitur:

*Hec Godeschalce tibi nostro carissime cordi
Immo pars animæ, rerum dulcissime, nostræ
Dimidiumque fere, vigili collecta labore
Offerimus. Nugis rogo non offendere nostris &c.*

Idem hic est Udalricus, ex cujus Codice diplomatico nonnulla vulgavit Gretserus in divis Bambergensibus & in veteribus pro Gregorio VII. opusculis, integrum ex Cæsareo Codice edere promiserunt Lambecius (a) & Nesselius, editum deinceps ex MS. Zuveralensi præclaræ Viri insignis Bernardi. Pez (b) Monachi Benedictini industriæ debebunt studiosi.

IV. In transcurso hic subicere juvat conjecturam de loco Capellæ, quem Vir summus Jos. Scaliger p. 112. ad Eusebium negat se unquam assequi potuisse. Libro 3. p. 58. Z. vero *literam Appius Claudius detestatur, quod dentes mortui dum exprimitur imitatur*. Nempe (c) Z juxta Verrium aliosque Grammaticos componitur ex d & s incipitque a littera d. uti X. à litterâ e. Ds itaque pronunciatum imitatur dentes mortui compressos. Sed hæc ab.

(a) Vide Lambecii Catalogum scriptorum edendorum page 48.

(b) Acta Erud. A. 1717. p. 30. 316. 432. A. 1718. pag. 345. & A. 1721. ubi Pezii thesaurus anecdotorum recensetur.

(c) Paulo aliter Lud. Moreri in lexico: *les dents de celui, qui prononce cette consonne ressemblent à celles d'un mort, tant le son en est faible & bas.*

A MARCIANO LAUDATOR: Lib.III.c.15. 143
 ab hoc loco nimis aliena sunt , quare institutum nostrum pro-
 sequamur .

V. Index Scriptorum à Marciano Capella laudatorum .

Ad paginas edit. Grosianæ .

A Ccius in Pelopidis 62.
 Ægyptiorum commenta ,
 25, adyta 35, 274, saxa stellæ,
 idem.
 Æschines 138.
 Æsopi apologi 184.
 Agrippa 203.
 Amphiarus vates 40.
 Anaxagoras physicus 192.
 Cælius Antipater 201.
 Appius Claudius 58.
 Aratus 287. ubi al. *Strato*, al. *O-
 rator*, ut Cicero intelligatur,
 qui Aratum latina metaphrasî
 donavit .
*Palladis aures atque Arcadiam
 participare assensionem* 139, *Ar-
 cadicum*, ac *Medinum sapi*s,
 189.
 Arcefilas 46.
 Archimedes 46, 191, 289.
 Aristoxenus 46, 313.
 Aristoteles 46, 94, 96, 238.
 Arremidorus auctor (Geograph)
 198, 199, 218.
 Asclepiades 314.
 Asclepio Græcia adscribit Medi-
 cinam 39.
 Astræus 275.
 Augustus Imp 200.
 Frequentissimi auctores non pro-
 bant 75.
 Belus inventor disciplinæ sidera-
 lis 216
 Biantis Prienzi , sive Prieniz

sententia *μὴ ὅτι λαρεῖ , καὶ τὴν
 γνάθε* 272.
 Cælius Antipater 201.
 Cæsar duobus voluminibus Ca-
 tonem accusans 152. lex ab eo
 lata 158.
 Carmentis ab effuso per vatici-
 nia carmine memorata , 40.
 Carneades 94.
 Cato 144. Catonem Tullius lau-
 dans & duobus voluminibus
 Cæsar accusans 152.
 Catullus non insuavis poeta 51.
 Chaldæa miracula 36.
 Chrysippus 94.
 Cicero 138, 140, 141, 158, 159, 160,
 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168,
 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175,
 176, inter utrumque culmen
 sectatorum (Rhetoricæ) præ-
 nitet Tullius meus , qui non
 solum in foro, Senatu , ro-
 strisque grandiloquæ faculta-
 tis majestate tonuerit, verum
 etiam ipsius artis præcepta com-
 mentus libros quamplures sæ-
 culorum usibus consecravit 139.
 Catonem laudans 152, citatur
 in Academicis 168, pro Cælio
 153, in Cæcinniana 172, pro
 Cluentio 164, 171, pro Cornelio
 164, 171, in Cornelianâ prima
 160, pro Dejotaro 162, pro Fon-
 tejo 175, in Hortensio 140, pro
 Ligario 169, 171, pro Milone
 141.

Mileſias delicias poeticæ diverſitatis p. 25, memorat ad Apulejum reſpiciens.

Mopſus vates 40.

Numa (nomen corruptum ut videtur) 17.

Oracula 161.

Orpheus 46. Thracius cithariſta 314, 212, Phaſius ſenex 36. Orpheus, Amphion, Arionque doctiſſimi aurata omnes teſtitudine conſonantes flexanimum pariter edidere concentum 307.

Osiris . 32, 43, 49, *Vini uſum reperit apud Ægyptios, ut viſem Dionyſius apud Thebas: frumentum Iſis in Ægypto, Triptolemus apud Atticos docere. Eadem Iſis lini uſum ſementemque monſtravit, comminuende frugis farriſque fragmenta Pilumno ſignat Italia* 39.

Ovidius 273:

Parmenides 95.

Phaſiſenis 36, h. e. Orphei.

Pherecydes, infra Syr.

Phyſicos auſcultari in ipſo aſtruenti limine non dedignor 274.

Plato 32, 45, 46, 95, 140, Timæi ſui caliginofa diſcriminans 270. aureum Platonis Humen 96.

Plinius. 138.

Poetarum licentia, 75.

Poetæ, 205.

Ptolemæus 274, in Geographico opere 198.

Ptolemæi meſſores regii 194.

Ptolemæus ſtellæ nomen que aliis Canopus 282.

Pythagoras 32, 313. 270. 197. prudens Samius 25. cœleſtes

Tom. II.

numeros replicans 46. abacus Pythagoræ 237.

Pythagorei 312.

Pytheas Maſilienſis 194.

Regulus 138.

Romulus (i. e. Romanæ linguæ uſus) literaturæ nomen Grammaticæ adſcripſit 50: vocales Græci ſeptem, Romulus ſex, uſus poſterior quinque commemorat 52. Romuleis virtutibus Grajam æſtimans levitatem 96, Romulæ Vocis examina. id.

Salluſtius 75. 169.

Serenus 169.

Servius Nobilis 193.

Sibylla, 5, duz Erophila Trojana & Symmachia Erythræa, Cumis etiam vaticinata 40.

Simonides præcepta memoriæ inveniſſe perhibetur, poeta idemque philoſophus, 177.

Socratis Platonisque amplitudo 95.

Sofantii inter togatos eloquentia inſignes laudantur 138.

Stoica ſophiſmata 94.

Strato ſupra, in Arato.

Syrii cujuſdam (Pherecydis) de animorum immortalitate) 36. ſicut Syrus quidam adſtruit 41.

Tages 39, 204.

Thales Cretenſis 314.

Thales Mileſius 46.

Terentius 158, 160, 161, 175, Hecyra 168.

Theodorus Byzantius (Rhetor Græcus) 181.

Theophrastus 312, 314.

Themacydes Pythagoricus 254.

K

Thu-

Thucydides 207.

Tisias Rhetor 138.

M. Terentius (Varro) 190. ubi

Geometriam illustrasse innuitur. Varro 205, 214, 314. Terentii prima Dialecticam in Latinam vocem pellexit industria ac fandi possibilitatem per scholas Aufonias comparavit 95.

Verres 147.

Versus de potenti Oratore: *Sen-*

vis arip' τάχα ανηται' ανη' τισι' αι' τισιν
το. 138. Ride si sapias o puella ride 273.

Virgilius Mantuanus Vates 46.

noster. Maro. 60, 63, 67, 68.

90, 91, 92, 160, 165. Romuleus

vates 193. versus Virgiliani 12.

22, 34, 63, 64, 166, 197, 236.

*Vocabula sono ignota, veterum
ritu voce mentis inclamans* 45.

Xenocrates 314.

Zeno 46.

VI. ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVERINUS BOETHIUS, (a) Romanus Scriptor Christianus seculo post Christum natum sexto ineunte, summis honoribus functus, cum Theodorici Gothorum Regis Tyrannidem impedire conatus esset, Ticinium in exilium missus est, cujus rei Theodulfus (b) Aurelianensis meminit his verbis:

Ipse Severinus magna est dejectus ab urbe

Consul Romana clarus ab arce procul.

Ticini cum Socero (c) in carcerem detrusus postquam paulo

supra

(a) Alii Boethii in veterum monumentis celebrati colliguntur à Bisciola lib. 3. horarum subsecivarum cap. 5. quibus adici plures possunt. (1) Boethius pictor, ap. Plin. (2) Boethius Tarsensis poeta de quo Serabo lib. 14. (3) Boethius storicus Ciceroni memoratus. (4) Boethius Peripateticus Sidonius Strabonis *convenerit* Diordori Sidonii frater, teste eodem Strabone lib. 16. (5) Alins Boethius Peripateticus Vir Consularis, & Galeni qui libros illi quosdam dicavit amicus. (6) Boethius praefectus praetorio sub Valentiniano II. occisus teste Cassiodoro in Ciron. & Paulo Diacono lib. 15 (7) Boethius Platonius auctor lexicæ duplicis in Platonem de quo Photius cod. 154. seq. (8) Vulturnus Boethius, Episcopus Pictaviensis circa A. C. 830. qui scripsit de vita & reliquiis Juniani Nobiliacensis.

(b) Lib. 4. carminum p. 221. edit. Sirmondi. Adde Paulum Diaconum lib. 17. & excerpta antiqui auctoris, quæ cum Ammiano edidit Valesius. Gerberti Episcopi Epigramma in statuum Boethii ab Ottone III. positam lib. 1. Poematorum veterum à Pithæo collectorum p. 55.

(c) Uxor quoque *Elpis* Boethium in exilium comitata est, ut constet ex ejus Epitaphio, quod affert Gualdus Dial. 5. de Poetis. ubi illam litterarum & poetices laude celebratam fuisse ostendit ex duobus ejus qui exstant hymnis in Apostolos non vulgari stylo, quorum unus incipit: *Aurea luce*. Alter vero: *Felix per omnes*. Ceterum in carcere Boethius libros de consolatione scripsisse traditur, velut aliis quoque contigit eruditis, carcere pro Musco uti, cujus rei exempla habes in Vignolii Marvillii T. 1. Misc. litterar. p. 185. seq. & in Actis eruditor. 1693. p. 365. Quid vero in mentem venit H. Glareano, ut præf. ad Boethii opera suspicaretur consolationem non ipsius Boethii esse. *Atqui si quæras*, inquit in præf. Operibus Boethii præmissa ad Fuggerum, quem auctorem ejus operis patrem, *hand facile dixerim; conjectura tamen hand exigua colligimus fuisse aliquem non indotum aut*

supra semestris spatium in eo vitam produxisset, petens solatium à Philosophia & literis, A. C. 524. jussu ejusdem Theodorici est interfecus. Vir utraque lingua doctissimus, versuum quos composuit suavissima gravitate paucis comparandus & in omni Philosophiæ genere excellens. * In veteribus lapidibus & monumentis jam BOETHIUS, jam BOETIUS scriptum invenitur, ut notavit Sirmondus ad Ennodium p. 31. Boethius vir clarissimus & illustris, ex Consul ordinarius & Patricius cum Theodorici Gothorum regis, ministrorum Conigasti, Triguillæ, aliorumque Tyrannidem impedire conatus esset, Ticinum in exilium missus est, cujus rei meminit Modoinus Episcopus Epistola solatoria ad Theodulfum Aurelianensem exulem, libro IV. Theodulfi carm. IX. Tom. 14. Bibl. Patrum Lugd. pag. 48. Boethii Consulis diptychon asservatur Brixiz à Julio Barbisano, è Congregat. Orator. Vide ejus iconem descriptam ære & erudite illustratam in Diario Veneto, Giornale de' letterati d' Italia Tom. 28. pag. 39. seq. Alius Boethius Primas Byzacenzæ in Africa Provinciæ, de quo Sirmondus ad Facundum T. II. Opp. pag. 838. E recentioribus memorandus & Anselmus Boethius, qui de lapidibus pretiosis scripsit. Uxor Elpis Boethium in exilium comitata est, ut constat ex ejus epitaphio, quod exstat Romæ in porticu S. Petri, assertque Gyraldus Dial. 5. de Poetis. Epitaphium illud etiam hoc loco integrum apponere juvat ex Præfatione Renati Vallini, quoniam illud in editione A. 1671. est omissum.

Helpes dicta fui Siculæ regionis alumna,

Quam procul a patria conjugis egit amor:

Quo sine mæsta dies, nox anxia, flebilis hora,

Nec solum caro sed spiritus unus erat.

Lux mea non clausa est tali remanente marito

Majorique animæ parte superstes ero.

Porticibus sacris jam nunc peregrina quiesco

Judicis æterni testificata thronum.

Ne qua manus bustum violet, nisi forte jugalis

Hæc iterum cupiat jungere membra suis.

Ut thalami tumulique comes nec morte revellat

Et socios vitæ nectat uterque cinis.

In penultimo versu male revellat legitur in inscriptionibus

K 2

Gru-

aut aliquot potius doctos qui in gratiam optimi Viri hujusmodi lamentationem instituerint velut funebre solatium injuste caso. Nam Boethium haud quaquam tam stupidum fuisse putandum est, cum in carcere detineretur, ut tyrannica injuria meminisse tam impetente voluerit.

Gruteri p. MCLXVI. 6. & Philippi Labbei thesauro Epitaphior. parte 2. n. 51. De Boethii Epitaphio, quod adhuc Papiæ five Ticini cernitur, vide Joannis Peringskiold notas ad vitam Theodorici a Jo. Cochleo scriptam p. 537. Stockolmiæ A. 1699. 4. Altera Boethii uxor fuit *Rusticana*, de qua Procopius III. 20. de bello Gothico: Symmachi, qui A. C. 485. Consul fuit, filia, materque plurimorum liberorum, è quibus duo filii, Q. Aur. Anicius Symmachus & Anicius Manlius Severinus Boethius consules fuere A. C. 522. Theodoricum suæ in Boethium iniquitatis sero deinde pœnituit. Vide Procopium L. I. Historiæ Gothicæ. Boethium una cum socero suo Symmacho fuisse capite truncatum scribit auctor vitæ S. Solangiæ Tom. II. A2. Sanctorum Maji p. 594. atque inde pingi caput suum manu portantem. Gerbertus five Silvester II. Pontifex!

... gladio bacchante Gothorum

Libertas Romana perit, tu Consul & exul

Insignes titulos præclara morte relinquis.

Vide etiam quæ notat Papebrochius Tom. 6. Maji pag. 704. seq. & Jo. Peringskiold ad vitam Theodorici p. 566. De rebus Boethii præ cæteris diligenter egit auctor Historiæ ejus in tres divisæ libros & Gallice nuper editæ, *Histoire de Boèce, Sénateur Romain, avec l'analyse de tous ses ouvrages, des notes & des dissertations Historiques & Theologiques*. Paris. 1715. 12. quinque voluminibus. Vide Ephemerides literarias Paris. 1716. pag. 330. seq. Male pag. 331. Boethius dicitur natus A. C. 407. opinor typographi errore pro 467.

VII. Exstant ejus *De Consolatione Philosophiæ libri V.* (a) elegantissimi, soluta partim oratione, partim versibus (b) scripti. * Boethii de Consolatione Hincmarus quoque Librum memorat, non libros Tom. I. pag. 211. de prædestinat. contra Godeschalcum & T. II. pag. 62. *quidam catholicus & sapientiæ ac scientiæ multæ Philosophus in quodam suo Libro &c.* Joannes Sarisburiensis VII. 15. Policratici: *Si mihi non credis, liber de Consolatione Philosophiæ revolvatur attentius - - sine difficultate profundus*

(a) in Ælfridi Regis versione non in quinque libros sed capita 42. hoc opusculum distinguitur, ut distinctio in libros fortasse non sit ab ipso Boethio. Confer Goldastum ad Patenicos veteres.

(b) In metris Boethius fere semper imitatur & exprimit Senecæ Tragedias, ut Sitzmannus in Epistola ad Putschium testatur nullum fere esse versum in Boethio, qui non è Seneca desumptus videatur. Gaddio quidem iudice T. I. de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 206. unumquemque Platonis Dialogum seorsum superat, cæsi omnibus ejus dialogis conjunctim sumptis debet concedere. Quod ridiculum mihi videtur Gadii judicium,

*das in sententiis, in verbis sine levitate conspicuus: orator vehe-
mens, efficax demonstrator, ad id quod sequendum est nunc proba-
biliter suadens, nunc quasi stimulis necessitatis impellens.* Præcla-
rum de Boethio Julii Cæsaris Scaligeri judicium exstat libri VI.
Poetices pag. 761. Boetii Severini ingenium, eruditio, ars, sa-
pientia facile provocat omnes auctores, sive illi Græci sint, sive La-
tini. *Seculi barbarie ejus oratio soluta deterior invenitur: at quæ
libuit ludere in poesi, divina sanc sunt. Nihil illis cultius, nihil
gravius. Neque densitas sententiarum venerem, neque acumen abstu-
lit candorem.* Equidem censeo paucos cum illo comparari posse. *Valla
docet cum latina loqui: at Vallam Boetius bene sapere.* De Con-
solatione Philosophiæ eximium opus in Carcere Boethius com-
posuit, quod multis aliis contigisse erudit, ut carcere pro mu-
seo uterentur, observant Gabriel Naudæus in panegyrico quem
ad Urbanum VIII. de liberato Campanella A. 1632. dixit, &
A. 1644. 8. Parisiis edidit, pag. 149. seq. Vignolius Marvillius
Tom. 1. Misc. literar. editorum Gallice Tom. 1. pag. 185. seq.
Acta Eruditor. A. 1693. pag. 365. Rev. Jo. Christoph. Wolfius
noster in carcere eruditorum museo, Witæ 1710: Jo. Georgius
Betulius sive Burchardus Epistola ad amicum de relatione ite-
neris. C. H. E. D. (a) p. 55. seq. Sic scripta in carcere elucubra-
runt ex præcis Socrates, (b) Anaxagoras, Philoxenus Tragi-
cus, S. Ignatius, Phileas (c) Thmuitanus Episcopus, Oriba-
sius Medicus, Gauteius sive Galterius Antiocheni belli scri-
ptor, (d) Joannes de Rupefissa, (e) Jo. Beccus sive Veccus
Patriarcha CPOL. E recentioribus Balthasar Alamus, Franciscus
Bassompetreus, Franciscus Bago de Verulamio, Stephanus Ba-
thorius (f) Jo. Bradefortius, Sain Bremont (g) Barnabas Brisso-
nius, Georgius Buchananus, Tho: Campanella, Carolus I. An-
gliz Rex, Michael Cervantes, Tho. Cranmerus, Nic. Fouque-
tus, Martinus Frechtus, Nicod. Frischlinus, Gilbertus Gual-
minus, Guil. Gnapheus, Joanna Graja, (h) Petrus Greifen-
feld, Hugo Grotius, Detlevus Comes de Holken qui Sveto-
nium Germanice in carcere transtulit, Balthasar Henckelius
cujus Epistolæ carcerales prodire Holmiz An. 1640. Rex Sco-

(a) Christiani Henrici Erndt, Dresdensis.

(b) Vide Synesium in Dione pag. 59.

(c) Eusebius Hist. Eccles. pag. 304.

(d) Miræus auctario de scriptoribus Eccles. pag. 61. edit. à me curatz.

(e) Trithemius cap. 611. de S. E.

(f) Aët. Er. 1718. pag. 150.

(g) Lettres de Mr. Bayle Pag. 106.

(h) Acta Erud. 1708. pag. 303.

tiz Jacobus VI. postea Angliæ inter Reges Jacobus I. Joannicius Hieromonachus Cartanus, à quo liber *de* conscriptus in carcere, (a) Leonhardus Keyser, Hieron. Magius, Margareta Henrici IV. Galliæ Regis conjux, Andreas Matthæus Adriæ princeps, Tho. Morus, Nicolaus Florentinus, (b) Paulus Pelissonius, Caspar Peucerus, Platina cujus libri tres de falso & vero bono, in carcere exarati sunt, Rogerius Rabutinus, Comes de Bussy, Nicolaus Ridley, Hieron. Savonarola, Jo. Serranus, Stephanus Szegedinus, Turrennius, Wicquefortius, (c) in cujus memoriarium de legatis prima editione litteræ in titulo adscriptæ L. M. P. denotant *le Ministre prisonnier*.

Jo. Mabillonius pag. 221. itineris Italici, de Boethio, inquit, ejusque libris de Consolatione Philosophiæ in veterrimo codice Laurentianæ apud Florentiam Bibliothecæ hæc præmittuntur litteris Saxonis: **QUINTUS FABIUS CONSUL PECIT HUNC PROLOGUM; VEL BOETIUS IPSE, VEL QUIDAM SCOTTIGENA, ID EST DISCIPULUS BOETII.** Tempore Teotrici regis, insignis auctor Boetius clauit, qui virtute sua Consul in urbe fuit. Cum vero Teotricus rex voluit tyrannidem exercere in urbe, ac bonos quosque in Senatu neci dare; Boetius ejus dolos effugere gestiens, quippe qui bonis omnibus necem parabat; videlicet clam litteris ad Græcos missis, nitebatur. Urbem & Senatum ex ejus impiis manibus eruere, & eorum subdere defensionem. Sed postquam à Rege reus majestatis convictus est, jussus est retrudi in carcerem; in quo repositus hos libros per satyram edidit, imitatus videlicet Martianum Felicem Capellam, qui primus libros de nuptiis Philologiæ & Mercurii eadem specie poematis conscripserat. Sed iste longe nobiliore materia & facundia præcellit, quippe qui nec Tullio impar sis, nec Virgilio in metro inferior floruit. Hæc ibi. In eandem sententiam vide; si placet quæ Anonymus Mellicensis de Scriptor. Eccles. c. XV. Versus quidam Boethii à lib. III. metro 9. citantur in specululo quod legitur Augustino suppositum in tomo VI. Operum Augustini p. 627. edit. Amst. Barchius ad Claudian. pag. 147. edit. primæ restatur se ex Biblioth. Martisburgica accepisse MS. Codicem Boethii de consolatione, in cujus statim primo carmine duo sint versus à nemine ullo hætenus visi. Hos *Anglosaxonice* quondam liberioze paraphrasi transtulerat Ælfridus Rex, qui obiit A. Chri-

(a) Crusii Turcogræc. pag. 199.

(b) Hunc inter eos qui in carcere libros scripsere relect Naudzus in panegyrico ad Urbanum VIII. pag. 154.

(c) Lettres de Mr. Bayle p. 144.

Christi 906. Prodiit illa translatio è Francisci Junii apographo cura Christophori Ravvlinson, Collegii Reginae Socii. Oxon. 1698. 4. * In Alfredi Regis versione *Anglosaxonica* habes carmina reddita primum sermone profario, deinde versibus. Utramque metaphrasin Ravvlinsonus in sua editione exhibuit, priorem è Bodlejano, alteram è Cottoniano Codice MS. *Græce* vertit Planudes, ex' cujus interpretatione nonnulla profert Lambecius lib. 7. commentar. de bibl. Vindobonensi p. 145. seq. * *Græca* Boethii versione, quam *Maximus Planudes* adornavit, MS. ex Bibliotheca Regis Christianissimi Vallinus quoque usus est. Codex pulcherrimus Patavii donatus Monasterio S. Justinae, fuit in Bibl. Cancellarii Seguierii. Vide Celeberr. Montfauconi Bibliothecam Coislinianam pag. 140. *Hebraicam* versionem R. Samuelis Ben *Banschat* (רמב"ם) *Banassum* vocat. Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbini. p. 503 in Vaticana Mstum haberi testatus) memorat Hottingerus Bibl. Oriental. p. 28. * Consule Rev. Wolfii nostri Bibliothecam *Hebraicam* Tom. 1. pag. 229. 1092. sed & pag. 243. 354. 369. Omitto *Italicas* translationes Thomæ Tamburini, Panorm. 1637. 12. & Benedicti Varchi, elaboratam jussu Cosmi I. magni Heeruriae Ducis Florent. 1551. 4. & 1584. 12. cum notis marginalibus Roberti Titii: *Anglicam* (a) Mich. Walpolns, *Germanicas*, *Belgicasque & Gallicas*, sive editas illas, sive ineditas Jo. Clopinelli, cujus specimen exstat in Verderii Bibl. Gallica pag. 676. & *Hispanicas* Antonii de Genebrada, Alberti de Agrayo, & Augustini Lopezii qui notas addidit Pinciae 1598. fol. & 1604. Ex Kielmanniana auctione nactus sum Boethium cum *Belgica* versione Anonymi carminum metrica & prosarum profaria, atque amplo commentario Belgico, excusum Gandavi apud Arend de Keyser A. 1485. fol. singulis libris in meo exemplo præfixo icones calamo non ineleganter delineatæ. Ut specimen interpretationis habeas, en tibi metrum 1. libri 1.

*Carmina quæ quondam studio florente peregi,
Flebilis seu mæstos cogor inire modos:
Ecce mihi lacerae distant scribenda Camænae,
Et veris elegi stetibus ora rigant.*

Ban Breugden screef ic misen eer
Mat ic dicte hets laes al seer,

K 4 Dus

(a) Elisabetham quoque Angliæ Reginam hos Boethii de consolatione Philos. libros Anglicè vertisse testatur Vossius in dedicatione Aristarchi, & ante Vossium Cambdenus. Emulati Boethium sunt Bernhardus Sylvester de planctu animæ, & Alanus de Insulis de universitate Mundi.

Dus es verfeert dat eerfte fcriven ,
Dat ic des moct myn oghen mriden .

Recentiores versiones Belgicæ sunt quæ vidit lucem Dordraci 1654. 12. & noviffima M. Gargonii Amft. 1703. 8 de qua vide *Diarium Belgicum* illius anni , Boekfaal van Europe Tom. 2. p. 489. *Hispanica* Auguftini Lopefii excufa eft Pincix five Valifoleti 1598. fol. & 1604. fol. *Germanicæ* , Boethii de Confolatione plures exiftant , ut quæ Norimb. 1600. 12. prodiit . Sed præferenda cæteris præclara illa Chrift.Knorrii de Rosenroth , quæ auctoris nomine præterito Solisbaci A. 1667. 12. prodiit & 1697. recufa Luneburgi . Inter *Gallicas* præftantiffima eft Nicolai Regnierii, Canonici Regularis quæ A. 1675. primum lucem vidit & fæpius deinde prælo fubjecta eft , ut Bruxellis 1711. 12. De veteri Jo.Clopinelli de Meun five Mehun , ad Philippum IV. Gallix Regem , cum Guilelmi le Roy verfione Gallica *Æneidos* Virgilianæ , edita Lugduni 1483. fol. vide *Sorellum* Bibl. Gallicæ pag. 195. & Mich. Maittaire *Annales typographiæ* pag. 171. Etiam alteram Joannis de Cis five de Cys , aut. ut alii de This , Poetæ antiqui Gallici metaphrafin memorat Franciscus a Cruce pag. 216. Bibl. Gallicæ. Johannis de Meun five Mehun , id. p. 247.

Boethii imitatione *EcKardus* , quem A. 1130. constat obiiffe , fcripfit Laternam five Confolationem monachorum libris V. laudatam Trithemio cap. 378. de S. E. & II. 107. illustr. Benedictin. *Joannes Gerson* Cancellarius Parisiensis Libros IV. de Confolatione Theologiæ , qui leguntur Tom. I. Opp. edit. novæ à Lud. Elia du Pin curatæ pag. 125. His jungendus liber *le Roman de fortune* , (a) & *de felicité sur Boece de Consolation composé A. 1336. par frere Regnault de Lovens des freres prebans*. *Gafridus* etiam *Cbaucerus* ad Boethii exemplum de confolatione Philosophiæ librum composuit Anglice , soluta oratione , ut refert Jo. Lelandus de fcriptoribus Britannicis pag. 424 ut *Ceriferii* Confolationem Theologiæ , fcriptam Gallice præteream . Argumentum horum Boethii librorum eleganter & fuccinæ complexus eft Jo Clericus V. C. T. XVI. Bibl. feledæ pag. 239. feq.

Petri de Alliaco MSS. commentariorum in hos libros meminit Jo. Launojus Tom. 2. *Histor. Academ. Navarr.* p. 479. Prodiit hoc opusculum Boethii cum *Jodoci Badii* Ascensii notis Parisi 1495. & 1502. 4. cum commentario *Thomæ* (b) Aquinatis Norimberg. 1473-1476.

(a) *Journal. des Savans* A. 1718. Aout p. 140. feq.

(b) Rectius Thomæ Anglico tribuitur hic commentarius . Vide Renard Vallinot notas pag. 60. & Petri Callyi præf. ad Boethium . Nicolai Traves Anglici Ord. Prædicator. glolfulas memorat Labbeus Bibl. MS. p. 276. Confer *Veteres glolfas* editas à Barthio XVI. 40. *Adverfas*.

1476. 1495. fol. per Ant. Coburger. & Colon. 1481. fol. Lovan. 1484. 1487. 1495. 1499. fol. Lugd. per Jo. de Prato 1487. fol. & 1490. & additis Jodoci Badii Ascensii notis 1514. 4. & inter Doctoris Angelici opera, T. 18. Venetæ & Antu. editionis. * Exstat etiam Thomæ Commentarius in editionibus operum Boethii Venet. 1491. 1499. & Basil. 1546. 1570. fol. Feruntur præterea commentaria literalia & mystica Dionysii Carthusiani, Tomo tertio ejus operum, Colon. 1540. fol. Nec non Raymundi Palasini Albiensis, dicti Valderici &c. Cum commentariis Jo. Murelii & Rudolphi Agricolæ, Davenr. 4. & inter alia Boethii opera Basil. 1536. 1570. fol. Præterea è recensione Theodori Pulmanni, Antvv. 1562. 1580. 1590. 12. & Lugd. 1581. forma minore; & cum animadversionibus Jo. Bernartii Antvv. 1607. 8. & eodem anno eademque forma Hano-viæ cum observationibus eximii Theodori Sitzmanni & Pulmanni libro de metris Boethianis. Porro ex P. Bertii recensione, præmissa proluxa de Boethio ejusque scriptis præfatione Lugdun. Bat. 1633. 24. Eadem præfatio præfixa legitur editioni cum notis Sitzmanni, & variorum, (a) vulgatæ ibid. 1671. 8. Denique in usum Delphini illustravit P. Callyus Paris. 1680. 4. De Cal-lyo vide Huetium lib. 4. de vita sua p. 228. Renatus quoque Vallinus elegantem librorum de consol. Philosophiæ editionem cum eruditis notis in lucem misit Lugd. Bat. 1656. & 1668. 8. * Commentarios Roberti Grosbead sive Capitonis & Nic. Trivetii memorat idem Lelandus de Script. Britannicis & Afferii Monachi lucidos commentarios p. 156. Nicolai Cronii Car. de Viscb Bibl. Cisterc. p. 250.

In Polycarpi Leyseri historia poetarum & poematum mediæ ævi, edita Halæ 1721. 8. quæ editiones Boethii pag. 95. plures enumerat & pag. 105. seq. metra Boethiana universa ex tribus MSS. Codicibus Academiæ Helmstadiensis & quatuor editionibus castigata exhibet, laudatur editio antiqua in folio sine loco & anno, cum his in fine versibus:

*Hic mea de prora in littus jacet apertum
Ancora: parva cadent ducentia vela fœselum.*

Excusus etiam Boethii liber Pinerolii 1479. fol. per Jacobum de Rubens. Cum commentario Colon. 1482. 4. & Lovan. per Joannem de Westfalia 1484. fol. Cum commentario, & Jo. Gerson de Consolatione Theologiæ, Colon. per Joannem Kœl-hof de Lubeck 1488. fol. Lipsiæ 1468. 4. & 1505. 1513. fol. per Bacca-

(a) In editione Boethii cum notis Variorum omisæ sunt Sitzmanni & Vallini (quod merito agere fert J. Clericus T. 16. Bibl. Selectæ p. 274.) præfationes.

Baccalarium Martinum Lantzbergk, Herbipolensem. Circa finem seculi XV hoc titulo: *Boetius de consolatione philosophica, & de disciplina scholarium cum commentariis ab infinitis fere erroribus emaculatis. Additum est carmen juvenile Sulpitii de moribus in mensa servandis, & Quintiliani præceptum de officio scholariorum erga præceptores. Insigne Joannis Clein in 4. Commentarii sunt S. Thomæ de Aquino & Jodoci Badii Ascensii. Pagina ultima legitur: Antonius Petrus Duvelandus studiosis salutem. Accipite Boetium de consolatione philosophica, duplici commentaria explanatum. Erratulis nostris facile parces spero quicumque hunc nostrum Boetium cum illis qui hactenus impressi sunt conferet: si tamen aliqua non expiabilia invenerit in exemplari quo usi sumus oro ascribat. Ex calcographia Joannis Clein Alemanni nulli impressorum Lugdunens. secundi nono Kalendas Octobris. Argentorat. 1501. fol. cum iisdem commentariis.*

Præterea excusi hi libelli, sine notis, Florentiæ 1513. & per Nicolaum Crescium, opera heredum Philippi Juntæ 1521. 8. in qua Sitzmannus deprehendit optimas fere quas è MSS. eruerat ingeniuve restituerat adminiculo, lectiones haberi. Ex Jo. Casarii recognitione, cum Jo. Marmelii notis & Rod. Agricola 1535. Editionem Paris. 1568. 8. cum Henr. Cornelii Agrippæ commentario, in Hendreichii pandectis pag. 622. inter alias plurimas memoratam non vidi. Nec Jenensem B. Dilberro curante vulgatam Jen. 1639. 12. Post Pulmanni emendationem denuo recogniti hi libri ad vetustissimas membranas Contr. Rittersbusii J. C. Lugd. B. apud Raphelengium 1601. formæ minore. Nonnulla ex MSS. Codicibus emendat Casp. Barschius Adversar. V. 16. XXVI. 15. &c. notas etiam promissit LXVII. 13. M. MicKelii Conrethoris Scholæ Arnstadiensis ad optimum MS. castigata Codicem promissa A. 1715. editio necdum vidit lucem.

VIII. A Vallino libris de Consolatione Philosophiæ subjecta sunt similiter illustrata hæc sacra Boethii opuscula: 1. *Quod Trinitas sit unus Deus, & non tres Dii, ad Q. Aurelium Memmianum Symmachum, socerum. Hunc libellum ex S. Augustini de Trinitate libris concinnatum, & laudatum Hincmaro p. 460, 474. non minus, quam Consolationem dicitur Boethius in carcere conscripsisse. Commentarius qui in hunc librum exstat sub Bedæ nomine, Tomo 8. Operum Bedæ pag. 925. seq. Gilberti forte Porretani est, ut suspicabatur Vasquesius * vel potius Eadmundi Albani, de quo Jo. Lelandus de scriptoribus Britannicis pag. 316. Boethii sui, cultoris celestium rerum, libellum de Trinitate elegantem, conspiciunt, sublimem illum, ejusmodi commentariorum ge-*

vere illustravit, ut si non eloquentia, interim tamen, vel majestate parem se Manlio ostenderit. Bedæ suppositum esse notat W. E. Tenzelius diff. de Symbolo Athanasii pag. 68. seq. * Alius est Porretani in hunc librum commentarius, quem in Boethii operibus Basileenses ediderunt, damnatum in Concilio Remensi an. 1148, & à S. Bernhardo homilia LXXX. in Cantica reprehensum.

2. *Quod Pater, Filius, & Spiritus S. de divinitate non substantialiter prædicentur*, liber ad Joannem Diaconum Romanum, * postea inter Pontifices Johannem I. Memorat Hincmarus Lib. quo trinam Deitatem minus recte dici, contra Godeschalculum disputat. T. I. p. 460, 519.

3. *An omne, quod est, bonum sit, cum non sint substantialia bona*, * ex *Hebdomadibus* (a) suis exemplo Yarronis, ut patet credere ita inscriptis, excerptisse se Boethius testatur. Hinc liber cum duobus præcedentibus in illo de duabus Naturis, existat in editionibus Basileensibus operum Boethii, adjunctos habens *Gilberti Porretani* Episcopi Piskaviensis (A. C. 1154, denati) (b) commentarios. Inscribuntur autem libri *quatuor de Trinitate*. Videnda etiam Angeli Rotthæ Episcopi Tagastensis Apologia contra Laurentium Vallam pro Boethio, de personis divinis, Venet. 1576. edita cum ejusdem observationibus in sex libros elegantiarum ejusdem Laurentii.

4. *Fidei confessio sive brevis institutio Religionis Christianæ*. Hanc primus Vallinus in lucem protulit. * Boethii *fidei confessio*, sive *brevis institutio religionis Christianæ*, memorata pridem est Trithemio sub Tit. Libri de fide. Hanc, inquit Labbens T. 1. de Script. Ecclesiasticis p. 206. editioni proxime cum non levi aliquot S. Patrum, & Ecclesiasticorum tractatorum manipulo paratam habebam, sed gaudeo jam Vallinum prævenisse.

5. *Adversus Eutychen, & Nestorium de duabus naturis & una persona Christi* liber ad Joannem Ecclesiæ Romanæ Diaconum, postea Papam, & Martyrem (memorat Hincmarus T. 1. p. 321,) compositus occasione Epistolæ, quam Episcopi Orientales A. C. 512. scripserant ad Symmachum Episcopum Romæ, de Eutychianis motibus. Repetita horum omnium hætenus memoratorum Boethii scriptorum editio cum Vallini, & ad libros de

con-

(a) Boethius de hebdomadibus qui alio modo insinuat, de paradisis, videtur potius esse Alani de Maximis Theologia. Hæc in Catalogo MStorum Angliæ T. 1. p. 94. n. 1906. Mentio iterum p. 104. n. 2008.

(b) Gilberti Porretani commentarios in illum Boethii libellum, sive Libros IV. de Trinitate condemnatos esse in Concilio Remensi ab Eugenio III. Anno Christi 1148. notat Baronius ad illum Annum.

consolatione, Variorum notis, præmissaque præfatione Bertii ; *Lugd. Bat.* 1671. 8.

IX. Exstant præterea Boethii, *De unitate & uno* libellus, & *de Arithmetica libri II.* ad Patricium Symmachum, è Nicomacho Geraseno maxime expressi. Libri primi capita in aliis editionibus 27. in aliis sunt 32. Similiter liber secundus in 41. aliis in 54. capitula distinguitur. Videtur eos emendasse olim Adalgadus, ut colligis è Lupi Ferrariensis Epistola 8. Ex ejusdem Epistola quinta videbis eum libris Boethii in capitula distinctis usum fuisse. * Allegatur & Boethii *Arithmetica* ab Honorio Augustodunensi Lib. 1. cap. ultimo de Philosophia mundi. Separatim excusa est per Erardum Ratdolt Augustæ 1488, 4, & cum commentario *Girardi-Rufi*, mysticam numerorum explicationem perstringente, Paris. apud Simonem Colineum 1521. fol. Hæc editio à viro docto Frid. Lindenbrogio cum MS. collata, exstat in hac urbe Hamburgensi inter libros Musicos Scholæ S. Joannis. Boethii *Arithmetica* speculativæ compendium concinnatum à Jacobo Fabro, prodiit Paris. 1514, fol. una cum aliis scriptis apud Henr. Stephanum avum, & 1553. 8.

2 *De Musica, sive Institutionis Musicae* (ut auctor ipse V. 6. vocat) *libri quinque*, ex mente Archytæ, & aliorum Pythagoricorum, tum Ptolemæi etiam, quem secutus Boethius Aristoxenum subinde reprehendit. Castigavit hos libros Henricus Glareanus. Libri quarti caput tertium cum Variis Lectionibus Codicis Seldeniani recensuit Marcus Meibomius V. C. T. 2. antiquæ Musicæ auctorum, ante Isagogen Alpyli. Ephorum vero Lacedæmoniorum *προβόλεμα*, quod Græce, sed valde corruptum exstat lib. 1, cap. 1, illustrarunt multi, ut dixi Bibl. Græcæ libro 3, c. 11, p. 290, * *De Musica* Boethii confer Jo: Lelandum de Scriptoris Britannicis p. 272.

3 *De Geometria libri II.* ad eundem Patricium, quem Geometrarum exercitatissimum vocat, & utrarumque litterarum peritissimum, è quibus posterior *podismorum*, ut vocat, *notitiam*, sive Gromaticam tangit. Hos libros recensuit Nic. Judecus, Venetus.

4 *In Porphyrii Phænicis Isagogen de prædicabilibus à Victorino translata Dialogi II.* * Allegatur Boethii commentarius super Porphyrium ad Fabium, ab Honorio Augustodunensi L. 1, c. 21. de Philosophia mundi, & à Zacharia Chrysopolitano T. 10. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 736.

5 *In eandem a se latine versam expositio secunda, libris totidem.* Perperam quinque numerantur in editionibus Basileensibus

bus, in quibus liber primus inter tres, secundus in duos est divisus. At in editione Parisiensi A. 1511. liber primus clauditur his verbis: *quibus absolutis modum voluminis terminabo, ut secundi area libri differentie reservetur*. Pro quo Basileenses in extremo libri tertii excuderunt: *ut quarti area libri differentie reservetur*.

6 *In Categorias Aristotelis libri itidem duo*, non quatuor ut in edit. Basileensibus, qui posteriorem librum perperam in tres discerpere

7 *In librum Aristotelis de interpretatione minorum commentariorum libri II. Majorum sive secundæ editionis libri VI.*

8 *Analyticorum Aristotelis priorum & posteriorum Boetbio interprete libri IV.*

9 *Introductio ad Categoricos Syllogismos.*

10 *De Syllogismo Categorico libro II. de Hypoethetico totidem, Ad Symmachum.*

11 *De divisione liber & liber de definitione*, qui duo separatim editi à Sim. Colineo Paris. 1540, 8. * *Librum divisionum* laudat Jo: Sarisberienfis III. 9. Metalogici pag. 165. atque eum compendio verborum, & elegantia sensuum inter opera Boethii, quæ Logicam spectant, singularem gratiam natum esse.

12 *Topicorum Aristotelis, Boetbio interprete, libri VIII.*

13 *Elenchorum Sophisticorum ex ejusdem interpretatione libri II.* Laudant Boethii Scripta Logica Cassiodorus, Alanus p.36. anti Claudiani &c.

14 *In Topica Ciceronis libri VI.* ad Patricium Rhetorem. Seorsim vulgati Lugd. 1536. 4. Meminit Lupus Ferrariensis Epist. 16.

* *Libri VI. in Topica Ciceronis*, occurrunt etiam in primo Tomo Operum Ciceronis cum Manutiorum commentariis editorum Venet. 1582, fol. Boethii Dialectica in compendium missa & in linguam Græcam translata usi sunt etiam Græci. Vide Lambecium VIII. p. 385. Scholiorum Græcorum in libros de differentiis Topicis Auctor est Maximus Planudes, ut constat ex Codice Græco MS. Bavarico LXXXIII.

14 *De differentiis topicis sive localibus libri IV.* seorsim excusi à Sim. Colineo Paris. 1541, 8, & curante Jo. Wegelino Augustæ Vindel. 1604, 8. in qua editione tres priores quidem cum incerti auctoris non tam metaphrasi quam scholiis Græcis illustrati exhibentur, quartus latine tantum ad MSS. membranas castigatus occurrit. Ejusdem sive Metaphraseos sive commentarii Græci in codice 604, Regis Galliæ obvii meminit Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 279, & 114. lidem quatuor libri latine cum aliis Boethii scriptis ad Logicam disciplinam spectantibus (præter illa in Ciceronem

nem) prodire Ven. 1559, f. ex officina Valgrifiana, & apud Henricum Stephanum avum Paris. 1510, 1511. fol. recensente Jacobo Fabricio Stapulensi. Edita sunt junctim Boethii opera Venet. 1491, 1499, fol. & curante Henr. Glareano, præfixa vita Boethii à Julio Martiano Rota scripta Basil. 1546, & 1570, fol. Indicem scriptorum à Boethio allegatorum dare me memini lib. 3, Bibliothecæ Græcæ capite undecimo. * Boethii *sententiæ* editæ sunt ab Henrico Ernstio, forma minore.

X. *Libellum de disciplina Scholarium* Boethio minus recte tribui communis hodie doctorum sententia est, licet sub Boethii nomine laudatur à Vincentio Bellovacensi lib. 1, speculi doctrinalis capite 30. Falluntur equidem qui cum Buleo in Hist. Academiæ Parisiensis illum tribuunt Joanni Scoto Erigenæ, cui Chrysostomi nomen tribuerunt suæ ætatis homines: vel qui cum Labbeo putant esse factum Dionysii Carthusiani. Nam diversum longe opus est quod eodem titulo scripsit Dionysius, qui ducentis annis junior fuit Vincentio. Aliis ut Lælio Bisciolæ T. 2, horum subcessiv. lib. IX. c. 2. verisimiliori conjectura refertur ad Petrum Blesensem vel Hugonem Eterianum. Sed Jacobus Tomasius programme XXV. ex editione Colonienfi An. 1509. docet auctorem verum esse Thomam Brabantinum sive Cantipratanum, qui clarus circa A. C. 1250. libellum suum modestiæ & majoris auctoritatis causa Boethio adscripsit. * *Libellum de disciplina Scholarium* Colon. 1493. 4, cum commentario pridem editum, Boethio minus recte tribui in edit. Veneta 1516, 8, aliisque quam plurimis, jam Murmelio animadversum est. Opinionem Labbei, qui illum Dionysio Carthusiano tribuit, refellit etiam Papebrochius T. 6, Act. Sanctor. Maji pag. 706. Et sane in libro excuso A. 1509, 4, qui inscribitur Auctoritates Aristotelis & aliorum Philosophorum, jam notatum reperio quod liber de institutione Scholastica Boethio humilitatis & majoris auctoritatis causa adscriptus sit à Thoma Brabantino Græce ac Hebraice docto, qui ex Græco transtulit libros Aristotelis, quæ translatio apud nos habetur ut testatur Abbas (Trithemius) in Catalogo Scriptor. Eceles. Vetelegi in eundem Libellum commemorari memoratur à Jo. Lelando p. 360. de scriptoribus Britannicis. Erant eo sæculo quemadmodum & hoc quidem nostro Boethii lucubrationes in magna gloria, quare Vetelego Boethiano operæ pretium visum est ejus Libellum de disciplina scholariorum commentariis in gratiam publicis illustrare. Frequens est in Bibliothecis libellus olim à multis curiose lectus, at nunc eloquentia eam excrevit sæcunda in magnitudinem, ut qualcunque opus sit, blattas & tincas modo pascat.

XI. Plura alia Boethii scripta periisse dolendum est, de quibus fufe Bertius. Certe omnes disciplinas latine expositis græcorum auctoribus optimis mirifice illustraverat vir ille inaximus & eruditissimus, ut vel ex Cassiodoro (a) constat ejus summo admiratore, de quo jam est deinceps dicendum.

XII. Index Scriptorum, aliorumque quorundam, in operibus Boethii (b) laudatorum, ad paginas editionis Basileensis an.1570. fol. Sch.denorat librum Thomæ Cantipratani de disciplina Scholarum, Boethio suppositum. *Confess.* Confessionem fidei inter Boethii Opera non editam, sed vulgatam cum nonnullis Boethii opusculis à Renato Vallino Lugdun. Bat. 1656. 8.

Aggenus Urbicus. Pag.1540.
Agrimenforum veterum indiculus 1540.

Albinus 1379, ejus Geometrica, & Dialectica scripta 289; alius fortasse Albinus, Vir Consularis 929, 940. alius Albinus Albei F. discipulus nescio cujus Grylli. Sch.1279, 1282.

Alexander Aphrodiseus 55, 56, 403, Sch.1278, in librum Aristotelis de interpretatione 252 289, 291, 292, 294, 295, 298, 301, 302, 303, 317, 319, 320, 323, 333, 347, 348, 356, 368, 387, 388, 394.

in alios Aristotelis libros 291;

Anaxagoræ fuga 920.

Andronicus Rhodius, Peripateticus 191, 292, diligentissimi

senis liber de divisione 638, à Porphyrio insertus in Sophistam Platonis, id.

Archytas Tarentinus Pythagoricus qui cum Platone aliquantulum vixit, auctore sit libri de decem prædicamentis, an Archytas quidam Peripateticus, ut Themistio visum 114, 1352. Ejus de divisione æquali proportionis super particularis 1428. de divisione tetrachordi 1479, 1480. Mensa Geometricalis Archytæ, non sordidi Geometriæ disciplinz auctoris 1526. alia quædam 1523, 1526, 1535.

Arion Methymnæus 1372.

Aristarchi Grammatica memoratur 188.

Ari-

(a) Cassiodorus lib.1. Variar. Epist.45. ad Boethium: *Translationibus tuis Pythagoras Musicus, Ptolemæus Astronomus leguntur Italici. Nicolani (leg. Nicomachus) Arithmeticus, Geometricus Euclides audiuntur Ausonii. Plato Theologus, Aristoteles Logicus Quirinali voce discipulant; Mechanicum etiam Archimedeum latiale Siculis reddidisti, & quas-cunque disciplinas vel artes sacunda Græcia per singulos viros edidit, te uno auctore patrio sermone Roma suscepit.*

(b) Boethii libri in Porphyrium pag.1. In prædicamenta p.112. De interpretat. p.115. Syllogism. p.558. de divis. p.638. In Topica Cic. p.757. De consolat. Philof. p.905. De S. Trinitate p.1119. Arithmet. p.1295. Music. p.1371. Geometr. p.1487.

Aristoteles 297, 1034, 1113, 1205, 1374. Sch. 1288, &c. indifferentis vocabulo nunquam usus 195, infiniti, primus reperit 222, 312, in libris de Arte Poetica 290. Ethica 174. Physica 190, 642, 839, 1097. libri de anima 298. *περί ψυχῆς καὶ ὁρμῶν* 190. *Μὴτὰ τὰ φυσικά* 190, 230, 327. Libros Logicos universos latine est interpretatus & plerisque etiam commentariis illustravit Boethius, testatus se reliqua etiam Aristotelis scripta, Ethica, & Physica latine reddere, & commentariis explicare instituisse 318.

Aristoxenus Musicus 1417, 1420, 1421, 1472, 1476, 1477, 1478, 1480.

Arius *Confess.* p. 173.

Ariani 1121.

Aspasius in librum Aristotelis de interpretatione 252, 291, 303, 316, 321, 333, 347, 356, 394, in alios Philosophi libros 291.

Assuerus Poeta. Sch. 1288.

Augusti Cæsaris cura de agris metiendis 1537.

B. Augustinus 1120.

BalbusENSOR 1540.

Basilii, delator Boethii 934.

Boethius, Eleaticis, ac Platoniciis studiis enutritus 911. Regiæ laudis Orator, magnis dignitatibus functus etiam juvenis 972, 973, socer Symmachus (cujus filiam Rusticiam in matrimonio habuit) 943, 972, 977, duo filii Con-

sules 977. Philosophiam transferre in actum publicæ administrationis optavit 929. invidia Philosophiæ falsarum reus criminationum 920, 943, 934, 936, 940. exsul. 920, 940, 951. senex. 905. Commentarios in Categorias Consul scripsit, 143. commentarium uberiores in Categorias, ad doctiores, (qui non exstat) pollicetur 112. commentarii in lib de interpretatione 560, 581, 858, secundæ editionis expositio 251. Breviarium libri de interpretatione promittit 379. (quod exstat pag 558. ad Symmachum pag. 606.) commentariis in librum de interpretatione, biennium fere impendit 440. Libri de Syllogismo Hypothesico 823, 858. Institutio Categorica 608. Topica Aristotelis latine versa 765, 857, 887. Libri septem in Ciceronis Topica 857, 887. Arithmetica 1396, 1397, 1398, 1413, 1428, 1473. Institutio Musica 1473. Analytica, sive commentarios in Analytica promittit 603. sed hæc non exstant, nec Hebdomades (a) Boethii, quarum mentio 1181. Omnia Aristotelis scripta, & Dialogos Platonis latine vertere, & commentariis illustrare voluit, & de Platonis, atque Aristotelis concordia commentari 318. Plerorumque Boethii scriptorum mentio Sch. 1276. & 1278. seq. Boethii

(a) Vide supra pag. 155, 156.

- thii liber de Geometria 1536.
 Boethus 56.
 Julii Cæsaris Epistola de agris metiendis 1537.
 Cajus libro primo Institutionum 797. secundo commentario 797.
 Calvus miles. Sch. 1285. —
 Canius 920. 936.
 Castor Eufraſiæ maritus. Sch. 1290. Dromo Castor. Sch. 1288.
 Cato Orator 757.
 Catullus 29. 1019.
 Chaldæorum præſagia. Sch. 1289.
 Choroebus Atys F. 1383.
 M. Tullius Cicero 413, 648, 996, 1207, &c. re Ariſtoreli conſentit, etſi verbis videtur ab eo diſcedere 815. in Hortenſio 867. libro de conſiliis ſuis 1372. ſexto de Rep. 1391. in Timæo Platonis 795. de divinatione 1105. in dialogis omnibus 650. ſeq. in Rhetoricis 650, 656, 658, 659, 660, 824. Rhetoricorum primo 4 ſecundo 660, in Partitionibus 658, Topica 47, 649. Partem eorum libris quatuor expoſuit Viſtorinus 657, integra libris ſeptem Boethius 853. In Philippiſ 660, pro Cluentio 658. pro Cornelio 654, 659, pro M. Cælio 654, in Piſonem 655. pro Sex. Roſcio 657, ſecundo Tuſculanarum diſputationum 839. Definitorio gloriæ Cicero niana 652.
 Conigaſtus 929.
 Coriandus. Sch. 1289.
 Craſſus in Curiana cauſa 813.
 Cratonis ſtudia. Sch. 1281. 1290.
 Cyprianus delator Boethii 929.
 Daretis poriſmata. Sch. 1284.
 Decoratus Boethii delator 1019.
 Democritus 1373.
 Didymus. Sch. 1276.
 Diodorus (Philoſ.) 373. 374.
 Donatus ætate proveſta Grammaticus 186.
 Dromo Caſtor. Sch. 1288.
 Elimax. Sch. 1283.
 Empedocles 1373.
 Epicurus 375. 1010. Vulgus Epicureum 620.
 Epistola Episcopii in Concilio (Romano A. C. 512.) lecta 1203.
 Eubulides 1406.
 Euclidis (qui male Megarenſis vocatur) elementa Geometrica à Boethio latine translata 1487. reſpiciuntur 165, 207. 1181. Euclides Geometriæ peritiſſimus 1522. non ſegnīs Geometra 1526. Ejus Theoremata. Sch. 1284.
 Eudemus de Syllogiſmo hypothetico 606. 607 latiore in greditur viam, ut veluti ſeminaria quædam ſparſiſſe, nulum tamen frugis videatur extuliſſe proventum 606. quinque modos addidit modis quatuor primæ figuræ, & ſeptimum tertiæ 594. 595.
 Euripides 1031.
 Contra Eutychem 1203. ſeq. 1211. ſeq. & Confeſſ. p. 150.
 Fabius cui Boethius inſcripſit commentarios in Iſagogen Porphyrii 1. 45.
 Favonius. Sch. 1284.
 Flaccus (Horatius) Sch. 1278.

- Siculus Flaccus 1540.
 Fontinus Xenocratis scrutiny
 aperuit. Sch. 1289.
 Magister Franco: Sch. 1286.
 Julius Frontinus 1540.
 Ganymedes Pyrrhi dictatoris fi-
 lius luxuriosus. Sch. 1280.
 Gaudentius Boethii delator 934.
 Glebeonis nequitia. Sch. 1284.
 Tiberius Gracchus Orator opti-
 mus 419. à Scipione interfe-
 ctus 864.
 Græcus auditor (oraculi vox, an
 scriptoris Christiani) 1086. ubi
 Philosophia ad Boethium :
*Nam ut quidam me quoque ex-
 cellentior ait : ἀνδρὶς ἵππῃ εὐμῆ
 δουρίμῃσι δὲ κροδομήσῃ.*
 Gryllus Albini præceptor. Sch.
 1279.
 Hermias (in Categorias) 151.
 Videtur legendum Herminus.
 Herminus in lib. Aristotelis de
 interpretatione 252, 298, 303,
 347, 387, 388, 394, 401.
 Herodiani disciplina. Sch. 1284.
 Hestizus Colophonius 1385.
 Hippasus 1406.
 Hippocratis scrutiny. Sch. 1284.
 Homerus Sch. 1290. Poeta κατ'
 ἑξῆς 424, 832. melliflui oris
 1100. ejus versus 1037. Hias.
 Sch. 1284.
 Hyagnus Phryx. 1383.
 Hyginus agrimenfor 1540.
 Jamblichus Philoſophus non
 ignobilis, in Categorias 114.
 Joannes Ecclesiæ Rom. Disco-
 nus, cui Boethius inscripſit
 librum de bono, 1181. & de
 duabus naturis in una perso-
 na 1203.
 Jotarius. Sch. 1287.
 Ismenias Thebanus 1372.
 Judaica trina divisio populorum
 Sch. 1281.
 Jugo Montani discipulus. Sch.
 1286.
 Lacedæmoniorum Ephorum
 decretum contra Timotheum
 Mileſium Muſicum 1372. in-
 fra pag. 200.
 Leontinus (Gorgias) Sch. 1289.
 Lex Ælia Sancta 373.
 Lex XII. Tabularum 797. & Sch.
 1281.
 Longinus Menſor 1540.
 Lucanus 1086.
 Lucretius 1322. tortuoſa volumi-
 na Lucretii. Sch. 1279.
 Alius Lucretius, de quo Sch.
 1270.
 Macrobii Theodoſii doctiſſi. Viri
 liber primus de ſomnio Sci-
 pionis 10.
 Manichæi Confess. pag. 174.
 Marcianus, cujus non indigna
 lectio. Sch. 1278.
 Marcianus cui inſcriptus liber
 de diſciplina Scholaſtarum Boe-
 thio ſuppoſitus 1276.
 Maro Magiſter. Sch. 1289.
 Mercurius inventor quadrichor-
 di 1383.
 Merobaudes Rhetor 806, 835.
 Montanus Jugonis Magiſter.
 Sch. 1286.
 Moyſis libri. Confess. 175.
 Muſicæ notæ Veterum 1461.
 Naſo (Ovidius) Sch. 1278.
 Contra Neſtorium 1203. ſeq. 1210.
 ſeq. & Confess. p. 180.
 Nicomachi Arithmetica, 1295,
 1323, 1341, 1528, 1542. Muſica
 1383.

1383, 1392, 1393, 1406, 1407,
1411.

Nicostratus. Sch. 1283.

M. Julius Niphus agrimensor,
1540.

Opilio Boethii delator 934.

Orphei Musica 1383.

Papinianus 1023.

Parmenides 1060.

Patricius Rhetor cui commen-
tarios in Ciceronis Topica in-
scripsit Boethius 757, 823, 841.
Idem fortasse, cui Geometri-
cos libros pag. 1487. ubi Geo-
metrarum exercitissimum
vocat.

Paulinus Vir Consularis 929.

Paulus Institutionum libri se-
cundi titulo de dotibus 782.

Pelagius. *Confess.* 176.

Peribonii dilectio. Sch. 1284.

Peripatetici 299, 360, 437, 760,
857. diversa inter se sectati
192.

Perlius. Sch. 1278.

Petronius 45.

Philo (Philosophus) 373, 374.

Philolaus Pythagoricus in Mu-
sic. 1342, 1422, 1425.

Philosophi 1274.

Pindarus Thebanus 59.

Plato 56, 75, 155, 297, 298, 403,
760, 762, 929, 1057, 1058, 1060,
1071, 1113, 1114, 1297, 1371,
1392. studiosissimus Pythago-
ræ 1352.

Platonitas 339.

Platonis Timæus 1041, 1323, 1345,
1358, 1542, à Cicerone versus
795. Cratylus 323. In Sophi-
stam commentaria Porphyrii
638. De Platonis, & Aristote-

lis Concordia commentari, &
Platonis dialogos omnes ver-
tendo, vel commentando in
latinam redigere formam in-
stituit Boethius 318.

Platonici 186, 779.

Porphyrii Isagoge ad Catego-
rias, sive liber de generibus,
speciebus, differentiis, pro-
priis, atque accidentibus 133.
Sch. 1278. in eum duplicia Boe-
thii commentaria, priora in
Victorini versionem. 1. poste-
riora in versionem Boethii 46.
Liber Isagogicus de Categori-
cis Syllogismis. 5. in Catego-
rias 167, 168, 191, 206. in li-
brum Aristotelis de interpre-
tatione 252, 290, 292, 294, 295,
298, 299, 301, 305, 315, 317,
320, 321, 322, 328, 329, 333,
334, 347, 348, 356, 362, 368,
387, 394, 426. De modis Syl-
logismorum 594. 603. Com-
mentarii in Theophrastum de
affirmatione & negatione 294.
in Sophistam Platonis com-
mentarii, quibus inseruit li-
brum Andronici de divisione
638.

Probus Sch. 1276.

Prophrastus Periores, (lege à
Nicomacho, Theophrastus
Pieritas) 1385.

Ptolemæus (Geograph.) 997.
(Astronom.) Sch. 1282. (Astro-
log.) Sch. 1984. (Music.) 1376.
1393, 1411, 1472, 1473, 1475, 1476.
1480, 1481.

Pythagoras 1296, 1298, 1342,
1352, 1367, 1372, 1377, 1378,
1394. Samius 1384. Mensa Py-
tha-

- thagorea 1518. Pythagoræ promissio. Sch. 1284. *εὐρεῖς ἴσα* 1393. *ἴσα* 943.
- Pythagoricam doctrinam de Categoriis illustrare voluit Boethius in commentario ad Categorias uberiore, qui non extat 112. 113.
- Pythagorici 1373, 1376, 1377, 1393, 1411, 1417, 1423, 1472, 1473, 1475. Sapientię Pythagoræ hæredes 1342.
- Sabelliani. *Confess.* p. 173.
- P. Scævola JCrus 787.
- P. Scævola filius 809.
- Seneca 920. 1023. Sch. 1278. Ejus liber de forma Mundi 1537.
- Servius Sch. 1276.
- Socrates (apud Platonem) 174. 813. Socraticum decretum 936. Philosophus simus, calvus, senex 326. 416.
- Socratis, Philosophię præceptoris, venenum 920.
- Soranus 920.
- Spartanorum Ephorum *ἡρώδης* (α) sive decretum veteri dialecto Laconica, quo Timotheus fidicen ob immutatas Musicę rationes civitate pellitur 1372.
- Speusippus 297.
- Papinius Stratius 1373. & Sch. 1278.
- (α) In hoc decreto emendando, & illustrando certavit eruditorum hominum industria, è quibus nominare licet Lilium Gyraldum dialogo IX. de Poetis. Paulum Leopardum VIII. 4. emendat. Jos. Scaligerum p. 385, ad Sphæram Barbaricam Manilii, If. Casaubonum VIII. 11. ad Athenzum, Jo. Meursium III. 5. Misc. Lacon. Joh. Seldenum II. 10. §. 8. de Synedr. (ubi peculiari dissertatione illud & tunc expoluisse se affirmat, quæ non vidit lucem, licet tribus verbis idem Ephorum decretum tangit notis ad Chron. Marmoreum pag. 197.) Ifm. Bullialdum ad Theonem Smyrnæum p. 295. seq. Claud. Salmasium de Hellenistica pag. 82. G. I. Vossium lib. IV. Inst. Orator. pag. 104. A. Schottum ad Procli Chrestomathiam, & Jac. Gronovium præf. ad Tomum quintum thesauri Antiquitatum Græcarum. Vide & Steph. Je Moyné pag. 882. ad varia sacra, & Tho. Pinco ad Stephanum pag. 776.
- Stoici 10, 47, 192, 195, 297, 361, 374, 375, 429, 760, 762, 1109. Stoici in libris quos *πικρὰ ἐκείνων* appellant 291. Stoicum Vultus 920.
- De Stoicorum dialectica Porphyrius multa in comment. ad librum de interpretatione 315. 362.
- Symmachus Boethii Socrer 977. 943. 972. Symmacho libros de Syllogismo Hypothetico inscribit Boethius 606. & de Trinitate 1121.
- Alius Symmachus Elisiæ frater. Sch. 1295.
- Syrianus Philoxenus in lib. Aristotelis de interpretatione, 295, 321, 352, 404.
- Terentius 657. 757.
- Terpander Lesbii 1372-1383.
- Thaletas Cretensis Gorgynius 1327.
- Themistius diligentissimus scriptor, ac lucidus, & omnia ad facilitatem intelligentię revocans 871. in Categorias 114. in primos postremosque Analyticos latinos vertit Vegetius Prætextatus 289. in Topica 871, 872, 875, 876, 877, 878, 879.
- Theocriti Bucolica 373.
- Theophrastus subtilitatis artifex

- fex. Sch.1289. De Syllogismo Hypothenico. Vir omnis doctrinæ capax rerum tantum summas exsequitur 606. quinque modos addit modis primæ figuræ, & unum modis figuræ tertiæ 594, 595, 603. Ejus liber de affirmatione, & negatione 292, 327, 428. Porphyrii in hunc librum Commentarius 294.
- Theophrastus Pierites. Vide supra, Prophrastus.
- Secundus Theophrastus. Sc.1285.
- Timotheus Milesius Musicus 1372, 1385. Lacedæmoniorum contra eundem edictum 1372.
- Tiresiæ ridiculum vaticinium, quicquid dicam, aut erit, aut non 1102. (ex Horatio.)
- Tragœdia 968, 1027, 1226.
- Trebatius. Sch. 1278:
- Triguilla 929.
- Varro de menfuris 1542. Peritissimus latinorum 1537.
- Vegetius Prætextatus. Supra in Themistio.
- Victorinus Orator sui temporis doctissimus. 1. Porphyrii Isagen transtulit, & Menantio inscripsit 5. In ejus versionem commentatus est Boethius, qui illum reprehendit 11, 22, 33. Victorini quatuor Volumina in partem Topicorum Ciceronis 757, 799. notantur 842. Ejus liber de definitionibus 800.
- Virgilius 413, 561, 757.
- Ulpianus in Institutis 779.
- Xenocrates 297. 873. Fontini protervitas Xenocratis scrutinia aperuit &c. Sch. 1286.
- Zenonis concretio. Sch. 1284.
- Zenonis tormenta 920, 992.

C A P U T XVI

DE CASSIODORO SENATORE.

*Cassiodori ætas. 1. Var. Epistolarum libri 2. Historia tripartita. 3. Chronicon. 4. Computus Paschalis 5. Commentarius in Psalmos. 6. Institutiones divina 7. de septem disciplinis. 8. De Orthographia. 9. De ratione animæ. 10. Commentarius in Donatum de partibus Orationis. 11. Supposita. 12. Deperdita Cassiodori scripta 13. * Index eorum ad quos, & quorum nominibus scriptæ à Cassiodoro Epistolæ. 14. Index scriptorum, qui à Cassiodoro citantur. 15.*

I. **M**AGNUS AURELIUS CASSIODORUS SENATOR;
(a) Scriptor Christianus, à Romana Senatorum familia
Tom. II. L 3 lia

[a] Non officio, sed nomine Senator. Colomes. p. 107. Opuse. Alios hujus nominis vide in Glandorpii Onomastico Romano p. 783. * & apud sirmondum ad l. 3. Ennodii ep. 1. & in Actis SS. tom. 6. Maii p. 769. De Patre, & Avo suo Cassiodorus ipse lib. 1. ep. 4.

lia in Brutiis natus: ab Athanasio Kirchero p. 217, libri de tur-
re Babel male refertur ad tertium à nato Christo seculum, cum
medio seculo sexto floruerit, variisque honoribus auctus sit à
Regibus Gothorum Teodorico, Athalarico, Amalasvencha,
Theodahado & Vitige. Consul A. C. 513. Denique rerum auli-
carum turbarumque civilium pertæsus Vivariense monasterium
in extrema Calabriæ parte condidit, inque illo quod supererat
ætatis (centum fere propemodum annos implevit) pio & eru-
dito otio transegit. * Ex Ethnicismo ad Christiana sacra per-
ductum Cassiodorum colligas ex verbis quæ præfationi in Histo-
riam Tripartitam subjiçuntur: *Cassiodori Senatoris, jam Domi-
no præstante conversi, explicit præfatio.*

II. *Exstant ejus Variarum Epistolarum (a) libri XII.* quorum
quinque priores, Epistolas, & edicta Regis Theodorici nomine
scripta continent, in sexto, & septimo occurrunt formulæ (b)
dignitatum, & Magistratuum in Rep. Romana: octavus, no-
nus ac decimus complectitur rescripta & edicta eorum qui Theo-
dorico successerunt, Athalarici, Amalasvinthæ, Theodahadi &
Vitigis. Undecimus denique ac duodecimus rescripta præfæti
prætoris ipsius nempe Cassiodori exhibet. * In Bibliotheca Am-
plissimi Senatus Lipsiensis exstat MS. codex Epistolarum Cas-
siodori hoc titulo: *incipiunt capitula M. Aurelii Cassiodori Sena-
toris, Viri clarissimi & illustis, exquestoris pallatii, exconsulis
ordinarii, exmagistri officii præpositi atque Patricii Romanorum, va-
riarum formularum liber primus incipit.* In extremo operis: *Nota
quod iste vir clarissimus Cassiodorus composuit Libros supra scriptos ad
diligentem petitionem & coactionem & rogatum venerabilium viro-
rum Joannis Leoginensis Episcopi, Petri Forsiniformatis, Joban-
nis Eustanensis, Joannis Dasini Episcoporum, amicorum collegarum
suorum fidelium &c.* Primus Anno 1526. 8. Jo. Coëbleus (c) vul-
gavit antiqua regum Italiæ Gothicæ gentis rescripta ex XII. li-
bris Epistolarum Cassiodori ad Eutharicum, Romæ quondam à
se excerpta & in 13. titulos digesta. In quorum præfatione ad
Henricum VII. Angliæ Regem ait se Cochleus XII. libros
Epistolarum Cassiodori laboriose descriptos & in unum volumen
collectos Romæ reliquisse, ut cum exemplari, quod in Vatica-
ni secretiore Bibl. adservatur integrum conferret, atque ede-
ret

[a] Merito opus hoc laudat Christophorus Colerus c. 30. *parergon juris*, ubi quæ-
dam ejus loca à se emendata exhibet.

(b) Libri IV. Epist. 19. sive formulam comitis Archiatrorum seorsim edidit, ac libro
commentario illustravit Vir doctissimus Jo. Henricus Meibomius Helmst. 1668. 4.

(c) Confer & eundem Cochleum in vita Regis Theodorici, quam cum additamentis,
& annotationibus in lucem edidit V. C. Joannes Peringskold, Holmiæ 1699. 4.

ret, cum nullum ex vetustis exemplaribus, quæ sibi obtigisse ait, omni ex parte plenum atque saluum esset. Queritur autem per militarem urbis Romæ direptionem ex eo labore nihil sibi modo esse reliqui præter ista non magnæ molis excerpta. Itaque optat libros Cassiodori integros ipsos ab alto edi, in cuius manus ea forte sint perventura, quod illi pulchri velut speculi instar sint non male ordinatæ Reip. variarumque antiquitatum. Paucis deinde annis interjectis à *Mariangelo Accursio* in lucem dati sunt Augustæ Vindelicor. 1533. sæpius postea excusi, cum Cassiodori scriptis & Fornerii notis Paris. 1588. fol. & 1599. 4. & seorsim Lugduni 1595. 8. cum notis *Petri Brossei* Anno 1609. & 1650. editio parum emendata, notante *Zinzerlingio*; & in Bibliotheca Patrum Lugd. Tomo undecimo. *Jo. Garetius* præter proprias notas, *Claudii* quoque *Grularti* & *Francisci Jureti* hætenus ineditas castigationes & observationes in sua Cassiodori editione adtexuit. At Bonaventuræ Vulcanii editio, qui Cassiodori Epistolas emendaturum & illustraturum se recepit præf. ad Origines Isidori, non vidit lucem.

III. *Historia Ecclesiastica tripartita* ex tribus Græcis scriptoribus Sozomeno, Socrate, ac Theodorito, per *Epiphanium Scholasticum* Cassiodori jussu latine translatis collectæ libri XII. à temporibus Constantini M. usque ad Theodosium juniorem. Prodierunt Parisiis sine temporis nota in 8 apud Franciscum Regnault, ad calcem hist. Eccl. Eusebii a Rufino translata & continuata. In calce voluminis adscriptum: *Gloria individue Trinitati, pax legentibus, credulitas audientibus, vita facientibus Amen*. De his libris præter cæteros bene promeritus *B. Rhenanus*, qui diligenter recensitos & emendatos cum Eusebii & Rufini historia vulgavit Basil. 1523. fol. recusus ibidem 1528. 1533. 1568. Francof. 1588. &c. Gallice quoque *Ludovico Cyaneo* interprete prodierunt Paris. 1568. fol. apud Aegidium Gourbinum. Vide Franciscum à Cruce Bibl. Gall. p. 293. Porro tripartitam istam hodie non valde curamus, cum scriptores ipsi, ex quibus Cassiodorus hæc digessit, integri exsint, luculentis etiam commentariis ab Henr. Valegio illustrati: præcipue quia Epiphanium Scholasticum interpretis officio non optime functum esse ac linguam utramque ex æquo ignorasse, plerorumque post Rhenanum est judicium. Etsi me non fugit causam Epiphanii agi a *Jo. Garetio*, qui Epiphanium barbari quidem ac fidelis interpretis munus obiisse, Valegiumque in versione pariter ac observationibus, qui Socratem, Sozomenum, ac Theodoricum illustravit, eo cum fructu usum esse observat præf. ad Rotomagen-

fem operum Cassiodori editionem, in cujus priore tomo Historiam illam tripartitam exhibet, quæriturque Rhenanum in interpretandis Epiphaniî Gothicis Barbarismis nimium passim sibi indulgisse. Idem Garetius librorum capitumque numeros in Socrate ac reliquis duobus apposuit singulis capitibus Historiæ tripartitæ.

IV. *Chronicon breve* iubente Rege Theodorico scriptum, atque ipsi dicatum, ab orbe condito ad annum Christi 519. sive Consulatum Eutharii, Cillicæ & Justinî à præcipuo argumento dictum vulgo Chronicon consulare, ex Eusebio, Prospero, Hieronymo, Victore consutum admodum negligenter, nisi cum Baronio, Bucherio, Jureto, Fratre Dionysio Sammarthano (a) Monacho Benedictino congregationis S. Mauri & eodem Garetio plerasque hallucinationes & parachronismos in libellos rejicere velis. Confer Barthium p. 2381. seqq. Adversar. Primus commentario illustravit Joannes Cuspinianus (b) etsi Phil. Labbeus à Cochleo primum vulgatum esse assermet, qui id dicavit Thomæ Moro; sapissime deinde prodiit, non modo inter opera Cassiodori, sed & in corpore scriptorum Latinorum Historiarum: in tomo primo scriptorum ejusd. argumenti castigatum à Frid. Sylburgio: in antiqua Historia Dionysii Gothofredi &c. illustratum etiam in fastis Onuphrii, Pighii, Andrew Schotti. Denique partem posteriorem hujus Chronici, quæ à Julio Cæsare incipit, in antiquitate Ecclesiæ illustrata Tomo I. recensuit Emanuel à Schellstrate Bibliothecarius Vaticanus (paulo post defunctus) Romæ 1692. fol. Seorsim quoque Cassiodori Chronicon editum esse narrat Gvil. Caveus cum commentariis Cuspiniani Basil. 1552. Heidelb. 1588. Lugd. Bat. 1632. 8. * De hoc Chronico vide etiam Robertum Epist. XLVIII. ad Reines. ubi notat Cassiodorum vel Eusebium cujus ille insitit vestigiis, nonnunquam Consules Ordinarios exturbasse, suppositis eorum loco qui suffecti erant. Georgii Haloandri editionem memorat atque in ea quædam notat Alciatus lib. V. parergon juris cap. 11. Zachariæ Prueschenck à Lindenhoven, Consiliarii Saxonici notæ in Cassiodorum, quarum editionem iterum iterumque ab eo flagitat Epistolis ad eum datis illustris Boineburgius (c) haud viderunt lucem quod sciam.

V. Com-

(a) Hic est, qui novissime post Jo. Garetiû Cassiodori vitam fule & erudite descripsit Gallico idiomate, libris quatuor, quorum postremo agit de ejus scriptis. Prodiit Paris. & Amstelod. 1695. 12.

(b) Obiit mense Aprilî Anno 1519. Viennæ Austriæ. Ejus commentarius in Cassiodori Chron. una cum aliis Cuspiniani scriptis recessus Francof. 1601. fol.

(c) Apud Clariss. Struvium in Collectaneis Majorum, fasciculo VIII.

V. *Computus Paschalis* sive de indictionibus, Cyclis Solis & Lunæ, Epactis, tempore Paschatis celebrandi &c. adinveniendis brevia præcepta, quæ à Jos. Scaligero, Ægid. Bucherio, Dionysio Petavio & aliis Chronologis fufius illustrantur.

VI. *Commentarius in Psalmos Davidis* ex Augustino præcipue, tum ex Hilario, Ambrosio & Hieronymo collectus, ut ipse innuit c. 4. divin. lect. lucem adspexit seorsim Basil. 1491. 4. & emendatus Paris. 1529. fol. (Vide Colomæsi Opera pag. 441. editionis à me curatæ:) tum novissime in T. 2. editionis operum Rothomagensis emendatus (a) opæ quatuor codicum MSS. Erasmus lib. 25. Epist. 11. de hoc commentario agens, *Cassiodorus*, inquit, *maluit omnia scribere quomodocunque, quam pauca exactè*. Garetius in præfat. ait, se citationes ex versione LXX. Interpretum, qua sola hic scriptor usus est, ad formam editionis vulgatæ reduxisse, quod non ita est intelligendum, ac si loco verborum ex versione secundum LXX. Interpretes verba vulgatæ reposuisset, (cui enim cordato id facinus probaret.) sed quod locis à Cassiodoro adductis in margine apposuerit capita & versus vulgatæ, ubi eadem sententia legitur.

VII *Institutionum ad divinas lectiones* liber, indicans quo ordine quaque ratione libri Sacri legendi sunt & quam Ecclesiæ doctores in iis interpretandis sint imprimis cum laude versati, vel quorum præterea librorum lectione monachi teneri debeant. Prodiit seorsim Jac. Pamelio curante, qui Catalogum commentariorum veterum seletorum in universos & singulos libros Biblicos subiecit. Paris. 1575. Antvv. 1566. 8. Ex hoc opere in primis eruditio pietas & sollicitudo Cassiodori apparet, unde multus in illius laude est Jo. Mabillonius libro Gallice scripto, de studiis Monasticis. Etiam in Critica sacra exercitatissimum hoc de scripto ostendere, judicium est Richardi Simonis lib. 3. Historiæ Criticæ N. T. c. 10.

VIII. *De septem disciplinis* sive de arte Grammatica (b) de Rhetorica, de Dialectica & quatuor partibus Mathematicis, Geometrica, Arithmetica, Musica & Astronomia. Garetius primus his libris

præ-
(a) Jo. Marcianus prolegom. 3. in Bibliothecam divinam S. Hieronymi: *Dispicit invenisse apud Garetiū tot veterum librorum errores, quos utique castigare potuisset studio sacrarum litterarum mediocriter eruditus, atque lectionibus Hieronymianis plusculum exercitus*. Confer Richardi Simonis Epistolæ Criticæ p. 89. 91.

(b) Grammaticæ institutionis major pars extremæ intercidit: quod vero exstat, editum est etiam a Jo. sicardo una cum Consentio, & in antiquis Grammaticis Purcheii. De Rhetorica in vulgatis inscribitur *Rhetorica compendium ex Magno Aurelio Cassiodoro Senatore Viri clarissimo*. Tale etiam prodiit inter antiquos Rhetores Francisci Pitheci. At Garetius primus ex MSS. genuinum ipsius Cassiodori de Rhetorica scriptum in lucem protulit.

præfationem restituit, quæ inter Alcuini opera, post tractatum de virtutibus & vitiis legebatur. Idem hoc opus longe auctius & emendatius dedit ope MSS. codd. Compendium de quatuor Mathematicis disciplinis prodiit Paris. 1540. 4. * *Liber de septem disciplinis* lucem viderat Paris. 1580. 8. Basil. 1528. 4. Grammaticæ institutionis meminit Petrus Blæsenfis Epist. 101.

IX. *Liber de Orthographia*, de quo vide quæ dixi infra libro IV. ubi Grammaticos Putschii recensio.

X. *De ratione animæ liber* à Cassiodoro scriptus antequam Monasticen professus esset, separatim editus Paris. 1500. & cum libris variarum Epistolarum ex Mariangeli Accursii editione Augustæ Vindel. 1533. in Gareti editione emendatus & Francisci Jureti castigationibus ac notis illustratus occurrit.

XI. *Commentarius in Donatum sive de Oratione & partibus orationis* primum editus à Garetio. Joannis vero Harduini sententiam qui Cassiodori scripta omnia, exceptis Epistolarum libris, tractatu de anima & commentario in Psalmos à Gallo quodam supposita arbitrat, refellit Lud. Elias du Pin in præfatione ad Bibliothecam scriptorum Ecclesiasticorum sæculi sexti. * *Complexiones in Apocalipsin* Basil. 1500. 8. editas inter Cassiodori scripta etiam refert Dan. Georgius Mollerus dissert. de Cassiodoro Altdorf. 1686. pag. 20. *Complexiones in Epistolis Apostolorum & Apocalypsi* illustris Vir Scipio Maffæus, Veronæ MScas reperit & pro ineditis habet. Vide Memorias Trevoltinas A. 1714. p. 1481.

XII. *Supposita* Cassiodori sunt *Expositio in Cantica Canticorum*, ejus Epitome occurrit inter scripta Isidori Hispalensis. Editæ est Friburgi 1538. fol. cum Aponio in Cantica, & in editione operum Cassiodori Garetiana. *Liber de Schematibus & tropis, locisque quibusdam Rhetoricis* S. Scriptura à commentariis Cassiodori in Psalmos excerptus, forte à Beda, inter ejus opera T. 12. legitur; * inscribitur etiam *Collectio ex Sacerdote*, id est ex Beda presbytero Tom. XI. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 1287. *Liber de Amicitia Christiana*, quem Petri Blæsenfis esse constat, inter ejus opera aliquoties prodiit. Separatim editus & illustratus est sub Cassiodori nomine Rostoch. 1667. 8. à Jo. Bernardo Zinzerlingio, ut didici ex poematis D. G. Morhofii p. 702. * Exstat etiam Tom. 24. Bibl. Patrum edit. Lugdunensis pag. 1209. licet sub Cassiodori nomine jam fuisset Tom. XI. pag. 1326. Idem reperitur in MSto Codice, quem servat Lipsiæ Bibliotheca Amplissimi Senatus, ac tribuitur *Albertano*, Caussidico Brigiensi. *Liber de amicitia* qui inter Petri Blæsenfis opera legi-

legitur, tantum epitome est Cassiodorani hoc de argumento libri, nec integri, ut Jo. Bernhardus Zinzerlingius, Justi F. observat, qui emendavit notisque & indice illustravit Rostoch. 1667. 8. Idem in præfat. promisit etiam novam editionem Codicis Epistolarum Cassiodori, sed quam dare fuit impeditus. *Sanctorum Paphnutii & Spiridionis aliorumque quorundam vite* ab Aloylio Lipomanno T. 1. Legendarii sub Cassiodori nomine editæ. His adde librum de Ecclesiasticis officiis, sententias à Cypriano, & Scintillarium scripturarum, quæ Cassiodoro in MSS. perperam tribui notat Garecius. *Librum de Trinitate*, quem Petrus de Natalibus Cassiodoro adscribere non dubitat, & *libros sexdecim de re rustica*, quos Gesnerus in Bibl. ait reperiri in Bibl. monasterii S. Michaelis de monte, cum & in numero librorum & in auctore quem Columellam (a) esse certum est erraverit. Non minus falli videtur Baronius qui Cassiodorum in *Parabolas* sive *proverbia* Salomonis commentarium edidisse contendit T. 7. Annal.

XIII. Inter *Deperdita* Cassiodori scripta, quorum ipse præf. Variarum & libri de Orthographia meminit, sunt etiam *breves explanationes in Acta Apostolorum*, quo editis falso habitæ à Guil. Crovæo p. 259. Elenchi scriptorum in Sacram Scripturam. Tum libri XII. de rebus gestis Gothorum, cujus operis brevis Epitome a Joernande concinnata cum Cassiodori operibus edi solet, de qua mox plura diduri sumus. Præstantissima omnium operum Cassiodori & unica editio est, cujus hæcenus sæpius meminimus Joannis Garecii Monachi Benedictini congregat. S. Mauri cura digesta & emendata, inque duos distincta tomos Rothomagi 1679. fol. Prædicat se Garecius adjutum opera Nicolai Nurriti, & præter alia, quæ in hac edit. præstitit, à nobis jam suo loco laudata, Epistolis singulis nova argumenta præfixit, intelligens quam sæpe inepta & aliena essent quæ in superioribus editionibus præmittuntur.

Index eorum ad quos & quorum nomine scriptæ à CASSIODORO Epistolæ.

A Bundantio præfecto Theodorus Rex. lib. V. c. 16.

17. 23. 34. Athalaricus Rex IX. 4.

Acretio, vide Eutropio.

Adeodato Theodoriceus Rex. 3. 46.

Adila viro Senatori Theodoricus II. 29.

Emiliano Episcopo Theodoricus Rex. IV. 31.

Possefforibus, Defensoribus & Curialibus Aëstunis consistentibus

(a) Vide quæ dixi supra lib. a. c. 7.

- tibus Theodoricus Rex III. 9.
 Agapito præfecto Urbis Theodoricus Rex. I. 6. 22. 33. 41. II. 6.
 Calliano & Agapito id. I. 23.
 Alarico Regi Vvifigothorum Theodoricus Rex III. 1.
 Albino & Albino viris illustribus Theodoricus Rex. I. 20.
 Albino patricio id IV. 30.
 Actoribus Albini id. id. IV. 35.
 Albieno Rex Athalaricus. VIII. 20.
 Alvisio Architecto Theodoricus Rex II. 39.
 Amabili Executori Theodoricus Rex I. 8. viro devoto id. IV. 5.
Amalasuntha Regina Justiniano Imp. X. 1.
 Ambrosio viro illustri, agenti vices, Senator præfectus prætorio XI. 4. 5. XII. 25.
 Ambrosio viro Quæstori Athalaricus Rex. VIII. 13.
 Luvirici Comiti & Ampelio Theodoricus Rex. V. 35. Ampelio & Liveriz. V. 39.
 Ampelio, Despotio & Theodulo viris Senatoribus Theodoricus Rex. II. 23.
 Anastasio Imp. Theodoricus Rex. I. 1. II. 1.
 Anastasio Cancellario Lucanici & Brutiorum, Senator præfectus prætorio XII. 12. 14.
 Anastasio Consulari Theodoricus Rex. V. 8.
 Anatolio Cancellario provinciarum Samnii, Senator præfectus prætorio. XI. 36.
 Andreæ Senatori. vide Maximiano.
 Annæ viro Senatori Comiti Theodoricus Rex. IV. 18.
 Antonio Polensi Episcopo Theodoricus Rex. IV. 44.
 Aproniano Comiti Privatarum Theodoricus Rex. III. 53.
 Aratori viro illustri Athalaricus Rex. VIII. 12.
 Artemidoro præfecto Urbis Theodoricus Rex. I. 42. II. 34. III. 21.
 Universis Possessoribus Arelatensis Theodoricus Rex. III. 44.
 Argolico Præfecto Urbis Theodoricus Rex. III. 11. 29. 30. 33. IV. 22. 29. 42.
 Arigerno Comiti Theodoricus Rex. III. 36. 45. IV. 23.
 Artemidoro Præfecto Urbis Theodoricus Rex. I. 42. II. 34. III. 21.
 Assuin (al. Assio vel Assum) viro illustri Comiti Theodoricus Rex I. 40.
Athalarici Regis edita IX. 2. 18.
 Avilfo Sajoni Theodoricus Rex. V. 20.
 Aurigeni Episcopo Theodoricus Rex. III. 14.
 Bacaudæ viro sublimi Theodoricus Rex. 5. 25.
 Beato viro clarissimo, Cancellario Senator præfectus prætorio. IX. 10.
 Benenato viro Senatori Theodoricus Rex. IV. 15.
 Bergantino Comiti Patrimonii Athalaricus Rex. VIII. 23. IX. 3.
 Boethio Patricio Theodoricus Rex I. 10. 45. II. 40.
 Brandilæ

- Brandilæ Theodoricus Rex. V. 32.
 Cæliano (al. Feliciano) & Agapito Theodoricus Rex. I. 23.
 Diversis Cancellariis provinciarum singularum, Senator præfectus prætorio XII. 1. 10.
 Canonicario XII. 16. Venetiarum, Senator præfectus prætorio. XII. 4. I.
 Capuano Viro Senatori Theodoricus Rex. V. 21.
 Carino viro illustri Theodoricus Rex. V. 28.
 Cassiodoro Theodoricus Rex. I. 3. patricio III. 28.
 Catanensis Civitatis possessoribus, defensoribus & Curialibus Theodoricus Rex. III. 49.
 Cōjoni Theodoricus Rex. I. 38.
 Colosseo viro illustri Comiti Theodoricus Rex. III. 23.
 Constantiniano viro experientissimo Senator præfectus prætorio XII. 18.
 Consulari viro illustri Theodoricus Rex. III. 52.
 Crispiano Theodoricus Rex. I. 37.
 Cumigasto viro illustri Athalaricus Rex. VIII. 28.
 Cypriano comiti sacrarum largitionum Theodoricus Rex. V. 40.
 Cypriano patricio Athalaricus Rex. VIII. 21.
 Danieli (marmorario) Theodoricus Rex. III. 19.
 Datio Episcopo Mediolanensi Senator præfectus prætorio XII. 27.
 Decio viro illustri Theodoricus Rex. II. 33.
 Decorato, viro devoto Theodoricus Rex. V. 31.
 Delegatoria XI. 35. de concedendis delegatoriis XI. 31.
 Gothis & Romanis Derthonæ consistentibus Theodoricus Rex. I. 17.
 Despotio, vide Ampelio.
 Deusdedit Scribæ Ravennati Senator præfectus prætorio XII. 21.
 Domitiano & Uvilæ Theodoricus Rex. I. 18.
 Dromonariis Theodoricus Rex. II. 31.
 Dudæ viro Senatori Comiti Theodoricus Rex. IV. 28. Dudæ Sajoni IV. 32. 34.
 Dumerit Sajoni & Florentiano viro devoto Athalaricus Rex. VIII. 27.
 Ecdicio Theodoricus Rex. II. 4.
 Elpidio Diacono Theodoricus Rex. IV. 24.
 Epiphanio viro Senatori, Consulari provincie Dalmatiae, Theodoricus Rex. V. 24.
 Episcopis & honoratis Athalaricus Rex. IX. 5.
 Episcopis suis Vitigis Rex. X. 34.
 Diversis Episcopis Senator præfectus prætorio XI. 3.
 Eugenio Magistro officiorum Theodoricus Rex. I. 12.
 Eusebio viro illustri Theodoricus Rex. IV. 48.
 Eustorgio Episcopo Mediolanensi I. 9.
 Eutropio & Acretio Theodoricus Rex. V. 13.
 Fausto præfecto prætorio Theodoricus Rex. I. 14, 26, 34, 35. II. 5, 9, 26, 30, 37, 38, III. 21, 47. IV. 36, 38, 50.
 Felici,

- Felici, viro clarissimo Theodoricus Rex. I. 7. Consuli Ordinario id. II. 2. III. 39. Quæstori Athalaricus Rex. VIII. 18.
 Feliciano. vide Cæliano.
 Possessoribus Feltrinis Theodoricus Rex. V. 9.
 Festo Patricio Theodoricus Rex. I. 15. 39. II. 22. III. 10.
 Florentiano. vide Dumerit.
 Floriano viro Senatori Theodoricus Rex I. 5.
Formule dignitatum XXV. libro sexto & aliarum XLVII. libro septimo continentur. Vide quæ Jo. Henr. Meibomius Commentario ad Cassiodori formulam Archiatrorum, edito Helmst. 1668. 4.
Promotiones officii Prætoriani quæ Natali Domini fiunt. XI. 17. 34.
 Possessoribus & Curialibus Forojulienensibus Theodoricus Rex. IV. 8.
 Fruinarith Sajoni Theodoricus Rex. II. 13.
 Provincialibus per Galliam constitutis Theodoricus Rex III. 17. 40. 42. Athalaricus Rex. VIII. 7.
 Gaudio Proviſiæ Liguriæ Cancellario Senator præfectus prætorio XI. 14.
 Geberich viro Senatori Theodoricus Rex IV. 20.
 Gemello viro Senatori Theodoricus Rex III. 16, 18, 32, 41, IV. 19, 21, vide & Marabado.
 Genesio viro spectabili Athalaricus Rex VIII. 30.
 Gepidis ad Gallias destinatis Theodoricus Rex V. 11.
 Gesilæ Sajoni Theodoricus Rex IV. 11. 14.
 Gildæ viro sublimi, Comiti Syracusanæ Civitatis Athalaricus Rex. IX. 11. 14.
 Universis Gothis Theodoricus Rex. I. 24. Vitigis Rex. X. 31.
 Gothis & Romanis Derthonæ consistentibus Theodoricus Rex. I. 17. per Picenum & Samnium id. III. 48 circa Verucam castellum. id III. 48.
 Gothis per Italiam constitutis Athalaricus Rex. VIII. 5. Gothis & Romanis id. IX. 9.
 Grimodæ Sajoni Theodoricus Rex. III. 20.
 Guarnorum. vide Herulorum.
 Gudilæ Episcopo Theodoricus Rex. II. 18.
 Gudinando Sajoni Theodoricus Rex V. 19.
 Gudisal Sajoni Theodoricus Rex. IV. 47.
 Guduin Sajoni Theodoricus Rex. V. 27. viro sublimi. V. 30.
 Gundibardo Regi Burgundionum Theodoricus Rex. I. 46. III. 2.
 Hæstis Theodoricus Rex. V. 2.
 Herminafrido Regi Thoringorum Theodoricus Rex. IV. 1.
 Herulorum Theodoricus Rex. IV. 2.
 Herulorum, Guarnorum, Thoringorum Regibus Theodoricus Rex. III. 3.
 Hilderico Regi Vandalorum Athalaricus Rex. IX. 1.
 Honorato Quæstori Theodoricus Rex. V. 3.
 Honorio præfecto Urbis Theodahadus Rex. X. 30.

- Januario Episcopo Salitano Theodoricus Rex. III. 9.
 Idæ viro sublimi, Duci Theodoricus Rex. IV. 17.
 Importuno viro illustri Patrio Theodoricus Rex III. 5.
Indulgentia XI. 40.
 Joanni Papæ Athalaricus Rex. IX. 15, Senator præfectus prætorio XI. 2.
 Joanni Apparitori Theodoricus Rex. II. 21.
 Joanni arcario Theodoricus Rex. V. 7.
 Joanni archiatro Theodoricus Rex. IV. 41.
 Joanni Cancellario Senator præfectus prætorio XI. 6.
 Joanni Canonicario Tusciae, Senator præfectus prætorio XI. 38.
 Joanni Referendario Athalaricus Rex VIII. 25.
 Joanni viro Senatori, Consulari Campaniæ Theodoricus Rex. III. 27. IV. 10.
 Joanni Siliquario Ravennati Senator præfectus prætorio XII. 17.
 Provincialibus Istriæ Senator præfectus Prætorio XII. 22.
 Judæis Genus consistentibus Theodoricus Rex. II. 27. IV. 33. Mediolanensibus V. 37.
 Ad Judices Provinciarum Athalaricus Rex IX. 20. Senator præfectus prætorio XI. 7. 9. XII. 2.
 Juliano Comiti Patrimonii Theodoricus Rex I. 16.
 Justiniano Imp. Athalaricus Rex VIII. 1. Amalasuintha (Amalasuntha) Regina X. 1. 8 Theodahadus Rex. X. 2, 9, 15, 19, 22.
 25, 26, Gudelina Regina X. 24.
 Vitigis Rex 32. Senatus urbis Romæ XI. 13.
 Laurentino experientissimo Senator præfectus præt. XII. 23.
 Liberio præfecto Galliarum Athalaricus Rex. VIII. 6.
 Liguribus Senator præfectus prætorio XI. 15, 16, Consulari Provinciæ Liguriæ XII. 8.
 Ampelio & Liveriz Theodoricus Rex V. 39.
 Lucino Cancellario Campaniæ Senator præfectus præt. XI. 37.
 Lucristanis super Sontium constitutis Theodoricus Rex I. 28.
 Luduin Regi Francorum Theodoricus Rex. II. 41, III. 4.
 Luvir Comiti & Ampelio Theodoricus Rex V. 35.
 Magistro officiorum Vitigis Rex X. 33.
 Manniæ Sajoni Theodoricus Rex. 5. 5.
 Marabado viro illustri Theodoricus Rex. IV. 46.
 Marabado Comiti & Gemello Senatori Theodoricus Rex. IV. 12.
 Marcello Senatori, advocato fisci Theodoricus Rex. I. 22.
 Massiliensibus Theodoricus Rex III. 34. IV. 26.
 Maximiano viro illustri & Andree Senatori Theodoricus Rex. I. 21.
 Maximo viro illustri Consuli Theodoricus Rex. V. 42, Domestico, Theodahadus Rex. X. 11. Cancellario Lucaniæ, Senator præfectus prætorio XII. 15. vicario Urbis Romæ id. XII. 19.

- Neudi viro illustri Theodoricus Rex. 29.
 Provincialibus Noricis Theodoricus Rex. III. 30.
 Nursinis & Reatinis Athalaricus Rex. VIII. 26.
 Opilioni comiti sacrarum Athalaricus Rex. VIII. 16.
 Ofuni viro illustri Comiti Theodoricus Rex. III. 26. IV. 9. Athalaricus Rex. IX. 8.
 Barbaris & Romanis per Pannoniam constitutis Theodoricus Rex. III. 24.
 Possessoribus & Curialibus Parmensis Civitatis Athalaricus Rex. VIII. 29.
 Paschasio præfecto annonæ Senator præfectus prætor. XII. 9.
 Patricio viro illustri Quæstori Theodahadus Rex. 6.
 Paulino Consuli Athalaricus Rex. IX. 22.
 Paulo viro strenuo Senator præfectus prætorio XII. 26.
 Petro Episcopo Theodoricus Rex. III. 37.
 Petro viro clarissimo erogatori obsoniorum Senator præfectus prætorio XII. 11.
 Universis præfecturæ titulos administrantibus Senator præfectus prætorio XII. 6.
 Primiscrinio Athalaricus Rex. IX. 16.
 Provino viro illustri Patricio Theodoricus Rex II. 11.
 Actoribus Proбини Theodoricus Rex IV. 40.
 Possessoribus (Ravennæ) Theodoricus Rex. V. 38.
 Nursinis & Reatinis Athalaricus Rex. VIII. 26.
 Reparato præfecto Urbis Athalaricus Rex. IX. 7.
 Romanæ Ecclesiæ clero Athalaricus Rex. VIII. 24.
 Populo Romano Theodoricus Rex. I. 31, 44. Athalaricus Rex VIII. 3. Theodahadus Rex X. 14, 17.
 Romulo Theodoricus Rex III. 35.
 Romanis per Italiam & Dalmatias constitutis Athalaricus Rex. VIII. 4.
 Sabiniano Senatori Theodoricus Rex. I. 25.
 Sajoni, vide Avilfo, Duda, Dumerit, Fruinarith, Gesila, Grimoda, Gudinando, Guduin, Gudisal, Manila, Tezutzat, Verano & Wiligis.
 Sajonibus, qui sunt Cancellariis deputati, Senator præfectus prætorio XII. 3.
 Salvantio præfecto Urbis Athalaricus Rex. IX. 16, 17.
 Saturnino & Verbusio Theodoricus Rex. I. 19.
 Senario viro illustri Comiti Privatarum Theodoricus Rex. IV. 3, 7, 11, 13.
 Senatori (a) præfecto Prætorio Athalaricus Rex. IX. 24.
 Theodahadus Rex X. 27, 28.
 Senatoris edicta. XI. 8, 11, 12. XII. 13, 28.
 Senatui Urbis Romæ Theodoricus Rex. I. 4, 13, 30, 43. II. 3, 16, 24, 32. III. 6, 12, 31. IV. 4, 16, 43. V. 4, 22, 41. Athalaricus Rex XIII. 2, 10, 14, 15, 17, 19, 22. IX. 19.

(a) Cassiodoro intellige;

- IX. 19, 21, 23, 25. Amalasuntha Regina X. 3. Theodahadus Rex X. 4, 7, 12, 13, 16, 18. Tulum patricius VII. 11. Senator præfectus prætorio XI. 1.
- Servato Duci Rhetiarum, Theodoricus Rex. I. 11.
- Severiano viro illustri Theodoricus Rex. V. 14.
- Severo Episcopo Theodoricus Rex. II. 8.
- Severo viro spectabili Athalaricus Rex. V. III. 31, 32, 33.
- Comiti Siliquatariorum & portus curas gerenti Theodoricus Rex. II. 12.
- Simeoni viro illustri Comiti Theodoricus Rex. I. II. 25.
- Specioso Theodoricus Rex. I. 27. viro devoto II. 10.
- Stabulario Comitiano Theodoricus Rex. V. 6.
- Starcedio viro sublimi Theodoricus Rex. V. 36.
- Stephano viro Senatori Comiti primi ordinis & Exprincipi nostri officii Theodoricus Rex II. 28
- Provincialibus, Capillatis, Defensoribus & Curialibus in Svavia consistentibus Theodoricus Rex. IV. 49. V. 15.
- Sunz (al. Surz) viro Comiti Theodoricus Rex. II. 7.
- Sunhivado viro Senatori Theodoricus Rex. III. 13.
- Symmacho Patricio Theodoricus Rex. II. 14. IV. 6. 51.
- Possessoribus & Defensoribus Syracusanæ Civitatis vel universis Provincialibus Athalaricus Rex. IX. 10.
- Tancilz viro Senatori Theodoricus Rex. II.
- Tezutzat Sajoni Theodoricus Rex. IV. 27.
- Theodagundæ illustri fœminæ Theodoricus Rex IV. 37.
- Theodahado viro Senatori Theodoricus Rex IV. 37.
- Theodahado viro Senatori Theodoricus Rex. III. 15 IV. 39. V. 12
- Theodahadus Rex Justiniano Imp.* X. 2.
- Theodorici Regis editum II. 25. 36. Epistolæ libris quinque Cassiodori primoribus.
- Theodoræ Augustæ Amalasuntha Regina X. 10. Gudelina Regina X. 20, 21, 23.
- Theodosio homini suo Theodahadus Rex. X. 5.
- Theodulo vide Ampelio.
- Theonio Theodoricus Rex. I. 2.
- Theriolo viro Senatori Theodoricus Rex. I. 36.
- Præfeto Theffalonicensæ Viti-gis Rex. X. 35.
- Tholvit (al. Tholum) Patricio Athalaricus Rex. VIII. 9. Vide Tulum.
- Thomati & Petro viris clarissimis, arcariis Senator præfectus prætorio XII. 20.
- Thoringorum Regibus, vide Herulorum, & Herminafrido.
- Comitibus defensoribus & curialibus Ticinensæ Civitatis Theodoricus Rex. IV. 45.
- Tulum vir illustris Patricius Senatui Urbis Rome VIII. 11.*
- Transmundo Regi Vandalarum Rex Theodoricus V. 1. 43. 44.
- Tribunis maritimorum Senator præfectus prætorio. XII. 24.

- Tridentinæ Civitatis possessoribus, defensoribus & Curialibus Theodoricus Rex. II. 17.
 Valeriano viro sublimi Senator præfectus Prætorio XII. 5.
 Venantio viro illustri Theodoricus Rex. II. 15. viro Senatorio Correctori Lucaniæ & Brutiorum III. 8.
 Verano Sajoni Theodoricus Rex. V. 10.
 Saturnino & Verbusio Theodoricus Rex. I. 19.
 Victorino Episcopo Athalaricus VIII. 8.
 Vitaliano viro clarissimo, cancellario Lucaniæ & Brutiorum Senator præfectus prætor. XI. 39.
 Unigis Spatario Theodoricus Rex. III. 43.
 Domitiano & Uvilix Theodoricus Rex. I. 18. Uvilix Comiti Patrimonii id. V. 18. Athalaricus Rex. IX. 13.
 Regi Vandalarum Theodoricus Rex. V. 1. vide Transmundo & Hilderico.
 Wandil Theodoricus Rex III. 38.
 Wiligis Sajoni Theodoricus Rex II. 20.
 Wilitancho Duci Theodoricus Rex V. 33.
 Winvundo Comiti Theodahadus Rex X. 29.

XV. Index Scriptorum qui à Cassiodoro citantur. Numeri additi paginas Tomi secundi editionis (a) Garetianæ denotant.

- A** *Brabam Arithmeticam & Astronomiam primum Ægyptiis tradidisse dicitur à Josepho.* 584. b.
 Adrianus de modis intelligentiæ sacrarum literarum 545.
 Adamantius Martyrius, vide Martyrius.
 Æmilianus (Palladius) duodecim libris de horis vel pecoribus 554. b.
 Æoli p. 607.
 Agapitus Papa urbis Romæ p. 537.
 Albinus vir magnificus apud Latinos de Musica librum compendiosa brevitate conscripsit. 588. b.
 Alypius de Musica Græce scripsit 588. b.
 S. Ambrosius, vide Josephus - Ec-

clesiæ quædam candela mirabili fulgore lampavit 241. hymnus Veni Redemptor gentiū id. Citatur Ambrosius p. 7, b. 19, b. 27. 36, b. 72, 95, 173, b. 241, b. 255, b. 337, 372, 426, 551, 554. b. 620. sex libri in Hexaameron 539. libro Patriarcharum pag. 543. tertio 542. b. de officiis libri III. melliflui. 549. b. septem libri de Patriarchis 539. b. in Psalmos p. 541. de Trinitate ad Gratianum. 549. b. sermo de iudicio Salomonis p. 540. ejus in Prophetas commentaria negat se reperire potuisse Cassiodorus p. 541. homiliæ quædam in Sapientiæ librum 542. b. in Lucam. 543. in Epistolas Pauli invenire Cassiodorus non potuit. 544.

Ano-

(a) Commentarius in Psalmos incipit à p. 1. In Cantica Canticor. p. 501. Institutio divinarum literar. p. 537. De septem artibus pag. 558. De octo partibus orationis p. 592. De orthographia pag. 605. De Schematibus & tropis p. 620. De anima p. 627.

Anonymus Medicus ex diversis
auctoribus collectus. 556.

Antiquarii 547. b. 555. a. b.

S. Antonius pater Monachorum :
542.

Apollonius Geometra 589.

Apulejus Madaurensis *πικρὴ ἐπιτομή*. 569. b. syllogismos categoricos breviter enodavit. 583. b.
Nicomachi Arithmetica verit latine 586. b. de Musica 588. b.

Aquila de orthographiæ peritia
laudatus pag. 619. p.

Archimedes *lib. 1. Epist. 45. lib. VII. Epist. 5. Geometra* 589.

Areopagitiæ damnaverunt puerum, cornicum oculos eruentem, 562.

Secundum regulas artigraphorum. 548. 566.

Aristoteles 32. 583. b. disciplinarum omnium diligens inquisitor, Dialecticæ argumenta ad regulas perduxit : 566. b. libros faciens exquisitos, Græcorum scholam multiplici laude decoravit id. Categoricæ 568. *πικρὴ ἐπιτομή*. 547. b. 568. b. de categoricis syllogismis multi libri. 569. b. vide & infra Boethius, Cassiodorus, Cicero.

Arithmetici octavum numerum vocant primū quadrantal. 36. b.

Asclepiades Medicus, majorum attestatōne doctissimus 588.

S. Achanasius Alex. pag. 19. b. ad Marcellinum de libro Psalms p. 8. 541. sermo magnificus. 502. b.

Auctores secularium literarum multifarie probaverunt im-

mortales esse animas 629. b.

S. Augustinus 554. de bellator hæreticorum &c. 551. b. religiosissima devotione laudandus. 633. citatur p. 7. b. 16. a. b. 19. b. 20. h. 27. 302. b. 42. b. 75. 77. b. 95. 113. b. 128. 133. b. 152. b. 169. 171. b. 173. b. 175. 182. b. 192. b. 203. b. 220. 227. b. 259. 329. b. 360. b. 367. b. 370. 394. b. 480. b. 543. 544. 545. 546. 630. b. de Trinitate libri XV. 549. b. de vera religione id. de agone Christiano id. in salutationem Epistolæ ad Romanos liber 544. de doctrina Christiana 538. 545. 554. libro secundo 546. b. 591. b. tertio 621. libri quatuor 549. b. de concordia Evangelistarum, 543. in Epist. ad Galatas 544. Speculum 549. b. contra Manichæos duobus libris disputans; 539. contra Faustum Manichæum libri XXXIII. Contra inimicum Legis & Prophetarum libri duo id. libri Confessionum 539. 551. b. Quæstionum libri VII. p. 539. De modis locutionum libri VII. 539. 547. de Genesi ad literam 558. b. in Psalmos p. 1. 541. in Epistolam Jacobi 543. b. ad Simplicianum Episcopum Mediol. p. 540. 544. in Joannem, 543. de Civ. DEI 549. libro XVII. 544. b. libri XXII. 549. b. quinque quæstiones de Novo Test. ad Honoratum presb. id. Octaginta tres, id. libri retraditionum, M 2 id.

- id. in Symbolum 551. b. liber de hæresibus , id. de iudicio Salomonis sermo , id. homiliarum nomine quædam dixit in librum Sapientiæ , 542. b. de Grammatica 559. b. sex libri de Musica 588. b.
- Avitus** de orthographiæ peritia laudatus p. 619. b.
- Aurelius Cælius** de medicina 556.
- S. Basilii** p. 538. in Hexameron. p. 539. 591. b.
- Bellatoris presbyteri** duo libri in Ruth. p. 540. ejus libros octo in librum Sapientiæ cum aliis illius opusculis sustinemus. 542. b. in Tobiam libri quinque , in Esther libri sex , Judith libri septem , & Macchabæorum , libri decem p. 543. Origenis homilias duas in Esdram latine vertis. id.
- Boethii** sex libri in Aristotelem *πρὸς Ἱπποκρίτους* 568. b. Boethii Patricii in Isagogen. Porphyrii commenta gemina. 583. b. tres libri in Categorias. id. in *πρὸς Ἱπποκρίτους* commenta duplicia . id. De syllogismis hypotheticis . id. octo libri in Topica . id. Nicomachi Arithmeticam vertit Latine. 586. b. Euclidis Geometriam. 589.
- Cadmus** literarum inventor. 558
- L. Cæcilius Vindex** Grammaticus p. 606. 618. ut Cæcilio videtur . p. 610. Lucius p. 607.
- C. Cæsar** p. 607. b.
- Cæsellius Orthographus** p. 606. b. 617.
- Cassianus** decima collatione p. 233. b. nona & decima 480. b. fervorum Dei optimus institutor 402. b. eloquentissimus in quinto Collationum Volumine . 538. de institutione fidelium Monachorum . 555.
- Cassiodori** duodecim volumina de origine atque Getarum , in compendium misit Jornandes . T. 1. p. 397. liber de orthographia citatur T. 2. 539. 548. 555. b. in libros Regum . 548. b. Institutio divinarum lectionum . 558. commentarii in Aristotelem *πρὸς Ἱπποκρίτους* 571. b. expositio Topicorum Aristotelis 575. b. in Topicorum commentis . 580. b.
- Cenforinus Grammaticus** 559. b. ad Q. Cerellium de natali ejus die. 586. b. 589 de accentibus . 588. b.
- S. Joannes Chrysostomus** p. 23. 29. 59. b. 247. b. 538. homiliæ XXXIV. in Epistolam ad Hebræos à Mutiano latine versæ 543. b. in Epistolas Pauli 544. in Acta Apostolorum . 544. b.
- Cicero** 564. b. 573. b. 574. 577. b. 578. b. 581. b. 582. a. b. Orator *κατ' ἑρμηνείαν* 559. in arte Rhetorica 566. b. 570. b. Rhetorici libri 564. b. latine eloquentiæ lumen eximium pervaria volumina copiose & diligenter effudit , & in arte Rhetorica duobus libris videtur amplexus 565. b. in Catilinam . 566. pro Cluentio. 570. pro Milone. 566. 578. pro Roscio pag. 601. pro Sylla. id. Philippicis . 566. in Topicis 570. Topica Aristotelis uno libro transulie in la-

in latinum 583, in Verrem 578. Vide etiam Boethius, & Victorinus.

Clemens Alexandrinus presbyter, cognomento Stromateus scripturas divinas explanavit 538, in Epistolas Canonicas Cassiodorus curavit versis in latinum, exclusis offendiculis 545, b. libro quem contra paganos edidit 586, b.

Aurelius Caelius de Medicina 556, b.

Codex Encyclius Synodi Chalcedonensis ab Epiphanio scholastico Latine versus 545, 552, b.

Columella de agris colendis 554 Concilium Chalcedonense 19, b. 194, 545, 546, b. 552, b. Codex encyclius ab Epiphanio scholastico versus latine 545, a. b. 552, b. vide infra, Stephanus CPolitani 545, Ephesinam 545, 552, b. Nicenam 545, 546, b.

Annaeus (Cneius) Cornutus de orthographia p. 606.

Crescibius, vide Macrobius.

Curtius Valerianus, vide Valerianus.

S. Cyprianus 554, declamator insignis, doctor mirabilis 550, b. in Orationem Dominicam 245.

S. Cyrillus Alex. p. 19, b. 57, b. 72, 538.

Daniel non in prophæico choro recipitur, sed inter Agiographa refertur à Judæis p. 541.

Demosthenes Orator 559.

Tom. II.

Didymus in Proverbia, ab Epiphanio Scholastico translatus 546, b. 543, in Epistolas septem Canonicas versus ab eodem Epiphanio 543, b. de Spiritu S. liber respicitur p. 95.

Diomedes Grammaticus 555, b. Dionysii Geographicus pinax 553.

Dionysius Monachus Scythæ, Cassiodori familiaris (sed tunc cum ille scriberet, jam defunctus.) Canones Ecclesiasticos in gratiam Stephani Salonitani à Græco vertit, & alla multa Latine transtulit 552. Hic est qui notus sub Dionysii Exigui nomine.

Dioscoridis herbarium 556.

Donatus p. 610, 548, b. 560, 559, b. 597, b. 599, 601, 602, a. b. 603, 694, a. b. pueris specialiter aptus 559, b. ejus ars, ibid.

Ennius p. 618, in Ennii stereore aureum quarit Virgilius 540.

Epiphanius Scholasticus historiam Socratis, Socrumeni, & Theodoret vertit XII. libris 550. & prefat. in hist. Tripartitam, vide & Codex, & Didymus, & S. Epiphanius.

S. Epiphanius Episcopus Cypri 546, b. Origenem redarguens p. 539, de hæresibus 551, b. antistes Cyprius, ejus in Canticum Canticorum Latine vertit Epiphanius Scholasticus, p. 542.

Encherius de modis intelligentiæ sacrarum literarum 545.

Euclides lib. I. Ep. 45. lib. 7. Ep. 5. Geometricus p. 12, 324, Ejus

M 3 Geom.

124 INDEX SCRIPTORUM A CASSIODORO

- Geometria 589, latine versa à Boethio id. de Musica p. 588, b.
- Eugipius Cassiodori ætate, ad Probam virginem ex Augustino questiones, ac sententias scripsit 551, b.
- Eusebii Cæsariensis Canones Evangelici 543, libri decem hist. Eccles. à Rufino versi, & continuati 550, Chronica versa continuataque ab Hieron. id.
- Eusebius Novatianus cæcus, sed eruditissimus, Cassiodori ætate p. 542.
- Eustathius vir discretissimus Basilium in Hexæmeron transtulit in Latinum 539.
- Euryches Grammaticus de aspiratione p. 606, b. 616, b. 535, b.
- Facundi de quibus naturis Christi, libri duo ad Justinianum 473, b.
- Focas de differentia generis 555, b. vide Phocas.
- Fortunatianus arcigraphus novellus 563, doctor novellus tribus voluminibus subtiliter de arte rhetorica minuteque tractavit 565, b. tertio libro 566, b.
- Galenus, vide Hippocrates.
- Gargilius Martialis de hortis pulcherrime scripsit 554, b.
- Gaudencius de Musica 586, b. à Muriano Latine versus, id. 588, b.
- Gelasio Papæ, tribus annotationes in Epistolas Pauli, Pelagianum habens autorem, 543, b.
- Gennadii Massiliensis liber de scriptoribus legis Divinæ 550, b.
- Gratus arcigraphus p. 617.
- S. Gregorius Nazianzenus p. 538.
- Hadrianus de modis intelligentiæ sacrarum literarum 545.
- Hebræi in Nisibi civitate Syrorum exponentes sacras litteras 537.
- Hellenus 558, auctor Græcorum plura dixit eximie lib. 8. Epist. 12. Attico sermone 558.
- S. Hieronymus p. 2, b. 51, b. 19, b. 27, 83, 141, b. 152, b. 154, b. 169, 171, b. 173, b. 173, b. 204, b. 223, 224, b. 242, 270, b. 353, b. 381, 385, b. 542, a. b. 554, 620, b. ad Fabiolam 455, b. Epistola ad Chromatium, & Heliodorum 356, b. versio Latina sacrarum literarum 545, b. 548. colis & commatibus ordinata id. Prologo Psalterii 546, b. in Prophetarum præfatione p. 538, questiones Hebræicæ 539, explanationes Hebræorum nominum, & locorum id. De Novo Testam. id. talis qua Origenis vertit id. Epistola ad Tranquillum quomodo legi debeat Origenes p. 540, Epistola ad Paulinum p. 541, b. 591, ad Abundantium p. 540, ad Vitalem Episcopum id. ad Lucinum Bæticum 550, de iudicio Salomonis, dulcissima explanatione 540, breves commentarii in Prophetas p. 541, in Esaiam libri xvi. tantum sex inveniri Cassiodorus potuit, id. in Ezachielem libri xiv. & in Daniele m. in minores Prophetas libri xx. id. in Psal-

- mps p. 444, b. in Ecclesiastem
 p. 542. Origenis homilias duas
 in Canticum vertit Latine p.
 541, in Mattheum libri duo
 543, breves commentarii in
 Epistolae Pauli 543, b. libri
 3, in Epist. ad Ephesios 544,
 singuli in Titum, & in Phi-
 lemonem, id. in ceteras Epist.
 id. in Apocalypsin 544, b. Vi-
 de & infra, Eusebius, & Jo-
 sephus, & Origenes. Liber
 de viris illustribus 550, b. plu-
 rimi libri, copiosae epistolae
 551, liber de Theodosio prin-
 cipe, id.
 S. Hilarius p. 5, b. 7, b. 19; b. 19,
 b. 27, 42, b. 173, b. 180, 468, b.
 554, 620, b. Psalvensis 546,
 b. 550, b. tredecim libri de
 Trinitate 549, b. in Psalmos
 p. 541, in Jobum Anonymus
 p. 543, in Mattheum id.
 Hippocrates, & Galenus Latine
 lingua conversi id est the-
 rapeutica Galeni ad Philoso-
 phum Glaucum 556, Hip-
 pocratis de herbis, & curis id.
 Homerus 1, 2, 3, 4, 5 Poeta 559.
 Horatius p. 595, 597, 600, b.
 Flacci dicta libri Epist. 1.
 Hyrummetricus 4 pro Hygini
 Gromatico) lib. 3, Epist. 52.
 Iosephus pag. 542. Hebraeorum
 doctissimus libro primo Anti-
 quitatum, titulo nono 584, b.
 libro Antiquitatum tertio,
 titulo septimo 51, octavo 455,
 septem libri de bello Judaico
 250, pene secundus Livius,
 550, Antiquitatum libros xxii
 Calliodorus Latine verti cu-
 ravit 550, Librorum de bello
 Judaico versionem alii Hiero-
 nymo, alii Ambrosio, alii de-
 putant Rufino id.
 Julii Oracoris Cosmographia,
 553, de modis intelligentie
 sacrarum literarum 545.
 Lactantius 554.
 Leo Papa p. 9, b. 86, b. Pater
 Apostolicus 225, 24, ad Fla-
 vianum scribens 214, b.
 Velius Longus, vide Velius.
 Lucanus 599, b.
 Lucius p. 607, vide L. Cæcilius.
 Lucretius 560.
 Lucilius 612, nisi legendum Lu-
 cius.
 Macrobius Theodosius in quo-
 dam opere suo gentem dicit
 Cylicranorum &c. 44.
 Mantuanus (Virgil.) lib. 5, Ep. 42.
 Marcellinus Illyricianus qua-
 tuor libros de temporum qua-
 litatibus, & positionibus lo-
 corum 550. CPolitnam Ci-
 vitatem, & urbem Hieroso-
 lymam quatuor libellis min-
 tissima narratione descripsit
 553. ejus Chronicon à Theo-
 dosio ad finem Justiniani imp.
 id.
 Tullius Marcellus Carthagi-
 niensis septem libros de cate-
 goricis, & hypotheticis syl-
 logismis scripsit 569, b. de fon-
 tibus Latine scripsit, 3, lib. 3.
 Epist. 53.
 Martialis versus 608.
 Gargilius Martialis, de hortis
 pulcherrime scripsit 554, b.
 Adamantius Marcellinus, Gram-

- maticus p.606, 611, 613, 614, 615, 555, b.
- Victor Martyrianus, vide Victor.
- Mennonius, omnis facundia iudex Cassiodori etate 612, b.
- Mercurius repertor artium multarum, literas volatu avium strymoniarum, sive gruum collegisse memoratur, lib. 2. Epist. 12.
- Melli quadriga, regulæ elocutionum latinarum 547, b.
- Metrobius (leg. Ctesibus) lib. 7. Epist. 5.
- Mulæus lib. 2. Epist. 40.
- Mutianus Cassiodori amicus Gaudentium de Musica latine vertit 586, b. 588, b. Chrysostomi homilias in Epist. ad Hebræos 543, b.
- Niceti. Episcopi liber de fide, 549, b.
- Nicomachus Arithmeticus lib. 1. Epist. 45. & T. 2. p. 15. ab Apulejo, & Boethio versus 586, b.
- Nisus artigraphus p. 608.
- Optatus 554.
- Origenes p. 209, 503, 542. homiliae in Octateuchum p. 539. in Genesim homiliae xvi. in Exodum xxi. in Leviticum xvi. in Numeros xxx. in Deuteronomium i. in Jesu Nave xxx. in Iudicum ix. pag. 540. in libros Regum homiliae v. id. homiliae xlv. in Jeremiam p. 541. in Canticum homiliae duæ versæ ab Hieronymo 542. in Esdras homiliae duæ 543. in Epist. ad Romanos libri xxx. à Rufino translatae 544. ubi bene nemo melius, ubi male nemo pejus p. 540.
- Orosius Christianorum temporum paganorumque collator 550.
- Orpheus lib. 2. Epist. 40. Orpheus lyra p. 558.
- Orthographi priscei p. 539.
- Palæmon Grammaticus 559, b.
- Papyrianus de orthographia pag. 606, 609, 555, b.
- Patrum quidam (Primasius fortasse) hæreticum definivit: Hæreticus est qui Divinae legis, vel ignorantia, vel contemptu raptatus, aut novi pertinax inventor erroris, aut alieni sectator, Catholicæ unitati mavult adversari, quam subijci 473, b.
- S. Paulinus ex Senatore presbyter, ad quem scripsit Hieron. 551.
- Petrus Abbas ex Augustino in Epistolas Pauli commentatus 543, b. 544.
- Philo doctissimus Judæus, auctor libri Sapientia p. 542, b.
- Philolaus Pythagoricus octavum numerum vocat harmoniam Geometricam 36, b.
- Phocas 559, b. Phocas artigraphi de orthographia præfatio pag. 606. de differentia generis, 555, b.
- Plato lib. 1. Epist. 45. Plato, & Aristoteles, opinabiles magistri sæcularium literarum, 585, b.
- Plinius Secundus Grammaticos reprehendit 601, b.
- Porphyrus isagoge 567, b. 568. vide

vide Boethius.

Primasius Justinianopoleos disertus Antistes 398. Antistes Africanus Cassiodori ætate quinque libris in Apocalypsin commentatus 544, b. ejus liber quid faciat hæreticum id. & 398, 473.

Priscianus, modernus auctor p. 606. ex Prisciano Grammatico qui nostro tempore CPoli doctor fuit, de libro primo ipſus p. 612. Attico sermone subtiliter locutus 559.

Probus Grammaticus 559, b.

S. Prosperi tres libri tituli CLIII. p. 539. Chronicon ab Adamo ad Genſerici tempora 550. de libero arbitrio contra Cassianum 555. 171. secunda parte libri qui inscribitur ante legem, sub lege, & sub gratia 46, b.

Pſalterium (Davidicum) cœlestis sphaera, stellis densa micantibus &c. p. 546, b.

Ptolemæus lib. 1. Epist. 45. Geographus 553. de Musica 588. b. Astronomus apud Græcos præcipuus 591. ejus minor, & major Astronomus id. Canones astronomici, id.

Pythagoras lib. 1. Epist. 45. arithmeticam laudans p. 584. Musices invenit primordia 586. mundum per Musicam conditum, id.

Quintilianus p. 619, 562, b. doctor egregius libris XII institutionum 565, b.

Rufinus presbyter Aquilejensis 546, b. vide in Origene, &

Josepho, & Eusebio.

Sacerdos arrigraphus 560. de schematibus id.

Sallustius 596, b. 597, 603, a. b.

Sedulii versus 387, b. 553, b.

Senecæ liber de forma mundi, 595, b.

Septuaginta interpretum translatio 546.

Socrates Historicus prefat. ad bist. tripartit. 550.

Sozomenus pref. ad bist. tripartit. 550.

Stephanus Episcopus in encycliis ad Leonem principem, 260, b.

Stoicorum de hypotheticis syllogismis multa volumina, 569, b.

Symmachi facundissimi dictum lib. XI. Epist. 1.

Synodus Nicæna 545, 546, b. CPolitana 545. Ephesina 545, 552, b. Chalcedonenſis 19, b. 194, 545, 546, b. 552, b. Synodi Chalced. Codex encyclicus ab Epiphanio scholastico versus Latine 552, b. 545, a. b. supra, Stephanus.

Terentianus lib. 2. Epist. 40.

Terentius 566, 578, b. 597, 598, 603.

Themistius 582, a. b. diligentissimus scriptor, ac lucidus, & omnia ad facultatem intelligentiæ revocans 577.

Theodisius Grammaticus 555, b.

Theodoretus pref. ad bist. tripartit. & 550.

Theophilus Alexandrinus Pontifex triginta quinque sensus Ori-

- Origenis, hæretica pravitate distortos Catholica veritate convicit p. 539.
- Tulliana lectio disertum te reddidit *lib. 8. Epist. 12.*
- Tychonius Donatista in Apocalypsin 544, b. de modis intelligentiæ sacrarum literarum 545. sive libri regularum p. 6.
- Curtius Valerianus de orthographia p. 606, 608, 555, b.
- Terentius Varro p. 607, 608, 609, 558, b. peritissimus latinorum 588, b. curiosissimus; mundi formam dixit ovi esse similitudine 591, b. libro quem de Grammatica scripsit 608. novem disciplinarum libris 566, b. libro de astrologia 591.
- Velius Longus de orthographia p. 606, 608, 555, b.
- Victorinus 554, ex Oratore Episcopus in Ecclesiasten p. 542.
- in Matthæum 543. in Apocalypsin 544, b. Marius Victorinus in Ciceronis Rhetorica 563, b. 566. de syllogismis hypotheticis 32, 569, b.
- Victor Martyritanus, Afer Episcopus 555.
- Vigilius Afer Antistes de mille annorum intelligentia in Apocalypsi 544, b.
- Vigilius Papa damnavit Origenem p. 539.
- Virgilius 540, 554, 560, b. 578, a. b. 594, 595 b. 598, 599, 601, 603, a. b. 611. Mantuanus vates 541, b. Maronis præpotens musa *lib. 2. Epist. 40.* Mantuanus *lib. 5. Epist. 42.* Poeta 545, 578, 598.
- Zeno dialecticam pugno adstricto, rhetoricam palmæ explicatæ, ac dissenſæ similem esse dixit 562. ita Varro 566, b.

C A P U T XVII.

DE JORNANDE.

Jornandis ætas, & liber de rebus Geticis. 1. Ejus editiones & Hug. Grotii Catalogorum recensio. 2. Liber Jornandis de Origine mundi. 3.

1. JORNANDES sive ut à Sigeberto, Geographo Ravennate, & Honorio Scholastico (a) dicitur, JORDANES gente Gothus, & notarius Regis Alanorum, postea CHRISTI nomen professus, & Gothorum denique Episcopus Ravennæ agens scripsit Anno (b) CHRISTI 552.

Librum

(a) Honorii Scholastici versiculi ad Jordanem Ravennensem Episcopum præceptorum suum exstant in Mabillonii *Analectis* T. 2. p. 364. * Tornandem Alanum vocat B. Rhenanus præf. ad Procopium.

(b) Hoc Vossius p. 244 de Hist. latin. probat ex eo quod Jornandes cap. 17. edit. Val. 622.

Librum de rebus Geticis sive Historiam Gothorum à Gentis origine usque ad Vitigem Regem à Bellisario superatum, contractam ex opere dodecabiblo Cassiodori (a) de origine astuque Getarum, cui tamen nonnulla convenientia ex historiis Græcis & Latinis addidisse se ait, & capite 4. laudas Ablabium Gothorum descriptorem egregium. Dicavit hunc librum Jornandes Cassialio (b) quem fratrem charissimum vocat. * Capite ultimo narrat Jornandes quod Anno U. C. 1300. Christi 548. contigit, Gothos domitos à Consule Belisario, & Vitigem ductum CPolin, & Patricii honore mactatum. In hoc libro cecantur.

Cypriani liber de mortalitate, p.

Priscus historicus 67, 98, 123, 144

57. edit. Vulcanii.

Cl. Ptolemæus 7. 8.

Dexippus historicus 62.

Strabo 5.

Dio 6. 8. Dionis Getica 19, 24,

Symmachi insignis locus de ortu Maximini, & quibus modis ad Imperium pervenerit, 45, 46,

29.

Dionysius historicus 57.

47.

Fabius historicus 83.

Corn: Tacitus 6.

Josephi annales 13.

Trogus Pompejus 23.

T. Livius 4.

Virgilius 3, 19, 25.

Lucanus 20.

Orosius 20, 29, 66.

II. Prodiit Augustæ Vindelicorum cum Pauli Warnefridi libris VI. de gestis Longobardorum Anno 1515. fol. apud Joannem Miller. Deinde cum altero mox memorando volumine, plus vice simplici; sæpius etiam inter Cassiodori opera. Ex MS. Pithœi vero emendatus à Gev. Fornerio in editione Cassiodori Paris. 1588. quam deinde aliz sunt insecutæ. Ex recognitione Bonav. Vulcanii cum aliis ejusdem argumenti castigatus & distinctus in capita LX. Lugdun. Bat. 1618. Vulcanii editionem exhibuit etiam Elzevirius Typographus in Historia Gothorum, Vandalorum & Longobardorum ab Hugone Grotio partim versa, partim in ordinem digesta, & post summi illius viri obitum

tanti (edit. Lindebrog. p. 100.) de pestilenti morbo agens, qui A. C. 543. grassatus est, addit: *ut nos ante hos novum annos experti sumus*. Qui hoc argumentum infringere vellet, diceret, Cassiodori verbum usum Jornandem; neque ex hoc loco aliud constare, quam Cassiodorum libros suis illo anno, non autem Jornandem suam Epiromen scripsisse.

(2) Jornandes præf. ad Cassialium: *valido opusculo quod intra manus habes, id est brevitate Chronorum suades, ut nostris verbis duodecim Senatoris volumina de origine astuque Getarum ab olim usque nunc per generationes Regesque descendentes in unum & hoc parvo libello coarctarem*.

(b) In Gesneri & Simleri Bibl. legas: *Jordanus*. - In libris excusis nominatur *Jornandes Cassialio*. Ac si Cassialio esses nominativus, & Jornandis cognomen. Sed est dative, & nomen ejus cui Jornandes librum descripsit.

tum edita Amstelod. 1655. 8. in qua collectione, ut id obiter adjiciam, post Grotii prolegomena de Regum Gothorum in Hispania origine Chronologia & elogiis exhibetur ejusdem latina versio Vandalicorum & Gothicorum Procopii, pluribus locis ex libris MSS. emendatorum, tum eorum quæ ex ejusdem Procopii arcana Historia ad res Vandalicas & Gothicas pertinent. Ex Agathie historia, quæ de Gothis occurrunt, ubi desinit Procopius, Grotio interprete. Nomina appellativa, & verba Gothica, Vandalica, Longobardica, quæ in hoc volumine reperiuntur, una cum explicatione. Hinc post Jornandis, de quo agimus librum, *Isidori* Archi-Ep. Hispalensis Gothorum Vandalorum & Svevorum in Hispania Chronicon, altera parte auctius ex Bibl. Ic. Vossii, & denique *Pauli Vvarnefridi Longobardi filii*, Diaconi Forojulienensis de gestis Longobardorum libri sex, in quibus ista Grotiana rerum Gothicarum Sylloge desinit. * Codicis Palatini Varias Lectiones exhibet Græterus ad calceam edit. Hanov. 1611. fol. inter scriptores hist. Rom. minores. Editio Frid. Lindenbergii collata cum Codice Atrebatensi in Collegio S. Mariz, per Heribertum Rosveidum exstat in Bibl. S. Johannis hujus urbis Hamb. Ex Codice Ottoboniano emendatiorem edere Jornandem voluit Romæ vir eruditus Leonardus Adami, sed quo an. 1719. defundo etiam Libanii, quam ab eo expectabamus editionem decollasse dolendum est. *Suecice* Jornandis librum de rebus Geticis vertit Joan. Fridericus Peringskiöld, ediditque Hølmæ 1719. 4. Idem latine eundem daturus emendatum ex ingenio, & Palatino Codice, illustratumque ex numis Regum Gothorum, qui Italiam olim Hispaniamque perdomuerunt. Vide Acta literaria Suecica edita Upsalæ 4. An. 1720. trimestri IV. p. 106. ubi traduntur *Cassiodori* libri XII. de rebus Geticis, quorum Jornandes compendium est, in Galliz Bibliothecis adhuc delitescere MSi. III. Exstat & alius Jornandis (a) *liber de Origine mundi & actibus Romanorum ceterarumque gentium sive de Regnorum ac temporum successione ad Vigilium*, quem nobilissimum & magnificum fratrem appellat. Hunc librum Trithemius ab argumento potiore *de gestis Romanorum* inscribit, uti Trogus Pompejus historias suas, in quibus similiter aliarum gentium præter Macedonum Historiam attigit, Philippicarum nomine inscripsit. Prodiit cum superiore Jornandis de rebus Geticis libro primum in lucem editus à *Beato Rbenano*, una cum Procopii & Agathie libris, aliisque Basil. 1531. fol. Occurrit quoque in historia Augustæ Scri.

(a) Hunc respicit cum Jordanem sapientissimum Cosmographum laudat auctor Geographus Ravennas lib. 1. p. 17. & alibi.

Scriptoribus latinis minoribus à Jano.Grutero collectis, & castigatis Hanov. 1611. fol. Utrumque librum etiam recensuit & observationibus illustravit Frid. Lindenbrogius Hamb. 1611. 4. qui diversarum gentium Historiæ antiquæ scriptores tres in lucem prodire jussit, quorum primus est hic ipse *Jornandes*, alter *Isidori Hispanensis* de Gothis & Vandalis ac Suevis & Chronicon Vvisigothorum, postremus *paulus Vvarnesfridi filius*, cujus libros VI. de gestis Longobardorum Gruterus quoque dicto opere inseruit & castigavit. Denique hic *Jornandis* liber de Regnorum ac temporum successione, in quo Flori Historiam aliosque præterito nomine gnauiter exscribit, occurrit etiam in corpore Historiæ Romanæ scriptorum latinorum veterum, Genev. 1609. & 1652. fol. Tomo secundo; & in Historiæ Romanæ scriptoribus, à Friderico Sylburgio collectis Francosurti 1588. fol. * Uterque *Jornandis* liber, & ille de rebus Geticis; & alter de regnorum ac temporum successione ab origine rerum ad suam usque ætatem, recusus etiam est Genevæ & Lugd. 1594. 8. additis Procopii historia ex Volaterrani & Personæ versione, libro Procopii de ædificiis Justiniani ex versione Arnoldi Vefaliensis, nec non historia Agathiæ ex versione Personæ. Occurrit etiam uterque liber *Jornandis* in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1672. Tomo XI.

In Gothicarum & Longobardicarum rerum scriptoribus, ex *Bonav. Vulcanii* recensione excusis Lugduni Batav. 1597. & 1617. 8. in tres distinctis partes, exhibentur (Parte 1) *Jornandes* de rebus Geticis, cum Indicibus. *Sidonii Apollinaris* Epistola de vita Theodorici, Vefigothorum Regis. Excerpta è *Conr. Peutinger*o de inclinatione Rom. Imperii, & exterarum gentium migrationibus. *Isidori* Chronicon Gothorum. Ejusdem Historia Vandalorum & Svevorum; & Regum Vvisigothorum Chronica. Excerpta ex Procopii libro IV. de bello Gothico (qui tunc nondum lucem viderat) de priscis sedibus Gothorum, Hunnorum & Vandalorum. Græcè. Castigationes in *Isidori* Chronicon & Procopium de sedibus Gothorum. (Parte 2) *Jornandes* de regnorum ac temporum successione. Excerpta è *L. Marineo Siculo* de Gothorum in Hispaniam adventu & Regum serie. Excerpta è *Ricobaldi Ferrariensis* Historia MS. cui titulus pomerium Ecclesiæ Ravennatis de Theodorico Rege Gothorum. Variæ lectiones & notæ aliquot in utrumque *Jornandis* librum. (Parte. 3) *Pauli Diaconi* de gestis Longobardorum (a) libri VI. cum

an-

(a) Apud Fulbertum Carnotensem Ep. 96. sine nominis auctoris citatur historia Longobardorum.

annotationibus & Variis Lest. Commentariolus Vulcanii in literas Gothicas notasque Lombardicas p. 1-17. Imperatorum nomina, notis Lombardicis id. Salutatio Angelica, lingua Gothica p. 31. Oratio Dominica p. 33. Canticum Virginis Mariæ p. 36. Canticum Simeonis p. 41. Quadruplex alphabetum Gothicum pag. 43. 44. 46. Inscriptiones veteres Gothicae p. 45. 46. 47. Specimen linguæ Gothorum qui hodie Turcicam Cherfonesium incolunt pag. 49. Salutatio Angelica, Canticum Mariæ, Zachariæ & Simeonis veteri lingua Thoetisca p. 55. Initium Cantici Cantorum. pag. 60. Rhythmus de vita S. Annonis, (a) ArchiEpiscopi Colonienfis, eadem lingua. p. 62. Vocabula aliquot linguæ veteris Teutonicæ pag. 65. Formulæ duæ juramentorum præstitorum à Carolo & Ludovico Regibus Francorum lingua Romana sive Gallica veteri & Teudisca, excerptæ ex libro III. Historiæ Nithardi pag. 67. Alfredi Anglorum Regis præfatio in pastorale Gregorii I. Papæ Rom. veteri lingua Saxonica à se versum cum versione Anglica interlineari p. 73. & Latina p. 81. Persica vocabula quæ cum Theutonicis conveniunt, & initium Geneseos Persica lingua pag. 87. Specimen Cantabricæ, i. e. veteris Vasconum linguæ p. 89. Oratio Dominica, lingua Frisica. p. 98. Initium Geneseos lingua Vvallica & Islandica pag. 99. De Nubianis erroneis, (b) eorumque lingua p. 100. De idiotismo aliorum quorundam erroneum. pag. 105. Gallicæ non in eleganter. translatus liber Jornandis de rebus Geticis vidit lucem Paris. 1703. 8. auctore Droveto de Maupertuys. Confer memorias Trivultinas s. Memoires de Treux, A. 1705. Februar. p. 81. seq. ubi notatur in nominibus propriis quandoque interpretes cespitasse, ut quando Venedos cum Venetis confudit. Flori vestigiis passim insistere Jornandem jam multi annotarunt. Ex Marcellini Chronico quædam describere observat Valesius ad Sozomenum VIII. 25.

LIBER

(a) Separatim velut *in scriptis* antea cum notis edidit Martinus Opitius, Dantiscæ 1639. 8.

(b) Cingaros, Zigeuner vulgo appellamus.

LIBER IV.

De Fragmentis variisque Collectionibus veterum Scriptorum Latinorum.

CAPUT I.

DE ENNII, LUCILII, & ALIORUM VETERUM POETARUM FRAGMENTIS, ET COLLECTIONIBUS.

Fragmenta Ennii. 1. Lucilii. 2. Veterum Poetarum Latinorum à Rob. & Henrico Stephanis collecta. 3. Tragicorum. 4. Comicorum. 5. Epigrammata, & Poematia vetera à P. Piræo collecta. 6. 7. Catonis disticha. 8. Fragmenta Poematia, & Epigrammata vetera à Clariss. Almeloovenio, & aliis collecta. 9. Petronii appendix. 10. Corpus Poetarum latinorum. 11.

I.

ENNII, patria Rudii (a) è Calabria, Poetæ eximii, quanquam temporum vitio admodum hirsuti, sed quem eruditio, ut cum Catone loquat in maximum decus, atque in excelssissimam claritudinem sublimavit; Scipio Africanus perdilectus, cujus

Hæcbat doctus lateri, castrisque solebat.

Omnibus in medias Ennius ire subas.

Natus est an. urbis 513. C. Claudio Cenchone, & M. Sempronio Tuditano Coss. Vide Pontacum ad Eusebii Chron. pag. 459. & de Ennii patria p. 468. Generis quoque nobilitate efferre se Ennius potuit, quod à Messapo Rege repetebat, unde *πομπὴν ἡ Μεσσαπία* dicitur Æliano apud Svidam in *Ennio*. Vide Neocorum ad Svidam Tom. 1. p. 747. & Henningi Forellii diatribam de Ennio, editam Upsaliæ 1707. 8. Obiit septuagesimo ætatis anno, Urbis DLXXXV. Fragmenta ejus dispersa, in unum velut corpus redigere in animo habuit Lud. Vives ad cap. 21. libri 2. Augustini de Civitate Dei. Suscepit hic labor postea à Stephanis duobus non infè-

(a) Patriam Ennii plerique viri docti habent Rudiam propè Tarentum, de qua Christophorus Cellarius T. 1. notitiæ Orbis p. 901. At Dominicus de Angelis in diss. Italice edita de patria Ennii Rom. 1701. 8. Rudicæ hoc tribuit alteri, quæ duobus Alezio milibus distat.

infelicitè, & quòd ad *Tragedias* attinet à Martino Delrione ; & Petro Scriverio . Ex *XVIII. Annalium libris* (a) Hexametro carmine historiam Romanam olim complexis, aliisque Ennii scriptis (b) quæ reperire potuit majore studio collegit, digessit, commentariisque pererudito illustravit Hieron. Columna politissimè vir ingenii, & Nobilis Romanus, ad Joannem Filium (c), Neapoli 1590 4. Hunc secutus Paulus Merula Ennianorum *Annalium* fragmenta, & ipse diligentissime collegit, cumque suis animadversionibus vulgavit Lugd. Bat. 1595. 4. Columnæ editionem, quæ rarissima fuerat, nitide recudi curavit typographus insignis H. Vvesthenius Amst. 1707. 4. recensente Francisco Hesselio (d) qui eruditiorum Virorum emendationes undique conquisitas, & ad tragediarum fragmenta notas Vossii, Delrionisque opinionationes, & denique fragmenta *Annalium* è Merulæ collectione (omissis ejus animadversionibus) adjunxit. Illam Merulæ collectionem Italice vertit Bernardus Philippinus, inter cujus opuscula Romæ An. 1659. 8. edita habentur etiam Ennii versus, quos imitatus est Virgilius, collati cum Maronis versibus à pag. 724-757. Fallitur autem Campanella, qui pag. 189. de libris propriis ait fragmenta Ennii fraudem subolere. Ennium passim laudat Cicero, & Vitruvio IX. 3. judice *quicunque litterarum jucunditatibus instructas habent mentes, non possunt non in suis peccioribus dedicatum habere sicuti Deorum, sic & Ennii Poetæ simulacrum.*

* De

(a) *Annales* Ennii in libros dispescuit Quintus Vargontejus, ut colligas è Svetonio c. 3. de Grammaticis, ad quem locum Ca'aubonus è Gellii XII. 5. observat, *Annales* istos solitos ad populum legi in theatro, quique id facerent, dictos Enniastas. Male XL. liber à quibuldā Festi Codd. memoratur, neque enim plures scripsit quam XVIII. De tempore, quod singulis *Annalium* libris Ennius fuit complexus, videndus Merula p. 54. 55. Primum Hexametros latinos composuisse Ennium notat pag. 93. & 599. ex Diomede.

(b) Cetera scripta Ennii sunt: Phagetica, Epigrammata, Scipio, Epicharmus, Afotus, & aliz Satyræ, Protrepticus, & Præcepta. Tum Tragediæ Achilles, Ajax, Alceſtis, Alcæon, Alexander, Andromache, Andromeda, Athamas, Creſphontes, Creſſæ, Duloreſtes, Erechtheus, Eumenides, Hectoris lustra (ἀλυστὰ) Hecuba, Iliona, sive Polydorus, Iphigenia, Medea, Melanippe, Nemea, Phoenix, Telamon, Telephus, Thyestes. Comœdiæ vero: Amphitrasto, Ambracia Pancratistes, Denique Evemerus, sive sacra Historia Evemeri, soluto sermone conversa. De Satyris Ennii videndus Ca'aubonus l. 2. de Satyrica poetica.

(c) Neapolitana fragmentorum Ennii editio cum Mss. Joannis Gravii adnotationibus fuit apud Joannem Morum, Episcopum Eliensem. Hieronymus Columna, cui Neapolitana illa editio debetur, Dausquejo in notis ad Silium p. 167. appellatur *Italia decus*, à cujus distissimis commentariis latrunculi manum non abstinuerunt.

(d) V. C. Franciscus Hesselius Eloquentiæ, & historiæ in Athenæo Roterod. Professor, cui Vibium Sequestrum novis curis expolitum, curasque in Gruterianum Veterum inscriptionum corpus impensas debemus, novæ suæ atque elegantissimæ fragmentorum Ennii editioni etiam indicem omnium vocabulorum adjunxit.

*De Ennio, quem *alterum Homerum* vocabat Horatius, ita Josephus Scaliger in Scaligeranis p. 136. *Ennius Poeta antiquus magnifico ingenio. Utinam hunc haberemus integrum, & amisisset Lucanum, Statium, Silium, Italicum, & tous ces garçons là.* Fuit & alter Ennius junior, qui de literis syllabisque, item de metris & de augurandi disciplina scripsit. Sveroni. c. 1. de Grammaticis * Vide & Paulum Merulam ad Ennii Vetusioris fragmenta p. 239.

II. C. LUCILII Sueffani Auruncani Equitis Romani, qui magnus avunculus Magno Pompejo fuit, fragmenta ex *Libris XXX. Satyrarum, Epodis, Hymnis, Serrano & Numularia* comœdia, post Stephanos (a) diligentius collecta digesta scholiisque illustrata à *Francisco Doussæ*, Jani filio, cujus centones quidam Luciliani sunt adjecti (b) Lugd. Bat. 1597. 4. Non pauca Luciliana emendant atque illustrent Janus Gvilelmus lib. 2. Verisimilium c. 1. 2. 7. 6. 10. Janus Rutgersius Venustinar. lectionum c. 15. & Justus Rycquius in Centuria nova Epistolarum Epistola sexta ad Ludovicum Saregum. Lovan. 1615. 8. Fragmenta Lucilii colligit & *Josephus Isaac*, Romæ, ut me docuit Paulus Colomesius ad Gyraldi Dialogum IV. de poetis p. 193. Utrum *vitam Scipionis Africani majoris* scripserit Lucilius, disquirentem vide Bælium in Lexico, qui recte notat poetæ hujus fragmenta post Doussæ industriam etiamnum indigere, ut ab alio quodam viro docto plus lucis accipiant. Librum de vita & scriptis Livii Andronici, Nævii pag. 8. Ennii p. 14. Cæcillii Statii pag. 31. Pacuvii pag. 36. Attii pag. 41. Attilii pag. 46. Lucilii pag. 48. & Afranii pag. 56. & M. Porcii Catonis p. 59. -- 110. edidit Caspar Sagittarius Altenburg. 1672. 8. * LUCILIUS Auruncæ alumnus (c) decessit anno ætatis 46. itaque *senex* dicitur Horatio, pro veteri. Primus Lucilius condidit styli nasum, ut ait Plinius præf. h. e. satyras scripsit. Hinc apud Martialem XII. 96. *Lucilius esse laboras i. e. vis satyras componere.* Aufonius ad Tetradium satyrarum scriptorem Epist. 25. *Rudes Camænas qui Sueffæ prævenis, ævoque cedis non stylo.* Solitum verba in versibus suis audacius disjungere, ac discernere, ut *cere comminuit brum*, perstringit Eugenius Toletanus carm. 23. T. XII. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 348.

Tom. II.

N OJo

(a) Lucilii fragmenta quædam è Stephanorum collectione subjuncta sunt Horatio Danielis Heinssii.

(b) Fragmenta Lucilii in quibusdam exemplis præferunt Amst. 1661. 4. sed tantum prima pagina recusa est ex veteri editione Lugd. Bat. 1597. 4.

[c] Juvenal. Sat. 1. v. 20.

O Jo versutulos nexos qui despicias hantes,
 Excipe dissollers si nostri jungere visos,
 Cerne ca pascetes dumoso in littore melos,
 Et por triticea verrentes germina cellos.
 At sitibunda petunt lympharum pocula menta,
 Atque bu glandifera recubant sub tegmine bulci,
 Nunc pas lanigeras ducunt ad pascua tores,
 Et fœ consumunt fraudantes munera turæ.
 Pro tibi ut & nostro veniat ex carmine sectus
 Instar Lucilii cogor dirumpere versus.

De libro trigésimo Satyrarum consulendus Janus Gvilelmus lib. II. verisim. c. 1. & 2. Alia Lucilii emendat c. 7. 9. 10. Vide etiam Christophori Wase striduras & animadversiones Nonianas, Oxoniz editas, & Pauli Merulæ ad Ennium commentaria.

III. FRAGMENTA VETERUM POETARUM Latino-
 rum, Accii, Valer. Aeditui, Alphei Aviti, Albini, Afranii, Petronii Arbitri, Bassi, M. Furii Bibaculi, C. Licinii Calvi, Cæcilij Statii, Q. Catuli, C. Helvii Cinne, Ennii, Furii, A. Galli, Corn. Galli, Getulici, Decimi Laberii, (a) Laureæ Tullii, Porcii, Lteinii, Livii (b) Andronici, Lucilii, Emilii Marci, Domitii Marci, Cn. Matii, Nevii, Pacuvii, C. Pedonis Albinovani, L. Pomponii, Septimii, Publii Syri, A. Sereni, Corn. Severi, Suvii sive Sueci, C. Ticide, Titinnii, Trabeæ, Turpili, T. Valgii, (c) Varii, M. Varronis, Varronis Attacini. Hæc à Rob. Stephano & Henrico filio collecta digestaque prodierunt Parisi. 1564. 8. Hanc Stephanorum collectionem vidisse se testantur Auctores Ephemeridum literariorum Germanice editarum Lipsiæ A. 1710. p. 1007. manu Dionysii & Jacobi Gotthofredi emendatam & suppletam. Exstat liber in Bibl. publica Amplissimi Senatus Lipsiensis. Eadem fragmenta cum emendationibus MSS. Jani Dousæ habuit celeberrimus Perizonius, qui illa legavit Bibl. publicæ Leidensi. Terentium brevi excepit L. Afranius, scripsitque rogatus. Laudant eum Grammatici his in Fabulis: *Abducta* Fest. Non. *Equalibus* Charis. Non. *Auctione* id. *Auguribus* id. *Brundisins* id. Charis. Fest. Priscian. *Buccone adoptato* Non. *Cinervio* Charis. Non. Priscian. *Compitalibus* Svet. Macrobian. *Cassiod.* Non. Priscian. *Consobrins* Gell. Fest. Charis. *Crimine* Non. *Deditone* Charis. *Deposito* Non. *Divortio* id. *Eman-*
cipato

[a] De Laberio vide, si placet, Clarissim. Bælii Lexicon, & quæ dixi lib. 4. c. 16.

[b] De Livii Andronici scriptis vide etiam Merulam ad Ennium p. 116.

[c] T. Valgii Ruffi fragmenta collegit Broukhufius in exquisitis suis ad Propertium notis p. 376, seq.

cipato Charif. Felt. Non. Priscian. *Epistola* Felt. Non. *Excep-
to* id. *Fratriis*. Non. Prisc. *Homine* Non. Prisc. *Ida* Felt.
Incendio Non. Prisc. *Inimicis* (a) Non. *Liberto* id. *Marito* id. *Ma-
terteris* Charif. Non. *Megalensibus* Non. *Nomine* Gell. *Macro-
b. Obolostate* Felt. *Pantaleonte* Charif. *Pasella* Prisc. ex Aruntio.
Pompa Charif. Non. *Privigna* vel *Privigna* Felt. Non. *Prodigo*
Non. *Proditio* Felt. & Priscian. *Promo*, Felt. Non. *Purgamento* Non.
Repudiato Charif. Felt. Non. *Rosa* (b) Non. *Isidor. Sella* Gell. *Macro-
b. Simulante* Donat. Non. *Sororibus* Charif. Non. *Suspecta* Felt. Prisc.
Non. *Talione* Charif. Prisc. *Temeratio* Charif. *Tbaide*. Aufon. Non.
Virgine Macro. Felt. Non. *Vopisso* Non. Hæc ex Christophori
Wase exercitatione. tertia animadversionum Nonianarum. *Cæci-
lius. Status*, Comædiarum scriptor Ennio suppar, anno post
eum diem obiit, U. C. 586. Cum Cælio Antipatro Sidonio à
quibusdam confunditur. Novator fuit. Verborum, inde malum
eum latinitaris, auctorem Cicero appellat. Principatum tamen
illi, inter Comicos, tribuit Volcatius Sedigitus ap. Gellium. Ex-
celluit enim in *ædificis*, ut in *ædificis* Terentius. Cæcilium Teren-
tius cito est consecutus, quippe quorum Comédias quasdam no-
vas idem L. Ambivius Turpio Contritus agit. Laudatur Cæci-
lius in *Æsebrione* (c) Felt. *Amphitrone* Non. *Andria* id. *Andro-
gyno* (d) Felt. *Apollumenis*. Non. *Ariolo*. Felt. *Asus* Non. *Cal-
chis* id. *Carine* Felt. *Chryso*. Gell. *Gratino*. Prisc. Felt. *Dardano*
Non. *Dave*. Felt. *Dematlatidis* Non. *Empero* id. *Epielero* Prisc.
Epinausimache Prisc. Non. *Epistola* Prisc. *Eratothene* Donat. *Ex-
ulte* Non. *Fallacia* id. *Fanatore* vel *obolostate* id. *Filumena* id.
Gamo Felt. *Harpazomene* Charif. Donat. Non. *Hepbastione* Non.
& Cic. de senectute. *Hymnide* Carif. Felt. Non. Cic. de finibus.
Hypobolimeo *Æschina* Gell. Non. *Hypobolimeo* *Cherestrato* Felt.
Hypobolimeo *Rastraria* Non. *Meretrice* vel *Moletrice* id. *Melane*
Fulgent. *Naucleto* vel *Petitore* Non. *Nosbo* *Nicasione*, id. *Pau-
simasbo* id. *Petibea* *Rastraria* id. *Plotio* Cic. de senectute, & Gell.
Progame Non. *Pugile* Felt. *Subditio* vel *Hypobolimeo*. Gell. Non.
Symbolo Non. *Synaristosis* Gell. Non. *Synephebis* Cic. de natura
Deorum, & de senect. Non. *Tiuthe* id. *Triumpho* Gell. Felt. *Ve-
natore* Non. *Umbris* vel *Diomede in Umbris* Non. Priscian. De
Æmilio Marco ejusque scriptis consulendus Janus Brouckhufius
ad Tibullum p. 274. seq. *Laurea* Tullii liberti Ciceronis carmen

[a] Male *hinc* apud Non. in facessere.

[b] al. *pro/a*.

[c] Rejnes. II. 1. p. 215. Var. Lect. *Æthone*.

[d] Male al. *Andronico*.

in thestias Ciceronianas servavit Plinius XXXI. 2. Suppar Te-
rantii fuit *Sexius Turpilus* Comicus, qui laudatur in fabulis,
Boethuntibus Non. *Canephoro* id. *Demetrio* Diomed. Non. *Demi-
urgo* Cic. Non. *Epicleto* Non. Prisc. *Hetaera* Non. *Lemniis* id.
Leucadia vel *fugitivis* Cic. Non. *Lindia* Non. Prisc. *Paraterusa*
id. *Padio* Non. *Philopatro* id. *Thrasyleone* Non. Cic. *Veliterna*
Serv. Non. Iisd. Turpili loca apud Nonium emendat Janus
Guilhemius lib. 2. Verisimilium cap. 21. & 23.

IV. Fragmenta VETERUM TRAGICORUM Latinorum
post Stephanorum & Martini Delrionis (a) industriam diligen-
tius collecta à Petro Scriverio, cum præmissis auctorum, qui Tra-
gicos laudant, testimoniis, & subjectis castigationibus, notisque
uberioribus Gorb. Jo. Vossii Lugd. Bat. 1720. 8. * Notæ Vossii in
fragmenta veterum Tragicorum recusæ in ipsius operibus jun-
ctim editis Amst. 1703. fol. tomo quarto.

1. Occurrunt in hac collectione fragmenta ex *Livii Androni-
ci* (b) Achille, Adone, Ægistho, Ajace, Andromeda, Antio-
pa, Centauris, Equo Trojano, Helena, Hermione, Inone, Lao-
damia sive Protefilaodamia, Tereo Teucro laudato, & quæ non
addito Tragediæ nomine allegantur.

2. Ex *Q. Ennii* Achille, Achille Aristarchi, Ajace, Alcæone, Ale-
xandro i. Alexandra, Andromacha, Andromacha Molotto, Andro-
meda, Archamante, Cresphonre, Duloreste, Erechtheo, Eumenidi-
bus, Hectoris Lytris, Hecuba, Iliona, Iphigenia, Medea Exsule,
Medo, Menalippa s. Menalippo & Menalippa Nemea, Phœni-
ce, Scipioire, Telamone, Telepho, Thyeste, & incertis ejusd.
Ennii Tragediis.

3. Ex *C. Nævii* (c) Ægistho, Alceste, Danae, Duloreste,
Equo Trojano, Hecore, Hefiona, Iphigenia, Lycurgo, Phœ-
nissis, Protefilaodamia & incertis.

4. Ex *M. Pacuvii* Anchise, Antiope, Armerum judicio, Atalan-
ta, Chryse, Dulorestre, Hermione, Iliona, Medo, Medea,
Niptris sive Niptra, Paulo, Peribœa, Phinidis, Pseudone,
Tantalo, Teucro, Thyeste & incertis. * *Pacuvius* Ennii poetæ
ex filia nepos picturam Romæ exercuit & fabulas venditavit,
deinde

(a) In parte prima Syntagmatis tragediæ latinæ, ejus alteram partem Senecæ tra-
gediæ constituunt Antwerp. p. 1594. 4. Paris. 1607. 1620. 4. Vossii notæ in fragmenta
Tragicorum recusa sunt inter magni illius viri Opera tomo quarto.

(b) Ex *Odyssea* & Comædiis Livii nihil hoc in opere affertur. Idem puta de Scriptis
ceterorum Tragicorum, quæ non sunt Tragediæ. De Livio hoc opere prætium est con-
sultare alterum T. Livium VII. 1. Hist.

(c) Nævius obiit Anno U. C. 550. licet Varro vitam ejus longius produxerat: Vide
Ciceronem in Bru to c. 57.

deinde Tarentum transgressus prope nonagenarius diem obiit ; ut narrat Prosper in Chronico pag. 697.

5. Ex *L. Attii* sive *Accii* Achille , *Ægistho* , *Æneadis* sive *Decio* , *Agamemnonidis* , *Alcestide* , *Alcmæone* , *Alphesibœa* , *Amphitruone* , *Andromacha* , *Andromeda* , *Antenoridis* , *Antigona* , *Argonautis* sive *Medea* , *Armorum* iudicio , *Astyanacte* , *Athamante* , *Atreo* , *Artomedia* , *Bacchis* , *Bruto* , *Chrysipso* , *Clytemnestra* , *Decio* seu *Æneadis* , *Deiphobo* , *Diomede* , *Duloreste* , *Epigonis* , *Epinausimache* , *Erigona* , *Eriphyla* , *Euryface* , *Phinidis* , *Hecuba* , *Helenibus* , *Iïona* , *Medea* Exule seu *Argonautis* , *Meleagro* , *Menalippe* seu *Menalippo* , *Minotauro* , *Myrmidonibus* , *Neoptolemo* , *Niptris* , *Nyctegresia* seu *Nyctegeria* , *Oenomao* , *Paride* , *Pelopidis* *Perfidis* , *Philodete* , *Phinidis* , *Phœnissis* , *Prometheo* , *Stasistis* sive *Tropæo* , *Telepcho* , *Tereo* , *Trachiniis* , *Thebaide* , *Troadibus* & incertis .

* *Attii* sive ut à multis perperam vocatur *Accii* Fragmenta ex *Phœnissis* exhibet & illustrat Janus Guilelmus ante *Metaphrasin* suam latinam *Phœnissarum Sophoclis* , e quo sua *Attius* expressit *Rostoch. 1579.* 8. Idem Guilelmus nonnulla *Attii* fragmenta emendat lib. 1. verisimilium c. 6. & 21.

6. *Versus Tragicæ interprete (a) M. Tull. Cicerone* , *Fragmenta Ilii* ex *Tragœdia Theutrante* , *C. Granii* (*Graji* vel *Gracchi*) ex *Peliadibus* , *Memoris (b)* vel *Memmii* ex *Hercule* , *C. Jul. C. Strabonis* ex *Adraſto* , *Sempronii Gracchi* ex *Acalanta* & *Thyeste* , *Q. Lutatii Catuli* ex *Alcmæone* , *Varii* ex *Thyeste* , (c) *C. Cilnii Mæcenatis* ex *Octavia* & incerta *Tragœdia* , *Ovidii Nasonis* ex *Medea* , *Pomponii Secundi (d)* ex *armorum* iudicio , *Atreo* , & *Tragœdiis* incertis , *Rutilii Gemini* ex *Astyanacte* .

7. Denique leguntur fragmenta incertorum tragicorum , & pars *Tragœdiæ Medæ* quam *Virgilianis* versibus expressit *Ossidius Geta* , sive *Ovidius* potius , ut supra lib. 1. c. 15. annotavi .

Tom. II.

N 3

Non

(a) Eosdem exhibet & cum Græcis superstitiis confert H. Stephanus in *Læxico Ciceroniano* de quo libro dixi supra in *Cicerone* .

(b) *Memoris* Tragicæ mentio apud *Martial. XI. 10. seq.* & *Fulgentium* de primo sermone . Janus Guilelmus verisimilium lib. 1. c. 5. emendat & illustrat *versus C. Cilnii Mæcenatis* allatos ab *Isidoro XIX. 32. Originum* sive *Etymologicon* &

(c) Confer. *Rigaltii Venuſinas* lectiones c. 3.

(d) *Tercitianus Maurus* : In tragicis junxero choris hunc saepe disertis *Annus* *Solus* & *Pomponius* ante *Secundus* . * *Joh. Lelandus* de scriptoribus Britannicis p. 192. *Annis* ab hinc tribus , aut eo amplius , nullioni veterum librorum intersui . Hic ego non carbonem sed thesaurum inveni , nempe *Oresten* *tragœdiam antiquissimam* sed nullorū hactenus mihi incerti nominis , non *jambicis* *senariis* , verum , quod admiraberis , *hexametris heroicis accuratissime scriptam* ; conjectura tantum est , quæ à *Pomponio Secundo* postea conscriptum .

Non omittenda, quæ pag. 185. occurrunt *Atio Tragico Trabeæ* Comico afficta à M. Antonio Mureto, & pro genuinis habita à Jos. Scaligero ad Varronem de re rustica p. 212. edit. (a) A. 1573. Nic. Serrario pag. 326. notar. ad Epist. 99. Bonifacii Archiep. Moguntini, Conr. Rittershusio pag. 296. 297. ad Oppianum, Augusto Buchnero in Thesaur. Basil. Fabri voce *Præfca*, & D. Frid. Rappolto pag. 2219. Opp. Theolog. pro genuinis. Similem fraudem à Mureto alibi commissam, notat Lipsius ad Senecæ Epist. 58. ubi de versu sub Afranii nomine adducto, (b) *Gaudebit sapiens, latabuntur ceteri*: dubitat an ipse ejus autor sit Muretus. Is. Vossius ad Catullum pag. 46. versui, quem sub Pacuvii nomine in testimonium idem Muretus citaverat; pro imperio sic *satisfusus vestro excubet*; hæc subjicit: *Mera hæc est impostura, cum iste versiculus nusquam alibi exstet, nec Pacuvium sed Muretum habeat auctorem. Mirum fraudem hanc non detectam fuisse a Scaligero, cui merito suspensæ esse debuerant merces sub quocunque demum titulo è tam dolosa procedentes officina, utpote qui adulterinis hujus viri Versibus deceptum se fuisse optime nosset. Sed profecto tanti fuit apud Scaligerum ponderis Mureti facundia, ut bis quoque ab eo passus sit se decipi.* * Q. Trabea inter Comicos veteres non infimæ notæ, quem in octavum locum Volcatius Sedigitus apud Gellium conjicit, de eo Varro apud Charisium lib. 2. extremo: *ῥάδν vero & Trabea & Atilius & Cæcilius facile moverunt.* Hoc liquet ex imaginibus iræ & inanis lætitiæ apud Cic. 2. de finibus & 4. Tusc. Laudare creditur Trabeam in *Ergastulo* Nonius c. 2. sed Pomponio asseritur bis, in rarenter & villicari. Causa erroris est, quod vocabulum trabes ad Ennii laciniam revocandum sit.

---- Sed quasi ferrum aut lapis

Durat rarenter gemitum conatu trabens.

Pomponii nomen excidit, nec existat ullum e Trabeæ fabulis nomen:

(a) In recentioribus edit. Scaliger omisit, fraudem vero ultus est hoc epigrammate:

Qui vigila flammæ evaserat ante Tolosa

Rumetus, fumus vendidit ille mihi.

Muretus illum locum expresserat è Græco Philemonis apud Plutarchum consolat. ad Apollon. & Stobæum in florileg. ferm. 108. pag. 447. edit. Grotii. Vide Mureti poemata p. 50. edit. Lips. Colomesii cimelia literar. c. 19. Baudii amores pag. 466. seq. Bzlii Lexicon. edit. 2. in *Trabea*, & Ægid. Menagium cap. 83. Ant. Bailleti qui cap. 118. & 153. ejusd. operis gloriatur se similiter epigramma Hetruscum supposuisse Tasso, quod Costartus aliique peritissimi ceteroqui talium judices, non dubitarunt esse illius Principis Poetarum Italarum. Adde Miscellanea ejusdem Menagii Hetrusco sermone edita p. 85. Similis fucus Jano Douxæ filio factus ab Hieronymo Groslozio Lysleo notatur in Baudii amoribus p. 463.

(b) Afranius apud Nonium in *cupido; Amabis sapiens, cupient ceteri.*

nomen: nam *Harpaga* sive *Harpacem*, subditivam Muretus (a) prolem Scaligero, pro genuina vendidit, Comœdiam scilicet ex Euripide translatam. Hæc Christophorus Wase exercitatione tertia animadversionum Nonianarum.

V. COMICI VETERES Latini hi fere sunt: *Sutrius*, *Succius*, *Dossennus*, *Afranius*, *Atta*, *Tisinnius*, *Livius*, *Aquilinus*, *Acuticus*, *Juventius* (b), *Nevius* (c), *Cecilius Statius*, *Plautus*, *Licinius*, *Terentius*, *L. Pomponius*, *Turpilius*, *Trabea*, *Luscius*, *Ennius*. Vide Janum Rutgersium lib. IV. var. lect. cap. 19. Plerorumque horum fragmenta collecta sunt ab utroque Stephano in volumine cujus jam fecimus mentionem. Præter quod idem Henricus Stephanus minore forma una cum Sententiis comicorum Græcorum vulgavit Sententias selectas Latinorum, *Afranii*, *Cecilii*, *Nevii*, *Plauti*, *Pomponii*, *Sexti*, *Turpili* & *Terentii*, adjectis, quos in certas classes digessit, *Publii Syri* mimis. Paris. 1569. Ab Aldo quoque Manutio Pauli filio Comœdia *Philodoxios* (d) vulgata est Ascanio Persio dicata, paucis foliis constans nec digesta in versus, quam *Lepidi* Comici veteris esse & ex antiquitate eruisse se ait Lucæ 1588. 8. At enim falsus est Manutius, qui lusum Leonis Baptistæ Alberti non dubitavit Comico antiquo tribuere. * *L. Pomponius* Bononiensis, quo tempore Tullius virilem togam sumeret inclaruit. Laudatur in his fabulis: *Adelphis* Non. *Editumo* Gell. Non. *Agamemnone supposito* Non. *Aleconibus* id. *Anulo posteriore* id. *Aruspice* id. *Asinaria* id. *Atreo* id. *Augure* id. *Buccone adoptato* id. *Buccone auctorato*. Charif. *Circharista*. Non. *Prisc. Campanis* Non. *Cappella* Charif. *Cæna* Charif. *Collegio* Non. *Concha* id. *Cretula* vel

(a) Non diffretur hoc Muretus ipse ad calcem hymnorum suorum sacrorum in edit. Aldina A. 1575. 8. p. 56. seq. Confer. Jac. Thomasi notam ad Mureti poemata pag. 50. Mich. Maistre de vitis Stephanor. p. 366. seq. Vicissim sub Mureti nomine Epistolas supposuisse edidisseque Lambinus à Mureto arguitur: vide Menagiana T. 4. p. 222. seq. Tamen sancte licet id affirmanti Mureto viri docti hoc non credunt.

(b) De hoc præter Rutgersium IV. 19. Var. Lect. viri docti ad Gellium XVIII. 21.

(c) In quibusdam Codd. Novius, ut apud Tertullianum c. 4. de pallio, *inter fulles Novianos coronandus*. * Diversi fuere, & probe inter se distinguendi Comici *Nevius* eoque longe antiquior *Nævius*.

(d) Pseudo *Lepidi Philodoxios* lusum fuisse creditur *Leonis Baptistæ Alberti*, Florentini. Vide Raphaellem du Fresne in vita Leonis Baptistæ Alberti, præmissa ejus tribus libris de pictura, & tractatu de statua Paris. 1651. fol. Comœdiam admodum jucundissimam vocat, & *Carolo Aratino* tribuit Albertus de Eyb in margarita poetica edita Romæ 1475. fol. Vide *Diarium Venerum*, *Giornale de' letterati d'Italia* Tom. X. pag. 481. Ibidem legas editum A. 1580. & in *Actis Eruditorum* anni 1707. p. 528. A. 1583. Sed reponendum 1588. Ita & in *Cinelli Bibl. volante* & in *Galleria di Minerva* T. V. p. 101. 171.

peitior *baecede* id. *Decuma fullonis* Non. *Festus*. *Decumis* Non.
 * *Dogali* id. *Dotata* id. *Ergastulo* id. *Fullonibus* id. *Gallis transalpinis* Gell. *Macrobius*. Non. *Hirnea pappi* Non. *Kalendis Martiis* Macrobius. *Lare familiari* Prisc. *Lemone* Charis. *Maccis geminis* Non. *Maccis geminis prioribus* Charis. *Macco* Non. *Macco militis* Charis. *Macco sequestre* Non. *Mavia* Gell. *Macrobius*. *Majali* Non. *Medico* id. *Munda* id. *Nuptiis* id. *Pannuccatis* id. *Pansa Pappi* (al. *sponsa Pappi*) id. *Pappo Agricola* id. *Pappo praeterito* id. *Partis* id. *Patrno* id. *Philosophia* id. *Pistoribus* id. *Piscatoribus* id. *Pistore* id. *Pintbone Gorgonio* id. *Placenta* id. *Porcaria* s. *Porcetra* id. *Porto* id. *Præcone posteriore* id. *Præfecto morum* id. *Prostibulo* id. *Quinquatribus* id. *Russico* id. *Sarcularia* id. *Satyra* Prisc. *Synecpbebis* Charis. *Syris* Non. *Vacca* vel *marfupio* Prisc. *Vernionibus* Non. *Verre agrote* id. *de Vite* id. *Epigrammata* scripsisse testatur Varro de lat. lingua. Quod MStæ præferunt de *Arista*, *Mercerus* ad Non. legit *Citharista*, *Salmasius* maluit *Heterisca*, ut sit eadem cum *Prostibulo* fabula.

De *Fabio Dosseno* Comico consulendus Jo. Marius *Mattius* libro tertio *Opinionum* c. 25. pag. 506. Tom. IV. *Miscell. Gaudentii Roberti*. T. *Quintilius Atta* *Togatorum* *Scriptor* *Cicerone* tricesimum jam annum agente defunctus scripsit *Ædilitiam* Gell. *Diomedes*. *Aguas calidas* Non. *Conciliatricem* Gell. Non. *Gratulationem* Non. *Lucubrationem* id. *Megalensia* *Serv.* in 7. *Ecl. Socrum* Prisc. *Supplicationem* *Macrobius*. *Tironem proficiscentem* Prisc. item *Satyras* *Diomedes* *Macrobius*. & *Epigrammata* Non.

Titinius (ita scribendum non *Titinnius*) *togatarum* scriptor, an fuerit ex equestri genere *Titinorum*, an libertus M. *Titinii* *Prætorii* ad quem *Civero* librum *epistolarum* scripserat, qui hodie desideratur, incertum est. 'Hæc nulli quam *Titinio* & *Terentio* servare convenit, inquit Varro quinto de L. L. apud *Charisium* lib. 2. extremo. Scripsit *Baratrum* Charis. Fest. Non. *Barbatum* Fest. Non. Prisc. *Cæcum* Charis. *Ferentinatem* *Psaltiriam* Fest. Non. Prisc. *Fullones* Non. *Geminam* Non. Prisc. *Hortensium* Charis. *Ilam rubram* Non. *Jurisperitam* Charis. *Præliam* Charis. Non. Prisc. *Privignum* Non. *Pullam* Fest. *Quintum* Non. Prisc. *Sotinam* Charis. Fest. Non. *Tibicinam* Charis. *Vopiscum* Non. *Veliternam* id. Aliquid etiam de *Medicina* tradidisse è Q. *Sereno* *Sammonico* colligit *Christophorus Wase* exercit. 3. animadvers. *Nonianarum*, cui hæc debeo.

VI. *EPIGRAMMATA VETERA*, quorum pleraque nunc primum ex antiquis codd. & lapidibus, alia sparsim ante hac extracta, jam undecunque collecta, emendatius vulgata, distinctaque

Æque in libros IV. quorum 1. ad Sacra & mores spectantia , 2. Elogia 3. Epitaphia & tumulos, 4. Miscellanea & omiffa complectitur, Paris. 1590. 12. apud Dionysium Durallium ; & Lugduni sumtu Genevensis typographi Jacobi Chovert 1596. 8. ex Bibliotheca & cum emendationibus P. Pitbæi. Nomina auctorum, quæ Epigrammatis in ista collectione (dubia non raro fide) præfiguntur, hæc sunt: Ablavii Cos. Albii Tibulli, Aleimi Alcinoi, Asclepiadii, A. Septimii Sereni, Asmeni, Avieni, Basilii, Callimachi, C. A. Romuli, C. Cæcilii Plinii Secundi, Cælii Firmiani Symphorosi, C. Cassii (a) Parmensis, C. Cilnii Mæcenatis, C. Helvii Cinnæ, Citerii Sidonii Syracusani, C. Julii Cæsaris, C. Licinii Calvi, C. Nævis, Cornelii Celsi, Cornelii Severi, C. Silonis, C. Sulpicii Apollinaris (b) Carthaginensis, D. Laberii Mimi, Epicteti, Domini Evanii (c) sive Eugenii, Eucherii Poetria, Euphorbii, Euriali Morani, Eusebii, Eusthenii, Foca Grammatici, Furii Bibaculi, Gerbertii, Germanici Cæsaris, Hadriani Imperatoris (d), Hilaris, Juliani, Julii Flori, L. Annaei Senecæ, L. Apuleji, Laureæ Tullii, C. Lucilii, M. Annaei Lucani, Maximiani, Julii Modestii, M. Pacuvii, M. Terentii Afri, M. Tullii Ciceronis, M. Valerii Martialis, Palladii, Pentadii Pompejani, Porphyrii Poetæ, Porcii Licinii, P. Ovidii Nasonis, P. Syri mimi, P. Virgilii Maronis, Pulcis, Puppii Poetæ, Q. Aurelii Symmacchi, Q. Catuli, Q. Ennii,

(a) Sub hujus nomine Boemation, quod *Orpheus* inscribitur, primus edidit Achilles Bratius ad Svetonium de Claris Rhetoribus cap. ult. Sed eruditus suspicio est Achillem ipsum id effinxisse, tamen in Brutiis repertos & à Sertorio Quadrimano sibi communicatos affirmat. Cum Nathanis Chytræi commentariolo occurrit ad calcem Galatei quem Italice scripsit Joannes Casa & Chytræus latine edidit Francof. 1575. 8. Idem poemation cum Græca Matthæi Bergii Metaphrasi Rittershusius interruit suis ad Phœdri librum tertium notis.

(b) De hoc Bælius in Lexico T, 5.

(c) Hujus versus de ambiguis sive hybridis animalibus solent etiam edi in calce Petronii cum Q. Ciceronis de mulierum lenitate & Pentadii de vita beata.

(d) Hadriani Imp. Epigramma in equum Borysthenem integrius & emendatius exhibet magnus Gassendus in vita Peirescii ad A. 1639. Epitaphium Sorani Ducis, è Gerardi Goldenhaurii Noviomagi historia Batavica affert Hieron. Vvolbus ad Historica Svidæ latinè à se reddita p. 33.

*Ille ego Pannoniis quondam notissimus oris
Inter mille viros primus fortisque Batavos
Hadriano potui qui iudice vastæ profundi
Æquora Danubii cunctis transare sub armis
Emissumque arcu dum pendes in aere totum
Ac redit, ex alia fixi fregique sagitta.
Quem neque Romanus potuit neque barbarus unquam
Non jaculo miles, non arcu vincere Parthos.
Hic situs, hic memori saxo mea facta sacra.
Videris anne aliquis post me mea facta sequatur,
Exemplo mihi sum, primus qui talia feci.*

nii, Regilani, Rufi Festi Avieni, Sex. Aurelii Propertii, Sulpicia, Sulpicii Luperici Servastii junioris, Tullii Marci, Valeriani, Val. Canonis Grammatici, Varronis Terentii & Atacini, Vitalis Mimi, Volcatii Sedigiti, Vomanii sive Vovianii. Carmen quod lib. III. Epigram. exstat p. 70. & incipit: *Urbs cecedit de qua si* &c. longe integrius ex codice antiquo edidit Martinus Opitius c. 13. Var. leß. *Calvus* in 7o laudatur à Servio in 8. Eclog. Pseudo *Cassii* Orpheus velut repertus à Petro Victorio in lucem datus fuit à G. Fabricio ad Horatii lib. 1. Epist. 4. & separatim prodit 1585. 8. apud Jo. Vvechelum, cum Nathanis Chytræi commentario. Laudat Cassii ingenium Horatius lib. I. Sat. 10. v. 62. & lib. I. Epist. 4. v. 3. memorat & Plinius 31. 2. Epistolam ejus ad Antonium. De illo Cassio Parmensi Jo. Conradus Dietericus in vita Augusti p. 121. seq. *Evantii* Acrostichon in funus genitoris sui Nicolai exstat inter Eugenii carmina Tom. II. Opp. Sirmóni p. 886. & T. 12. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 347. Nomen unius hominis est *Sulpicius Luperus Servastus*, quod commatibus in tria distraxit in priore editione Typographus. Qui inter poetas ibi memoratur Pulex, est *Pulex de Custora* Vincentinus, qui medio sæculo XIV. claruit. Vide Menagiana T. IV. p. 432. 439. ubi epigrammatibus in hermaphroditum variaz metaphrases.

VII. POEMATIA VETERA cum Epigrammatibus istis ab eodem Pithæo collecta & emendata (a) hæc sunt: 1. *Q. Ennii* (b) *Phagesiorum fragmentum* p. 215. ubi ex Scaligeri emendatione inscribitur *Hedyspasticorum*, in aliis *Hedyspasticorum*. Jo. Pricæus ad Apuleji Apologiam p. 103. titulum illius Poematis Enniani putat fuisse *Ἡδυπαστικά* vel *Ἡδυπαστικά*, cui adsentitur Colomæsius ad Gyraldi dialogum IV. de Poetis, licet ibi excusum est *Phagetica*, quemadmodum hic titulus scribitur apud Hieron. Columnam in Ennii fragmentis. 2. *C. Laberii Mimi Prologus* * p. 225. 3. * *P. Virgilii Maronis Culex ad Octavium*. 4. * *Ejusdem Ciris*. 5. * *Elegia ad Valerium Messalam*. 6. * *Cornelii Severi Aetna*. 7. * *Incerti Moretum*. Forte A. Septimii Sereni (Severi) uti ante Barthium, Vveitziumque conjecit Jos. Scaliger. Cum Scho-

(a) Quibus præfixus est asteriscus, habentur in appendice Virgilii, notis illustrata à Jos. Scaligero & Frid. Lindenbergio. Quibus vero subjectus asteriscus est, occurrunt in eadem appendice, inter catalecta veterum Poetarum, habentque adscriptas paginas editionis Lugd. Bat. 1595. 8. Adde, quæ de hac appendice dixi supra lib. I. in Virgilio.

(b) *Phagesia* vocat etiam Vossius IV. 31. Idolæ: De festo hujus nominis vide Meursium in Græcia seriata. Parrhasius vero Ep. 6. titulum Enniani poematis contendebat esse *Hedyspasticum*, nam & Archestrati Geloi *Ἡδυπαστικόν* allegat Athenæus. Salmassio etiam Ennius visus est scripsisse *Ἡδυπαστικά*. At Is. Casaubono ad Apulejum *Ἡδυπαστικά* à *Ἡδυπαστικά*. 2. De voce *Ἡδυπαστικόν* confer etiam Svidam in *Ἡδυπαστικά* & *Ἡδυπαστικά*.

Scholiis variorum passim collectis prodiit Paris. 1542. 8. Aliud eadem inscriptione *Suevii* sive *Sueci* Poema memorat Macrobius lib. 2. c. 9. Saturnal. 8. * *Valerii Catonis dire*, etiam à Marco Zuerio Boxhornio sed admodum juvene eum notis editæ inter Satyricos veteres minores, quo nomine ipsi venit, præter hæc diras & Sulpiciæ *Poetrie Eclogam de edito Domitiani*, *Epistola de lite* quam post Henr. Stephanum (a) & Casp. Barthium Poetæ veteris esse credidit, cum auctorem habeat Mich. Hospitalium celebrem illum Franciæ Cancellarium, A. C. 1573. extinctum, inter cujus Epistolas idem carmen sæpius prodiit. 9. * *C. Pedonis Albinovani Equitis ROM. Elegia de morte Drusi Neronis ad Liviam Augustam*. 10. * *Ejusd. in obitum C. Cilnii Meccenatis due elegiæ*. 11. * *Ejusdem Pedonis de navigatione Drusi Germanici fragmentum*. 12. *Q. Ciceronis de XII. signis Zodiaci*, * p. 245. 13. *P. Ovidii Nasonis Halieuticon fragmentum*. Sæpius etiam editum cum reliquis Ovidii scriptis. 14. *Gratii Cynegetion de quo supra lib. 1.* 15. * *M. Annaei Lucani Catalepton de laude Calpurnii Pisonis*. 16. *C. Julii Solini Polybistoris Ponticon fragmentum* * p. 246. Quod in suis quoque ad Solinum Prolegomenis ex MS. Regio vetustiss. emendatum exhibuit Claudius Salmasius, uti supra suo loco dictum à nobis fuit. 17. *Sulpiciæ Poetrie Sasyra* sive *Ecloga de edito Domitiani* quo Philosophos urbe exegit * p. 247. Hæc cum Pithœi notis etiam subiecta Juvenali, quem cum Veterum Scholiis Variorumque notis edidit Corn. Schrevelius: & à Mich. Hadrianide cum Jani Dousæ patris commentario exhibita ad calcem Petronii Arbitri, ut infinitas alias editiones jam omittam. Ceterum fuerunt, qui hanc Eclogam perperam dicerent esse Ausonii. Vide Barthium lib. 19. cap. 16. *Adversariorum*, Jul. Cæs. Scaligerum in hypercritico, & Ja-

num

(c) H. Stephanus Epistollis, Dialogis brevibus, Oratiunculis & Poematilis Græcis latinisque ex penu variorum utriusque linguz Scriptorum collectis subiecit Satyram, quam elegantissimam, hætenusque ineditam vocat, quæ inscribitur *Lis*. Prodiit ille Stephani liber A. 1577. 8. Hinc eandem tanquam non contemnendum antiquitatis monumentum Adversariis suis inseruit Caspar Barthius lib. 7. cap. 17. & c. 18. notis illustravit. Boxhornii Satyrici minores lucem adspexerunt Lugd. Bat. 1633. 12. novenni post Barthii adversaria. Etiam A. 1653. eundem errorem erravit Jo. Pricæus p. 54. ad Apologiam Apuleji: Boxhornius vero de hoc lapsu monitus à Jo. Erid. Gronovio, ita ad eum referpsit A. 1634. p. 41. Epist. *Gaudes indicium à se mihi factum suec quæm Stephanus vir cetera candidissimus & doctissimus eruditis omnibus fecit. Quamquam ne libere scribam quod sentio, magis credo Hospitalium satyram illam hic aut ibi à se repertam edidisse, quam ipsum eam composuisse, præsertim cum sciam ab eruditiss. nonnullis (Barthium respicit, cujus veteres membranæ non raro sunt libri impressi & vulgares) in membranæ lectam fuisse. Mihi quidem nullum est dubium, quin satyra illa Hospitalium, integerrimum non minus quam summi ingenii virum habeat auctorem.*

num Brouckhusium p. 384. ad Tibullum & 402. Prodiit etiam ex Georgii Merulae recensione Argentorat. 1509. 4. cum Georgii & Tiphernatis & aliorum carminibus. 18. *Q. Sereni Sammonici de Medicina carmen*. 19. *M. Aurelii Olympii Nemesiani (a) Carthaginensis Poetae Cynegesticon*. 20. *Ejusdem Nemesiani Eclogae Bucolicae IV*. 21. *T. Calpurnii Siculi ad Nemesianum Bucolicae Eclogae VII*. 22. *P. Optatiani (b) Porphyrii ad Constantinum Imp. & hujus ad Porphyrium Epistola*, cum laboriosissimo ejusdem ad Constantium panegyrico, versibus scripto, quos difficilibus nugis per me lector accenseat. Idem carmen à Pithœo hic primum luci donatum, cum Marci Velferi notis & Christiani Daumii Spicilegio, Velferi operibus subjicitur à Christophoro Arnoldo Norimbergæ 1682. fol. In aram vero Pythiam & in Syringem hujus Porphyrii exstat Encyclopædia sive commentarius Fortunii Liceti Genuensis Patav. 1630. 4. * P. Optatianus Porphyrius Panegyricum ad Constantinum M. Imp. vicennalia celebrantem scripsit carmine varii generis per Acrostichides & similes litterarum lusus minio distinctos composito A. C. 326. paulo ante Crispi necem. Exul illud composuit, ut ipse innuit carmine 1. & apertius carmine 6. Sed hoc ipsum opus conciliavit Auctori suo revocationem ab exilio, ut testatur Hieron. in Chron. atque ut ipsius Optatiani verbis utar, natumque laremque reddidit. Utique Christianus fuit, licet quidam propter familiares Poetis, quibus passim utitur, Ethnicismos hoc negaverint. Vido Tillemontium Tom. 4. Hist. Imperator. pag. 607. Beda de arte metrica: *Reperiuntur quaedam, & in insigni illo volumine Porphyrii Poetae quo ad Constantinum Augustum misso meruit de exilio liberari. Quae quid pagana erant, nos tangere non libuit. Sed carmen novum satis demonstrat Porphyrium hunc à Christi sacris alienum minime fuisse. In illo carmine litterarum artificium non modo Monogramma primarum duarum litterarum nominis Christi refert, quali usus est in labaris suis Constantinus M. sed praeterea haecce versus:*

*Omnipotens genitor tuque o diviso mixta,
Filius atque Pater & Sanctus Spiritus unum,
Faveas votis.*

Ex Marci Velferi editione qui illud è Pauli fratris Codice recensuit, separatim lucem viderat Augustæ Vindel. 1595. f. Epigram-

(a) De Sereno, Nemesiano & Calpurnio dictum est supra suo loco.

(b) Longe diversus hic Porphyrius à Porphyrio Philosopho & hoste Christiani nominis. Hinc Baronium qui eos confudit, castigat Jos. Scaliger ad Eusebium p. 150. & Lucas Holstenius c. 4. de vita & scriptis Porphyrii. Porro Baronius ipse hunc errorem suum retractat ad A. C. 325.

grammata ejus allegantur à Fulgentio 2. Mythol. & de continentia Virgiliana. Etiam nonnulla quæ inter Petroniana leguntur, huic Porphyrio viri docti tribuunt. Ionsius III. 15. de script. Historiæ Philosophicæ pag. 290. scribit hujus Porphyrii Epigrammata plurima Græca citari libro V. Anthologiæ. Jonsium sequitur Tillemontius p. 352. At libro V. Anthologiæ p. 534. seqv. occurrunt Epigrammata plurima non Porphyrii sed Christodori Thebani in Porphyrium Calchantis filium factionis Veneræ celebrem in ludis Circensibus agitatore[m] à nostro longe diversum, cujus statuem ex ære Imperator poni CPoli in Hippodromo jusserrat. Sed idem hic est, ut creditur, Optatianus, qui deinde fuit Præfectus Urbis Romæ Anno 329. & 333. Vide Tillemont. T. IV. Hist. Imperat. p. 352. Idem observat quoque p. 351. poema, quod cum Epistola Constantino Porphyrius obtulit diversum fuisse ab hoc quod habemus: similiter etiam Poema pro quo gratias agit, quodque laudat Imperator fratrem charissimum Porphyrium appellans. At certe ejusdem fuisse generis atque artificii declarant verba: *Vix hoc custoditum pluribus fuit, qui modis quibusdam artibus innexi literarum, distinctionibus versuum, qui ita medium corpus propositi occulte intermeant, ut oculorum sensus interstincta colorum pigmenta delectent, hoc tenuere propositum, ut basitantiæ carmini multiplex legis observantia non repararet. Gratum igitur hoc mihi dicationis tuæ munus fuit &c.* Porphyrii hujus difficiles lusus poeticos imitatus Rabanus Maurus in opere mirifico de laudibus Crucis, quod & separatim habeo editum Phorcheimii in ædibus Thomæ Anselmi 1503. fol. sub illustri Principe Christofero Bader: & inter Rabani opera Tomo I. Colon. 1626. fol. Nec non Abbo (a) Floriacensis (quem ex Porphyriano Codice exemplar sibi sumsisse Aimoinus in Abbonis vita testatur) Epistola ad Othonen I. Imp. quam hoc loco adponere juvat ex clariss. Viri Polycarpi Leyseri historia poetarum medii ævi pag. 302.

OTTO VALENS CÆSAR. NOSTRO TU CEDE COTURNO

Te felix atavis quo Tæulo sydera lucent
Te dominum sibi Saxo Tulit, & roma notavit
Orbis & ipse capit, Solo contentus. alumnO

Virtutum titulis & Vir cognosceris atqV
Ac domitor patriæ phœcis sctator in aula
Lumen ubique micans jubat Luendo velut Sol.

Ergo

(2) A. C. 1003 defunctus;

Ergo Dei solita reddentur sancta benignè
 Nec deerit virtus omnis, qua gratia culmen
 Scandis et occultis . . . venia causis

Certe nos Omnes tibi Caesar no Sciis & nunc
 Austrasios quæ terra manes cerealis opima
 Et fecunda seculi polles satis ubere glebae
 Summis cara viris ac sevis plena coloniis
 A patris imperio non Absit ismaclitibus
 Rex cum solers & Regnans induperator.

Nunc auguste tuum ponam venerabile nomen
 OTTO VALENS CÆSAR NOSTRO TU CEDE COTURNO
 Solus enim regnans absens, o caesaris haeres
 Totus avo similis, si Te nova vita resignat
 Rex fuit ille potens Romanae legis amator
 Omne decus patriæ solio prognatus avito
 Tempora pacis erant, Tali dum jure vigere
 Vir tantus quem sic dixi describere versu
 Cur ergo natalis tuum, Cur contrahis & nunc
 Exulis in Bellis desers pia debita pompa
 Dum vates Bonus opto Dari mirabilis istud
 Expandes Opus, ipse meum tractabilis inde
 Caesar ut invictis scuto munitus & ex boC
 Omnibus utilior, mirO datus ante triumpho
 Terribilis clemens tuTo diadema risis
 Valius avi patrisque tui præclarus amicus
 Rursus atque fuit d'Ro sub tempore victor
 Nunc unum vivens dignum cum patre vocamen
 OTTO VALENS CÆSAR NOSTRO TU CEDE COTURNO

23. Phœnix Elegia incerti auctoris, carmen, Erasmo (a) iudice, non inconcinnum per Musas, neque fastidiendum, quod Firmiano Lactantio tribuunt Xystus Berulejus, Aubertus Miræus, & qui notis atque emendationibus illustravit Nic. Heinsius, ac antiquissimum MScum Reginae Sveciae Christinae; testatur Nic. Heinsius in literis ad Sirmondum Tom. 4. Opp. Sirmondi pag. 726. Nonnulla hujus carminis illustravit Nicol. Agardus tunc admodum juvenis Hafniae 1647. 4. Petrus Lambecius Tom. 2. Commentariorum de Bibl. Vindobonensi varias lectiones ex MSS. Cæsareo edidit, suspicaturque eam a Lactantio juvene, adhuc a

CHRI-

(a) In Proverbio, Phœnice rari.

CHRISTI sacris alieno fuisse compositam. Echnici hominis esse videtur etiam Jacobo Thomasio libro de Stoica Mundi exustione pag. 106. & Michaeli Thomasio ad Laetantium. *Venantio Fortunato* adscribere maluerat Casp. Barthius, Sam. Bochartus & alii: ac Jacobus Sirmondus notis ad Theodulfum p. 302. *Theodulfo Aurelianensi*. Mihi verisimillima videtur Petri Lambecii opinio. 24. *Marcelli viri illustis ex Mogistro officiorum Theodosii Sen. Aug. in librum Marcelli de Medicina carmen*. Subjici solet libro jam dicto Marcelli Empirici. 25. *Rufi Avieni descriptio orbis terre, ex Dionysio Periegete* expresse latinis versibus Hexametris. 26. *Ejusdem Avieni ore maritimæ descriptio* Jambis. 27. *Avieni ad Theodulfum* (Macrobius forte ut supra notavi) *Æsopice Fabula XLII. scriptæ Hexametris & Pentametris versibus*. 28. *Licentii* (a) *ad Augustinum præceptorem carmen quo cum ad edendos de Musica libros hortatur*. Occurrit in Epistola Augustini XL. quæ vigesima sexta est in T. 2. novæ edit. quam Parisiis curavit Thomas Blampinus alique Benedictini congregat. S. Mauri. Porro falluntur Gyraldus, Vossius, Barrichius, Bailletus, Brietius qui Hipponensem fuisse affirmant Licentium, cum fuerit Tagastius civis Augustini. Plura de hoc vide sis apud elegantiss. & doctissimum senem Ægid. Menagium cap. 98. Anti-Bailleti. 29. *Rutilii Claudii Numantiani Gallii V. C. P. P. ad Venerium Rufum itineraria duo*. De his supra suo loco. 30. *Prisciani periegesis*, ex Dyonisio Alexandrino versibus Hexametris latinis expressa. 31. *De ponderibus & mensuris libellus* Hexametris itidem carmine cum Celso & Sereno Samonico sæpius editus, quem nonnulli Renio Favino, alii Q. Rbemnio Fannio Palemoni, plures Prisciano tribuunt. Recusus cum *Elie Vineti* notis Parisiis 1565. 8. & T. XI. thesauri Antiquitatum Romanarum Græviani p. 1693. seq. cum notis vero *Rob. Constantini* exstat ad calcem Celsi ac Sereni, Lugd. 1566. 8. 32. Incerti Auctoris de defectu lunæ, sive de astronomia fragmentum, quod incipit *Tu forte in loco letus vaga carmina gignis*. Subjicitur in MSS. Astrologiæ Isidori, & *Fulgentium* auctorem præsert titulus ex conjectura minus verisimili

(a) Hunc Licentium loquentem inducit S. Augustinus libris de Ordine, & Christianum fuisse docet lib. 1. cap. 8. poeticæque admirabiliter deditum lib. 1. c. 2. & 3. qui Pygami, & Thisbes, & alios hujusmodi amores carmine cantasset c. 5. & 8. Academicæ defensor Philosophiæ c. 4. De eodem lib. 2. contra Academicos c. 3. *quam totam fabulam, nam subito Æsopus factus sum, Licentius tibi* [alloquitur Romanianum Licentii parentem] *carmine suavius indicabit, poeta est enim pane perfectus*. Cap. 4. ait Augustinus, tractatione librorum Virgilii quos Licentio interpretatus fuerat, illum ita fuisse inflammatum in poeticum studium, ut reprimendus aliquantum videretur. Adde lib. 3. c. 13 & 4.

simili. *Varronis* forte *Asacini* esse coniciebat Pithæus, & *Petrus Danielis* apud *Turnebum* XIX. 3. *Adversar.* Sed vide, quæ contra disputat *Salmasius* p. 1131. ad *Solinum* edit. *Parif.*

33. *Cœlij Firmiani* (a) *Symposiî ænigmata centum*. Eadem ænigmata *Nic. Causinus* *Hori Apollinis Hieroglyphicis* subjecit; sed & una cum *Josephi Castalionis* notis *Phædro Jo. Meursii* & variorum ænigmatum (b) veterum Græcorum latinorumque collectioni juncta prodire *Antvver. 1610. 8.* Meminit *Symposiî* *Sigebertus Gemblacensis*, loquens de *Anshelmo Scoto*. *Aldhelmi* (c) ænigmata à Pithæo omissa ægere fert *Barthius* LVIII. 1. *Adversar.* * *Symposiî ænigmata centum* prodire *Romæ 1581. 4. 1597. 4.* Eadem *Nicolaus Reusnerus* una cum *Jo. Loricij Hademarij* ænigmatibus *Marpurgi* pridem 1540. excusis *Ænigmatographiæ suæ* inseruit *Francos. 1602. 12.* & *Christianus Junckerus Phædro* suo subjunxit *Lips. 1700. 12.* *Symposiî ænigmata* cum *Phædri* & *Gabriæ* fabulis *Germanico* carmine reddere conatus est *Jenæ. A. 1712. J. G. A.* cui sub nomine *Melandri* delitescere placuit. *Symposiî* meminit *Aldhelmus Scotus* (d) qui A. C. 709. obiit; in prologo secundo ænigmatum, *Symposiî poeta metricæ artis peritia præditus occultas ænigmatum propositiones exili materia sumtas ludibundis apicibus legitur cecinisse, & singulas quasque propositionum formulas tribus versibus terminasse.* *Sigebertus Gemblacensis* de scriptoribus *Eccles.* cap. 132. *Aldhelmus Episcopus imitatus Symposium qui per prosopopœiam qualitates singularum rerum exprimens scripsit librum ænigmatum metricæ.* *Symposiî* ipse in limine ænigmatum quæ in *Saturnalibus* luisse se non diffitetur.

Hæc quoque Symposius de carmine lufit inepto,

Sic tu Sexte doces, sic te deliro magistro

Annua Saturni dum tempora festa redirent &c.

Symposiî poetæ nomen præferunt diserte Codices MSti quos evol-

(a) Contra Mss. fidem *Cœlius Firmianus* *Symposius* dicitur.

(b) Veterum ænigmatum, scirporum, griphorum, logogriphorum varia exempla collegit *Athanasius Kircherus* T. 2. *Oedipi Ægypt.* parte 1. p. 27. seq. Vide etiam, si libet, quæ de ænigmati præclare *Vossius* lib. 4. *Instit. Orator.* c. 11. themate 3.

(c) *Ænigmatum Aldhelmi* versus mille, una cum aliis poematis vulgavit *Martinus Delrio Mogunt. 1601. 8.* recusa T. 13. *Bibliothecæ Patrum* edit. *Lugdunens.* p. 27. seq.

(d) *Aldhelmi* nomen puto etiam restituendum *Anonymo Mellicensi* de scriptoribus *Eccles.* cap. 72. ubi editum est: *Achelinus Episcopus nonnulla edidit scripta qua appellantur ænigmata.* *Aldhelmi* poetica opuscula edidit *Martinus Delrio Mogunt. 1601. 12.* in quibus post monosticha parænetica 199. incerti scriptoris, sequuntur cum prologo duplici *Aldhelmi* ænigmata hexametra tetraesticha XX. pentasticha XIV. hexasticha XIII. septenis comprehensa versibus XIX. octonis X. novenis XI. denis & pluribus XIII. Recusa (sunt hæc, & alia *Aldhelmi* *Tomo 13. Bibl. Patrum* edit. *Lugd.* *Loca nonnulla illustrantur emendanturque in Reinesij ad Daomium Epistolis* p. 344. seq. De *Aldhelmo* ipso vide *Acta Sanctorum* ad 25. *Maii* *Tom. VI.* p. 77. seqq.

evoluit Franciscus Bafvelus & Josephus Castalio. Inter epigrammata vetera P. Pithoei lib. 1. huic Symposio etiam ex fide manu exarati Codicis tribuitur carmen de livore, quod incipit: *livor tabificum malis venenum*; nec non alterum de fortuna, *O fortuna potens ac nimium levis*. Neque alioqui Symposii nomen inauditum esse constat veteri memoria, nam fuit & Symposius quidam Seleuciensis in Isauria Episcopus, qui interfuit Concilio CPol. A. C. 381. nec non Symposius Episcopus Hispanus in Synodo Cæsaraugustana A. 380 & Toletana A. 400. condemnator Priscillianistarum, cum quibus antea ipse fecerat. Non potui igitur à me impetrare ut cum viro clarissimo Christoph. Augusto Heumanno Symposii poetæ nomen confictum esse mihi persuaderem, aut crederem ænigmata hæc nihil aliud esse quam Lactantii symposium, quod ab adolescentulo scriptum Hieronymus c.80 de scriptoribus Eccles. testatur. Neque symposium Lactantii hexametris versibus scriptum fuisse tradit Hieronymus, sed *inpropi-
ndr*, nec satis aptum titulum ænigmati huiusce putem esse symposium sive convivium, nec simplicem levemque conjecturam tot argumentis ac testibus opposuerim, licet illam novitate sua placuisse video præstantissimis Diarii Bremensis (a) nec non Berolinensis (b) auctoribus. Symposii ænigmata non inveniuntur, ut recte Vossius pag. 86. de poetis; itaque libenter illa videbo à laudato Heumanno in nova quam parat eorum editione illustrata: quamquam Gyraldus haud magni ea fecisse videtur, vel potius ea integra ne evoluisse quidem. Nam in libello quo ænigmata veterum exponit, Symposii nusquam meminit, tantum sub extremum libelli (c) ænigma explicans Alexidis poetæ, *sed enim, inquit, bis diebus recitavit mihi amicus meus ænigma tribus hexametris de somno, quod & hic tibi ut adscribam dignum visum est* (ex Symposio, ænigma XCVII.)

Sponte mea veniens varias ostendo figuras,

Fingo metus vanos nullo discrimine veri;

Sed me nemo videt nisi qui sua lumina claudis.

Recitavit & alia, quæ frigidiuscula cum essent, sunt visa indigna relatu. Miror itaque quod Vossius de Symposio subiungit: *Sed præter ea quæ excusa habemus, supersunt alia satis frigida, aliqua etiam obscæna: quæ idcirco omissa. Et propter ista sic Lilius scripserit, qui conspexerat opus integrum.* Ex auctione librorum Keilmanniana natus sum Symphosii (quem Symposium editor appellat

Tom. II.

O

lat

(a) Bibl. Philologico Theol. Bremens. Tom. 3. p. 379.

(b) Bibl. Germanique A. 1720. T. 2. p. 152.

(c) T. 2. Opp. p. 635.

lat) ænigmata XLVII. edita à Francisco Basvelo Basileæ 1563.
8. In hac editione ut multa vitiose, ita quædam rectius leguntur
quam in recentioribus. Sic statim in præludio ad Sextum magis
mihi probatur versu octavo,

Tum verbosa cohors studio sermonis ineptum

Nescio quas passim magno de nomine nugas

Est meditata diu.

In aliis editionibus est *studio sermonis inepti*. Sed frigidius est,
studio Sermonis inepti nescio quæ meditari. At facilius intel-
ligitur, studio Sermonis, hominem verbosum multa ineptum
hoc est inepte meditari. In eodem præludio:

Ponere diverse vel solvere quisque vicissim.

Ita rectius, ni fallor, quam quod in aliis editionibus *que-
que vicissim*. Sed haud dubie melius versu præludii ultimo:

Da veniam lector quod non sapit ebria Musa.

Pro quo Josephus Castalio dedit; *quid non capit ebria Musa*.

Ænigmate primo vers. 2. *diversa & munera fungor* non est
contemnendum pro illo vulgato *diverso & munere fungor*.

Ænigmate 2. *Dulcis Amica dei, ripis vicina profundis.*

4. *Virtutes magnas de viribus affero parvis,*

Pando domus clausas, iterum recludo patentes &c.

6. *Est domus in alto, sedes est semper in imo.*

14. *Nondum natus eram, nec eram genitricis in alvo,*

18. *Sed mihi consilium de cælo nascitur ipso.*

19. *Raucisonans ego sum &c.*

22. *Provida sum vite, duro non pigra labori &c.*

Nec gero multa simul, sed cango magna vicissim,

23. *Sed cito submovear falso conterrita vento.*

24. -- *non certo nomine dictus,*

27. *deest,*

28. *Vix mihi dat nomen primo de tempore noctis &c.*

Sed redeo in tenebris nec -- movebo diebus.

31. *Sed prius est fatum letbi quam lucis origo,*

Sic solos manes ipsos mihi duco parentes.

35. *Custodi pecoris tremula respondeo voce.*

37. *Confusi generis generi non apta propaga,*

42. *In terra nascor &c.*

47. *Deest & ejiciendus utique videtur versus;*

Cum mihi peccandi meritum natura negavit.

48. Non. *Myrrham sed Succinum, tituli loco inscribit, Ver-
sus ultimus legitur sic:*

Latus bonor fundi tristis sed magna doloris.

Ad

Ad calcem subjicitur nescio cujus scriptoris ænigma plumæ scriptoriæ :

*Sum carnea , ut quæ nata sum de carnibus
Nutrita carne , a carne dempsæ sed statim
Nec forma carnis nec mihi est substantia .
Pars sum tamen carnis cum incipio crescere .
Perfecta sic & vera res sum postea .
Bonum & malum patro , à meipso nil valens .
Mox ut mihi cultro rescinditur caput ,
Evelliturque lingua , comparata sum
Ad imbibendum mox liquorem , quo meum
Rostrum irrigatum præter omnem tum moram
Ostendit an latum sit , ira an percitum .
Nunc reddo concordēs Duces & Principes ,
Nunc inter illos excito discordiam .
Jam grata , mox ingrata dico amantibus .
Amore jam languentibus spem suggero .
Pugno , gravesque sæpe rixas concito ,
Pacem fero , sciuntur nova per me undique .
In me licet non ulla sit malignitas ,
Tamen malorum causa sum fere omnium .
Nunc ergo dic , quæ sim , conjector optime .*

Joannis Nobleri, qui sæculo XV. fuit, centiloquium ænigmatum memorat Trithemius de Script. Eccles. c. 783. Egeberti ænigmata rusticana Sigebertus c. 146. de script. Eccles. Tatbuvini Archi-Epis. Cantiorum, qui A. C. 734. obiit, ænigmata laudantur à Jo. Baleo. Tulli nescio cujus ænigmata hexasticha à Labbeo pag. 63. Bibl. MSS. De Græcis ænigmatum scriptoribus Basilio Megalomite, Georgio Aphyæ, Euthymio & Michaelæ Psello dixi Volum. X. Bibl. Græcæ pag. 539. Editionem *Ænigmatum Aldbemi* Basil. 1557. Lipenio in Bibl. Philosophica memoratam non vidi. Moguntina autem Delrionis A. 1601. non in 8. est, sed in 12. secuta Antverpiensem A. 1600. De cæteris Aldhelmi poematis, ineditis maximam partem, consulendus Polycarpus Leyserus in historia poetarum mediæ ævi pag. 199. - 203. Lipsiæ in Bibl. Amplissimi Senatus exstant MSS. Aldhelmi poetæ ænigmata, versus in laudem Solis, quæstiones ænigmatum Rettoricæ artis, Epigrammata ex libro Ovidii Nasonis de somno quod viderat. Item ejusdem ex libro Metamorphoson Atteon in cervum, & alia carmina. Liber de virginitatis versibus scriptus hexametris lucem vidit Daventriæ per Jac. Fabrum, diversum illum à Stapulensi 1512. 4.

34. *Elegia Cornelii Galli* nomine in Italia ab Aldo Manutio Pauli F. vulgata, quæ incipit: *Non fuit Arfacidum &c.* nec genuina Pithæo videtur. 35. *Ejusdem Galli Epigrammata tria*. 36. *Maximiani Etrusci Poetæ Elegia VI.* falso ejusdem Cornelii Galli nomine sæpius editæ, uti dictum est supra p. 33. 37. *Incerit Scriptoris versus in laudem Solis*. Incipiunt: *Dum mundum natura potens terramque dicaret*. 38. *Pasiphaes fabula* (a) metris omnis generis eorum, quæ apud Horatium reperiuntur, ab antiquo Poeta composita. * Illam illustrat Doussa III. 8. præcidaneor. ad Petron. Occurrit apud Rufinum de metris. 39. *Severi Rhetoris carmen Bucolicum* genere Choriambico, quod vulgo ex insulsi alicujus Grammaticastri glossemate inscribunt, *De mortibus boum*. Primus ediderat vir doctissimus, Vinetus: hinc à Pithæo cum Vet. Galliarum Theologorum opusculis vulgatum est Paris. 1586. ab eo tempore insertum Bibliothecis Patrum sub inscriptione *Severi Sancti Rhetoris & Poetæ Christiani*: Etiam à Jo. Weitzio notis illustratum Francof. 1612. 8. Neque vero Auctor est *Cacilius Severus*, vel *Severus Sulpicius*, sed *Severus Sanctus Endelechius* Aquitanicus, Paulini familiaris, de quo plura vide apud Christian. Daumium in Epistolis ad Reinesium pag. 23. 24. * In *Severi* carmine *de mortibus boum* fit mentio luis pariter boum, atque hominum, de quâ commemorat S. Ambrosius X. in Lucam pag. 1506. T. 1. editionis Benedictinorum. Conf. Baronium ad A.C. 376. Illud carmen beneficio Eliæ Vine- ti, Santonis, optimi & doctissimi senis se debere Petrus Pithæus testatur, qui auctorem Aquitanum putat. Nomen integrum videtur *Severus Sanctus Endelechius*, Aquitanicus, Orator Romæ & Poeta Christianus, idem Endelechius ut par est credere, cujus monitu S. Paulinus Epistola nona ad Sulpicium ait se scripsisse panegyricum Theodosio Imp. Idem etiam de quo in Codice MS. Vaticano Apuleji: *Ego Sallustius legi & emenda- vi Romæ feliciter Olybrio & Probino COSS.* (A. C. 395.) in foro Martis controversiam declamans Oratori Endelechio. Vide Simon- dum ad Sidonii lib. IV. Epist. 8. T. 1. Opp. p. 940. Car- men Endelechii separatim editum, & notis illustratum est à Jo. Vveitzio & Vvolfg. Sebero Francof. 1612. 8. & cum eorundem no- tis, & Jac. Gronovii (ut videtur) præfatione Lugd. Bat. 1715. 8. Denique cum selectis Vveitzii, Seberique, & novis suis vulgavit eruditus. viz *Gerhardus Outhovius* ad calcem libri de judiciis Jeho-

væ 3.

(a) Hoc Poemation primus edidit Cruquius. Rufini P.C. nomen tanquam auctoritas illi præfigitur in edit. Personii, quam curatam habemus à Goldasto.

væ, quem à se compositum edidit Groningæ 1721. 8. 40. *Vespæ (a)* *Judicium Cocci & pistoris* de primatu inter se contententium, *judice Vulcano*. Incipit: *Terrena varias cunctæ que traditis artes*: Agmen Poematum à Pitheo collectorum claudit: 41. *Domitii Marci in Cicuta de Bavio curatore Oſtaſticbon*. Denique post caſtigaciones notæque ſuas Pitheus ſubjunxit prætermiſſa quædã è Beda, & aliis.

VIII. DIONYSII CATONIS (b) *Diſticha de moribus ad filium*, in quatuor libros diſtincta, quibus parvulos olim initiari ſolitos teſtatur Jo. Sarisberienſis lib. 7. Policratici. c. 9. ut *virtutis inſtructio*, & *uſus teneris ebibitus animis non facile aboleretur*. Laudat etiam Iſidorus in gloſſis, voce *officiperdæ*, Hincmarus Remen. tom. 2. p. 476. & Gauſfredus in poetria nova: *Etbicus unde Cato*, nemo ſine crimine vivit. Qua ætate ſcripta ſint, tam eſt incertum, quam conſtat elegantia, utilia, & Valentiniani Imp. temporibus antiquiora eſſe, inferiora autem ætate Lucani Poetæ. Jam enim laudantur à Vindiciano Medico in Epistoſa ad Valentinianum Imp. Viciffim in limine libri ſecundi horum diſtichorum legendi commendatur præter Virgilium, Macrum, & Naſonem etiam Lucanus. Hinc Catoni (c) vel Cenſorio, vel Uricenſi nemo niſi temere adſcripſerit, nam quod à Gellio lib. XI. cap. 2. laudatur *M. Catonis Carmen de moribus*, ab illis diſtichis plane fuit diverſum, ut ex iis, quæ inde adducit idem Gellius, apparet. Neque validis argumentis nituntur, qui *Senecæ* inſcribunt. *Auſonii (d)* autem eſſe nequeunt, cum Ethnicus (e) iſta ſcripſerit, Auſonius vero Chriſti ſacris fuerit initiatus. * *Oſtavianum* neſcio quem auctorem facit Goldaſtus notis ad paræneticos Veteres p. 104. & alibi. Catonis

Tom. II.

O 3

nis

(a) Vespam verſificatorem non illepidum laudat Barthius lib. 51. Adverſar. c. 7. & 10. & 13. ubi loca quædam illius illuſtrat.

(b) Alii horum diſtichorum auctorem faciunt neſcio quem Oſtavianum, Tulliumve ad fidem Chriſtianam converſum, vel Joannem Clothomium, quorum nominum haud magna apud me eſt auctoritas. Vide Jo. Saubertum libro de ſacrificiis c. 1. & Caſp. Sagittarium in vita Catonis pag. 106. ſeq.

(c) Vignol. Marvillius T. 1. Miſc. Hiſtorico litterar. p. 56.

(d) Auſonio tribuunt Jo. Baptiſta Pius in præf. ad Euripidem Gvil. Canterus, Popma, & alii, quos retellit Scaliger II. 32. lectionum Auſonian. Sub Auſonii nomine prodierunt etiam Roſſoch. 1572. 8.

(e) Qui Chriſtiani eſſe Scriptoris arbitrantur, [ut Boniſacius XV. 8. Hiſt. ludicræ,] eos toto errare cælo vere pronuntiavit Joſ. Scaliger in Leſt. Auſonianis, & Gerh. Voſſius notis ad Vellejum Paterculum, quorum iſte animadverſiones etiam in Catonis Diſticha promiſit. Argumentum autem quo Boxhornius in Quæſt. XIV. Romana p. 78. illa Scriptori Chriſtiano vindicare contendit, quod nempe cæde viſtimarum ſacra ſacere DEO verant, nimis lubricum eſt, cum idem Pythagoricis quoque, & innumeris aliis viſum fuerit Ethnicis. At homo Chriſtianus non ſcripſiſſet: *Tæne DEUM placæ*. Et: *ſtulticia eſt morte algerius ſperare ſalutem*.

nīs non esse, singulari dist. an. 1635. probatum dedit Boxhornius, cuius ipse meminit in Epistola ad Janum Bodec. Benningium data Kal. Jan. 1636. (p. 69. Epistolar. edit. Lipsienf.) Fortassis veritati proxima Gerh. Jo. Vossii coniectura est, *Catonis* nomen Distichis præfixum esse ab argumento, quod tractant, non ab auctore, cuius non minus nomen, quam ætas nos fugiat. Confer Aug. Buchnerum part. 3. Orat. 5. & 6. * Qui Catonis nomen ab argumento præfixum volunt, possunt exemplo uti, quod sic Martinus Ravaltus an. 1536. latine & Gallice edidit Catonem Principum, cuius meminit Franciscus à Cruce Bibl. Gall. pag. 316. Sic sententiæ monostichæ Marbodei Redonensis pag. 1634. Opp. inscribuntur: *Proverbia Catonis Philosophi*. Editio (a) horum distichorum, quæ Erasmus pridem scholiis illustravit, præstantissima est, quam cum Græcis Metaphrasisibus Maximi Planudis, Jos. Scaligeri, Matthæi Zuberi (b) & Jo. Mylī, Germanica (c) vero Martini Opitii, curis secundis adornavit Christianus Daumius, qui Opitii etiam notis suas addidit plurimorumque veterum ac recentiorum testimonia de hoc opusculo præfixit, Cygnæ 1672. 8. Idem *Dau-*
mīus incerti Veteris Poetæ Monosticha à Pithæo in lib. 1. Epigram-
matum veterum vulgata, & disticha selectiora ex Salutari medii
bar-

(a) Editionem Augustanā A. 1485. Argentinensem A. 1487. cum commentar. Roßberti de Evromodio, Norimbergensem An. 1494. Venetam 1495. & Lugdunensem cum moralizatione Philippi à Pergamo A. 1497. memorat Beughemius in incunabulis typographiæ. * Catonis disticha prodierunt inter auctores octo morales Lugd. 1507. fol. & 1510. forma quarta majore. Jo. Mylī Cato Græcolatinus Lipsiæ 1588. 8. Catonis disticha cum commentario Erasmi, P. Syri mimi & septem sapientum sententiæ, Institutio hominis Christiani, Isocrates ad Demonicum, Rod. Agricola interprete, Epicteti enchiridion ex versione Politiani, & Plutarchus de odio, & invidia ex versione Erasmi. Lipsiæ 1517. 4. & Francof. ad Oderam 8. Catonis disticha cum aliis edita Aboz 1669. & 1685. 8. curante Joanne Gezelio.

(b) Hæc Græca Zuberi Metaphrasis exstat quoque in editione Hanovienfi An. 1619. 8. in qua præterea adjuncta sunt disticha itidem moralia perquam elegantia Michaelis Verini Minoricensis Hispani abstinentissimi juvenis, quæ lucem viderant Moguntiz A. 1536. 8. Lugd. 1547. &c. Vide de hoc Verino Vossium lib. 2. de arte Grammatica c. ult. & Comelium Bibl. selectæ p. 164. * Verinum Poeciantus p. 166. de Scriptor. Florent. docet Florentinum fuisse. Ejus disticha moralia viderunt lucem primum Florentiz An. 1487. quo ipso ille diem obiit. Zuberum acriter perstringit Reinesius Episc. ad Nesteros p. 36.

(c) Ante Opitium, cuius Metaphrasis prodit Uratislav. 1618. 8. Germanicis rhythmis reddiderat Abraham Morterius à Vvissenburg. Francof. 1590. 8. Post Opitium Germanicis versibus Melchior Dietericus Procopius in collectione vernacula selectorum carminum Moralium p. 73. Francof. & Lipsiæ 1720. 8. Gallicis versibus transiit Martini Corderius, quidamvis Rob. Stephano, & Loiselus: item Petrus Grosneus Paris. 1543. *Les mois dorés du sage Cato*. Pibracius quoque in tetrastichis suis Gallice edidit Catonis hujuslegit vestigia. * Benedicti Burg Archidiaconi Colchesteriensis *Anglica* ex Gallico metaphrasis excusa Vvickmonasterii 1483. fol. memoratur à Michaele Maittaire in annalibus typographiæ pag. 172. Nescio diversa ne ab hac quam in Cedice membranaceo MS. servasse accepi Joannem Motum Episcopum Eliensem.

barbariæ ævi Poemate, & S. Columban Abbatis carmina ex Gofdasti editione subjecit cum suis notis. Inter illæ Columbani (quæ Sirmondus etiam Eugenio Toletano subjecit, & Patricius Flamingus Ord. Minor. Lovanii vulgavit) p. 230. edit. Daumii Monasticha occurrunt quæ Aldhelmo à quibusdam, ab aliis rectius tribuuntur *Alcino Flacco*. Præterea ut id in transcurso moneam, Jacobus Usserius in Epistolis Hibernicis Paris. 1666. 4. pag. 4. seq. edidit *Epistolam ejusdem Columbani & carmen Rhythmicum* quod incipit: *Mundus iste transit & quotidie decrescit*. Vide & J. Mabillonium T. 1. Musæi Italici p. 216. seq. * Columbani Hiberni, qui Luxoviensis primum in Burgundia, deinde ob libertatem correptionis in exilium actus à Theodorico Rege (a) sæculi septimi initio Bobiensis in Italia Abbas fuit, defunctus A. C. 615. Carmina una cum aliis illius scriptis leguntur etiam in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 12. pag. 33. seq. Vita ejus, auctore Jona Abbate, discipulorum illius discipulo, apud Surium ad 21. Nov. cui junge Bernhardum in vita S. Malachie c. 6. p. 70. Monachus Benedictinus fuisse probatur à Constantino Cajetano in libro quem A. 1627. evulgavit & de quo vide Dupinii Bibl. Ecclesiasticam T. 17. p. 134.

IX. FRAGMENTA quedam VETERUM POETARUM, ab aliis præterita vel minus emendate posita, una cum opusculis suis, sive Antiquitatum & sacris profanarum specimine vulgavit vir doctiss. & humaniss. Theodorus ab Ameloveen Amst. 1686. Ubi habes quedam Accii, Ælii, Afranii, Attæ, Cæcilii, Licinii Calvi, Cornuti, Domitii, Ennii, Hostii, Laberii, Lævii (b) sive Lælii, Lælii Andronici, Æmilii Macri, Mariani sive Marini, Mummi, Nevii atque Novii, Pacuvii, Pomponii, Porcii, Suetii, sive Suevii, Titinnii, Valgii, Vari & Volcatii. * Nevius bello Punico primo stipendia fecit, deinde propter dicitatem à triumphis conjectus in vincula, & quibus per tribunos plebis iterum fuit liberatus; (Vide Doufam p. 145. explanationum Plautinar.) scripsitque carmen de bello illo versibus Saturniis. e. senario cum syllaba, continente volumine, quod C. Octavius Lampadio in 7. libros divisit. Sueton. de grammaticis cap. 2. Confer Merulam ad Ennii fragmenta. Tragedias ejus Alcestidem laudat Varro, Non. Danaen. Non. Hecionem Gell. Iphigeniam id. Leonta id. Lycurgum Non. Prisc. Proteſilaodamiam iid. Sirenam Non. Comædias Acontizomenon Cbaris. Agidonem Varro. Agitatoriam Cbaris. Fess. Agrypnuntas Non. Apellam.

O 4 Prisc.

(a) Vide Chronicon. S. Benigni Divionensis Tom. 1. Spicilegii Dacheriani p. 377. seq.

(b) Vide de hoc Belli Lexicon & Jo. Pricrum ad Apologiam Apuleii p. 86. seq.

Prisc. Ariolum *Non.* *Prisc.* Astitogialam. *Non.* Aululariam *id.* Carbonariam *Prisc.* Claſtidium *Varro.* Colacem *Terent. Non.* Corollariam *Cbariſ.* Coſmetriam *Varro.* *Diomed.* Dementes *Diomed.* Demetrium *Varro.* Diobolariam *Fulgent.* Equum Trojanum *Macrob.* Erulariam *Non.* Figulum *Cbariſ.* Fretum *Varro.* Glaucomam *Prisc.* Gymnaſticon *Non.* Ithyphallum *Gell.* Lampadionem *Varro.* Ludum *Cic.* Lupum *Fest.* Pacevum *Non.* Pellicem *id.* Perſonatam *Fest.* Philemporon *Fulgent.* Proiectum *Diomed.* Quadrigeminos *Non.* Romulum *Varro.* Sanniones *Non.* Stalegum *Donatus in Terent.* Stigmatiam *Varro.* Tarentillam *Cbariſ.* *Fest.* Teſticulariam *Prisc.* Tribacelum *Donat. in Ter.* Tuniculariam *Fest.* Scripſit & Satyram, *Fest.* item Epicum carmen *Iliada*, vel *Iliada* *Cypriam*, *Cbariſ.* *Prisc.* Luſerit & *Erotopægnion* ſi *Nonio* fides, niſi *Lævi* potius ſit, perinde ut *Alceſtis* & *Proteſtiladamia*. De illius erotopægni auctore confer etiam *Scaligerum* II. 27. lectionum *Auſoniarum* & *Salmaſium* pag. 942. ad *Solinum*. *Novius* centum & quinquaginta annis *Nævio* junior, *Sullanæ* diſtaturæ vicinus in ſcena vigit. Eum laudant *Grammatici* in *Agricola* *Non.* *Andromacha* *Servius* I. *Georg.* *Aſinio* *Non.* *Bubulco* *cerdone* *id.* *Buculo* *id.* *Decuma* *fullonis* *id.* *Decumis* *id.* *Depaticis* *id.* *Duobus* *Doffennis* *Fest.* *Dotata* *Non.* *Equuleo*. *Prisc.* *Eriſace* *Non.* *Exodio* *id.* *Ficiſtoribus* *id.* *Filonico* *id.* *Fullonibus* vel *ſulionibus* *ſeriatis* *Tertull. de pall.* *Non.* *Gallinaria* *Non.* *Geminis* *Non.* *Prisc.* *Hetara* *id.* *Ligartaca* *Gell.* *Lignaria* *Gell.* *Prisc.* *Macco* *Non.* *Macco* *copone* *id.* *Macco* *exule* *id.* *Malevolis* *id.* *Medica* *id.* *Miliſibus* *Pometinenſibus* *id.* *Mortis & vite* *iudicio* *id.* *Optione* *id.* *Pappo* *præterito* *id.* *Parco* *Gell.* *Non.* *Paullo* *Non.* *Pedio* ſ. *vaſiſ* *id.* *Pæniffis* *Fest.* *Pico* *id.* *Præcone* *poſteriore* *Non.* *Pullis* *efcam*, vel *Pullis* *id.* *Queſtione* *id.* *Surdo* *Fest.* *Tabellaria* *Non.* *Togularia* *Fest.* *Triperdita* *Non.* *Vindemiatoribus* *id.* *Virgine* *pregnante* *id.* *Zona* *id.* Hæc ex *Chriſtophori Waſe* exercitatione ſecunda ſtriſurarum *Nonianarum* *Oxen.* 1685. 4.

Idem *Cl. Almeloveenius* **EPIGRAMMATA & POEMATATA VETERA** ad exemplum *P. Pithæi* ex *Scriptis* poſt *Pithæum* demum vulgatis, *Reineſii*, *Sponſii*, *Salmaſii*, *Barthii*, aliorumque colligit, & inter amenitates ſuas *Theologico Philologicas* vulgavit *ibid.* 1694. 8. Qua ratione ſe levaturum quodammodo credidit jaſturam, quam paſſi ſumus perditis collectionibus *Juſſi Lipſii*, qui lib. 2. cap. 18. elector affirmat ſe adoleſcentem fragmenta veterum ſcriptorum collegiſſe diſtincta claſſe quadruplici, *Oratorum*, *Hiſtoricorum*, *Poetarum*, *Miſcellorum*; Sed furto ablata ab *epiſta* quodam *epiſta*, unde animum in illo ope-

re pergendi postea abjecerit, præcipuè postquam intellexit Janum Doufam eundem laborem serio elaborasse. Vel *Flavii Ptolemei* (a) qui corpus veterum Epigrammatum editurum se professus est; *Jani Doufæ Patris Hieronymique Columæ & Pauli Merulæ* (b) qui fragmenta Poetarum collecta & annotationibus illustrata in scriniis habuerunt. *Nicolai Peireskii*, de cujus studio in veteribus Epigrammatibus colligendis plane singulari agit Gvil. Cambdenus Epistolæ 137. *Zachariæ Pistorii* à quo collecta veterum poetarum fragmenta fuere in Bibl. Petri Francii V. C. Præterea *Casparis Barthii*, qui non tantum testatur est, se vetera Epigrammata nec pauca numero nec vilia pondere habere, quibus Pithœana collectio locupletior fieri possit, tam ex lapidibus prisceis, quam ex codicibus cæcis lib. 15. c. 1. & lib. 36. c. 11. Adversar. Sed & lib. 44. c. 19. corpus vastum omnium Poetarum latinorum, in lucem emittere promisit cum notis & accuratioribus de vita Poetarum Dissertationibus. His addes denique *Claudium Salmasium* (c) qui in notis ad Hist. Augustam meminit collectionis veteris latinorum Epigrammarum, quam manu exaratam accepit à *Joanne Lacurnæo*. Eadem est quam apud Salmasium, vidisse se testatur Boxhornius p. 30. Epist. *Antonium Augustinum* Episcopum Herdensensem fragmenta latinorum Poetarum perquam diligenter concessisse scribit Fulvius Ursinus in Virgilio cum Græci scriptoribus collato pag. 7. & 73. 91. Novissime Janus Brouckhusius ad Tibullum pag. 381. à *Davide Hogstratano*. V. C. expedare nos brevi jussu fragmenta Veterum Poetarum *Jani Doufæ* & aliorum Virorum doctorum egregiis observationibus examussim illustrata.

X. ERRORES VENEREI sive PETRONII ARBITRI
APPENDIX, Varia Erotica, aliaque poemata & Epigrammata incertorum auctorum complectens, quæ à P. Pithœo editioni Petronii Patissonianæ A. 1587. primum subjecta, deinde juxta edit. Lugdun. Frellonianam & Simonis Abbes Gabbemæ à Mich. Hadrianide exhibita ad calcem Petronii, quem cum variorum animadversionibus elegantissime excudi curavit Amstelod. A. 1687. 8. *Priapeia sive diversorum Poetarum in Priapum iusus*, Epigrammata obscœna LXXXVII cum integris Jos. Scaligeri, Casp. Scioppii (d) & Frid. Lindenbrogii commentariis, alio-

(a) Vide Flavii Observationes c. 95. T. 1. Lampadis Arrium Gruterianæ.

(b) Almelooevenius in præf.

(c) Colomes. Bibl. selecta pag. 1.

(d) Scioppius ab inimicis reprehensus propter obscœritas impuritates, quibus commentarium suum repleverat, affirmavit auctorem ejus esse non se, sed Goldastum, qui sub uno Scioppii nomine illum vulgasset. Credat hoc qui vult Oporino Grubino, sive ipsi Scioppio in Amphoridibus Scioppianis p. 101. seq.

aliorumque notis. Didum de hac *εὐκαρυῖς* supra in Virgilio p. 224. seq.

Pervigilium Veneris sive carmen trochaicum de vere, quod variorum notis illustratum Meursius parte 2. exerc. Critic. pag. 143. Catullo; Jos. Scaliger Q. Catulo Urbicario, cujus apud Juvenalem mentio; Seneca Floro tribuit Barthius ad Claudian. pag. 147. edit. primæ & XVI. 6. Adversar. aliisque in locis, Lipsius Augustei ævi Poetæ, Salmasius & Menagius Poetæ mediæ ætatis Solino supparis, alii *Luxurio* (a), qui Carthagine floruit sub Trasimundo Vandalorum Rege, alii nescio cui Floro tribuunt. Idem carmen tum ex Lipsii recensione lib. 1. cap. 5. elect. cum ejus notis, tum auctius ex MSto Claudii Salmasii exhibetur à Petro Scriverio in collectione variorum opusculorum, quæ *Baudii amores* (b) inscripsit, Lugd. Bat. 1638. 8. additis notis P. Pithæi, Jani Doussæ F. Jo. Weitzii, Salmasii & Scriverii, in quibus postremis animadversionibus carmina nonnulla *Flori* (c) & aliorum ex membranis Salmasii inseruntur. Paulus quoque Colomelius ad Gyraldi dialogos de Poetis p. 507. Josephi Scaligeri observationes in *Pervigilium Veneris* natum se testatus est ex apographo Saravii. Sed illarum editionem acerbus eximii viri obitus intercepit. * Idem carmen emendatum cum notis subjicitur poematis Jo. Ludovici Praschii, Norimb. 1666. 12. Cum commentario *Andree Rivini* proditi separatim Lips. 1645. 4. & cum Scriverii & aliorum notis ac Rivini commentario, Hagæ 1712. 8. addito Cupidinis crucifixo Ausonii, Gallicam Metaphrasin memorat Jo. Clericus Tom.

(a) Salmasius ad Hist. Augustam profert hujus Luxurii Epigramma hæcenus ineditum:

Quo festinus abis, gula impollens sacerdos?

Plura ejus Epigrammata inedita apud P. Scriverium vidisse se testatur Nic. Heinsius ad Claudianum p. 262. qui Luxuriosus vocat. * *Luxurii* Poetæ veteris Christiani nonnulla etiam mecum communicavit Nobiliss. Christophorus Vvoltereck, Glückstadiensis. Vide item, quæ Almeloovenius Poematis veteribus inseruit pag. 10. seqq. & auctor Ephemeridum Lipsiensium, editarum Germanicè A. 1710. pag. 1010. seq. nec non quæ ad Claudiani idyllium de Apono p. 852. Nic. Heinsius, ex epigrammatis Luxurii ineditis, quæ opud Petrum Scriverium vidit, illud de aquis calidis Cernenfisbus integrum profert: tum quæ in tomo tertio thesauri novi Antiquitatum Romanarum Sallengriani p. 165. & 234. seq. illustris Cuperus in diss. de elephantis in numis. Exterum in MSto Codice Salmasii inter pervigilium Veneris atque Luxurii hujus poemata intersunt paginæ 48. in fol. Vide Menagiana Tom. 3. p. 124. & 81. nec non Tom. 4. p. 310. edit. Amstelod.

(b) Baudii amores ex una eademque editione in titulo jam Hagam, jam Lugdunum Batavorum, jam Amstelodamum referre videas.

(c) Flori Poetæ, qui sub Hadriano vixit, mentio ap. Spartianum. Hunc Salmasius eundem esse existimabat cum L. Annæo Floro, cujus breviarium Historiæ Romanæ habemus. Fuit & sæculo IV. post natum CHRISTUM quidam Flori nomine Diaconus Lugdunensis, cujus versus edidit Mabillonius T. 1. Analect. p. 388. seq.

Tom. 24. Bibl. Sele& pag. 225. De Pervigillii vocabulo quo sacrum nocturnum innuitur, vide Petronium Burmanni pag. 72. Addam & hoc, quod Pervigilium Veneris & Ausonii Cupidinem crucifixum Anglico translatus carmine dedit Thomas Stanlejus Lond. 1651. *Florida sive Flori Poeta de qualitate vite* versus Trochaici, qui iidem cum Lipsii, Pithœi & Scriverii notis inter Baudii amores occurrunt.

Epigrammata Valerii Edisni, Porcii Licinii, Q. Catuli, C. Cæsaris Octaviani Augusti, C. Cilnii Mecenatis, Gallieni (a) Imp. L. Pomponii, Asinii Galli, P. Virgilii Maronis, C. Plinii, L. Apuleji, Petronii Afranii, Alcimi, Claudii Claudiani, V. C. Licinii Calvi, Regiani, Sentii Augurini & incertorum.

Rufini V. C. Paphae fabula ex omnibus metris Horatianis, cum notis Gabbemæ.

L. Apuleji *ἀνχίμω* ex Menandro, cum Scioppii, Gabbemæ, aliorumque notis. Hoc Poemation primus unâ cum aliis veterum aliquot ejusdem fere argumenti Epigrammatis vulgavit Claudius Binetus, postea in prædicationis suis ad Petronium illustravit Janus Doula Pater lib. 3. c. 7. Habes illud etiam in variis Apuleji editionibus uti Woverii, Colvii, Elmenhorstii, & ad calcem Priapeorum cum Scioppii notis. In libro, quem Baudii amores inscribi diximus, notis P. Scriverii illustratum legitur, qui vel supposititium vel infimæ vetustatis esse confet. Tquam genuinum Apuleji, in testimonium citat Hugo Grotius ad Jacobi IV. 2. Elmenhorstio visum est, recentioris Itali fœtum esse: Gabbema vero & Hadrianides exhibent jambos non minus lascivos Jacobi Durantii Casellii, quibus illis Apulejanis contradicte. * Extant in ejus variis lectionibus lib. 2. c. ult.

Ausonii cento nuptialis è Virgilianis versibus confarcinatus ad Paulum, & ejusdem Cupido cruci affixus ad Gregorium Filium, quæ utraque inter Ausonii scripta sæpius vulgata & in Baudii amoribus cum Mariangeli Acurii, Eliæ Vineti, Jo. Brodxi, Jos. Scaligeri, Cl. Salmasii & Scriverii notis, tum in calce Petronii à Mich. Hadrianide, Gabbemæ, Pontani, aliorumque animadversionibus illustrata exhibentur. * Locum in Ausonii Cupidine cruci affixo illustratum videre licet in Memoriis Trevoltinis A. 1714. p. 469. & A. 1717. pag. 1181. 1189.

Ejusdem Ausonii *Rosa*, *Elegia*

De Priapismo sive propudiosa libidine Cleopatæ (b) Regina ejus-

(a) Vide Eustachii Svarthii *Analecta* lib. 2. c. 10.

(b) Auctor Scholiorum ad tetraiblon Ptolemæi lib. 2. p. 88. Πρωτὴ τῶν γυναικῶν

puella candida. Sex Aurelii Propertii Elegiarum libri IV. Fragmenta pauca L. Varii. P. Ovidii Nasonis Libri VI. Fastorum. Tristium libri V. De Ponto libri IV. Ibis ex edit. Andreæ Nagerii. Consolatio ad Liviam de morte Drusi: Epistolæ XIV. Heroidum. Amorum libri III. de arte amandi, totidem: libri II. de remedio amoris. Fragmentum de medicamine faciei: Nux. Somnium, Epigrammata duo, fragmentum Halievticon. Pulex. Philomela. Metamorphoseon libri XV. Fragmenta pauca Domitii Marfi, C. Germanici Augusti. Cefii Bassi & Æmilii Macri. L. Annaei Seneca Tragœdiæ X. Fragmentum C. Asinii Galli. A. Persii Flacci Satyræ VI. Fragmenta Corn. Severi, qui Poeta sub Augusto floruit, & male à quibusdam confunditur cum Cassio Severo Oratore. M. Annaei Lucani Pharsaliæ libri X. subjecta Jo. Sulpicii Veruliani appendice, & querela de interitu Poetæ, opere nondum perfectio. Ejusd. Lucani Poemation ad Calpurnium Pisonem, Ovidio falso adscriptum, Adr. Junii beneficii auctori suo redditum & emendatum, Lib. VI. cap. 1. Animadvers. Fragmenta exigua Cn. Getulici, & C. Pedonis Albinovani. Haænenus liber tertius, quo volumen prius clauditur, P. Statii Papinii Silvarum libri V. Thebaidos libri XII. Achilleidos libri II. Silii Italici de bello Punico secundo libri XVII. C. Valerii Flacci Argonauticon libri VIII. D. Jun. Juvenalis Satyrarum libri V. M. Valerii Martialis Epigrammata in Amphitheatrum Cæsaris, Epigrammatum libri XIV. Fragmenta Auli Seregni. Rufi Fefsi Avieni fabulæ 42. Alpbii Aviti fragmentum. Alcimi Aviti Archiepiscopi Viennensis poematum sacrorum libri V. quorum 1. est de Origine mundi 2. de peccato protoplastorum 3. de sententia Dei in peccatores 4. de diluvio mundi 5. de transitu Israelitarum per mare rubrum. Ejusd. de consolatoria castitatis laude ad Fuscina sororem. Fragmenta pauca Septimii Afri. T. Calpurnii Siculi Eclogæ VII. ad Nemesianum Carthaginensem. M. Aurelii Olympii Nemesiani Cynegeticon & Eclogæ IV. Haænenus liber IV. Cl. Claudiani de raptu Proserpinæ libri III. In Rufinum libri II. In Eutropium libri totidem. De bello Gildonico liber, alius de bello Getico, in tertium, quartum & sextum consulatum Honorii, & in Mallii Theodori Consulatum panegyricum. Libri III. de laudibus Stiliconis. De Probin & Olybrii fratrum Consulatu panegyricum. In nuptias Honorii Imp. & Mariz, Laus Serenæ uxoris Stiliconis, aliaque minora carmina & Epigrammata. D. Magni Ansonii Burdegalenfis Epigrammata 141. Ephemeris, Parentalia, commemoratio Professorum Burdegalensium, Epitaphia Herorum qui

qui bello Trojano interfuerunt & aliorum quorundam . *Epigrammata* de XII. Cæsaribus, Ordo nobilium Urbium . *Ludus VII.* Sapientum . *Idyllia XX.* Eclogarum & *Epistolarum XXIV.* liber . *Damasi* Episcopi Romani elegiæ de Paulo Apostolo, Agnete Martyre, Apostolo Andrea, Agatha martyre, de Felice, de nomine Jesu, de Christo, de ascensione Christi, & de cognomento Salvatoris . *Juveni* Historiæ Evangelicæ libri IV. *Aurelii Prudentii Clementis* Psychomachia, liber cathemerinon, Peristephanon, Apotheosis, Hamartigenia, contra Symmachum liber, & Enchiridion historiarum Vet. & Novi Testamenti . *Pontii Paulini* carmen de Joh. Baptista, & III. Epistolæ . *Venantii Honorii Clementiani Fortunati* libri IV. poematum. 1. de parva virginis, 2. de Christi-Jesu beneficiis, 3. de vita hominum, 4. de certaminibus & miraculis piorum . *C. Sollii Sidonii Apollinaris*, quæ inter ejus Epistolas carmine scripta occurrunt, & Panegyrici, Epithalamia, aliaque poemata & Epigrammata . *Mauri Terentiani* de literis, syllabis, pedibus & metris carmen, in quo liber quintus atque adeo tota hæc collectio desinit.

Idem corpus Poetarum emaculatum & in duos choros sacrorum profanorumque digestum, cum notis prodit Lugduni 1616. 4. Curante Alexandro Ficheto Jesuita, qui nomen suum tum dissimulatum prodidit in arcana studiorum omnium methodo p. 223.

Erphordiæ A. 1501. 4. junctim excusa prodierunt : Hesiodi laus Musarum. *Laſſantii* carmen de resurrectione . *Ovidii* de phœnice ex libro XIV. *Metamorphos.* *Ansonius* de Pascha . *Claudianus* carmen de Christo . Baptista Manruani ad B. Virginem votum . Angeli Politiani hymni duo de diva Virgine . Dom. Palladii carmina ad virginem Mariam . Nic. Marscalci carmina de diva Anna & de moribus archigrammateorum, cum commentario Georgii Burchardi Speltini.

In tomo X. Bibliothecæ Patrum Lugd. 1672. leguntur ex editione Moguntina 1603. 4. Christophori Brovveri S. I. expressi libri XI. carminum & Epistolarum *Venantii Fortunati*, nec non libri IV. de vita Martini Turonensis carmine heroico, cum tribus Elegiis, una de excidio Thuringiæ, altera ad Justinum juniorem Imp. & Sophiam, & tertia ad Arrachin. De se ipse Venantius lib. VIII. carm. 1. p. 571. De aliis Venantiis vide Sirmondum pag. 28. ad Ennodium.

Chorus Poetarum lustratus & illustratus, sive Corpus, quod *Alexandro Ficheto* S. I. curante prodit Lugd. 1616. 4. obscenæ expungit, cæterum audius priore est, adjectis poetis *Manilio*, *Columella*, *Boetio*, *Sereno Sammonico*, *Rbcennio*, *Mario Viflore*, *S. Pauli-*

*S. Paulino, Sedulio, Aratore, Prospero Aquitanico, Ennodio, Idyllis Cypriani, Lactantii, Hilarii, Dracontii, fragmentisque Senecæ & Petronii: & adjuncto museo sive indice duplici Rhetorico & Poetico in omnes Poetas, Calendario item veteri Pontificio & rustico Romanorum cum Ficheti notis p. 1171. - 1208. Exstat & tertia corporis Poetarum Latinorum editio A. 1627. primæ Anni 1611. vestigiis insitens. Denique auctius longe & è melioribus editionibus expressum 2. Volum. in fol. typis nitidis, Lond. 1713. apud J. Nicholson, B. Tooke & J. Tonson, cum indice poetico Farnabiano descriptionum, imaginum, rerumque dedit Clarissimus Vir Michael Maittaire, atque Sereniss. Subaudiæ Duci, Francisco Eugenio dedicavit hoc titulo: *Opera & fragmenta veterum Poetarum Latinorum, Profanorum & Ecclesiasticorum*.*

Volum. I.

M. Accius Plautus pag. 1.
Publ. Terentius 225.

Tit. Lucretius 293.

C. Val. Catullus 342.

Pub. Virgilius Maro 359.

Q. Horatius Flaccus 442.

Alb. Tibullus 494.

Sext. Aul. Propertius 508.

P. Ovidius Naso 534.

Gratius Faliscus 754.

M. Manilius 758.

Phædrus. 786.

Jun. Moder. Columellæ de cultu
hortorum liber. 800.

Volum. II.

L. Ann. Senecæ Tragediæ p. 809;

Aul. Persius Flaccus. 884.

M. Ann. Lucanus. 890.

Silius Italicus. 940.

P. Papinius Statius. 1015.

C. Valerius Flaccus. 1107.

D. Jun. Juvenalis. 1142.

Sulpicia. . 1167.

M. Val. Martialis. 1168.

Maurus Terentianus. 1247.

Palladii Rutilii Tauri de liber

insitione, ad Pasiphilum. 1267.

M. Aur. Olymp. Nemesianus .
1269.

Tit. Calphurnius. 1274.

Dec. Ausonius. 1280.

Ruf. Fest. Avieni periegesis, ora
maritima & fabulæ p. 1325, &
Arati Metaphrasis (p. 1551.)

Cl. Claudianus. 1343.

Rutilius Claud. Numatianus .
1410.

C. Soll. Sidonius Apollinaris .
1415.

Mart. Min. Fel. Capella. 1442.

A. Manl. Torq. Sev. Boetius 1449.

*Authores, quorum Fragmenta &
varia quedam opuscula, ex
Rob. Stephani, Petr. Scriverii,
Jof Scaligeri, & P. Pi-
thæi Collectaneis potissimum de-
scripta sunt.*

L Iv. Andronicus. p. 1456.

Q. Quint. Ennius. 1457.

M. Acc. Plautus. 1470.

Cn. Nævius. 1473.

Mar. Pacuvius 1479.

St. Cæcilius. 1484.

La.

qui bello Trojano interfuerunt & aliorum quorundam . *Epigrammata* de XII. Cæsaribus, *Ordo nobilium Urbium* , *Ludus VII. Sapientum* , *Idyllia XX. Eclogarum & Epistolarum XXIV. liber . Damasi* Episcopi Romani elegiæ de Paulo Apostolo , Agnete Martyre , Apostolo Andrea , Agatha martyre , de Felice , de nomine Jesu , de Christo , de ascensione Christi , & de cognomentis Salvatoris . *Juveni* Historiæ Evangelicæ libri IV. *Aurelii Prudentii Clementis* *Psychomachia* , liber cathemerinon , *Peristephanon* , *Apotheosis* , *Hamartigenia* , contra *Symmachum* liber , & *Enchiridion* historiarum *Vet. & Novi Testamenti* . *Pontii Paulini* carmen de Joh. Baptista , & III. *Epistolæ . Venantii Honorii Clementiani Fortunati* libri IV. poematum . 1. de partu virginis , 2. de Christi Jesu beneficiis , 3. de vita hominum , 4. de certaminibus & miraculis piorum . *C. Sollii Sidonii Apollinaris* , quæ inter ejus *Epistolas* carmine scripta occurrunt , & *Panegyrici* , *Epithalamia* , aliæque poemata & *Epigrammata* . *Mauri Terentiani* de literis , syllabis , pedibus & metris carmen , in quo liber quintus atque adeo tota hæc collectio desinit .

Idem corpus Poetarum emaculatum & in duos choros sacrorum profanorumque digestum , cum notis prodiit Lugdun. 1616. 4. Curante Alexandro Ficheto Jesuita , qui nomen suum tum dissimulatum prodidit in arcana studiorum omnium methodo p. 223.

Erphordiæ A. 1501. 4. junctim excusa prodierunt : *Hesiodi Iaus* Musarum . *Laſtanti* carmen de resurrectione . *Ovidii de phœnice* ex libro XIV. *Metamorphos. Ausonii* de Pascha . *Claudian* carmen de Christo . *Baptistæ Manuani* ad B. Virginem votum . *Angeli Politiani* hymni duo de diva Virgine . *Dom. Palladii* carmina ad virginem Mariam . *Nic. Marscalci* carmina de diva Anna & de moribus archigrammateorum , cum commentario *Georgii Burchardi Speltini* .

In tomo X. *Bibliothecæ Patrum* Lugd. 1672. leguntur ex editione Moguntina 1603. 4. *Christophori Brovveri* S. I. expressi libri XI. carminum & *Epistolarum Venantii Fortunati* , nec non libri IV. de vita *Martini Turonensis* carmine heroico , cum tribus *Elegiis* , una de excidio *Thuringiæ* , altera ad *Justinum* juniorem Imp. & *Sophiam* , & tertia ad *Arrachin* . De se ipse *Venantius* lib. VIII. carm. 1. p. 571. De aliis *Venantii* vide *Sirmondum* pag. 28. ad *Ennodium* .

Chorus Poetarum illustratus & illustratus , sive *Corpus* , quod *Alexandro Ficheto* S. I. curante prodiit Lugd. 1616. 4. obscena expungit , cæterum audius priore est , adjectis poetis *Manilio* , *Columella* , *Boetio* , *Sereno Sammonico* , *Rhemnio* , *Mario Viſtore* , *S. Pauli* .

*S. Paulino, Sedaſio, Aratore, Proſpero Aquitanico, Ennodio, Idylliis Cypriani, Laſtantii, Hilarii, Dracontii, fragmentisque Senecæ & Petronii: & adjuncto muſeo ſive indice duplici Rhetorico & Poetico in omnes Poetas, Calendario item veteri Pontificio & ruſtico Romanorum cum Ficheti notis p. 1171. - 1208. Exſtat & tertia corporis Poetarum Latinorum editio A. 1627. primæ Anni 1611. veſtigiiſ inſiſtens. Denique auſtius longe & è melioribus editionibus expreſſum 2. Volum. in fol. typis nitiſdis, Lond. 1713. apud J. Nicholſon, B. Tooke & J. Tonſon, cum indice poetico Farnabiano deſcriptionum, imaginum, rerumque dedit Clariffimus Vir Michael Maittaire, atque Sereniſſ. Subaudiæ Duci, Franciſco Eugenio dedicavit hoc titulo: *Opera & fragmenta veterum Poetarum Latinorum, Proſanorum & Eccleſiaſticorum.**

Volum. I.

M. Accius Plautus pag. 1.
Publ. Terentius 225.
Tit. Lucretius 293.
C. Val. Catullus 342.
Pub. Virgilius Maro 359.
Q. Horatius Flaccus 442.
Alb. Tibullus 494.
Sext. Aul. Propertius 508.
P. Ovidius Naſo 534.
Gratius Falſcus 754.
M. Manilius 758.
Phædrus. 786.
Jun. Moder. Columellæ de cultu hortorum liber. 800.

Volum. II.

L. Ann. Senecæ Tragediæ p. 809;
Aul. Perſius Flaccus. 884.
M. Ann. Lucanus. 890.
Silius Italicus. 940.
P. Papinius Statiuſ. 1015.
C. Valerius Flaccuſ. 1107.
D. Jun. Juvenaliſ. 1142.
Sulpicia. . 1167.
M. Val. Martialiſ. 1168.
Mauruſ Terentianuſ. 1247.
Palladii Rutiliſ Tauri de liber

inſitione, ad Paſiphilum. 1267.

M. Aur. Olymp. Nemeſianuſ. 1269.

Tit. Calphurniuſ. 1274.

Dec. Auſoniuſ. 1280.

Ruf. Feſt. Avieni periegeſiſ, ora maritima & ſabulæ p. 1325, & Arati Metaphraſiſ (p. 1551.)

Cl. Claudianuſ. 1343.

Rutiliuſ Claud. Numatiannuſ. 1410.

C. Soll. Sidoniuſ Apollinariſ. 1415.

Mart. Min. Fel. Capella. 1442.

A. Manl. Torq. Sev. Boetiuſ 1449.

Authores, quorum Fragmenta & varia quedam opuſcula, ex Rob. Stepbani, Petr. Scriverii, Joſ Scaligeri, & P. Piſtæi Colleſtaneis poſitiſſimuſ deſcripta ſunt.

L Iv. Andronicuſ. p. 1456.

Qvint. Enniuſ. 1457.

M. Acc. Plautuſ. 1470.

Cn. Nævii. 1473.

Mar. Pacuviuſ 1479.

St. Cæciliuſ. 1484.

La.

- Lu. Accius. 1487.
 Cai. Lucilius. 1466.
 Sex. Turpilius. 1507.
 Cn. Matius. 1509.
 Lu. Afranius. 1510.
 Qvint. Trabeas. 1514.
 C. Licinius Imbrex. 1514.
 Quint. Novius. 1514.
 Lu. Pomponius. 1515.
 Dec. Laberius. 1517.
 Quint. Catulus. 1519.
 Quint. Atta. 1520.
 Pub. Syrus. 1520.
 Por. Licinius. 1523.
 Val. Aedituus. 1524.
 C. Licinius Calvus. 1524.
 C. Helvius Cinna. 1524.
 M. Furius Bibaculus. (1525.)
 P. Ter. Varro Atacinus. (1525.)
 G. Ticida. (1525.)
 Furius Antias. (1526.)
 Laur. Tullius. (1526.)
 T. Valgius. (1526.)
 Lu. Varius. (1527.)
 Dom. Marfus. (1527.)
 Cæf. Bassus. (1527.)
 Aem. Macer. (1528.)
 C. Rabirius. (p. 1528.)
 C. Afri. Gallus. (1528.)
 Corn. Severus. (1528. & 1583.)
 Pomponius Secundus. (1529.)
 Cn. Gerulicus. (1529.)
 Sex. Hæna. (1529.)
 C. Peto Albinovanus. (1530.)
 & (1589.)
 Volc. Sedigitus. (1530.)
 Sentius Augur. (1530.)
 Aul. Serenus. (1530.)
 Septimius Afer. (1531.)
 M. Ter. Varro. (1531.)
 Titinius. (1541.)
 Suevius. (1542.)
 Albinus. (1542.)
 Alphius Avitus. (1543.)
 Ilius. (1543.)
 C. Granius. (1543.)
 Memor, al. Memmius. (1543.)
 (C.) Julius (Cæsar Strabo). (1543.)
 Sempronius Gracchus. (1543.)
 Varius. (1543.)
 Cil. Mæcenas. (1543.)
 P. Pomponius Secundus. (1543.)
 Rutilius Geminus. (1543.)
 Incerti Tragici. (1543.)
 M. Tull. Cicero. (1545.) & (1548.)
 Germanicus Cæsar. (1547.) &
 (1563.)
 Seneca Philosophus. (1566.)
 Petronius Arbiter. (1567.)
 Petronius Vennianus. (1573.)
 Petronius Antigenides. (p. 1573.)
 Petronius Hilarius. (1574.)
 Petronius Levita. (1574.)
 Alcimus. (1574.)
 Eugenius. (1574.)
 Evantius. (1574.)
 Q. Cicero. (1574.)
 Pentadius. (1574.)
 P. Virgilii Juvenilia, &c. (1574.)
 P. Ovidius. (1582.)
 Incerti Auctoris Moretum. (1587.)
 Val. Cato. (1588.)
 Incerti Auctoris Copa. (1589.)
 M. Ann. Lucani ad Pisonem
 (1590.)
 Q. Serenus Samonicus. (1592.)
 Incerti Auctoris Phœnix. (1599.)
 Marcellus. (1600.)
 Rufinus de metris. (1601.)
 Prisciani periegesis. (1632.)
 Cæl. Symposius (1609.)
 Poetæ Ecclesiastici.
 Sept. Flor. Tertullianus :
 Q. 1525.

Czc. Cyprianus. 1537.

Juvenus. 1539.

Hilarius. 1559.

Marius Victorinus. 1561.

Ambrosius. 1563.

Cl. Marius Victor. (1567.)

Damasus. 1579.

Aur. Prudentius Clemens. 1640.

Proba Falconia. 1654.

Sedulius. 1660.

Epigramma ex Barthii X. 9. Ad-
versar. 1673.

Liberii & Belisarii de Sedulio

acrostichides. 1673.

Honorii I. Pontif. Max. de Apo-
stolis Christo ascendente ob-
stupefcentibus. 1673.

Alcimus Avitus. 1673.

Venantius Honorius Fortuna-
rus. 1693.

ad calcem subjiciuntur.

Omissi.

C Ornel. Gallus.

Maximianus.

L. Apulejus.

C A P U T II.

DE POETIS CHRISTIANIS.

Poete Christiani post Aldinam & Basileensem editionem à Georgio Fabricio junctim editi. 1. Alii ab eodem prætermitti. 2. Pbil. Gualteri Alexandreis. 3. Guil. Brito. 4. Recens scriptor Petrus Apollonius Collatius. 5. Index Scriptorum à Florilego laudatorum. 6. Index carminum, quæ inseruntur, vel recensentur in Leyseri historia Poetarum medii ævi. 7.

I. POETARUM VETERUM ECCLESIASTICORUM opera Christiana & operum reliquæ ac fragmenta post Aldinam 1502. 4. & Basileensem 1541. diligentius collecta, recensita & notis illustrata à Georgio (a) Fabricio Basileæ 1562. 4. In hoc volumine nulla habita ratione temporis quo scriptores vixerunt, continentur.

1. *Aurelii Prudentii* (b) *Clementis* ex Calagurri Castellæ opido Hispani, qui magnis dignitatibus functus sub Imperatoribus Arcadio & Honorio rebus divinis carmine dicendis vacavit, *Psychomachia* sive pugna animæ super vitiis & virtutibus: *Liber Castemerinon* sive hymni omnibus diurnis actionibus convenientes;

Tom. II.

P

Peri-

(a) Præter Græcæ lib. 2. de cruce c. 9. Daumius quoque Ep. ad Reinesium p. 48. notat Fabricium aliquando nimia libertate usum in edendis veterum scriptis.

(b) De Prudentio præter editores & eos qui de scriptoribus Ecclesiasticis scripsere, consules ubi luebit Bælium in Lexico edit. secundæ, Jo. Clericum T. 12. Bibl. Universalis p. 163. seq. Nic. Antonium in Bibl. veteri Hispana lib. 19. c. 10. Tillemontium Tom. X. memor. Eccles. p. 360. seqq. Jo. Petrum Ludewig in vita Prudentii Vvitche 1693. atque inter ejus opuscula A. 1719. fol. junctim excusa Halæ Saxonum pag. 494. Polycarpum denique Leyserum in historia poëtarum medii ævi statim sub initium:

Peristephanon, sive, de Coronis Martyrum hymni XIV. *Apotheosis*, sive de Divinitate CHRISTI. *Hamartigenia*, (a) sive de origine peccatorum adversus Marcionitas. *Libri II. contra Symmachum*, urbi præfectum, cujus fragmenta quædam inferuntur. Post hos libros frustra quæres *Prudentii Διήγησις* (ita enim legendum apud Gennadium pro *Διήγησις*) de toto vet. & novo Test. personis excerptis, sive *Enchiridion Vet. & Nov. Testamenti*. Sed hoc à Fabricio exhibetur infra p. 747. sub nomine *Amæni*, quod forte Epitheton Prudentio tribuerunt Librarii (b) ob singularem carminum ejus suavitatem & amœnitatem. Porro sæpius ab eo tempore Prudentii poemata à viris doctis edita & illustrata sunt. Inprimis à Jo. Weitzio (c) Hanov. 1613. 8. Nic. Heinsio Amst. 1667. 12. Steph. Chamillardo in usum Delphini Paris. 1687. 4. & novissime à Christophoro Cellario Halæ Sax. 1703. 8. Prudentii non pauca è veteribus membranis emendat Ob. Gifanius collectaneis ad Lucretium, quem illi observat admodum familiarem existisse. Nec male de Prudentio promeritus Christianus Bemannus, qui multa ejus loca è Codice Palatino castigat in manu ductione ad latinam linguam capit VI. * Hic est *Clemens* quem inter Poetas Christianos laudat Rabanus III 18. de institutione Clericorum, Tom 6. Opp. pag 41. eundemque disertissimum ac Christianissimum appellat libro de ordine Sacram. cap. 12. p. 53. Dungalus Diaconus Paris. qui circa A. C. 821. scripsit libro de imaginibus contra Claudium Taurinensem Tom. 14. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 220. *Aurelius Prudentius Clemens vir Consularis ac Iberorum doctissimus, eodem fidei ac devotionis studio flagrans*. Christianorum Maro & Flaccus dicitur Bentleio pag. 66. ad Horatium. De Calagurri Nascia, Vasconum, Prudentii patria diatribam auctore G. L. exhibet *Diarium literarium Hallense Germanice editum*, Neve Bibliothec XXVI. p. 475. Natus fuit Prudentius Salia Consule A. C. 348. Vide Sirmondum p. 70. ad Ennod. Alius Prudentius, Episcopus Turiafonsensis in Arragonia de quo Acta Sanctior. 28. April. Tom. 3. p. 587. seq. In libros duos contra Symmachum, minus emendate excusos, commentaria Isaaci Grangæi Gymnasiarchæ Vindocinensis adspexere lucem Paris. 1614. 8. is putat Prudentium eos scripsisse A. C. 403. cum viginti

(a) In fine *Hamartigeniæ* subiunguntur preces, quibus auctor ait sufficere sibi si modo in Tartara non detrudatur, licet poenæ lucendæ sint in purgatorio.

(b) Barib. VIII. 11. Adversar.

(c) In Vveitzii editione præter commentarium editoris occurrunt *Uonis Magistri* glossæ è MSS. excerptæ, & quæcunque in Prudentium scribere Ael. Antouius Neorifensis, Jo. Sichardus, Erasmus, Jac. Spigelius, G. Fabricius, Adam. Siberus, Jo. Murmelius, Victor Giselinus, Georgius Remus, Adam. Theodorus Siberus, & Andreas Vvilkius.

viginti annis post relationem ab S. Ambrosio confutatam Symmachus iterum ausus fuisset Imperatores Arcadium & Honorium pro ara Victoriz sollicitare. Nec paucos fuisse in Senatu qui cum Symmacho facerent, colligas ex eo, quod Prudentius i. in Symmachum v. 609.

*Aspice quam pleno subsellia nostra Senatu
Decernant infame Jovis pulvinar - -*

In Christianis Poetis ab Aldo Manutio junctim editis Venet. 1502. 4. cum præfatione ad Danielem Clarium Parmensem in urbe Rhacusa bonas literas publice proficientem, nullus Prudentio locus datus est, sed in illa occurrunt (1) *Sedulii* presbyteri mirabilium divinatorum libri IV. Elegia in Christi laudem, in qua finis pentametri est similis principio hexametri, publicata à Turtio Rufo Asterio Quinto V. C. exconsule ordinario atque patritio, *Cantemus, Socii, Domino cantemus honores*. Hymnus *A Solis ortus cardine*, initiis tetraslichorum exhibens omnes literas Alphabeti. (2) *Juvenii* historiz Evangelicz libri IV. (3) *Aratoris* Subdiaconi Rom. Ecclesiz Cardinalis Apostolicz historiz libri II. præmissis duabus ad Florianum Abbatem & Virgilium Pontificem brevibus elegiis. (4) *Proba Falconia* Centronis (a) clarissimæ feminæ excerptum è Maronis carminibus ad testimonium Veteris novique Testamenti opusculum. (5) *Lactantii Firmiani* de resurrectione Dominicæ die elegia & de passione Domini, carmen heroicum. (6) *Cæcilius Cyprianus* Episcopus Carthaginensis de ligno crucis. (7) Tipherni deprecatoria ad B. Virginem elegia,

Virgo decus cæli, virgo sanctissima, virgo

Quæ super angelicos es veneranda choros. &c.

Oratio ad eandem, versu heroico:

Regum sancta parens alto quæ sanguine ducis

Principium - - -

. Precatio matutina ad omnipotentem DEum.

Omnipotens quem mente colo, Pater unice rerum:

(8) *S. Damasi* Episcopi de laudibus Pauli Apostoli, versus hexametri. (9) Elegia in Hierusalem. (10) Odæ & carmina quædam Raphaelis Zovenzonii Poetz. Addita etiam profaria scripta (a) *Severi Sulpicii* liber de vita S. Martini cum præmissa ad Desiderium Epistola. Ejusdem Sulpicii Epistolæ (1) ad Eusebium presb postea Episcopum. (2) ad Aurelium Diaconum & (3) ad Bassulam de libello obitus S. Martini. Dialogi III de miraculis S. Martini Episcopi. De translatione corporis S. Martini. (b) B.

P 2

Nico-

(a) Ita dicta quod scripsit centronem, *centronem*.

Nicolai Myrensis Episcopi vita è Græco versa Latine à Leonardo Justiniano, Patricio Veneto ad Laurentium fratrem. Volumen claudunt Græci sine auctoris nomine Homero-centones (α) addita latina prosaria versione, & præmissa Petri Candidi monachi qui illa ex Codice MS. descripsit, correxitque ad Aldum Epistola, & hoc Scipionis Carteromachi hexasticho:

Ἐ, τὸ δοκεῖν, μὴδοῖσιν ἐπίτρεπεν αὐτὸν Ὀμοῖον,

Ἀλλ' ἱερῆς πάρος ἤθελε ταῦτα πρίπην.

Θῆμα γάρ, εἴτ' ἀλλασγε λελεγμένα πολλὰ ἀπ' αὐτῶν

Τοῖς θεοῖς ἔργοις ἤρως δάριον ἴσους.

Ἀλλὰ δ' Ὀμοῖον μάλ' ἔτι αἶψα ἔτος ἰπάρου

Ὅσις ἄρ' εἰς ταῖς μὴ θεῖα μυθολογεῖται.

Ut ad Prudentium revertar, prodiit ille Daventriæ 1472. 4. atque est mihi ad manus editio antiqua in 4. sine anni nota, locive, ad cujus calcem hæc verba leguntur: *Aurelii Clementis Prudentii opera prudens lector hoc ordine impressa invenies. Primum in utrumque testamentum tetraasticha. Deinde cum quem de Divinitate librum scripsit, Apotheosinque titulavit. Psychomachia sequitur. Hamartigenia bis recto ordine additur. Peristephanon subditur, sic enim Græce liber ad martyrium invitatorius inscribitur. Diurnorum vero hymnorum libro, (qui & cathemerinon dicitur) & eo quem contra Symmachum, idololatriam defendentem scripsit, pulchro & recto ordine totum opus consummat. Carmen in Romanum martyrem, cum amplo Jo. Marmelii Ruremundensis commentario prodiit separatim Coloniz in chalcographia ingenuorum liberorum Quentell, 1507. 4. Jacobi Spiegel Selestadiensis commentarius in hymnum de Christi miraculis ad omnes horas, da puer plostrum, Selestadii in ædibus Lazari Schurerii 1520. fol. Ad calcem voluminis exstat Jacobi Wimpfelingii Epistola, in qua facessant, inquit, Catullus, Tibullus, Propertius: cum exsistent Sedulius, Prudentius, Baptista Mantuanus: pro Martiali tutius legantur epigrammata Buscbii, Marmelii, Sapii. Verum si gemmæ in argentea theca vel plumbea merito præferendæ sunt auro carbones tegenti, non ideo plumbum ipsum vel argentum auro præstat, neque aurum facessere jubebimus. Georgi Fabricii Chemnicensis in pænas tres Prudentii, Sedulii, Fortunati de vita & morte CHRISTI, & in hymnos tres alios Prudentii & in Romanum martyrem expositio Lipsiæ 1568. 8. subjuncta adagiorum annotatorum centuria. Augusti Buchneri commentarius in Prudentii hymnum de Christi Natali Witeb.*

(α) De his sive Pelagii Patricii sive Endociz Homero-centonibus eorumque editionibus aliis dixi lib. 1.º Bibl. Græcæ cap. 7.º

reb. 1643. 8. Ad calcem historię Trojanę Daretis Phygii quam Lipsiæ 1498. 4. edidit & Martino Polychio Mellerstadenſi dicavit Johannes Majus Romhiltensis, ſubjiciuntur Prudentii hymni tres, 1) de Phafe populi Iſraelitici. 2) de miraculis Salvatoris noſtri, 3) de quiete & ſomno, divino munere. Prudentius cum *Antonii Nebriffensis* commentario & ſcholiis *Jo. Sicardi* qui ſex Codd. MSS. uſum ſe teſtatur, vidit lucem Antwerp. ex Jo. Steelſii officina 1540. 8. Cum *Sichardi* ſcholiis jam prodierant Prudentii carmina Baſil. 1527. 8. Apud Cratandrum, atque iterum apud Henricum Petri. Cum notis *Jo. Sicardi* & *Eraſmi* Lugd. 1553. 8. Aurelius Prudentius Clemens *Theodori Palmani* Cranenburgii & *Victoris Giſelini* opera ex fide decem librorum MSS. emendatus, & in eum ejuſdem Giſelini commentarii Antverp. ex officina Chriſtoph. Plantini 1564. 8. ſubjuncto ad calcem voluminis, Eraſmi in hymnos duos commentario. Ex Giſelini recenſione Pariſ. 1566. & Lugd. Bat. 1596. forma minore. Prudentius in uſum ſcholarum ex poſtrema doctorum virorum recenſione editus Luneb. 1648. 12. Omitto editiones in Bibliothecis Patrum & in Corporibus Poetarum obvias. Prudentius cum notis *Nic. Heinfii* & variorum doctorum virorum maxime neceſſariis, (*Iſonis* Magiſtri præcipue & *Antonii Nebriffensis*) cum præſatione *M. D. Mulleri*, Colon. 1701. 8: parum emendata parumque nitida editio. De optima omnium *Chamillardiana* Prudentii editione vide *Acta Erud.* Tom. 1. ſupplem. 3. pag. 126. De *Cellariana* A. 1703. p. 154. Chamillardus de interpretibus ante ſe Prudentii hoc fert judicium: *Giſelinus* ſectatus tantum ea quæ omnium erant facillima & minime ſciſtu neceſſaria, lapſus in multis etiam & hallucinatus eſt. *Nebriffensis* hæret in Prudentio magis, ſed eſt brevior & ſingula delibare ſatis habet: quæ ad fabulam, hiftoriam & penitioſiorem ſcriptoris cognitionem requiruntur, omittit. Quid quod apotheoſin, hamartigeniam, duos contra Symmachum libros, qui ſunt præ cæteris tamen digniſſimi, qui legantur, non attigit. Reſtat *Heinfius*, cujus variz lectiones in Prudentium adſperſas interdum leſiſſimis notulis perquam eruditæ ſunt & accuratæ, ut ab *Heinfio* profectas facile noris, *Weitzius* (a) cum editas hætenus in Prudentium notas collegiſſet, addidit etiam ſuas, easque minime contemnendas: hoc uno cæteris ſuperior, quod veterum auctorum locos indicet, ac eos præcipue ſacræ Scripturæ quos Prudentius operi ſuo intexuit. Mitto *Jacobum Spigeli*um, cujus notæ in *Oden omnis bore* non ſolum ſunt propter nimiam

Tom. II.

P 3

proli-

(b) Idem *Vorſinus* Francof. 1643. 8. edidit. Hortologium ſive hymnos ſcſtrales ex Poëtis qua veteribus qua recentioribus excerptos, notisq; illuſtratos.

prolixitatem molestæ, verum etiam minutis quibusdam ac pæne puerilibus nugis ab ipsa Grammatica repetitis refertæ. Mitto etiam *Adamum Siberum*, (a) *Georgium Remum*, (b) *Adamum Theodorum Siberum*, (c) *Andream Vvilckium*: quorum alii verba sex interdum aut septem protulerunt in hymnos tres, aut quatuor totos, alii in unum duntaxat: ut merito ab interprete Prudentii numero sint expungendi. Aliter sentiendum de scholiis *Isonis*, quæ quamvis admodum brevia sint, quicquid est tamen gravioris nodi solvunt. Habendus idem honor *Georgii Fabricii* notis in Poetas Ecclesiasticos, & hymnos quinque Prudentii quos illustravit. Claudet agmen interpretum *Erasmus*, qui quamvis in duobus tantum postremis Cathemerini hymnis elaboraverit, quia tamen vir fuit, si quis alius sua tempestate, acuti & limati iudicii, operæ pretium fecit, ac documentum esse potest quam non Prudentius ab eruditis negligendus sit. *Hæftenus Cbamillardus*. Andreas Vvilckius Gymnasii Gothani Rector præclare meritus A. 1610. 8. prælis dedit *εορτυριας* in duas partes tributam, quarum priore continentur commentarii in hymnos veterum recentiumque poetarum 1) P. Lotichii Secundi in Nativitatem Christi. 2) Georgii Buchanani in Diem Dominicam. 3) Jo. Stigelii in Calendas Januarias sive Circumcisionis Festum. 4) Prudentii in Epiphania sive trium Regum. 5) Jo. Posselli in Festum Purificationis Mariæ. 6) *Juveni* in Annunciationem. 7) Joach. Camerarii in Passionem, Mortem & Resurrectionem Christi. 8) Baptistæ Mantuani in Ascensionem. 9) P. Lotichii Secundi in festum Pentecostes. 10) Pauli Melissi in SS. Trinitatis festum. 11) Frid. Taubmanni in Joannis Baptistæ. 12) Adii Synceri Sannazarii in Visitationem Mariæ. 13) Philippi Melanchthonis in festum Michaelis. 14) Christophori Vvingeri in Adventum Domini. *Posteriore* parte exhibentur & illustrantur carmina & hymni in festa Apostolorum 1) in S. Andream, Jo. Baptistæ Mantuani. 2) in S. Thomam, Nonni Panopolitani. 3) in S. Johannem Evangelistam & Apost. M. Hieron. Vidæ. 4) in SS. Philippum & Jacobum, M. Hulderlei Buchneri, 5) in S. Petrum Apostolum, Joach. Camerarii. 6) in S. Jacobum majorem, M. Hulderici Buchneri. 7) in S.

(a) *Adamus Siberus* Lipsiæ 1575. 8. vulgavit brevium Christianum, continens doctrinam, preces, Cantica & hymnos Ecclesiæ: Nec non ibid. 1580. 8. enchiridium pietatis puerilis oratione numerosa ex antiquorum & recentium monumentis recensitum distinctumque libris IV.

(b) *Georgii Remi* notæ in loca quædam Prudentii Cathemerinon, Apotheosin, Hamartigeniam, Psychomachiam & contra Symmachum leguntur in editione Vveitziana pag. 508. 519.

(c) *Adami Theodori Siberi* notæ in hymnum X. XI. & XII. Cathemerinon, ibid. p. 510. 517.

in S. Bartholomæum, Jo. Baptistæ Mantuani . 8) in S. Mattheum, Nic. Rudingeri, 9) in Simonem & Judam, Joh. Baptistæ Mantuani. Prudentii Codex perantiquus septimo vel octavo seculo scriptus exstat Mediolani in Bibliotheca Ambrosiana, quo nullum alium remotioris antiquitatis vidisse se testatur Bernhardus de Montfaucon Diar. Italic. pag. 18. Codicem præclarum Urbinatem Alexander VII. Vaticanæ addidit Bibliothecæ, quem laudat Holstenius diss. de veribus Dianæ Ephesiæ.

2. *Q. Septimii Florentis Tertulliani* Chartag. Presb. *adversus Marcionem*, & *de judicio Domini liber unus* versibus Epicis. Utrumque poema Tertulliani esse hodie negant eruditi. P. Allixius in diss. de vita & scriptis Tertulliani, carmen de judicio ait esse *Verecundi* Episcopi Africani, qui circa medium seculi sexti floruit. Libros contra Marcionem idem suspicatur post Hieronymi tempora exaratos. Leguntur & nunc alia sub Tertulliani nomine poemata, *expostulatio ad Senatorem* & *de* (a) *Jenna ac Ninive*, sed quæ Georgius Fabricius non vidit.

3. *Cæcilii Cypriani* Episcopi Carthag. *Genesis & Sodoma*. Hæc quoque carmina constat non esse Cypriani, sed ab aliis ad *Tertullianum*, ab Allixio ad *Salvianum* Massiliensem referuntur. Ut plures editiones inter Cypriani & Tertulliani opera taceamus, junctim illa cum superioribus, quæ sub Tertulliani nomine extare jam diximus, notis suis illustrata edidit Andreas Rivinus, Gothæ 1651. 8. Quod apud G. Fabricium sequitur *Cypriani Linguæ vitæ*, ab aliis de cruce, à Pamelio de Pascha Domini inscribitur, & ab Andrea Rivino, Victorini Petavionensis accensetur poematibus. Exhibet etiam Jacobus Gretserus T. 3. de cruce p. 552.

4. *Hilarii Pictaviensis* Episcopi *Genesis* sive *Hexaemeron* ad Leonem Papam Carmine Epico, constat hodie, rectius tribui *Hilario Arelateni*, etsi Pictaviensis operibus addidit Lud. Miræus Paris. 1544. Benedictini in novissima Hilarii Pictav. editione Paris. 1693. fol. curante Petro Coutant potissimum vulgata, inter supposita illius Episcopi iterum ediderunt. Cum Jo. Vveitzii notis prodiret Francof. 1625. 8.

5. *Claudii Marii Victoris*, *Massiliensis* Oratoris *de Genesi libri III.* eodem epico carminis genere. Eiusdem de perversis suæ ætatis moribus *Epistola ad Salomonem Abbatem*. Hæc è Jo. Gagnei editione mire interpolata recudi curavit Fabricius. Gvil. Mo-tellus libros de Genesi sinceriores, etsi admodum mendosos edi-

P 4 derat

(a) Hoc carmen perperam pro inedito habet. Vossius ad Catullum p. 174. Pro-dit in appendice Bibl. Patrum Bigneana, ut Francisci Jureti, Andree Rivini, & quæ cum Paulino Porreccio vulgavit Daumii editionem omittam.

derat Parisiis A 1560. 4. * *Claudii Marii Viſtoris* ſive Viſtorini (a) libros III. in Geneſin, verſibus hexametris ſcriptos, ex interpolata Gagnei editione recudi curarunt etiam Bibliothecæ patrum conditores. Confer Chriſtiani Daumii notas ad Paulinum Petrocorium p. 320. Alcimi & Viſtoris carmina edidit Jo. Gagneius, Pariſienſis Theologus Lugd. 1536. 8.

6. *Dracontii* (b) *Toletani Hexæmeron liber primus*, iſque in fine mutilus. Ab eo tempore, addito etiam ſecundo libro & Eugenio Toletani additamento ſupplevit Jacobus Sirmondus Pariſ. 1619. 8. Sirmondum ſecutus Andreas Rivinus eſt, qui cum notis recedendum dedit Lipſiæ 1651. 8. Meminit Dracontii Iſidorus Hiſpalenſis XII. 2. Originem ad quem locum Jo. Grialus in notis p. 556. *Dracontius opus ſex dierum carmine composuit, Albano regnante; quod poema Eugenius III. Toletanus Antifiles ſub Cindafvinto & Recenſvinto & emendavit & ſeptimi diei verſibus auxit. Hunc librum Goſbiciis characteribus ſcriptum Bibliotheca Martini Roderici Azogæ nunc ſervat.* Ante Sirmondum Dracontius ex Eugenio interpolatione in lucem emiſſus eſt à Mich. Ruizio Aſſagrio, quam editionem videre vehementer deſiderat Barthius p. 1615. Aduerſ. * *Dracontii* Hiſpani (c) preſb. carmine ſcriptum epico Hexæmeron cum elegiæ ad Theodoſium juniorem Auguſtum exſtat & in Bibl. Patrum Lugd. Tomo IX. pag. 724. & Tom. 2. Opp. Sirmondi pag. 890. Prodiit etiam cum indice, glosſario & notis Jo. Weitzii Francof. 1619. 8.

7. *Ambroſii* Epifcopi Mediolanenſis *de opere Creationis*, hymni ſeptem. Hæ aliæque ejus Doctōris odæ ſacræ noviffime denuo editæ à Benediſtiniſ in Tom. II. operum Ambroſii, Pariſ. 1691. fol.

8. *Alcimi Ecclēſiæ Aviti Viennēſis Archi-Ep. de mundi Origine, de origine peccatorum, de ſententia Dēi, de diluvio, de tranſitu maris rubri libri V.* Ad Apollinarem Sidonii F. Ejusdem de conſolatoria Caſtitaſis laude liber ad Fuſcinam ſororem. Hæ poemata primus è Præceptoris ſui Phil. Beroaldi Codice vulgavit Jo. Adelphus Mulingius Argentin. 1507. apud Gruningerum. Hinc Martinus de Werdena Colon. 1508. tum Pariſiis Aſcenſus 1509. 8. Quarta editio lucem adſpexit Lugduni 1536. 12. Ab eo tempore Alcimum cum notis ſuis edidit Menradus Molterus Baſil. 1546.

(a) Viſtorinus appellatur à Gennadio c. 60. de ſcript. Eccleſ. & ab Hieronymo præſb. Epif. ad Galatas. Theodoſio, & Valentiniano regnantibus diem obiſſe idem Gennadius teſtatur.

(b) Alius fuit Dracontius Monetz præpoſitus ſub Juliano Imp. cujus mentio apud Ammianum XXII. 12.

(c) Vide Nic. Antonii Bibl. veterem Hiſpan. III. 3. p. 192.

1546. apud Oporinum, & Joachimus Zehnerus, Lipsi. 1604. 8. Georgius vero Fabricius atque antiquiorum editionum Bibliothecæ Patrum & corporis poetarum collectores iterum vulgaverunt ex editione jam dicta Lugdunensi Jo. Gagnei, quam innumeris locis, præcipue in libris posterioribus depravatam & quinquaginta prope versibus interpolatam agnoscit Sirmondus, qui sincera & emendata una cum aliis Aviti scriptis edidit notisque illustravit Paris. 1643. 8. T. 2. Varior opusc. recusa in Bibl. Patrum novissima Lugdunensi T. 9. p. 560. & in Sirmondi Operibus Tom. II. ubi & *Epistola IV.* & *Fragmenta* Aviti, quæ post Sirmondi industriam Baluzius, & *Collatio adversus Arianos*, quam Dacherius eruit, sunt adjuncta. Ac longe plura etiam ab Avito versibus descripta fuisse constat ex ipsius Epistola ad Apollinarem fratrem, & Sirmondus testatur se in nonnullis Bibliothecis reperiisse Alcimi Aviti Metrum in Exodum versus continens MCCCXXVII. Leviticum ---- CCCVIII. Numeros ---- DCXXCIX. Deut. ---- CCXXCVII. Librum Jesu Nave ---- CCCCLII. Judicum ---- DCXCV. Sed in tribus quæ viderit MStis hæc tot fuisse mendis rudes atque impolitos, ut evulgare religioni duxerit. * Epistolam *Alcimi* ad Apollinarem in notis ad Ennodium pag. 67. vulgavit & Homiliarum quoque Aviti MStarum meminit Sirmondus. Obiit Avitus A. C. 523. Laudatur à Venantio Fortunato lib. III. carm. 26. seq. Tom. X. Bibl. Patrum Lugd. pag. 545. De Judæis per Avitum Episcopum conversis, idem videndus lib. V. carm. 5. pag. 554. Ad manus mihi sunt Aviti editiones (1) Colonienfis per Martinum de Werdena A. 1509. 4. tertia secunda post festum S. Matthiæ Apostoli, cum præfatione (a) *Johannis Adelpbi Mulingi* Argentinenfis, qui numquam ante à chalcographis disseminatum testatur. (2) Basileensis 1545. 8. mense Augusto, cum commentariis Menradi Moltheri, Augustani. Hanc habeo emendatam manu viri eruditi ex Codice MS. (3) Lugdunensis 1536. forma octava majore ex recensione *Jo. Gagnei*, Parisiensis, una cum Victorino Massiliensi, de quo supra. (4) Lipsiensis 1604. 8. cum castigationibus M. *Joach. Zehneri*, Superintendentis Schleusingensis, qui usus est MSro insigni Fuldensi: Nova cura recensere integrum & veteri nitore restituere Avitum pridem promisit *Christianus Daumius*. Syllabum Poetarum Christianorum Daumius præmisit Paulino Petrocorio.

9. *Fabii Marii Victorini Afri de fratribus Machabæis interfectis ab Antonio Epiphane*. Hoc carmen Barthjuss III. 23. Adversar.

Hi-

(a) Eadem præmissa editioni priori Argent. 1507.

Hilario Arelatenſi, Andreas Rivinus Niſtario attribuit, qui cum Viſtorinorum opuſculis denuo vulgavit notique illuſtravit Gothæ 1652. 8. Cæterum Daumius ad Paulinum Petrocorium obſervat illud ita interpolatum ſerri, ut Jovem lapidem juraturus ſit, diverſorum autorum eſſe editiones, qui contulerit. * *Viſtorini Afri*, qui circa A. C. 362. vixit, hymnos tres de homouſio recipiendo, interpretem in nonnullis benignum exigere notat Joan. Launojus diſſ. de Viſtorinis p. 56.

10. *Juveni* (a) *Presb.* Hiſpani, qui Conſtantino Imp. ſcripſiſſe ſignificat, *Hiſtoria Evangelica libri IV.* Dolendum eſt Viſtorini doctiſſ. Jo. Sauberti novam hujus Poetæ editionem ex membranis Bibl. Helmſtadienſis, ex quibus non pauca emendaturum ſe promiſerat Var. leſt: in Matthæum pag. 259. per alias ejus occupationes, & præpropera fata interceptam fuiſſe. Jam pridem quoque mihi animus fuit novam Juveni editionem ad Mss. Codd. & veteres editiones caſtigatam ſtudioſis offerendi, quod lubenter efficiam, ſi DEUS valetudinem ſuppeditaverit. Integrum Juveni nomen erat Aquilinus Cajus Vettius Juvenus, ut ex Jureto pag. 273. ad Symmachum notavit Paulus Colomeſius in paraliſipomenis ad Chartophylacem Gvil. Cavei, & ad dialogum quintum Gyraldi de Poetis. Idem pag. 81. obſervationum ſacrarum, obſervat, Juvenum libro 3. uſum codice in quo poſt Matth. 20. 28. hæc verba legebantur: *Vos autem queritis de minimo creſcere & de magno minui. Introeuntes autem, & rogati cenare ne diſcubueritis in eminentibus locis &c.* quæ in antiquiſſimo ſuo Græco latino exemplari Bæza deprehendit, atque in codicibus quibuſdam antiquis verſionis latinæ Matthæi, & in quatuor Mss. verſionis antiquæ Anglo-Saxonice ad verbum reddita occurrunt, legeruntque olim Hilarius, & Leo Magnus, Juvenus vero ita expreſſit: *At vos ex minimis opibus transcendere vultis.*

Et

(2) Ab hoc Juvenio alius fuit Juvenus Calius Callanus Dalmata, cujus codicem MS. de Attila vita Venetiis aſportaverat nobiliſſimus Peireſcius (habuit etiam MS. Tho. Bartholinus Dannes). Vir variis ſcripſit clarus, & quique band multo poſt publici juris factus eſt. Citatur is à Baptiſta Fulgoſe inter ſcriptores illos à quibus exempla ſua collegit. Quod Peireſcio minus obſervatum, qui de hoc Juvenio Scaligerum, Caſaubonum, Paulum Servitum, & alios anxie conſuluerat. Hæc Paulus Colomeſius ad Gyraldum p. 286. At Hiſtoriz Juveni de Attila lucem viderunt Ingolſtadii 1604. 4. Et præſenti tempore novam earum editionem Upſalix meditatatur nobiliſſimus, & doctiſſimus Vir Ericus Benzeliuſ. Juveni Hiſtorici mentio apud Sidonium Apollinarem IX. Epiſt. 14. Vide notas Savaronis p. 180. * Citatur etiam à Goldaſto ad Petron. & à Tho. Bartholino de armillis veterum. Illa edita Ingolſtadii, ſuit in Bibl. Cordeſiana. Eam collectioni, quam parat ſcriptorum Occitaniz adjungere conſtituit in Gallia P. de la Porte, Ord. S. Franciſci de Paula. Multis poſt Juvenum huncce ſæculis Attilæ vitam ſcripſit Philippus Callimachus.

*Et sic è summis lapsi comprehenditis imos
Si vos quisque vocat, &c.*

Confer, si lubet, quæ de illo addicamento notata à me sunt in Codice Apocrypho Novi Testamenti p. 328. seq. * Editiones Juvenci sunt: Parisiensis 1499. fol. cum Sedulio, & P. Barri prænibus quinque festorum B. Virginis, edente Jacobo Fabro, qui in Epistola ad Fabrum Stapulensem, præmissa Aldhelmo de virginitate edito Daventriæ 1512. 4. *Considerans ego fructum illum qui emerfit ex editione illa divi Juvenci, quem ego ante multos annos primus omnium publicavi, qui erat mihi mutilatus & imperfectus ob antiquitatem, quocirca in eam formam redegi qua & hic & in aliis locis circumfertur, quæ enim & immutata sunt in eo, & quæ ad imperfectos versus accesserunt propter exemplaris depravationem non dixerim facile.* Antiqua sine loco & anno in 4. quam possideo hoc titulo: *Juvencus presbyter immensam Evangelii majestatem heroicis versibus concludens.* Aldina an. 1502. 4. cum Sedulio, Aratore, Probo Falconis Virgiliocentonibus & Lactantii ac Damasi poematis quibusdam, Cypriano de ligno crucis, & incerti Homerocentonibus. Lipsiæ 1505. fol. *Catalogus Bibl. Francos. ad Viadr.* Paris. 1506. 4. *Bibl. Manarhana.* p.335. Sine temporis nota, adjuncto *Hermani Buschii* in Juvencum Epigrammate. 4. Hanc Lipsiæ 1511. per Melch. Lotterum prodijisse affirmavit mihi Joh. Mollerus V. C. Rector Flensburgensis Athenæ dignissimus. Rothomagi 1509. 4. cum notis Badii Ascensii. Viennæ 1519. 4. *Catalogus Bodlej.* Mediolani 1569. 8. quæ editio est in Bibliotheca Barberina. Juvencus, Sedulius, Arator & Venantii hymni quatuor ex recognitione *Theod. Pulmanni*, præmissa Reinhardi Hadamarii præfatione cum variis lectionibus, Basil. sine anni nota in 8. Repetita hæc editio Calariæ apud Vincentium Sembenium 1573. 8. teste Nic. Antonio. Basil. 1541. 8. inter Poeseos Christianæ opuscula aliquot, & (a) *Ælii Nebrissenis* in Sedulium atque Badii in Juvencum. Basil. 1562. 4. in Poetis Christianis *G. Fabricii*, cum notis. Ibidem 1537. 8. cum Aratore, & Enchiridio Prudentii. Basileæ 1545. 8. cum Sedulio, & Aratore, collata cum codice Rottendorphii & aliis MSS. Paris. 1545. 12. apud Joh. Berbæum & Claudium Garamontium. Lugduni ap. Joh. Tornæsum & Gvil. Gazeium 1553. 12. Juvenci, Cælii Sedulii & Aratoris sacra Poesis summa cura & di-

(a) Pag. 193. edit. noviss. Koenigius notis ad Juvenci III. 341. *Quod ad notum Juvenci versum attinet, non miror hunc ipsum existere tum in G. Fabricii Poetis Christianis, tum in Bibliotheca Patrum Parisensi. Nam utraque editio expressa videtur ab Ælia Antonio Nebrissenis, quæ prima cum enarrationibus suis dedit Juvencum, & à margine in textum recepit v. 1. adu. p. 193.*

& diligētia (ut habet titulus) collata. Repetita editio ibid. 1566. forma minore. Lugduni apud Joh. Tornæsum, Typogr. Reg. eorundem triumvirorum Poësis sacra collata cum variis editionibus præsertim G. Fabricii, tum cum MS. codice 1588. in 12. Reinhardi Lorichii Hadamarii editio Colon. apud Eucharium Cervicornum 1537. 8. cum Sedulio. In choro Poëtarum latinorum Lugd. 1616. 4. In latinorum Poëtarum corpore Tom. 2. pag. 675. Genevæ 1611. 4. Lugdun. 1603. 4. Genevæ 1627. & 1640. 4. Lond. 1713. fol. In Bibliothecis Patrum Paris. 1575. Tom. 8. 1589. Tom. 8. 1654. Tom. 8. 1624. 1654. & in Appendice Colon. 1618. T. 4. Lugd. 1677. Tom. 4. Denique cum observationibus *Georgii Matthie Kænigii* qui Altdorfii 1683. 1684. scholis publicis illum Poëtam fuit interpretatus, tum Magni Danielis Omeisii, & cui hic moriens curam edendi Juvenci commisit, Clariss. Viri M. Erhardi Reuschii, Christianique Schoergenii Altdorf. 1710. 8. Sane cum ex Omeisii Epistola ad Rev. Abbatem Jo. Fabricium quæ typis expressa est, intellexissem illum propemodum absolutos tum habuisse suos ad Poëtam illum commentarios, quem cum variis editionibus & codicibus commisisset, & Koenigianis insuper observationibus illustrare veller, non modo libenter cessi, qui & ipse Juvencum edere paraveram, sed & Collationes Codicis Helmstadensis quas à laudato Rev. Abbate, & Cantabrigienfis quas ab eruditissimo Viro Erico Benzelio acceperam, libenter cum eo communicavi.

II. *Cæli Sedulii* Scoti Presbyteri Poëma suavissimum epicum *de mirabilibus divinis sive operis Paschalis* libri (a) IV. heroicis descripti versibus (non hæreticis ut in antiquis codicibus decreti Gratiani lectum ignorantie multorum imposuit, in quolibet carmine hæresim (b) cum Hadriano VI. Pontifice velut anguem in herba suspicantium) præmissa Epistola ad Macedonium Abbatem à Turcio Rufo Asterio qui A. C. 494 Consul fuit, post Sedulii (c) mortem addita. *Ejusdem Veteris & Novi Testamenti collatio*, versibus elegis; ita ut in unoquoque disticho sit

cxā.

(a) In quibusdam Codicibus distinguitur in libros quinque. Etiam in profaica editione hujus operis, quam post metricam Macedonio Presb. rogante idem Sedulius adornavit, & è Mss. Pithœano primus edidit Franciscus Juretus.

(b) Vide Bellii Lex. in Sedulio, & Jeremiz Taylori collectionem tractatum polemicorum Anglica lingua editorum p. 1003.

(c) Alius igitur iste Sedulius fuit haud dubie à Sedulio Scoto sæculi VIII. Poëta & in A. chaja scripsit sub Theodosio juniore, ac Valentiniano. Vide Mabillonii Analec'ta T. I. p. 363. seq. ubi D. Liberii, & Belisarii Acrostichis in Sedulium, addenda testimonijs de Sedulio, quæ Cellarius præclaræ suæ editioni præfixit.

exanalepsis, five ut Hexametri initium pentametrum finiat. Et Hymnus Acrostichis Alphabeticus, totam vitam Christi continens, qui incipit: *A Solis ortus cardine*. Ejusdem Sedulii nomine versus nuncupatorios ad Theodosium Juniorem Imp. edidit idem Fabricius in notis pag. 25. Sed quos ipse Sedulii esse negat; sunt enim illi ipsi, quos Proba Falconia Centoni suo præfixit. Hunc Sedulium, ut id in transcurso notem, rutili elogio videtur martare Theodolus Aurelianensis lib. IV. Carminum p. 202.

Sedulius rutilus, Paulinus, Arator Avitus,

Et Fortunatus, tuque Juvence tonans.

Diversoque potens prudenter ponere plura

Metro, ò Prudenti, noster ut ipse parens.

Non mirum itaque rutili nomen, quod pro proprio alicujus Poetæ perperam habent viri docti, inter Poetas Christianos, ubi ceteri à Theodulpho celebrati memorantur, non occurrere apud Venantium Fortunatum librò de vita Martini secundo. Prodiit Sedulius ab eo tempore sæpius tum alibi, cum admodum eleganter inter Poetas Christianos in appendice Bibliothecæ Patrum per Margarinum de la Bigne, Paris. 1634. fol. Novissime Sedulii carmen paschale hymnosque ad MSS. Codices recensuit brevibusque ac eruditis notis & indicibus instruxit Christophorus Cellarius Halæ Magdeburgicæ 1704. 8. * *Sedulius* MSus exstat Noribergæ apud Nobiliss. Virum Gotfridum Thomasium. De illo Poeta præter Labbeum, qui multa erudite de eo notavit Tom: 2. de script. Eccles., p. 324. 339. & Justum Fontanini lib. 2. de Hortis Colonia cap. 3. ubi de Sedulii carmine Paschali inter Apocrypha relato in decreto Gelasii, nec non Bælium in Dictionario historico, consulendus Tillemontius sub extremum Tomi XII. Memoriarum s. commentariorum historię Ecclesiasticę. Jo. Soprani Commentarios in Sedulium Poetam memorat Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hispan. p. 599. Prodiit Sedulius ex Nicolai Chappusoti recensione Parisiis in 4. sine anni nota, ex officina Ascensiana. Apud Aldum cum Juvenco, Aratore & aliis 1502. 4. Ex Reinardi Lorichii Hadamarii editione Colon. apud Eucharium Cervicornum 1537. 8. cum Juvenco. Ex recognitione Theod. Pulmanni, Basileæ 1528. 1534. 8. atque Calari 1573. 8. cum Juvenco, Aratore, & Venantii hymnis duobus per G. Cassandrum integritati restitutis. Basileæ 1541. 8. cum Elii Antonii Nebrissenis enarrationibus, & Juvenco per Badium illustrato. Basileæ 1548. 8. cum Juvenco & Aratore. Cum Juvenco & Aratore Lugd. 1553. 1566. 1588. 12. quam postremam editionem habeo Nic. Heinsii manu collatam cum MSS. Oc-

Occurrit etiam Sedulius in Bibliothecis Patrum & in corpore Poetarum Latinorum sæpius edito &c. De novissima Cellariana editione vide A&A Erud. 1704. pag. 108.

12. *Aratoris Subdiaconi Historiæ Apostolicæ sive de vita S. Pauli libri II.* Carmine Epico, præmissis duobus brevibus elegiis, una ad Florianum Abbatem, altera ad Vigilium Pontificem: Hoc ejus Poema ex A&is Apostolorum expressum publico applausu A. CHRISTI 544 recitatum esse ex veteri codice narrat Labbeus T. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 668. In eo emendando præter alios Theodorus Pulmannus defudavit, qui cum Sedulio, Juvenco & quatuor Fortunati hymnis Aratorem edidit Basileæ in 8. apud Oporinum. *Elegiam ad Parthenium* primus ab eo tempore vulgavit Sirmondus notis ad Ennodium Ticinensem. Spero & ipse novam me daturum editionem hujus Poetæ castigatam ad veteres *exstantes*, & ad Codicem Cantabrigiensem, quem contulit doctissimus Ericus Benzelius, Præfatus dignissimus Bibliothecæ Upsaliensis.* *Arator* sæpius cum Sedulio & Juvenco editus prodiit etiam Mediolani 1469. 8. (quæ editio est in Bibl. Barberina) & Lipsiæ 1515. 4. & cum commentariis Arrii Mendosæ, Salmanticæ 1516. Habeo quoq; excusum ex antiqua editione in 4. sine anni notæ & loci, in cujus calce legitur: *explicit liber secundus Aratoris subdiaconi de insignibus Apostolorum affibus.*

Cernis ut, o lector, sua carmina finit Arator,

Littera stat suavis typicis intexta figuris.

Alius: Arator presbyter, Martyr Alex. de quo Martyrologia 15. April.

13. *Tironis Prosperi Aquitanici (α) Episcopi Regiolepidi, Sacrorum Epigrammatum super Augustini Sententias liber primus*, Epigrammata 6. minuta poemata CXII. complexus, quorum duobus postremis Prosper orat DEUM.

14. *Ejusdem de libro arbitrio contra ingratos aut Pelagianos liber primus*; Poema Epicum vivente adhuc Augustino scriptum, ut ad Mercatorem observat Jo. Garnerius.

15. *Versus quidam Anacreontici ex adhortatione Prosperi ad conjugem*, quos etiam affert Lilius Gyrældus dialogo quinto Historiæ Poetarum, & Georgius Cassander inter hymnos Ecclesiasticos. Porro Paulini & Prosperi poemata à se recensita edidit Pulmannus Antverp. 1560. 12. His vulgo accensetur carmen Heroicum:

(α) Episcopatum Prosperi in dubium vocat Philippus Labbeus, & alii. Merito. Vide Sirmondum ad Sidonium p.94.

cum de providentia divina à G. Fabricio omiffum, quod non Prosperum, sed Scriptorem Pelagianum habet auctorem.

16. *Venantii Honorii Clementiani Fortunati Poematum Sacrorum libri IV. de partu Virginis liber 1. De Christi Beneficiis liber 2. de vita hominum lib. 3. de certaminibus & miraculis Piorum liber 4.* Hæc mutila & laciniofa Fortunati editio in corpore poetarum etiam repetita est. Aft integros Poematum libros XI. cum præmissa ad Gregor. Turonensem Epistola dedicatoria primus edidit Christoph. Brovverus Moguntiz A. 1603. 4. & emendatus A. 1616. cum poematis sacris *Rabani Mauri*. Brovveri editio recusa est Tomo X. Bibl. Patrum, Lugduni vulgatæ. Lacunam lib. 10. carm. 25. v. 26. ex Frontonis Ducæi ad Concilia notis Tom. 3. pag. 1672. edit. Binianæ supplendam monet Daumius præfat. ad Hieronymi Theologi Græci Philoponiæ, ubi & novæ editionis à Labbeo promissæ meminit. Expositionem Venantii in symbolum *Quicumque* (hoc est, quod Athanasio tribuitur) editurum in se recepit Antonius Muratorius T. 1. anecdoton Bibl. Ambrosianæ p. 15. * Venantium Fortunatum edere promissit etiam Josephus Castalio.

17. Ejusdem Venantii Fortunati *De vita Martini libri IV.* carmine Heroico scripti una cum Severi Sulpicii libro ejusdem argumenti lucem adspexere Paris. 1511. 4. *Carmen de Resurrectione*, quod inter poemata Fortunati lib. 3. carmen nonum est, Lactantio perperam etiam in Ms. quod memorat Lambecius lib. 2. Bibl. Vindob. p. 790. olim adscriptum, & inter ejus opera sæpius editum notis illustravit, & seorsum vulgavit Augustus Bachnerus, Witteberg. 1627. 8.

18. *Drepanii Flori Psalmi XXII. XXVI. XXVII. & carmen trium puerorum versibus expressum, aliaque carmina quinque.* Hæc una cum Moduini, & *Jone Aurelianensis* reliquiis recudi curavit notasque addidit Andreas Rivinus, Lips. 1653. 8. * *Drepanius Florus* ad Moduinum Augustodunensem Episcopum scripsit seculo IX. adeoque diu post Sidonium Apollinarem, (ne Drepanium VIII. Epist. 11. à Sidonio memoratum cum hoc Drepanio confundamus.) Vide Policarpum Leyserum de poetis mediæ ævi p. 243. seq.

19. *Pontii Meropii Paulini Nolani Episcopi carmen de Jo. Baptista, & Epistole tres ad Ansonium.* Ejusdem ad Deum omnipotentem precatio & carmen pro salute Augustorum infra à G. Fabricio exhibetur p. 769. & p. 817. *De Celsi Filii obitu panegyricus, Epistola ad Cytberiam, & propepticon ad Nicetam Episcopum Dacorum. Fragmenta Natalium VIII. & IX. & Psalmi I II. & CXXXVI.*

CXXXVI. *versibus redditi*. Hæc una cum aliis quibusdam Pausini poematis ante paucos annos integriora, emendata, notisque illustrata prodierunt in luculenta operum Nolani, Episcopi editione, quam Parisiis adornavit Jo. Baptista Le Brun 1685. 4.

20. *Amæni Enchiridion sive tetrasticha in præcipua quæque capita Veteris & Novi Testamenti*. Quod supra Prudentii esse observavimus. Prodiit etiam cum *Isonis* Magistri glossis (in Weitzii Prudentio itidem obviis) in manuali Biblico, sive Enchiridion S. Scripturæ an. 1610. 8.

21. *Rustici Helpidii Tristicha de historiis quibusdam utriusque testamenti, & carmen de Christi Jesu beneficiis*, postea Andreæ Rivini notis illustrata cum Laëtantii, Merobaudis, & aliorum carminibus prodire Lipsiæ 1652. 8. Laudat Barthius, III. 16. Adversar. & Labbeus p. 64. Bibl. nov. Ms. emendatorem illorum promisit editionem, additurus Vvalafridi Strabi Abbatis Augiensis, versus ad picturas N. T. & Anonymi compendium doctrinæ Evangelicæ. * Strabi versus ad Picturas N. T. quos editurum se recepit Labbeus, nescio fuerintne diversi ab iis qui in imagines Mariæ, & Apostolorum leguntur Tom. 15. Bibl. PP. Lugd. p. 233. seq.

22. *L. Cælii Laëtantii Firmiani carmen, quo de beneficiis suis Christus loquitur*. Est idem carmen, quod Laëtantii editionibus vulgo subiectum inscribitur *de Damini passionis*, & forte rectius *Cælio Firmiano Symposio* tributum est à viris quibusdam eruditiss. Laëtantii non esse inde colligit Caveus, quod adorationis crucis in eo mentio. In G. Fabricii editione quidem nullam reperies, quia ille versum:

*Fleste genu; lignumque crucis venerabile adora
Flebilis.*

Ita interpolavit:

*Fleste genu innocuo terramque cruore madentem
Ore petens humili.*

Verum in eum vehementer invehitur Gretserus T. 1. de cruce p. 326. Sane præstitisset G. Fabricium virum alioqui de universa, sacra præsertim antiquitate non male meritum, passum hic tum alibi non ita fuisse in alienis operibus, quæ edebat ingeniosum.

23. *Victorini Episcopi Pictaviensis de Jesu Christo, Deo & homine carmen*. Hoc Victorino Afro forte rectius tribuitur, quam Pictaviensi, vel Petavionensi. Inter Victorinorum reliquias iterum edidit, notisque illustravit A. Rivinus Gothæ 1652. 8. ubi etiam Victorini *hymnos tres de hominis recipiendo invenies*, quos inter-

interpretem benignum in nonnullis requirere ait Jo. Launojus
diff. de Victorinis p. 56.

24. *Merobaudis Hispani Scholastici carmen de Christo & auctoris incerti de laudibus Domini*, quod Laſantii eſſe ſuſpicatur Rivinus, jam diximus ab eodem Rivino cum Ruſtico Helpidio iterum editum & illuſtratum eſſe. Vide de Merobaude Sirmondi notas ad Sidonium pag. 235. ſeq. * De Merobaude ſive Marbodo, Redonenſi poſtea Epiſcopo, vide & Jacobi Hommey ſupplementum Patrum pag. 546. Equidem ſi Ulgerium Andegavenſem Epiſcopum in Epiſtaphio Marbodi audimus,

Ceſſit ei Cicero, ceſſit Maro junctus Homero:

Ut dicam breviter, viciſ eos pariter.

Noviſſime Antonius Beaugendre, preſbyter & Monachus Ord. S. Benediſti à Congregat. S. Mauri, Pariſiis 1708. fol. ad calcem operum Hildeberti Cenomanenſis, Marbodi opuſcula junctim editit longe plura & emendatiora quam lucem viderant Redoniſ 1524. juiſſu Yvonis Redonenſis Epiſcopi. In hac nova editione continentur, *proſa* quidem (1) Epiſtolæ VI. pag. 1387. (2) Vita S. Licinii, Epiſcopi Andegavenſis, pag. 1418. (3) Vita S. Roberti, Abbatis Caſæ Dei p. 1433. (4) Vita S. Magnobodi, Confeſſoris p. 1463. Epiſcopi Andegavenſis, p. 1490. (5) *Carminibus* Liber de gemmis p. 1681-1686. (1) Hiſtoria Theophili pœnitentis p. 1507. edita pridem à Jo. Bollaſſo in Actis Sanctor. 1. Februar. incipit :

Quidam magnorum vicedominus erat meritum

Theophilus nomen, tenuit quoque nominis omen.

(2) De ſeptem fratribus Machabæis, p. 1517. carmen editum pridem A. 1514. inter Marbodi opera. Incipit: *Antiquæ legis jus ſolvens juiſſio Regis.* (3) De S. Laurentio pag. 1519. ex MS. Regio. Incipit: *A Decio tentus gladioque furente peremptus.* In quibuſdam MSS. hoc carmen Hildeberto Cenomanenſi tribuitur. (4) Paſſio S. Victoris p. 1527. è MSS. Regio & Turonenſi. Incipit: *Cum ſtudeat Dæmon ſanctis inferre polemon.* (a) (5) Paſſio S. Mauricii & Sociorum ejus ſive Legionis Thebææ p. 1536. memorata à Sigeberto & A. 1524. pridem cum aliis Marbodi edita. Incipit: *Dum cohibere parat Gallos quos conglomerarat.* (6) Vita S. Thailidis p. 1541. è duobus MSS. Incipit: *Vitam cujuſdam mulieris carmine dicam.* (7) Paſſio SS. Martyrum Felicis & Adaudi p. 1543. Incipit:

Felix fide, felix aſſu, Felix quidam nomine
Romæ natus & nutritus & Sacerdos ordinis.

Q

(8) De

(2) Педары, bellum:

(8) De Vita B. Mauritii, Episcopi & Confessoris libri duo pag. 1546. Prior incipit: *Quod de Maurilio tentas mea dicere Clio.* (9) Varia carmina & hyinni, p. 1555-1582. in quibus aliqua minime contemnenda. (10) Liber Ruth pag. 1582. *Iudicis unius sub tempore gesta canemus* &c. pag. 1582. (11) De rapta Dinæ Genes. XXXIV. p. 1585. *Discite claustra pati qui parcitis integritati.* (12) Liber de ornamentis verborum, p. 1587. *Verfificasuro quædam tibi iradere curo.* (13) Liber decem capitulorum pag. 1595. (1) de apto genere scribendi *quæ juvenis scripsi, senior dumplura retræcto pænitet.* (2) de tempore & ævo, *post decies sextum currit mihi septimus annus.* (3) de matrice, (4) de matrona, (5) de senectute, (6) de fato & genesi, (7) de voluptate, (8) de vera amicitia, (9) de bono mortis, (10) de resurrectione corporum (14) Carmina varia ad R. Lincolnensem Episcopum. p. 1615. *Nec mihi verba dari, nec te dare verba decebat.* In his inter alia p. 1621. Epitaphium Anselmi Laudunensis, sed in illo ad Gaulterium pag. 1624. ubi editur: *Tot vivas annis quot minis labitur annis*, puto legendum: *Tot vivas annis quot rivis labitur amnis.* (15) Epithapium Caroli M. & Lanfranci Archi-Episc. aliaque carmina varii argumenti pag. 1625-1634. in his postremo loco ponuntur *Proverbia Catonis Philosophi*, quæ hoc loco ascribam, quo magis pateat per similem fidionem Catoni tribui disticha de quibus supra (16) Liber de gemmis de quo infra

PROVERBIA CATONIS PHILOSOSHI.

- U**tilibus monitis prudens accomodet aures.
 Non læta extollant animum; non tristia frangant.
 Dispar vivendi ratio est, mors omnibus una.
 Grande aliquid caveas timido committere cordi.
 Numquam sanantur deformis vulnera famæ.
 Naufragium rerum est mulier malefida marito.
 Tu si animo regeris, Rex es, si corpore, servus.
 Proximus esto bonis, si non potes optimus esse.
 Nullus tam parcus, quam prodigus ex alieno.
 10. Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.
 Non placet ille mihi, quisquis placeat sibi multum.
 Juri servitium defer, si liber haberis.
 Vel bona contemni docet usus, vel mala ferri.
 Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.
 15. Irridens miserum, dubium sciat omne futurum.
 Quanto major eris, tanto moderatior esto.
 Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.

- Criminis indultu secura audacia crescit.
 Quemlibet ignavum facit indignatio fortem;
 20. Divitiæ trepidant, paupertas libera res est.
 Tunc homo culpandus, quando est in crimine casus.
 Fac quod te par sit, non alter quod mereatur.
 Dissimilis cunctis vox, vultus, vita, voluntas.
 Ipsum (a) te cruciat, te vindicat invidus ipse.
 25. Semper pauperies quæstum prædivitis augeat.
 Magno conficitur discrimine res memoranda.
 Terra hominis patria est, qua nascimur & tumulamur.
 Aspera perpeffu fiunt jocunda relatu:
 Acrius appetimus nova quæ jam (b) parte tenemus.
 30. Labitur ex animo benefactum, injuria durat.
 Tolle mali testes, levius mala nostra feremus.
 Vir constans quicquid cœpit, complere laborat.
 Sæpe dolor siccat lacrymas, & gaudia fundunt.
 Injustus qui sola putat proba quæ facit ipse.
 35. Tristibus afficiat gravius, si læta recordor.
 Omne manufactum consumit longa vetustas.
 Quid cautus caveas aliena exempla docebunt.
 Haud ullum tempus vanitas simulata manebit.
 Condit fercla fames plenis insuavia cuncta.
 40. Doctrina est fructus dulcis radicis amara.

25. *Damasi Episcopi Romani elogia XI.* qualia supra à nobis in corpore omnium Poetarum recensita sunt. Plura ejus poemata cum notis dedit Andreas Rivinus Lipsiæ 1652. 8. Sed & hujus diligentiam longe vicit Martius Milesius Sarazanius, qui Damasi carmina collegit & in ea aliaque Damasi opuscula observationes concinnavit, editorem natus Federicum Ubaldinum, qui è Barberina Bibl. edidit Romæ 1638. 4. recusa Parisi. 1672. 8. & Tomo 27. Bibliothecæ Patrum Lugd. * Epistola nescio cujus Eusebii de transitu B. Hieronymi inscribitur *ad Damasum Portuensem* notante Montfaucono p. 75. Diarii Ital.

26. *Claudiani Mamerti Presb. Viennensis contra Poetas vanos carmen* ad Collegam sive Colleam (alii ad Jovium) etiam in quibusdam Poetæ Ethnici hujus nominis editionibus legitur, uti suo loco à nobis est observatum: Mamerti autem esse non dubitat Barthius p. 458. ad libros Claudiani Mamerti de statu animæ, ubi etiam monet ejusdem autoris hymnum merito existimari, qui incipit: *Pange lingua gloriosi*; de quo confer Sirmondum ad lib. IV. Sidonii ep. 3.

Q 2

27. Ca

(a) f. sc:

(b) f. quam quæ parat:

27. *Columbani Hiberni Epistola ad Hunaldum discipulum*, qua avaritiam detestatur. Hanc Christianus Daumius cum aliis Columbani poematis notisque suis subjecit distichis Moralibus Ca-tonis, de quibus paulo ante dictum fuit. * Eam pariter Sirmondus edidit cum Eugenio Toletano Paris. 1619. 8. recusam T. 2. Opp. Sirmondi p. 908.

28. *Auctoris incerti de Bebiani Baptismo & Uxoris Apræ obitu* carmen, in bibliothecis Patrum postea iterum editum, in novissima Lugdunensi quidem T. 27. p. 526.

29. *Hymni Ecclesiastici* variorum autorum veterum *Hilarii, Ambrosii, Augustini, Gregorii M. Theodulfi, Fulberti*, aliorumque, qui postea aucti longe majori numero editi sunt, Francos. 1578. ab Elia Ehingero. Inprimis Georgii Cassandri laudatissima opera est, quam ante Ehingerum & Fabricium in digerendis & illustrandis veterum Christianorum hymnis posuit A. 1556. præmisso *Beda* libro de metris, cuius hymnos diligenter collectos exhibet, uti *Ambrosii* quoque *pro pluvia & serenitate*, atque alios quos nihil atinet prolixè recensere. Recusi sunt hymni Ecclesiastici à Cassandro digesti inter ejus opera post pag. 147. Paris. 1606. fol.

30. Præterea G. Fabricius in commentario quem huic suæ Poetarum Christianorum collectioni, juxta literarum seriem indicis more dispositum subjecit, alia quædam carmina vel poemata antiqua edidit quæ hic breviter indicabimus p. 5 occurrit *Epitaphium Aloimi Aviti* p. 10. *Honorii Episc. Rom. Epigramma de Apostolis* p. 24. seq. *Liberii & Belisarii Acrosticha in Sedulium* p. 68. *Metaphrasis Decalogi ex Petri de Regia aurora* p. 210. *Verfus quidam qui Prosperi Epigrammatis in MS. præfixi erant*.

II. POETÆ CHRISTIANI à G. FABRICIO PRÆTERMISSI hi fere sunt: *Ansonius, Sidonius Apollinaris, Licentius & Severus Endelechius, Publius Optatianus Porphyrius, Boetius, Eugenius Toletanus, Modvinus, & Jonas Annelianensis*, de quibus jam diximus: His adde:

1. *Commodiani Afri* librum adversus Paganos, sive Instructiones LXXX. Acrostichidibus carmine politico, quo numerus Hexametri servatur, neglecta syllabarum quantitate. Floruit hic scriptor, si Gennadium c. 15. de S. E. audimus, post Lactantium cui sententiæ suffragatur etiam Rigaltius, qui Sylvestri Pontificis mentionem fieri Instru. 33. v. 5. non dubitavit, ita enim illum versum legit; *Intrate stabulis Sylvestri ad præsepe Pastoris*. Confer Barthii Adversar. LIII. 5. Verum H. Dodwellus V. C. in dissertatione de Commodiani ætate, quam Annalibus Velleja-

Vellejanis, Quintilianeis & Statianis Oxon. 1698. 8. subjecit, cum ex toto opusculo observasset illud sæculo tertio & flagrantibus adhuc Ecclesiæ persecutionibus scriptum esse, præcipue cum auctor ipse Instru. VI. versu 6. annos tantum ducentos à CHRISTO numeret: *Et si parvulitas sic sensit, cur annis ducentis fuistis infantes, numquid & semper eritis?* Deinceps versum ex instructione 33. ad vestigia MSti Codicis contendit legendum esse sic: *Intrate stabula sylvestres ad præsepia tauri.* Primus Commodianum è Jac. Sirmondi apographo admodum mendoso edidit Nic. Rigaltius Tulli Leucorum apud S. Belgrand & J. Laurentium typographos Regios 1650. 4. additis notis eruditis. Deinde subiectus est ad calcem Cypriani, Minucii, Arnobii & Julii Firmici, qui ejusdem Rigaltii & Phil. Priorii cura illustrati prodierant Paris. 1666. fol. Deinde omisiss Rigaltii notis T. 27. Bibliothecæ Patrum Lugd. Denique cum Rigaltii animadversionibus, Dodvelliue dissertatione & præfatione D. Henrici Leonhardi Schurtzleischii recusus est Vvitteb. 1705. 4. Dignus est pius hic & zelo CHRISTI plenus scriptor, qui etiam post Rigaltii præclaram operam diligenter à viro quodam docto excutiat atque illustretur. * Græcum ejusmodi carmen Hexametrum incerti scriptoris, perinde ut Commodianus numeros Hexametri neglecta syllabarum quantitate servans, edidit è Psalterio MS. Murbacensi Clariss. Montfauconus p. 220. Palæographiæ græcæ. Commodianum recte antiquiorem esse docet H. Dodvëllus. Supplementum notarum in illum scriptorem ex Ez. Spanheimii Bibl. cum Nobilis. Viri D. Henrici Leonhardi Schurtzleischii glossario & indice separatim excusum est Vviteb. 1709. 4. Posteriori suæ Minutii Felicis editioni Commodianum quoque novis suis & Rigaltii notis illustratum subjunxit vir Clariss. Jo. Davies Cantabrig. 1711. 8.

2. *Andree Oratoris* carmen de Maria Virgine ad Rusticianum apud Barthium lib. 56. c. 16. Adversar.

3. *Benedicti Paullini Petrocorii* (a) de vita B. Martini libros sex. carmen ad nepotulum & Epigrammata Basilicæ Martini apud Turones inscriptum, quæ cum Francisci Jureti, Casp. Barthii, Joh. Frid. Gronovii & suis notis recensuit Christianus Daumius, addito etiam *Paullini Pelai Ausonii* Nepotis Eucharistico & Tertulliani carmine de Jona & Ninive, Lips. 1681. 8.

4. *Orientii* (b) Episc. Eliberitani, Venantio Fortunato
Tom. II. Q 3 (a) in

(a) *Paulinus Petricaria* dicitur in MS. S. Germani de Prætis, teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 63. De illo vide Acta Erud. A. 1682. p. 128.

(b) De hoc Orientio præ ceteris consules Nic. Antonium in Bibl. veteri Hispana, & eruditam H. L. Schurtzleischii præfationem.

(a) in limine libror. de Martino laudati *Commonitorium fidelium*, carmine elegiaco, cujus librum I. è membranis Aquicinâinis edidit notisque illustravit Martinus (b) Delrio S. I. Antverp. 1600. 12. deinde Ramiresius de Prado edi curavit Salmanticæ 1614. 4. Sæpius deinde Delrionis editio recusa in Patrum Bibliothecis. Andreas quoque Rivinus recensuit Lipsiæ & cum notis suis vulgavit Anno 1651. 8. Denique Edmundus Martene in nova collectione veterum monumentorum Rothomag. 1700. 4: alterum Orientii librum eousque ineditum adjunxit è pervertuto Codice Ecclesiæ S. Martini Turonensis ab annis circiter 800. exarato, una cum aliis ejusd. Orientii versibus Heroicis de *Nativitate Domini*, de *Trinitate*, de *Nominibus Domini*, & quos è XXIV. illius precationibus & *hymnis* jambico versu scriptis solos duos reperit. Marteneanam editionem de integro recensuit, variisque locis castigavit, & virorum doctorum animadversiones & copiosa prolegomena adjunxit quem paulo ante laudabam Nobilissimus D. Henricus Leonhardus Schurtzflerschius, Witebergæ 1706. 4. * In Orientium castigationes & animadversiones Jo. Commirii S. I. occurrunt in memoriis literariis Trivultinis A. 1701. p. 112. sequ. & parte 2. p. 332. seq. *Johannis* vero *Georgij Ecearti* in *Monatlichen Uvsug* ave *Beuchern*. A. 1701. mense Octobri pag. 27. seq. Alius Orientius, regali intus aulæ, cujus Epitaphium apud Venantium Fortunatum lib. 3. carm. 24. Tom. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 550.

5. *Magni Felicis Ennodii* Ticinensis Poematum & Epigrammatum libros duos cum reliquis ejus scriptis à Jæc. Sirmondo recensitos & notis illustratos Paris. 1611. 8. & reculos in Sirmondi Opp. tom. 1.

6. *Fl. Cresconii Corippi* Africani fragmentum panegyrici in laudem Justini Aug. minoris, panegyricum in laudem Anastasii quæstoris & magistri, & de laudibus Justini minoris libros IV. cum Conradi & Nic. Rittershusiorum, Michaëlisque Ruizii Assagii notis Altorff. 1664. 4. Pleraque Corippi illustrat Barthius in *Adversariis*. * *Joannidem* Corippi in Italiæ Casinensî monasterio superstitem memorat Cuspinianus, Cæsaribus. *Corippum de bellis Libycis* Leo Mariscanus III. 62. p. 339. Corippus ipse præfat. libror. ad Anastas.

Quid Libycas gentes & Syrtica praelia dicam
Jam libris completa meis — — —

Libri

(a) *Paucaque perfrinxit florent Orientis ora.*

(b) Labbeus Bibl. MSS. p. 63. memorat Orientium editum illustratumque ab Antonio Delrio Salmanticæ 1599.

Libri IV. Corippi de Justino Minore ex recensione & cum notis Tho. Demsteri viderunt lucem Paris. 1610. 8. Loca quædam emendat & Jo. Meursius in Critico Arnobiano p. 149. Cum Mich. Ruizii notis prodit Corripus Antvverp. 1581. 8. Male Joannem Ruizium vocat Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hispan. pag. 592.

7. *Martini (a) Dumienfis* Abbatis sive qui idem est *Martini Braccarenfis* versus à Sirmondo editos cum Eugenio (b) Tolentino pag. 57. Paris. 1619. 8. * *Martini* Braccarenfis versus recusi inter Sirmondi opera Tom. 2. pag. 907. Eugenii versiculi de inventoribus literarum occurrunt ibid. pag. 887.

8. *Marci Cassinensis* Monachi vitam Benedicte, Elegiaco carmine, in sermone Aimoini Floriacensis de S. Benedicto, Bibl. Floriacens. part. I. p. 281.

9. *Aldelmi* librum de laude Virginitatis, versibus Hexametris scriptum, quem ex MS. Oxoniensi emendat Jo. Frid. Gronovius cap. 15. & 20. observat. Ecclesiast. qui cap. 4. & 8. etiam nonnulla ex ingenio restituere conatus est in Aldelmi libro ejusd. argumenti prosa scripto, quem ante paucos annos ex MS. Lambethano & Sarisburiensi recensuit Henr. Vvarthonus vita longiore dignissimus & ad miraculum doctus juvenis, una cum quibusdam Bedæ opusculis & Egberti Eboracensis Dialogo Lond. 1693. 4. Ejusd. Aldelmi Monastica, *Alcuino* vel *Columbano* ab aliis adscripta cum ænigmatum (c) versibus mille notis illustrata edidit Martinus Antonius Delrio Mogunt. 1601. 12.

10. *Theodulfi Aurelianensis* carminum libros sex, a Jac. Sirmondo cum aliis ejus scriptis editos Paris. 1646. 8. quibus adde poemata X. ap. Jo. Mabillonium Tom. 1. Analect. p. 376. Hymnos de Natali Domini & ad Sanctos Martyres Sergium & Bacchum &c.

11. Longius esset recensere poemata *Bedæ*, *Alcuini*, *Pauli Vvarnefridi*, *Rabani Mauri*, *Vvalafridi* (d) *Strabi*, *Hildeberti* (e) *Cenomanensis*, *Fulberti Carnotensis* & *Petri Mauriti Venerabilis*.

Q 4

(a) De hoc Martino vide Mabillonii Acta Benedicte. T. 1. 257.

(b) Hujus Eugenii, ut id obiter notem, sunt versiculi de inventoribus literarum quos allegant Petrus Crinitus lib. XVII. c. 1. de honesta disciplina, & Lilius Gyraldus dialogo 1. de Historia Poetarum; alique.

(c) Enigmata illa pluribus versibus aucta in lucem emittere una cum aliis ejusdem præci Occidentalium Saxonum Episcopi poematis voluit Labbeus, qui & *Tulli* nescio ejus ænigmata 63. Hexasticha pleraque omnia memorat p. 63. Bibl. MSS.

(d) *Vvalafridi Strabi* Poemata & in his p. 236. hortulus ejus s. d. scriptio herbarum, plantarumque XXV. versibus Hexametris ad Grimaldum Abbatem S. Galli exstant Tom. 15. Biblioth. P.P. edit. Lugd.

(e) Passionem Agnetis sub *Hildeberti* nomine vulgatam a Barthæo lib. 31. cap. 13. Ad.

bilis. Theodulfi (a) *Eclogam*, *Paschafii* (b) *Radberti* carmen geminum de corpore & sanguine Domini, quorum posterius Bedæ fortassis rectius tribuitur. *Engelmodi* Succifionensis carmen de laudibus Paschafii. *Smaragdi* carmen Epistolis & Evangelii præfixum, *Freculphi* præfationem ad libros Chronicorum & *Angelomi* ad libros Regum, *Agobardi* Epitaphium Caroli M. de translatione SS. Martynum, Cypriani, Sperati &c. * *Hildeberty* Opera edidit Antonius Beugendre Paris. 1708. fol. En tibi conspectum (c) integræ novæ hujus editionis, cui Opera Marbodi Redonensis, (de quo supra) subiecta sunt:

SCRIPTA PROSARIA.

E Pistolæ centum & viginti, tributz in tres libros quas interadditz sunt veteribus triginta novem recentes. Liber primus morales & asceticas complectitur pag. 1. liber secundus de dogmatibus, disciplina & ritibus p. 77. liber tertius indifferentes seu urbanas p. 196.

Epistolæ aliæ recens editæ IX. sive *Appendix ad Epistolas*, pag. n. *Sermones* centum & quadraginta, 201.

* *Vita Sanctæ Radegundis* Reginz, 800.

Vita Sancti Hugonis, Abbatis Cluniacensis è Bibliotheca Cluniacensis, & ex Surio, 910.

Tractatus de Querimonia, sive conflictu carnis & animæ, editus in Supplemento R. P. Hommeyii, 943.

* *Moralis Philosophia*, seu tractatus de Utili & Honeſto, 959.

* *Tractatus Theologicus*, 1009.

* *Brevis Tractatus de Sacramento Altaris*, 1103.

* *Expositio Missæ*, 1108.

M E T R I C A.

* *Libellus de quatuor Virtutibus Vitæ Honeſtæ*, 998.

Versus de Mystério Missæ, (d) è Bi-

13. *Adversar.* & ab A. Rivino Lips. 1637. r1. cum decem homiliis Hildeberty editam *Alexandri Eſſebienſis* esse ex Balco & MS. Jo. Scheferi observat Christianus Damius ad Paulinum Petrocorium. Alia Hildeberty opuscula memorat & editurum se promissit Labbeus pag. 59. seq. Bibl. MSS. Hildeberty Hymnus rhythmicus de Trinitate cum Oratione metrica ad Dominum vulgaris est ab Uſſerio de Symbolo p. 36. seq. Prodiit & scorsim Helmſtadii in 4. & in Hommeyii supplemento Patrum.

(a) Theoduli Ecloga, sive libellus in quo colloquuntur *Alexander & Theodulus* iudice, *Opuscula*, editus est à Goldasto 1613. in manuali sive Enchiridio Biblico p. 22. seq. sed editus est valde deformis & inemendatus ut è MS. Codice observat Labbeus, novam ejus editionem pollicitus Bibl. nov. MSS. p. 64.

(b) Radberti carmen separatim edidit Andreas Rivinus Lips. 1652.

(c) Asteriscus additus ostendit antea ineditum.

(d) Hoc est carmen illud de Missæ ritibus, quod cum in M^{to} Codice reperissem sub falso nomine *Mauricii Senonensis*, velus ante ineditum curavi excudendum ad calcem Bibliothecæ meæ antiquariæ, edie. primæ Hamb. 1713. 4. Primus illud vulgaverat Antonius Genardus, Canonicus Leodicensis cum ritu celebrandi S. Missæ Officii juxta morem diocesis Leodicensis. Vide Mirzum de scriptoribus sæculi XII.

- è Bibliothecis Patrum, 1135.
 * Alii Versus de Sacramento Altaris, 1150.
 * Ejusdem de novo Sacrificio, vetus abrogante, 1151.
 * Liber alter de sacra Eucharistia 1152.
 * De Operibus sex dierum, 1169.
 * Physiologus, 1173.
 * De Ordine Mundi, 1179.
 * De Ornatu Mundi, 1187.
 * In quatuor Libros Regum, 1191.
 * Diversorum sacræ Scripturæ locorum moralis applicatio, 1211.
 * Versus de S. Susanna, 1231.
 * De Machabæis, 1235.
 * De Sancto Vincentio, 1243.
 * Passio S. Agnetis, edita apud Barthium, 1247.
 * De Inventione S. Crucis, 1255.
 * Vita B. Mariæ Ægyptiacæ apud Bollandum, 1261.
 * De Mahumete, è M^c. Elno-
 nensi Regio & Claromonta-
 no, 1277.
 * Mathematicus, 1295.

CARMINA MISCELLANEA

- * Libellus, dictus Floridus As-
 pectus, 1311.
 * Epithapia varia 1320.

pag. 130. edit. à me curatæ. Deinde sine nomine auctoris ediderat Vvolfgangus Flacius post fragmenta Caroli M. & Rabani aliorumque de veteribus Ecclesiæ ritibus Antwerp. 1560. 8. pag. 112. Sed Hildeberti nomine hæc extat in Melchioris Historei Collectione scriptorum veterum de Officiis Catholice Ecclesiæ p. 523. Colon. 1568. fol. Omitto edi-
 tiones in Bibliothecis Patrum Parisiensibus universis, nec non in Colontensi Tom. XI. &
 Lugdunensi Tom. XXI. Nonnulla in hoc carmine emendavit V. C. Christoph. Augustus
 Heumannus in Actis Erud. A. 1713. p. 442.

- * De morte Roberti de Arbrissel, 1320.
 * Petri Pistaviensis Episcopi & Martyris, duo, 1320. & 1321.
 * Magistri Anselmi, 1321.
 * Comitum Flandrensis Balduini, ut putatur HapKini, 1321.
 * Cujusdam probi viri, 1321.
 * Milonis in carcere jugulati, 1322.
 * Cujusdam divitis Comitissæ, Adelæ scilicet Blesensis, 1322.
 * Cujusdam Thomæ, 1322.
 * Magistri Theobaldi, 1322.
 * Cujusdam nomine Clari, 1323.
 * Cujusdam Magistri, 1323.
 * Cujusdam Abbatissæ, 1323.
 * Berengarii, è Bibliotheca Patrum Lugdun. & pluribus, MSS. 1323.
 * Galfridi Comitum, 1324.
 * Suggesti Abbatis S. Dionysii, in Editione Mabilloniana Operum S. Bernardi, 1325.
 * Gualonis Parisiensis Episcopi, 1325.
 * Sancti Brunonis Cartusie Fundatoris, 1326.
 * Helic Comitum Cenomanensis, 1326.
 * Cujusdam Simoniaci in excommunicatione defuncti, 1326.
 * De paupere ad Præsulatum rapto, 1326.
 * De quodam paupere, 1327.

De

* De Nummo, seu Satyra adversus avaros, 1329.

De Partu B. Virginis: *Sol, crystallus*, &c. in Supplem. Homeyii, 1332.

* Cur Deus homo, 1332.

* Brevia quædam Epigrammata, 1332.

* Ad Odonem, postea Urbanum II. 1335.

* Ad Mathildem Anglorum Reginam, 1334.

De Roma. *Par tibi Roma nihil*, in Supplem. Homeyii, 1334.

Item de Roma. *Dum simulacra mibi*, 1335.

* Brevia quædam Epigrammata, 1335. & seq.

Oratio prosodica & devotissima ad tres personas Sanctissimæ Trinitatis, in Supplem. Homeyii, 1337.

* In laudem Spiritus Sancti, Prosa, 1340.

In Natali Domini, Prosa, in Biblioth. Patrum, 1342.

* Versus de Fide Sanctæ Trinitatis, 1343.

Liber de Exilio suo. *Nuper eram locuples*, in Supplem. Homeyii, 1344.

* Epistola Elegiaca ad Rogerum Salisberiensem Episcopum, ut ipsum in infortunio non deserat, ubi & de vera & falsa amicitia, 1346.

* De infidelitate fortunæ, 1349.

De Matrimonio: *Affines consanguineos*, apud Vvolfgangum Lazium, 1349.

Plura brevia & sacra Epigrammata, 139. & seq.

* Quam periculosa sit mulierum familiaritas, 1353.

* Quam noxia sint sacris hominibus fœmina, avaritia, ambitio, 1553.

* De damnis Ecclesiæ Salisberienensis per Rogerum Episcopum reparatis, 1355.

De secreto Papyrii prætextati, 1316.

* Somnium de lamentatione Pictavenis Ecclesiæ, 1317.

* De Civitate Pictavi, & quodam ejus Præsule, 1358.

* De Civitate Pictavi, & ejus Rege, 1359.

* De Nativitate Domini: *Sol bodie nobis*, 1359.

* De variis actibus animæ, 1361.

* De duodecim Patriarchis, 1361.

* De septem horis canonicis, 1362.

* Plura epigrammata, 1363.

* Ad Romam de descensu sui, 1365.

* Ad Adelam Comitissam Blesensem, 1365.

* Ad Angliæ Reginam Mathildem, 1366.

* In laudem Angliæ & ejus Regis Henrici I. 1366.

* De Anglia & ejus Principe, 1367.

* De Mathilde probe Regina Anglorum, 1367.

* Ad Virginem versu peritissimam, 1368.

* De ortu & morte pueri cujusdam monstrosi, 1368.

* Quædam brevia epigrammata

ta

ta, 1368.

• Ænigma, 1369.

Theoduli Ecloga exstat etiam inter auctores octo Morales, qui Lugd. 1507. fol. atque iterum A. 1520. prodierunt forma quarta majore apud Martinum Boillon, una cum commento, ut habet titulus. Sunt autem hi;

Catonis disticha.

Theoduli liber s. Ecloga, quæ incipit:

*Æthiopum terras jam fervida torruit æstat
In cancro solis dum volvitur aureus axis.*

Liber Faceti (a) cujus initium:

*Cum nihil utilius humana credo saluti
Quam rerum novisse modos & moribus uti,
Quod minus exequitur morosi dogma Catonis
Supplebo pro posse meo monitu rationis.*

Liber de contemptu mundi, cujus exordium hoc est.

*Cartula nostra Tibi mandat dilecte salutes,
Pauca videbis ibi, sed non mea dona refutes.*

Tobias Matthæi Vindocinensis.

Alani parabola,

*A Phæbo Phæbo lumen capit, à sapiente
Insipiens &c.*

Fabulæ Æsopi versibus Elegiacis.

*Ut juvet & prosit conatur pagina præsens,
Dulcius arident seria picta jocis.*

Floreti liber. (b) En primos & ejus libelli versiculos:

*Nomine Floretus liber incipit ad bona captus;
Semper erit tutus ejus documenta secutus.*

Hic liber extractus de pluribus est vocatus;

Recte Floretus, quod flos est inde receptus.

Clauditur volumen carmine Joh. Sulpitii Verulani de moribus puerorum, præcipue in mensa servandis.

12. Matthei Vindocinensis (de Vendome) medio seculo duodeci-

(a) Ex hoc poemate Galatæum suum effinxit Jo. Casa. Auctor *Tobaldus* quidam Seculo XII. Nam in veteri Codice in quo versibus hæc præfigitur tituli loco *Moralis*: (non *Faceti* ut in impressis) hoc distichon subiectum exstat:

*Carmino finito sit laus & gloria Christo,
Cui si non alii, placeant hæc morra Tebaldi.*

Giornale de' letterati d'Italia Tom. 4. p. 181.

(b) Hunc Floretum, nomine Bernhardi habeo separatim vulgatum illustratumque commentario sine nota temporis, & loci in 4. ex veteri editione hoc titulo:

Floretus, in se continens sacra Theologia, & Cælestium florum, ad gaudia Paradisi spiritualiter eos, qui se in illis exercitaverint, perducens.

decimo clari (a) Metaphrasin Elegiacam libri Tobie Lugd. 1505. 4. per Stephanum Balandum inter auctores octo morales & Argenterati 1510. atque iterum Lugd. 1538. 8. & Basileæ 1563. 4. per Jo. Heroldum: ac denique curante Jo. Heringio (qui perperam existimavit primum se eam ex Codd. MSS. in lucem proferre) Bremæ 1642. 8. de qua plura dixi in prolegomenis ad Græcolatinam libri Tobie editionem Lipsi. 1691. 8. *Petri de Riga* qui non diu post Vindocinensem vixit, Auroram sive Metaphrasin Poeticam plerorumque librorum Biblicorum eodem carminis genere elaboratam & interpolatam ab *Ægidio Delphensi* (de quo Barthius p. 755. ad Gvil. Britonem) magna parte ineditam, nisi quod idem Barthius in *Adversariis*, XXXI. 15. &c. Seldenus *Syntagmate* 2. de Diis Syris, c. 4. Georgius Fabricius p. 68. commentar. ad Poetas Christianos, & alii pauca quædam ex illa prodixerunt. Etiam versus aliquot in iisdem ad Tobiam prologomenis allati à me sunt ex MSto Biblioth. Paulinæ Lipsienfis. *Ceponii* (b) *Genesim* ex qua Barthius quædam affert ad Statium T. 1. pag. 127. T. 2. pag. 125. pluraque teste Daumio (c) inseruerat libro CIX. *Adversariorum*. *Guidonis Ferrariensis* margaritam Biblicæ Gyrardo Vossioque nominatam. *Petri de Rosenheim* memoriale divinorum eloquiorum & rationalium Evangelistarum.

13. *Mettelli Tegerensis*, Monachi Benedictini circa A. C. 1060. clari Odæ Quirinales in laudem S. Quirini Martyris (metris Horatianis) & Eclogæ atque decem editæ à Canisio T. 1. Antiqu. Lect. in appendice. *Henrici Monachi Altissiodorensis* de vita S. Germani libros IV. *Aufelmi Cantuariensis* carmen de contemptu mundi: Vitam Brigittæ Scotæ auctore *Cbiliano* Monacho, ap. Bollandum die 1. Februarii pag. 141. seq. Vitam Theophili penitentis, auctore *Marbodo* (d) Episcopo Redonense apud eundem die Februarii 4. p. 486. seq. Vitam Petri Cælestini Pontificis, auctore *Jacobo* Cardinale *Cajetano* ap. Papebrochium T. 4. Maji die 19. * Poetis Christianis addenda etiam ex Actis Sanctorum complura, ut Hygini in S. Amandum T. 1. Febr. p. 903. Versiculi

(a) De Matthæo Vindocinensi videndus Felibienius in historia Abbatiz S. Dionysii, libro V. * Nonnulla Matthæi Vindocinensis loca illustrantur in Reinesii Epistolis ad Daumium p. 344.

(b) Hunc Ceponium Episcopum Hispanum fuisse observat Reincsius Epist. ad Daumium pag. 112. ubi mentio carminis, de fabula Phaëtonis, ad Sacanam à Coelo destructum relati.

(c) Daum. de causis amissæ latine lingue radicum p. 77. seq.

(d) Marbodei hujus carmina quamplurima una cum aliquot Epistolis edita An. 1124. Rhedonis, formis parum elegantibus.

ſeculi *Vvulfaji* ſ. *Vvulfagi* Monachi ad Milonem id. p. 888. Hymnus in S. Verdianam T. I. Febr. pag. 257. Vita S. Anſcharii carmine heroico ſcripta à Guildone Monacho Corbej. p. 247. (quam edidit etiam Lambecius ad calcem lib. I. rerum Hamburg.) Rhythmi antiqui in mortem Caroli, Comitis Flandriæ, Tom. 1. Martii p. 219. Vita S. Senani T. 1. Martii p. 761. ſeq. verſibus Latinis politicis leoninis. *Jacobus* preſbyter de miraculis Zenonis Veronenſis Tom. 2. April. p. 76. Hymnus S. Caſimiri ad B. Virginem Tom. 1. Mart. pag. 357. &c.

14. Poemata (a) *Rhoſvvitæ monialis* Gandersheimenſis circa A. C. 980. claræ; quæ poſt editionem raro obviam Conradi Celtiſ (b) Norimberg. 1501. laudabili induſtria recentius illuſtravitque D. Henr. Leonhardus Schurzſleiſch. Vvitteb. 1707. 4. præmiſſa *Rhoſvvitæ* vita ſcripta ab H. Meibonio. * In Utraque ſcriptorum *Rhoſvvitæ*, Canoniſſæ Gandersheimenſis editione & Norimbergenſi illa antiqua, & recenti Vvittebergenſi deſideratæ carmen ejus latinum Heroicum de *Conſtructione* ſive de primordiis & fundatoribus *Cænobii Gandersheimenſis*, quod circa idem tempus in lucem protulerunt Illuſtris Vir *Goſfr. Guil. Leibnitzius* in Tomo ſecundo ſcriptorum Brunſvicienſia illuſtrantium, Hanoveræ 1710. ſol. & in capite 30. antiquitatum Gandersheimenſium Germanice ſcriptarum Rev. *Job. Georg. LeucKfeldus*, Paſtor Eccleſiæ Gronigenſis (non procul Halberſtadio) Guelſerbyti 1709. 4. De *Rhoſvvitæ* hac, quam Germanam cum Angla hujus nominis nonnulli perperam confundunt, videndus idem *LeucKfeldus* cap. 24. ubi & effigies ejus ære deſcripta occurrit.

Rilindis Abbatiffæ Bergenſis verſus. *Prudentii* item *Trecenſis* carmen ap. Barthium lib. 18. cap. 11. Verſus *Salomonis Conſtantiensis* ad Didonem, ap. Caniſium T. I. Antiqu. Leſt.

15. *Hartmanni* ſive *Hartmuti* potiùs (vide *Lambec. lib. 2. de Bibl.*

(a) Poemata *Rhoſvvitæ* ſunt 1. *Comædia ſax*, Terentii exemplo ſcriptæ, Gallicanus, Dulcitiuſ, Callimachus, Abraham, Paphouziuſ, Fidus, Spes, & Charitas. 2. Præfationes in *Comædiis*, & alia opuscula ſua carmine conſcripta. 3. Hiſtoria Nativitatis laudabiliſque converſationis intactæ Dei genitricis B. Mariæ Virginis. 4. Hiſtoria Aſcenſionis Domini. 5. Hiſtoria & vita S. Gangolphi. 6. Hiſtoria S. Pelagii, & paſſio ejus. 7. Hiſtoria lapſus, & converſionis S. Theophili. 8. Hiſtoria de converſione desperati ſervi Protevii per S. Baſilium. 9. Hiſtoria paſſionis S. Dionyſii, egregii Martyris. 10. Hiſtoria paſſionis S. Agnetis Virginis & Martyris. 11. Hiſtoria & Pancyricus in laudem, & geſta Ottonis M. cum duplici *Rhoſvvitæ* præfatione, quem Pancyricum recudi curavit etiam Juſtus Reuberus, & Meibomius uterque.

(b) Vide D. Nic. Hieron. Gundlingii *Obſervationes ſelectas ad rem litterariam ſpectantes* T. 1. p. 13. Mortierii hujus quem inſcripſit *Essais de littérature pour la ſcottiſſance des livres* A. 1704. T. 1. p. 58. ſeq.

Bibl. Vindob. pag. 1005.) *Bernardi Abbatis S. Galli, Ec Kerardi, Notkeri Balbuli, Notkeri Medici, Rasperti, Strabi Galli Fuldenfis, Tutelonis, Vvaldrammis & Anonymorum apud eundem T. V. Petri Pictaviensis* in Bibl. Cluniacensi pag. 604. *Arnulphi Lexoviensis* poemata ab Andrea Rivino cum notis edita, Lipsiæ 1655. 8. qui etiam *Jo. Sarisburiensis Eutheticon* sive Nutheticon & carmen de membris conspirantibus, cum animadvers. suis re-
eudi jussit. *Bernardi Morlensis* libros tres de contemptu mundi, carmine rhythmico dactylico ad Petrum Cluniacensem Abbatem, à Nathane Chytræo editos. *Bernardi Glystenfis* Palponistam illustratam à Christiano Daumio Cygneæ 1660. 8. *Petri Blesensis de Eucharistia* inter ejus opera cum notis Petri Guisanvilenfis &c. Palponistam *Bernardi Glystenfis*, qui palponistæ sive adul-
latoris titulo vitam aulicam & privatam versibus Leoninis depin-
git, & seculo XIII. clauit, vulgaverat. Henricus Quentelius A. 1501. Colonia cum Glossis. Ex qua editione tum non visa-
fri Daumius, qui Codice MS. Tho. Reinesii usus primus illum
edidisse se putavit, postea intellexit quædam posse in sua emen-
dari & illustrari. Incipit:

Rure suburbanò, sub vere, sub ære sano

Si volo, sub divo, vel si volo, sub lare privo &c.

Subjecit Daumius *Vvalonis* Britanni carmen Satyricum in
Monachos. Incipit:

Sacrilegis Monachis, emtoribus Ecclesiarum.

& *Epicedium* Gvil. Flandri ab eodem scriptum:

Mars obit in terris &c.

Bernardi Morlensis Ord. Benedictini monachi Cluniacensis
circa A. C. 1140. clari speculum Mundi sive liber de vanitate mun-
di & appetitu æternæ vitæ, qui incipit,

Chartula nostra tibi mandat dilectæ salutes

Plura vides ibi si modo non mea dona refutes.

cum libris tribus de contemptu mundi, quorum initium:

Hora novissima, tempora pessima sunt, vigilemus

Ecce minasiter imminet arbiter ille supremus.

Hos tres primus vulgaverat Flacius inter poemata de corrupto
Ecclesiæ statu pag. 247. Basij. 1557. 8. Deinde minus integros
minusque emendatos Nathani Chytræus Brem. 1597. 8. Deinde
meliores una cum speculo mundi Eilhardus Lubinus Rost. 1610.
8. Loca quædam ex codice Helmst. emendavit Polycarpus Leyse-
rus p. 413. seq. historiæ poetarum mediæ ævi. *Andree* Archie-
piscopi *Lundensis* ante annos 450. clari Hexameron MS. carmi-
ne heroico memorat Stephanus notis ad Saxonem Grammati-

cum p. 21. ubi & de aliis ejus scriptis.

16. De his aliisque Poetis Christianis plura legi possunt apud Daumium in syllabo Poetarum Christianorum veterum, Paulini Petrocorii editioni præmissa, & in præfatione ad Hieronymi Theologi Græci Philoponiam. In ejusdem Daumii Rinesii-que Epistolis amœbeis; apud Barthium in adversariis & aliis scriptis; in Caroli du Fresne indice Auctorum Glossario mediæ latinitatis præfixo, apud Gyraldum, Vossium, & Borrichium de poetis, apud Labbeum, Jo. Goffr. Olearium, Caveum & Eliam du Pin de scriptoribus Ecclesiasticis.

17. Franciscum Juretum (a). Christiana vetera poemata edenda suscepisse testatur P. Pithœus præfat. ad Epigrammata antiqua à se collecta. Sylloge ejus quod sciam lucem non aspexit: Neque Philippi Labbei qui in Bibl. nova MSS. pag. 56. seqq. exhibet Coronidem Poeticam sive Catalogum Poetarum veterum Christianorum ineditorum vel rariorum, quos junctim edere constituerat, in quibus memorantur etiam *Bernhardi Sylvestris Cosmographus*, *Microcosmus*, formula honestæ vitæ, & quædam Grammatica ordine Alphabetico. *M. Gualfredi* carmen de quinque partibus Rhetoricæ, inventionem, dispositionem, elocutionem, memoria & pronuntiationem. *Hieronymi Venturveli* Forosempronien- sis Gallus gallinaceus ad Antonium Urbinatem poema quadrin- gentorum versuum satis elegans & venustum cum præfat. & *Hug- baldi* Monachi Elnonensis Cœnobii Ord. S. Benedicti poemation in laudem calvorum, Carolo Calvo dicatum in quo singula verba à littera C. incipiunt. *Leonti* presbyteri Parisiensis Historiarum V. T. libri XII. Heroico carmine cum aliis quibusdam ejusdem poematis. *Radulphi de Praellis* Consiliarii, & Magistri hospitio- rum Caroli V. & VI. Musa, sive satyra prolaica in vitia sui tem- poris.

III. *Philippi Gualteri* (b), Insulensis, Episcopi Magalonensis, *Alexandreis*, sive de rebus gestis Alexandri M. libri X. circa A. C. 1171. carmine Heroico non ineleganter descripti prodire Argen- tinæ 1513. Ingolstadtii 1541. 8. & Lugd. 1558. 4. singulari, & ni- tido

(a) Francisci Jureti schedas, qui Christianos Poetas veteres edere voluit, latere Di- vione apud eruditiss. Bonhierium, Parlamenti præsidem, didici ex Menagianis Tom. 3; pag. 220. seqq.

(b) Virgilio & Lucano exulare jussit Gualterum sua ætate in scholas receptum queri- tur Henricus Gandavensis. Alanus vero in Anti-Claudianis suo eam perstringit his ver- bis:

*Mavus in cellis ardens os ponere mutum
Gesta Ducis Macorum tenebroso carminis umbra
Dicere dum tentat*

tido typorum charactere, qui propius accedit ad eum, quo in scribendo utimur. Confer de hoc scriptore Reinesium Epist. 75. ad Hofmannum, & Epist. ad Daumium pag. 178. Var. Lect. pag. 404. Barthium ad Britonem p. 10. & 754. & ad Claudianum edit. secundæ pag. 1140. Vossium de Hist. Græcis lib. 2. c. 27. & de Poetis lat. p. 74. M. Daniele Omeisium diss. de ætate Q. Curtii §. 15. * Veterem *Islandicam* versionem *Alexandreidos Gualterianæ*, incomparabile antiquitatis septentrionalis monumentum luci parat V. C. *Arnas Magnæus* Secretarius, & Antiquarius potentissimi Regis Daniæ, & in Academia Hafniensi Professor. Duos MStos Codices Latinos quos ex Bibliotheca Gudiana acceperam, libenter per nobiliss. Reitzium ad illum transmissi, ut ad editionem novam hujus scriptoris ipsum si possem magis excitarem. Alius fuit Gualterus Grammaticus in Studio, sive Academia Neapolitana, cujus obitum luget Petrus Blæsenfis Epist. 174. *Guntherus* Monachus Cisterciensis circa An. C. 1210. clarus carmine itidem Heroico scripsit *Ligurinum*, sive de rebus à Friderico 1. Barbarossa per Italiam, ac Liguriam præcipue gestis libros X. quos in sylvæ Herciniæ cœnobio Eberacensi repertos Conradus Celsus communicavit cum Reutingero aliisque viris doctis, qui ediderunt Augustæ Vindelic. 1507. (non 1500. ut est apud Caveum.) Hinc cum scholiis Jacobi Spiegelii recusi sunt Argentinæ 1531. Deinde Basil. 1569. apud Petrum Pernam cum præfat. Melancthonis, atque iterum cum præfat. & emendationibus nonnullis Petri Pithæi. Tum additis ex editione Argentorat. Spiegelii scholiis Francofurti 1582. apud Vvechel. inter scriptores rerum Germanicarum collectos à Justo Reubero fol. Denique cum notis eruditis Conradi Reittershusii 1598. 8. Eiusdem Guntheri poetæ pro ætate sua insignis *Solymarium*, sive poema de bello sacro non vidit lucem. * *Gunthero* Poetæ illustrando addenda Othonis Morenæ & Acerbi Othonis P. historia rerum Laudensium; tempore Friderici Aenobarbi gestarum, quæ doctis Felicis Osii commentariis illustrata Tomo III. thesauri antiquitatum Italiæ Græviani legitur.

IV. *Guil. Britonis Aremorici libri XII. Philippidos*, sive poema Heroicum de rebus Philippi Francorum Regis, qui A. C. 1223. obiit, ad Ludovicum ejus filium, post Pithæi & Duchesnii editiones una cum copiosis Casparis Barthii annotationibus lucem adspexere Cygneæ 1657. 4. * *Carolidem* de rebus Petri Carloti, qui Philippi filius nothus fuit, scripserat & idem Guilhelmus, quæ intercidit. Caspar Barthius in notis passim observat, Britonem dum Philippi res persequitur, in narrationis filo insti-

institisse præsertim vestigiis Rogeri ab Hoveden Annalium scriptoris.

V. Petrus Apollonius Collatius Presbyter Novariensis, recens seculi decimi quinti scriptor & poeta non infelix, nescio qui factum ut à Bibliothecæ Patrum collectoribus ad septimum seculum referretur, & ab aliis viris doctis pro antiquo haberetur. Vide Barthii adversaria, pag. 1163. seqq. Vossium lib. 3. cap. 10. de Hist. Latinis. Daumium p. 26. seq. Epist. ad Reinefium, ubi ad ea quæ ille p. 15. & in variis lectionibus p. 642. scripserat, respondet. Vide etiam clarissimos viros Petrum Bælium in Lexico in *Collatius*, & Ludolfi Neocori Bibl. novorum librorum A. 1698. pag. 736. seq. 1. Prodiere hujus Collatii *de excidio Hierosolymitano libri IV.* Antverpiæ (a) 1586. 8. quæ non secunda ut habet titulus, sed quarta est ejus poematis editio. Prima Mediolanensis lucem adspexit A. 1481. 4. edente ipso Collatio, qui tum temporis vivebat, & Novariæ in territorio Mediolanensi agebat Presbyterum; deinde Jo. Gagnæus edidit Paris. 1540. tertium Megarinus de la Bigne inseruit Bibliothecæ Patrum. 2. In *fassis* ejus, pietatem laudat Jul. Cæsar Scalliger p. 735. de re poetica. 3. *Carmen Heroicum de Davide & Golia* ad Laurentium Medicem: *Christi querelam ad Judæos* eodem versuum genere, *Elegiam de laudibus vitæ rusticæ*, & *Epigrammata* ex Ant. Magliabechi beneficio vulgavit Lazarus Augustinus Corta JCrus Novariensis, Mediolani 1692. 4. (Galleria, di Minerva tom. 1. p. 235.) Confer ejusdem Cortæ Musæum Novariense editum Italice Mediol. fol. an. 1701. p. 245. 4. Jo. Mabillonius T. 1. Musæi Italici p. 194. eadem à Magliabecho sibi muneris loco data referens addit inter Epigrammata illa quoque fuisse *Pauli IV. & Sixti IV. Epitaphium*. Hæc in Cortæ editione frustra quæres.

VI. Christiani Daumii (b) *Index scriptorum à Florilego, sive autore libri*, qui Flores Poetarum (c) *inscribitur, laudatorum.*

A Vianus (*fabulator.*)

Alexander (Gualterus.)

Alda.

Arator.

Alanus.

Aurora (Petrus de Riga.)

Tom. II.

R

Ber-

(a) Tituli quorundam exemplarium hujus editionis, præferunt Lugd. Bat. 1586. 8. Duellum Davidis & Goliz separatim recudi fecit Jo. Henricus Acker Rudostadii 1714. 4.

(b) Epist. ad Reines. LXXV. pag. 304.

(c) Titulus libri est quem ex auctione Kielmanniana nactus sum excusum Coloniz 1505. 12. per Martium de Vverdena, *Flores Poetarum de virtutibus & vitiis; libri decem.* Cum his conferre juvabit Margaritam poeticam sive summam poetarum, Philosophorum &c. in unum volumen collectam Rom. 1475. fol. apud Uldaricum Gallum. Alberti Eyb. margaritam poeticam, Paris. 1478. 1480. fol. &c

- Bernardus Silvester. *Multa ex ejus Megacosmo & Microcosmo citat Vincent. Beluac. in speculo morali.*
 Bernardus Palponista.
 Boethius.
 Claudius (Claudianus.)
 Clericus (quis hic?)
 Cato.
 Claudianus (ineptè repetit.)
 Dares (Jof. Devonius.)
 Aesopus. (Accius Scaligeri.)
 Everhardus (cujus Labyrinthum habeo.)
 Gaufridus.
 Geta (Vitalis Gallici Amphitruo.)
 Gilbertinus (quis hic?)
 Hinricus Pauper. (Samaritensis.)
 Isengrinus.
 Juvenalis.
 Lucanus.
 Matthæus (Vindocin, in nova poetria, quem inscite Sixtus Senensis ait vixisse anno 1400. lib. 4 bibl. sanctæ pag. 345.)
 Maugmeth (versibus Leoninis.)
 Martianus. (Capella.)
 Maximianus (Cornelii Galli nomen mentitus fraude Pomponii Gaurici.)
 Otto.
 Ovidius.
 Oratius (Horatius.)
 Pamphilus (Pamphilus Maurilianus à Beda laudatus, & à Goldasto editus, à me cum vet. Edit. collatus.)
 Prosper.
 Persius.
 Prudentius.
 Qverulus (Vitalis Gallici.)
 Rapularius (nescio quid boninis.)
 Speculum mundi (Bern. Cluniac. de contemtu mundi à Lubino editus, Theodorus de contemtu mundi Zach. Silvio ad Scol. Salernit.)
 Statius.
 Sedulius.
 Susanna. (Ex Aurora Petri de Riga.)
 Theodolus (cujus Eclogam habemus.)
 Thais (non novi.)
 Tobias (Matthæi Vindocin. Tobias.)
 Virgilius.
 Zofimas (Hildeb. Cenom. Maria Aegyptiaca à Barthio II. Advers. Tomo inserta. Et à Rivino à bibliotb. Paulina edita.)

Sed cur non versus alios nonnullos ex illo *Florilegio*, non semel corrupto, adscribam, ex quibus de facili, qualis ejus sit Poësis, judicari queat?

Sint igitur isti:

Quos viles fugit ira, negat se gratia dignos:

Nobile plus odium, quam miser ornat amor.

Exhibitis respondet, amor, quibus ira negatis:

Et quandoque juvat displicuisse prius.

Fœdera post iram redeuntia firmitus hærent:

Pejus ut admissam gratia fracta facit.

Sic

Sic porro *Isengrinus*, sive libri sive auctoris vocabulum:

Leniter irasci, Rex, leniter incipe, primum

præcipites torquet sardior usque dies.

Idem:

--- quando omnes aula vocari

Imperat, band quosdam curat abesse tamen.

Certius est audire, veni, dicendo, venite:

Rem tantum locuples prospicit atque potens.

Utile jussus opus promptu, carumque morando

Injussus faciat qui sapit atque parcat.

Idem:

Utilis est sapiens, vix toleratur inops.

Idem:

Quos odisse solent, possunt & amare potentes:

Nullus amat, quem non carpere livor amet.

Scriptor non absumilis *Nigello Wirckero*, *Brunelli* auctori, aut *Sarisheriensis*, qui *Pœnitentiarium lupi vuipis & asini* scripsit, editus à *Flacio*. Et forte personam traxit ex vulpecula *ReiniKe*, quam lupus ibi sustinet. Adscribam & dicis gratia, ναὶ πρὸς ὑμᾶς, nonnullos *Aldæ*, ejusdem ferè census.

Gratia summorum merx est: nam gratia gratis

Non datur: hanc solum prodigus emptor habet.

Venditur introitus templi, prohibetque sacerdos

Ante levem vacuas munere ferre manus.

Dat nemo gratis, quia gratis nemo recepit:

Vendit quisque, quia vendidit alter ei.

Gratia scortatur proflans, turpique redacta

Sub pretio, emptores devovet ipsa suos.

Omnibus ut breviter loquar: omnia vendit habendi

Imperiosus amor, omnia nummus emit.

VIII. Index Carminum quæ vel integra inferuntur, vel ex MSSis & antiquis editionibus corriguntur & recensentur in V. CL.

POLYCARPS LEYSERS (*) Historia Poetarum &

Poematum medii ævi.

P. 105. **B**OETHII carmina,
quæ leguntur in li-

bris de consolatione philo-
sophiæ, integra ex III.

R 2

MSS.

(*) Prodiit Halæ Magdeb. 1721. 8. in qua pag. 312. secundam etiam partem exspectare jubemur. Nec contemnendum spicilegium dabit vir egregius M. G. L. bmannus, qui Cræmpis parat diatribem de Iconinis & Rhythmicis superiorum temporum scriptis. Idem Clarissimus Leyserus Helmst. 1719. 4. ediderat eruditam dissertationem de ficta medii ævi barbarie, imprimis circa poesin Latinam; spect-

- MSS. & IV. impressis Codd.
- p. 156. FORTUNATI. carmen de *Paschate* emendatum ex MS.
- p. 168. Ejusdem Hymnus de *passione Christi* integer ex MS.
- p. 225. THEODULPHI versus in *die palmarum* correcti ex MS.
- p. 241. PASCHASII RABERTI carmen præfixum libro de *corpore & sanguine Domini* emendatum ex MS.
- p. 252. ANGELOMI præfatio in *quatuor libros regum* integra ex MS.
- p. 257. RATPERTI versus ad *professionem diebus festis* recensiti ex MS.
- p. 258. Ejusd. versus ad *reginam suscipiendam* recensiti ex MS.
- p. 263. HARTMANNI versus *canendi antequam legatur Evangelium* recensiti ex MS. Ejusd. in *natale innocentium* recensiti ex MS. Ejusd. *unde supra* recensiti ex MS. Ejusd. versus ad *processionem diebus dominicis* recensiti ex MS.
- p. 264. Ejusd. versus ad *Eucharistiam* recensiti ex MS.
- p. 274. NOTKERI versus ad *regem suscipiendum* integri ex MS.
- p. 296. THEODULI *Ecloga* correcta ex MS.
- p. 312. JOHANNIS de GARLANDIA opus *synonymorum* integrum ex MS.
- p. 338. Ejusd. liber de *equivoci* recensitus ex MS.
- p. 339. Ejusd. *Mysteria ecclesiæ* recensita ex MS.
- p. 340. Ejusd. Liber de *orthographia* recensitus ex MS.
- p. 389. HILDEBERTI. elegia de *suo exilio*, vel de *instabilitate fortune*, emendata ex MS.
- p. 390. Ejusd. versus de *creatione mundi & operibus sex dierum* integri ex MS.
- p. 398. Ejusd. versus de *excidio Troie* integri ex MS.
- p. 413. Fragmentum ex BERNARDI Morlanensis libro de *contemptu mundi* correctum ex MS.
- p. 421. BERNARDI Clarævalensis de *contemptu mundi* correctum ex MS.
- p. 453. HENRICI Septimellensis elegia de *diversitate fortune & philosophiæ consolatione* ex H. MSS. integra edita.
- p. 501. ÆGIDII Corboliensis liber

Latinum: speciminibus non inegantibus carminum editorum & incitorum corroboratum. Ad eodem habemus Helmst. 1710. 4. editos Gualtheri Mares rhythmos de Concordia rationis & fidei, ex Codice MS. Lipsiensis: & specimen Carminis elegiaci Bonifacii de virtutibus & vitiis sub titulo Livini & Mambei (Mauricii) ad eadem dissertationis de primis Theologiæ Doctoribus & Saxonum gente, Huiusmodi, Comite Blanckenburgensi, Hermanno de Schildis & Thoma, Duce Brunsvicensis. Helmst. 1710. 4.

- ber de virtutibus & laudibus compositorum medicaminum integer ex MS.
- p. 697. PETRI de RIGA liber *Esbera* correctus ex II. MS.
- p. 701. Ejusd. prologus *Aurora* integer ex MSS.
- p. 703. Ejusd. *Recapitulatio utriusque testamenti* integra ex II. MSS.
- p. 727. Excerpta ex Ejusd. *Aurora* ex MSS.
- p. 733. Ejusd. liber *Ruth* integer ex MSS.
- p. 737. ÆGIDII Delphenensis prefatio in N. T. *Aurora* integra ex MS.
- p. 739. Ejusd. epilogus *Aurora* integer ex MS.
- p. 740. Ejusd. de numero librorum utriusque testamenti, & modo legendi narratio integra ex MS.
- p. 743. MATTHÆI Laudunensis & ÆGIDII Delphenensis Tractatus de pœna infernali integer ex MS.
- p. 748. ANONYMI Altidiflorensis de laude *Aurora* & utilitate legendi hunc librum carmen integrum ex II. MSS.
- p. 754. NIGELLI WIREKERI Prologus Brunelli integer ex MS.
- p. 766. MATTHÆI Vindocinensis *Tobias* recensitus ex MS.
- p. 779. GUALTERI MAPES querela ad Papam integra ex MS.
Tom. II.
- p. 796. EBERHARDI Betunienensis *Labyrinthus* integer ex III. MSS.
- p. 861. GALFRIDI de VINO. SALVO *Poetria nova* integra ex IV. MSS.
- p. 979. Ejusd. de statu *Curia Romana* liber correptus ex edit. Flaciana.
- p. 1022. ALANI de INSULIS Anti-Claudiani Liber primus integer ex MS.
- p. 1045. Ejusd. Carmina ex libro de plantis *natura* integra ex III. MSS.
- p. 1092. Ejusd. rhythmi contra amorem *Veneris* integri ex II. MSS.
- p. 1098. ANONYMI versus de Adolpho Imperatore integri ex MS.
- p. 1108. ADOLPHI *Fabula* ex MS.
- p. 1139. HERMANNI Lheniensis *varicinium* recensitum ex II. MSS.
- p. 1158. ANONYMI *Salutaris* integer ex MS.
- p. 1167. PETRI HELIÆ textus metricus in *Prislianum* recensitus ex MS.
- p. 1170. OFILII SERGIANI elegia de pulce correctæ ex editione antiquissima.
- p. 1171. PAMPHILI MAURILIANI de arte amandi elegiæ ex editione vetustissima correctæ.
- p. 1176. ANONYMI *experimenta medica* recensita ex MS.
- p. 1178. ANONYMI Erfurtensis de-

- sus. *descriptio Henrici Propositi recensita ex MS.*
 p.ead. Ejusd. *contra sacerdotum vitia recensitum ex MS.*
 p.1179. Ejusd. *de statu urbis Erfordienfis carmen recensitum ex MS.*
 p.1180. Ejusd. in *Genebardum carmen recensitum ex MS.*
 p.ead. Ejusd. *Oculus recensitus ex MS.*
 p.1181. ANONYMI *Filo recensitus ex MS.*
 p.1186. ANONYMI *Historiæ de Pyramo & Tbisbe præfatio integra ex MS.*
 p.1188. Alius ANONYMI *Historiæ de Pyramo & Tbisbe præfatio integra ex MS.*
 p.1191. ANONYMI *carmen de extremo judicio, recensitum ex MS.*
 p.ead. ANONYMI *Trivita studentum recensita ex MS.*
 p.1193. ANONYMI *Luparius integer ex MS.*
 p.1199. ANONYMI *Peregrinus integer ex II. MSS.*
 p.1225. BICINUS *de statu monachorum non mendicantium recensitus ex MS.*
 p.ead. ANONYMI *Vita Jude traditoris recensita ex MS.*
 p.ead. ANONYMI *Vita Pilati recensita ex MS.*
 p.1226. LUDOLPHI *de LUCO Flores Grammaticæ recensiti ex MS.*

Ejusdem Clariss. LEYSERI *Conspectus Corporis quod parat Poetarum Latinorum medii ævi.*

- C**L. MARIi VICTORIS *de Genesi libri III. ex editionibus Joh. Gagnei Georg. Fabricii & Guil. Morelli.*
 PAULINI *carmina ex editione Joh. Bapt. le Brun.*
 HILARIi Arelat. *Hexameron ex edit. Lud. Miræi, Georg. Fabricii, Joh. Vveitzii & Petri Contant.*
 DRACONTII *poemata ex edit. Andr. Rivini.*
 PROSPERI *poemata ex edit. Pulmanni, & MS.*
 TURC. RUFFI ASTERII *Gollatio veteris & novi testamenti ex ed. Georg. Fabricii.*
 Ejusd. *Epigramma in Sedulium ex edit. Jac. Sirmondi, Casp. Baribii & Phil. Labbei.*
 RUST. HELPIDII *Historia Testamenti veteris & novi ex edit. G. Fabricii & M. H. Goldasti.*
 Ej. *de Christi Jesu beneficiis ex edit. G. Fabricii.*
 ORIENTII *Commonitorium & alia carmina ex edit. Edm. Martene & Henr. Leonb. Schurzfleischii.*
 ENNODII *carmina & epigrammata ex edit. Andr. Scabotti & Jac. Sirmondi.*
 BOETHII *Carmina ex libro de consolatione philosophiæ ad editiones Noribergenses annorum 1483. & 1495, Argentoratensem 1501. Coloniensem 1516. Florentinam Nicolai Cres-*

- Crescii* 1521. *Hanoviensem*
Theod. Sitzmanni 1607. *Antuerpiensem* *Job. Bernartii*
 1607. & tres codices manu-
 scriptos.
- ARATORIS** *Historia Apostoli-*
ca ex edit. *Georg. Fabricii*, &
Lugdunensi 1588. item ex MS.
- FORTUNATI** *opera poetica*
 ex edit. *Georg. Fabricii*, *Jac.*
Salvatoris, *Christoph. Brouve-*
ri &c. & MSS.
- CORIPPI** *de laudibus Iustini*
libri IV. ex edit. *Mieb. de Aza-*
gra & *Tbo. Dempsteri*.
- COLUMBANI** *poemata* ex edit.
Henr. Canisii, *Melch. Haim.*
Goldasti, & *Patric. Flamingi*.
- GEORGII M. P. R.** *Hymni* ex
 edit. *Petri Toscanensis*.
- MARCI** *Calinensis Vita S. Be-*
neditii ex edit. *Prosp. Marti-*
nengi.
- EUGENII** *Toletani carmina*
 ex edit. *Jac. Sirmondi*.
- ALDHELM**, *libri de laude*
Virginum & *de octo principali-*
bus vitiis, ex ed. *Henr. Ca-*
nisii.
- Ej.** *Enigmata* ex edit. *Mart.*
Ant. del Rio.
- BEDÆ** *vita S. Lubberti* ex
A&is San&tor. Benedictin.
- Ej.** *alia carmina* ex operibus.
- PAULI WARNEFRIDI** *car-*
mina ex edit. *Prosp. Marsinengi*.
- FERII HELPERICI** *epos de*
congressu Caroli M. & Leonis
Pontificis.
- ALCUINI** *vita S. Vivilibrordi* ex
 ed. *Henr. Canisii*.
- Ej.** *de Pontificibus & sanctis Ec-*
- clesiæ Eboracensis* ex edit. *Tbo.*
Gale.
- Ej.** *alia carmina* ex edit. *Petri*
Lambecii, *Stephani Baluzii*,
Job. Mabillonii &c.
- ETHEL WOLF** *carmen de ab-*
batibus & viris piis cœnobii S. Pe-
tri in insula Lindisfarnensi ex
A&is San&tor. Benedictinor.
- THEODULPHI** *Carmina li-*
bris VI. ex edit. *G. Fabricii*,
Henr. Canisii, *M. H. Goldasti*,
Job. Mabillonii, & MS.
- ERMOLDI NIGELLI** *Libri*
IV. de rebus gestis Imperatoris
Ludovici pii ex MS.
- WALAFRIDI STRABONIS**
visio Vvestini ex *A&is Sando-*
rum Benedictin.
- Ej.** *vita S. Blaitmari* ex *A&is*
San&torum Januar.
- Ej.** *Carmina* ex ed. *Henr. Cani-*
sii, *M. H. Goldasti* &c.
- DREPANI FLORI** *Carminē*
 ex edit. *G. Fabricii*, *Andr.*
Rivini, & *Job. Mabillonii*.
- RABANI MAURI** *poemata* ex
 edit. *Christoph. Brouveri*, *Steph.*
Baluzii, *God. Henschenji* &c.
- MILONIS** *vita S. Amandi* ex
A&is San&torum Februarii.
- HERRICI** *vita S. Germani li-*
bris VI. ex edit. *Paris.* 1543.
- HINCMARI** *de fonte vite* ex
 edit. *Casim. Ondini*.
- ANONYMI** *vita Caroli M* ex
 edit. *Rein. Reineccii* & *God.*
Guil. Leibnitii.
- HUCBALDI** *in laudem calvo-*
rum ex edit. *Basil.* 1516. &
Casp. Barthii.
- FRIDEGODI** *vita S. Vivilfri-*
di ex

di ex A&is SS. Benedictin
FRODOARDI *vita S. Colum-*
bani & alia carmina ex A&is
Sanctorum Benedictin
ROSVVITHÆ *carmen de cœ-*
nobii Gandershemensis funda-
tione ac primordiis ex edit. G.
G. Leibnitii & Io. Georg. Len-
cKfeldi.
Ej. opera poetica reliqua ex ed.
Conr. Celtis.
ANONYMI *carmen panegyri-*
cum in laudem Berengarii,
ex edit. G. G. Leibnitii.
THEODULI *Eclogæ ex edit.*
M. H. Goldasti & MS.
ABBONIS *obsidio Parisiorum a*
Normannis Danisque tentata
lib. III. ex edit. P. Piubwi &
MS.
AIMOINI *Historia translatio-*
nis S. Benedicti ex A&is San-
ctor. Benedictinor.
Ej. poema de prima fundatione
Floriacensis cœnobii ex ed. Fr.
Duschefne
FULBERTI *carmina ex Bibl.*
Max. Patr.
IOANNIS *de GARLANDIA*
opus Synonymorum ex MS.
Ei. Myſteria eccleſiæ ex NS.
VVIPPONIS *panegyricus ad*
Henricum III. Imp. ex edit.
Henr. Caniffii.
METELLI *Quirinalia & Eclo-*
gæ ex edit. Henr. Caniffii.
VVILLERAMI *de nuptiis Chri-*
ſti & Eccleſiæ ex edit. Pauli
Mernle & MS
GUALDONIS *vita S. Anſcha-*
rii ex edit. Petri Lambecii,
Job. Bollandi, & Job. Mabyl-
lonii.

ALPHANI *carmina ex edit.*
Ferd. Ugbelli.
GULIELMI APPULI *de ve-*
bns Normannorum in Sicilia,
Appulia & Calabria geſtis ex
edit. G. G. Leibnitii.
MARBODI *Lapidarius ex edit.*
Henr. Ranzovii.
Ej. carmina ex edit. Jac. Hommey.
LAURENTH VIRONENSIS
Rerum in Maiorica Piſanorum
ac de eorum triumpho Piſis ba-
bito A MCIV. Lib. VII. ex
edit. Ferd. Ugbelli.
BALDRICI *Carmina hiſtorica*
ex edit. Franc. Duſchefne.
EADMERT *vita S. Dunſtani ex*
edit. Henr. Vubarton.
RAINALDI *ſynopſis vita S. Hu-*
gonis.
HILDEBERTI *de myſterio miſ-*
ſæ ex edit. Pariſ. 1548 Gni-
donis de Monte Roſberi & Job.
Alb. Fabricii.
Ej. vita Mariæ Ægyptiaca ex
edit. G. Henſchenii.
Ej. verſus de creatione mundi &
operibus ſex dierum ex MS.
Ej. de excidio Troiæ ex MS.
Ej. alia carmina ex Gulielmo
Malmesb. ex ed. Jac. Hommey,
Ant. Beaugendre & MS.
BERNARDI MORLANEN-
SIS *de contentu mundi ex ed.*
Matth. Flacci, Naibua. Chy-
træi. Eilb Lubini & MS.
FRANCISCI MAUROI *vita*
S. Bernardi ex operibus Ber-
nardi.
BERNARDI ELARÆVAL-
LENSIS *de laudibus BVirgi-*
nis ex edit. Jac. Hommey.
Ej. alia

Ej. alia carmina ex operibus & MS.

PETRI VENERABILIS carmina ex Bibliotheca Cluniacensi

PETRI PICTAVIENSIS paenegyricus Petro Venerabili dictus ex Biblioth. Cluniacensi.

PHILIPPI de ELEEMOSYNA carmina ex edit. Nicolai Chamarti.

ARNULPHI LEXOVIENSIS epigrammata ex edit. Odon. Turnebi.

JOANNIS SARISBERIENSIS carmina ex Polieratio & edit. Andr. Rivini

GODEFRIDI VITERBIENSIS carmina ex Chronico.

SAXONIS GRAMMATICI carmina ex Historia Danica.

HENRICI SEPTIMELLEN. SIS elegia de diversitate fortune & Philosophia consolatione ex MSS.

ÆGIDI CORBOLIENSIS de pulsibus & de urinis ex ed Gentilis de Fulgino & Avenantii de Camerino.

Ej. de virtutibus & laudibus compositorum medicaminum ex MS.

PETRI de RIGA Aurora ex MSS.

ÆGIDI PARISIENSIS Carolinus ex MS

NIGELLI VVIREKERI Brunellus sive speculum stultorum ex editionibus binis seculi XV. & MS.

JOHANNIS HANVVILLEN. SIS Archiepiscopus.

FULCONIS historia gestorum via

Hierosolymitane cum supplemento Gilonis ex edit. Franc. Duchsue.

GUALTHERI Alexandreis ex edit. Argentoratens. 1513.

MATTHÆI VINDOCINENSIS Tobias ex edit. Jo. HerinGii & MS.

JOSEPHI DEVNNH de bello Trojano libri VI ex edit. Albani Torini & Sam. Dresemii

GUALTERI MAPES carmina ex edit. Matth. Flacii & MSS.

GUNTERI Liguinus ex edit. Contr. Celtis, Petri Pitboci & Contr. Rittersbusii.

EBERHARDI BETUNIENSIS Gracianus ex edit. Vincenti Martulini.

Ej. Labyrinthus ex MSS.

GALFRIDI de VINO SALVO poetria ex MSS. Ej. de statu curie Romanae liber ex edit. Matth. Flacii & Job. Mabillonii.

GUILIELMI BRITONIS Pbi. lippidor Lib XII. ex edit. Franc. du Chesne & Casp. Barthii.

JUSTINI Lippistorum ex edit. H. Meibomii.

THEODORI VALLISCOLO. RIS Vita Urbani IV. P R ex edit. Ferd. Ugbelli & MS.

AUCTOR Historie ablati & Graeci corporis S Vincentii, ex edit. Ferd. Ugbelli & Dan. Papebrochii.

BONAVENTURÆ Hymni ex operibus.

HENR. ROSLAE Hævingsberga ex

- ga ex edit. Io. Henr. Meibomii.*
ALANI de INSULIS *Anti-*
Claudianas ex edit. Car. de
Vifch. & MSS.
Ej. carmina ex libro de plantis
naturæ ad edit. Caroli de Vifch
& ex MSS.
Ej. Liber parabolarum ex edit.
Colonienfibus Ao. 1497. &
1502. Caroli de Vifch. & MS.

Mitto poetas feculi decimi quarti, & plures alios. Mitto minora carmina. Nec nifi unum alterumque ex rhythmicis adduxi elegantioribus. Patebit, credo, etiam felectione adhibita, facile tamen colligi poffe corpus poetarum latinorum feculi xvi, corpori poetarum veterum mole minime cedens, cujus autores ingenio & elegancia ab antiquis, Leyfero iudice, vix fuperentur. Utinam & haberi poffent:

- GODELBERTI** *Allegoria fcripturarum.*
GILDE carmina.
AVITI opera poetica in *Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium* & libros *Joſue & Judicum.*
VERGUNDI libelli duo de *refurrectione & iudicio*, item de *penitentia.*
CORRIPII *Jobanneis.*
ILDEFONSI *Tolet. Epitaphia & epigrammata.*
BONIFACII de *virtutibus & vitiis liber.*
ALCUINI de *Martyrio S. Bonifacii & de pago Dorenſi.*
HILDUINI *vita Dionyſii* libris IV.
WALAFRIDI STRABONIS *vita S. Galli.*
MILONIS de *pudicitia & ſobrietate* libri II.
BRISTANI *threni in cineres monaſterii Croylandenſis.*
HINCMMARI *explanatio in ſerculum Salomonis.*
FRIDEGODI *vita S. Andani.*
FRODOARDI *geſta Pontificum Romanorum* Libri XIV.
Ej. de *triumphis Italicis martyrum & confeſſorum* libri XV.
Ej. de *triumphis Chriſti & ſanctorum Paleſtine* lib. III.
Ej. de *triumphis Chriſti Antiochie* geſtis lib. II.
WITEKINDI *paſſio Thecle.*
Ej. *vita Pauli Eremitæ.*
LAMFRIDI *liber de fundatione Vventanæ Eccleſiæ.*
ARNOLDI *proverbia Salomonis.*
JOANNIS de *GARLANDIA* *Unum omnium.*
Ej. *Satyricorum opus.*
Ej. *Epithalamion D. Mariæ.*
HERMANNI CONTRACTI *libri de conſpectu ovium & lini, in modum Theodoli, de conſpectu mundi.*
AMATI libri IV. de *geſtis Apoſtolorum Petri & Pauli.*
FULCONII *Utrum, Neutrum & Utrumque.*
GÜNTERI *martyrium S. Cyriaci.*
THEODORICI *vita S. Trudo-*
nis, S. Bavonis & S. Remoldi.

GOTFRIDI WINTONIEN-

SIS *carmina*.

FRANCO de statu futurae gloria.

SIGEBERTI GEMBLACEN-

SIS passio S. Lucie, passio The-
baorum, & Ecclesiastes.

GELASII passio Cesaris.

GREGORII CASINENSIS de

captione Casinensis canobii.

GREGORII TARRACI-

NENSIS versus de transitu pe-
regrinorum ad sepulchrum Do-
mini & captione Hierosolymita-
nae urbis, & alia *carmina*.

GUALFREDI SENENSIS sa-

era Gotbolfredi Bullionis in
orientem expeditio.

PETRI BLADUNII de laudi-

bus Faritii Tusci.

ECKARDI laterana monachorum.

RADULPHI de S. ALBANO

vita D. Albani.

QUINTINI CRASII elegia &

carmina.

LAURENTII DUNELMEN-

SIS hypognosticon & alia *carmi-
na*.

HENRICI LINCOLINIEN-

SIS epigrammata & alia *carmi-
na*.

GALFRIDI ARTHURII vi-

ta Merlini & alia *carmina*.

THOMÆ BEVERLACEN-

SIS vita B. Margarethe.

GUILIELMI RAMECEGEN

SIS *carmina*.RICARDI PLUTONIS *car-**mina*.

ALDREMANNI LONDI-

NENSIS *carmina*.BALDWINI DEVONII *car-**mina*.HENRICI SUINESII *poemata*.

CONRADI HIRSAUGINEN-

SIS de laudibus S. Benedicti.

MAURITH SOMERSETI

carmina.

GUILHELMII PEREGRINI

bobæporicon Ricardi regis.

RICARDI CANONICI epi-

grammata.

JOSEPHI DEVONII *Antio-*cheis & alia *carmina*.

GUALTERI MAPES varia

carmina.MAURITII MORGANII *epi-*grammata & *carmina*.GUNTHERI *Martyrium S. Cy-**riaci*.Ej. *Solymarius*.

GERVASII de MELKALE-

GA *carmina*.

ALEXANDRI ESSEBIEN-

SIS *carmina*.GUILIEMI BRITONIS *Kar-**lotis*.ALEXANDRINECKAM *car-**mina*.HELINANDI *Ryibmi*.

MICHAELIS BLAUNPAYN

carmina.

JOANNIS GRAMMATICI

carmina.

CAPUT III.

DE SCRIPTORIBUS ANTIQVIS CHRISTIANIS.

Viri docti qui scriptorum Ecclesiasticorum notitiam tradiderunt 1. Scriptores latini Christiani, qui latine scripserunt seculo primo. 2. Secundo. 3. Tercio. 4. Quarto. 5. Quinto. 6. De seculo duodecimo scriptore Ioanne Sarisberienfi. 7.

I. ECCLESIASTICOS SCRIPTORES huic Bibliothecæ inferere non est nostri instituti. Versantur in manibus omnium quæ in illo genere utiliter litteris consignarunt *Sixtus Senensis*, *Antonius Possevinus*, *Rob. Bellarminus*, quique in hunc supplementa edidere *Philippus Labbens* & *Casimirus Oudin*, tum ex nostris *D. Io. Gerbardus* & *Io. Gosfridus Olearius*. Præ ceteris autem commendatissimi studiosis harum litterarum sunt duo nuperi scriptores, quorum alter *Gallus Ludovicus Elias du Pin* patrio Idiome Bibliothecam Ecclesiasticam magno legentium fructu condidit; pluribus in quarto ordine voluminibus, quorum aliqua jam sunt in latinam linguam, univèrsa in Anglicam quoque, translata: *Anglus alter Guiljelmus Caveus* Historiam litterariam scriptorum Ecclesiasticorum per XII (a) sæcula Latino idiome, duplici insigni volumine in folio doctè complexus est, quem adire possunt, quique de ætate vita & scriptis auctorum Ecclesiasticorum, ac de Conciliis in prisca Ecclesia habitis, instrui cupiunt. Ne tamen præsentī in libello quicquam merito possit desiderari, per quatuor priora à Christo nato secula scriptores Latinos Ecclesiasticos celebriores, quorum scripta ad nos pervenere, hoc loco paucis perstringam, indicata simul uniuscuiusque optima editione. * Collectiones scriptorum Ecclesiasticorum, sive minores, sive maiores illas, quæ Bibliothecæ Patrum vulgato titulo appellantur, accurate recensitæ videri possunt, in eruditio, mei quondam Præceptoris *Thome Ittigii* Theol. ac superintend. Lipsiensis (defuncti A. 1710. 14. Aprill.) tractatu de Bibliothecis & catenis Patrum, variisque veterum Scriptorum Ecclesiasticorum collectionibus Basileensibus,

Figuri

¶ (a) Reliqua usque ad an. 1500. supplevit *Henricus Vvafthonus* in ætatis flore A. 1695. cum magna litterarum jactura denatur, & in posteriore Volumine *Robertus Gerius*, Cavei gener, & ipse de natus Kal. Octob. 1707. Ambo Volumina conjunctim una serie digesta ediderunt Genevenses anno superiore 1707. Dicitur & auctor ipse doctissimus novam moliri pleniorē emendatiorēque *Index* operis præstantissimi.

Tigurinis, Parisiensibus, Colonienſibus, Lugdunenſibus, Leidenſibus, Ingolſtadienſibus, Antverpienſibus, Romanis, Venetis, Mediolanenſi, Moguntinis, Bonifontis, Inſulana, Divionenſi, Rotomagenſi, Toſofana, Londinenſibus, Trajeſtenſi, Genevenſibus, Hamburgeniſibus, Cygneis, Lipſienſibus & aliis Lipſi 1707. 8. Prætermiſſas ſupplere animus mihi eſt in ultimo Bibliothecæ meæ Græcæ volumine.

II. IN PRIMO SEculo nullus occurrit, ſi deceſſeris à ſuppoſitiſ ſcriptis, v. gr. *Martialis Lemovicenſis* (cujus Episto-
las binas una cum Gennadio de Eccleſiaſticis dogmatibus notis il-
luſtravit Geverhardus Elmenhorſtius Hamb. 1614. 4.) & ex Græ-
co tranſlatiſ *Herme ac Clementis*, ſed quæ verſiones longe poſt
ea tempora compoſitæ ſunt, & in Cotelerii Patribus Apoſtolicis
leguntur: tum *Abdiæ* (a) quem cum brevibus notis meis ex-
cudi feci in Codice Apocrypho N. T. Hamb. 1703. 8. * Carmen
Heroicum verſuum plus minus 400. de paſſione Domini noſtri
Jeſu Chriſti ad *Petrum Donatum Paduanæ Urbis Episcopum*, quod
velut certo auctore libris Abdiæ à Lazio, Baſil. 1551. fol. præ-
fixum eſt, debetur *Hieronymo Paduano*, jamque ante illud tem-
pus prodiit Lipſiæ, Viennæ 1510. 4. & alibi: etiam à Pulmanno
inde vulgatum eſt Antverpiæ. Vide Chriſtiani Daumii episto-
las ad Boſium, Gebhardum &c. A 1709. 8. Chemnitii editas pag.
271. 274. Paduanus ille clarnit circa A. C. 1494.

III. IN SECUNDO SEculo ſolus *Q. Septimius Florens
Tertullianus, Carthaginienſis* ex editione Philippi Priorii cum in-
tegris Nic Rigaltii, ſelectis Pamelii, Cerdæ & alior' additis etiam
ipſius Priorii notis, Pariſi. 1663. fol. * Diverſus eſt *Tertullianus* Ec-
cleſiaſticus ſcriptor licet & ipſe juris peritus, (b) à Tertulliano
J Cro, cujus quædam in Digeffis habemus: ut recte notavit Va-
leſius pag. 24. ſq. ad Euseb. & Grotius ad Tit. III. 13. Fuit quoque
S. Tertullianus Episcopos Bononiensis de quo Aſſa Sanctorum
Tom. 3. April. pag. 494. tum S. Tertullinus de quo Tom. 1. Junii
pag. 630. nec non Tertullianus Hirenenſis, cujus mentio in Col-
latione Carthaginienſi. De Tertulliani circa A. C. 205. in Monta-
niſtarum ſectam prolapſi, & circa A. 220 defunſi vita, ſcriptis
& doctrina præter editores, & *Tillemontium* tomo tertio memo-
riarum

(a) Sunt nonnulla quæ perſpicue ſuadent libros X. hiſtoriz certaminis Apoſtolicæ
qui ambulant ſub nomine Abdiæ, ſcriptos eſſe latine, non tranſlatos e Græco. Ne-
que tamen certum eſt Aſtus Leucii Manichæi ſub Abdiæ nos nomine legere. Nam
Auguſtinus c. 18. de fide contra Manichæos & alibi quædam ex Actibus illis reſert
quæ in Abdiæ hodie vel plane non occurrunt vel aliter narrata leguntur. Primus
Pſeudæ Abdiæm edidit Volfgangus Lælius Baſilæ 1551. fol.

(b) Vide quæ notavi ad Hieron. de ſcriptoribus Eccleſiæ c. 53.

riarum Ecclesiast. Gallice vulgararum & *Nic. le Nourry* apparatus ad Bibliothecam Patrum Tom. 2. pag. 1173. seq. aliosque qui de scriptoribus Ecclesiasticis tradidere, consulere juvabit *Petri Al-lixii* dissertationem de Tertulliani vitæ & scriptis, sine auctoris nomine Latine editam Paris. 1680. 8. (cum ejusdem diss. de sanguine D.N. Jesu Christi ad Epistolam CXLVI. Augustini, & tertia de Conciliorum quorumvis definitionibus ad examen revocandis. Hujus epitome est quæ Gallice præfigitur editioni Latino Gallicæ Apologeticæ Amst. 1701. 8. *Extrait d'une dissertation critique touchant Tertullien & ses ouvrages.* Exstat quoque *Histoire de Tertullien & d'Origene* par *Mr. de la Motte*. Paris. 1675. Lugd. 1691. 8. *Paganini Gaudentii* salebræ Tertullianæ Florent. 1639. 4. *Systema Theologiæ theoreticum & praxicum* ex dictis Tertulliani & Cypriani concinnatum ab *Hermanno Ratbmanno*. Gedani 1620. 4. opponendum Theodori Petreji, Carthusiani Confessioni Tertullianianæ Paris. 1603. 8. *Le genie de Tertullien*, par *de Fayolle*. Paris. 1662. 4.

Tertulliani Opera ex editione *Benti Rhenani*, cum ejus scholiis Basil. 1521. fol. In Rhenani argumentis & scholiis expurganda quæ noter index Romanus, vide Tom. V. *Observat. select.* Hallens. pag. 314. seq. Rhenanus ad calcem Tertulliani edidit sine nomine auctoris definitiones Ecclesiasticorum dogmatum, quas deinde *Gennadio Massilensi* *Elmenhorstius* vindicavit. Ad Tertullianum ipsum Rhenanus usus est duobus Codicibus MSS. uno Hirsaugiensi & altero Paterniacensi, Colmarientis Decani *Jac. Zimmermanni*. *Usitam*, inquit, *mibi copia fuisse exemplaris quod in Gorziensi cœnobio servatur ad tertium miliarium ab urbe Mediomatricum, & item ejus quod apud Fuldant exstat, vel ejus quod esse Romæ ferunt.* Recusa est Rhenani editio Basil. 1525. 1528. 1539. In primis Rhenani editionibus desiderantur quos deinde addidit *Jo. Gagnæus* Theologus Parisi. *liber de Trinitate, de testimonio animæ, de anima, de spectaculis, de baptismo, Scorpiace* contra Gnosticos martyrium adspersantes, *de idololatria, de pudicitia, de jejuniis* adversus Pſychicos, *de oratione & Epistola de cibis Judaicis*, & qui in omnibus ante *Rigaltianis* desunt, *libri duo ad Nationes*. Ex recensione *Sigismundi Gelenii* Basil. 1550. 1562. fol. apud Froben. & ex recensione posteriore ejusdem Gelenii, qui Britannicum Codicem ex Masburienſi cœnobio accepit communicatum ipsi à *Jo. Lelando*. In illo Codice fuere liber de resurrectione, de præscriptionibus adversus hæreticos, de monogamia, de Trinitate, de testimonio animæ, de anima, de spectaculis, de baptismo, Scorpiace,

piace, de idololatria, de pudicitia, de jejunio, de cibis Judaicis & de oratione. Elegans hæc & nitida editio Paris. apud Andream Vvechelum 1566. 8. duobus voluminibus: integras Rhenani notas singulis libris præmissas exhibet, & apologetico adjunctum *Francisci Zephyri* Florentini commentarium, sive paraphrasin antea haud editam. Cum notis *Iacobi Pamelii* Brugensis, qui opus absolvit Duaci 1579. Prodiit illo anno Antvv. fol. recusum Paris. 1583. Antvverp. 1584. & apud Commelin. 1609 & Coloniz 1617. fol. ap. Antonium Hierat. & Rothomagi 1662. fol. Ex recensione *Renati Laurensii de la Barre*, Tertullianus & Arnobius Paris. 1580. fol. Tertullianus cum notis Rhenani, Pamelii & *Francisci Junii* Franeck. 1597. fol. Hæc editio cum Josephi Scaligeri castigationibus exstat in Bibl. Leidensi. Vide sis etiam Vossii præf. ad libros de Historicis Latinis. Jac. Gretseri vindicationem quorundam locorum Tertullianeorum &c. Cum notis Pamelii, emendationibus *Latini Latini* (editis Romæ A. 1584.) & in librum de pallio notis *Ioannis Merceri* Paris. 1598. fol. 1608 fol. Scripta Tertulliani pleraque cum argumentis, explicationibus & notis *Ludovici de la Cerda*, Paris. 1624. fol. 2. Vol. & Paris. 1641. fol.

Tertullianus redivivus, scholiis & observationibus prolixis illustratus à *Gregorio Ambianate* Capuccino, Paris. 1646. 1648. fol. 3. Vol. Negat Rigaltius redivivum dici posse, qui sub horrendis vægrandium commentariorum sarcinis obrutus sit & contritus. Omniloquium Tertullianicum, sive Tertulliani opera à *Carolo Moreau* (a.) Augustiniano Eremita simili mole commentariorum oppressa Paris. 1658. fol. 3. Vol. Huic Georgio Ambianati & Carolo Morello jungendus *Michaelis Vivien* Tertullianus prædicans Venet. 1708. 4. sex tomis, de quo opere mentionem faciunt Ephemerides Parisienses Journal des Sayans 1708. Fevr. p. 404. Libri IX. Tertulliani ex codice (b) MSto Agobardi in Bibl. Reg. obvio emendati à *Nic. Rigaltio* & sine nomine editoris vulgati Paris. typis Rob. Stephani apud viduam Olivarii Varennæ 1628. 8. Libri illi novem sunt; de oratione, ad uxorem libri duo; de cultu feminarum duo, de exhortatione castitatis, de corona, de prescriptione hæreticorum & de Scorpiace.

Ter-

(a) Calami errore *Cornelius* vocatur in B Ittigii præf. ad librum de Bibliothecis Patrum pag. XXV. Recte *Carolus* idem dixerat diss. 2. de hæresiarchis c. 13. §. 24.

(b) Agobardi ill. Codex libros XXIV. complexus fuerat, nempe præter novem illos, etiam librum 1. & 2. ad nationes, nec non de testimonio animæ, de spectaculis, de idololatria, de censu animæ, de oratione, de patientia, de velandis virginibus, de carne & anima, de carne Christi: & quæ hodie Tertulliani scripta desideramus, de spe fidelium, de paradiso, de anima submissio &c. de superstitione sæculi.

Tertulliani opera universa ab eodem Nic. Rigaltio recensita illustrataque notis & indicibus atque glossario sermonis Africani Paris. 1634. fol. & secundis curis 1641. fol. Usus præterea Rigaltius libro Caroli Monchalli Tolosatium Archiepiscopi, qui varias lectiones à Fulvio Ursino ex Vaticano & Fuldensi MSS. collectas repræsentavit. Novas etiam in Tertullianum observationes suas adjunxit Rigaltius notis in Cyprianum, editis Paris. 1649. fol. Notæ Rhenani, Pamelii, Latini, cum *Gabr. Albaspinei*, (a) *Joannis Vovverii*, & in librum de pallio, Edm. Richerii, Theod. Marcillii, Jo. Merceri observationibus; ad paginas Rigaltianæ editionis accommodatæ Paris. 1635. fol. Vide Labbeum Tom. 2. de scriptor. Eccles. p. 387. Tertullianus cum integris Rigaltii, selectis Pamelii, Cerdæ aliorumque & *Philippi Priorii* notis, ima quavis pagina subjectis, eodem Priorio curante Paris. 1664. fol. Nova editio Veneta 1701. fol. cum variorum notis selectis, ad voluminis calcem. Non admodum emendatam esse hanc editionem, notavit Rev. D. Christoph. Matthæus Pfaffius, Cancellarius Tubingensis libro de originibus juris Ecclesiastici pag. 244. In Gallia nuper Tertullianum nova cura expositum moliebatur dare Mallinganus monachus Benedictinus, sed A. 1715. mense Octobri defunctus: in Italia viri docti exspectare jubent ex *Casp. Scioppii* emendatione; cum notis *Guidonis Pancirolli*, quem Pamelii lucubrationibus deterritum, quo minus ipse illas in lucem daret, Possevinus testatur. Emendationes in Tertullianum Pamelii, ex MS. Vaticano & *Petri Ciacconii* conjecturis MSæ Mediolani teste Mabillonio, Tom. 1. muler Ital. pag. 210. seq.

Libros duos ad nationes, ex Codice Agobardi, primus edidit notisque illustravit *Jacobus Godofredus*, Genev. 1625. 4. Fragmentum de execrandis Gentium Diis, Josephus Maria Svarreus Rom 1630. 4. Paris. 1630. 8. Vide Sirmondi opera Tom. 4. pag. 659. seq. & 667. *Librum de Oratione* Gallice vertit M. Hobier Paris. 1640. 12. integriorem dedit Vir Clariss. Lud. Antonius Muratorius tomo tertio anecdotorum Latinorum, Patav. 1713. 4. additis suis, & Gvil. Panciroli notis. Pars illa hujus libri Tertulliani ante inedita exstat etiam in *Memoriis Trevultinis* A. 1719. mense Febr. & in *Ephemeridibus literariis* Paris. 1719. Decembr. p. 664. *Librum de præscriptionibus adversus hereticos*,

(a) *Albaspinei* notæ in aliquot Tertulliani libros & loca cum ejus Observationum Ecclesiasticarum libris duobus editæ sunt Paris. 1622. 4. Helmst. 1672. 4. *Vovverii* emendationes epidiæ, id est specimenis causa datæ, (male apodicticæ apud Labbeum Tom. 2. de script. Eccles. pag. 387.) viderunt lucem Frantof. 1612. 8.

hereticos, ab Catholico adhuc scriptum, contra Dupinii & Allixii sententiam contendit Tillemontius. Eum cum scholiis Jo. Quintini Hedui excudit Andreas Wechelus Paris. 1561. 4. & (omissa appendice (a) quæ alium habere videtur auctorem) scholiis & commentario illustratum *Christianus Lupus*, Irenæus, Ord. Eremitarum S. Augustini, & Theologus Lovaniensis Bruxell. 1675. 4. Idem liber separatim cum *Jac. Pamelii* notis editus prodierat Colon. 1594. forma minore. Et cum Vincentii Lirinensis comonitorio atque Ed. Campiani & Leonh. Lessii scriptis Lugd. 1622. 12. Gallice per Aubertum de Macere Paris. 1562. & Brosseo interprete (par le Sieur de la Brosse) Paris. 1612. 8. Christoph. Augusti Heumanni emendationes quædam in hunc librum leguntur in Aëtii Eruditorum A. 1715. Julio pag. 299. & Tom. 6. supplementi pag. 196.

Liber de patientia, Germanice per *Lucam Majum*, Smalcald. 1582. 12. Gallice interprete Hoberio Paris. 1640. 12. Idem cum libro *ad Scapulam*, itidem Germanica interpretatione à D. *Abrahamo HincKelmanno* Luneburg. 1682. 12. *De corona militis* Latine & Gallice *Florimundo Remondo* interprete, Paris. 1594. 1507. 8. Verterat etiam Gallice Aubertus de Macere Paris. 1563. Nimis acerbe coronarum usum insectari Tertullianum judicat Carolus Paschalius libro de Coronis p. 46. Librum *de Carne Christi & de resurrectione carnis* Gallice vertit Lud. Giry. Paris. 1661. 8. *Librum ad Martyres* Germanice B. D. Abr. Hinckelmannus, Luneb. 1682. 12. & Gallice præter *Florimundum Remondum* Paulus Colomesius Rupell. 1673. *Libri V. contra Marcionem & de judicio Domini* prodierunt inter Poetas Christianos Georg. Fabricii. Basil. 1562. 4. p. 258. *Carmen de Jona & Ninive* cum castigationibus Francisci Jureti, in Bibliothecis Patrum: & Lips. 1681. 8. ad calcem Paulini Petrocorii, edit. Daumianæ. Tertulliani opuscula poetica cum notis Andreæ Rivini, Lips. 1651. 8. In libro *de anima* plures errores commisisse quam in aliis scriptis omnibus, judicium est Mortani Vayeri Tom. 1. Opp. p. 472. sq.

Apologeticus ad Scapulam (a) cum antiquioribus Laëtantii editionibus

(a) Hanc Dodwellus diff. de successione Pontificum p. 216. & ad Irenæum p. 327. vel ipsi Tertulliano vel ejus æquali tribuendam existimat. Tertulliani etiam esse disputat celeberrimus Turnemini in memoriis Trevoltinis A. 1701. mense Augusto p. 311. seq. edit. Amst. Vide tamen quæ notat B. D. Ittigius præf. ad diff. de heresiarchis p. 3.

(b) *Scapulam* fortasse Tertullium de quo Menagius amœnitat. juris p. 187. seq. *Apologeticum* hunc pro altera *suborn* librorum ad Nationes habuit Salmastius prolegom. in Solin. & de Cruce p. 340. seq. Græce etiam versum olim legit Eusebius. Confer Steph. le Moine notas ad *Varia sacra* pag. 140.

tionibus sæpius editus, ut Vener. 1509. fol. Paris. 1509. 4. & apud Aldum 1515. 8. *Francisci Zephyri* paraphrasis existat in editione operum Tertulliani Paris. 1566. 8. Gallice vertit *Lud. Giry*. Paris. 1636. 12. 1646. 12. & novissime accuratiores cura *Vassoutus*, additis notis: Paris. 1714. 4. *Journal des Savans* 1714. Sept. p. 291. Germanice D. *Abrahamus Hincelmannus* Luneb. 1682. 12. Cum Gallica versione Lud. Girii, præmissa compendio diss. Allixianæ de Tertulliani vita & scriptis recusus Amst. 1701. 12. Hispanica versio *Petri Maneri*, Cæsaraugustæ 1644. 4. Cum *Desiderii Heraldii* Commentario & libro digressionum, adjuncto Minucio Felice prodiit Paris. 1613. 4. Nonnulla in sua Apologetici editione emendat idem Heraldus pag. 602. animadversionum de jure Attico adversus Salsasium. Cum erudito *Sigeberti Havercamp* commentario denique recusus hic Tertulliani liber Lugd. Bat. 1718. 8. Codicem MS. Bibl. Gothanæ laudat Rev. D. Sal. Ernestus Cypriani in Catalogo Codd. MSS. illius Bibl. pag. 9.

Liber de Pallio cum commentario *Theodori Marcilii*. Paris. 1614. 8. & cum notis Jo. Merceri in editionibus Tertulliani cum notis Pamelii Paris. 1598. 1608. fol. &c. Præter Marcilii & Merceri etiam *Edm. Risberii* observationes adjunctas habes in editione notarum Pamelii aliorumque Paris. 1635. fol. Dupinius per errorem inter hujus libri interpretes laudat Marsilium Ficinum. Cum commentario *Claudii Salsasii* (a) Paris. 1622. 8. Lugd. Bat. 1656. 8. *Ludevici de la Cerda*, Lugd. 1626. fol. ad calcem ejus Adversarium rerum, quorum capite 166. nonnulla Salsasii adversus Kerkoetium sive Petavium tuetur. Gallice per F. Manessier. Paris. 1665. 12. Anonymi Pallium exulans (b) & in possessionem restitutum, accedit Tertulliani apologia pro pallio, A. 1629. 12.

Indices Scriptorum a Tertulliano memoratorum
ex editione Rigaltiana A. 1641.

I. SACRORUM.

A Mos.
Arithmi sive Numeri pag.
540, 550, 590.

Barnabæ titulo utitur Epistola
ad Hebræos, quam apud Ec-
clesias receptam pronunciat.
741.

Baruch,

(a) Salsasius Petavius sub Antonii Kerkoetii nomine animadversa ad ejus notas in Tertulliani librum opponerebat Rhodonis, 1622. 8. & cum Salsasius sub nomine Francisci Franci consultationem animadversorum Kerkoetii edidisset Middelburg. 1623. 8. Petavius mastigophorum sive elenchum reposuit primum, secundum & tertium. Paris. 1622. 1623. 8. Salsasius refutationem utriusque elenchi Carcopetaviani Paris. 1623. 8.

(b) Auctor B. D. Jo. Georgius Dorschens, ut notavit D. Ittigius præf. ad librum de Bibliothecis Patrum p. XXVI.

Baruch, (Hieremiz nomine)

614.

Basilidarum (Regum) libri quatuor 495, 521. Regum annales. 535. 620.

Critarum (Judicum) Annales. 620.

Danielis hebdomadæ. 116, 121. 213, 214, 215, 287, 706.

Enoch libri verba citantur 106. 171. in armarium Judaicum non admittuntur ibid. utrobique apud Judam Apostolum testimonium possident. ibid. 179.

Esdras omne Instrumentum Judaicæ litteraturæ restauravit. 171. quædam ex quarto Esdræ libro. 525.

Ezechiel.

Habacuc.

Hermas, cujus scriptura Pastor inscribitur 154. ab omni concilio Ecclesiarum inter apocrypha & falsa judicatur. 717. 741.

Hieremias.

Jacobus.

Joannis Apocalypsis & Epistola prima & secunda ejusdem Auctoris 244. ejus Evangelium ante Marcionem editum 365. Joanni Apostolo tribuitur Apocalypsis 489. ut Apostolus Evangelio suo fidem nobis insinuat 503. etsi Apocalypsin ejus Marcion respuit, ordo tamen Episcoporum ad originem recens in Johannem stabit auctorem. 503. 630. 695. seq.

Job.

Joel.

Jonas.

Isaias.

Judas.

Judith 434. 688.

Lucæ sc̃atoris Pauli ex Apostolicis Acta Apostolorum scriptura authentica. 239, 708. ejusdem Evangelii digestum 503. seq. quod & Paulo adscribere solent. 505. Auctorum Apostolicorum scripturam confirmat Paulus Epistola ad Galatas, quæ perinde male respondentur à Marcione. 578.

Macchabæorum libri 210.

Malachias.

Marcus Apostolicus Evangelio suo fidem nobis instaurat 503. licet & Marcus quod edidit, Petri affirmetur, cujus interpres Marcus 505.

Matthæus fidelissimus Evangelii commentator ut comes Domini 376. ut Apostolus fidem nobis facit. 503.

Michæas.

Moyseſ auctor Judaici instrumenti, Argivo Inacho parætate, quadringentis pæne annis (nam & septem minus Danaum prævenit) mille circiter cladem Priami antecedit, quingentis amplius & Homerum 19. ejus originale instrumentum Genesis 275. antiquior Saturno nongentis circiter annis 331. Pentateuchi auctor 436. 437. ante Lycurgos & Solonas omnes. 467.

Nahum.

Osee.

Pauli Epistolis plurimum uti hereticos ad quaestiones 239. ejus Apocalypsis improbat 240. item ejus & Teclæ actus sive periodi 263. ejus Epistolas de numero mutilavit Marcion. 577. utpote ommissis Epistolis ad Timotheum & ad Titum, ibid. alias etiam ejus Epistolas sententiis mutilavit id. quarum ea quæ ad Galatas est, principalis est adversus Judaismum Epistola ibid. quam nos ad Ephesios præscriptam habemus, hæretici ad Laodiceanos. 598. 607. maxime de vinculis scriptæ sunt. 695.

Petrus Epistola ad Ponticos (quam primam hodie vocamus) 630. &c.

Salomonis nomine præter Proverbia, Ecclesiasten & Cantica Canticorum citatur etiam liber Sapientiæ 231. item Ecclesiasticus 441. 457.

Septuaginta duo interpretes jussu Ptolemæi Philadelphi Hebræarum literarum instrumentum Judaicum in Græcum stilum transfulerunt, quorum sententiæ communionem suscepit Menedemus Philosophus, adfirmavit hæc Aristæas. 18. 19. quorum translatio apud Serapeum Ptolemæi Bibliothecæ cum ipsis Hebraicis literis exhibetur. ibid.

Sophonias.

Symmachi editio. 531.

Zacharias.

II. ECCLESIASTICORUM;

A Pologeticorū adversus Gentes scriptores, 80. Irenæum ad verbum imitatur Tertull. lib. adv. Valent. 291. & deinceps pleraque ejus verba describit usque ad libri finem adv. Valent. 304.

Justini Martyris Apologias adv. Gentes imitatur per omnia Tertullian. Apologetico, 291. Philosophum etiam vocat, adulans ad librum ejus contra omnes Gentes, ibid.

Miltiades Ecclesiarum Sophista, 291.

Proculus adhuc Catholicus adv. Valent. quem vocat Christianæ eloquentiæ dignitatem. ibid.

III. HÆRETICORUM.

A Schines. 254.

Alexander Valentinianus; 591.

Appelles. 232, 234, qui Phanerozeis conscripsit, 242, 244, 245, 254, 325, 339, 358, 362, 379, 382, 486.

Apelleiaci, 365.

Axionicus, 291.

Basilides, 250, 379.

Blastus, 254.

Caiani, 244, 255.

Cainei, 251.

Carpocrates, 252, 325, 338.

Caraphrygas, 254.

Cerdon, 253, 496.

Cerinthus, 252.

Colarbasus, 253.

Dositheus Samiritanus, 249.

Hebion, 234, 196, 243, 244, 370.

Heracleon, 253, 284.

Her.

A TERTULLIANO CITATORUM. Lib.IV.c.3. 277

- Hermogenes Africanus, 242, 244, 324, 325, 327.
Hermogenes Apostolicus, 231, 265, 396, 691.
Herodianus, 249.
Hymenæus, 231.
Lucanus, 253, 380.
Marclon, Stoicus 232, 234, 242, 244, 245, 246, 248, 253, 254, 358. in quadam Epistola, 359, 360, 361, 362, 431. in Epistolis, 443. in Antithesibus, 475. in libro Apostolico, 476. 480. in Evangelio, 492. in Antithesibus ex Evangelio, 501. & seq. ex libro Apostolico, 575. & seq. defertor continentiarum Marcionensis. 242.
Marcus, 253. Magnus, 284.
Menander, 249. Magnus Samaritanus, 249. 382.
Monarchiani, 640.
Montanus, 254.
Nicolaus & Nicolaitæ, 244. 250. 452.
Nigidius, 242.
Ophitæ, 250.
Pharisei, 249.
Phileteus, 231.
Philumena Apellis, 232, 242.
Phygellus, 231, 396, 691.
Praxeas, 255.
Proclus, seu Proculus. 254.
Prodicus, 633, 636.
Ptolemæus, 253, 284, 293. in Miscellanea, 295.
Quintilla, 255.
Sadducæi, 243, 246, 358, 376, 405, 466.
Saturnius, 149, 325.
Secundus, 253, 284, 303.
Tgm. II.
- Settoitæ, 251.
Simon Magus, 234, 244, 249, 337.
Tatianus, 254.
Theodotus Byzantius, *ibid.*
Theodotus Coriarius, *ibid.*
Theotimus, 290.
Valentinus, Platonius 232, 234, 242, 243, 245, 246, 248, 252, 289. &c. *usque ad libri finem adv. Valentinianos*, 304.
Ejus libri Sophia, 249. 253.
Evangelium, 375, 358, 370, 372, 379, 424, 433, 514, 627, 633, 636, 639, 659.
Valentiniani, 289, 291. 325. 616, eorum Commentarii 427.
Victorinus. 155.

IV. EORUM QUI DE DIIS scripserunt, rebusque ad sacra pertinentibus.

- A** Ntiphon de somniis, 347.
Artemon de somniis, *ibid.*
Callimachus de Coronis, 124.
Claudius Saturninus de Coronis liber, origines, causas, species & solemnitates earum edifferens, 24. 127. 128. 129.
Cratippus de somniis, 347.
Diodorus, 124.
Dionysius Rhodius de somniis, 347.
Epicharmus de somniis, 348.
Harpocrarion, 124.
Hermateles, sive Termateles, de Circensibus ludis, 93.
Hermippus Beritensis omnem historiam somniorum cum suis originibus, & relatoribus quinione voluminum satisf.

tiatissime exhibuit, 347.
 Histrionum litteræ, 16.
 Leo Ægyptius de Coronis, 124.
 Musæus, 305.
 Nicander de Oraculis, 356.
 Numa Pompilius, 247.
 Pherecydes de Saturno, 124.
 Philochorus Atheniensis, 347.
 Pindarus, 15. 124.
 Piso de Ludis, 92.
 Serapion de somniis, 34.
 Strato Lampfacenus, 347.
 Timæus de Ludorum origine,
 92.
 Varro Romanus Cynicus, 16,
 92.

V. MAGORUM.

Berenice, 355.
 Damigeron, *ibid.*
 Dardanus, *ibid.*
 Nestabis, *ibid.*
 Hostanes, *ibid.*
 Thyphon. *ibid.*

VI. MEDICORUM, MATHEMATICORUM, & PHYSICORUM.

Andreas, 319.
 Apollodorus, 317.
 Apollonophanes, 315.
 Archimedes, *ibid.*
 Asclepiades, 316, 317.
 Chrysippus, 317.
 Diocles, 316, 318.
 Erasistratus, 316, 328.
 Harpocraton, 124.
 Herophilus, qui sexcentos ex-
 secuit ut naturam scrutare-
 tur, 312, 316, 328.
 Hicetius, 327, 328.
 Hippocrates, 316, 328.

Mercurius Trismegistus, ma-
 gister omnium Physicorum,
 296.

Nicander lib. de venenatis be-
 stiis, 616.

Soranus Methodicæ medicinæ
 instructissimus auctor, ple-
 nissime super Anima com-
 mentatus, quatuor volumi-
 nibus, 309, 315, 316, 328.
 345.

Strato Physicus, 316.

VII. PHILOSOPHORUM.

Anesidemus de Anima, 311;
 316.

Albinus Platonicus, 331, 332.
 Anacharsis, 2.

Anaxagoras de Deo, 314, 343.

Anaximander, 132, 139.

Anaximenes de Anima, 311,
 439.

Apollonophanes de Anima, 315.

Aristodemus, 346.

Aristophon, *ibid.*

Aristoteles in Dialectica, 232,
 de Anima, 306, 307, 315,
 316, 343, 346, 347, 380.

Arius, 352, 353.

Callinicus in Oratoribus, 45.

Cebes in Pinace, 246, de Ani-
 ma, 305.

Chrysippus de Divinatione, 82,
 de Anima 303, 315.

Cleanthes, 21, de Anima, 307,
 329.

Cratippus, 347.

Critias de Anima, 307.

Critolaus Atheniensis de Ani-
 ma, *ibid.*

Critolaus Peripateticus, *ibid.*

Democritus de Anima, 315, 316,
 de Somno, 343.

Dictar.

A TERTUL. CITATORUM. Lib. IV. c. 3. 279

Dicæarchus Messenius de Anima libris tribus, 316.
 Diogenes Cynicus 35, de morte, 45.
 Diogenes Cyrenæus, seu Smyrnæus, 16.
 Empedocles de Anima, 306, 307, de Amiticia & inimicitia, 310, 316, 317, 318, 334, de Somno, 343, 352, 579.
 Epicharmus, 347.
 Epicurus, 34, 39, 138, 232, 292, de vacuo & inani, 295, de Anima, 306, 307, 316, in Epistola ad Menecæum, 343, de Somniis, 346, 379, 449, 522, 613, 682.
 Epicurei, 232.
 Eubulus de Anima, 307.
 Heraclides Ponticus de Anima, 311.
 Heraclitus de Igneo Deo, 232, Lib. de natura, 306, 307, 311, 316, 318, 475.
 Hipparchus de Anima, 307.
 Hippon de Anima, 307.
 Menedemus providentiæ vindex LXXII. interpretes suscepit 19.
 Mercurius Ægyptius, 305, 331, 296, in Asclepio, 335.
 Moschion, 316.
 Nigidius, 242.
 Panætius de Anima, 315.
 Parmenides de Somno, 343.
 Pherecydes Pythagoræ magister, 305.
 Phædo, *ibid.*
 Plato, 23, 25, 26, 132. Alcibiades 307. Critone. 307. Gorgia 307. Hipparcho 307. Lachete 307. Legibus 323. 329.

Parmenide de ideis. 320, 321, 327, 328, 350, Phædone, 379, 318, 319, 325, 327, 344, 348, 350, 352, 353, 379, 381, 439, Phædro 305. 307, 310, 315, 216, 319, 327, 352. Philebo 316, Politia 350, Protagora 307, de Rep. 317. seq. 344, 348, 350, in Sophista 306, 307, Symposio 307, Theæteto 319. Timæo 36, 312, 314, 316, 320, 321, 323, 325, 352.
 Posidonius de Anima, 315.
 Protagoras, 317.
 Pyrron, 45.
 Pythagoras, 42, Samius Sophista, 331, 352, 379.
 Socrates, 23, 40.
 Stoici 232. &c.
 Strato Physicus, 316, de Somno, 343, 349.
 Thales de Anima, 307, 439.
 Xenocrates de Anima, 307, 316.
 Xenophanes de somno, 343.
 Zenon Cittieus, 21, 232. 306, 315, 338, 439.

VIII. HISTORICORUM.

Ægyptiorum, Chaldæorum, Phœnicum archiva, 19.
 Alexander Polyhistor, 134.
 Apion, sive Appion, 19.
 Aristæas de 70, Interpretibus, *ibid.*
 Berosus Chaldæus, *ibid.*
 Challisthenes, 346.
 Cassius Severus, 12.
 Charon Lampfacenus Herodoto prior, 346.
 Cornelius Nepos, 12.
 Cornelius Tacitus in Commentariis, 6, 17, in historiæ Romanæ

- manæ lib. 5. mendaciorum loquacissimus, *ibid.*
 Ctesias, 11.
 Demetrius Phalereus Bibliothecæ Ptolemæi præfatus, 19.
 Grammaticorum probatissimus, *ibid.*
 Diodorus Siculus, 12, 124.
 Dionysius Afer, 134.
 Ephorus, 346.
 Euphorion, *ibid.*
 Fenestella in Annalibus, 303.
 Græcorum Annales, 19.
 Heraclides, 346, 356.
 Hermotimus, 305.
 Herodotus, 10. in Clio, in historiis, 346. in Melpomene, 349, 356.
 Iromus Phœnix, Tyri rex, 19.
 Josephum in libris contra Apionem imitatur Tertullianus, *ibid.*
 Juba rex, *ibid.*
 Manethon Ægyptius, *ibid.*
 Menander Ephesus, *ibid.*
 Nestor in Coceto, 295.
 Nymphodorus, 356.
 P. Pilatus Epistola ad Tiberium, 6, 22.
 Pisistratus Bibliothecarum studiosus, 19.
 Plinii Secundi pleraque imitatur ex libris historiæ naturalis.
 Plutarchum de Placitis Philosophorum imitatur Tertullianus plerisque locis.
 Ptolemæus Mendesium, 19. Miscellanea 124.
 Ptolemæus Philadelphus eruditissimum studio Bibliothecarum Pisistratum æmulatus, 70. Interpretibus transferenda in linguam Græcam Biblia tradidit, 18, 19. Bibliotheca ejus apud Serapeum, *ibid.*
 Salustius, 323.
 Silenus, Phryx, 132, 278, 305.
 Strabo 346.
 Svetonius Tranquillus, 6. eum imitatur Tertullianus, 92, in Nerone, 345, 633.
 Thallus, 12, 19.
 Traiani rescriptum ad Plinium, 2, 3.
 Vitellius in commentariis, 347.
 Zeno Eleates, 45.
- IX. ORATORUM, POETARUM, & Grammaticorum.
- A** Ccii patina, 295.
 Æsopus in Fabulis, 295.
 Aratus in Phænomenis, 627.
 Cato senior, 134.
 Catullus Mimographus in Laureolo, 296.
 Cebetis Pinax ex Virgilio, 246.
 Cicero seu M. Tullius, 138. in Tusculanis 45. de Oratore, 326.
 Comicus incertus, 138, 323.
 Demetrius Phalereus Grammaticorum probatissimus, 19.
 Demosthenis Græcus versiculus, qui fugiebat, rursus præliabitur, 696.
 Diogenes Comicus, 18.
 Ennius 291, 336.
 Epicharmus Comicus, 312.
 Hesiodus de Pandora, 124.
 Poeticus Pastor appellatus, *ibid.* 295.
 Homerus in Odysseis 129, 291, 346. in Iliad. 354.

Home-

Homerocentones, 246.	phosibus, 295.
Hostilius Comicus, 16.	Pacuvius, 133.
Laberius Mimographus, 131. 42.	Phosphorus Rhetor, 293.
Lentulus Mimographus in Ca-	Poeta incertus in Tragœdia Cer-
tinienfibus, 16. 135. 136.	beri, 124.
Lucretius lib. 1. de rerum natu-	Seneca, 14 in Fortuitis, 45, quem
ra, 308.	sæpe nostrum appellat. 343.
Menandes Comicus in Fulloni-	379.
bus, 349.	Sophocles Tragicus, 347.
Neoptolemetus Tragœdus, 347.	Theopompus Comicus, 278.
Novius Comicus in Fullonibus,	Tragœdia Oedipus, 11.
135.	Virgilius in Æneide, 349.
Ovidius Geta in Medea Tragœ-	Virgiliocentones, 246.
dia ex Virgilio, in Metamor-	

Irenæus latine scripserit an Græce dubitatum est à magno Erasmo. Græce primum, deinde Latine scripsisse putarunt Possivinus & Fevardentius. Latine ab auctore fuisse exaratos libros V. de hæresibus videtur etiam innuere Cassander p. 4. Liturgicon & Vavassor p. 287. libri de ludicra dictione. Livius vero Galantes p. 19. comparationis Theologiæ Christianæ cum Platonica Irenæum inter latinos Patres satis celebratum appellat. Vicissim in indice sive ut scribit ille *catalogo* auctorum qui operi præfigitur, Arnobium videas Græcis Ecclesiæ doctoribus perperam annumerari: Alii versionem Irenæi nec ab ipso tamen profectam Irenæo nos habere recte agnoscetes, interpretem Tertullianei ævi esse existimant, qui nihil aliud afferunt probationis loco, nisi quod ante Augustinum scripsisse videatur, contra quod multa objici possunt, ut ait Pearsonius parte 2. Vindiciæ Ignatii pag. 169. At enim Græce scripsisse Irenæum & longo tempore interjecto post Annum C. 385. occasione Priscillianistarum illam quam habemus versionem nescio quo auctore concinnatam esse ostendit H. Dodwellus diss. V. in Irenæum, cujus novam editionem tum meditabatur Vir Doctissimus. Interim luculentam ejusdem pii & antiqui scriptoris *Exdæm* debemus Clarissimo Viro Joanni Ernesto Græbio Oxon. 1702. fol. Utinam Græca quæ alicubi in Orientis Bibliothecis dicuntur delitescere, tandem in dias luminis auras proferantur.

IV. IN SEculo TERTIO M. Minutius Felix * Hujus Laurentio lib. I. cap. 11. & V. 1. institut. & Hieronymo pluribus locis atque Eucherio laudati, princeps editio est Romana cum Arnobio 1542. fol. à Fausto Sabæo Brixiano ad Vaticanum codicem.

cis fidem facta, quem Leo X. Francisco I. Regi Galliarum dono dedit. Inde securæ Basileenses ex *Sigismundi Gelenii* recensione 1546. & 1560. Heidelbergensis 1560. 8. & Francof. 1610. 8. *Francisci Balduni*, (a) qui primus cum Morillonæ apud Adr. Junium III. r. animadversorum, observavit esse librum singularem alterius scriptoris, non ut priores editiones venditarent, octavum Arnobii. Hinc ex *Fulvii Ursini* castigatione (Petri Giaeconii schedis adjuti) prodit Rom. 1583. 4. Et cum *Jo. Wovveri* eruditis notis Basil. 1603. 8. addito S. Cypriani libro de vanitate idolorum; *Geuerb. Elmenhorstii*, Hanov. 1603. 8. & Hamb. 1612. fol. De similitudine super Minutio edito Elmenhorstii ac Wovverii, confer Joseph. Scaligeri Epist. 257. 260. seq. Laudat Elmenhorstium Barthius pag. 296. Adversar. *Desiderii Heraldi*, Paris. 1605. 8. 1613. 4. cum Tertulliani Apologetico & 1615. 4. cum Arnobio

Omitto editiones in Bibliothecis Patrum, nec non Oxoniensem quam memorat Petrus Antonius Buchardus, Slesvicensis in diss. de Minucio quam thesibus ex ejus libello-excerptis & Chrestomathia Minuciana præmisit, & præside B. D. Christiano Kortholsto habuit Kilon. 1685. Nic. Rigaltii (b) Paris. 1643. 4. & 1645. cum Firmico; & 1666. fol. per *Philippum Priorium*, cum Cypriano, Arnobio, Firmico, & Commodiano: & cum Cypriano de Idolorum vanitate, & Wovveri Firmico Lugd. B. 1645. 12. Cum notis Variorum curante *Jac. Oiselio*, Lugd. Bat. 1652. 4. 1672. 8. Oxoniæ 1678. cum notis Nic. Rigaltii *Giornale di Roma* 1679. p. 137. Cum notis *Christoph. Cellarii*, Halæ Sax. 1699. 8. Cum notis Rigaltii & selectis Variorum novisque V. C. *Joannis Davies* Cantabrig. 1707. 8. Cum integris Wovverii, Elmenhorstii, Heraldi & Rigaltii notis, aliorumque hinc inde collectis edente *Jac. Gronovio* qui emendationes & explicationes suas, tum libellum S. Cypriani qui Minutii vestigiis insistit, de idolorum vanitate, & Firmicum de errore profanarum relig. adjecit, Lugd. Bat. 1709. 8. *Acta Erudi. Tom. 4. supplem. pag. 423.* Denique ex secunda *Jo. Davisi* recensione cum Variorum notis excusus est Cantabrigiæ 1711. 8. addito Commodiano. *Memoirs of. literature Tom. 1. pag. 353. Mem. de Trevoux 1711. pag. 888.*

Gallice Perroto Ablancurtio interprete Paris. 1646. 12. 1662. 12. & 12.

(a) Nonnulla in Balduni editione reprehendit Lud. Carriolib. 1. emendat. c. 18.

(b) Sarrauius p. 69. Epist. *Eruditissimi Rigaltii Minucius Felix sub prælo sudat. Miratur ex una Mstro Regio tot diversas editiones produisse. Videt tamen illa quæ carorum deligentiam effugerunt, Scilicet solus transio vultures.*

& latinis à regione positus Lips. 1689. 12. *Anglice* Lond. 1682. 8. Belgice per M. Gargonum Vliſſingæ 1712. 8. Hypocriticus Minucianus Joannis Meursii cum Critico ejus Arnobiano prodit Lugd. Bat. 1598. 8. & in edit. posteriore cum notis Var. Lugd. B. 1672. 8. Minucium ab Erasmo editum, cave credas Dupinio, qui etiam falsus est quando impingit Minucio quod animas simul cum corporibus mori docuerit. Longe enim alienum se ab hoc errore fuisse demonstrat cap. 34.

Antiquiorem quam vulgo creditur Minucium extremis Marci Antonini temporibus scripsisse persuasit sibi Henr. Dodvvelsus III 16. diff. Cyprianic. Et Blondellus libro Gallice edito de Eucharistia pag. 119. Minutium æqualem facit Frontois qui M. Antoninum docuit circa A.C. 160. Salvianum nonnulla Minutii esse imitatum observat Rittershusius. Locum insignem Minutii de versibus sive fulcris, Dianæ simulacro apponi solitis illustravit Lucas Holfstenius in singulari diff. symbolice Dianæ Ephesiz statuz à Claudio Menetrejo, cimeliothece Barberinæ præfeco expositæ Rom. 1688. fol. Eam Iac. Gronovius in tomo VII. thesauri Græcar. Antiquit. pag. 393. & in sua Minutii editione integram exhibuit pag. 209.

Index scriptorum à MINUCIO FELICE citatorum,
ex editione JAC. OIZELII A. 1652.

A lexander Magnus pag. 22.	Diogenes Apolloniates 19.
Anaximenes 19.	Diogenes Babylonius 20.
Anaxagoras pag. 19.	Ennius 29.
Anthisthenes 20.	Epicurus & Epicurci 20. 38.
Antonius Julianus 37.	Evhemerus 22.
Apolloniates Diogenes 19.	Flavius Josephus 37.
Arceſilas 13. 43.	Fronto Cirtensis 9. 35.
Aristo Chius 21.	Heraclides Ponticus 20.
Aristoteles 20.	Hesiodus 20.
Carneades 13. 43.	Homerus 20.
Cassius, Historicus 24.	Hostanes magnus 30.
Chrysippus 20.	Fl. Josephus 37.
Cirtenus, id est Fronto 9. 35.	Mantuanus, Maro, Virgilius
Cleantes 20.	29.
Democritus 20.	Memoriæ, scripta memorialia
Demoſthenes 29.	7. 35.
Diagoras Melius atheus 8.	Nepos historicus 24.
Diodorus 24.	Orpheus 20.

Per-

Perseus 22.

Plato 21, 23, 24, 30, 38.

Prodicus Chius 22.

Pyrrho 43.

Pythagoras 20. 38.

Simonides melicus 13. 43.

Socrates 12. notatus 29. scur-

ra. 43

Speusippus 20.

Stoici 20. 38.

Strato 22

Terentius Comicus 20.

Thales Milesius 19.

Thallus 24.

Theodorus Cyrenæus 8.

Theophrastus 20.

Virgilius Maro Mantuanus 19.

Xenophanes 20.

Xenophon 20.

Zeno Cittienfis. 20.

De fato cum pauca dixisset cap. 36. Minutius, subjungit: *Ac de fato satis, vel si pauca pro tempore, disputaturi alias & uberiorius & plenius.* Atque ut testatur Hieronymus c. 58. de scriptor. Eccles. olim sub Minutii nomine ferebatur liber *de fato vel contra Mathematicos* sive Astrologos, qui cum sit & ipse disertus & minimis, non mihi videtur cum superioris libri stilo convenire. Idem Epistola ad Magnum: *Minutius Felix causidicus Romani fori in libro cui titulus Octavius, & in altero contra Mathematicos, si tamen inscriptio non mentitur auctorem, quid gentilium literarum dimisit intactum.* In antiquis Honorii editionibus lib. 1. de script. Eccles. cap. 59. male excusum *de facto* pro *fato*.

Thascius Cæcilius Cyprianus ex edit. præclara Jo. Felli Oxoniensis Episcopi cum Annalibus Cyprianis Pearsonii Oxon. 1682. fol. Bremæ 1690. Amst. 1699. ubi & Henr. Dodwelli dissertationes Cyprianicæ exhibentur, quæ Oxonii quoque seorsim prodierunt 8. fol. * *S. Cypriani* (a) vitam, qui A. C. 258. Martyrium pro Christo fortiter sustinuit, scripsit Pontius ipsius Diaconus, quæ exstat apud Surium 14. Sept. & in Cypriani editionibus. Pontii acta Martyrii apud Baluz Tom. 2. Misc. pag. 124. E recentioribus accurate præ cæteris de Cypriano Jo. Pearsonius in annalibus Cyprianicis, Tillemontius Tom. 4. memor. Hist. Eccles. & auctor vitæ Cypriani sex libris Gallice editæ Paris. 1714. 4. de quo acta Erud. 1718. pag. 293. Journal des Savans

(a) Aliis 1) Cyprianus Antiochenus sub Diocletiano passus Nicomediz de quo Eusebius apud Photium Cod. 184. Nazianzenus Orat. 18. Surius 6. Sept. Goar ad Eucherolog. pag. 719. Marbodeus Redonensis pag. 1513. Opp. Edmund Martene Tom. 3. thesauri novi anecdotor. &c. 2) Cyprianus Brixienfis de quo Acta Sanctor. Tom. 2. April. 21. pag. 849. 3) Cyprianus Petragorici Abbas de quo Gregorius Turonensis de gloria Confessorum cap. 100. 4) Abbas Cyprianus cognomento Cuculas de quo Moschus in prælo spiritali cap. 122. 5) Cyprianus Cæsarii Arelatenfis discipulus, & vitæ ejus scriptor circa A. 546. apud Surium 29. August. 6) Cyprianus Cordubensis seculo X. de cujus scriptis genuinis, & supposititiis Nic. Antonius lib. 6. Bibl. Hispan. vet. c. 7.

vans 1717 pag. 429. 491. Non contemnenda etiam de Cypriano collegit auctor Observatt. Miscellanearum editarum Lipsiæ Germanice A. 1717. 8. Tom. 3. pag.167. seq.

Cypriani Epistolæ & tractatus Rom. 1471. fol. per Conradum Sveynheym & Arnoldum Pannartz, (in Bibl. Jo. Mori, Episcopi Eliensis) & eodem anno Venetiis per Vindelinum Spirensem, fol. (in Bibl. Leidensi, Telleriana aliisque.) Falluntur enim qui Spiræ A. 1471. Cyprianum impressum esse tradunt, Joh.Suabertus, Jo. de la Caille, Cornelius Beughem, Jo.Fellus, Guil.Caveus, & Auctorum Eruditorum scriptores A.1683.p.41. Vide Mich. Maittaire Annales typograph. pag. 89. & Dan. Maichellium de Bibliothecis Parisiensibus pag. 89. Cypriani opera sine loco & anno, fol. Paris. 1512. 4. per Bertoldum Remboldum, cum præfatione Roberti Fortunati, Maclonienfis, & C. de P. ad Jac. Grafolarium, civem Venetum. Cum notis *Erasmi* in loca quædam & præfatione ejus (data Lovan. 1519.) quæ inter Epistolas Erasmi lib. XXVIII. 6. edit. Lond. legitur Basil. 1520. fol. & 1525. fol. apud Frobenium & 1540. fol. & 1558. Lugd. 1528, 1537. apud Seb. Gryphium 2. Vol. 1544. 1550. 8. Coloniz 1520. apud Henricum Alopecium. Antverp. 1541. 8. ex Erasmi editione. Venet. 1547. 8. Parisiis 1541. fol. apud Arnulphum Langelier, editio mire interpolata & contaminata licet repurgationem jasset in titulo, qua de re Pamellii querelam habes apud Caveum. Coloniz 1544. apud Quentelium cum notis *Henr. Gravii*. Coloniz 1549. Rom. 1563. fol. per *Paulum Manutium* (a) qui Epistolarum librum quintum addidit. In hac editione multa è MS. antiquissimo Veronensi emendavit Latinus Latinus, qui nomen suum adscribi noluit, quod Manutius contra Codicum Mss. fidem aliqua retinisset, alia addidisset. Vide vitam Latinii pag. 6. & Jo. Rainoldi colloquium cum Harдро p 328. seq. Voetium desperata causa Papatus pag. 494. 517. Dallæum de usu Patrum p. 83. seq. Tamen & Latinus Epistolam Firmiliani in ea omisisse se testatus est in qua Stephanus Episcopus Rom. perstringitur. *Ego*, inquit Latinus pag. 177. Bibl. sacro profan. omisi, non Manutius, cum majorum exempla secutus, tum petulantiam hominis detestatus. Paris. 1564. fol. ex *Guill. Morelli* emendatione cum præf. Hadr. Turnebi. In hac editione, Epistola Firmiliani restituta.

Cum

(a) Hæc editio Parisiis in Bibl. S. Genovesæ servatur collata cum Vaticanis codicibus quatuor, nec non Veronensi, & Neapolitano, manu Joh. Coremelli (Corbinelli) nobilis Florentini, teste Dan. Maichello pag. 90. de Bibliothecis Paris. Eadem fuit in Bibl. Telleriana p. 20.

Cum notis *Jacobi Pamelii*, Antvverp. 1568. 1589. fol. Paris. 1574, 1593, 1603, 1616, 1633, 1644 & Colon. 1617, 1632. *Latini Latini* observationes ad Pamelianam Cypriani editionem leguntur in ejus Bibliotheca sacro profana pag. 171--181. Cum notis Pamelii & *Simonis Goulartii* ad eas observationibus Genev. 1593. fol. Goulartium bene in Cyprianum scripisse monet Scaliger in Scaligeranis p. 153. Cum notis eruditae *Nic. Rigaltii* Paris. 1648. fol. Cum notis Rigaltii, selectisque aliorum & *Philippi Priorii* Paris. 1666. fol. adjunctis Cypriano scriptis Minucii Felicis, Arnobii, Commodiani, nec non Firmico de errore profanarum religionum. Journal. des Sav. 1666. pag. 72. Cum Annalibus Cyprianicis *Joannis Pearson*, & notis præclaris *Joannis Felli* Oxon. Episc. qui veteres editt. & Codices MSS. consuluit, Oxon. (a) 1682, fol. è theatro Sheldon. editio nitida & luculenta recusa Bremæ 1690. & Amst. 1699. fol. additis utrinque *Henrici Dodvvelli* XIII. dissertationibus Cyprianicis, quæ separatim viderant lucem Oxon. 1684. 8. *Tomæ Iamessii* Cyprianus redivivus Lond. 1600. 4. è quo Possevinus Tom. 1. apparat pag. 396. seq. exhibet Varias lectiones & emendationes libri de unitate Ecclesiæ ex quatuor Mss. Angl. Confer Rich. Holdsvvorth prælect. theolog. 36. pag. 314. Voetium desperata causa papatus pag. 314. Crenium VII. animadvers. pag. 68. & Riveti criticum sacrum II. 4.

S. Cypriani Epistolæ ordine Pameliano locatæ, ex editione Goulartiana in sectiones divisæ, & cum S. Augustini ad Cypriani argumenta de baptismo hæreticorum (b) responsionibus suo loco subjunctis, variis etiam Pamelii, Rigaltii, aliorumque lectionibus & conjecturis, Gratiani in decreto, Lombardi in libris sententiarum, ac Thomæ Aquinatis in summa Theologiæ, allegationibus in margine notatis, indicibusque separatim editæ cura *Luæ Friderici Reinbardi*, Theologi Altdorf. 1681. 4. Vide D. Jo. Fabricii Theologi Helmst. Bibliothecam Tom. 4. pag. 113. *Lettres choisies de Cyprien aux Confesseurs & aux Martyrs*, avec des remarques Amst. 1688. 12. par. Mr. Jaques l'Enfant.

Cypriani Opera Germanice per Melchiorum Ambach, Norimb. 1553. fol. *Gallice* par Jaques Tigeon, Angevin Paris. 1574. fol. vide Verderii Bibl. Gallicam p. 140. Par Mr. Lombert, avec des

(a) Acta Erud. 1683. p. 41. Bibl. universelle Tom. 12. pag. 107. seq.

(b) Non obstante de rebaptizatione hæreticorum errore nihilominus in Ecclesia semper pro sancto habitus Cyprianus. Adi Jo. Launoium lib. VIII. Epist. 15. Festum honori ejus consecratum *Xxxviii*. Vide Meursium, Suicerum, Cangium in hac voce. Evangelium IV. 16. Niceph. XVI. 12. & Procopii I. 21. Vandal.

des remarques & la vie de ce Pere. Paris. 1672. 4. *Anglice* à Nathanele Marshall, cum notis. Lond. 1717. fol. *Aſta* Erud. 1718. p. 145.

Præter *Favrium* Theologum Sorbonicum (de quo Rich. Simon *Bibliothèque Critique* T. 2. pag. 213. seq.) novam Cypriani editionem paravit (a) *Baluzius* collatis Codicibus Mss. XXXIV. Vide *Memorias Trevoltinas* A. 1709. pag. 300. *Journal des Savans* 1716. pag. 90. 231.

Liber de Idolorum vanitate, sæpius editus cum Minutio Felice, ut supra in Minucio dixi. *De bono patientiæ* cum notis Jeremiæ Stephani, Oxon 1632. 8. *Liber de unitate Ecclesiæ* recusus etiam in Joh. Thomæ de Rocaberti, Archiepisc. Valentini Bibliotheca maxima Pontificia quæ tomis XXI. lucem vidit Rom. 1695-1699. fol. volumine sexto. Et cum S. Augustini libro ejusdem argumenti Helmst. 1657. 8. præmissa D. Georgii Calixti introductione, edente filio D. Frid. Ulrico Calixto. *Libellus de Oratione Dominica* ex Faerni Codice recensitus legitur in Operibus Stanislai Hosii Tom. 1. p. 231. seq. Svecice vertit Jo. Grosch, Pastor Coburgensis Rostoch. 1615, 8. Hispanice Diaconus Martinez, S. I. *Libellum de mortalitate*, quem præter rem Cypriano Sandius abjudicat, Combesius recudi curavit in Bibliotheca Concionatoria, & cum notis separatim vulgavit Jenæ 1681, 12. Bartholomæus Francus, Minister Ecclesiæ Neostad. ad Orilam Laudantur in Ephemeridibus literariis Paris. A. 1682. pag. 59. Gallice prodiit Paris. 1653. 12. *Epistolam ad Stephanum Papam*, Cypriani non esse contendit Launojus parte altera opusculorum de duobus Dionysiis (confer B. D. Antonii Reiseri Launojum confessorem pag. 795. seq.) sed non sine causa aliter videtur Menardo, Rigaltio, Fello, Lomberto, Pascasio Quesnello diff. V. ad Leonem M. Natali Alex. Etiam du Pinio aliisque. Vide Hugonem Mathoudum de vera Senonum origine Christiana pag. 365. seq. & Itrigii Observat. IV. ad supplementum Clementis Alex.

De laude Martyrii ad Moysen & Maximum Cypriani esse non dubitat qui in Bibl. Concionatoria exhibet Combesius. De libro de opere & elemosynis, Urbani Regii judicium prodiit Francos. 1545, 8. De Genesi, Sodoma, & Ligno vite, quæ carmina male ad Cyprianum auctorem referuntur, dixi supra lib. I V. capit. 2. Librum de spectaculis Cypriano abjudicat Jo. Fellus: Huertius in Origenianis pag. 277, librum de singularitate clericorum. Sine magna causa, opinor, per-

(a) Hæc editio Baluzii postuma prodiit cura Benedictinorum anno demum 1727.

perinde ut *librum testimoniorum ad Quirinum* idem Erasmus, & ad Josuam p. 99. Andreas Masius, quem præter alia argumenta satis Hieronymi, Augustini, Gennadii, Bedæ aliorumque veterum testimonia Cypriano vindicant, ut præter Felium probavit Bullus pag. 220. defens. fidei Nicænæ. Librum de *Cardinalibus Christi operibus* Paris. 1500, editum Cypriani non esse probavit Jo. Dallæus II. 39. de scriptis Dionysii & Ignatii, atque recentiores editiones restituerunt vero auctori Arnoldo Carnotensi, Abbati bonæ vallis Ord. Benedictin. circa A. 1162. de cuius scriptis videndus Casimirus Oudinus in opusculis veterum Galliæ & Belgii scriptorum.

Petri Heylini Cyprianus Anglicus huc minus spectat, est enim historia de vita & morte Gvil. Laudi, Cantuariensis Archiepiscopi, edita Anglice Lond. 1668: fol. Laudus capite truncatus 10. Jan. 1645. Entretien sur la bonne conduite, tirez de S. Cyprien, Paris 1644, 4. Oratio Cypriani cum duabus Nazianzeni versa Italice ab Annibale Caro Venet. 1569, 4. Tertuliani & Cypriani theosophia, fidei antiquæ & vitæ vere Christianæ tradens documenta, per Hermannum Rhatmannum, Vviteb 1619, 4. Vita Cypriani Paris. 1566. 8. Vir celeberrimus Montfauconus in Diario Italico pag. 75. ex fide possessoris narrat Venetiis in Bibliotheca D. Tarvisiani in Codice Ms. recenti extitare quasdam Cypriani Epistolas non editas. Idem Montfauconus insignem Cypriani Codicem sæculo exaratum sexto vel septimo memorat extare in Bibl. Coisliniana pag. 241. Codicis Remensis auctioris meminit Rigaltius notis in Epist. ad Rogatianum, ex quo Colomesius putat Hincmarum Tom. 1. p. 356. auctiora citasse verba ex Epistola ad Iubajanum: *Servatur à nobis patienter & firmiter caritas animi, collegii bonor, vinculum fidei & concordia sacerdotii*. Sed quæ apud Hincmarum sequuntur, illius esse puto, non Cypriani verba: *& quantum ex nobis est cum omnibus hominibus, & etiam cum his qui oderunt pacem, habere pacem desideramus. Unumquemque vero sua conscientia conveniat, & ab Ecclesiastica pace nemo se, quod non optamus, sejungat.*

Index eorum ad quos scribit S. Cyprianus.

Antoniano Epist. 55.
Cæcilio 53.
Caldonii Cypriano 24.
Caldonio Cypriani 25. Eidem
cum aliis 41.

Ejusdem clero Carthag. 42.
Celerini Luciano 21.
Clero Carthag. 5, 11, 12, 14,
16, 18, 19, 26, 29, 32, 34,
39.

Clero

- Clero, & plebi Carth. 4. 38, 39, 81.
Confessorum Cypriano Epist. 23.
Cornelii Papæ eidem 45, 46, 47, 48, 51, 52, 59, 60.
Cornelio Synodi Africanæ 57.
 ad *Demetrianum* gentilem blasphemum liber pag. 185.
 ad *Donatum* liber de gratia Dei.
Epidero, & plebi *Assuritanorum* Epist. 4.
Eucratio 4.
Felicio cum aliis Cypriano 79.
Fido 64.
Firmiliani Cypriano 75.
Florentio Pupiano 86.
Fortunato, & aliis 56.
Furnitanorum Clero, & plebi 1.
Hispaniarum Clero, & plebi 1.
Januario, & aliis *Numidis* 62. 70.
Jubaiano 73.
Lapis 33.
Luciani Celerino 22.
Lucio Papæ 61.
Lucii Episcopi, & aliorum Cypriano 53.
Magno 69.
Martyribus, & *Confessoribus*, 10, 15.
Maximo & aliis Epist. 46.
Maximi & alior. Cypriano 53.
 lisdem Cypriani 54.
Moyli, & *Maximo* cum aliis, 28. 37.
Eorundem Cypriano 31.
Nemesiano, & aliis 76.
Ejusdem & aliorum Cypriano 77.
 Plebi *Carthaginienſi* 17. 43.
Pompejo 64.
Pomponio 4.
Quinto 71.
 ad *Quirinum* libri tres testimoniorum adversus *Judæos* p. 17.
Rogatiano Episcopo Epist. 3.
Rogatiano cum aliis 6.
Rogatiano Presbytero cū aliis 13.
Romani Cleri Carthag. Clero 8.
Romano Clero Cyprianus, 9. 20. 27. 35.
Ejusdem Cypriano 39. 36.
Stephano Papæ 68. 72.
Successo 80.
Thibaritanæ plebi 58.

Arnobii Oratoris, gente Afri libri VII. adversus Nationes, quas circa annum U. C. 1050. h. e. CHRISTI 298 scriptisse se innuit p. 94. editionis præstantissimæ, Salmasianæ * *Arnobii*, quem Ecclesiasticorum scriptorum Varronem vocat Vossius lib. I. cap. 9. de analogia, prima editio est Romana Fausti Sabæi Rom. 1542. fol. apud Franciscum Priscianensem. Hanc secutæ aliæ: Ex *Sigismundi Gelenii* castigatione. Basil. 1546. 1560. 8. *Tertullianus* & *Arnobius* ex recensione *Renati Laurentii de la Barre* Paris. 1580. fol. cum notis. Cum *Theodori Canteri* notis Amst. 1582. 8. (male 1532. in Catalogo Bibl. Tellerianæ pag. 32.) *Ueberiores* Commentarii quos notis ad librum sextum *Canterus* promittit, numquam lucem viderunt. Ex *Canteri* emendatione (sine notis) in Bibliotheca Patrum Colon. 1618. Tom 3. & in supplemento *Morelliano* Parisiæ 1639. Tom. 1. Ex emendatione *Fulvii Ursini* Rom. 1583. 4.
 Tom. II. T De

De qua editione Possevinus Tom. 1. apparet. *Arnobius* cum adhuc ethnicus ad *CHRISTI* fidem oculis inspirationibus urgeretur ab Episcopis Africa, Baptismi sacramentum petiit: cumque illum rejecissent, veriti quin illuderet Christianam religionem, quam easens oppugnauerat, obtulit eis in argumentum sinceritatis suae tanquam fidei obsides praestantes illos quos habemus libros, quos cum Jo. Baptista Sigecellus, qui postea Episcopus Faventinus à Pio IV. Pont. Max. factus est, correxisset ac restituisset, Germani aliqui averse à Catholica fide non tam sanarunt quam immutarunt pro libito, ut vix antiquae lectionis vestigium pluribus in locis reliquerint. Quod incommodum cum Petrus Ciacconius Hispanus vir eruditus animadvertisset, praclaris correctionibus illustratum *Arnobium* jamjam erat emissurus, nisi morte fuisset ereptus. Hos labores Pontifex Max. additis aliorum doctorum hominum emendationibus, jussit à Fulvio Ursino examinari atque conferri: Itaque in sexum seriemque recepit, quae multorum judicio probata, & (ut ipse inquit) sine ulla controversia vera sunt visa: quae autem non ita vera videbantur, ea suis distincta numeris, in oris paginarum, notanda cum curasset, adjunctis si quae erant ad firmandas conjecturas, notis *Arnobius* Romae editus est quam fieri potuit emendatissimus. Cum Godeschaloj Steuveebii electis ad *Arnobii* libros à se emendatos Antwerp. 1586. & Caelon: 1604. 8. & additis paratitlis sive summariis à Leandro de Sancto Martino, Duaci 1634. 8. Joannis Meursii Criticus *Arnobianus* cum Hipocritio Minutiano & variis lect. MS. Regii Paris. *Arnobii* excerptis à Josepho Scaligero Lugd. Bat. 1599. 8. Petri Scriverii anti-Criticum Critico *Arnobiano* oppositum memorat Hadr. Bailletus de antiscriptoribus Tom. 2. pag. 299. Daniel Heinsius praefat notandam Clementem Alexandrinum, Petro Scriverio dicatas: Mibi satius est si tua causa hac potissimum scripseris me scias, quem jam annos plurimos in maximo & eruditissimo scriptore *Arnobio* versari, omnes fere & sciunt & cogitatione tacita illud inexpectat flagellant. Videbis ergo si quid tibi usui futurum sis in istis. Nam *Arnobium*, ut nosti, quantus est formavit Clemens. *Arnobius* cum notis Gevverhard. Elmenborstii ad illustrem virum Josephum Scaligerum, eruditorum suae ætatis facile principem Hanov. 1603. 8. Cum Desiderii Heraldi observationibus Paris. 1605. 8. Cum notis Elmenborstii longe auctorioribus & variarum lectionum libello ex Codd. MSS. Hamburg. 1610. fol. Julii Cesaris Balengeri eclogarum ad *Arnobium* liber primus Tolosæ 1612. 1623. 8. *Arnobius* à Claudio Salmasio (a) emendatus cum

notis

(a) Andreas Rivetus Critici sacri lib. 2. cap. 17. extremam manum expressimus à nobiliss. & doctissimo Salmasio, cujus commentarium expectas sextus *Arnobii* jam excusus, & ad manus scripta exemplaria emendatus.

notis integris Canteri, Stevvechii, Elmenhorstii, & Heraldii Lugd. Bat. ex officina Joannis Maire, 1651. 4. Commentario quem addere parabat Salmasius, A. 1652. impressus fuit. Prima ejus folia sive disquisitionem de nominibus antiquorum Romanorum (quam uberibus in Arnobium notis præmissurum fuisse notavit Sarravius p. 42. Epist.) nactus ego ex Bibliotheca Gudiana, edidi ad calcem tom. secundi Operum S. Hippolyti, Hamb. 1682. fol. 70. *Isaaci Pontani* animadversiones in Arnobium habuit Boxhornius, qui earum meminit p. 37. Epistolar. Cum *Philippi Priorii* & selectis aliorum notis prodit Arnobius ad calcem Cypriani Paris. 1666. fol. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1672. Tomo III. *Belgice*, interprete Joachimo Oudaen. Harling. 1677. 8.

Scriptores qui ab Arnobio citantur.

ad paginas edit. Lugd. Bat. 1651. 4.

A lius 122.	Euripides 138.
Æthlius 197.	Fabius 194.
Antias 154.	Flaccus 169.
Antiochus Historicus 193.	Granius 118. 122. 194.
Apollodorus 144.	Heraclitus 177.
Aristoteles 118.	Hermippus 31.
Arrianus 99.	Hesiodus 121.
Buras in causalibus 168.	Hetrusci libri 87.
Cassellius 37.	Hippo Melius 147.
Cassius 23.	Homerus (Melæ Stamini filius) 143.
M. T. Cicero 103. 110. 184.	Indigitamenta Pompiliana 95.
Cincius 122.	Italus sermo diversus à Latino & Græco 135. at 147. Ennius dicitur Euhemerum sermone Italo transfuisse.
Clearchus 193.	Leander vel Leandrius 193.
Sex. Clodius 168.	Libri Acherontici 87.
Cornificius 121.	Libri Fatales, fatalia carmina 251. 253.
Crates 121.	Leo Pellæus 147.
Cronius 49.	Lucilius 169. Fornix Lucilianus 45.
Ctesias in primo 31.	Lucretius 105.
Diagoras Melius 147.	Manilius 122. 223.
Ennius 147.	
Ephorus 121.	
Epicadius 37.	
Epicharmus 143.	
Epictetus 99.	
Euhemerus Agragantinus 147.	

Memorialia scripta 196.

Mnaseas 121.

Myrtius s. Mirtilus Lesbios

121. 143.

Nicagoras vel Nicanor Cypri-

us 147.

Nigidius 119, 123, 124.

Nilus 37.

Numenius 49.

Orpheus 169, 175. ubi versus

latine redditi ex aliquo lati-

no Poeta (ut suspicatur Hein-

sius) qui Orphica Latine ver-

terat.

Panyasis 144.

Patrocles Thurius 144.

Philostephanus 206.

Pindarus Boetius 143.

Piso 122.

Plato 5, 7, 49, 51, 52, 59, 66,

68, 79, 88, 137.

Plautinus Amphitruo 238.

Plutharcus Chzroneus 144.

Polemo 144.

Alius Arnobius junior, qui medio seculo quinto ad Leonti-

um & Rusticum scripsit *commentaria in Psalmos* (a) edita Ar-

gentina 1522, 4. cum Erasmi commentario in Psalmum 2. De-

inde recusa Colon 1533. 8. Basil. 1537. 8. & ex Laur. de la Bar-

re recensione 5. & Paris 1639. eum *annotationibus* ejusdem Arno-

bii ad quædam Evangelistarum loca post editionem Gilberti Co-

gnati, Basil. 1543. 8. à Schotto recensitis, & in supplemento

Bibl. Patrum Parisiensis T. 1. p. 388. 815. & in Bibl. Patrum

Lugd. T. 8. p. 203, 329. Latini Latini castigationes ad editio-

nem Basil. 1537. existant in ejus Bibliotheca sacro profana pag.

95. — 98. *Altercationem* hujus Arnobii cum *Scrapione Aegypcio*,

ad calcem Irenæi subjecit Fevardentius (in Græbiana Irenæi

editione omissam) & in supplemento suo pag. 352. & Biblio-

theca Patrum p. 236. recuderunt Parisienses & Lugdunenses.

Victorinus Petavionensis Padmonius, sub cujus nomine com-

mentarius in Apocalypsin in Bibliothecis Patrum legitur. Scio-

ple-

Pomponii Marfyas obsignatus

pag. 45.

Posidippus 198, 206.

Ptolemæus Agefarchi 193.

Sammonicus 194.

Scaurus 37.

Sophocles Atticus 143. 151. 238.

Sofibius 144.

Terentius 211 infra *Varro*.

Theodorus Cyrenæus 147.

Theologi 135, 139. &c.

Timotheus Theologus 157.

Trebatius 236.

Valerianus seu Valerius Anti-

as 194.

Valerius Pontifex 160.

Tarentinus senarius 171, *Taurus**draconem genuit & taurum dra-**co*.

M. Ter. Varro 122, 123, 128,

161, 191, 194, 196, 207, 212.

Vesfrus 37.

Zeno Myndius 193.

(a) Patiniana p. 130. Mr. Châss dit qu'il n'a vu jamais lu de livre en il n'en
appria quelque chose, excepté Arnobe sur les Pseauxmes.

plerosque illum Victorino abjudicare, sed fieri potest ut partim illius sit, partim alterius, sive ab alio interpolatus, quod est iudicium Launoji pag. 50. diss. de Victorinis Paris. 1653, 8: Tractatum brevem de fabrica mundi sub Victorini nomine vulgavit doctissimus Caveus in hist. litteraria.

Celsus Lactantius Firmianus inter primos libros typis exscriptos lucem vidit. * Lactantii editiones hæc mihi innotuere, 1465. (a) (non 1461. uti legitur in celeberr. Montfauconi Diario Italico pag. 256. qui ipse deinde confessus est se per errorem posuisse illum numerum) Romæ è Monasterio Sublacensi fol. Pontificatus Pauli papæ II. anno secundo. Vide Mich. Maittaire annal. typograph. p. 60. Exstat in Bibl. Barberina & Zvickaviensi (b). 1468. Romæ in domo Petri de Maximis, per Conradum Sveyneheim & Arn. Pannartz. fol. Hæc editio fuit Neapoli in Bibl. Josephi Vallettæ. Memoratur etiam à Rich. Simone Tom. 2. Epist. select. pag. 153. Post capitum argumenta libro præmissa sequuntur Lactantii errata per fratrem *Antonium Raudensem* (c) Theologum collecta, cui hoc ostastichon rependit frater *Adam Genuensis*:

Hic male corripuit stolidis Antonius ausis

Auctorem: in variis causa pianda locis.

Non erat in tenebris errantis imaginis astrum

Dicere, vel nitidum luce carere jubar.

Tom. II.

T 3

Deni-

(a) Lud. Vives lib. 2. de anima p. 88. Ex nomine Ciceronis venit in recordationem Lactantius, qui fuit ejus imitator ex hoc de chalcographia. Nam is liber dicitur formulis anais excusus vel primus vel cum primis.

(b) Tho. Schmid. Chron. Cygneum pag. 102. Godfr. Ludovici Schul-Historia Tom. 3. p. 182. Hottingerus in Bibliothecario quatripartito, & Langius in epist. medicinal. p. 560.

(c) Item est Raudensis, cujus observationibus de linguæ Latine elegantia, necio an editis, gravem confuram opposuit Laurentius Valla. Raudensem ob censuram in Lactantium latam reprehendit Franciscus Philolus libro V. Epistola data A. 1443. Vellem equidem, pater optimi, ab omni istius modi scribendi genere te continuis, neque cum instanti Candido Decembre desipere ipse voluisses. Id certe fuisset ordinis & dignitatis tua. Qua enim per immortalem Deum sanatica ratio te commovit, ut periode atque infecte quedam atque inimico afflatus spiritu in virum illum doctissimum atque discretissimum tam insolenter, tam ingusto, tam impio invehereris, ut non res solum pene innumerabiles consulte male interpretaris, sed nomen etiam viri depravare studueris, utpote quem Lactantium pro Lactantio nomines. Nam de rebus ipse quid loquar quas vel pueris notas dum corrumpere laboras, te omnibus eruditior & gravissimis viris ridiculo præbes. Pudet me profecto ea in medium proferre, quæ à te non inepte minus quam perperam notata sunt atque reprehensa. Rogo igitur te ut in hac re Aurelium Augustinum imiteris. Retractavit ille vir agne sapiens ac sanctus; quæ imprudenter erravit. Retracta etiam tu, si tibi constas, quæ sciens volensque male scripsisti. Quod si feceris, non modestia & verecundia minus quam sapientia laudabere. Vale, Mediolani.

Denique cum sancta Ecclesia pia lumina constet

Obsequio ex tanto conticuisse viro,

Tu vero eloquio lingua inserdicta latino

I cubitum, nam te pensitat elleborum.

1470. Romæ per eosdem, cum præfat. Joh. Andreæ Alerienfis Episcopi, in qua inter alia: *Summi studiosi per nostros ingenios opifices Lactantium Firmianum semel ab iis iterumque impressum, nonnullis in locis veriore.* 1472. Venetiis fol. quam male pro omnium principe habuit Gallæus. Conradus Rittershusius ad Salvia. p. 192. *Hæco, inquit, antiquam editionem Lactantii Venetam quæ A. 1442. (lege 1472.) prodiit apud Vendelinum.*

Arguit hic hominum sectas Lactantius omnes

Septeno falsas codice, vera docens.

Sive Deum tangat, turbato lumine cernens

Ira furor: gemino pernotat inde libro.

Et volucrum versu Phœnix comprehenditur una

Quæ nostro nunquam pascitur alma solo.

Hincque Redemptoris nostri non carmina desunt

Quæ positum è tumulo dulce canendo vocant.

Præferat hunc primo mundi caput, incluta Roma:

Post Regina premis quippe colenda maris.

Impressum formis iustoque nitore coruscans

Hoc Vindelinius condidit Artis opus.

1474. Romæ per Udalricum Gallum Alamannum & Simonem Nicolai de Luca, fol. *Bibl. Hobendoriana* p. 3. Hæc editio, quæ erat in *Bibl. Gudiana*, & undecim marcis veniebat, perperam in illo Catalogo p. 33. pro prima omnium venditatur. 1476. Rostochii fol. per fratres presbyteros & clericos congregationis domus viridis borsii ad S. Michaelen in opido Rostochiensis partium inferioris Sclavie, prout facultas & industria tulit, emendate satis & accurate consummat. 1478. Venetiis impendio providorum virorum Jo. de Colonia & Joh. Manthen de Gheretzen, fol. 1478. Venet. fol. per Andream de Paltafichis Catarensem & Boninum de Boninis, socios. 1483. Veneta fol. per Bernardinum de Benaliis, Bergomensem. 1490. Venet. 1493. Venet. fol. est in *Bibl. Leidenf.* 1497. Venet. fol. per Simonem Bevilacqua, Papiensem. Editio expressa ad Romanam 1470. cum præfatione Joannis Andreæ ad Paulum secundum; & errata Lactantii ab Antonio Raudensi notata referens inter argumenta capitum volumini præmissa. Huit Venetæ editioni additum *carmen de phœnice*, quod ex asse convenit cum lectionibus quas ex MS. Vindobonensi dat Lambecius Tom. 2, pag. 788. nisi quod v. 61. *lappum* pro *lassum*.

1502. Venet. fol. ex emendatione *Jo. Pierii Valeriani*. 1509. fol. impensis & opera Joannis de Tridino, cognomento Tacuini, Venetiis dominante Leonhardo Lauredano Principe. Ex castigatione *Jani Parrasii*, addito Tertulliani Apologetico, & Chrysostomi sermone de Eucharistia & Laur. Valæ, nec non narratione ex Svida in *1509*. 1509. 4. Paris. apud Jo. Parvum, cum Tertulliani Apologetico & cæteris aliorum, jam commemoratis cum præfatione *Ægidii Maseriensis*. Hæc & superiores duæ sunt apud me. 1511. Venet. fol. apud Joannem de Tridino. 1513. Paris. 1513. 8. apud Juntam, Florentiæ ex *Mariani Tuccii* recognitione. Ex hac nonnullis locis Walchianam emendat Clariss. Heumannus. Neve Buchersaal XLV. pag. 670. 1515. 8. apud Aldum, cum Tertulliani apologetico, ex emendatione *Jo. Baptiste Egnatii* Veneti. 1521. Venet. expressa ad illam Anni 1509. 1521. Basileæ apud Cratandrum, in 4. 1524. Basil. 4. ex ejusd. Cratandri officina. 1535. Basil. fol. apud Cratandrum. 1538. Venetiis apud *Paulum Manutium* ex castigatione *Honorati Fasitelli*, Venet. 1539. 8. Antvverpiæ apud Joannem Gymnicum cum Erasmi scholiis in librum de DEI opificio. 1541. Lugd. apud Gryphum, ex Fasitelli recensione. 1543. Lugd. 1544. Colon. fol. cum Barthol. Laurentis indice, & annotationibus Erasmi in librum de DEI opificio, apud Petrum Quentel. 1546. Paris. 8. Lactantii Institutiones Gallice, Renato Fumeo interprete, atque iterum Lugd. 1547. 12. & Paris. 1581. 12. 1548. Lugd. 12. apud Jo. Tornæsum & Gulielmum Gazejum, ex Fasitelli recensione.

1553. Lugd. 12. ex illa Anni 1548. expressa. 1555. Antvverp. 1556. Basil. fol. in hæresiologia Joannis Heroldi. 1561. Paris. 12. apud Hieron. de Marnef ex Veneta Anni 1535. 1563. fol. Basil. apud Henr. Petri, cum commentario sive locis communibus Theolog. & Philosoph. *Sixti Betuleji*, & ejusdem Betuleji vita per Jo. Nyseum scripta. 1563. Paris. 1567. 12. Lugd. ex Tornæsii officina. 1570. Antvverpiensis Stelsii, Gallæo memorata editio. 1570. Antvverp. apud Plantinum, 8. cum *Mich. Thomasi* notis & emendationibus, quæ editio cum MS. Lipsiensi & Palatino collata existat in Bibl. Leideni. De antiquissimo Codice Bononiensi, quo usus est perinde ut aliis Vaticanis septem Thomasius, & postea etiam Iſæus, vide Allatium ad antiquitates Hætruscas p. 51. sq. & Montfauconi Diarium Ital. pag. 409, & Bibl. Coislinianam pag. 58. qui priore loco fallitur cum scribit nullum ejus hætenus usum fuisse. Incommodum est quod capita diversimode distinguit Betuleji & Thomasi editio. Etiam nonnulla, ut orthodoxum magis redderet Lactantium, contra MSS. Codicum si-

dem alterasse Thomafium, monet Rich. Simon. in *Epistolis selectis Gallice editis* Tom. 2. p. 442. seq. 1587. Lugd. 8. Lactantii opera ex fide & auctoritate librorum MSS: emendata à Jacobo Cujacio. 1587. apud Plantin. 8, cum notis Mich. Thomafii, Lactantium quo magis catholicum redderet, subinde audacius alterant. Hanc editionem habeo collatam cum Codice MSto chartaceo Bibl. Lipsiensis. 1589. Paris. 8. cum ejusdem Thomafii notis. 1594. Lugd. 12. apud Tornafium ex illa Cujacii A. 1587.

1613. Genevæ 12. apud Tornafium, editio emendata magnam partem à Jacobo Cujacio, ex illa Anni 1587. 1613. Colon. 12. cum priore ex asse conspirans. 1616. Lugd. 12. 1646. Cæsenæ fol. cum notis *Josephi Ifei*, Cæsenatis, qui duobus Bononiensibus, duodecim Vaticanis & insigni Michaelis Thomæ Taxaquetii MSto usus, plures etiam editiones veteres inspexit. 1650. Rom. fol. apud Mascardum cum notis ejusdem Ifei, sed minus quam prior emendata. Vide Miscellanea Lipsiensia Tom. 3. pag. 130. 1652. Lugd. Bat. 8. cum notis *Antonii Thysii* ex officina Petri Lessen: 1660. Lugd. Bat. apud Franc. Hackium 8 cum selectis variorum commentariis: nitida & egregia editio studio *Servati Gallei*, qui præclaram Lactantio operam navavit, Salmafii usus schedis & Ifæum præ cæteris secutus. Idem insignem etiam variarum lectionum libellum ex Codicibus MSS: ad calcem voluminis subjecit. 1684. Oxoniæ 8. cum notis *Thomæ Spark*, quinque Codicibus MSS: usq: & addito libro Lactantii de moribus persecutorum qui in prioribus edit. desideratur, & H. Doddvelli diff. de ripa striga. Vide *Acta Erud.* 1685. p. 265. 1685. Cantabrigiæ, 8. cum variis lectionibus Sublacensis editionis, quam pro MSto editor venditat, & Codicis MS. in Collegio. Emanuelis Cantabrig. Vide *Acta Erud.* illius anni pag. 585. 1698. 8. Lipsiæ cum notis *Christophori Cellarii*. *Acta Eruditor.* illius anni pag. 535. 1715. 8. Lipsiæ cum notis V. Cl. *Jo. Georg. Walchii*, & præmissa diff. de Lactantio (a) ejusque stylo. Vide *Acta Eruditor.* illius anni pag. 273. Neve Bibl. Hall. XXXVIII. pag. 709. & censuram *Jo. Ludolphi Bunemannii*, Gymnasii Mindensis Rectoris eruditissimi, qui & ipse novam Lactantii editionem ex LX. amplius MSS. & editionibus singulari studio castigatam notisque illustratam molitur, Tom. 3. Misc. Lipsiens. pag. 132. seq. & responsionem laudati Walchii pag. 352. seq.

Ano-

(2) Conferenda M. Jo. *Augusti Kriebii*, de stylo Lactantii diatriba, edita Halæ A. 1702. quam dignam quæ editionibus Lactantii adjungatur judicant *Memoria Trevoltinæ* 1706. pag. 1069. *Martha Nic. Kortbolii* diff. de Cicerone Christiano. Lactantio, Giesl. 1713.

Anonymi defenſe des ſentimens de Laſtance ſur le ſujet de l'ufure. 8. *Joſepb. Vvaſſe* in Anglia editionem Laſtantii novo ſtudio ad MSS. Codices caſtigatam parare inſtituiſſe didici ex memoriis Trevoltinis A 1716. pag. 180. ut in Gallia *Jo. Baptiſtam le Brun*, cui S. Paulinum Nolanum expolitum debemus, ex Diario Hagendi, Europe Savante 1718. Octobr. p. 199 Quid libri eſt *anthologia Laſtantii Firmiani*? in Catalogo Bibl. Lugd. Bat. p. 36 noviff. edit. *Pauli Pirani* annotationes pleniffimas in libros tres primores Inſtitutionum Laſtantii, ſed adhuc ineditas memorat Al- latius p. 213. apum urbanarum. *Liber primus Inſtitutionum Galli- ce verſus à Droneto de Maupertuy*. Avenione 1710. 12. Mem. de Trevoux 1712. pag. 2055. Libros univerſos ſeptem jam olim ver- tit Renatus Fameus, cujus interpretationem Franciſco I. Gallie Regi dicatam habeo ex editione Lugd. apud Jo. de Tournes 1563. 12. cum præmiſſo errorum Laſtantii catalogo. *Liber de opificio Dei* ad Demetrianum cum ſcholiis Eraſmi editus Baſil. 1529. 8. ad calcem viduæ hujus Chriſtianæ. Et cum obſervationibus *Jo. Vvili- chii* Francof. ad Viadrum & Argent. 1542. 8. addito Hippocratis li- bello de Genitura, Willichio interprete. Ex editione *M Georgii Lud. Goldneri*, illuſtris Ruthenei Reſtoris, cum vita Laſtantii & judiciis eruditorum. Geræ 1714. 8.

Liber de moribus perſecutorum ad Donatum Confeſſorem, pri- mum editus in tomo ſecundo Miſcellaneorum *ſieph. Baluzii* Pariſ. 1679. 8. atque in editionibus Laſtantii reſuſus A. 1684. 1685. 1698. & 1715. Deinde vulgatus ſeparatim, ſubjunctis Actis Perpetuæ & Felicitatis, Oxon. 1680. 12. cum brevibus ſcholiis *Jo. Felli*, Oxoniienſis Epifcopi, & cum notis *Jo. Columbi* ad illu- ſtrem virum Giſb. Cuperum Aboæ 1684. 8. Acta Erud. 1685. p. 585. Novell. Reip. litter. A. 1685. p. 919. Cum notis vario- rum, *Baluzii*, *Giſb. Cuperi*, *Columbi*, *SparKii*, *Nic. Toinardi* (Pariſ. 1690. 12.) *Jo. Georg. Gravii*, *Thomæ Gale*, *Elia Bobe- velli* & alior. nec non H. Doddvelli diſſ. de ripa ſtriga (quæ in edit. Laſtantii A. 1684. lucem viderat.) ex editione *Pauli Ba- uldry*. Ultraject. 1693. 8. Vide Acta Erud. illius anni pag. 124. Cum notis *Nicolai de Nourry*, monachi Benediſtini (a) Pariſ. 1710. 8. qui Nourrius cum & in hac editione & in Tomo ſe- cundo Apparatus ad Bibliothecam maximam Patrum Tomo 2. diſſ. ſexta Pariſ. 1715. fol. hunc librum abjudicare Laſtan- tio,

(a) Mem. de Trevoux A. 1711. p. 5. ſeqq. Acta Erud. 1711. pag. 470. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc Tom. 3. pag. 431. Hiſtory of the vorks of the le arned A. 1710. p. 584. Journal des Sav. 1710. Sept. p. 312. & 1716. Jul. pag. 34.

tio, & nescio cui Cæcilio tribuere fuisset conatus, argumenta ejus perquam levia esse, quibus scriptum hoc Lactantio voluit eripere, docuit vir eruditiss. *Maturinus. Voss.* la Crose in diff. inserta Diario Hagensi (Journal literarie) Tom. VII. pag. 1. & *Dan. Maichelius*, in libro de Bibliothecis Parisiensibus editio Cantabrig: 1721. 8. pag. 187. seq. Glosio respondere conatus est Nourrius Journal. des Sav. 1716. Jun. pag. 698. sq. Sed ita etiam paucos qui cum ipso facient reperiet. Gallice interprete *Malacrucio*, Canonico Remensi Paris. 1677. 1680. 12. traité de la mort des persecuteurs par *M. Manroix*. Anglice *Gilberto Burneto*, Episcopo Sarisburiensi interprete, cum præfatione, de persecutione Christianos parum decet. Lond. 1686. & 1714. 8. Nouvell. Rep. lettr. A. 1687. p. 979. seq. Histoire des Ouvrages des Sav. 1687. pag. 112. Alia versio Gallica ex Anglica Gilberti Burneti. Ultraj. 1687. 8. Cl. *Lud. Chrif. Miegii* disquisitionem Epistolicam de dubiis nonnullis hujus libri locis cum *Gerhardi von Masfricht* ad illam responsione dabit in editione sua Lactantii Clariss. *Bunemannus. Jo. Comiri* observationes habuit *Emiricus Bigotius*, ut traditur in memoriis Trevoltinis 1705. Maj. p. 382. edit. Amst. *Gisberti* etiam *Cuiperi* notæ altero tanto auctiores editis memorantur in Historia Critica Reip. litterariæ edita Gallice à *Jo. Massono* Tom. IV. pag. 307.

Epitomen Institutionum ad Pentadium fratrem, primus integram ex Codice Taurinensi edidit Rev. *D. Christoph. Mattheus Pfaffius* Cancellarius hodie Tubingensis Paris. 1712. 8. cum Anonymi historia de hæresi Manichæorum, fragmento de origine generis humani & *Q. Julii Hilariani* de ratione Pæschæ & mensis. Mem. de Trev. 1712. pag. 2041. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc. Tom. 3. pag. 445. Acta Erud. 1713. pag. 70. Journal des Sav. 1712. Sept. pag. 253. Recusa est Cantabrigiæ 1718. 8. cum notis V. Cl. *Jo. Davisii*. Eandem ex eodem Taurinensi Codice accuratissime expressam cum notis celeberrimi *Pfaffii* auctis dabit laudatus *Bunemannus*. Prima capita ex eodem Codice, non pauca tamen aliter descripta dedit illustris vir *Scipio Maffeus* in Epistola ad Apostolum Zenum, virum præclarissimum, quæ inserta Diario Veneto (Giornale de' letterati d' Italia) Tom. VI. pag. 458. & Londinensi *Michaelis de la Roche* (Memoirs of literature) Tom. 2. p. 339.

De *Epistolis* Lactantii *Hadrianus Junius* in Bataviæ Historia Lugd. Bat. 1588. 4. edita p. 311. quo in loco Egmondani cœnobii, Benedictinis Monachis destinati meminit, ubi Bibliotheca

celen-

*celebris omnis generis scriptis codicibus & præsertim membranaceis, quos diligenter magna cura cum Priores alii, tum Gerardus ex Pælgestana stirpe Abbas undecunque conquisierant, raros ostendit, & quibus dolet mihi interiisse intra quindecim proximos annos magno literariæ Reip. detrimento Lactantii Firmiani Epistolarum libros duos, quorum meminit nominatim D. Hieronymus, (a) quos dum ad me cogitas, editioni destinandos, mittere Antonius Hovæus illic religioni operatus, vir doctus, qui postea Abbatem Abstinacensem prospera fama egit, reperit à bibliothapho quopiam librorum sublatis: atque ita disperiit ille thesaurus, ab hæredibus sacrifici, in quem cadebat suspicio, in eucullos & piperis involucria concisus. Librum de Spectaculis è MSto in lucem datum Venetiis, legas in Memoriiis Trevoltinis A. 1705. pag. 1692. & in Novellis Reip. literar. ejusdem anni Tom. 2. pag. 117. sed nemo est qui viderit ab illo tempore, unde merito pro fabula habet Clariss. Bunnemannus in Miscellaneis Lipsientibus Tom. 3. pag. 136. Ὁμοιοπαρεῖς Lactantii præter rem pro edito videtur habere Jacobus Gaddius Tom. 1. de scriptoribus non Eccles. p. 181. Similiter ut Symposium clarissimus Heumannus, de quo supra *Adversus Judæos* scripturum se promisit Lactantius VII. 1. Sed erit nobis contra Judæos separata materia, in qua illos erroris & sceleris convincemus. Ad Asclepiadem libri II. & Grammaticus Lactantii perinde interciderunt, ut liber quem Asclepiades ille ad Lactantium de providentia scripserat cujus meminit ille VII. 4. Optime igitur Asclepiades noster de providentia summi Dei disserens in eo libro quem scripsit ad me.*

Casp. Barthii Index Scriptorum à Lactantio citatorum.
ad paginas edit. Lugd. 1594.

A Glaosthenes 54.
Amos 360.
Anacharis 281.

Anaxagoras. 21. 220, 221. 230.
. 288. 410. 481.
Antisthenes 21.

Apol-

(a) Hieron. cap. 80. de Script. Eccles. inter Lactantii scripta post librum de persecutione memorat Epistolarum ad Probum libros quatuor, ad Severum Epistolarum libros duos, ad Demetrianum auditorem suum Epistolarum libros duos. Idem cap. 111. Aquilinus Severus in Hispania, de genere illius Severi ad quem Lactantii duo Epistolarum scribuntur libri, S. Damasus Epist. 1. ad Hieron. Faveo quippe tibi eos quos mihi jampridem Lactantii dederas libros ideo non libenter lego, quia & plurima Epistola ejus usque ad mille spatia versuum tenuitur, & raro de nostro dogmate disputant, quo fit ut & legenti fastidium generet longitudo, & si qua brevina sunt, scholasticis magis sunt apta quam nobis, de moris & regionum suarum & Philosophis disputantia. Hieronymus in Galat. 4. pag. 268. Multis per imperitiam Scripturarum, quod & Firmianus octavo ad Demetrianum Epistolarum libro facit asserunt Spiritum S. sapè Patrem sapè Filium neminari.

- Apollodorus Erythræus lib. 1. Sex. Clodius 100.
 cap. 6. & de ira cap. 22.
 Apollonius 407. 409.
 Appius 554.
 Apulejus 407. 409.
 Arcefilas 205, 209.
 Archytas 731. 732.
 Archimedes 131.
 Arittarchus 406.
 Aristippus 213, 245, 617.
 Aristo Chius 740.
 Aristophanes Grammaticus 406.
 Aristoteles 22, 167. 169, 211, 219.
 290, 444, 452, 586, 708, 712.
 734, 788.
 Aristoxenus 638, 798.
 Asclepiadis liber ad Lactantium
 scriptus 601.
 Asclepius 184.
 C. Bassus 99.
 Bibaculus 97.
 Cæsar in Arator 54, 98, 413.
 Calliphon 211.
 Carneades 443, 449.
 Chrysippus 22, 27, 664, 705.
 Cicero 10.22.24.30.35.38.40.49.
 55. 66, 63. 65. 66. 71. 72. 77.
 83. 114. 115. 119. 124. 125. 126.
 128. 137. 147. 148. 153. 155.
 161. 167. 172. 195. 218. 224.
 237. 239. 241. 242. 243. 246. 247.
 248. versibus 252. 261. 262.
 264. 280. 288. 290. 291. 293.
 307. 344. 338. Arato 414. 417.
 418. 423. 432. 436. 446. 451. 459.
 469. 486. 497. 504. 520. 521.
 522. 526. 549. 552. 556. 559.
 575. 578. 580. 582. 591. 599. 600.
 619. 622. 626. 628. 640. 664.
 685. 695. 707. 711. 720. 729.
 739. 749. 750. 808.
 Cleanthes 25.
 Cyprianus 401, 411.
 Daniel 363.
 David Rex 313. 320. 323. 326. 328.
 331. 333. 335. 346. 356. 358.
 Democritus 10. 254. 256. 274.
 289. 586. 617. 638. 705. 836.
 Demosthenes 405.
 Diagoras 10. 698. 708.
 Dicæarchus 256. 617. 638. 836.
 Didymus 101. 102.
 Dinomachus 211.
 Diodorus 211.
 Domitius 435. Ulpianus.
 Empedocles 163. 288. 801. 802.
 Ennius 47. 50. 53. 59. 60. 68. 77.
 398. 711.
 Epicurus 154. 169. 211. 230. 250.
 280. 406. 586. 597. 602. 619.
 638. 685. 686. 695. 697. 705. 718.
 722. 725. 753. 766. 775. 836.
 Eratosthenes 26.
 Esaias 323. mors 324. 326. 331. 333.
 350. 357. 392.
 Elsdas 322. 357.
 Euclides 230.
 Euhemerus 47, 54, 711.
 Euripides 26, 449.
 Fenestella 28, 740.
 Festus Pescennius 90.
 Germanicus in Arato 54, 95, 413.
 Helias Propheta 523.
 Heraclides Ponticus 27.
 Herillus 211.
 Hesiodus 19, 181.
 Hieremias 314, 322, 331, 363.
 Hieronymus 211.
 Homerus 10. 19. 26. 38, 312, 386.
 Horatius 120, 442, 454, 498.
 Hydaspes 646, ejus scriptum
 ibid. 841.
 Joannes Evangelista 317.
 Juve.

A. LACTANTIO CITAT. Lib. IV. c. 3. 301

- Juvenalis** 293.
Leucippus 254, 699, 705.
Lueianus 37.
Lucilius 37, 100, 303, 427, 443.
 496, 501, 502, 550.
Lucretius 69, 91, 97, 116, 117, 169.
 173, 238, 249, 253, 255, 389, 516.
 594, 630, 631, 635, 677, 694, 701.
 754, 766, 775, 802, 804.
Malachias 323.
Mercurius 30.
Michæas 96 449.
Minutius Felix 52, 401.
Moses 351.
Nævius 26.
Nepos 58, 244.
Nicanor 26.
Oracula 29, 89, 332, 637, 743, 836.
Orpheus 18, 21, 30, 58, 59, 101, 314.
Oscas 361.
Ovidius 55, 58, 70, 82, 89, 94, 96.
 108, 127, 157, 162, 735, 742, ejus
 phenomena 131, 414.
Panætiæ 497.
Perfius 113, 121, 122, 249, 485.
Pescennius Festus 90.
Pherecydes 617, 629.
Piso 26.
Plato 22, 33, 65, 66, 124, 169, 182.
 240, 255, 259, 264, 266, 269.
 270, 288, 301, 307, 406, 444, 445.
 452, 544, 586, 591, 594, 595, 616.
 617, 618, 630, 639, 681, 697, 708.
 711, 731, 757, 830, 832.
Plautus 438, 521.
Posidonius 685, 728.
Propertius 138.
Protagoras 10, 697.
Pythagoras 21, 199, 261, 300, 301.
 619, 636, 664, 708.
Quintilianus 572.
Quintilianus declamator 91, 419.
Regum libri 323, 334, 336.
Sallustius 96, 175, 292, 554.
Seneca 23, 30, 32, 70, 122, 150, 230.
 242, 244, 249, 276, 281, 427, 443.
 476, 549, 577, 581, 645, 728.
 740, 740, 741.
Sibylla 28, 29, seq. 50, 61, 65, 154.
 172, 176, 184, 311, 312, 334, 341.
 342, 343, 344, 349, 350, 356, 357.
 360, 361, 364, 443, 616, 637.
 649, 652, 654, 655, 658, 665, 666.
 668, 670, 740, 741, 742.
Sifinnius Capito 564.
Socrates 201, 203, 255, 266, 268.
 289, 680, 681, 697.
Salomon 311, 316, 317, 346, Odæ
 ejus 326, 359.
Sorion 577.
Straton 698.
Tarquitius de viris illustribus 38.
Terentius 260, 425, 676.
Tertullianus 401, 411.
Thalus 103.
Themistis mulier Philosophæ
 281.
Theodorus 698, 708.
Theophilus ad Autolyicum 103.
Timon 734.
Trismegistus 25, 53, 154, 158, 167.
 173, 183, 184, 311, 312, 315, 317.
 330, 387, 445, 582, 598, 622.
 637, 652, 711, 841.
Varro 25, 28, 73, 89, 99, 173, 177.
 344, 740, 764, 773, 777, 788, 791.
Verrius 80.
Virgilius 20, 41, 42, 59, 64, 75, 80.
 87, 166, 188, 217, 291, 319, 343.
 390, 414, 424, 429, 435, 491, 576.
 593, 657, 660, 661, 663, 667, 668.
 ex Sibylla 691, 693, 710, 715.
 773, 804.

Xeno

Xenocrates 798.

Zeno 12. 103. 211. 215, 317, 406;

Xenophanes 275.

577. 617. 708.

Xenophon 711.

Zeno Epicureus. 268.

Zacharias 336. 337. 338.

V. IN SEculo QUARTO *Julius Firmicus* de quo supra lib. 3. dixi. *Hilarius Pictaviensis* ex editione *Petri Contant* & aliorum *Benedictinorum* Parif. 1623. fol. * De *S. Hilario* *Pictaviensi* Episcopo A. C. 367. defundo (a), quem eloquentiæ Latinæ *Rhodanus* dixit *Hieronymus*, præter editores consules *Bollandum* in *Actis Sanctor.* ad 13. Januar. T. 1. pag. 2782. seq. *Joannem Bouchetum* parte i. *Annalium Aquitanicæ* cap. 6. 15. *Tillemontium* Tom. 7. memor. &c. De editionibus *Hilarii* accurate *Benedictini* in prolegom. & *Doctior meus Tho. Ittigius* in *Actis Eruditor.* Tom. 3. supplementi pag. seq. 49. Libros de *Trinitate*, ad *Constantium*, contra *Constantium*, contra *Auxentium* & de *synodis*, *Georgius Cribellius Presbyter*: ejusdem in *Psalmos* aliquot commentarium *Johannes Solidus Cracovius* hor. eante *Jacobo Fabro Stapulensi* è tenebris eruit. His *Hilarii* scriptis commentarium in *Matthæi Evangelium*, & *Epistolam* ad *Apram* *Jodocus Badius Ascensius* adjunxit, cum A. 1510. fol. *Parisiis* *Hilarii* opera ederentur. Postea *Desiderius Erasmus* *Roterodamus* *Hilarii* opera, addita proluxa præfatione, quæ & *Romanam* & *Parisiensium* *Theologorum* censuram incurrit, & libro XXVIII. *Epistolarum* *Erasmi*, edit. Lond. *Epistola* 8. recusa legitur, *Basileæ* A. 1523. ex *Frobenii* officina in lucem publicam emisit, ex qua iterum A. C. 1535. *Hilarii* opera prodierunt, adjecto tractatu de *Patris & Filii* unitate, quem tamen non ab *Hilario* scriptum, sed à studioso quodam ex *Hilarii* libris de *Trinitate*, attexta alterius cujusdam scriptoris lacinia, confutum ipsi editionis illius curatores agnoverunt. Alia quedam *Hilario* supposita opuscula, nempe tractatus de *essentia* *Patris & Filii*, duæ ad *Augustinum* *epistolæ*, & carmen, quod *Genesis* inscribitur, in editione *Parisiensi* A. C. 1544. *Ludovici Miræ* studio accurata acceperunt. In illam animadversiones *Latini* *Latini* exstant in ejus *Bibliotheca sacroprofana* pag. 38. 74. Hanc *Parisiensem*, rarius obviam editionem novæ *Basileenses* exceperunt. Nam A. C. 1550. *Hilarii* lucubrationes *Martini Lipsii* studio ad plura exemplaria collatæ & recognitæ prodierunt, quibus A. C. 1570. *Johannes Jacobus Grynaeus* vitam *Hilarii* a se compositam præmisit, in quam graviter invehun-

tur

(2) Vide Anton. Fagi ad A. 360. n. 1. & 369. n. 4.

sur Benediſtini præfat. §. 9. Verum *Iohannes Gillotius*, qui A. C. 1572. novam Hilarii operum editionem accuravit, huius vitæ Hilarii per Grynzum elaboratæ suam ipsius de vita & scriptis Hilarii lucubrationem substituit, cui etiam vitam Hilarii ex *Hieronymo* & *Gregorio Turonensi*, nec non duos *Fortunati* (*Venantii* ut videtur) libros de vita Hilarii, & *Petri Damiani* sermonem de translatione reliquiarum Hilarii adjecit. Ab eo tempore Parisiis A. C. 1605. Hilarii opera & fragmentis Hilarii, quæ A. C. Paris. 1598. 8. ex Bibliotheca Petri Pithæi *Nicolaus Faber* seorsim ediderat, & tractatibus in Psalmos 13, 14, 146. & 150. locupletata lucem publicam adspexerunt, quæ editio & Colonia 1617. recusa, & Parisiis A. C. 1631. & 1652. iterata fuit. Nova editio quam molitus fuit *Io. Baptista Bandinius*, Vaticanæ Basilicæ Canonicus, nunquam vidit lucem, sed bene est quod exstat luculenta & accurata illa, quam *Petro Constant* ejusque sodalibus Monachis Benediſtini debemus Paris. 1693. fol. in qua post erudita de vita doctrina & scriptis Hilarii prolegomena, veterumque de eo monumenta ac testimonia occurrunt: (1) *Commentarii in Psalmos*, in quibus ex Origenis fere sensu allegoriam potius consecutus est, subtili tamen rerum verborumque acumine, & ea grandiloquentia, ut notat *Combeſſius*, quæ simplicioribus obscuritatem pariat. (2) *Commentarii in Matthæum*, ex quorum præmio nonnulla afferit *Cassianus* VII. 24. de incarnatione. (3) *de Trinitate libri XI*, sub finem exilii circa A. 364. scripti, quos *libros fidei* vocat *Ratramus*, secundum allegans *Tom. 1. spicilegii Dacheriani* p. 335. In his potissimum libris emendandis *Erasmi* desudavit industria. (4) *De Synodis adversus Arianos* liber, sive de fide Orientalium, cui in hac nova editione pag. 1205. seq. accedunt apologetica ad reprehensores libri de Synodis responsa. (5) *Epistola ad Abram filiam*, cum hymno annexo, quam supposititiis alii præter rem adscribunt. Primus edidit *Badius Ascensius* acceptam à *Guil. Parvo*, ex cœnobio S. Benigni Divionensis. (6) *Ad Constantium* liber, cujus initium: *Benefica natura tua*, scriptus A. 355. vel 356. (7) *Ad eundem* liber qui incipit: *Non sum nescius*. Scriptus A. 360. (8) *In Constantium* liber, qui incipit: *Tempus est loquendi*. Benediſtini videtur scriptus *Constantio* adhuc vivo ac superstine, (a) nec imperfectus sed à manu peregrina auctus p. 1236. (9) *Adversus Arianos & Auxentium* Mediolanensem liber, cui subjungitur *Auxentii* ad imperatores *Valentinianum* & *Valentem* Epistola. (10) *Fragmenta* ex opere historico de

(a) Vide quæ notavi ad *Hieron.* c. 100. de Script. Ecclæs.

co de Synodis, pridem edita à Nic. Fabro, quibus fragmenta ex aliis perditis Hilarii scriptis subiiciuntur. (11) *Carmen in Genesin*, primum cum Epistolis duabus ad Augustinum editum a Ludovico Miræo in editione Paris. 1544. sed quas Hilarii Arelatenfis esse eruditi non dubitant, atque adeo Benedictini omiserunt. (12) *Liber de Patris & Filii unitate*, & aliquot locorum S. Scripturæ interpretatio. Cento ex libris de Trinitate, secundo potissimum & nono, primum additus in editione Basil. 1535. (13) *Liber de essentia Patris & Filii*, cento ex libris de Trinitate septimo & octavo, cum appendice de variis Christi cognominibus, editus primum à Lud. Miræo, à Gillotio omisus. (14) *Confessio de Trinitate* quam Jo. Leunclavius Basil. 1578. 8. cum Imp. Manuclis Comneni legatione ad Armenios, aliisque scriptis ex Jo. Sambuci Bibliotheca sub Hilarii Pictaviensis nomine vulgavit Græce cum Latina versione velut depromptum ex ejus sermone qui post Pentecostem in festo SS. Trinitatis recitatur. Sed Benedictini observant esse Confessionem quæ tribus Alcuini de Trinitate libris subjicitur.

De libro *Hymnorum* sub Hilarii nomine edito cum expositione Parisiis 1480. vide prolegom. §. 20. seqq. Intercidit Hilarii ad Sallustium præfatum Galliarum contra Dioscorum Medicum, quo brevi libello, inquit Hier. Epistola ad Magnum, quid in litteris posset ostendit. Desideramus etiam librum *Mysteriorum*, & *Epistolas* ad diversos, Sulpicio Severo etiam laudatas, & in *Cantica Canticorum* commentarios non visos sed ex aliorum fide memoratos Hieronymo; nec non *expositionem Epistolæ ad Timotheum* citatam in Concilio Hispalensi cap. 12. & librum contra *Ursicium & Valentem*, cujus ampliora fragmenta de historia Ariminensis, & Seleucienfis Synodi edidit Nic. Faber. Denique *tractatus in Job*, quos de Græco Origenis ad sensum translulisse testatur Hieronymus c. 100. de scriptoribus Eccles. Neque enim Hilarium, sed Arianum quendam (ut suspicatur Huetius) auctorem habent libri III. in Jobum cum Origenis vulgati operibus præfixa præfatione quæ incipit: *Peritorum mos est Medicorum*. Fragmentum ex Hilario in Jobum occurrit apud Augustinum II. 8. contra Julianum. Vide & cap. 62. de Gratia. Quod vero apud Hieron. ad Pammachium Codices quidam laudant Hilarii *de numero septenario librum* ad Fortunatum, in MSS. Codicibus non Hilarii nomen occurrit sed Cypriani, in cujus libro de exhortatione Martyrii ad Fortunatum qui etiamnum existat, p. 178. seq. de numero septenario disseritur.

Hilarii dicta quædam defenduntur adversus Berengarium à Lanfranco

franco Tom. 18. Bibl. Patrum Lugd. pag. 824. seq. De Hilarii doctrina consulendus etiam (præter Petrum Coutant in prolegomenis & in Veterum Codicum Vindiciis confirmatis) Matthæus Petitdidierius (a) in tomo secundo observationum ad Ellies du Pinii Bibliothecam Ecclesiasticorum scriptorum Gallice editam. Alius (1) Hilarius Arelatenſis Episcopus A. 449. defunctus, de quo Paschasius Quesnellus ad Leonem M. Tillemontius T. 15. memor. & Acta Sanctor. ad 5. Maii T. 2. p. 25. sqq. ubi vita quam ajunt scriptam ab Honorato Massiliensi. Vide etiam Tom. 7. pag. 594. seq. Henricum Noris libro 2. Hist. Pelagian. Brunonem Neusserum in vindiciis pro Hilario semipelagianismi reo. Ravennium in vita Hilarii citat Petrus Saxius in Pontificio Arelatenſi pag. 57. (2) Hilarius Sardus patria, Diaconus Romanus circa A. C. 354. cui quæstiones in V. & N. Testamentum inter S. Augustini opera, & Commentarii in Epistolas Pauli sub Ambrosii sapius editi nomine tribuuntur. Vide Tillemontium Tom. 7. memor. (3) Hilarius Gabalorum Confessor & Episcopus, cujus meminit Ephraïmus Patriarcha Antioch. apud Photium Cod. 229. pag. 423. (4) Hilarius Narbonensis Archiepiscopus ad quem scripsit Bonifacius Papa apud Hincmarum Tom. 2. pag. 157. (5) Hilarius Episcopus ab A. C. 461. ad 467. (6) Hilarius Tolosanus de quo Acta Sanctor. 21. Maj. Tom. 5. pag. 11. (7) Hilarius Philosophus cujus meminit Damascius apud Photium Cod. 242. pag. 570. Hilarius Viennensis Episcopus in Flacii Catalogo testium veritatis p. 63. haud diversus ab Arelatenſi de quo supra.

De Lucifero Caralitano in Sardinia Episcopo A. C. 371. defuncto, cujus scripta ex minus emendato Codice à Jo. Tilio Paris. 1568. 8. atque deinde in Bibliothecis Patrum edita sunt, dixi in Bibl. Græca Tom. VIII. pag. 402.

Phœbadius ex edit. Casp. Barthii Frf. 1623. 8. * Phœbadii, qui Agenni in Aquitania Episcopus Hosio (b) adhuc vivente sed jam nonagenario scripsit, liber contra Arianos, quo formulam Sirmiensem A. C. 357. ad Gallos missam refellit, primum Genevæ vulgaris à Theodoro Beza A. 1570. 8. cum S. Basilii libris IV. contra Eunomium: deinde à Petro Pithæo Paris. 1586. 4. Hinc à Caspare Barthio cum notis Francos. 1623. 8. ut editiones in Bibliothecis Patrum omittam.

Zeno Veronensis S. Ambrosio Epist. 64. ad Syagrium laudatus, traditur auctor esse sermonum CIV. (c) (breviorum plerorumque)

Tom. II.

(a) Journal des Savans A. 1693. p. 45. seq.

(b) Vide Phœbadii librum cap. ult. & quæ de hoc scriptore notavi ad Hieron. de scriptoribus Eccles. cap. 108.

(c) Nescio quomodo Cavus numerat 93. Tillemontius 27.

que) quos genuinos esse non dubitat valdeque commendat Augustus Buchnerus diff. Academic. CCCLXXXIX. pag. 257. Et sane quosdam illius Zenonis esse valde videtur credible. Bene tamen Sixtus Senensis libro IV. Bibl. sanctæ pag. 391. Constat hos sermones majori ex parte collectos esse ex diversis autoribus - Nam sermones qui Psalmos à nobis numeratos exponunt, descripti sunt ex commentariis Hilarii, ne verbo quidem immutato Sermo in illud, attende tibi, una cum alia concione de livore & invidia, quæ in eodem volumine hunc subsequitur, D. Basilii est: ceteri vero sermones, sive magis fragmenta sermonum, ob styli diversitatem varios arguunt auctores. Sed auctor sermonis (94.) de continentia qui hoc opere continetur, affirmat se à Christi ortu abfuisse annis quadringentis (a) & eo amplius. In lucem protulit Guarinus Veronensis, Venet. 1508. 8. Raphael Bagata & Baptista Peretrus Veronæ 1586. 4. unde recusi in Bibliothecis Patrum, & in Combesii Bibl. concionatoria. Sermonem 103. de S. Arcadio Martyre, cum MS. collatum exhibet Bollandus Tom. 1. Act. Sancto. Januarii pag. 723. Alios quosdam Christianus Daumius cum castigationibus Casp. Barthii inter homilias Patrum de Nativitate Christi, Cygneæ 1670. 8. De hoc Zenone videndus Henschenius Tom. 2. Aprilis pag. 69. seq. & Tillemontius Tom. 3. historiæ Imperatorum pag. 766. seq. & 919. seq. Casp. Barthius XLIII. 10. Adversus, cum Zenonis Veronensem quondam Antistitis sermones lego, Christianum quendam Apulejum legere mihi videor, adeo eruditus est & densus in significandis per pauca multis is nobilissimus auctor.

Fabius Marinus Vistorinus Afer, qui Romæ Rhetoricam docuit præceptor ut ajunt S. Hieronymi (licet hoc neutiquam credere suadet Hieronymus) Christo nomen dedit senex, (b) & cum Julianus A. C. 362. Christianos docere literaturam & Oratorium prohibuisset, loquacem scholam deserere maluit quam verbum Tuum, Domine, quo linguas infantium facis disertas. Augustin. VIII. 5. confess. Ejus de SS. Trinitate libri IV. adversus Candidum Ari-

num, (a) Verba sunt: At cui ante annos ferme quadringentos vel eo amplius Apostolicum hoc operatur editum, quo & vivacioris suæ homines, & rarissimi Christiani. Sed in recentioribus editionibus contra fidem Codicum MSS. pro quadringentis positi sunt ducenti, quia nempe Zenonem hunc volunt esse qui Martyrium sub Galieno A. C. 260.

(b) Augustinus in Confessionum libris quos circa A. 400. scripsit, VIII. 1. Ubi commemorat legisse me quosdam libros Platoniorum quos Vistorinus quondam rhetor urbis Romæ, quem Christianum defunctum esse audieram, in latinam linguam transfudit: illo doctissimus senex, & omnium liberalium doctrinarum peritissimus, quippe Philosophorum tam multa legerat & dijudicaverat & disciderat, doctior 100 nobilibus senatorum qui omnia ob insignis præclari magisterii, quod cives hujus mundi exitum putant, statim in Romano foro munerat & acceperat, usque ad illam aetatem veneratior idolorum &c.

num, quos dialectico more valde obscuros notavit Hieronymus cap. 101. de S. E. & è recentioribus Petavius p. 30. & 103. dogm. Theol. de Trin. primum prodierunt Basil. 1528. deinde in Orthodoxographis A. 1555. & hæresologia Jo. Heroldi A. 1556. & in Bibliothecis Patrum. *De generatione Verbi Divini* adversum eundem Candidum una cum Candidi Epistola de hoc argumento primus edidit Jac. Zieglerus cum suis in Genesin & Exodum commentariis Basil. 1548. fol. Deinde cum aliis Victorini Petavionensis reliquiis Andreas Rivinus Lips. 1652. 8. Partem dedit etiam Joh. Mabillonius Tom. IV. Anale&. p. 155. *Adversus Iustinum* (a) Manichæum contra duo principia Manichæorum, & de principio dici (b) cœperitne à vespera an à matutino, edidit Jac. Sirmondus Tomo primo Opusc. dogmatic. veterum Paris. 1630. 8. Recusa in operibus Sirmondi Paris. 1696. fol. Tomo I. pag. 409. 422. nec non in Tomo IV. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 289. 292. *De Homousio recipiendo, hymni tres*, qui interpretem in nonnullis benignum exigunt, judice Launojo diss. de Victorinis pag. 56. *Carmen de septem Macchabæis* ab Antiocho Epiphane interfectis. Commentarios Victorini in Epistolas Pauli ad Galatas & Philippenses delitescere MSS. in Bibliotheca Monasterii Herevallenfis in Gallia, refert Sirmondus, stylum planiorem & apertiore testatus Tom. 1. Opp. ante pag. 345. In illis Scripturarum sanctarum ignoracionem notavit Hieron. præf. in Epist. ad Galatas. Librum Victorini de *Syllogismis hypothesis* præter Cassiodorum lib. de Dialectice memorat Isidorus Hisp. lib. 2. Originum cap. 18. Idem cap. 29. quatuordecim genera definitionum affert ex Victorini ut suspicor libro de definitionibus. In Porphyrii *Isagogen de prædicabili-bus* à Victorino translata existant Boethii commentarii, inter Boethii opera sæpius vulgati ut dixi lib. III. c. 15. Eiusdem *isagoges* à Victorino versæ meminit Isidorus lib. 2. Orig. c. 25. *Commentarii in Ciceronis Rhetorica* sive *duos de inventionem* libros, quorum præter Cassiodorum in Rhetoric. meminit Gerbertus sive Silvester II. Epistola 120. editi sunt Venet. 1481. fol. per Baptistam de Tortis, atque deinde sæpius tum separatim, tum cum aliis Ciceronis scriptis Rhetoricis, atque inter Rhetores Latinos junctim excusos Francisco Pithæo curante Paris. 1599. 4. de quibus dixi lib. IV. cap. 8. *Marini Beccibemi* Scodrensis emendationes in Victorinum existant in Centuria prima ejus Epistolicarum quæstionum c. 17--29. Venet. 1506. fol. Maximi Victorini sub nomine, incertum an ejusdem cum Mario, libelli tres unus de re

(a) Labbe pag. 24. Bibl. novæ MSS. *Iustinus*.

(b) Idem male typographi vicio. pag. 368. de principio Dei.

Grammatica, alter *de carmine heroico*, & tertius *de ratione metrorum* exstant in *Grammaticis* Eliæ Putschii pag. 1937. 1955. 1963. Et Marii Victorini *de orthographia & ratione Metrorum libri IV.* pag. 2450. Eadem vulgaverat Adamus Petri Basil. 1527. 8. & Joach. Camerarius Tubing. 1537. 4. & 1584. 8. Commelinus cum aliis opusculis *Grammaticis* quæ ad lib. 4. cap. 7. recenset. Adamus Petri in præf. *Exemplariorum* tanta erat dissensio, quorum duo è *Laurentia*, tertium è *Murbachio* nobis *Sicardus* communicaverat, ut nec ejusdem quidem auctoris omnia crederemus, præsertim cum *Laurentianum* exemplar sua Maximo cuidam Victorino, aliud vero contra Mario asserat, quem constat eruditione celebri *Laurentii* temporibus *Roma* cum *Afer* esset, *Rhetorica* docuisse.

De *S. Damaso*, qui *Episcopus Romanus* fuit ab A. C. 366. 1. Octobr. ad 384. 10. Dec. consulendus præ cæteris *Tillemontius* Tomo VIII. memoriar. Scripta ejus ab *Andrea Rivino* & *Sarazanio* junctim edita memoravi suora pag. 243. De confessione fidei & Anathematismis XII. apud *Augustinum* sermone 129. de tempore, vide *Lambecium* VIII. pag. 446. & *Paschas.* *Quesnellum* diss. 14. ad *Leonem Magnum*. *Acta Martirii Martyrum Romanorum Petri* exorcistæ & *Martellini* laudat *Eginhartus*: (a) *Hæc ut gesta referuntur, retulisse asserunt illum ipsum qui eosdem interemit martyres (Dorotheum) & ab illo didicisse Damasum Pontificem, cum etate puerili per eadem tempora sub magistro ministraret, & ad magnum cresceret rerum culmen, tunc Romana Lector in Ecclesia. Post hæc cuncta memorasse ac mandasse litteris, cum illius alme sedis obtineret apicem, & in tota principatu poleret Ecclesia!*

S. Optatus Milevitanus in *Numidia* *Africæ* provincia *Episcopus* circa A. C. 370. (b) scripsit sex libros adversus *Parmenianum*, *Donatianæ* partis *Carthagine* *Episcopum*: quorum argumenta etiam ponit capite septimo libri primi. Nec plures quam sex libros legit *Hieronymus* capite 110. de scriptor. *Eccles.* Sed quod hodie libri septem numerantur, inde est quod tres lacinie vel ab auctore post elaboratæ, vel à prioribus libris hinc inde rescissæ in modum septimi libri subjunctæ sunt. Sex tantum libri sunt in editione prima parumque emendata *Joc. Cocbleii* è *Bibl. Cusana* prope *Treviros* *Moguntia* 1549. fol. ad calcem librorum *Conradi Bruni* de hæreticis. Sex quoque edidit A. 1563. *Parisiis* 8. *Franciscus Balduinus*.

(a) Tom. 1. *Acta Sanctorum* Junii p. 176.

(b) *Sirlicii* A. C. 384. ad sedem Romanam evesti nomen, qui inter Romanos *Episcopos* recensetur apud *Optatum* l. 2. cap. 3. ab alia manu postea demum adjectum videtur viris doctis.

mus, sed septimum postea minutori charactere adjiciendum curavit. Ex prima Balduini editione Optatum Gallicè vertit A. 1564. 8. Petrus Vielus Theologus Parisi A. 1582. defunctus, teste Crucimano pag. 420. Bibl. Gallicæ. Deinceps septem libri emendatius editi ab eodem Balduino Parisi. 1569. cum notis & Historia Donatistarum, recusis apud Commelin. 1599. Heidelbergæ. (a) Ab eo tempore Optatus cum commentariis postumis *Gabriclis Albaspinæi* vulgatus Parisi. 1631. fol. curante Carolo Paulino S. I. & cum *Merici Casauboni* observationibus, Londini eodem anno, in 8. Rigaltium de correctiore Optati editione concinnanda cogitasse testatur Launojus pag. 31. diff. de Vidorin. Sed illa spe decollante *Philippus Priorius* Optatum recudendum dedit cum notis Balduini, Casp. Barthii, Albaspinæi & suis, Parisi. 1679. fol. Denique *Lud. Ellies du Pin* vir præclariss. ex quinque Codd. MSS. Optatum ipsum longe dedit emendatiorem, ac non modo editas antea virorum doctorum in hunc scriptorem notas universas, sed etiam doctissimas suas, & quamplurima ad Historiam Donatisticam & Geographiam Ecclesiasticam veterem Africæ apprime facientia adjunxit Parisi. 1700. fol. quæ editio Amstelodami A. 1701. ita est recusa, ut notæ variorum non ad calcem voluminis rejectæ, sed per singulas paginas Optati verbis statim substratæ exhibeantur. Alius fuit Optatus Donatistarum patronus de quo Tillemontius Tom. 6. memor. pag. 180. Alius item S. Optatus Autissiodorensis Episcopus seculo VI. cujus memoria colitur 31. Augusti. Vide Acta Sanctor. Junii Tom. 1. p. 397.

S. *Philastrii* Brixienfis libellus de hæresibus lucem vidit Basileæ apud Henr. Petri 1528. 8. & ibid. 1539. 8. cum incerti scriptoris recentis supplemento & CXIV. sententiis Patrum de officio verorum rectorum Ecclesiæ Dei, & apospasmatio ex Epistola Nicephori Chartophylacis ad Theodosium Monachum de ligandi solvendique potestate in Bibliothecis Patrum universis Parisiensibus, Colonienfis, & Lugdunenfis novissima Tomo IV. Separatim curante Johanne à Fuchte Helmst. 1611. 4. cum supplemento incerti scriptoris ex edit. Basiliensi. Iterum Helmst. 1621. 4. Denique cum emendationibus meis & notis indiceque duplici locuplete & præmissis veterum testimoniis Hamburg. 1721. 8.

Pacianus Barcinonis in Hispania Episcopus A. C. 390. defunctus, de quo Acta Sanctorum 9. Martii Tom. 2. pag. 44. Tillemontius Tom. 8. memor. p. 537. seq. & Nic. Antonius in Bibl. veteri Hispana lib. 2. cap. 7. Hujus Paciani filio Lucio

Tom. II.

V 3

Dextro

(a) Male *Witsberga* legitur apud Posselin:

Dextro Hieronymus A. 392. inscripsit librum de scriptoribus Ecclesiasticis; vicissim Hieronymo omnimodam suam historiam dedicavit Lucius Dexter. *Paræneticum* Paciani ad penitentiam, in quo non pauca mutuatus est ex Tertulliani libro de penitentia, Cas. Barthius subjunxit Claudiani Mamerti libris tribus de statu animæ & Hermæ Pastori, Cygnæ 1655. 8. Idem Barthius plura Paciani loca illustrat in Adversariis suis, quem admodum & Jo. Frid. Gronovius capite 18. monobiblii Observationum Ecclesiasticarum & Latinus pag. 165. Bibl. sacro profanæ. De cervulo, sive ludicro quo se in cervi vel alterius feræ habitum trasformabant homines Kalendis Januariis, quem mox Pacianus tangit in suo parænetico, atque in scripto peculiari quod intercedit, quodque olim legit Hieronymus, reprehenderat, vide Sirmondi antirrheticum secundum capite 2. Cangii glossar. latin. in *cervula*, & græcum in *κίρκια*. Possinum ad S. Nili Epist. LXXXI. Menagii Origines Gallicas in *charivari* & *biche*, Colomesium ad Gyraldum de poetis pag. 91. Martinum Lipenium in historia strenarum pag. 468. T. 12. Antiquitat. Eccles. & Jo. Reiskii diatribam de vecolo & cervulo. Paciani opuscula primus vulgavit Jo. Tilius Paris. 1538. 4. inde cum Salviano & Sulpicio Severo Paulus Manutius Rom. 1564. fol. post hos, qui Bibliothecas Patrum ediderunt, & novissime Cardinalis Aguirre Tom. 2. Concilior. Hispaniæ pag. 79. seq. additis etiam notis Rom. 1694. fol.

Gregorio Batico, Episcopo Illiberitano tributum Martyrologium & Madriti 1667. editum explodit Nic. Anthonius lib. 2. Bibl. vet. Hispan. capite 3. Idem cap. 2. de aliis scriptis Gregorio huic adscriptis, ut libello de Trinitate contra Arianos ad Gallam Placidiam qui *Faustini* (a) est presbyteri, & libello de fide, quem Georgio huic vindicat Paschasius Quesnellus diff. 14. ad Leonem Magnum, & cujus libelli excerptum exstat in Codice Canonum Ecclesiæ Romanæ, capite 39.

S. *Ambrosii* ab A. C. 374. Episcopi Mediolanensis, doctrinæ & constantiæ laude admirandi, qui A. 397. diem obiit, vitam scri-

(a) *Faustini*, & *Marcellini* Luciferianæ partis presbyterorum libellus precum An. 384. ad Imperatores Valentinianum, Theodosium, & Arcadium, cum libro ejusdem Faustini de Trinitate quem Gregorio Batico Codices quidam, & editiones in antiquioribus Bibliothecis Patrum tribuunt, editus est à Sirmondo Paris. 1650. 8. & T. 1. Opp. Sirmondi 1696. fol. p. 229. & in Bibl. Patrum Lugd. Tomo V. & cum Quesnelli observationibus ex diff. 14. ad Leonem Magnum Oxon. 1678. 8. Codicis MSti in quo liber de Trinitate Gregorio Hispaniensi, Eliberitanæ sedis Episcopo adscribitur, mentio apud celeberr. Montfauconum p. 85. Diarii Italici. De Faustino Gennadius cap. 13. & Tillemont. T. VII. memor. pag. 527. 746.

scribere ex priscis Latine quidem *Paulinus* (diversus à Nola-
no) Ambrosii notarius & postea presbyter, quem laudant Isi-
dorus c. 4. de scriptor. Eccles. Hincmarus Tom. 2. Opp. 169.
173. &c. Græce *Simeon Metaphrastes*, quem Paulino subjun-
gunt Benedictini in appendice novæ Ambrosii editionis vul-
garunt Græce & Latine. E recentioribus *Baronius* in editione
Godfridus Hermantius Tillemontii memoriis tunc adhuc inedi-
tis usus in vita Ambrosii uberius exposita Gallice Paris. 1678.
4. *Tillemontius* in tomo memoriarum decimo qui lucem vidit
Paris. 1705. 4. Franciscus Girus & Hadr. Bailletus in vitis
Sanctorum 6. Decembr. & denique Benedictini Monachi Nic.
Frichius & Nicolaus Nourritus in laudata appendice Paris.
1691. fol. Ab iisdem notitiam editionum operum Ambrosii
mutuari liceat, traditam etiam in Aëtis Erud. A. 1688. pag.
64. Antiquissima est quam *Maffellus Venia* Monachus Augu-
stinianus, ejusdem Ordinis Generali Ambrosio Corano qui A.
C. 1486. obiit, nulli loci aut temporis notâ adjectâ nancupa-
vit. Proxima huic eidemque quoad characteres simillima, quæ
A. 1490. *Cribellii* Presbyteri studio Mediolani apud *M. Leonar-
dum Pachel* prodit. Verum cum utraque paucos admodum
tractatus comprehendat, *Johannis Amerbachii* civis Basileensis
industriam commendant, qui biennio post longe plura Ambro-
sii opera tribus tomis 1492. fol. in lucem produxit, & *Jo-
hannis de Lapide* Carthusiani Parisiensis ope procuravit, ut sin-
gulis libris in certa capita divisus, suum cuique capiti argumen-
tum adderetur. Quam editionem itidem Basileæ A. C. 1506. 4.
3. Volum. *Johannes Petri de Langendorf*, registro, ut appellat,
florigero seu copioso indice adjecto, prælo iterum subjecit cum
præfatione Conradi Leonfortii, Mulbronnenfis. En conspectum
hujus, quæ ad manus mihi est, editionis:

Paulinus de vita beati Ambro-
sii.

Libri prime partis.

De officiis. Libri III.

De Vocatione omnium genti-
um libri II.

Hexaemeron libri VI.

De dignitate humanæ conditi-
onis lib. I.

De Paradiso libri I.

De Cain & Abel libri II.

De Noe & arca libri I.

De Abraam patriarcha libri II.

De Isaac & anima libri I.

De bono mortis libri I.

De fuga sæculi libri I.

De Jacob & vita beata libri II.

De Joseph patriarcha libri I.

De benedictionibus patriarcha-
rum lib. I.

De Nabuthe Jesraelita lib. I.

De Helia & jejunio libri I.

T. 4. De

- De Tobia liber 1.
 De interpellationibus libri III.
 De Apologia David liber 1.
 De Salomone liber 1.
 De Myſteriis initiandis liber 1.
 De Sacramentis libri IV.
 De Dignitate ſacerdotali, vel Cura paſtorali lib. 1.
 Orationes præparativæ ad miſſæ celebrationem II.
- Libri ſecundæ partis.
- Beati immaculati
 Super Lucam.
 Epistolæ Pauli.
- Libri tertię partis :
- Epistolæ libri X.
 De Synagoga liber 1.
 Contra Symmachum liber 1.
 Contra Auxentium liber 1.
 De tradendis baſilicis liber 1.
 Conſolatorium Valentiniani lib. 1.
 De Morte Theodoſii liber 1.
 De Inſtructione ſacerdotum lib. 1.
 De Judiciis liber 1.
 De Circumciſione liber 1.
 De eligendo Pontifice liber 1.
 De fide ad Gratianum Imperatorem.
 De Trinitate libri V.
- Horum editorum diligentiam ſupergreſſus *ERASMUS* Roterodamus, (A). ut & plura & emendatiora Ambroſii opera ederet; quod Baſilæ A. C. 1527. factum eſt, nullis laboribus pepercit, eaque editio tanto fuit in pretio, ut ſæpius diverſis locis recuſa, ac A. 1538. *Sigismundi Gelenii* aliorumque doctõrum hominum ſtudio novis ſubinde tractatibus locupletata, & A. 1555.
- (A) Vide *Eraſmi fixationem* inter ejus Epistolæ XXVIII. 3. edit. Londi

De Spiritu ſancto ad Gratianum Imperatorem, vel ſecundum alios:

De Gedeon libri III.

De fide & ſymbolo contra Arianos lib. 1.

De Incarnationis dominicæ ſacramento.

De incarnatione Domini lib. 12

De Myſteriis Paſchæ liber 1.

De exceſſu Fratris liber 1.

De Fide reſurrectionis liber 1;

De Pœnitentia libri II.

Adhortatio pœnitentiæ, ſive ad pœnitentiam.

De Virginibus.

De Virginitate libri III.

De Viduis liber 1.

Adhortatio ad virgines: vel

Exhortationis ad Virgines liber 1.

De Inſtructione virginis liber 1.

Ad virginem devotam liber 1.

Ad virginem corruptam deſtatio: vel ſecundum alios:

De Lapſu virginis liber 1.

Ad virginem corruptam exhortatio.

Ad corruptorem virginis objurgatio.

Opus Sermonum liber 1.

De Paſſione ſanctæ Agnetis.

De Inventione vel Revelatione ſanctorum Gervafii & Protaſii.

1555. 1567. novis *Jo. Sosterii & Petri Nannii* curis expolita, omnium in se oculos converteret. At *Benedictini* nostri, ut *Amerbachium* in vitiosos codices incidisse dolent: ita *Erasmus* arguunt, quod doctrinæ & famæ suæ fiducia audacior, plus ingenio suo & propriis conjecturis, quam manuscriptorum autoritatis detulerit, eamque ob causam, cum hæc *Erasmi* editio A. C. 1529. *Parisiis Cbevallonii* typis iterum exprimeretur, multa in ipso textu commutata, & nonnulla in margine notata, quin & postea à *Johanne Costerio* Canonico *Lovanienti*, qui A. C. 1555 novam *Ambrosii* editionem adornavit, plusquam duo millia errorum, ut ipse gloriatus, sublata fuerint. Editionem *Parisiensem* A. 1540. recenset *Bellarminus* de S. E. *Basileensem* A. 1538. *Gesnerus* in *Bibl. De* editione *Lugdunensi* typis *Freloniani* A. 1559. curata, quam mire interpolatam fuisse narrat *Franciscus Junius* (a) præf. ad *Indicem expurgatorium*, testantur *Benedictini* se anxie inquirentes nihil potuisse comperire, ut vel statim suppressa sit, (quod malim credere) vel omnino supposita & conficta, quemadmodum *Aldina* quam *Possevinus* memorat.

Post *Costerium* operæ se pretium facturum putavit *Johannes Gillotius*, si plura *Ambrosianorum* operum manuscripta exemplaria è *Parisiensibus* aliisque *Galliæ* bibliothecis conquireret, quibus inter si conferendis cum vix plures, nedum unum hominem

(a) *Junii verba sunt*: Rem meis oculis visam ad exemplum adferam. Ante annos viginti septem, quum *Lugduni* agerem (egi autem A. MDLIX. & sequente) Corrore quodam typographico usus sum familiariter, cui *Ludovico Saurio* fuit nomen. Habitabat ille non procul à *Mercuriali* vico, in ædibus conjunctis trium columbarum signo. Quum ad salutandum hominem venissem, casu vel potius singulari Dei providentia accidit, ut versantem cum offenderem in recognoscendis D. *Ambrosii* operibus, quæ tum *Frelonius* excudebat. Variis autem sermonibus ultro citroque habitis, quum me advocamento esse ab opere nolle ostenderem, ille redorsus lectionem unius paginæ, videsne, inquit, hanc formam *Ambrosianæ* editionis nostræ? quam sic elegans, accurata, & in speciem omnibus anteponenda alijs quæ adhuc in lucem prodierunt? Postea contuenti opus, & probanti elegantiam ejus dixit, Ego vero si quod exemplum *Ambrosiani* operis mihi emendum esset, quodvis exemplum, aliud potius, quam hoc quod vides compararem. Scitenti autem sum hujus dicti causam. Tum ille de forulis sub mensa sua latentibus aliquot paginas promens (erant autem paginæ, ut loquuntur *Græci*, *αὐτὴν ἡν*, sive cancellatæ, aliæ ex parte, & aliæ universæ) hæc est, inquit, prima forma paginarum quas his paucis diebus ad exemplum veteris, & certi exemplaris optima fide impressimus: *Franciscani* autem duo pro auctoritate has omnes paginas dispunxerunt, ut vides, & illas substituit in locum priorum curaverunt præter omnem nostrorum librorum fidem: quæ res sumptum, & molestiam *Frelonio* creavit gravissimam: nam pretium chartæ operarumque amisit unum versum, temporis iacturam passus est, & typographicas illas priores plagulas commutari novis ad libidinem istorum oportuit, magno malo nostro, & admiratione mea. Hæc *Junius*.

minem sufficere animadverteret, ipse paucos, quibus evolvendis par esset codices delegit, cæteros aliorum indultrix commisit. Et hanc Gillotianam editionem A. C. 1568. apud *Guelmum Merlinum* & socios Parisiis vulgatam, omnium, quæ hætenus prodierant, absolutissimam Benedictini statuunt, & indignam plane, quæ editionis Romanæ paulo post secutæ fama opprimeretur. Aggressus hanc editionem, aliis postea in laboris partem adscitis sociis, *Felix Perretus de Monto Alto* Ord. Min. Vicarius generalis, deinde Cardinalis, & tandem sub *Xysti V.* nomine Pontifex Romanus, quinque tomis constantem, è quibus priores quatuor A. C. 1580. 1581. & 1582. quintus & ultimus A. C. 1585. cum jam Romanam cathedram *Xystus* occupasset, lucem publicam aspexit. Eam fusius recenset *Possevinus* in Apparatu S. & *Labbeus* T. 1. de S. E. p. 48. *Hendreichius* in pandectis Brandenb. &c. Quamvis autem hæc editio tantum obtinuerit autoritatis ut ferè sola prælo subiceretur, & in una Lutetia (a) ab A. C. 1586. singulis fere decenniis iterata fuerit, ut A. 1603. cui editioni inedita quædam accessere, tum 1614. 1632. 1642. 1665. nec non Coloniz 1616. non dissimulant tamen Monachi Benedictini, non pauca in editione hac Romana deprehendi, quæ minus probari possint. Inter alia enim animadvertunt, epistolas aliquot & homilias, imo & nonnullas librorum partes ordine suo avulsas & in alienum locum reiectas; item tractatus quosdam dubios legitimis admixtos, cum potius in iis quoque commentationibus, quas superiorum editionum consensus tanquam legitimas admiserat, delectu & censura opus fuisset. Imprimis autem hoc animadversione dignum censent, quod etiam in ipso Ambrosii textu multa sibi permisisse deprehendantur, qui eundem corrigendum susceperunt.

Meliorem denique Ambrosii editionem debemus laudatis Monachis Benedictinis congregationis S. Mauri, *Iacobo Frischio* & *Nic. Nourrito*, splendide & emendate recusam, duobus Voluminibus; quorum prius A. 1686. posterius A. 1691. fol. Parisiis præla evasit. Recensetur fusius in Actis Erud. A. 1688. pag. 64. & T. 2. Supplémenti p. 209. nec non in historia literaria præstantissimi Cavei, tomo posteriore. Habet tamen quæ in hac quoque editione desideret *Richardus Simon* in Epistolis Cri-

(a) *Salmasius* sub *Simplicii Verini* nomine Epistola ad *Iustum Pacium* p. 101. testatur Parientem Ambrosii editionem multis modis sibi esse suspectam, utpote à *Josueis* procuratam, quam scio ab illis pluribus locis depravatam esse, ut ex collatione scriptorum exemplarum animadvertere licuit.

Criticis Gallice editis Basileæ 1699. 12. pag. 74. *Les Moines Benedictins qui ont publié une nouvelle édition des ouvrages de S. Ambroise, qui crient si fort contre celle de Rome, parce qu'on y a altéré selon eux en une infinité d'endroits le texte de ce Pere, ont eu si peu de connoissance de ce qui regarde la Critique des livres Sacrez, que non seulement leurs notes sont peu exactes, mais ils ont aussi laissé dans le texte de ce S. Docteur des leçons qui ne s'accordent point avec ses explications.*

Loca S. Scripturæ ab Ambrosio allegata quæ differunt à vulgata versione, persequitur Jo. Ludovicus de la Cerda Adversar. sacr. capite 179. Merito Combefisius in Bibl. Concionatoria proficitur se in Ambrosio suspicere dexteritatem in reddendis Græcis Philonis, Origenis, Eusebii, maximeque Basilii Magni, quo in genere omnium facile princeps videri possit: mibi sane multis partibus Hieronymo superior videtur, sic tota sensus expressione stylo ipse suo ac puriori nitet, nec tam ex aliorum scriptis in suos videtur alveos corrogare, quam à se propria fundere Theophili Raynaudi liber editus Lugduni 1632. 12. hoc titulo: *Ambrosius, succus cælestis, ubi Galliarum expressus?* disputat Arelatensem, non Lugdunensem fuisse Ambrosium. Recusus etiam est Tomo octavo operum Raynaudi pag. 107. Superstite adhuc Auxentio Episcopum Mediolani creatum contendit Latinus Latinus T. 1. Epist. p. 375. seq. Ipse quidem se non *Ecclesiæ nutritum sinu, sed raptum à tribunalibus* scribit. Confer notas Benediænor. Tom. 2. pag. 332. Theodosii Magni Imp. vox apud Theodorum V. 18. Hist. *Ἀμβρόσιον ἵδρα μόνον Ἐπίσκοπον ἀξίως καλεῖσθαι*: Episcopum dignum vidi neminem præter Ambrosium. Papebrochii dissertatio de anno & die mortis S. Ambrosii, quam præmisit Tomo 1. A&A. Sanctorum Aprilis pag. XXXVII. seq. pugnat pro Anno 398. De SS. Protasii & Gervasii corporibus A. 386. ab Ambrosio inventis consulendus celeberr. Muratorius diff. 15. ad Paulini natalem XI. S. Felicis v. 324. T. 1. anecdotorum Latinorum p. 171. seq. A&A SS. Cantii, Cantiani & Cantianillæ Ambrosio supposita leguntur apud Surium 31. Maj. Confer A&A Sanctor. Tom. 7. Maji pag. 427. seq. Ambrosio rectius à nonnullis tribuuntur libri quinque de excidio Urbis Hierosolymitanæ, qui ambulant sub nomine *Hegeßippi*, quod ex *Iosephi* (a) nomine corruptum, ex quo libros illos liberiore interpretatione conversos apparet. Nec modo Jo. Mabillonius in Codice antiquissimo Bibl. Ambrosianæ reperit tributos hos libros Ambrosio Episcopo Tom.

(a) Vide Iß. Vossium appendice de LXX. Interpretibus p. 127. seq. & quæ notat in Bibl. Græca lib. 4. cap. 6. §. 2.

po Tom. 1. musei Italici p. 14. sed etiam Carolus Daubusius libro primo pro testimonio Josephi de Christo pag. 16. testatur in Codice Cantabrigiensi ad extremum libri primi exstare hæc verba: *Beatissimi Ambrosii translatio ex Iosepho, liber primus explicis.* Et in Catalogo MSS. Monasterii Cremifanensis, Ord. Benedictini in Austria, video memorari num. 58. *tractatum Ambrosii Episcopi de historia Iosephi captivi, translati ab ipso de Græco in Latinum.* Omitto quod apud Angelum Decembrium lib. VII. de politione literaria pag. 566. legas *Ægisippum esse vocabulum historici Græci ex capra & equo compositum, qui de bello Titicum Iudeis scripsit, à Doctore Ambrosio Latine translatus.* Scripsit hæc December circa A. 1460. frater Petri Candidi Decembri A. 1477. æt. 79. defuncti. Etiam in editione Ascensiana Paris. 1511. fol. libri Hegesippiani Ambrosio tribuuntur. Vide Ittigii prolegomena ad Iosephum. Sed Benedictinis, neque styllum, neque ingenium Ambrosii referre videntur.

Catalogus eorum ad quos S. AMBROSII Epistolæ.

E piscopis per Æmiliam constitutis, de celebritate pastoralis. Epist. 83.

Alypio. 69.

Anatolio, Numero, Severo, Philippo, Macedonio, Ammiano, Theodosio, Eutropio, Claro, Eusebio & Timotheo sacerdotibus Thessalonicensibus. 59.

Antonio. 68.

Anytio sancti Acholi successori. 60. Theophilo & Anytio. 79.

Attico. 50.

In Auxentium de basilicis tradendis. *post Epist.* 32.

Ambrosius, Bassianus & cæteri ad Siricum papam 81.

ellitio gravi ægitudine priusquam in Dominum JESUM crederet iactato, postea vero revallescenti. 9. 75.

Candidiano 61.

Chromatio. 37.

Clementiano. 73.

Clericis. 17.

Constantio Episcopo. 44. 77.

Delphino Episcopo. vide Phœbadio.

Demetriadi, sacræ virgini. 84.

Eusebio Episcopo. 35. 46.

Faustino. 8.

Felici Gomensi Episcopo. 5. 51.

Færgadio vide Phœbadio.

Gratianus Augustinus ad Ambrosium. 25.

Gratiano Augusto. 26.

Horontiano. 18, 19, 20, 21, 22, 23, 39, 74.

Irenæo. 4, 6, 11, 12, 13, 14, 15.

16, 47, 48, 62, 71, 72.

Iusto. 1. 63.

Marcellinæ sorori. 33.

Marcello 24.

Paterno 66.

Phœbadio & Delphino Episcopis. 55.

Quinegio. 67.

Romulo

Romulo. 52. 56.	<i>Symmachii relatio ad Imperatores, post Epist.</i> 30.
Sabino Episcopo 36, 40, 41, 42-45.	Theodosio Imp. 28, 29, 34.
Severo Episcopo. 57.	Teophilo 78, 79.
Simpliciano 2. 3, 7, 10.	Sacerdotibus & omni clero Theofalonicensium. 60.
Siricio. 49, 54, 81.	Titiano 53.
<i>Siricius Papa Mediolanensi Ecclesie.</i> 80.	Valentiniano Imp. 27, 30, 31, 32.
Sisinnio 43.	Vercellensi Ecclesie 82.
Studio 58. 76.	Virgilio 70.
Syagrio Veronenfi Episcopo 64.	

Flavio Lucio Dextro hortante librum de scriptoribus Ecclesiasticis scripsisse se in Epistola ad eum præmissa Hieronymus testatur. Idem cap. 132. ejus meminit his verbis: *Dexter Paciani, de quo supra (cap. 106.) dixi, filius, clarus apud sæculum (præfecturam prætorii gessisse refert non Sophronius Græcus Hieronymi interpres, ut notat Miræus ad Hieron. de S. E. sed Hieronymus ipse apologia 2. in Rufin.) & Christi fidei deditus, fertur ad me omnimodam historiam texuisse, quam necdum legi.* Omnimodam hanc Dextri Historiam in deperditis jam pridem habuere viri docti, cum repente exeunte sæculo XVI. percrebescere rumor cæpit de invento in Fuldenfi Germaniæ Bibliotheca hoc thesauro. Audor rei ut docemur à Nicolao Antonio lib. 1. Bib. veteris Hispaniæ cap. 8. Jesuitarum sodalis quidam *Hieronymus Romanus de Higuera* nomine, Toletanus patria, undique munitus vir subsidiis curiosæ omnis, qua historica constat res, doctrinæ. Hic testatus est, à *Thoma Torrialba*, ejusdem Societatis, è Germaniæ Wormatia urbe Dextri Chronicon sive Historiam omnimodam ab Anno Urbis Romæ 752. ad annum 1183. (Christi 1. ad 430.) missam sibi una cum *M. Maximi*, Cæsaraugustani Episcopi continuatione ab A. C. 468. ad 644. & *Entrandi* (Luitprandi) Ticinensis Diaconi ab A. 644. ad 668. Apographum illius Cæsaraugustæ repertum *Jo. Calderon* Franciscanus A. 1619. 4 in ea urbe typis committi curavit primus vehementer interpolatum, cum Chronico *M. Maximi* pag. 95--105. & additionibus *S. Brantionis & Helece* Cæsaraugustanorum Episcoporum ad Maximum p. 105--112. & fragmentis carminum *M. Maximi* & aliorum. Ab eo tempore *Thomas Tamajus Vargas* regius Historicus edidit Dextrum defensum A. 1624. 4. Madriti lingua Hispanica: *Flavio Lucio Dextro Caballero Espannol de Barcelona prefecto pretorio de Oriente, Governador de Toledo, por los annos del Sennor de CCCC. defendido por don*

don Thomas Tamajo de Vargas. Subjicitur: *Antigüedad de la religion Chriftiana en el reino de Toledo por muestra de la verdad de la doctrina de Fl. Lucio Dextro*. Postea Rodericus Carus Ultrariensis presbyter Chronicon Dextri & continuatorum cum brevibus notis vulgavit Hispali 1627. Et Franciscus Bivarius Cisterciensis Monachus solum Dextri Chronicon cum amplo commentario Lugd. eodem anno 1627. fol. Maximi vero Chronicon cum *Brantionis & Hellicanis Tajonis & Valderedi* Episcoporum Cæsaraugustanorum additionibus, & ejusdem Bivarii commentario, præmissis *Balsazaris de Sandoval & Moscoso* apologeticis prælocutionibus pro Dextro & Maximo excusum Madrit. 1651. fol. Denique in laudati *Nicolai Antonii* Bibliotheca Vetere Hispana Tom. 2. pag. 274-286. eadem Chronica exhibentur longe sinceriora, qui tamen neutiquam illa pro genuinis habet, sed quam plurimis & non inficiandis argumentis evicit recens illa & fortasse ab ipso Higuera fuisse confecta: de quo videlicet etiam eundem Nic. Antonium lib. 1. de jure exulum cap. 14. Cardinalem R. E. Josephum Saenz de Aguirre Tomo II. Concil. Hispan. pag. 54. seq. & Jo. Bollandum præfat. ad Tom. 1. A&. Sandoz. Januar. pag. 31. & ad Tom. 1. A&. Februarii p. XVIII. seq. Papebrochium T. 4. A& Sandoz. Januar. p. 14. b. Dionys. Petavius lib. 2. Epist. 14. ad Rosveidum, Chronicon Dextri vocat *homini imperitissimo* ἄνοτον & ἀλόγον κείμεν & omnino ψευδὲς γράμμα ab Hispano aliquo nebulo confectum. Epistola commentitio huic Lucii Dextri, sive ut à Cornelio à Lapide appellatur, tenebrionis sinistri Chronico præmissa non ad Hieron. sed ad Orosium dirigitur his verbis: *Posteaquam ex oriente, (ubi, sicut nosti, Præfectus prætorio fui,) domum redii, cepit me vehementer tædere functionis munerum publicarum, totumque me converteri ad ea studia, in quibus bonam vitam meam partem transigi, si non cum laude, citra notam pudoris tamen. Porro omnimodam historiam quam ab orbe condito ad hæc nostra tempora (Calderonis editio addit: id est ad annum 430. ad Consulatum XIII. Theodosii junioris) produxeram, & S. Hieronymo dedicaveram, quoniam ad manus ejus defuncti (atqui scripta jam erat à Dextro A. 392. cum Hieronymus obierit demum A. 420.) pervenire non potui, autem & locupletatam tibi nuncupo, ut Historiarum scriptori, & patris mei (Paciani) amantiissimo. Vale.* Verum Calderonis editio habet: *S. Presbytero Hieronymo non ita locupletatam dicaveram: sed quia ad ejus defuncti manus pervenire non potui, multis locis autem locupletatamque tibi homini Hispano Latino & Historiarum scriptori ornato & mei amantiissimo nuncupo.* Vale.

S. Martini

S. Martini Turonensis ab A. 375. Episcopi, A. 400. defuncti vitam scripsere prosa quidem *Sulpicius Severus*, qui sub idem tempus vixit, libris duobus: *Gregorius Turonensis* libr. IV. de Miraculis Martini, atque *Alcuinus*: & versibus heroicis, libris sex *Paulinus Petrocorius*, & libris quatuor *Venantius Fortunatus*, ambo Sulpicii Severi vestigiis insistentes. E recentioribus *Petrus Menander* Turonensis in historia Archiepiscoporum Turonensium à Joanne Maan edita Augustæ Turonum 1667. fol. qui vitam Martini per annos digessit; nec non *Martinus Martean* in epitome paradisi Turonensis, Gallice vulgata Paris. 1661. 8. *Tillemontius* tomo decimo memoriarum, *Franciscus Giry & Hadr. Bailletus* in vitis Sanctorum Gallice editis XI. Novembr. *Nicolaus Gervasius Aurelianensis* in vita S. Martini & historia foundationis ejus Ecclesiæ, Gallice edita Turoni 1699. 4. Ac ne ineditas *Ludovici Chantereau le Fevre & Petri Carreau* dissertationes memorem, Jacobo Longo laudatas in Bibliotheca Historica Galliz p. 198. *Carolus le Cointe* inquisitione de anno quo obiit S. Martinus T. 1. Annal. Francorum pag. 202. *Petrus Franciscus Cbiffetius* S. I. dissertatione de S. Martini Turonensis Episcopi tempore pag. 213. seq. Opusc. *Josephus Antbelmi* Epistola ad Antonium Pagi de ætate S. Martini & quorundam ejus gestorum ordine, anno æmortalis, nec non de S. Britio successore, Paris. 1693. 8. Jo. *Melchior Goezius* disp. historico Theologica de Martino Jen. 1697. 4. Jo. *Christianus Froemannus* in anse Martiniano Lips. 1683. 4. &c. Cæterum scripta quæ exstant sub nomine *Odonis* Abbatis Cluniacensis de reversione S. Martini à Burgundia, in Martini Marrier Bibliotheca Cluniacensi p. 116. & Tom. 17. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 253. nec non *Herberti* Archiep. Turonensis de miraculis S. Martini post ejus reversionem sive corporis depositionem Tom. 7. Misc. Baluzii pag. 169. fide esse indigna & commentitia probavit *Claudius Molinetus* diss. 3. sur la mouvance de Bretagne Mem. de Trev. A. 1712. pag. 666. & A. 1716. p. 1145. seq. Quæ sub S. Martini fertur nomie brevis *Professio fidei de Trinitate*, & cum Variis lectionibus exhibetur à Casp. Barthio notis ad Gallum confessorem pag. 120. supposititia videtur *Schurzleischio* pag. 756. Epist. De Codice MS. Mazariniano vide *Combesii* Bibliothecam Concionatoriam Tom. 8. pag. 470.

S. *Hieronymum* ob multa & egregia quæ nobis reliquit monumenta *Bibliothecam Ecclesiæ* vocat Jonas Aurelianensis libro tercio contra Claudium Taurinensem p. 1243. Orthodoxograph. Natus est A. C. 321. factusque presbyter anno 350. ætatis 29.
& cum

& cum per triennium inde Romæ, & quatuor annos in eremo Syriæ versatus esset, reliquam omnem ætatem postea Bethlehemi exegit diemque obiit A. C. 420. ætatis 89. licet inchoatum 92. attigisse contendit Dodwellus III. 7. diss. ad Irenæum. De scriptis suis breviter ipse Hieronymus capite ultimo de S. E. Quod vero in Codice Corbejensi Gennadii de S. E. præmittitur caput de S. Hieronymo, nec non vita Hieronymi quam edidit Mabillonius Tom 4. Analect. pag. 183. & Marcianæus cum Variis Lect. ex quinque Codd. MSS. tomo quinto operum Hieronymi præfixit, Gennadio tribuitur, sed parum certa sententia, ut docet Tillemontius Tom. 12. memor pag. 615. seq. Exiguam quoque fidem merentur quæ in eodem tomo quinto Marcianæi recusa leguntur sub Eusebii nomine de morte Hieronymi ad Damasum pag. 449. Augustini ad Cyrillum Hierosol. de magnificentia beati Hieronymi pag. 477. Cyrilli Hierosol. de miraculis Hieronymi ad Augustinum p. 483. & Vita Hieronymi incerto auctore, quæ incipit *Plerosque nimirum illustrium virorum non ambigo nosse* p. 508. Recentiori ætate ex scriptis ipsius Hieronymi & aliis fide dignis monumentis vitam Hieronymi tradiderunt præter Erasmus, Hieronymum Guadalupum, Tolet. 1597. 4 Christianum Mossæum in Chronico, vulgato Antvv. 1540. fol. & Marianum Viçlorium huiusque liberiolem metaphrastem (a) Joannem Cinellum, qui Italice vitam Hieronymi vulgavit Florentiæ 1688. 4. præcipue Tillemontius (b) tomo duodecimo memoriarum, Paris. 1707. 4. & Joannes Marcianæus ineditis tunc adhuc Tillemontii memoriis usus, Latine quidem tomo V. operum Hieronymi Paris. 1706. fol. & Gallice (c) libris sex, ditis Paris. 1706. 4. Vitam Hieronymi à Thoma Vascone scriptam memorat Jo. Lelandus de scriptoribus Britannicis pag. 435. Jo. Philippi Thomæsi Oratio de laudibus Hieronymi prodit Patav. 1630. De Hieronymi peregrinationibus Heribertus Rosveidus prolegomenis ad vitas Patrum, maxime à Baronio: De patria Hieronymi Stridonis (Sdrigna) Franciscus Irenæus de Cruce, Carmelitanus in historia Tergesti (Trieste) quam Italice edidit Venetiis 1698. fol. libro VI. pag. 444. seq. qui etiam Aquilejæ baptizatum disputat VI. 6. pag. 476. seq. De picturis S. Hieronymi Joannes Molanus III. 42. historiæ SS. imaginum. Jo. Launojus in dissertatione de Viçtorinis meminit multorum MSS. Codicum atque editionum veterum Hieronymi. Tomus primus Epistolarum à Theodoro Episcopo Tarvisino collecta-

(a) Acta Erud. 1689. pag. 249.

(b) Journal des Sav. 1708. Maji p. 380.

(c) Id. 1706. p. 721.

Iestiarum lucem primum vidit Romæ cura Joannis Andreæ, Episcopi Alerienfis, per Conradum Sveyenheim & Arnoldum Panartz A. 1468. fol. quem secutus ex eadem officina tomus secundus est A. 1470. Operæ pretium est videre quæ de licentia addendi vel alterandi, qua primus hic editor usus fuit, quæque Erasmo deinde fraudi fuit, notantur à Rich. Simone Tom. 1. epistolarum selectarum Epist. 32. pag. 220. seq. Eodem anno ambo tomi recusæ Moguntiz per Petrum Schæffer, quæ editio in membranis nitidissimis excusa fuit apud Emericum Bigotium. Hinc & Venetiis 1476. fol. per Antonium Bartholomæum, nec minus Parmæ 1480. fol. atque iterum Venetiis 1488. apud Andream de Torresanis de Asula & Basil. 1492. & Venet. 1496. & Lugd. 1513. fol. per Nicolaum de Benedictis.

Sed præcipua *Erasmi* (a) laus, qui Jo. Cononis, Jo. Reuchlini, Jo. & Brunonis Basilique Amerbachiorum & Contr. Pellicani opera adjutus, magno studio in scriptis Hieronymi undique conquirendis, recensendis & illustrandis versatus est, etiam spuria à genuinis distinguere, & *duplès* notæ à manifeste suppositis, & pseudepigrapha docta ab indoctis secernere instruit Basileæ 1516. fol. apud Joannem Frobenium, novem voluminibus. Hanc editionem recensent Gesnerus in Bibli. & Simlerus. Repetita editio Lugd. 1530. apud Gryphium. Paris. 1533. & 1546. Basil. 1526. 1553. & 1565. Hinc ex recognitione *Mariani Victorii Amoretii*, Reatini, Episcopi Amerini Rom. 1565. 1576. fol. novem voluminibus, quam editionem recensent Bellarminus libro de S. E. & Possevinus in apparatu sacro. Repetita editio Antvverp. 1579. ex Plantini officina. Paris. 1580. apud Nivellium. In editione Parisiensi 1609. præter eruditas (b) *Henr. Gravii* Andrea Schotto curante integre & emendatius editas observationes in Epistolas, accesserunt notæ insignes *Frontonis Ducæi* ad pauca quædam Hieronymi loca. Repetita Colonia 1618. In editione Parisiensi 1623. quam recenset Labbeus T. 1. p. 435. seq. habentur præterea difficultia loca per *Franciscum à Messana* digesta, Advertentiæ *Ferdinandi Vellofili* Episcopi Lucensis, *Federici Morelli* observationum & emendationum diatriba, & *Lelii* Episcopi Balneoregiani emendatio insignis loci Hieronymiani. Repetita hæc editio Paris. 1643. Francofurtenfis 1684. fol. curante *D. Adamo Tribbechovio* in duodecim tomos distribuitur, sed qui tribus voluminibus non incommode possunt compingi. Erasmi editionem exprimit, Victorii vero & Gravii Ducæique & Latini observationes tomo

Tom. II.

X

exhi-

(a) Vide Erasmus ipsum adagio *Herculis labores*.

(b) Partem primam aotatum Gravi ediderat Jo. Antonianus, Antvverp. 1568. 8.

exhibet decimo, undecimo Francisci à Messana & Episcopi Lucensis advertentias, duodecimo indices. De hac editione videri possunt *Acta Eruditor.* 1684. pag. 343. *D. Frid. Ulricus Calixtus* in prolegomenis huic editioni præmissis pag. 7. præter rem tradit *Erasmum prioribus quatuor tomis Hieronymi immortalum, & prius quam perficerentur posteriores, à mortali hac vita in celestem migrasse patriam.* Certe absolutæ Hieronymi editioni viginti annos Erasmus supervixit, & quod de Erasmo Calixtus, id Bruno & Basilius Amerbachii fratres de Joanne Amerbachio patre suo scripserant præf. ad tomum quintum.

A. 1690. Parisiis in quarto *Jobannes Marciannus* Monachus Benedictinus edidit prodromum novæ editionis Hieronymi ad omnes doctos (a) cum Epistola Hieronymi ad Suniam, & Fretelam, castigata ad MSS. & variis observationibus illustrata. Secuta hinc editio ipsa Hieronymi luculenta ab eodemque Marcianno curata tomis quinque, quorum *primus* (b) A. 1693. Paris. fol. sub Divinæ Bibliothecæ titulo exhibet versiones Latinas Hieronymianas (minime illas tamen sinceras) librorum sacrorum ex Hebraico & Græco, cum scholiis variis marginalibus quæ Hieronymi ipsius esse prius opinatus editor, deinde ad libros Regum cum pervenisset, observavit à Rabano Mauro tribui nescio cui Judæo. Confer Rich. Simonis censuram editam Coloniæ. 1699. 8. sub titulo: *Critique du livre publié par les Moines Benedictins de la Congregation de S. Maur, sous la titre de Bibliothèque Divine de S. Jerome.* Canones Evangeliorum in hoc tomo p. 1429. seq. restituit *Antonius Ponget* Monachus Benedictinus. *Secundus* (c) A. 1699. Nomina Hebraica, subjunctis Græcis ex Philone ac Josepho, nec non Origenis ex pluribus Codd. MSS. Librum de locis Hebraicis cum Græcis Eusebii: Quæstiones Hebraicas, Epistolas Criticas & Commentarios in sacra Volumina à Genesi usque ad Prophetas. *Tertius* (d) A. 1704. Commentarios in Prophetas universos sedecim. *Quartus* (e) A. 1706. Commentarios in Novum Testamentum, Epistolæque Criticas & alias ordine chronologico digestas, librum de Viris illustribus, opusculaque apologetica & polemica. *Quintus* denique eodem Anno 1706. vitam S. Hieronymi, Catalogum Gennadii de Viris illustribus, Opusculaque omnis generis.

(a) *Act. Er.* 1695. pag. 98.

(b) *Act. Er.* 1695. pag. 98.

(c) *Journal des Sav.* A. 1699. p. 455. & A. 1700. p. 308. 317. *Nouvel. Rep. Lettr.* 1700. Tom. 2. p. 67. *Act. Er.* A. 1699. pag. 129.

(d) *Journal des Sav.* 1704. p. 553. *Acta Erud.* 1706. p. 418.

(e) *Mémoires de Trévoux* 1707. pag. 297. *Journal des Sav.* 1706. p. 960.

neris Hieronymo supposita. Multa in hac editione Hieronymi non sine causa desiderare se professi sunt *Rieb. Simon*, tum in censura quam paullo ante memoravi, tum in Epistolis Criticis Basilæ 1699. 12. editis, nec minus in Epistolis selectis Tom. 1. pag. 222. seq. &c. atque *Johannes Clericus* in quæstionibus Hieronymianis Amst. 1700. 8. editis, qui etiam novam Hieronymi editionem promittit T. 17. Bibl. selectæ pag. 152. Respondit Marcianæus Simoni in scripto A. 1699. edito, *defense de la Bible de S. Jerome contra la critique de Mr. Simon*, & Clerico in eruditionis Hieronymianæ defensione adversus Jo. Clericum Paris. 1700. 8. vulgata & in tomo tertio Hieronymo recusa. Sed respondit acerbius quam solidius. Innumeris tamen locis meliore ab eo datum Hieronymum, & multa animadversa præclare nemo negaverit. Restituta etiam in plerisque genuina lectio locorum Hebraicorum, quæ Latinis litteris Hieronymus expresseerat, atque Hebraicis mutaverant editores non raro contra scriptoris mentem.

Ex *Joannis Clerici* quæstionibus Hieronymianis quindecim, octava est de vero usu operum Hieronymi. Observat itaque pag. 215. usum habere Hieronymi scripta & communes cum cæteris antiquis Ecclesiasticorum scriptorum monumentis, & prorsus peculiare. Communes omnibus priscis Ecclesiasticis libris usus sunt, præter egregia ad pietatem documenta, quod licet ex iis solis primo cognoscere historiam dogmatum & factorum suæ ætatis inter Christianos, ac rationem qua solebat Scriptura sacra explicari iis sæculis quibus conscripti sunt. Peculiare vero usus Hieronymi ad tria hæc potissimum capita possunt referri. (1) Ex iis colligimus fragmenta multo plura quam ex ullo alio Veterum interpretum Græcorum Veteris Testamenti, quorum translationes injuria temporum, socordiaque hominum perierunt. (2) Multas ex iis intelligere licet traditiones Judæicas vel opiniones Judæorum illius ævi de significatione vocum Hebraicarum, sententiaque plurimorum locorum Scripturæ, varias item nonnullas lectiones dignas quæ expendantur, de quibus idem Clericus pag. 229. (3) Cognoscimus denique quodnam fuerit singulare ipsius Hieronymi judicium de variis vocabulis Hebraicis ac Scripturæ locis; tum etiam de rebus & scriptoribus aliis de quibus fert sententiam.

Librum de *Viris illustribus* sive de *Scriptoribus Ecclesiasticis* quem A. C. 392. Hieronymus Lucio Dextro rogante composuit, primus edidit cum Græca versione Erasmus separatim Bas. 1529. 4. *Sopbronii* nomen vere an falso præferat Græca illa in-

interpretatio, dubitant viri eruditi, ut notatum T. 8. Bibl. Græcæ pag. 195. Deinde repetita in editionibus quibusdam operum Hieronymi, ut Basileens. Paris. & Francofurt. Sed Marcianus in sua omisit. Abest quoque in Suffridi Petri collectione, qui Hieronymum, Gennadium, Isidorum, Honorium, Sigbertum & Henricum Gemblacensem de scriptoribus Eccles. junctim edidit Colon. 1580. 8. nec non in luculentiore Auberti Miræi, qui Ildefonsum quoque adjunxit Antwerp. 1639. fol. Tanto lubentius igitur locum Græcæ versionis dare volui in Bibliotheca Ecclesiastica, quam vulgavi Hamburg. 1718. fol. in qua continentur de Scriptoribus Ecclesiasticis (1) *S. Hieronymus* cum Græco interprete, notis meis illustratus, quibus *Ensebius* præcipue, cujus vestigiis libenter insistit Hieronymus, cum eo conferre institui: adjunctis præterea castigationibus Suffridi Petri & Jo. Marcianæ, nec non integris Erasmi, Mariani Victorii, Henr. Gravi, Aub. Miræi, Wilh. Ernesti Tentzelii (a) & D. Ernesti Salomonis Cypriani (b) annotationibus. *Appendix* de vitis Evangelistarum & Apostolorum, quam Hieronymo alii Codices abjiciant, Græcæ & Latine. *Appendix* item altera, quæ fertur jam sub titulo Hieronymi de XII. Doctoribus, ad Desiderium, (c) jam sub nomine *Beda* (d) de luminaribus Ecclesiarum. (2) *Gennadius* Massiliensis, qui centum post Hieronymum annis scripsit, annotatis lectionibus Codicis antiquissimi Corbejensis, & subjunctis variorum notis, Suffridi Petri, Aub. Miræi, Ern. Sal. Cypriani & meis. (3) *S. Isidorus* Hispalensis. (4) *Ildefonsus* Toletanus. (5) *Honorius* Augustodunensis. (6) *Sigebertus* Gemblacensis. (7) *Appendices Juliani ac Felicis* Toletani & tertia Anonymi ad Isidorum & Ildefonsum. (8) *Henricus* Gandavensis. (9) *Anonymus Mellicensis* quem ad calcem Bibliothecæ Benediktino Maurianæ nuper vulgaverat R. P. Benediktus Petz, Augustæ Vindel. 1716. 8. (10) *Petrus Casinensis* de viris illustribus Monasterii Casinensis, cum supplemento *Placidi* Romani, & notis Jo. Baptistæ Mari. (11) Jo. Trithemii liber de scriptoribus Ecclesiasticis, cum meis notis. (12) Auberti Miræi auctarium & de scriptoribus sæculi XVI. & XVII. Ad.

(a) Tentzelii florum sparsio, sive notæ in capita XIV. primoræ libri Hieronymiani, præmissa sunt Gennadii libro de S.-E. quem cum notis edidit Rev. D. Ernestus Salomo Cyprianus Jen. 1703. 4.

(b) Laudatus D. Cyprianus librum Hieronymi de S.-E. cum suis Variorumque notis edidit Francof. 1700. 4. In illa quoque sicut & in Francofurtensi 1549. 8. & Helmstädiensi Joannis à Fuchte 1611. 4. Græcus interpretis prætermisus.

(c) Tom. V. edit. Marcianæ pag. 416.

(d) Tom. 3. Operum Bedæ pag. 491. Colon. 1688. fol.

Adjunctus quoque est index Chronologico alphabeticus in Trithemium, auctariumque Miræi & scriptores veteres hac Bibliotheca Ecclesiastica comprehensos. Juvat autem hoc loco separatos dare indices in Hieronymum, Gennadium &c.

Index Scriptorum Ecclesiasticorum, qui à S. Hieronymo in Catalogo & in duplici Appendice memorantur.

A Cacius Cæsariensis Episcopus cap. 98.

Agrippa Castor. 21.

Alexander Cappadociæ Episcopus 62.

Ambrosius Alexandrinus diaconus 56.

Ambrosius alter, Alexandrinus 126.

Ambrosius Mediolanensis Episcopus 125. & appendic. II. cap. 6.

Ammonius Alexandrinus 55.

Amphilochius Iconii Episcopus 133.

Anatolius Laodicensis Episcopus 73.

Andreas Apostolus append. I. c. 1.

Antonius Monachus 88.

Apostolus Senator 42.

Apollonius sub Commodio Imp. 40.

Apollinarius Hierapolitanus Episcopus 26.

Apollinarius Laodicensis Episcopus 104.

Appion, sub Severo Imp. 49.

Aquilus Severus, Hispanus 111.

Arabianus 51.

Archelaus Mesopotamiæ Episcopus 72.

Aristides Atheniensis Philosophus 20.

Tom. II.

Arnobius Rhetor 79.

Asterius, secta Arianus 94.

Athanasius Alexandrinus Episcopus 87.

Augustinus append. II. c. 1.

Bacchylus Corinthi Episcopus c. 44.

Bardeſanes Mesopotamiensis 33.

Barnabas Apostolus 6.

Bartholomæus Apostolus appendic. I. c. 4.

Basilus Ancyranus cap. 89.

Basilus Cæsariensis Episcopus 116.

Beryllus Bostrensis Episcopus 60.

Brabianus, sub Severo Imp. 51.

Candidus, sub Commodio Imp. 48.

Clemens Alexandrinus presb. 38.

Clemens I. Romanus Papa 15.

Cornelius Papa 66.

Crescens appendic. I. cap. 10.

Cyprianus Carthaginensis Episcopus 67.

Cyrillus Hierosolymitanus, Episcopus 112.

Damasus Papa cap. 103.

Dardanus append. II. cap. 7.

Dexter Historicus 132.

Didymus Alexandrinus 109.

Diodorus Tarsensis Episc. 119.

X 3 Dio-

- Dionysius Alexandrinus Episcopus 69.
 Dionysius Corinthiorum Episcopus 27.
 Donatus hæresiarcha 93.
 Ephræm Edessenus diac. cap. 115.
 Epiphanius Salaminæ Episcopus 114.
 Evagrius Antiochenus Episcopus 125.
 Eunomius Cyzicenus Episcopus 120.
 Eusebius Cæsariensis Episcopus cap. 81.
 & appendic. II. c. 4.
 Eusebius Emesenus Episcopus 91.
 Eusebius Vercellensis Episcopus 96.
 Eustathius Antiochenus Episcopus cap. 85.
 Euzoius Cæsariensis Episcopus 115.
 Favonius appendic. II. c. 12.
 Fortunatianus Aquilejensis Episc. 97.
 Gajus, sub Zephyrino Papa 59.
 Gelasius Cæsariensis Episcopus 130.
 Geminus Antiochenus, presbyter 64.
 Gregorius Bæticus, Iliberitanus Ep. 105.
 Gregorius Nazianzenus Episcopus 117.
 Gregorius Nyssenus 128.
 Gregorius Thaumaturgus 65.
 Hegesippus Historicus 22.
 Heliodorus presbyter append. II. cap. 5.
 Heraclius, (Heraclitus) sub Commodo Imp. 46.
 Hermas, à S. Paulo memoratus 10.
 Hieronymus presbyter 135.
 Hilarius Pictaviensis Episcopus 100.
 & append. II. cap. 2.
 Hippolytus Portuensis Episcopus 61.
 Jacobus Apostolus (minor) 2.
 Jacobus Zebedai (major) appendic. I. 2.
 Ignatius Antiochenus Episcopus 16.
 Joannes Apostolus 9.
 Joannes Chrysostomus Episcopus CP. 129.
 Josephus Judæus, Historicus 13.
 Jovinianus appendic. II. cap. 10.
 Irenæus Lugdunensis Episcopus 35.
 Judas Apostolus 4.
 Judas Chronographus 52.
 Julius Africanus, Chronographus 63.
 & append. II. cap. 11.
 Justinus Philosophus 23.
 Justus Tiberienus 14.
 Juvenius poeta, Hispanus 84.
 Lactantius Firmianus 80.
 Latronianus 121.
 Lucas Evangelista 7.
 Lucianus Antiochenus presbyter 77.
 Lucifer Calaritanus Episcopus 95.
 Lucius Episcopus Arianus 118.
 Malchion Antiochenus presb. 71.
 Mar-

- Marcellus** Ancyranus Episcopus 86.
Marcus Evangelista 8.
Matronianus hæreticus 122.
Matthæus Evangelista 3.
Matthias Apostolus appendic. I. cap. 7.
Maximus, sub Commodus Imp. 47.
Maximus Constantinop. Episcopus 127.
Melito Sardenfis Episcopus 24.
Methodius Tyri Episcopus 83.
Miltiades, sub Commodus Imp. 39.
Minutius Felix 58.
Modestus, sub Commodus Imp. cap. 32.
Mufanus, sub Antonino Vero 31.
Novatianus hæreticus 70.
Opratus Milevitanus Episcopus 110.
Origenes Adamantius 54.
& appendic. II. c. 3.
Pacianus Barcinonenfis Episcopus 106.
Pamphilus martyr. 75.
Pantænus Stoicus philosophus 36.
Papias Hierapolitanus Episcopus 18.
Paulinus appendic. II. c. 8.
Paulus Apostolus 5.
Pelagius appendic. II. cap. 9.
Petrus Apostolus 1.
Phileas Thmucos Episcopus 78.
Philippus Cretensis Episcopus 30.
Phæbadius Agennensis Episcopus 108.
Philippus Apostolus appendic. I. cap. 3.
Philo Judæus 11.
Photinus hæreticus 107.
Pierius Alexandrinus presbyter 76.
Pinyrus Cretensis Episcopus 28.
Polycarpus Smyrnenfis Episcopus 17.
Polycrates Corinthi Episcopus 45.
Pontius S. Cypriani diaconus 68.
Priscillianus hæreticus 121.
Quadratus Atheniensis, 19.
Reticius Augnstod. Episcopus 82.
Rhodon Asianus 37.
Seneca Philosophus 12.
Serapion Antiochenus Episcopus 41.
Serapion Thmucos Episcopus 99.
Sextus sub Severo Imp. 50.
Simon Cananæus appendic. I. cap. 6.
Sophronius, æqualis S. Hieronymi 134.
Tatianus hæresiarcha 29.
Tertullianus Afer 53.
Theodorus Heraclienfis Episcopus 90.
Theophilus VI. Antiochenus Episcopus 25.
Theophilus Cæsariensis Episcopus 43.
Theotimus Tomoram Episcopus 131.
Thomas Apostolus appendic. I. c. 5.
Tiberianus Bæticus cap. 123.
Timotheus Episcopus appendic. I. c. 8.

- Titus Cretensis Episc.* append. Triphon, auditor Origenis 57.
 I. c. 9. Vidor I. Papa 34.
Titus Bostrensis Episcopus 102. Victorinus Petavionensis Episcopus 74.
Triphyllius Cypri Episcopus 92. Victorinus. Rhetor.

Index Scriptorum qui in Catalogo Gennadiano commemorantur.

- A**ntiochus episcopus cap. 20.
 Asclepius Afer, episcopus 73.
 Atticus Constantinopolitanus, Ep. 51.
 Audentius Hispanus Episcopus 14.
 Augustinus Hipponensis Episcopus 38.
 Avitus Hispanus presbyter 47.
 Bachiarius natione Britannus 24.
 Bonofiaci quorum cap. 14: meminit Gennadius didi a Bonoso de quo Sirmondus ad Alcimā Aviti epist. 3. & Garnerius ad Mariū Mercatorem Tom. 2. p. 315.
 Cælestinus I. Papa cap. 54.
 Cælestius, socius Pelagii 44.
 Casarius Arelatenſis Episcopus 86.
 Cerealis Afer Episcopus 96.
 Claudianus Mamertus presbyter 83.
 Commodianus 15.
 Cyrillus Alexandrinus episcopus 57.
 Evagrius Ponticus cap. 11.
 Evagrius alter (a) 50.
 Eucherius Lugdunensis episcopus 63.
 Eugenius Carthaginienſis episcopus 97.
 Eusebius qui anno 410. vixit 34.
 Eutropius discipulus S. Augustini 49.
 Fastidius Britanniz episcopus cap. 56.
 Faustinus presbyter 16.
 Faustus Rejenſis episcopus 85.
 Gelasius I. Papa cap. 94.
 Gennadius Constantinopolis Episcopus 90.
 Gennadius Massiliensis presbyter 100. vertit quendam Evagrii cap. 11. & Timothei cap. 72.
 Heliodorus Antioch. presbyter cap. 29.
 Heliodorus presbyter alius 6.
 Helvidius hæreticus 32.
 Hieronymus, post præf.
 Hilarius Arelatenſis episcopus 69.
 Honoratus Afer episcopus 95.
 Honoratus Massiliensis episcopus 99.
 Jacobus Nisibenus episcopus cap. 1.
 Joannes Antiochenus presbyter 93.
 Joannes Cassianus presbyter 61.
 Joannes Hierosolymitanus Episcopus 30.
 Joannes I. Papa 43.
 Isaacus ex Iudæo conversus cap. 16.

Isaa-

(a) Hujus altercatio edita ab Edmundo Martene Tom. 1. anecdotorum Paris. 1718. f.

- Isaacus Syrus, (a) sub Marciano Imp. 66.
 Julius I. Papa cap. 2.
 Julius Capuanus 45.
 Julianus Pomerius 98.
 Leo I. Papa cap. 70.
 Leporius presbyter 59.
 Lucianus presbyter 46.
 Macarius Ægyptius Abbas cap. 10.
 Macarius Romanus 28.
 Macrobius Donatista 5.
 Maximus Taurinensis episc. 40.
 Mochimus Mesopotameus presbyter 71.
 Musæus Massiliensis 79.
 Nestorius hæresiarcha cap. 53.
 Niceas Romacianus episc. 22.
 Olympius Hispanus episcopus cap. 23.
 Orestes monachus Ægyptius 9.
 Pachomius Abbas cap. 7.
 Paulinus, discipulus Ephræmi 3.
 Paulinus Nolanus episc. 48.
 Paulinus præco Quadragesimæ 68.
 Paulus episcopus, qui anno 410. vixit. 31.
 Paulus Orosius, Historicus 39.
 Paulus Pannonius presbyter 75.
 Pastor episcopus qui anno 380. vixit 75.
 Pelagius hæresiarcha 42.
 Petronius Bononiensis episc. 41.
 Petrus Edessenus presbyter 74.
 Philippus, discipulus S. Hieronymi 62.
 Prosper Aquitanus 84.
 Prudentius Poeta 13.
 Rufinus Aquilejensis presbyter cap. 17.
 Sabbatius Episcopus Gallicanus cap. 25.
 Salvianus Massiliensis 67.
 Samuel Edessenus presbyter 82.
 De Sedulio ait Sirmondus pag. 7. ad Ennodium, ex integris Gennadii exemplaribus didicisse se, quod obierit ille Theodosio juniore, cui opus suum dicavit, & Valentiniano regnantibus. Vide quæ Miræus ad cap. 83.
 Servus Dei, episc. 87.
 Severianus Gabalensis episc. 21.
 Severus Sulpitius presbyter, Hist. 19.
 Sidonius Apollinaris 92.
 Simplicianus Mediolanensis episc. 36.
 Syagrius qui anno 440. vixit 65.
 Syrus Alexandrinus 81.
 Theodoretus Cyri episc. cap. 89.
 Theodorus Ancyranus episc. 55.
 Theodorus (b) Antiochenus presbyter 12.
 Theodorus Pachomii successor 8.
 Theodulus presbyter 91.
 Theophilus Alexandrinus episc. 33.
 Tichonius Afer qui anno 390. vixit 18.
 Timotheus episcopus anno 440. clarus 58.
 Timotheus (Ælurus) hæreticus 72.

Viſtor

(a) De hoc dixi Volum. X. Bibl. Græcæ p. 169.

(b) Hunc eundem esse cum Theodoro, Mopvesteno postea Episcopo pulchre ex Facundi X. 1. opus ejus 1500. versuum memorante observat Jo. Garnerius ad Marium Mercatorem Tom. 1. p. 260. Certe Theodorus Raithunenſis, de quo cogitavit Miræus, Gennadio longe junior est, clarus circa A. 646.

- Viſtor Carthennensis epiſc. cap. 77.
 Viſtorinus Rhetor Maſſilienſis 60.
 Viſtorinus Aquitanus cap. 88.
 Vigilantius hæreticus 35.
 Vigilantius Episcopopus 37.
 Vigilantius Diaconus 51.
 Vincentius Gallus preſbyter 80.
 Vincentius Lirinienſis 64.
 Vitellius Afer, Donatianus 4.
 Voconius epiſcopus Afer 78.
 Urſinus monachus 27.
 Xyſtus I. Papa cap. 54.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui in Iſidori Hiſpalenſis Catalogo recenſentur.

- A** Prigius Pacenſis epiſcopus cap. 17.
 Avitus Viennienſis epiſcopus 23.
 Dracontius poeta cap. 24.
 Eucherius Lugdunenſis epiſc. cap. 15.
 Eugippius Abbas 13.
 Eutropius Servitanus 32.
 Facundus Hermianenſis epiſc. cap. 19.
 Fulgentius Ruſpenſis epiſc. 14.
 Gregorius I. Papa cap. 27.
 Hilarius Arelatenſis Epiſc. cap. 16.
 Idacius Clarus cap. 2.
 Joannes Cappadox CP. epiſc. cap. 26.
 Joannes Chryſoſtomus CP. epiſc. 6.
 Joannes Biclarenſis 31.
 Julianus Pomerius 12. 1.
 Juſtinianus Imp. 18.
 Juſtinianus Valentinus epiſc. 20.
 Juſtus Urgelitanus epiſc. 21.
 Leander Hiſpalenſis epiſc. cap. 28.
 Licinianus Carthagenenſis epiſc. 26.
 Martinus Dumienſis cap. 22.
 Maximus Cæſarauguſtanus epiſc. 33.
 Oſius Cordubenſis epiſc. cap. 1.
 Paſchalinus Lilybetanus epiſc. 6. 11.
 Paulinus, miniſter S. Ambroſii 4.
 Poſſidius Calamenſis epiſc. 8.
 Primafius Afer epiſcopus 9.
 Proba poetria 5.
 Proterius Alexandrinus epiſc. 8.
 Sedulius poeta cap. 7.
 Severus Malacitanus epiſc. 30.
 Siricius Papa 3.
 Viſtor Tununenſis epiſcopus cap. 25.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui in Ildeſonſi Toleranti Catalogo, ejuſque Appendicibus memorantur.

- A** Sturius Toletanus epiſc. pag. 64.
 Aurafius Toletanus epiſc. 63.
 Braulio Cæſarauguſtanus epiſc. 62.
 Cerealis Caſtulenſis epiſc. 71.
 Conantius Palentinus epiſc. 64.
 Donatus Afer monachus 62.

DE SCRIPTORIBUS ECCLES. Lib. IV. c. 3. 331

Eugenius Toletanus episc. 64.	Justus Toletanus episc. 63.
Eugenius junior Toletanus episcopus 65.	Macrobius diac. 68.
Eusebius Dorilætanus episc. 71.	Marcellinus presb. Italus 71.
Ferrandus Carthaginienſis diac. 71.	Montanus Toletanus episc. 62.
Gregorius I. Papa 61.	Nonnitus Gerundenſis episc. 64.
Helladius Toletanus episc. 63.	Petrus Ilerdenſis episc. 71.
Idatius Lemicenſis episc. 69.	Philastrius Brixienſis episc. 68.
Ildefonſus Toletanus episc. 65.	Ruffinus Aquilejenſis 69.
Joannes Cæſaraugſtanus episc. 63.	Salvus Abbas 68.
Iſidorus Hiſpalenſis episc. 64.	Sixtus Papa 68.
Julianus Toletanus episc. 66.	Theodorus Moſpueſtenus episc. 69.
	Vergundus Aſer episc. 69.
	Viſtorinus episc. 69.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, quos Honorius Auguſtodunenſis Hieronymo, Gennadio, & Iſidoro adjecit.

A lcuinus lib. IV. cap: 2.	12.
Amalarius Metenſis IV. 3.	Honorius Auguſtodunenſis IV.
Anſelmus Cantuarienſis IV. 15.	17.
Beda IV. 1.	Joannes Scotus IIJ. 12.
Benedictus Abbas Caſinenſis III. 30.	Lanfrancus Cantuarienſis IV. 9.
Bernoldus Conſtantenſis IV. 5.	Notgerus Abbas IV. 12.
Boethius III. 22.	Pafchaſius Raſbertus IV. 10.
Caffiodorus III. 21.	Paterius Secundicerius R. E. IV. 5.
Dionyſius Areopagita I. 16.	Petrus Damiani IV. 11.
Gregorius Turonenſis III. 33.	Rabanus Maurus IV. 4.
Haymo Halberſtadenſis IV. 7.	Rupertus Tuitienſis IV. 16.
Henricus Homiliarius IV. 8.	Smaragdus Abbas IV. 6.
Herrmannus Contraſtus IV.	Theodulus Italus III. 13.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui à Sigeberto Gemblacenſi memorantur.

A bbo Floriacenſis Abbas c. 139.	Adelmannus, Brixienſis Episc. 153.
Adamannus Huienſis Abbas 64.	Adelmus: vide Aldhelmus.
Adelboldus Ultrajectenſis Episc. 138.	Adrevaldus Floriacenſis 100.
	Adrianus Papa 79.

Al.

332 INDEX IN SIGEBERTUM

- Aimoinus historicus 101.
 Albertus Metensis monachus 143.
 Alcimius: *vide* Avigus 22.
 Alcuinus Abbas 83.
 Alichtarius: *vide* Halitgarius.
 Aldhelmus Malmesburienſis 66.
 132.
 Almannus, *al.* Adelmanus 153.
 Almannus Alcuillarenſis 98.
 Amalarius, *al.* Attularius 87.
 Ambroſius Autbertus 91.
 Amphiloſchius Iconienſis Epiſc.
 7.
 Anaſtaſius Bibliothecarius R.E.
 103.
 Anaſtaſius Sinaita 42.
 Angelomus Luxovienſis 86.
 Anianus 70.
 Anſelmus Cantuarienſis Epiſc.
 168.
 Anſelmus Legienſis 163.
 Anſelmus Lucenſis Epiſcopus
 161.
 Anſelmus Remenſis monachus
 152.
 Arator poeta 38.
 Aribio Moguntinus Epiſcopus c.
 140.
 Arnulphus monachus 157.
 Attularius, *al.* Almalarius 87.
 Audoenus Rotomagenſis Epiſc.
 58.
 Avigus Vlenneſis Epiſcopus
 22.
 Aurelianus Remenſis clericus
 110.
 Auxilius dialogiſta 112.
 Beda 68.
 Bellator preſbyter 88.
 Benediſtus Caſinenſis Abbas 61.
 Benediſtus Francus Abbas 62.
 Berengarius Andegavenſis 154.
 Bernardus monachus Saxo 165.
 Bernardus Ultrajectenſis 169.
 Berno Augienſis Abbas 156.
 Bertramus 95.
 Boethius Conſul Rom. 37.
 Bonifacius Epiſc. & poeta 121.
 Burchardus Wormatienſis Epiſc.
 141.
 Cæſarius Arelatenſis Epiſc.
 119.
 Carolus Magnus Imp. 81.
 Caſſiodorus Conſul 40.
 Geolfriſtus Scotus Abbas 67.
 Chriſtianus Druchmarus 72.
 Chrodogandus Metenſis Epiſc.
 78.
 Claudius Claſſitanus Abbas 44.
 Columbanus Luxovienſis Ab-
 bas 60.
 Cyrillus Alexandrinus Epiſc. 24.
 Dionyſius Areopagita 4.
 Dionyſius Exiguus Abbas 27.
 Dynamius Patricius 114.
 Egebertus Leodicenſis c. 146.
 Eginhardus historicus 84.
 Enchiriades muſicus 109.
 Ericus monachus 104.
 Eugippius Abbas 39.
 Evodius Uzalenſis Epiſc. 15.
 Euſtathius interpres 21.
 Fauſtus Caſinenſis 32.
 Ferrandus Carthag. diaconus 29.
 Flodoardus historicus 131.
 Florus 92.
 Fortunatus: *vide* Venantius 45.
 Franco Scholaſticus Leod. 164.
 Freculſus Lexovienſis Epiſc. 90.
 Fulcuinus Lobienſis Abbas 136.
 Fulgentius Ruſpenſis Epiſc. 28.
 Gennadius Maſſilienſis preſb. 30.
 Glaber Rodulphus 50.
 Godelbertus preſbyter 23.
 Golphi-

- Golphilas Gothorum episc. 8.
 Gregorius I. Papa 42.
 Gregorius II. Papa 74.
 Gregorius III. Papa 76.
 Gregorius Turonensis episc. 49.
 Guido Aretinus 144.
 Gunterus monachus S. Aman-
 di 166.
 Haligarius Cameracensis ep.
 Haymo Halberstädiensis episc.
 135.
 Herigerus Lobienfis Abbas 137.
 Hilduinus Abbas S. Dionysii 82.
 Hincmarus Remensis episc. 99.
 Hucbaldus Elnonensis cap. 107.
 Huenricus Vercellenfis episc. 160.
 Humbertus Card. & episc. 150.
 Idatius Lemicensis episc. 18.
 Ioannes Basilianus 36.
 Ioannes Damascenus 75.
 Ioannes diaconus Rom. 106.
 Ioannes Erigena 94.
 Ioannes minister S. Pauli 2.
 Ioannes Scotus 65.
 Ioannes subdiaconus Rom. 116.
 Jonas Luxoviensis 61.
 Iornandes Gothus episc. 35.
 Isidorus Cordubensis episc. 51.
 Isidorus Hispalensis episc. 55.
 Iulianus Pomeritus 54.
 Iulianus Toletanus 56.
 Ivo Carnotensis episc. 167.
 Justinianus Imp. 46.
 Lanfrancus Cantuariensis ep.
 155.
 Laurentius Mellissus 120.
 Leo Acridanus episc. 147.
 Leo II. Papa 59.
 Leo IX. Papa 149.
 Leontius Cyprius episc. 57.
 Linus Papa 5.
 Luitprandus Ticinensis 126.
 Lupus Servatus 93.
 Macer Poeta 132.
 Marbodius Redonensis episc. 158.
 Marcellus discipulus S. Petri 12.
 Marianus Scotus cap. 159.
 Marcus poeta 33.
 Martinus Dumiensis episc. 117.
 Maximus episc. 113.
 Michael Imp. Constantinop. 96.
 Milo Elnonensis monachus 109.
 Niceta Pectoratus 14.
 Nicolaus Papa 102.
 Notgerus Abbas 108.
 Odo Clunienfis Abbas 124.
 Olbertus Gemblacenfis Abbas
 142.
 Orentius poeta 34.
 Osius episc. 48.
 Paschasius Lilybatanus ep.
 25.
 Paschasius diaconus Rom. 17.
 Paschasius Ratbertus 97.
 Paterius Notarius R. E. 43.
 Paulinus Nolanus episc. 14.
 Paulus diaconus Aquileiensis 80.
 Paulus interpres 151.
 Paulus Neapol. diaconus 69.
 Pelagius diaconus Rom. 115.
 Petrus Damiani 162.
 Polycrates Ephesinus episc. 3.
 Pomponius poeta 53.
 Possidius Calamenfis episc. 16.
 Proba poetria 52.
 Proterius Alexandrinus ep. 26.
 Rabanus Maurus 89.
 Ratherius Veronensis episc. 27.
 Regino Prumiensis Abbas 111.
 Remigius Autifiodor. monachus
 cap. 123.
 Rodolphus: vide Glaber 50.
 Rogerus monachus 130.
 Sedulius poeta 6.

Sige-

Sigebertus Gemblacenſis 171.
 Sixtus epiſc. 47.
 Smaragdus Abbas 218.
 Socrates hiſtoricus 10.
 Sozomenus hiſtoricus 12.
 Stephanus Leodicenſis epiſc. 25.
 Theodericus Trudonenſis Ab-
 bas 170.
 Theodorus Italus 134.
 Theodoretus Cyrenſis epiſc. 9.
 Theodotus Scorus Archiep. 63.

Theophilus Imp. Conſtanti-
 nop. 96.
 Thomas Enigmaticus 133.
 Venantius Fortunatus 45.
 Verus Arauſicanus epiſc. 73.
 Viſtor Capuanus epiſc. 20.
 Uſuardus monachus 85.
 Walafridus Strabo 71.
 Wandelbertus 118.
 Widichindus Corbejenſis 129.
 Zacharias Papa 77.

Index Scriptorum Eccleſiaſticorum, qui in Henrici Gandaven-
 ſis Catalogo, et ſuſque appendice recenſentur.

A Dilredus Rivalenſis Ab-
 bas cap. 13.
 Alanus Inſulenſis 21.
 Albertus Magnus cap. 43.
 Alexander Dolenſis 59.
 Alexander Halenſis 46.
 Alexander III. Papa 34.
 Anſelmus Cantuarienſis Epiſc. 5.
 Anſelmus Laudunenſis 30. &
 append. c. 1.
 Arnoldus Bonæ-vallis Abbas 12.
 Bernardus Clarnvallenſis 9. &
 append. cap. 4.
 Bernardus Cluniacenſis 2.
 Bonaventura Cardinalis 47.
 Clarebaldus Atrebatenſis, ap-
 pend. cap. 10.
 Ebrardus Betunienſis 60.
 Edmundus Cantuarienſis 7.
 Ernaldus: vide Arnoldus.
 Franco Affligemienſis 39.
 Fulbertus Carnotienſis Epiſc. c. 2.
 Gauſfredus Tranenſis 55.
 Gerardus Leodicenſis 53.
 Gerardus monachus 12.
 Gilbertus Porretanus 17. & ap-
 pend. cap. 8.

Gilbertus Tornacenſis 54.
 Gislebertus ordinis Ciſterci-
 enſis 12.
 Gislebertus Weſtmonaſterien-
 ſis 6.
 Gratianus Monachus 49.
 Gualterus Caſtellionenſis 20.
 Gualterus Inſulenſis 19.
 Guibertus Tornacenſis 54.
 Guilielmus S. Theodoric Ab-
 bas 10. & append. cap. 6.
 Guilielmus Affligemienſis 57.
 Guilielmus de ſancto Amore 44.
 Henricus Affligemienſis 58.
 Henricus Gandavenſis. Vide
 pag. 117.
 Hildebertus Cenomanenſis Epiſc.
 c. 8.
 Hugo Cardinalis 40.
 Hugo Farſitus 36.
 Hugo Viſtorinus 25. & append.
 c. 7.
 Jacobus de Vitriaco 37.
 Innocentius III. Papa 35.
 Joannes de Abbatis-Villa 38.
 Joannes Belethus 18.
 Lucas Cornelienſis Abbas, ap-
 pend.

- pend. cap. 9.
 Manegundus 28.
 Mathæus Vindocinensis 23.
 Mauritius Parisiensis Episc. 14.
 Odo Cameracensis Episc. 4.
 Petrus Abailardus append. c. 3.
 Petrus Cantor Parisiensis 16.
 Petrus Comestor 32.
 Petrus Corboliensis 33.
 Petrus Lombardus 3.. & append.
 c. 11.
 Petrus ord. Prædicatorum 41.
 Petrus de Riga 22.
 Petrus Venerabilis 29.
 Philippus Cancellarius Paris. 50.
 Raymundus Pennafortius 48.
 Rainaldus Viceliacensis Abbas 3.
 Richardus Victorinus 26.
 Rupertus Tuitiensis, append.
 cap. 5.
 Sillebertus, append. cap. 2.
 Simon Affligemienfis 56.
 Simon Tornacensis 23.
 Stephanus Anglicus 27.
 Thomas Aquinas nor. ad cap. 5.
 Thomas Cantipratanus 54.
 Vincentius Bellocacensis 42.
 Walterus: vide Gualterus.
 Wibertus: vide Guibertus.
 Wilhelmus: vide Guithelmus.

Index Alphabeticus Scriptorum Ecclesiasticorum, quos Anonymus Mellicensis in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis recenset.

- A** Chelinus episc. capite 72.
 Adamnanus Scotus, capite 29.
 Ado Viennensis, capite 40.
 Albertus monachus capite 77.
 Alcuinus capite 41.
 Aldhelmus capite 30.
 Alexander I. P. M. capite 6.
 Amalarius Treuirensis capite 71.
 Ambrosius Autpertus capite 51.
 Ambrosius Mediol. capite 11.
 Anselmus Cantuar. capite 96.
 Anselmus Lucensis, capite 100.
 Arator. capite 17.
 Aribu Cirinus Musc. capite 106.
 Aribu Cirinus Frising. capite 63.
 Arnulfus Ratisbomenfis capite 62.
 Bacharius capite 53.
 Beda Venerab. capite 31.
 Benedictus Abbas Casim. I. capite 20.
 Berengarius Andegavens. capite 88.
 Bernoldus capite 101.
 Berno Augiens. capite 81.
 Bertholdus Constantiens. capite 92.
 Boethius Maul-Sever. capite 15.
 Bonizo capite 112.
 Bruno Herbipol. capite 84.
 Bruno Signiens. capite 83.
 Bruno Tullens. capite 85.
 Burchardus Episc. Wormat. capite 94.
 Casarius Arelat. capite 59.
 Cassiodorus capite 16.
 Christianus capite 90.
 Christianus Guimund. capite 102.
 Cirinus Aribu, capite 106.
 Cirinus Aribu Frising. capite 63.
 Clemens Alexandr. capite 9.
 Clemeas III. Antipapa, capite 98.
 Columbanus Abbas, capite 25.
 Deusdedit Cardinalis capite 113.

Diet-

- Dietgerus episc. Metens. capite 109.
 Dionysius Exiguus capite 19.
 Egebertus Hersfeldens. capite 68.
 Ekehardus Abbas, capite 104.
 Ekehardus S. Gall. capite 70.
 Epiphanius ep. Salam. capite 13.
 Eucherius capite 55.
 Freculphus episc. Lexov. capite 61.
 Fridericus Cardinal. capite 86.
 Fucradus, capite 107.
 Fulbertus Carnot. capite 93.
 Fulgentius Ruspensis capite 14.
 Gelasius I. P. M. capite 2.
 Geraldus S. Blasianus capite 116.
 Gisilbertus V. vestmonastic. cap. 97.
 Gotschalus Deckingensis cap. 114.
 Gregorius Magnus P. M. capite 8.
 Gregorius III. P. M. capite 9.
 Gregorius Turonens. capite 37.
 Guibertus. Antipapa, capite 98.
 Guido Abbas capite 8.
 Guimundus Aversanensis episc. capite 102.
 Heriannus Contractus cap. 91.
 Herito Basileens. episc. capite 43.
 Heymo Halberstad. episc. cap. 76.
 Hincmarus Remens. Archiep. capite 46.
 Humpertus Cardinal. capite 87.
 Johannes Anglicus, Musicus capite 59.
 Johannes Chrysost. capite 12.
 Johannes Diaconus capite 69.
 Johannes episc. Goth. capite 22.
 Isidorus Hispalens. capite 26.
 Julianus Toletan. capite 52.
 Ivo Carnotens. capite 95.
 Justus Viennens. capite 47.
 Lanfrancus Cantuari. capite 89.
 Laurentius episc. Novariens. capite 48.
 Leo Magnus P. M. capite 7.
 Leo IX. P. M. capite 85.
 Manegoldus capite 105.
 Marcellinus Comes capite 56.
 Martinus Bracaren. capite 38.
 Meginhardus episc. Herbipol. capite 112.
 Motgerus Augiens. capite 65.
 Oddo Abbat. Cluniacens. capite 75.
 Orosius episc. capite 69.
 Pascasius Ratbertus capite 34.
 Paterius capite 24.
 Paulus capite 24.
 Paulus J. C. capite 67.
 Paulus Judex Fulden. capite 64.
 Paulus monachus capite 57.
 Petrus Damiani capite 33.
 Petrus Chrysologus capite 28.
 Placidus Nonantulanus capite 115.
 Porcharius Lirinensis capite 58.
 Priscianus Casarens. capite 18.
 Rabanus Maurus capite 45.
 Ratramnus Corbeiens. capite 47.
 Regino Prumiens. capite 54.
 Remigius Autissiod. capite 66.
 Rudolfus Abbas capite 103.
 Rudolfus Fuldens. capite 49.
 Rupertus Tuitiens. capite 117.
 Sedulius, capite 35.
 Sergius I. P. M. capite 10.
 Sixtus I. P. M. capite 4.
 Sitaragus Abbas, capite 50.
 Stephanus IX. P. M. capite 86.
 Stephanus Monachus. capite 57.
 Stephanus Musicus capite 79.
 Symprosius (Symposius) cap. 73.
 Telesphorus P. M. capite 1.
 Theodolus capite 36.
 Theodorus Caduar. capite 27.
 Udalricus

- Udalricus Cluniacensis capite 110.
 Victor African. capite 23.
 Victor. Capuanus capite 21.
 Urbanus II. P. M. capite 99.
 Uuardus capite 82.
 Vvalafridus Strabo, capite 44.
 Vvilleramus Eberspenger. ca-
 pite 78.
 Vvillhelmus Hirsaugiens. capite 108. 106.
 Zacharias P. M. capite 32.
 Zenophirus Constantinopol. E-
 pisc. capite 74.
 Zosimus P. M. capite 3.

Index Scriptorum Alphabeticus, quorum meminit Petrus Dia-
 conus, vel supplementi Auctor, Placidus Romanus.

Numeri paginae denotant editionis Hamb. 1718. fol.

- A** TTO Constantini Africa-
 ni auditor 181.
 Albericus Diaconus Cardinalis 179.
 Alphanus Archiepiscopus Saler-
 nitanus 177.
 Amatus Episcopus incertae Se-
 dis 178.
 Andreas à Sueffa 199.
 Angelus Sangrinus 195.
 Antonius Franchensis 197.
 Apollinaris à Bauco 199.
 Arialdu 180.
 Augustinus Patavinus 194.
 Authpertus Abbas 172.
 Bassatus Abbas 170.
 S. Benedictus Abbas 165.
 Benedictus, qui & Guaiferius Sa-
 lernitanus 182.
 Benedictus de sancto Severino 194.
 Benedictus Canophilus Sangri-
 nus 196.
 Benedictus à Sancto Germano 197.
 Benedictus Capuanus 197.
 Bernardus 187.
 Bernardus Ayglerius Cardina-
 lis 192.
 Bernardus de Janua 197.
 Sanctus Bertarius Abbas & Mar-
 tyr. 170.
 Sanctus Bruno Episcopus Signi-
 ensis 185.
 Chrysostomus de sancto Ge-
 miliano Calaber Archiepis-
 copus Ragusinus 196.
 Constantinus Africanus 180.
 Cyprianus Presbyter 167.
 Erchempertus Diaconus 173.
 S. Faustus discipulus sancti Be-
 nedicti 166.
 Flavius de Ferrara, sive Her-
 cules Tombensius Episcopus
 Ravellensis 196.
 Gelasius Papa secundus 189.
 Georgius Episcopus Tarraoinen-
 sis 184.
 Gregorius Episcopus Sinnessa-
 nus 185.
 Gregorius de Viterbio 196.
 Gregorius Cardinalis Cortesius 200.
 Guaiferius Salernitanus, qui &
 Benedictus 182.
 Guido 188.
 Hieronymus Caracciolus 197.
 Hieronymus Serfalius Cosenti-
 nus 199.

Tom. II.

X

Hil-

Hildericus Abbas discipulus Pauli Diaconi 170.

Honoratus Ifernienfis ex Familia Fascitella Episcopus de Insula 195.

Ignatius Squarcialupus Florentinus 193.

S. Joannes Capuanus Abbas 173.

Joannes Medicus Constantini Africani discipulus 186.

Joannes Diaconus 187.

Joannes Tiburtinus 190.

Joannes Evangelista Mormilius, Neapolitanus 198.

Innocentius de Novaria 194.

Justinus Hispanus 194.

Landenulphus Capuanus 182.

Landenulphus 188.

Laurentius Episcopus incertæ Sedis 168.

Leo Episcopus Ostiensis 183.

Leo Cardinalis Diaconus 184.

Lucas Fratensis 197.

Lucas Antonius de Firmo 197.

Marcus discipulus sancti Benedicti 167.

Matthias de Bergamo 197.

Noboas sive Roboas Diaconus 188.

S. Oderisius primus hujus nominis Abbas Casinensis; & Cardinalis 182.

Pandulphus Episcopus Ostiensis 181.

Pandulphus Capuanus 182.

Paulus Diaconus Aquilejensis 167.

Paulus à Liguria, qui etiam & Grammaticus. 187.

Paulus de Alta Villa 197.

Paulus Diaconus Theanensis 188.

Petrus R. E. Subdiaconus 188.

Petrus Diaconus Casinensis Bibliothecarius, auctor libelli de viris illustribus Casinensibus 190.

Pius Lottherius Neapolitanus, Episcopus Fundanus 198.

Raynaldus Subdiaconus 198.

Richardus Cardinalis de Molara 192.

Roboas, sive Noboas Diaconus 188.

Sebastianus 168.

Severus Aversanus 196.

S. Simplicius Abbas 168.

Stephanus Papa X. 174.

Theodoricus 174.

Theophanius Diaconus 170.

Theophilus Senensis 198.

Thomas ab Ebulo 199.

Victor Papa Tertius 176.

Ut revertar ad *S. Hieronymum*, sub ejus nomine exstant varia, quæ in Marcianni editione desiderantur, ut (1) *Comes sive Lectionarius*, qui vulgatus est in Tomo secundo liturgicon Jacobi Pameli, Colon 1675 4 pag. 1-61. Præfationem ad Constantium Episcopum CPulitanum, quæ in Pamela editione desideratur, edidit Lucas Dacherius Tomo XIII. spicilegii, & ante Dacherium Matthias Flacius Magdeb 1549. 8 cum duobus capitibus Polydori Virgilio de nomine & auctoribus Missæ. Codicem ampliorem Pamelaiano, qualem ab Theoprincho presbytero au-

ro auctum habuit Cornelius Schultingius, vulgavit Steph. Barluzius ad calcem Capitularium Regum Francorum pag. 1309. seq. Paris. 1677. fol. De Josephi Mariæ Cari sive Thomasi editione, qui recensitum ab Alcuino Comitem edidit in antiquis libris Missarum Rom. Ecclesiæ, Rom. 1691. 4. Vide Diarium Venetum Eruditorum Italix Tom. 22. p. 19. & Acta Erud. Tom. 1. supplementi pag. 486. & D. Jo. Diecmannum in scriptis Germanicis junctim editis Tom. 2. pag. 134. seq. Vide sis etiam Gangii glossarium in *Comes & Lessionarius*. Comitris hujus sed sine nomine auctoris mentio in veteri charta donationis Cornutiana A. C. 471. condita editaque primum à Josepho Maria Svaresio Rom. 1630. 4. cum fragmento Tertulliani de execrandis gentium Diis; atque inde à Mabillonio lib. 6. de re diplomat. pag. 462. (2) *Indiculus de hæresibus*, quem luci dedit Claudius Menardus Paris. 1617. 8. atque emendatiorem vulgare constitui cum aliis veterum brevibus ejusdem argumenti scriptis. Post hæresin Eunomii in hoc libello notatur pag. 26. *Huc usque Hieronymus; hæc vero quæ sequuntur à S. Gennadio Massiliensi presbytero sunt posita*. Sed minus utique credibile priora ab Hieronymo scripta, quam posteriora a Gennadio adjuncta esse. (3) *Martyrologium* editum primum à Dacherio Tomo quarto spicilegii, Paris. 1661. 4. & sub titulo veteris Occidentalis Martyrologii cum amplissimis commentariis & eruditis exercitationibus à Francisco Maria Florentinio, Lucæ 1668. fol. In Dacherii editione, sancti Hieronymo posteriores alio charactere litterarum expressi sunt. De editione Florentinii vide Diarium Romanum, Giornale de' letterati in Roma 1668. pag. 73. (4) *Vita Patrum* post plures veteres editiones accuratius editæ & notis illustratæ ab Heriberto Rosvveido, Antvverp. 1615. fol. de quibus dixi Volum. IX. Bibl. Græcæ pag. 27. seq. (5) *Chronicon* ex Eusebio ad A. C. 325. Latine versum ab Hieronymo atque inde ad A. 378. productum: de cujus editionibus & continuatoribus non repetam quæ dixi in eadem Bibl. Græca Volum. VI. pag. 34. seq. tantum addam primam editionem Chronici Hieronymi lucem vidisse Mediolani curante Bonino Mombricio circa A. 1475. fol. etsi annus non annotatus est. Subjunctum in illa editione Chronicon Prosperi usque A. C. 448. atque inde ad 1449. Matthæi Palmerii, Florentini. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d'Italia Tom. 10. pag. 446. & de editione Chronici Hieronymiani Veneta A. 1483. fol. Michaellem Maittaire in Annalibus typographiæ pag. 35.

(6) *Origenis* homiliæ in Isaiam, in Jeremiam & Ezechielem,

Y 2 & in

& in Lucam, inter Origenis Opera sæpius ex Hieronymi versione editæ.

Placet hoc loco etiam cum Lectore communicare specimen acuminis Critici quale sæculo duodecimo fuit, *Gnigonis*, *Cartusie* Prioris, viri pietate & doctrina celebris & S. Bernardi *Clara-vallensis* æqualis & amici Epistolam ad *Durbonenses* fratres de supposititiis B. Hieronymi Epistolis, quam tenebris non indignam habuit *Mabillonius* Tom. 1. *Analect.* p. 331.

AMICIS & Fratribus in Christo dilectissimis, LAZARO Durboniensi Priori, & ceteris in eadem eremo Deo famulantibus, Cartusie Prior vocatus GUIGO, eternam à Domino salutem. Inter cetera Catholicorum virorum, quæ ad eruditionem Fidelium elaboraverunt opera, quæ nosstra quoque parvitas congregare studuit vel emendare; etiam epistolas beati Hieronymi, quotquot posuimus, undecumque quasitas, & pro concessa à Deo facultate mendacii expurgatas, in unum grande volumen redeimus. Abscidimus autem ab eis quasdam, quas vel ex aliorum Doctorum scriptis, vel ex filii sententiarumque distantia, titulo tanti viri comperimus indignas: ex quibus illa est, cujus est titulus ad *Demetriadem*, hoc habens initium: Si summo ingenio parique fretus scientia. Hanc quippe beatus *Augustinus* in opere contra *Pelagium* de gratia Christi & de peccato originali, ejusdem *Pelagii* esse dicit, quedam ipsius frustra tractatui suo interserens atque redarguens. Huic adduntur & istæ, ad *Titatium* (a) de morte filie, cujus initium tale est: Caritatis tuæ scripta percepi. Ad Oceanum consolatoria, tale habens initium: Diversorum opprobria, tribulationes multiplices. Ad vi-duam, quæ sic incipit: Magnam humilitati nostræ fiduciam scribendi. Ad virginem, sive ad filiam *Mauricii*, (dupliciter quippe imitulata reperitur) exordium istud accipiens: Quantam in cœlestibus beatitudinem. Item de lapsu virginis, sive de pœnitentia ad *Susannam*: uterque enim titulus in diversis codicibus invenitur. Quæ tam diversis titulatur auctoribus, ut eorum nullius sit decaranda vocabulo, cujus hoc est in quibusdam libri initium: Puto leve esse erimen. In aliis istud: Quid agis, anima? quid cogitationibus æstuas? Ad *Desiderium* de XII. Lectoribus à nescio quo in irrisionem Doctorum composita. Ad *Colantiam* sic incipiens: Veteris scripturæ celebrata sententia est. Hac filo quidem nobiliore est scripta: sed nec sic beato Hieronymo digna. Postrema est de origine animæ disputatio, quasi inter beatos Hieronymum & Augustinum: ubi licet multa ex eorum scriptis ponantur, falsa tamen est: tum quia præfati Doctores numquam inter se præsentialiter sunt locuti: tum quia

(a) In editis *Eyrasum*, T. 5. *Marcianzi* p. 409.

: eadem

eadem quaestio nec apud eos, nec apud ceteros fidei catholice sectatores adhuc usque potius liquido definiri. Hujus disputationis tale reperitur principium: Cum apud vos celestis eloquentia purissimi fontis. Ne autem praedicti Doctoris epistola sine rationabili causa apud imperitos suo videantur numero diminuta, has doctae parvas litteras in principio collocare. Valete. Orate pro nobis.

Haënenus Guigo. Apud virum celeberrimum Marcum Meibomium fuit commentarius in Jobum MStus ante multa secula, quem S. Hieronymi esse non dubitans Marcianæ obtulit sed in cassum, quia nimio pretio decies mille florenorum hic facile passus est se deterreri. Ab eo tempore specimen ex illo codice Adis Eruditorum inferendum transmisit Vir Eruditiss. Hadrianus Kelandus, quod existat an. 1711. pag. 270. 275. & 513. 520. Cæterum licet Hieronymus scripsisse se in Jobum testatur in Amos. V. 19. tamen nec qui inter Hieronymi scripta plus simplici vice prodiit commentarius ipsum habet auctorem, sed potius Bedam: neque hunc ineditum Meibomianum Hieronymo, sed Rabano Mauro tribuendum esse disputat Vir Clariss. Christoph. Augustus Heumannus in Adis Erud. an. 1712. pag. 21. seq.

Scripta Hieronymo supposita vel aliena, quæ in tomo postremo editionis novissimæ laudati Marcianæ reperiuntur post Genædii Catalogum cum Variis Lect. ex MS. Corbejensi; hæc sunt & hoc ordine;

Sancto Hieronymo Stridonensi falso adscriptorum opusculo, cuius Tripartita series.

IN cujus prima parte editæ sunt Epistolæ quarum Auctores ignorantur.

In secunda ponuntur ea quæ suis titulis proprios testantur Auctores.

In tertia similiter quæ suos Auctores ipsa præ se ferunt; sed quæ parum docta habentur.

Omnia diligentius edita cum censuris Erasmi, cumque variis aliquot lectionibus Manuscriptorum codicum, & annotationibus Joannis Marcianæ.

Tom. II.

Prima series.

Epistola Hieronimi ad Damasum Papam p. 5.

Rescriptio Damasii ad Hieronymum ibid.

Canones penitenciales secundum sanctum Hieronymum de ebrioso Episcopo & de Presbytero & Diacono. Ibid.

De perjurio, de Sacerdotibus qui concupiscentiam habent 7.

De Communione Eucharistiae in Sacrificio 9.

In Natali sancti Hieronymi, Y 3 Pres-

Presbyteri lectiones 10.
 Epistola ad Demetriadem virginem 12.
 Augustini & Alypii Epistola ad Julianam Demetriadis Virginem Matrem 30.
 Ad Geruntii filias, de commendanda hereditate 33.
 Ad Marcellam, ut adversa tolleretur, exhortatio 37.
 Ad virginem in exilium missam, consolatio 39.
 Ad ægrotum amicum 43.
 Ad amicum ægrotum, de viro perfecto 52.
 Instituit amicum in scientia divinz legis 71.
 De tribus virtutibus 78.
 Ad Paulum & Eustochium, de Assumptione beatæ Mariæ virginis, sermo pag. 82.
 De Assumptione beatæ Virginis Mariæ, sermo 95.
 De honorandis Parentibus 97.
 De septem ordinibus Ecclesiæ 99.
 Virginitatis laus 108.
 De eis quæ Deo in Scripturis sanctis attribuuntur 117.
 Damasi Symbolum 122.
 Symboli explanatio ad Damasum. Ibid.
 Explanatio fidei ad Cyrillum 124.
 Symbolum Ruffini 127.
 Ad Præsidium de Cereopascha li 146.
 De vera circumcisione 150.
 De celebratione Paschæ 164.
 Ad Susannam lapsam oburgatio 176.
 In Evangelium oburgatio 182.

Hortatur militem sæculi, ut Christo militet 184.
 De decem tentationibus populi Israelitici 186.
 Explanatio in Psalmum XLI. 188.
 Explanatio in Psalmum CXVII. 189.
 Ad Dardanum de diversis generibus musicorum 191.
 De resurrectione Domini sermo 162.
 De Nativitate Domini sermo 195.
 De Epiphania Domini sermo 196.
 Sermo de quadragesima 197.
 In vigilia Paschæ de esu Agni sermo 198.
 De resurrectione Domini sermo 200.
 Ad Eustochium de vinculis beati Petri 201.
 De observatione vigiliarum 205.
 Ad Pammachium & Oceanum, Exhortatio 208.
 Ad quemdam qui in seculo penitebat 210.
 De diversis generibus leprarum 212.
 De duobus filiis, frugi & luxurioso 214.
Secunda series
 Paulinus Sebastiano Eremitæ 218.
 In Apologiam Pamphili pro Origene, Ruffini ad Macarium præmium 219.
 Apologia Pamphili Martyris pro Origene, interprete Ruffino 220.

De

De Deitate Filii Dei Origenes 229.

De eo quod non sit Pater antequam Filius, &c Ibid.

Ruffinus de adulteratione Librorum Origenis ad Macarium 251.

Prologus Ruffini in *epi dpxv* Origenis ad Macarium 254.

Fragmentum librorum *peri archon* Origenis 255.

Ruffini ad Anastasium urbis Romæ Episcopum Apologia pro fide sua 259.

Anastasio Romani Episcopi ad Jerosolymorum Episcopum, de Ruffino sententia 260.

Ruffini Aquilejensis in Divum Hieronymum invektivarum, liber primus & secundus 261.

Augustinus Hieronymo, de eo quod scriptum est: *Qui totam legem servaverit, & in uno confenderit* &c. 302.

Augustinus ad Hieronymum, de ratione animæ 307.

Augustinus ad Optatum Episcopum, de origine animarum 316.

Divi Augustini Homilia de pastoribus 322.

Valerius Ruffino, ne ducat uxorem 337.

Martini quinti Pontificis sequentis Regulæ Monachorum approbatio 341.

Regula Monachorum Divi Hieronymi, ex scriptis ejusdem per Lupum de Oliveto collecta. 343.

Dialogus sub nomine Hieronymi & Augustini, ex utrius-

que scriptis, ab incesto, Audore collectus, de origine animarum 384.

De corpore & sanguine Christi Homilia incerto Audore 390.

Homilia super Evangelium Matthæi, incerto Audore 393.

Petri Pauli Vergerii Justinopolitani de Divo Hieronymo oratio 365.

Prefatio in tertiam partem hujus Tomi 397.

Tertia series.

Ad Tyrasium super morte filie suæ, consolatio 405.

Ad Oceanum de ferendis opprobriis hortatoria 408.

Ad Oceanum de vita Clericorum 412.

Damasus Hieronymo 415.

Hieronymus Damaso Ibid.

Hieronymus de duodecim Doctoribus 416.

Scriptorum Ecclesiasticorum, Catalogus ad Desiderium 417.

Ad Paulum & Eustochium, de virtute psalmorum 419.

Ad Damasum de oblationibus altaris 420.

Proœmium in regulam Monachorum 421.

Regula Monachorum, in capitulis XLI. Ibid.

Chromarius & Heliodorus Episcopi Hieronymo 444.

Hieronymus Chromatio & Heliodoro Episcopis 445.

De nativitate Sanctæ Mariæ Ibid.

Eusebius de morte Hieronymi ad Damasum 449.

Augustini Hipponensis Episcopi ad Cyrillum Jerosolymitanum Episcopum, de magnificentiis beati Hieronimi 477.
 Vita divi Hieronymi, incerto auctore 508.

Hæc sunt tertia series

Commentarii in Libros sacros veteris Testamenti, falso Hieronymo adscripti.

In Proverbia Salomonis, Commentariorum Libri III. Incipiunt: παραφρασαι Græce, latine dicuntur *Similitudines* 518.

Origenis in Cantica Canticorum Homiliæ quatuor, incerto interprete. Prima incipit: *Epithalamium libellus idest nuptiale carmen* 603.

Commentarii in Job. Incipiunt: *Huz & Buz filii fuerunt Nabor, fratris Abrabæ.* 677.

Commentariorum in Lamentationes ad Eusebium Libri III. Incipit: *Habes in lamentationibus Jeremie quatuor alphabeta* 801.

In Hieronymo Marcianæ non contemnenda opera est ab editore impensa in eo, quod verba S. Scripturæ Hebræica ex MStis exhibet Codicibus, Latinis descripta litteris, quibus Hieronymus ea pro captu suo ex Origenianis Hexaplis expresserat. Jamdudum de Erasmi & Victorii editionibus eo nomine conquesti erant viri eruditi, Juh. Drusius quæst. Heb. lib. 3. cap. 75. Dupliciter erratum à nuperis correctoribus in Hieronymo, primum in eo quod characteribus Hebræis scripserint quæ Hieronymus Latinis scripserat: deinde quod mutata vetere lectione pro ea novam ac Hieronymo incognitam posuerint. Joi Morinus. Exerc. Biblic. pag. 108. Notabis Lector Marianum Victorium in Operum S. Hieronymi editione

Commentarii in novum Testamentum, falso Hieronymo adscripti.

Expositio quatuor Evangeliorum, de brevi Proverbio edita, Hieronymi Presbyteri. Incipit: *primum querendum est omnium librorum tempus* 847.

In Evangelium secundum Matthæum 848.

In Evangelium secundum Marcum 865.

In Evangelium secundum Lucam 869.

In Evangelium secundum Joannem 876.

De Deo & nominibus ejus 883.

De filiis Jacob 884.

Commentarii Hieronymi antea editi in Evangelium secundum Marcum. Incipiunt: *omnis scriba doctus in regno caelorum* 924.

Prefatio in Evangelium secundum Lucam Incipit: *Querimus quare Paulus scribat, cum Salus antea sit vocatus.* Præmittitur Epistola ad Heliodorum; *Litteris tuis cursim mihi allatis* 926.

tione, quam curavit, imprudenter addendum Hebraica nomina Latinis litteris scripta fuisse, & in eorum locum Hebraica Hebraicis litteris & Rabbinicis punctis descripta reposuisse. Rabbinica enim illa scriptio non tantum à S. Hieronymo penitus fuit ignorata, sed etiam fere semper ipsius argumento & conclusioni è diametro contraria dicit. Ad marginem ista adnotare debuerat, aut saltem antiqua Hieronymi scriptione constante Rabbinicam textui superaddere. Nec Lectori satisfecit cum illum in præfatione admonuit mutationis à se factæ. Nihil mutasse longe præstabat, quam sic mutasse. Isaacus Vossius de Sybillinis Oraculis cap. 16. Minime probo factum Erasmi & aliorum, qui opera Hieronymi ediderunt, quod in iis antiquis libris veterem expunxerunt lectionem, depromptam ex tetraplis & hexaplis Origenis, Hebraicasque reposuerunt voces animatas vocalibus Masoreticis, plurimumque ab antiqua lectione discrepantes. Non omittendum etiam quod notat idem Morinus pag. 207. Conqueritur Hieronymus Epistola ad Suniam & Fretelam scriptorū negligentia virgulis & asteriscis subtractis distinctionem universam in Origenianis libris confusam esse. Idem ipse expertus est: asteriscos enim & obeliscos in commentariis suis notaverat, ut videre est in Esaiam cap. 60. & aliis in locis, qui fere ad unum omnes delati sunt. Horum quoque asteriscorum & obeliscorum nonnullos passim MSS. Codicum ope restituit Marcianus.

Rufini varia exstant, quæ nondum sunt in unum corpus omnia à quoquam collecta. Plurima ex Græco in latinum convertit, ut Iosephum de bello Judaico, Recognitiones Clementis, Origenis non pauca, & Eusebii Hist. Ecclesiasticam, quam duobus etiam libris auxit, sed in interpretationibus suis usus est nimia sæpe interpolandi libertate. Transtulit & Sexti Pythagore Sententias, quas sub Xysti Episcopi Romani nomine edidit & annulum inscripsit. Graviter eo nomine in eum invehitur Hieron. non uno in loco. Gelasius autem annumerat Apocryphis. Ceterum optandum fuerat sententias illas præstantissimas Græce exstare ut à Rufini interpolationibus Sexti verba distinguere possent. Paucæ quædam occurrunt, sed nulla Sexti mentione apud Stobæum in gnomis Nili & inter Sententias Demophilæ & Democratis ab Holstenio vulgatas: & laudato Sexti nomine ap. Origenem libro contra Cellsum Octavo pag. 397. & T. 15. in Mathæum pag. 366. In editione Sententiarum Sexti & Rufini versione quam adornavit Simphorianus Champერიას (a) habetur gnome: *Libertatem arbitrii sui permisit hominibus*

(a) Prodiit Lugd. 1507. 4. cum Champერიას libro de quadruplici vita, Theologia Aselepi commentariis à Champერიას illustrata & Ilocrate ad Demonicum.

bus. Deus, ut pure & sine peccato viventes Deo similes fiant. Agnosceit Augustinus & Pelagius, ac in editionibus Galei, cum opusculis Mythologicis, Physicis & Ethicis, Cantabrig. 1671. Amst. 1688. 8. in Bibl. Patrum, in Poireriana post ideam Theologiæ Bohmianæ & in aliis plerisque desideratur. * Desideratur etiam in edit. Helmstadiensi Joh. a Fuchte 1615. 8. quam cum sententiis Laurentii Pisani (a) presb. & Thalassii Episcopi vulgavit. Etiam Symphorianus Champcrius in duas partes gnomologicon illud distinxit, quæ divisio antiqua est memorata Hieronymo lib. contra Jovianum. Ceterum Maximus ille, qui in Dionysium Pseud-Arcopagitam Scholia scripsit, Sextum hunc Ecclesiasticum Philosophum appellat ad cap. 5. Myst. Theol. tom. 2. Dionysii pag. 55. Passim quoque Sexti Philosophi sententiæ allegantur à Thoma Bradwardino in præstantissimo opere de causa DEI causæ causarum adversus Pelagium. Auditor incertus operis de vitis Philosophorum, quod folii forma excusum est temporibus nascentis typographiæ, Sexti meminit capite 110. his verbis: *Syllus Pythagoricus Philosophus qui claruit temporibus Othoviani Imp. scripsit librum sententiarum moralium notabilium, quæ enciridion appellavit: quem librum Rufinus presbyter claro sermone ad Ayamæ cujusdam preces de Græco in latinum transtulit, de quo libro B. Augustinus mentionem facit in libro retractationum.* Deinde insigniores quasdam sententias excerptit, quod facit etiam Vincentius Bellovacensis in speculo Historiarum. Rufini historiæ Ecclesiasticæ lib. 2. Græce olim exstabant translatae à Gelasio Cæsareensi & Cyrillo Hierosol. teste Photio Cod. LXXXIX. Græca versione usi sunt Theodorus & Socrates. At Sozomenus idem Rufini *εἰρηναῖον* laudat *ἡγουμένον* *συγγράμματος* lib. 1. c. 12. Libros antiquitatum Judaicarum Josephi non Rufinus vertit, sed Epiphanius Scholasticus, sub cuius nomine edere Oxonii cepit Eduardus Bernhardus. De Commentario Rufini in Symbolum legendus Erasmus ad 1. Cor. XV. * De Rufino consulendi Norisius Hist. Pelagianæ libro 1. & diss. de quinta Synodo cap. 13. Rosveidus ad vitas Patrum, & Tillemontius tomo memoriarum Hist. Eccles. duodecimo. Tres libros à Rufino contra se scriptos testatur Hieronymus quorum primus in tercidit. Secundum & tertium bis habes in Marcianæ Hieronymo, semel Tom. 4. parte 1. p. 350 Hieronymi libris ante Rufinis per singulas paginas ex adverso positum, atque iterum Tomo V. pag. 261. De benedictionibus Patriar-

(a) Laurentius hic Sexti sententias divina oracula appellat, nec distinet eas se suis sententiis emulatum.

iriarcharum libri II. prodire in Orthodographis: Paulino presb. perperam tribuuntur ab Isidoro de S.E. cap. 4. De MSto Codice Vindobonensi vide Lambecium Tom. 2. pag. 800. *Commentarios in Hoseam* scriptori mediæ sæculi quinti adjudicat Tillemontius T. 12. p. 290. *Commentarios in Psalmos* à recentiore manu interpolatos notant Chamier Tom. 3. panstratiæ Catholicæ lib. XXVI. §. 27. & Gatakerus p. 70. Adversar. *Professionem fidei* non Rufino alteri Syro, ut Garnerius, sed Aquilejensi tribuit Eminentiss. Norisius, & tanquam palinodiam ejus exhibet lib. 1. Hist. Pelag. c. 3. Hieronymo tribui in Codice antiquo MS. testatur Mabillonius T. 1. musei Italici pag. 218. *Libellus fidei prolixior* qui post editionem 1690.8. recusatus est in Sirmondi operibus Tom. 1. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tomo 27. & in Garnerii Mercatore Tom. 1. Pelagio tribuitur in MS. Corbejensi, quam sententiam refellit Sirmondus: Garnerius autem qui notis & observationibus illustravit, adscribit Rufino Syro. De Historia Rufini Ecclesiastica, nec non de versione scriptorum Eusebii, Origenis, Clementis Alex. Anatoli & Josephi, dixi in Bibl. Græca. Etiam à Latino quædam in Græcum vertisse testatur Hieronymus apologia in Rufin. *Tu etiam Latinos libros in Græcum vertis, nobis dare nostris externa prohibebis?* Sane Græcæ sacundæ Latinisque floribus ornatum scribit Victor Vitensis libro tertio de persecut. Vandal. Magna licentia usum in vertendo, Latinæ ejus quæ exstant versiones evidenter probant, docuitque Dallæus de scriptis Dionysii & Ignatii lib. 2. cap. 40. seqq. De Vitis Patrum Monachorumque Egypti, Rufino interprete, ab Heriberto Rosveido editis Antv. 1615. fol. vide Bibl. Græca Volum. IX. pag. 28. Quod Gennadius cap. 17. de S. E. ait Rufinum interpretatum esse Latine sententias *Pamphili* martyris adversum mathematicos, factum ab eo in versione apologetici pro Origene. Vide Norisium de Synodo V. c. 13. *Sextum* sententiarum, quas Rufinus vertit, auctorem Tho. Galeus eundem esse putat cum Q. Sextio Patre, cujus Seneca meminit, & qui Augusti Imp. vixit temporibus. Idem ante Galeum notavit Jac. Thomassinus; ipse enim Auctor est observationis de Xysto, quæ inserta est novis editionibus Thesauri Scholastici Basil. Fabri. De Sextio utroque videlicet etiam Nic. Fabrum ad Præfat. libri 2. controversiarum Senecæ. Præter hunc Rufinum, quo neminem usquam vel *γρῳνιστῆς* vel *ἱερογῳνιστῆς* repertum esse ait Palladius in Hist. Lausiaca pag. 123. alius fuit Rufinus junior ad quem scribit S. Prosper de Gratia & libero arbitrio. Alius item Rufinus anachor-
etæ,

reta, ad quem S. Nili Epistolæ. Fuit & Claudius Rufinus Sophista Smyrnæus de quo ad Philostratum viri docti, & Ez. Spanhemius de Vestra & Prytanibus Græcor. Tom. 5. Græv. Antiqu. Rom. pag. 701. Humfredus Prideaux ad marmora Oxon. II. p. 305. W. E. Tenzelius parte 1. diss. select. pag. 126. Rufinus Cyprius Peripateticus claudus de quo Lucianus Tom. 1. pag. 870. Rufinus Apollonii Sophistæ filius nothus à patre edoctus Sophisticen, de quo Philostratus, Omitto Rufinum in quem Claudianus, & Chalcidensem de quo Sextus Empiricus: & Rufinianum Ægyptium Episcopum, ad quem Epistola S. Athanasii.

Pontii Paulini, Episcopi Nolani, qui A. C. 431. ætat. 78. obiit, vita scripta à *Francisco Sacchino* S. I. exstat in editionibus operum Paulini, Antvverp 1622. 8. & Paris. 1685. 4. & in Actis Sanctor. 22. Jun. Sacchino præterita nonnulla dabunt *Petrus Franciscus Cbiffetius* S. I. in Paulino illustrato, Divione 1662. 4. *Job. Baptista le Brun* in vita Paulini, edita separatim Gallice (a) Paris. 1686. 8. *Franciscus Gyri* & *Hadrianus Baillet* in vitis Sanctorum Gallice editis 22. Jun. *Tillemontius* (b) T. 14. memoriarum H. B. & celeberrimus vir *Lud. Antonius Muratorius* T. 1. anecdoton Latinorum pag. 157. 169. Vitam Paulini Anglice editam ab Henrico Vaughan Lond. 1654. 8. non vidi. Scriptor tersus & latinus vocatur Paulinus à Nicolao Heinio pag. 187. ad Valerium Flaccum. Alia in ejus laudem vide sis apud Casp. Barthium pag. 2971. seq. Adversar. De S. Paulini editionibus hæc Casimirus Oudinus p. 74. supplementi de Scrip- toribus Ecclesi. Prima prodiit Lutetiæ Parisiorum (c) anno 1516. 8. typis Jodoci Badii Ascensii, in multis lacera, in nonnullis mutila, ac etiam à censore ipso Badio depravata. Secunda est editio *Henrici Gravii* Dominicani, (d) qui anno 1569. 8. Coloniz sub prælo Choliniano Paulini opera multis mendis repurgavit ex veteribus MSS. Exemplaribus. Inde tertia prodiit Basileæ anno 1569. fol. inter Orthodoxographos à Joanne Jacobo Grynæo collectos, quæ videtur ex Manuscriptis post priores editiones expressa. Quartam cum MS. Codice collatam immisit *Andreas Schottus* Jesuita in Coloniensem Bibliothecæ Patrum editionem Tomo. V. anni 1618. addito Epithalamio Julia- ni &

(a) Journal des Sav. 1687. p. 448.

(b) Journal. des Savans 1709. Juillet pag. 181. & Mem. de Trev. 1710. pag. 560.

(c) Hæc editio fuit in Bibliotheca Emerici Rigotii, à quo ad novam suam ædificandam egregie adjutum se faceret Jo. Baptista le Brun.

(d) Reperta in appendice Bibl. Patrum Paris. 1579. & tomo tertio Bibl. Patrum Bignæzæ A. 1589.

ni & Ibæ nondum excuso. Quintam editionem (a) anno 1625. Antverpiæ 8. curavit & typis Plantinianis commisit *Heriberbertus Rosvoldus* Soc. Jesu, vir pius & eruditus; sed tot occupationibus implicatus, ut cum tempus non sufficeret, aliorum sæpe studiis uti cogeretur, & succedaneam duntaxat imponeret manum. Illam profecto editionem accuratam non existimavit ejusdem Societatis *Petrus Franciscus Cibissetius*, qui ad novam sancti Paulini operum editionem procurandam multa in medium protulit in suo *Paulino illustrato*, quem edidit in 4. Divisione anno 1662. apud Viduam Philiberti Chavancii. Tandem sancti Paulini opera, in 4. duobus tomis evulgata anno 1684. Parisiis apud Edmundum Couterot via Jacobæ sub signo sancti Petri collata ad plurimos MSS. Codices, illustrata notis ac lectionibus variantibus cura ac studio Domini *Joannis Baptiste le Brun* (b) doctissimi Presbyteri. Hujus Bruni laboribus licet accedere nihil posse idem Oudinus prædicat, tamen laudatus *Muratorius* in tomo primo anecdoton Latinorum, (c) Mediolan. 1697. 4. primus in lucem protulit Paulini inedita eo usque poemata in XI. XII & XIII. Natalem S. Felicis, (d) nec non Paulini (vel alterius potius nescio cujus Antonii) poema adversus gentiles, quod incipit:

*Discussi, fascor, sectas Antonius omnes,
Plurima quæsiui, per singula quæque cucurri,
Sed nihil inveni melius quam credere CHRISTO.*

Addidit etiam Muratorius varias observationes, & p. 212. seq. spicilegium ex operibus Paulini deperditis.

Præter Meropium Pontium Anicium Paulinum, Episcopum Nolanum, *Pompejus Paulinus* vespigalibus præfectus sub Nerone. Tacit XV. 18. XIII. 53. Annal. *Valerius Paulinus* Vespasiani in Gallia

(a) Hæc repetita in Bibl. Patrum Morelliana Paris. Tomo 4. & Lugdunensi Tomo 6. sed sine notis. In Antverpiensi autem Paulini editione, *Rosvoldi* notæ leguntur observationibus *Frontonis Ducai* admixtæ.

(b) Acta Erud. 1685. p. 481. Journal des Sav. 1585. p. 127.

(c) Acta Erud. 1698. pag. 57. Lud. Neocori Bibl. novorum librorum 1699. pag. 615.

(d) De hoc S. Felice, cujus Natales quindecim carminibus Paulinus celebravit, vide sis Muratorium pag. 169. seq. & Acta Sanctior. 14. Januar. Tom. 1. pag. 937. seq. Vitam Felicis, Paulini carminibus celebratam, prosa expressit Beda Venerabilis. Versus in templum S. Felicis instauratum T. 1. Opp. Sirmondi pag. 955. Carmina Paulini in Natales decem exstant in prioribus editionibus cum fragmentis Natalis XI. XIII. XIV. & XV. ex Dungalibro adversus Claudium Taurinensem de cultu SS. imaginum. Varias lectiones natalium decem è Codice MS. Ambrosianæ Bibl. exhibet Muratorius pag. 217. seq. Latini Latini quasdam ad Paulinum observationes vide in ejus Bibl. sacro profana pag. 89. — 93. De viduæ filia captiva ducta à Vandalis & à S. Paulino redemptæ, poema Perraulti prodit Paris, 1686. 8. S. *Paulinus Evæque de Nole, poëme heroïque.*

Gallia procurator, de quo idem Tacitus III. 42. hist. *C. Suetonius Paulinus* sub Domitiano Proconsul Britanniae, de quo idem Tacitus pluribus locis, Dio &c. *Paulinus* Petri Apostoli, ut ajunt, discipulus & Lucensium Apostolus, de quo Franciscus Maria Florentinus in *Hetruscae pietatis originibus*, Lucæ 1701. 4. cap. 7. 8. 9. 10. 11. *Paulinus Tyrius*, cui Eusebius Historiam Eccles. inscripsit, Arianorum fautor, Concilio Nicæno supervivisse negat Joh. Andreas Bosius in periocham Josephi de Christo pag. 54 neque constat ad *Antiochenam* sedem promotum esse, licet id affirmat Philostorgius. *Pontius Paulinus* præfatus prætorio Galliar. Sidonius carm. 22. v. 118. *Paulinus* Trevirorum Episcopus actus in exilium à Constantio Imp. post Concilium Arelatense A. C. 353. Vide Baluzii notas ad Lupum Ferrariensem p. 498. *Paulinus presbyter* qui S. Ambrosii, cujus Diaconum & notarium egerat, vitam scripsit. Idem qui Zosimo Papæ gratias egit ob damnatos Pelagium & Cælestium, Baron. ad A. C. 418. n. 12. & Tom. 2. Concil. Labbei p. 1578. Idem cujus nonnulla affert Augustinus de peccato Orig. contra Pelagium lib. 2. cap. 20. Compresbyterum salutavit Epist. 149. (al. 59.) ad Paulinum Nolanum, cap. 34. *Paulino Biturrensi* in Gallia circa A. C. 410. Episcopo Rosveidus tribuit homiliam in S. Gennesium Martyrem Arelatensem, editam inter Paulini Nolani opera & à Surio 25. August. Exstat, inquit Miræus, ejus Epistola, qua enarrat signa terrificæ Biterris effecta. Eam apud Baronium ad A. 418. videre jubet B. Jo. Godfridus Olearius in Bibl. scriptorum Eccles. Tom. 2. p. 59. *Paulinus* Magister Officiorum à Theodosio jun. ob infelix ab Eudocia donatum, Imperatorique à quo illud acceperat Edocia, iterum oblatum potum in Cæsarea Cappadocia interfectus. Vide Anton. Pagi ad A. 446. n. 12. *Paulinus* Leontii Senatoris Rom. filius apud Sidonium VIII. 12. Epist. *Benedictus Paulinus*, *Petricorius* Gallus, qui circa A. 460. scripsit carmine heroico libros sex de vita S. Martini ad Perpetuum, Episcopum Turonensem, male S. Paulino Nolano tributos in prioribus editionibus, & genuino auctori restitutos in nova editione de qua dixi T. 1. p. 314. idem fortasse Benedictus Paulinus ad quem Faustus Rhegiensis Tom. 8. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 550. *Paulini Pellei*, Ausonii nepotis eucharisticon de vita sua quod carmine heroico scripsit A. C. 456. oöogenario major, exstat ad calcem Paulini Petrocorii in editione nova Christiani Daumii Lipsi, 1681. 8. *Paulinus* Eboracensis Episcopus A. C. 625. de quo Beda. *Paulinus Forojulienfis* sive *Aquilejensis* qui Synodo Forojulienfi A. 791. & Francofurdienfi A. 794. interfuit quique sacrosyllabum & libros tres ab Andrea Duchesne editos ad-
versus

versus Felicem Urgelitanum & Elipandum Toletanum scriptis circa A. C. 793. De eo Bollandus in Actis Sanctor. XI. Januar. Tom. I. p. 713. seq. Libros septem sub Paulini hujus nomine vulgatos in Bibliothecis Patrum, non Paulinum, sed Alcuinum habere auctorem jam A. 1612. notavit Sirmondus Tom. 4. Opp. p. 641. seq. Vicissim liber exhortatorius, de salutaribus documentis ad quendam Comitem qui incipit, *o mi frater si cupias scire*, sub S. Augustini editus nomine, hunc Paulinum habet auctorem. Vide Tom. 6. Opp. Augustini edit. novæ Amstelod pag. 672. Omitto Paulinum, ultimum in Occidente Consulem A. C. 534. Paulinos item alios Episcopos in Conciliis memoratos. Frequentes etiam Paulini in antiquis inscriptionibus, in quibus hoc nomen identidem exaratum cum duplici littera liquida, Paullinus.

Augustinus. Vitam suam S. Augustinus ipse magnam partem tradidit in *Confessionum* libris XIII. sicut scriptorum suorum historiam in libris duobus *retractationum*. Confessionum libros circa A. C. 400. (a) scriptos, quorum ledione à contentu (b) sacrarum literarum revocatus est Franciscus Petrarcha. Arnaldus A. 1649. 12. edidit recognitos ad XII. Codices MSS. Notis, capitumque summarji illustravit Henricus Wagnerius, Dilingæ 1631. 12. *Italice* vertit Julius Mazzini Rom. 1595. 4. & Jacobus Fuligatus S. I. *Gallice* Cerizierum præter & Arnaldum, Duboisius, ut Hispanicam, Germanicam aliasque versiones omittam. *Retractationum* libris non ante A. 427. scriptis hanc subjectam notam reppererunt editores eruditi Benedictini: post illos ab *Augustino editum librum qui appellatur speculum de testimoniis Scripturarum*: ad *Prosperum & Hilarium de prædestinatione Sanctorum libros II.* Ad *Quodvultdenum de hæresibus libros II.* Contra *Julianum Pelagianum libros VI.*, septimum vero imperfectum reliquit, octavum nec attigit. Vincentius Bellovacensis in speculo doctrinali lib. XVII. c. 53. cum dixisset de LXVIII. voluminibus libros 217. comprehendentibus, quorum in retractationum libris Augustinus facit mentionem, hæc subjungit: *Postea tamen nihilominus cum multa scripsisse constat, quia præter jam dicta ejus opuscula, quæ in retractationum libris annotantur, ac recensentur, plurima quidem, & ex his maxima quedam volumina ab ipso edita, etiam apud nos in armariis Ecclesiarum ubique reperiuntur; ex quibus sunt super psalterium tractatus 150. juxta numerum psalmorum; Super Evan-*

(a) Augustinus natus Idibus Nov. A. 354. Tagaste in Numidia, ubi hodieque corpus ejus theauiacurgum monstratur. Vide Norisium pag. 20. ad somnia Francisci Macedo, & Memorias Trevoltinas A. 1711. p. 26.

(b) Papyrii Massoni elogia Tom. 2. p. 82.

Evangelium Joannis tractatus sive sermones 124. De verbis quoque Domini tract. 65. de verbis Apostoli tract. 20. super Canonicam primam Joannis bom. 10. Extant etiam ejusdem lib. de vita Christiana 1. De disciplina Christiana lib. 1. de prædestinatione divina 1. de octo questionibus veteris testamenti lib. 1. contra Felicianum de Trinitatis unitate lib. 1. ad Prosperum & Hilarium de prædestinatione & perseverantia lib. 2. contra Maximinum lib. 2. contra quinque hereses, sive quinque hostium genera lib. 1. de pastoribus & ovibus lib. 2. de concupiscentia carnis adversus spiritum, orationes quatuor: De questionibus Orosii, librum unum: de fide ad Petrum, librum unum: de jejunio sabbati, librum unum: de decem chordis psalterio librum unum; de penitentia librum unum: de patientia libr. unum: de bono viduitatis librum unum: de continentia librum unum: de Incarnatione Domini lib. 2. de secundo adventu Domini librum unum: ad Volusianum de questionibus ab eo missis lib. 1. responsionis ad Marcellinum lib. 1. ad Vincentium lib. 1. ad Macedonium lib. 1. ad Dioscorum lib. 1. ad Paulinum lib. 1. ad Probam lib. 1. ad Enoadium lib. 1. ad Optatum Episcopum lib. 1. ad Pascentium comitem Arianum lib. 1. ad Fortunatianum lib. 1. ad Paulum & Entropium de perfectione justitiæ lib. 1. expositionis symboli contra Judæos, Paganos & hereticos lib. 3. ad Sixtum presbyterum contra Pelagianos lib. 1. de tempore Barbarico lib. 1. Scripsit & alia plura, maxime contra sui temporis hereticos, videlicet Arianos, Donatistas, Pelagianos, Priscillianistas, & Manicheos. Porro extat libellus de anima & spiritu, qui eidem adscribitur, & nunc apud scholasticos præcipue in usu habetur. Anno autem Domini 430. in episcopatu Hipponensi Heraclium sibi fecit substitui. Tandem cum Vandali invasam Africam devastarent, sub hoc turbine tribulationis migravit ad Dominum, 30. mense obsidionis urbis sue, Anni Domini 440. ætatis sue 73. clericatus vel episcopatus 40. Augustinus ipse in Epistola ad Quodvultdeum: Retrahebam opuscula mea, & si quid in eis me offenderet, vel alios offendere posset, partim reprehendendo, partim defendendo quod legi deberet & posset, operabar. Magna laus Augustini, quod ubi errasse se deprehendit, errorem agnoscere ac confiteri non erubuit, more magnorum virorum & fiduciam magnarum rerum habentium, ut de Hippocratis retractatione dixit Celsus VIII. 6. Nec sine causa dolet Vives. (a) non plures fuisse qui hac in parte Augustinum sequerentur, ex ea enim re plerasque artium corruptelas promanasse. Haud desunt tamen illustria retractationum exempla, Nonnulla

(a) Jo. Lud. Vives de causis corruptar. artium lib. 1, Jo. Rainoldus in censura libror. Apocryphorum Tom. 1. p. 170.

nulla præter Theophilum Raynaudum Tomo XIV. Operum ; offerent præclari Viri D. Jo. Georgius Neumannus in diss. de retractationibus eruditorum, Witeb. 1685. D. Jo. Henr. Feustlingius (a) diss. de retractationibus Theologorum seu palinodia sacra Witeb. 1711. D. Jo. Schmidius in exercitatione de eruditorum palinodia Lips. 1697. Christoph. Gotfrid Barthius (b) de recitatione & retractatione veterum, Hall. 1701. Jo. Petrus Ludewig de jure retractandi transactionem novis instrumentis reperitis, ibid. 1704. & inter opuscula junctim edita A. 1720. fol. Jo. Hermannus ab Elsvich (hoc Anno 1721. æheu in flore ætatis extinctus) in schediasmate de palinodia fanaticorum, Vviteb. 1714. 4.

(c) *D. Augustini monumenta* tanto jam olim in pretio fuerunt, ut eorum causa, cum in Hispania exemplaria deessent, circa A. C. 650. Tajo Casaraugustanus Episcopus Romam mitteretur. Nec mirum, ante nobile artis typographicæ inventum, Monachorum calamos describendis Augustini operibus, quibus ambores & pulpita in templis & scholis assidue personabant, sufficere non potuisse, cum post varias & toties in Germania, Belgio, Italia & Gallia iteratas editiones ne per typorum quidem compendia exprimi potuerint satis. Nam ut libros de Civitate DEI, (d) confessionum libros, aliaque Augustini scripta statim a prima artis typographicæ origine seorsum excusa prætereamus; fuerunt, qui nec laborum nec pecuniarum impensis, quas tot voluminum immensa moles exigebat, deterriti, universa Augustini opera, quæ colligi potuerunt, prelo subjici curarent. Primus id fecit opera *Augustini Dodonis*, (e) Frisii, Basileæ ad S. Leonardum Canonici usus *Johannes Amer-*

Tom. II.

Z

bachius,

(a) Acta. Erud. 1712. pag. 273. Memoir. de Trevoux 1713. pag. 1838.

(b) Jac. Frid. Reimann. pag. 164. Systematis Antiquitatis. literar.

(c) Acta Erud. A. 1683. p. 3.

(d) Editio Moguntina *librorum de Civitate DEI* A. 1475. per Petrum Schœfer & Venera A. 1470. fol. per Joh. & Vindelinum de Spira fratres, fuit in bibl. Bigotiana. At Mich. Maittaire pag. 61. Annal. typograph. memorat editionem A. 1467. sine typographi & loci indicio, & pag. 62. Romanam 1468. per Contr. Sveisheim & Arnoldum Pannartz; & p. 105. Romanam A. 1474. per Uldaricum Gallum Almannum & Simonem Nicolai de Luca & p. 110. Venetam 1475. per Nic. Jenson, & p. 123. Neapolitanam 1477. per Matthiam Moravum, & pag. 134. Basileensem A. 1479. fol. per Michaelm Vvenckler, cum commentariis Thomæ Valois & Nicolai Triveth, Jacobi de Passavant & Francisçi de Maironis. Eadem recusa Lugd. 1520. fol.

(e) Hunc primum congestisse & recensuisse D. Augustini opera notat in Bibli Belgica Valerius Andreas. Cæterum apud laudacum Maittaire pag. 175. memorantur S. Augustini *meditationes, soliloquia, enchiridion* &c. per Andream de Bonetis de Papia Venæ 1484. fol. & pag. 201. S. Augustini operum Volumen primum per Johannem Trechsel, Lugd. 1487. fol.

bachius, Basileensis. Is enim omnia Augustini opera, ex Italia, Gallia & Germania, cujus bibliothecas per memoratum Dodonem sufficienti pecunia instructum perscrutatus fuerat, ad se comportata edidit, & undecim partibus distinxit; e quibus octo priores, eos Augustini libros, quos ipse in suis *Retractionibus* recenset, continent; reliquæ cæteros, quorum nulla mentio in *Retractionibus* injicitur, complectuntur. Plurimos vero Sermones plurimasque Epistolas, & enarrationes in Psalmos, quas jam antea circa A. C. 1489. 1494. & 1495. excudi curaverat, undecim his partibus adjicere noluit, quæ A. C. 1506. *Basileæ* lucem aspexerunt. In eadem urbe postea A. C. 1528. & 1529. obstetricante *Erasmo Roterodamo* ex officina *Frobeniana* Augustinus denuo prodiiit in decem tomos distributus, & solidis nulla; columnarum intercapedine distinctis paginis a sequentibus editionibus diversus, quæ in eadem Rauracorum Augusta A. C. 1541. 1542. & 1543. & iterum 1556. iterumque 1569. *Martini Lipsii*, *Johannis Costerii*, & *Johannis Ulmerii* studio Augustinum exhibuerunt. Hos Basileæ labores in exornandis Augustinis operibus *Venetia* imitatz sunt. Hic enim Augustini opera decem tomis in quarto comprehensa *Valgrivus* excudit A. C. 1571. quam qui curarunt, profitentur se jussisse removeri ea omnia quæ fidelium mentes hæretica pravitate possent inficere, aut à Catholica & orthodoxa veritate deviare. Ea tamen verba non rectum Augustini, sed notas respicere monet Rich. Simon in Bibliotheca critica Gallice edita Tom. 1. pag. 261. & T. 4. pag. 13. seq. Hanc editionem ibidem A. C. 1584. alia excepit, cum jam A. C. 1577. *Antverpia* ex *Plantiniana* officina Augustinum *Thomæ Goræi*, *Johannis Molani*, & aliorum *Lovanensium Theologorum* (a) curis recognitum commentariisque (b) *Jo. Lud. Vivis* & *Leonardi Coquei*, Aurelianusensis in libros de C. D. auctum dedisset, quem paulo auctiorem Lutetia A. 1586. & deinceps, nec non Geneva 1596. 8. apud

(a) Appendicem Censuræ Lovanensium sub titulo *Criseos Augustinianæ* edidit *Simon Voerlinus*, Monachii 1618. 8. Severior illa interdum quam par est, judice Jo. Baptista Maro præf. ad Augustini homilias primum à se editas Rom. 1644. 4.

(b) Cum *Vivis* Commentariis A. 1522. absolutis prodire hi libri de C. D. separatim aliquoties, nec non cum *Vivis* & *Coquei*, Hamb. 1661. 4. Gallica versio Joannis du Pre & Petri Gerard lucem vidit Abbatis villæ 1486. fol. Vertit etiam Gallice Gentianus Hervetus teste *Crucimano* pag. 120. Bibl. Gallicæ. Commentarios nescio cujus Sertorii, Joannisque Redovalensis, & Johannis Baconthorpii, & Thomæ Gualensis sive Anglici de Malleis memorat Jo. Lelandus de scriptoribus Britannicis. Codex insignis Mæus librorum de Civitate DEI exstat in Bibliotheca serenissimi Ducis Gothani. Distinctiones capitum agnoscit Lupus Ferrariensis à quo in Epistola quinta laudatur libri XXI. titulus 27.

apud Jacobum Stoer, atque *Colonia Agrippina* A. C. 1616. fol. repræsentavit. Sed nullibi magis quam apud Gallos calchographorum operæ in Augustini monumentis exprimendis desudarunt. Nam ut de *Lugdunensibus* editionibus prima in 8. A. 1563. decem Volum. apud Sebast. Honoratum; secunda A. C. 1571. tertia 1586. fol. & quarta 1664., cum indice undecimum tomum implente, adornatis nihil jam commorem, sola *Parisiensium Lutetia* vel decies Augustinum prælis donavit; nempe primum A. C. 1515. deinde A. C. 1531. ex officina *Claudii Cbevallonii* cum Jacobi Hemeri Sturgardienſis ad Gallum Millerum Ecclesiæ Tübingenſis Theologum epistola nuncupatoria, quæ totam editionis hujus rationem fufius exponit; porro A. C. 1541. & 1555. apud Claudium Gvillardum, & iterum A. C. 1571. apud *Morellium & Nivellium*, tum A. C. 1586. 1609. 1614. 1626. 1635., & 1652. Est autem inter has Augustini editiones, quas hæcenus recensuimus, hoc discriminis, quod recentiores locupletiores quidem, sed antiquiores sinceriores & emendatiores habeantur. Quamobrem *Hieronymus Vignier*, qui Basileensem Erasmi editionem omnium præstantissimam esse judicat, in gratiam eorum qui antiquiores & castigatiores Augustini editiones possident, ne aut plurimis Augustini sermonibus, epistolis, aliisque tractatibus carere, aut recentiora exemplaria, multis quidem Augustini scriptis, sed plurimis quoque mendis auctiora comparare sibi cogantur, omnium S. Augustini operum, ante A. C. 1614. Basileæ, Lutetiz, Antuerpiæ, Lugduni, & Venetiis editorum, supplementum una cum aliis quibusdam antea ineditis Augustini monumentis Parisiis anno 1654. fol. publici juris fecit. Quæ in Vignierii supplemento continentur, recenset Labbeus, Tom. 1. pag. 126. & in pandectis *Hendreichius*. Lovaniensium editionem Possevinus in apparatu atque idem *Hendreichius*. Editionem Erasmi *Belarminus*.

Has editiones universas & chartæ typorumque nitore, & accuratatione critica & scriptorum numero longe post se reliquit novissima quam Parisiis adornarunt & emendatissime curarunt excudi Monachi Benedictini Congregationis S. Mauri, (a) *Thomas imprimis Blampinus, Joannes Mabillonius & Franciscus Delsau* quem nominant *Quænellus* ad Leonem M. pag. 726. Primus & secundus tomus in lucem emissi A. 1679. tertius 1680. quartus 1681. quintus 1683. sextus & septimus 1685., octavus nonusque

Z 2

1688.

(a) *Mélanges de Vignol Marville* Tom. 1. pag. 67. seq. *Acta Erud.* A. 1683. p. A. 1688. p. 619. & A. 1701. p. 348.

1688. decimus 1690. undecimus in quo vita & indices, annalesque A. 1701. Præter tomos hujus editionis Parisiis recufos, & editionem (a) quæ ab aliquot annis Venetiis paratur, eadem integra prælis iterum data est minori typorum charactere in Belgio, curante *Johanne Pherepono* sive Clerico Amstelodami (licet titulus Antverpiam præferat) 1703. addito tomo duodecimo (b) sub titulo appendicis Augustinianæ, in qua habentur (1) S. Prosperi Carmen de ingratis cum notis Martini Steyart Theologi Lovaniensis: (2) Jo. Garnerii S. I. dissertationes ad Historiam Pelagianam faciente, depromptæ ex ejus Mario Mercatore. (3) Pelagii Commentarii in Epistolas Pauli. (4) Erasmi & aliorum præfationes ac censuræ in S. Augustini scripta. (5) Jacobi Sirmondi notæ in aliquot sermones, & Jo Phereponi sive Clerici animadversiones in omnia Augustini opera. In his animadversionibus cum liberius paulo Augustinum subinde reprehendisset vir eruditus Johannes Clericus, non minore libertate & eruditione defensionem Doctoris Hipponensis susceperunt Robertus Jenkins Socius Collegii S. Joannis in Apologia Augustini, Cantabrigiæ 1707. 8. (c) sine nomine edita, & Lamindus Pritanus sive qui sub hoc nomine latet Lud. Antonius Muratorius in libro tertio de ingeniorum moderatione in religionis negotio (d) Paris. 1714. & Francof. 1716. 8. Nævos nonnullos à Dallzo in Augustini scriptis notatos abstergere conatus est Natalis Alex. Hist. Eccles. seculo V. pag. 128. seq.

In Benedictinorum Augustino, ejus ordinem fufius exponit clariff. Caveus in parte secunda Hist. literariæ Scriptorum Ecclesiasticorum, nonnulla desiderare se professi sunt Jesuitæ, & cum Barthol. Germonio & Emerico Langlois (e) causati sunt eos frigidam suffundere Janfenio, & Codicibus usos per Gothescalci & Ratrami affectas corruptis. Vindicias illis opposuerunt D. B. de Riviere, (f) Bernardus de Montfaucon, (g) Dionysius Sammarthanus (h) & auctor scripti cui titulus *lettre d'un Ecclesiastique au R. P. D. E. L. Franciscus* vero Lamy (i) ut libellis famo-

(a) Act. Er. 1707. p. 95. Nova lib. Hamb. 1707. pag. 35.

(b) Act. Erud. 1703. p. 189. Nouvell. rep. Lettr. 1701. Tom. 2. pag. 359. Bibl. choisie de Mr. le Clerc T. 1. p. 399.

(c) Hist. des ouvrag. des Savans 1708. p. 435.

(d) Act. Er. Tom. 6. supplement. p. 511. seq. Journal littéraire Tom. 9. p. 229.

(e) Lettre d'un Abbé Alemand contre la nouvelle édition de S. Augustin. Mémoire d'un Docteur en Théologie adressée à M^{ss}. les Prélats sur la réponse d'un Théologien des Benedictins à la lettre de l'Abbé Alemand.

(f) Hist. des Ouvrag. des Sav. A. 1700. pag. 112.

(g) Id. A. 1699. p. 269. Rich. Simon Tom. 3. Bibl. critique pag. 116.

(h) Id. p. 114.

(i) Hist. des Ouvrag. des Sav. 1699. p. 421. seq.

his demum petere Benedictinos desinant, multum & graviter est conquestus in scripto, *plainte de l' Apologiste des Benedictins à Messieurs les Prelats de France sur les libelles diffamatoires que l' on repand contre eux, avec une sommation aux Auteurs de ces libelles de comparoitre devant Mr.^s Archeveque de Paris.*

In tomo decimo Benedictini exhibent ad MSS. Codices diligenter recensitam Vitam S. Augustini, & cujus c. 18. mentio, indiculum Scriptorum auctore *Possidio* illius per quadraginta ferme annos familiari & Episcopo Calamaz, quæ in Africa fuit vicina Hipponæ, cujus Episcopatum gessit Augustinus. Hujus Possidii vitam scriptam ab Innocentio-Keserlohéro exhibet Papebrochius in Actis Sanctorum 17. Maji Tom. 4. pag. 27. seq. Vitam S. Augustini scriptam Parisiis A. 1370. à *Jordano* Quedlimburgensi, Eremita Augustiniano vulgavit Jacobus Hommey in supplemento Patrum pag. 569. 638. Paris. 1684. 8. Hic Jordanus legendæ famose meminit, quam de Augustino composuit *Philippus ab Eleemosyna* Abbas Premonstratensis, S. Bernhardi familiaris. Jordani illius libros quatuor de vitis fratrum ordinis sive Eremitarum Augustinianorum cum notis Augustini Saborhi editos Leodiensibus typis memorat Labbeus. Recentioribus præter Augustinum Fivizanum, Cornelium Lanciotum, Davidem Chytræum, Edmundum Nevillum, Georgium Witveiler, Gerardum Moringum, Henricum Aquilonipolensem, Joannem Frederum, Joannem Rivium, Joannem Saxo-nem, Ludovicum de Anglis, Martinum Cornejum, Martinum Frechtum, Philippum Arrengium, Philippum Melanchthonem, Sanchez de Avila, Simplicianum de S. Martino, Wilibaldum Mayr & Willebrordum Boscartum : Nec non Augustinianorum Eremitarum encomiastas, Alexium de Jesu, Alexium de Meneses, Ambrosium Coranum, Anastasium à S. Agnete, Andream de S. Nicolao, Antonium à Purificatione, Arnoldum de Busto, Augustinum Ticinensem, Bernardum Planchette, Cornelium Curtium, Hyacinthum à S. Margarita, Innocentium Rapinum, Joachimum Bralium, Joannem Capgravium, Joannem Nevium, Joannem Petrum Tannium, Josephum Pamphilum, Ludovicum Torellum, Petrum del Campo, Philippum Elsium, Thomam Gratianum & Thomam Herrera : S. Augustini vitam scripsere Lucas Dacherius Paris. 1648. Antonius Godellus Paris 1652. 4. præcipue vero Benedictini, octo libris in Tomo undecimo Augustini sui, & cujus illi memoris tunc adhuc ineditis usos se non diffidentur, Tillemontius Tomo tertio decimo memor. Eccles. qui lucem vidit Paris. 1710. 4.

Marinus Mercator Afer, ut videtur, scripsit ante A. 450. Editio-
Tom. II. Z 3. nem :

nem ejus operum aliam quam Baluzianum (a) nihil moror, propterea quod Rigbertii (b) manca est, Garnerius vero (c) ingeniosas conjecturas suas malo exemplo textum facere solet, ut notavit Cotelerius T. 3. monument. Ecclesiæ Græcæ pag. 602. *Hypognosticon libros*, quos Augustino præter rem tributos constat, Mercatoris esse conjiciebat Lud. Ellies du Pin, sed id minus verisimile visum Tillemontio T. 15. memor. p. 138. Tractatus ad calcem editionis Rigberianæ rejectus Nestoriani cujusdam, qui incipit, *Contumelias quidem in me hæreticorum arbitror*, & quem in Garnerii editione invenire se potuisse negat præstantissimus Caveus, existat Tom. 2. p. 34.

Tironem Prosperum Aquitanum Leonis I. notarium, qui Pelagianos strenue oppugnavit, Chroniconque suum ad A. 455. produxit, à Prospero Rhégiensi Episcopo diversum libenter mihi persuadeo. De ejus vita præter editores & Tillemontium Tom. 16. consulendi Historiæ Pelagianæ scriptores Vossius, Garnerius, Norisius. Novissimæ editionis Paris. 1711. fol. (d) vulgatæ hic est conspectus.

Sancti Prosperi Aquitani Vita.

Sancti Prosperi ad Augustinum de reliquiis Pelagianæ hæreseos in Gallia subulescentibus pag. 1.

Hilarii ad Augustinum Epistola p. 13.

S. Augustini de Prædest. SS. Liber Primus 23.

Ejusdem de dono Perseverantiæ liber II. 51.

S. Prosperi ad Rufinum Epistola 87.

S. Prosperi in Carmen de Ingra-

tis Præfatio, Carmenque ipsum cum notis Martini Steyart 105.

Ejusdem in Obrectatorem Augustini Epigramma. 191.

In eundem aut alium Epigramma 193.

Epitaphium Nestorianæ & Pelagianæ Hæreseon 197.

Responsiones ad Capitula Objeat. Gallorum 203.

Ad Capitula objectionum Vincentianarum 227.

Ad excerpta Genuensium 241.

S. Cælestini pro Prospero & Hilario

(a) Cum Steph. Baluzii notis Mercator ad tres Codd. MSS. Vallicellanum, Vaticanum, & meliorem Bellovacensem castigatus lucem vidit Paris. 1684. 8.

(b) Sub Rigbertii nomine latet *Gabriel Garberonius*, qui primus e MSS. Vallicellano Mercatorem edidit cum notis Bruxell. 1673. 12. Gerberonii editio (non Baluzii ut apud Caveum legas) recusa est in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 27. pag. 129.

(c) Mercatoris opera cum copiosis Jo. Garnerii S. I. notis & dissertationibus Nestoriana & Pelagiana certamina egregie illustrantibus prodierunt Paris. 1673. fol. Giornale de' letterati di Roma A. 1674. p. 91. 95.

(d) Journal des Sav. 1712. pag. 284. Mem. de Trevoux 1721. p. 2855. Acta Eruditorum Germanice edita Tom. 1. pag. 986. & Latine A. 1713. p. 214.

Iario &c. Epistola 259.
Sedis Apostolicæ Episcop. auctoritates de Gratia 271.
Joannis Cassiani Collatio XIII. 283.

S. Prosperi liber contra Collatorem 307.

Psalmodum à C, ad CL. Expositio 371.

Sententiarum ex Augustino de libatarum Liber I. 543.

Ex sententiis Augustini Epigrammatum Liber I. 615.

Chronicum integrum 685.

Concilium Arausicum II 759.

Confessio quæ dicitur Prosperi 769.

Poema conjugis ad Uxorem 773.

De Providentia Divina Carmen 785.

De Vocatione Omnium Gentium Libri II. 847.

Ad Demetriadem Epistola 933.

IN APPENDICE CONTINENTUR:
In Parte Prima.

Juliani Pomerii de Vita contemplativa libri III. 1.

De Promissionibus & prædictionibus Dei Liber 91.

Chronicon Prosperi Tironis ab A.C. 379 ad 455. ex editione Petri Pithœi 209.

In Secunda Parte.

S. Augustini liber de correctione & gratia, variaque alia ex Augustino præcipue excerpta quorum lectio operibus S. Prosperi ac Historiæ semi Pelagianæ lucem affert.

Chronici Prosperi (a) editiones quatuor circumferuntur, ut accurate notavit laudatus Caveus: Vulgaris, quæ Chronicis Eusebiano & Hieronymiano in editione Pontaci & Scaligeriana subjungitur, & ab anno 379. (quo desinit Hieronymus) incipiens, ad annum 445. progreditur: Duchsbniana, quæ priori Chronici editioni decem annorum Historiam adjungit, & ad annum usque 455. quo capta est à Genferico Roma, pertingit. Hanc primus vulgavit ex Codicibus MSS. Sirmondi, & Chifflerii Duchesnius Tomo 1. Historicorum contemporaneorum Franciæ. Paris. 1641. fol. Pitbœana seu Imperatoria, quæ anno 379. exorsa, non per Consules, sed per annotatos in margine Imperatorum annos procedit, & in annum 455. desinit. Editionem istam in lucem emisit Petrus Pithœus Paris. 1588. quam exemplaris MSSi ope emendatam iterum recudi fecit Philippus Labbeus Bibliothecæ Novæ MSS. (Paris. 1657. fol.) Tom. 1. pag. 56. Lebbeana, quæ integrum demum Prosperi Chronicon, quale à Gennadio & Victore Aquitano præf. ad canonem paschal. describitur, exhibet. A mundi enim principio exorsa ad annum usque 455. pertingit.

Z 4

(a) Confer Tillemontium Tom. 16. memor. p. 24.

tingit. Post annum 379. inseritur Audarium de variis hæresibus : Quæ vero pars ab anno 379. ad 455. res gestas narrat, *Consularis* vulgo dicta, emendatior atque auctior est, quam quæ ante vulgata fuit. Hanc editionem diu desideratam primus dedit Philippus Labbeus Bibliothecæ Novæ MSS. Tomo 1. pag. 16. recudi curavit Grævius Tom. XI. thesauri Antiq. Rom. p. 269. Appendix *Marii Episcopi Aventicensis* sive *Lausanenensis* ad Prosperum ad A. 581. cum audario alius autoris circa A. 622. *memoratur Labbeo Bibl. nova MSS. pag. 362.* In editionibus hisce quatuor mirum quam variet pars Chronici Consularis dicta, quæ ab anno 379. ad 445. vel 455. pertingit, in his duplo fere auctior quam in illis; in nonnullis diluta admodum ac jejuna, in aliis accurata satis. Verum id differentiæ, quod quidem enorme est, libriorum & interpolatorum audaciæ & imperitiæ adscribi debet, Cavæo judice. Sirmondus autem in historia prædestiniana cap. 5. duos putat fuisse Prosperos ejusdem ambo ætatis, & utrosque Chronici auctores, quod ambo perduxerint ad urbem à Gensericò captam: at Prosperum Pithæanum modo appendicem videri adjecisse Eusebio & Hieronymo, Tironem vero Prosperum Victorii, Gennadii & Cassiodori testimonio a mundi principio exorsum ad Vandalicam usque direptionem opus suum direxisse. Non verisimile videri eundem auctorem eadem bis tamquam diverse tradidisse &c. *Libros de vocatione gentium* Ambrosio alii, alii Eucherio vel Hilario, Jo. Anthelmio (a) Prospero Aurelianensi cujus apud Sidonium mentio, sed Paschasius Quesnelius (b) Leoni M. *Cyclum* octaginta quatuor annorum, post novennales Cyclos Hippolyti qui A. C. 221. & Theophili Alex. qui A. 380. & ante Victorium qui A. 457. Cyclum suum condidit, Prospero tribuunt Gennadius cap. 88. de S. E. & Isidorus VI. 17. Originum: neque de alio quam Aquitanico nostro Chronici scriptore cogitandum putem, licet dubius hæret Ægidius Bucherius in doctrina temporum p. 143.

Leonis Magni Opera, quæ Episcopatum Romanum gessit ab A. C. 440. ad 461. prodierunt Colon. 1551. ex Surii recensione & 1569. Venet. 1553. 1573. & ex castigatione Canonicorum regularium Lovanienfium, Lovanii 1566. Antvverp. 1583. & Paris. 1614. 1618. 1623. recensente Sirmondo: & ex Theophili Raynaldi editione Lugd. 1633. 1651. 1671. cum Petri Chryfoldgi, & Fulgentii Ruspenfis operibus. Denique accuratius in-

te.

[a] Diff. de veris operibus Leonis, & Prosperi. Hist. des Ouvrages des Sav. 1690. Avril p. 361.

[b] Ad Locum M. p. 359. seqq.

tegriusque, eruditis etiam notis atque dissertationibus illustrata edidit Paschasius Quesnellus Paris. 1675. 4. duobus Vol. Opus hoc indici prohibitorum librorum fuit impositum Romæ, quod de Hilario Arelatensi differens Quesnellus judicia de causis Patriarcharum in historia Ecclesiastica relata non ad legitimas appellationes reddita fuisse, sed ab ultero electo à partibus arbitro prolata disputat. Vide Papebrochii responsum ad exhibitionem errorum Sebastiani à S. Paulo Carmelitani artic. 13. §. 4. Non obstante tamen propositione Romana, Quesnelli Leo Lugduni 1700. fol. recusatus est.

Index Alphabeticus Epistolarum S. Leonis Papæ.

Prior numerus Epistolam, alter paginam designat editionis Lugd. 1700. fol.

- A**chaia Episcopis Metropolitanis xiiii. p. 224.
 Egyptiis Episcopis cxxiii. 335.
 cxxvii. 339. cxxx. 341. cxli. 358.
 Actio Presbytero CP. cxvii. 332.
 cxxi. 334. Fragmentum 359.
 Africanis Episcopis Mauritanie Cæsariensis 1. 303.
 Alexandria Clero cxl. 358.
 Anastasio Thessalonicensi Episcopo iv. 212. xii. 221. xliii. 259.
 Anatolio Episcopo CP. lx. 278. lxxv. 282. lxxvii. 283. lxx. 284. lxxx. 298. cvi. 326. cxiv. 331. cxvi. 332. cxxix. 335. cxxv. 338. cxxviii. 339.
 Anatolii ad Leonem Papam 325.
 Aquileiensi Episcopo vi. 214.
 Basilio Antioceno Episc. cxviii. 333. Epistola ad eundem Fragmentum 359.
 Chalcedonensi Synodo lxxxi. 285. lxxxvii. 305.
 Campania, Piceni, Tuscia, &c. Episcopis iii. 210. cxxxvi. 355.
 Ceretii Episcopi ad Leonem 288.
 Constantinopolitano Clero & Plebi xlv. 259. xlv. 260. cxxx. 342.
 Constantinopolitanis. Archimandritis liii. 272.
 Dioscuro Alexandrino Episcopo xi. 220.
 Doro Beneventano Episcopo xviii. 236.
 Ephesine Synodo xxix. 249.
 Episcopis Egyptiis cxxiii. 335. cxxvii. 339. cxxx. 341. cxli. 358.
 Episcopis Campania, Piceni, &c. iii. 210. cxxxvi. 355.
 --- Metropolitanis Illyrici v. 213.
 --- Metropolitanis Achaia xiiii. 224.
 --- Universis per Italiam viii. 215.
 --- Viennensis Provincia ix. 216. x. 217. xxxvii. 255. L. 271.
 --- Universis Siciliae xvi. 223. xvii. 233.
 Episcoporum Viennensis Provinciae

- vinciæ ad Leonem Papam 270.
Episcopis Galliarum lxxxii. 301.
 cix. 328.
Episcoporum 44. Gallorum ad Leonem 228.
Iisdem Leonis Rescriptum lxxvii. 290.
Eutyci Archimandrita xix. 337.
Eidem Petri Ravennensis Epistola 477.
Episcopis Hispaniæ cix. 328.
Eusebii Episcopi Mediolanensis & conprovincial. ad Leonem 291.
Euxitheo Thessalonicensi Episcopo cxix. 333.
Fausto & aliis Archimandr. CP. xxviii. 249. xlvii. 262. liii. 272. lvi. 575. lvii. 275.
Flaviano Episcopo CP. xx. 237. xxi. 241. xxiv. 242. xxxi. 252. xxxiv. 254. xxxv. 254. xlii. 258.
Flaviani prima ad Leonem 239. secunda 252. & 253.
Galliarum Episcoporum ad Leonem Papam 28.
Galliarum Episcopis lxxvii. 296. clx. 329.
Gennadio Episcopo CP. cxxxiii. 357.
Hilari Episcopi Rom. ad Pulcheriam Augustam 266.
Hispaniæ Episc. cix. 328.
Januario Aquilejensi xiv. 225.
Illyrici Episcopis Metropolitanis v. 213.
Italici Episcopis viii. 215.
Juliano Coensi Episcopo xxv. 246. xxxi. 251. xlv. 259. lxi. 279. lxxi. 282. lxxii. 284. lxxxii. 300. lxxxvi. 304. lxxxviii. 306. xci. 309. xcvi. 314. xcvi. 319. c. 319. cii. 320. cxl. 329. cxliii. 330. cxvii. 332. cxx. 334.
Juliani Coensis Episcopi ad Leonem Aug. 332.
Juvenali Jerosolymorum Episcopo cx. 328. cxix. 332.
Leoni Augusto cxv. 331. cxxii. 334. cxxv. 336. cxxxii. 343. cxxxiii. 344. cxxxiv. 346. cxxxvii. 356.
Licinæ ad Theodosium 265.
Licinæ Eudoxiæ Aug. xcvi. 315.
Martino & Fausto Presb. xlix. 269. lv. 274. lvi. 275.
Marciani Aug. ad Leonem Papam 276. 279. 295.
Marciano Aug. lviii. 276. lxii. 280. lxiii. 280. lxi. 284. lxxiii. 286. lxxiv. 287. lxxviii. 296. lxxxiv. 302. lxxxix. 308. xciv. 313. xcix. 319. ci. 320. civ. 324. cv. 324. cvii. 327. cviii. 327. cxii. 330.
Maximo Antiocheno Episc. xcii. 309.
Nicetæ Aquilejensi Episc. cxxix. 340.
Neonæ Ravennæ Episc. cxxxv. 354.
Palestinis Monachis xcvi. 315.
Paschasini Lilybætani Episcopi ad sanctum Leonem 209.
Paschasino Lilybætano Episcopo lxxviii. 283.
Petri Chrysologi Ravennæ Episcopi ad Eutychen 241.
Placidia Aug. ad Theodosium 265. ad Pulcheriam Aug. 265.
Proterio Alexandriæ Episcopo ciii. 321.
Proterii ad Leonem 329.

Pulcheria Augusta xxviii. 247, xxx. 250, xli. 258, xlviii. 269, liv. 273, lix. 277, lxiv. 281, lxxv. 287, lxxix. 297, lxxxv. 300, xc. 308.

Pulcheriæ Epistola ad Leonem Papam 276.

Ravennio Arelatensi Episc. xxxviii. 255, xxxviii. 255, li. 271, lxxvi. 288.

Rustico Narbon. Ep. li. 205.

Saloni Episcopi ad Leonem 288.

Septimio Altini Episc. vii. 215.

Synodi Chalcedonensis ad Leonem Relatio 292.

Synodo Chalcedonensi lxxii. 285, lxxxviii. 305.

Theodoro Forojulienfi Ep. lxxxiii. 301.

Theodorito Cyri Episcopo xciii. 311.

Theodosio Aug. xxi. 237, xxiii. 241, xxvi. 247, xxxiii. 252, xxxix. 256, xl. 257, li. 272.

Theodosii ad Valentinianum 263, ad Placidiam Aug. 264, ad Liciniam August. 264.

Turribio Asturicensi Episc. xv. 226.

Turribii ad Idacium, & Ceponium 232.

Timotheo Alexandrino Episcopo xxxix. 357.

Valentiniani Novella de Manichæis 216 *Ejusdem Novella contra Hilarium Arelat.* 219.

Epistola ad Theodosium 263.

Verani Episc. ad Leonem 288.

Viennensis Provinciæ Episc. ix. 216, x. 219, xxxvi. 255, l. 271.

Viennensis ad Leonem Papam 270.

VI. *His adde ex SEculo QVINTO Severum Sulpicium Primi-
muliacensem in Aquitania Presbyterum, cujus duo Historiarum libri
succincte & eleganter persequuntur res ab Orbe condito ad con-
sulatum usque Stiliconis A. C. 400. quanquam tempora non ac-
curate ab eo distingui queritur Matthæus Larroquanus diss. de
Phorino pag. 15. Historiam sacram breviter nimis transilic, quam
latino stylo diligentius in scholarum usum, compendio persecuti
sunt Georgius Fabricius, Petrus Galestinus, hisque prior M.
Antonius Coccius Sabellicus, quem recudendum nuper dedit
(a) Guil. Nicolsonus Lond. 1711. 12. Sulpicii Severi Historia-
rum libros primus edidit Flacius (b) ex MS. Bibliothecæ Hil-
desiensis Basil. apud Oporin. 1556. 8. notis illustrarunt Caro-
lus Sigonius (c) Bononiæ 1561. 8. Hanov. 1602. & Petrus Gale-
stinus*

[a] Acta Erud. 1712. pag. 395.

[b] Flacius nomen suum primis tantum litteris M. F. innuerat, unde Antonius Godelius hujus reitignarus mirificis laudibus extulit editorem Sulpicii, modestiam ejus prædicans, quod non ferens Vassor bono illi viro gravem dicam scribit, ac si nescio quod patraisset scelus, hæreticum impurum ut vocat, & nequam laudando, cum Vassor ipse alibi tantis laudibus efficit non modo Ciceronem, & Quintilianum Ethnicos, sed Martialem quoque, & Catullum impuros, & nequam Ethnicos.

[c] Quæ Posslevino non satis orthodoxa visa sunt in Sigonii ad Severum notis, vide si placet lib. V. Bibl. selectæ c. 17.

Sanius Rom. 1564. fol. tum *Victor Gifelinus* Antverp. 1547. 8. apud Plantin. *Jo. Drusius* Arnhem. 1607. 8. *Hem. Mercerus* Paris 1656. 1667. 12. *Georg. Hornius* (a) Lugd. Bat. 1647. 1654. 1665. 8. *Jo. Vorstius* Berlin. 1668. 12. *Jo. Gezelius*, Aboæ 1669. 8. *Jo. Casp. Hofmeisterus* Tiguri 1708. & *Anonymus* qui scholia perpetua in modum Minelli addidit Lipsi. 1711. 12. *Christianus* vero *Sebotanus* in Historia sacra uberioribus commentariis illustravit usque ad extrema Regni Hasmonæorum FrancK. 1664. f. Omitto editiones Sulpicii in *Orthodoxographorum* posteriore editione A. 1569. & in *Bibliothecis Patrum*. *Gallice* vertit *Girius* Paris. 1659. 12. Vide *Dan. Gvil. Molleri* diss. de Sulpitio Severo *Aldorfii* 1686. §. 17. *Belgice* cum notis & continuatione *Petri Rabi* ad *Caroli V.* tempora *Roterd.* 1710. 4.

Sulpitium Severum ex *Joh. Vorstii* editione recudi fecit *Lipsiæ* 1709. 8. (b) *Thomas Fritschius*, addiditque septem præterea *Epistolas* à *Baluzio* & *Dacherio* pridem vulgatas, sed brevibus *V.G. Job. Clerici* notis in nova hac *indè* illustratas, qui epistolas V. & *Vitam Severi* esse addubitat. Hæc est editio, quam sub *Theodori Goralli* nomine pridem *Clericus* promissit. *Vitam S. Martini* *Turonensis* ad *Desiderium*, cum *Epistolis tribus* (1) ad *Eusebium* presb. (2) *Aurelium Diaconum* & (3) *Basillum* (quem parentem venerabilem vocat Sulpitius) nec non *tres dialogos* de miraculis *S. Martini*, in quibus Sulpitius, *Postumianus* & *Gallus* (c) colloquuntur, primus edidit cum *Sedulio* & aliis (d) *Aldus Venet.* 1502. 4. recusa deinde *Paris.* 1511. quas binas editiones *Ritthershusius* epist. MS. ad *Pustchium* tam emendatas esse affirmat, ut veteris manu exarati codicis instar esse possint. Edidit & minus emendate *Wolfgangus Lazius* ad calcem *Abdiæ Basil.* 1551. fol. Emendationes *Jo. Meursii* parte 2. *Exerc. Critic.* cap. 15. *Censuram* doctam *vitæ Martini* à Sulpicio scriptæ habes in *Latini Latinii Epistolis* Rom. 1659. 4. editis pag. 315. seq. ubi *Gregorium Turonensem* in aliquibus ei præfert. Præfationem bene longam dialogis Sulpicii præmissam in *Codice Nauazano* memorat *Labbeus* p. 228. *Bibl. novæ MSS.* *Vitam Martini* & ex dialogis excerpta dat *Surius* 10. *Novembr.* nec non *Rosvveydus* in *vitis Patrum* libro IV. Nonnulla ex *Epistolis* cum notis contra *G. Hornium* producit *Combesius* in *Bibliotheca Concionatoria*. *Epistola due ad Claudiam sororem* editæ à

Ba-

[a] G. Hornii hallucinationes in notis ad Sulpicium admittas notat *Sam. Bochartus* *Epistola* ad *Is. Vossium* T. 1. *Opp.* p. 1146. seq.

[b] *M. m. de Trevoux* 1714. p. 1925.

[c] De his dialogis *Gelasius* in decreto; *Opuscula Postumiani*, & *Galli apocrypha*.

[d] De quibus supra

Baluzio Tom. 1. Misc. pag. 329. 335. Ex his posterior prodierat inter Hieronymi opera, & sub Athanasii nomine in Codice Regularum Holsteniano, sed Sulpicio vindicatur ab auctore amœnitatum Criticarum editarum Gallice Paris. 1717. 12. Journal des Sav. 1717. p. 649. sqq. *Epistole V.* à Luca Dacherio editæ Tom. 5. spicilegii. De Severo ipso consule præ ceteris Tillemontium Tom. XII. memoriarum hist. Ecclesiasticæ, Rosveidum in lumine notarum ad Paulinum cujus plures sunt ad Sulpitium Epistolæ; & Jo. Clerici Bibl. selectam T. 20. p. 325. seq. ubi nonnulla etiam loca illius illustrat, quæ Michael de la Roche inseruit Diario Londinensi (Memoirs of literature) Tom. 1. pag. 61. A. 1710. Christiani Breithaupti diss. de stylo Sulpitii Severi, Halæ Sax. 1713. Tricautii Abbatis diss. de vita & scriptis Sulpicii, recitata in Academia scientiarum Lugdunensi A. 1719. 6. Jun. ubi etiam de eo quod Sulpicius Severus qui à multis inter sanctos colitur, ex Romano Martyrologio expunxit Urbanus VIII. Pontifex, quo nomine eum laudat Florentinius in admonitionibus præviis ad Martyrologium Hieronymi p. 51. Alius Severus cujus carmen de mortibus boum memoravi supra. Alius etiam Sulpicius Archiepiscopus Bituricensis, quem à Sulpitio Severo distinguendum monet Nicolaus Faber in observatione de duobus Dionysiis & Petrus Pithæus præfat. in Salvianum. Novam Severi Sulpitii editionem ab A. 1716. parare accepimus CL. V. Davidem Hofmannum, Utravislaviensem, cui Codicis MS. copiam fecit Rev. D. Jo. Andreas Schmidius.

Paulum Orosium Presbyterum, qui circa A. C. 416. vel 417. scripsit, & cujus libri VII. Historiarum adversus paganos sæpius prodierunt. Patriam *Pauli Orosii* Bragam Lusitanicæ (Bragves) esse contendit Mondeiarius (Marchese di Mondeiar) in dissertationibus hoc de argumento editis Cæsarangustæ. Contra Tarraconensem esse Orosium non dubitat Don Paulo Ignazio de Dabonassès & Ro in diss. Historica de patria Orosii, edita Hispanice, Barcinone 1702. fol. libro quadrigentarum paginarum. De Orosii editionibus consulendus Nic. Antonius in Bibl. Hispana veteri, Bælius in Lexico & Daniel Gvilelmus Mollerus in diss. de Orosio Altdorf. 1689. Antiquissima editio Basileensis ab Ænea quodam recensita & excusa ap. Leonhardum, carens indicio anni, sed quam facile appareat diu ante finem sæculi decimi quinti prodidisse, cum MSro Codice Genevensi collata à Dan. Clerico exstat apud fratris filium Joannem Clericum, cujus vide si placet partem Criticam parte 3. p. 261. seq. Editio Orosii Veneta A. 1483. fol. opera & expensis Oðaviani Scoti Modoetienensis fuit in Bibliotheca

ca Joannis Mori, Episcopi Eliensis. Hæc itaque non secuta est (a) sed antecessit Venetam, quam expensis Bernardini Veneti de Vitalibus excusam laudat Barthius XXXVI. 17. adversar. nam hæc A. 1500. lucem vidit. Cave etiam credas Dan. Gvil. Mollero, qui Hittorpiam editionem pro prima venditat in diff. de Orofio, Altdorf. 1689. §. 23. Nec visæ mihi quas idem laudat editiones Cornelii Gvalteri, Schonhovii & Roberti Stephani. Exstant etiam editiones Parisiensis 1510. 4. quam ex legato Perizoniano servat Bibl. Leidenfis, & 1524. fol. apud Johannem Parvum & 1534. fol. typis Petri Vidovæi edente Sebastiano Mengino, & 1574. Colonienfis 1526. fol. apud Eucharium Cervicorum, cum præfat. Gerardi Bolsvinge, RecKelinhusensis, & ex recensione Jo. Cæsarii 1536. 8. & apud Jasparem Genepæum 1542. 8. & cum notis Francisci Fabricii Marcodurani 1561. 1574. 1582. 8. quem nimis sibi in Orofio indulgisse notat Barthius XXXVI. 17. Adversar. Omitto Orofium sæpius editum in Bibliothecis Patrum, nec non in Renati Laurentii de la Barre Historia veterum Patrum Christiana Paris. 1583. fol. & in Johannis Philippi Vorburgici Volumine tertio Historiarum pag. 491. Francof. 1650. fol. Præstantissima editio Moguntina 1615. 8. ubi caput primum libri primi auctius è MSto Genevensi, & præter Franc. Fabricii notas & emendationes Andreæ Schotti habentur etiam præmissæ volumini castigationes Lud. Lautii, presbyteri Gandensis. Versio Germanica Hieronymi Boneri, Francof. 1576. 1581. fol. Gallica Philippi le Noir Paris. 1526. fol. Italica auctore M. A. Bonaccivoli, Venet. 1528. 4. Vide Dan. Gvil. Molleri diff. de Orofio, §. 25. Hispanica MS. Didaci à Jeyes, Toletani memoratur à Nic. Antonio Tom. 1. Bibl. vet. Hispan. p. 182. Versionem liberiozem Anglofaxonicam, cui auctore Æltsfredo Rege, navigationes quædam septentrionales insertæ sunt à Vvilhelmo Elstob expectare nos iussit Georgius Hickesius diff. Epistolica f. 98. Confer & ejusdem Catalogum MSS. Anglofaxoniorum p. 85. De inscriptionibus hujus operis Orofiani *Hormesta* vel *Ornesta* vel *Orchestra* denique pro quo Vossius malebat *ἱερμαδὲ*, Barthius *omnis historie*, Bongarsius denique præf. ad gesta DEI per Francos, titulum hunc in antiquissimo se codice reperisse testatus, *de miseria hominum*, consule Cangii glossar. latin. Vossium de Historicis lat. & p. 63. Hist. Pelag. Reinesium pag. 386. 37. Adversar. * Vocabulum *Hormesta*, quod Codices quidam Orofii præferunt, vir Eruditiss. Jo. Georgius Eccardus in diff. inserta Tomo primo Bibl. historico theologicæ Bremensis A. 1718. 8. T. 1. pag. 325 derivat ab

Go-

(a) Secutam scribit Nic. Antonius p. 182. Tom. 1. Bibl. Hispanæ veteris.

Gothico *armen*, misereri, velut, *armist* sive *ormist*, miseria: uti Balthasar Bonifacius (a) illud corruptum putat ex vocabulis *Orbis mæstia*: quæ propius accedunt ad titulum, quem in vetustissimo Codice Bongarsius reperit, *de miseria hominum*, quam vel D. Jo. Diekmanni *barmosta* Bibl. Bremens. Tom. 1. pag. 546. à Græco vocabulo *ἀρμίστιον* aptare: vel ab *ὄρμηξ* quod visionem significat, unde Græcobarbaram vocem *bormestam* composuisse Afros persuasit sibi vir doctus Jo. Schilterus Observat. 2. ad Chronicon Argentoratense Kœnigshœvenii. Vel ab *ἐρμῆς* quod denotat morum, impetum, agitationem, unde illud nomen deducebat Cotelarius in notis ad Tom. 2. monumentorum Ecclesiæ Græcæ pag. 621. vel Vossii *ἐρμῆς* veluti series rerum accatena, aut Barthii *omnis historia*: vel denique *orchestra*, quam nuncupationem Stephano Vinando Pighio in Hercule Prodicio probatam amplectitur Andreas Schottus præf. ad editionem Orosii Moguntinam. "

Uti Orosius non pauca in opus suum derivavit ex scriptis Justiniani, Eutropii, Svetonii & aliorum: sic multa Orosii ad verbum repetuntur in Historia miscella. *Apologeticum contra Pelagianos de arbitrii libertate*, quod cum Fausto de Gratia DEI lucem vidit Basil. 1559. 8. atque deinde cum historiarum libris frequenter prælis datum est, suppositum Orosio esse contendit & hæreseos postulat Petrus Vvastelius Carmelita in Vindiciis Johannis Hierosolymitani. Sed adversus leves Vvastelii rationes facile illum Orosio vindicant & ab hæreseos nota defendunt viri docti. Vide Vossium lib. 2. de Hist. Latin. cap. 14 & Historiæ Pelagianæ lib. 1. cap. 17. Jo. Garnerium ad Marium Mercatorem Tom. 1. pag. 354. seq. Papebrochium tractatu præliminar. ad Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. XXI. Tillemontium Tom. XIII. memor. pag. 1008. Natalem Alex. Seculo V. hist. Eccles. pag. 44. Henricum Noris in hist. Pelagiana &c. Viros celeberrimos *Gerhardum von Mastricht* Bremæ & *Joannem Clericum* Amstelodami de adornanda nova Orosii editione cogitasse notant memoriæ literariæ Trevoltinæ A. 1712. pag. 1666. Sed Mastrichtius quidem hoc ipso anno 1721. 9. Cal. Febr. annum agens 82. ætatis extinctus est, & Clericum aliæ ni fallor graviores curæ ab hoc instituto hætenus detinuerunt. Commentarius in Cantica Trithemio & Possevino memoratus non Orosii est, neque ut Vossius in Hist. Pelag. suspicabatur, Origenis, sed Honorii, uti forte etiam Honorii est liber de viris illustribus, quem MS. Cantabrigiæ in Bibl. S. Benedicti sub Orosii nomine Jamesius

(a) Bonifac. de scriptoribus Rom. histor. legendis c. 31.

sius reperit. A Valerio Andrea in Catalogo scriptorum Hispaniz Orofio etiam tribuitur liber de ratione animæ, & Epistolarum volumen ad Augustinum & alios. Ad hunc Orofium scripsit S. Augustinus librum contra Priscillianistas & Origenistas, cui Orofii commonitorium præmittitur, quod incipit: *Jam quidem suggereram sanctitati tue* Tom. VIII. edit. Benediclinor. Amst. p. 431.

Q. Julius Hilario sive ut in Viennensi & Taurinensi Codd. appellatur *Hilarianus* scripsit Cæsario & Attico COSS. (a) *expositum de ratione paschæ & primi mensis*, quod ad calcem epitomes Institutionum Lactantii primus ex Taurinensi codice edidit Christophorus Matthæus Pfaffius, Cancellarius hodie Tubingensis Paris. 1712. 8. pag. 215--246. Meminit hujus scripti sui Hilarianus in libro *de cursu temporum* (b) sive Chronologia quam deinde composuit & è tenebris erutam luci vindicavit Petrus Pithæus, atque inde in Bibl. Patrum Margarinus de la Bigne, A. 1579. unde recusa est in Parisiensibus insecutis & Colonienfis & novissima edit. Lugdunensi inter Sulpicium Severum & Orofium media pag. 373--376. Tomo VI.

De *Aufonio*, *Sidonio Apollinari*, & **SECULI VI.** scriptoribus *Cassiodoro*, *Boetio*, *Jornande* supra suo loco diximus.

VII. Meretur etiam hoc loco memorari **SECULI** quamvis **DUODECIMI** scriptor & Petri Abzardi auditor *Jo. Sarisburiensis*, in cujus lib. VIII. Polycratigi (c) sive de nugis curialium & vestigiis Philosophorum Varia præclara & ex scriptis melioris ævi excerpta continentur. Prodiere Paris. 1513. 4. Lugd. Bat. 1595. 8. cum ejus libris IV. Metalogici in quibus varia Logica & Philologica jucunde edisserit, Paris. 1610. 8. Lugd. Bat. 1639. 8. Amst. 1664. 8. De aliis ejus scriptis vide Caveum. * *Joannes Sarisburiensis* sive *Salisburyensis* A. 1182. defunctus, à *Jo. Lelando* de scriptoribus Britannicis pag. 206. *Joannes Severianus*, à Menagio ad Laertium p. 239. vocatur *Joannes Petrus*. Ipse de se in præfatione Metalogici sive Metalogicon: (d) *Cum ex mandato Domini mei* (Archiepiscopi Cantuariensis Theobaldi) *cui deesse non possum, sollicitudo totius Britannia, quod. ad causas ecclesiasticas, mihi incumbat.* In vita Thomæ Archiep. Cantuariensis pag. 157. *Joannes cognomento de Saresburi natione Anglus, qui ex re nomen habens per gratiam [duos sibi in ca-*

(a) A. C. 397.

(b) Vide Lambecium lib. 4. de Bibl. Vindob. p. 852.

(c) *Polychronium* vocat Joannes Tinmuthensis Histor. aurea lib. XXII. c. 88. apud præstantissimum Caveum.

(d) Male *Mythologicon* apud Lelandum p. 208.

in capite sponsæ oculos cooptavit, sermone sapientia & sermone scientia abunde sibi dato per ipsum. Hic cum Neomartyre nostro (in exilium pulso A. 1163.) in tentationibus ipsius strenue & viriliter ad finem usque permansit. Qui cito post ejus martyrium (Thomas interfectus A. 1170.) à patria sua Dei vocatione evocatus in Senonensi provincia, in qua nobiscum exulaverat, in Carnotensem Episcopum promotus est. Episcopatum Carnotensem Joanni gratulatur Petrus Blænsis Epistola 114. scripta A. C. 1172. in qua etiam memorat vitam Thomæ ab eodem compositam: *Illud autem noveritis quod de mandato Domini (Eboracensis) Archiepiscopi scribere triumphum B. Thomæ martyris attentassem, nisi aliud mihi scriptum fortuitus obtulisset eventus in quo elegantia styli ingenium Magistri Joannis Sarisberiensis exprimebat & linguam. Vitam S. Anselmi Cantuariensis, ex Eadmero maxima parte a Joanne Sarisberlensi collectam edidit Henricus Vvarthonus Tomo secundo Angliæ sacræ. Polieratici antiqua versio Gallica MS. fuit in Bibl. Menarsiana p. 35. Polieraticon des traces des Philosophes & des trusses & vanitez de ceux qui suivent le Cours des Princes.*

Index Auctorum quos in Polieratico nominatim laudat JOANNES SARISBERIENSIS.

ad paginas edit. Lugd. Bat. 1595. 8.

A CCIUS 342.	385. 388. 454. 486, 487, 501.
Adrianus 426.	529.
Æsopus 438.	Augustinus 61. 69, 94, 104, 166.
Æsopus Tragædus 475.	174, 179, 225, 352, 361, 376.
Africanus 313.	388, 400, 437, 440, 464, 525, 539.
Agellius. Vide in Gellius.	Avienus 438.
Ambrosius 166. 403. 517.	BASILIUS 540.
Amentius 313.	Benedictus 434. 524.
Apion 274. 303.	Bernardus 265.
Apollonius 83.	Biblia sacra, innumeris locis,
Apollonides 263.	Boethius 385.
Apollinaris 570.	CÆCILIUS Baldus 1267.
Apuleius 340. 343. 357. 364. 452.	Cassianus 491.
497.	Cassiodorus 438. 567.
Aquilus 210.	Cato 116. 321. 373. 512.
Arbiter 142. 143. 146.	Celsus 321.
Archita Tarentinus 14.	Cicero 5, 131, 136, 142, 158, 159.
Aristoteles 4. 14, 77, 79, 136, 229.	170, 220, 252, 256, 264, 295. 296.
Tom. II.	Da 321.

370 INDEX SCRIPTORUM.

- 321, 323, 352, 367, 373, 374, 376.
 387, 392, 454, 455, 464, 478, 485.
 497, 505, 520, 523, 531, 541,
 553.
 Claudianus 192, 225, 240, 585;
 Claudius Cæsar 499.
 Cælius 525.
 Coqvus (Martialis) 387-497-521.
 Cratinus 365.
 Chryſippus 368.
 Cyprianus 580.
 Cyrillus 403.
 Demosthenes 179. 327.
 Deiphilus 443.
 Diogenes 535.
 Dionysius Areopagita 57.
 EGESIPPUS 318. 552. 555.
 Ennius 317.
 Epictetus 505.
 Eusebius 319.
 Eusebius 55. 555.
 Eutropius 557. 566.
 FLAVIANUS 103, 508, 512, 516.
 Frontinus 235 236, 239, 289, 295.
 300, 301, 302, 303, 305.
 Fronto 497. 520, 530.
 Furius Albinus 513.
 GALENUS 471.
 Gellius 257, 354, 355.
 Gregorius Nazianzenus 374.
 Gregorius Papa 184, 243, 420, 449.
 525, 548, 594.
 HERODOTUS 504.
 Hieronymus 3, 69, 95, 361, 434,
 467, 471, 472, 485, 501, 508, 509,
 519, 525, 535, 560, 565.
 Hippocrates 471.
 Homerus 102, 144, 325, 477, 517.
 Horatius 3, 136, 471, 483, 518.
 Hyginus 75. 235. 236, 321.
 JOSEPHUS 46, 49, 52, 54, 56, 317,
 552.
 Isocrates 2.
 Jul. Cæsar 254, 520.
 Justinus 255.
 Justinianus 415, 417, 418.
 Juvenalis 520.
 LABEO 362.
 Laurentius 282.
 Livius 151, 552.
 Lucanus 44, 77, 106, 291, 326, 554.
 Lucillus 485.
 Lucius 198.
 MACROBIUS 482, 492, 535.
 Martialis 597.
 Mineus (Capella) 79.
 NICOLAUS Pontif. R. 181.
 Nonius Marcellus 500.
 ORIGENES 361.
 Orosius 302, 318, 550, 551, 552, 554.
 558, 566.
 Ovidius 136, 319, 437, 454.
 PAPINIANUS 179.
 Petronius 187, 397, 482, 506, 508.
 Plato 4, 14, 22, 40, 58, 102, 126, 233.
 252, 323, 368, 370, 381, 385, 388.
 498.
 Plautus 100.
 Plinius 08, 125, 263, 302, 479.
 Plinius Secundus 199.
 Plotinus 79, 117, 388.
 Plutarchus 200, 213, 214, 221, 222.
 225, 229, 235, 237, 239, 241, 279.
 280, 321, 322, 323, 497, 538, 541.
 Porphyriolus 388.
 Portunianus 470, 471, 472, 477;
 480. 482.
 Publ. Carpus 276.
 Publ. Clodius 517. 530.
 Pythagoras 117, 136.
 QUADRIGARIUS 236.
 Quintilianus 257, 371, 394, 512,
 582.
 Q. Curius 551.

SA.

- SATYRUS** qui virorum illu-
strium scribit historias 272.
Sallustius 159, 290. 512.
Seneca 3, 14, 125, 379, 486, 500.
519.
Serenus 332, 479. 552.
Sibylla 61.
Sidonius 135, 398.
Simon 268.
Socrates 4, 14, 136, 193, 230.
Socrates scriptor Eccles. 567.
Solinus 311.
Sozomenus 567. 569.
Soranus 14.
Stadius 35.
Svetonius 221. 552.
TACITUS 552.
Tarrasius Patriarcha 410.
Terentius 132. 374. 456.
Theodoricus 567.
Theophrastus 454. 501.
Tichonius 394.
Titius 479. 482.
Trismegistus 120.
Trogus 255, 310, 315, 318, 465.
471, 552.
VALERIUS MAXIMUS 207.
236, 362, 363, 453, 455, 461, 466.
486, 490, 501, 514, 529, 530, 534.
559.
Varro 30, 44, 336, 376, 479, 481.
483.
Varus 526.
Vegerius 286, 289, 292, 295, 321.
Virgilius 9, 12, 33, 34, 35, 37, 44, 60.
62, 71, 136, 207, 223, 323, 325, 326.
438, 472, 475, 526, 590, 594.
XENOPHON 535.
ZENO 4, 501.

Index Scriptorum laudatorum in JO. SARISBERIENSIS
Metalogico.

Ad paginas editionis Parisiensis 1610.

- A**cheus 227.
Adam Magister Anglus Peripateticus 86, 128, 145, 152. ejus
ars differendi 182.
Adriani quarti mortem commemorat pag. 240. qui obiit 1.
Sept. A. 1159.
Abelardus Peripateticus palatinus 14, 84, 99, 128, 129, 132, 147.
Aesopus 216.
Agellius 171.
Albericus Rhemensis 15.
opinatissimus dialecticus 84.
Alcuinus 142.
Alexander (Aphrodis.) 97.
Ambrosius 97, 177.
Anselmus Theologus, Laudat
ni gloria 15. ubi male *Ansel-*
mus.
Appulejus 68, 97, 132, 156.
Fuscus Arellius Rhetor. 81.
Aristoteles 14, 21, 71, 81, 95, 97, 98.
99, 101, 102, 104, 107, 111, 114,
120, 122, 123, 125, 134, 136, 141,
144, 146, 149, 152, 154, 156, 160,
162, 168, 171, 174, 175, 182, 183,
184, 187, 188, 191, 194, 196, 204,
206, 207, 209, 210, 224, 225.
quem nugidici ventilatores
solum dignantur agnoscere
79. excellenter Philosophus
97.
Augustinus 31, 47, 61, 68, 69, 97,
100, 108, 115, 128, 131, 125, 129.
A a 2 130.

- 130, 141, 159, 198, 199, 212, 218.
220, 224, 232. secundo libro
de ordine 61, 211. primo con-
tra Academicos 212, 224. soli-
loquitur 224. de libero arbitrio
101.
Beda 49.
Benedictus 10.
Bernardus Carnotensis 14. 27.
exundantissimus modernis tē-
poribus fons literarum in Gal-
lia 59, 100, 101, 134, 143. perfe-
ctissimus inter Platonicos se-
culi nostri 226, 227, 228.
Boethius 67, 89, 97, 99, 100, 106,
115, 116, 123, 130, 136, 137, 143,
156, 160, 165, 183, 206. quarto
topicorum 89. commento se-
cundo super Porphyrium 67.
in Arithmetis 226. libro de
Trinitate 139. 226. primo 116.
libro contra Nestorium & Eu-
tychem. 115.
Brisso 128. lege Bryso.
Burgundio Pisanus 187.
Cæsar 53. de analogia libri 39.
52. Cæsareo impetu nullas
nisi hoste subactis gaudet ha-
bere vias 181.
Capella. Vide Marcius.
Cassiodorus 49. libro de anima
198.
Catulus 62.
Chalcidius 21. 191.
Chærilus 170.
Cicero 20, 27, 47, 51, 52, 64, 81, 93.
97, 98, 99, 132, 156, 159, 160, 165,
168, 170, 194. in Tusculanis 204.
205.
Claudianus (Mamertus) 205.
*Commaticum dicendi genus, quod
breviter & succincte sententias*
colligit, ornatu verborum splen-
det 54.
Constantini donatio 241.
Coriscus 128.
Cornificius 6, 7, 12, 13, 15, 20, 54,
64, 97, 179, 211, se ipsum do-
cuit 16.
Didymus 79.
Dionysius Areopagita 118.
Donatus 49.
Empedocles 172.
Epicurus 67, 219, 227.
Ethicus vide Horatius.
Eudemus 67, 183.
Alfius Flavius pag. 81. legendum
pro Visio Flavo.
Galenus 11. in τῶν 110.
Gauslenus Sveffionensis 101. 102.
Gauterus de Mauritanis 100.
Gillebertus magister, ex Can-
cellario Carnotensi Episco-
pus Pictavorum 14, 101, 128. in
Logicis & Divinis auditus &
Joanne Sarisberienfis 87.
Gregorius (Magnus) 136.
Guilelmus de Campellis postea
Catalanensis Episcopus. 15. 165.
Guilelmus de Conchis Gram-
maticus 14. 61. 86. 174.
Guilelmus sive Willermus Svef-
fionensis, dialecticus 87.
Hardevinus Teutonicus, quem
de rebus ad quadrivium per-
tinentibus audivit Jo. Saris-
berienfis 86.
Hebræi 199. 200.
Henrici I. Regis Angliæ obitus
(A. 1189.) memoratur 84.
Heraclitus 96. 128.
Hieronymus 132. 140.
Hilarius 49. 222.
Hippocrates 11.

- Homerus 170. virtutis causa le-
 -ctus ab Horatio 55.
 Horatius, Ethicus 13, 19, 22. 44.
 55, 81, 116, 145.
 Hugo Magister 196. de sancto Vi-
 -ctore 15.
 Isidorus 49, 52, 68, 71, 133, 146, 164.
 Isocrates 68. legendum Socrates.
 Juvenalis versus 77.
 Lucanus 58, 170, 181, 236.
 Marcianus Capella 4, 53, 69, 128.
 169, 215, 216, 217, 219, 223, 230.
 in nuptiis Philologiz 221. 83.
 Martialis 3. 4. prologo.
 Melissus 96. 128.
*Nicodemiani homines, cum fuerint
 supplantati, dicentes præ stu-
 pore, Domine, quomodo hæc
 possunt fieri? 208.*
 Ovidii versus (ex 2. fastor.) 192.
 Palladius 175.
 Parmenides 68.
 Perenophysicus liber de anima
 copiosissime disputans 205.
 Peripatetici 159.
 Peripateticus Palatinus, vide
 Abelardus.
 Persius 1. prologo 16.
 Petrus, Helias à quo Rhetori-
 -cam plenius didicit Joannes
 Sarisberiensis 86.
 Philo in libro Sapientiz 239.
 Plato 21, 69, 100, 101, 104, 107, 119,
 120, 122, 124, 159, 160, 162, 164,
 192, 199, 202, 211, 219, 225, 227.
 Timæo 200. Politia 198. 202.
 Plinius 121.
 Porphyrius 67, 97, 104, 125, 129,
 137, 154, 158.
 Priscianus 49.
 Progonis Trecaſſini topica 210.
 Pythagoras 68, 75, 160, 177, 216.
Tom. II.
- Quintilianus 38, 49, 52, 54, 55, 59,
 62, 68, 71, 79, 168.
 Radulphus Theologus, Laudu-
 -ni gloria 15.
 Remigius 71.
 Richardus Episcopus, munere
 archidiaconus Constantienſis
 61. 86.
 Robertus Melidunensis 210. na-
 -tione Angligena 85.
 Robertus Pullus Cancellarius
 15. 16 quem in Theologicis
 præceptorem habuit Joannes
 Sarisber. 87.
 Romulus literaturam, Varro
 iterationem appellat 62.
 Salomon 49. 236.
 Scaurus Rufus 22.
 Seneca primo declamationum
 80. 81.
 Seneca 51, 54, 55, 81, 100, 200. ad
 Lucilium 80.
 Servius 41.
 Græcus interpres natione Seve-
 -ritanus 152.
*Præter Sibyllam intelligit nemo
 207.*
 Sidonius 12. 81.
 Simon Parisienſis 15.
 Simon Pexiacenſis fidus lector,
 sed obtuſior diſputator 87.
 Sirach 215. 239.
 Socrates 160. 68.
 Statii versus 130. *Cadmus origo
 Patrum, tellus Mæſortia
 Theba.*
 Stoici 115, 67, 219, 223.
 Terentius 2. prologo, 102. 159.
 Teuredus Grammaticus ſcien-
 -tia quam opinione potentior
 31.
 Theobaldus Cantuarienſis Ar-
 -chie-

chiepiscopus 241.
 Theodoricus arrium studiosissimus investigator 14, 86, 210.
 Themistius 156.
 Theophrastus 97. 183.
 Timotheus musicus 7n. 80.
 Varro 62.
 Victorinus 21. Marius 160. in Rhe-

toricus 92.
 Virgilius 5, 35, 58, 127, 143, 170.
 192, 217. nostrorum doctissimus
 Poetarum 66.
 Ulgerius Andegavensis Episcopus 108.
 Zeno immortalitatem tradidit
 animarum 140. negavit ali-
 quid moveri 172.

Haecenus de scriptoribus Latinis Christianis : Quæ restant ea dare est animus, si DEUS vitam & valetudinem largitus fuerit, in Bibliotheca mediæ & infimæ Latinitatis.

C A P U T IV.

DE HISTORICORUM Fragmentis & Collectionibus.

Fragmenta Historicorum collecta ab Ant. Augustino & Fulvio Ursino, ab Antonio Riccobono & Ansonio Popma. 1. Corpus Hist. Romanæ scriptorum. 2. Scriptores à Sylburgio junctim editi. 3. à Grutero, Blancardo & aliis. 4. à Dionysio Gotscheda. 5. Onufrio Parvino. 6. Collectiones quibus titulus Resp Romana. 7.

I. FRAGMENTA HISTORICORUM ab Antonio Augustino collecta & à Fulvio Ursino emendata, cum Ursini ad Sallustium, Cæsarem, Livium, Vellejum, Tacitum, Suetonium & reliquos Historiæ Augustæ scriptores observationibus edita Antvverpiæ A. 1595. 8. *Q. Fabii Pictoris, & Fabii Maximi Serviliani* pag. 3. 8. *C. Licinii Macri* ad p. 12. *Semproni Asellionis* ad p. 14. *L. Celsii Antipatri*, ad pag. 20. *Q. Claudii Quadrigarii* ad p. 28. *Clodii Licinii* sive *Claudii* qui *C. Acilii* annales Romanos ex Græco latine vertit pag. 29. *L. Cincii Alimentii* p. 30. *Cn. Cellii* ad p. 33. *L. Calpurnii Pisonis & Poetarum M. Pisonis & L. Pisonis* mentio. *Fragmenta L. Cassii Hemina* ad p. 41. *L. Cornelii Sisene* ad p. 54. *Sisene* fragmenta Christophorus postea Coterus inseruit notis ad Sallustium. Eadem pluribus locis emendat Elias Putschius in Variis Lect. MSS. lib. 1. c. 2. * quædam etiam illustrant Janus Guillemius Verisimil. III. 10.

Sed & Antonius Riccobonus ad calcem libri de Historia collegit fragmenta *M. Porcii Catonis Censorini*, *Q. Claudii Quadrigarii*,
L. Si-

L. Sisenæ, C. Crispi Sallustii, M. Varronis, Fabii Pistoris, Pisonis Frugi, C. Fannii, L. Cælii Antipatri, Sempronii Asellionis, C. Licinii Macri, Valerii Antiasis, L. Cassii Hemina, Q. Ælii Tuberonis, C. Oppii, Cornelii Nepotis, P. Nigidii, M. Valerii Messalæ, Fenestellæ, Asseji Capitonis, Masurii Sabini, Tuditanæ, Cn. Gellii, L. Cornelii Sylle, L. Cincii Alimentis, Julii Hygini & Sammonici Sereni. Venet. 1568. 8. Basil. 1579. 8. * *Annalium Fannianorum compendium scripserat Brutus.* Vide Cic. XII. 5. ad Atticum. De hoc Fannio dissertationem edidit Altdorffii 1691. Dan. Guil. Mollerus, in qua & alios Fannios refert post Glandorpium in Onomastico. Exstat & ejusdem Molleri de *Q. Fabio Pictore* diss. ibid. 1689. in qua §. 13. recte post Vossium. observat Sigonium ad Livii lib. XXII. non scribere se historiam *Q. Fabii* (ut verba Sigonii accepit Pighius) sed Appiani Hannibalica legisse apud Lud. Beccatellum.

Ansonius denique *Popma* fragmenta Historicorum an. 1620. 8. collegit, quæ Sallustii quibusdam editionibus uti Amstelodamensis 1661. 12. subjiciuntur. Nomina illorum sunt: *Q. Fabius Pictor, Q. Fabius Servilianus, L. Cincius Alimentus, C. Acilius, C. Fannius,* (de quo Bælium consules in Lexico) *Vennonius Scribonius Libo, M. Parcius Cato, A. Posthumus Albius, Cn. Gellius, Sex. Gellius, L. Calpurnius Piso Frugi, Lucatius, L. Cælius Antipater, Q. Ælius Tubero, P. Rutilius Rufus, P. Sempronius Asellio, Clodius Licinius, L. Licinius Macer, L. Cassius Hemina, Claudius Quadrigarius, Q. Valerius Antias, Cn. Anfidius, L. Cornelius Sisenna, M. Terentius Varro, Q. Hortensius Orsallus,* (de hoc quoque ubi voles Bælium consules) *T. Pomponius Atticus, Cornelius Nepos, L. Fenestella, Tanusius Geminus, Domitius, Cn. Egnatius Verinus, & M. Octavius.* * *Fragmenta Historicorum* ab *Ansonio Popma* collecta subjiciuntur sine notis editioni Sallustii Amstelodamensi 1661. 12. Sed Cantabrigiensi 1710. 4. cum notis *Popmæ*, novisque *Josephi Vvassæi* curis.

II. CORPUS HISTORIÆ ROMANÆ SCRIPTORUM LATINORUM Veterum Genev. 1609. fol. 2. volum & ibid. 1653. post Bartholomæi Marliani de Origine urbis Romæ diatribam, & annotata quædam pæcio cujus auctoris de Græcorum latinorumque mensuris & ponderibus & numis, exhibentur *Li-vius, Pseudo Messala Corvinius* de progenie Augusti, *Flori* libri VI. *Vellejus Paterculus, Sex. Aurelius Victor* de Romanæ gentis origine, de viris illustribus, de Imperatoribus, & scriptores Hist. Augustæ. *Sexti Ruffi* sive *Ruffi festi* breviarium. *Entropii* libri X. cum octo libris additionum *Pauli Diaconi. Magni Anre-*

lii Cassiodori Chronicon. Jornandes de Regnorum ac temporum Successione. C. Jul. Caesaris & Hirtii commentaria. C. Crispi Sallustii conjuratio Catilinæ, bellum Jugurthinum, fragmenta, & Porcii Latronis oratio in L. Sergium Catilinam. Hactenus Tomus prior. Messalæ libellus prodierat edente Jac. Bedroto ad calcem Flori edit. Colon. 1540. 8. & præmissus Livio Paris. 1552. f. Exstat etiam in tomo posteriore scriptorum Hist. Augustæ Jani Gruteri. Separatim etiam à se recensitum vulgavit H. Meibomius senior Helmstadii 8. sine temporis nota. Conf. Dan. Georg. Molleri diss. de M. Messalæ Corvino, Altdorf. 1689. pag. 14. & Jo. Conradum Dietericum in vita Augusti pag. 169. Deperdit Messalæ, quem exactissimi ingenii in omnes studiorum partes & latini utique sermonis exactissimum observatorem vocat Seneca Controv. 12. scripta sunt: Liber de Litera Samatoria, liber de Romanis familiis, indignatio, libri de auspiciis, Orationes & declamationes. Obiit Anno V. C. 765. Deillium desultorem bellorum civilium dixit Seneca Suasor. 1. Plura de illo Nic. Faber ad Senecæ controverf. 12.*

In posteriore volumine occurrunt *Suetonius, Tacitus, Spartianus*, & reliqui Hist. Augustæ scriptores quinque. *Ammianus Marcellinus & Justinus*. Hisce præter *P. Viſtoris* de regionibus urbis Romæ libellum accedunt nonnulla scriptorum recentium, *Pomponii Læti* qui vero nomine *Julius Sanſeverinus* vocabatur. (*Petri Calabri* nomen est ap. Voſſ art. Hist. p. 33. *Bernardini* apud *Majoragium* *Oratione* X. Confer clarissimi Jo. Molleri homonymoscopiam p. 775.) *Compendium Hist. Rom.* ab interitu *Gordiani junioris*, usque ad *Justinianum III.* Jo. Baptistæ *Egnatii* de Romanis Cæsaribus libri III. cum viri docti supplemento ad *Rudolphum H. Andrea Alciati* de Magistratu & civilibus militaribusque officiis Romanorum. Denique nescio ejus recentioris scriptoris libellus de origine forma & magnitudine Romæ.

II. In *Historiæ Romanæ* *Scriptoribus* à *Frid. Sylburgio*, qui notas breves etiam addidit, in tres tomos, quorum postremus Græcos scriptores complectitur, digestis & recensitis *Francos.* 1588. fol. præter scripta Veterum Latina superiore collectione memorata habetur libellus incerti autoris de *XIV. regionibus urbis Romæ*, qui *Notitiæ* dignitatum imperii occidentis præmittitur à *Pancirolo* ut infra dicemus, & diversus est à *Ruffi Festi* & *P. Viſtoris* ejusdem argumenti. Addit etiam Sylburgius opusculum *Julii* sive *Lucii Exsuperantii*, Scriptoris antiqui, sed non satis exploratæ ætatis, de *Marii, Lepidi & Sertorii bellis civilibus*. Viſſim omisit recentium Scriptorum opuscula, excepto compendio

dio Julii Pomponii Læti.* *Julii Exsuperantii* libellus repertus fuit ad calcem Sallustii de bello Catilinar. & Jugurthino in MSro Petri Pithœi, unde ex Sallustii historiarum libris breviarium quoddam esse creditur, & à Josepho Vvasse subjunctus esse Sallustio in nova editione Cantabrig. 4. Exsuperantius quidam Dertonensis Episcopus subscripsit Concilio Aquilejensi A. C. 381. Exsuperantius de Gallicia Lucensis conventus municipii Celenis, interfuit Concilio Tolerano A. 400 sed hi nihil ad nostrum. At hic noster fortasse idem cum Exsuperantio quem memorat Rutilius itinerar. lib. 1. v. 213. Alios Exsuperantios vide apud Papebrochium in Actis Sanctor. Tom. 7. Maj. pag. 261. Julii Pomponii Læti compendium Historiæ Romanæ lucem primus vidit Veneriis 1598. 4. De hoc Julio Sanseverino Sabino sive Picentino, qui Pomponii Læti nomen adscivit, & Romæ A. 1597. 12. Maij diem obiit, vide Frid. Hannibalis Stempelii diss. de societate abbreviarum Romana Jen. 1704. 4. præcipue vero Diarium Venerum eruditorum Italiæ Tom. 22. pag. 366. seq.

IV. *Historiæ Augustæ Scriptores Latini minores* à Jano Grutero collecti, MSS. Palatinorum ope emendati, & notis illustrati Hanov. 1611. fol. hi sunt, *Florus*, *Vellejus*, *Suetonius*, *Spartianus* cum reliquis quinque, *Ammianus Marcellinus*, *Julius Exsuperantius*, *Aurelius Victor*, *Pauli Diaconi & Landulphi Sagacis Historiæ Miscellæ libri XXVI.* *Jornandes* de Regnorum temporumque successione & de rebus Geticis, *Pauli Warnefridi* libri sex de rebus gestis Longobardorum, & *Sexti Ruffi* breviarium. Sæpius etiam junctim excusi scriptores nonnulli minores Romanæ Historiæ ut Anno 1607. è Raphelengii officina *Florus*, *Aurelius Victor*, *Festus Ruffi* breviarium, *Messala Corvini libellus*, *Chronicon Cassiodori & Eutropius*. Similiter Lugd. Bat. 1648. 12. Volumen, quod Historiæ Romanæ Epirome inscribitur, è museo Nic. Blancardi, complectitur *Florum*, *Vellejum*, *Aurel. Victorem*, *Rufum Festum*, *Messalam*, *Eutropium cum Paulo Diacono*, *Chronico Cassiodori*, *Jornande de regnorum successione & Julii Exsuperantii libellus de Marii Lepidi ac Sertorii bellis civilibus*.

V. *Antiquæ Historiæ ex XXVII. auctoribus contexta libri IV.* opera Dionysii Gothofredi Lugd. 1591. 12. 2. volum. In hac collectione reperies Berosi Chaldæi de antiquitatibus libros V. Manethonis Ægyptii supplementa ad Berosum & Jo. Anni Viterbiensis Chronologiam Hetruscam, Metasthenis Persæ de judicio temporum & Annalium Persarum. Philonis Judæi breviarium de temporibus. Xenophontem de æquivocis. Archilochi Epitheton de temporibus. *Myrsilum* historicum de origine Tyr-

rhenorum & Italiz, *Catonis* fragmenta de originibus, *Sempronii* de visitatione & chorographia Italiz. *Q. Fabii Pictoris* de aureo seculo & origine urbis Romæ ac vocabulis ejus, & libros duos de Romulo. Fragmentum Itinerarii *Antonini Pii*. *Grimoaldi* Volturnæ sive Etruriæ Præfedi Excerpta quædam de ipsa Etruria. Merito mirantur Eruditi Gothofredum hæc Anniana commenta in suum Antiquæ historiæ corpus sine censura admisisse. Porro apud eum sequitur *Messala Corvini* libellus de progenie Augusti ad eundem Augustum à Jacobo Bedroto Pludentino primum editus Moguntiz 1540, sed qui nec titulo respondet cum sit Epitoma Historiæ Romanæ ad Augustum usque, nec Messalam videtur habere auctorem, & medii ævi scriptum esse creditur ab erudit. *Livii Epitomator*, qui *Gothofredo* videtur Augusti Imperatoris temporibus scripsisse. *Flori* libri IV. Historiæ Romanæ. *Sexti Ruffi* brevium, *Eutropius*, *Ansonii* carmina de XII. Cæsaribus. *Sextus Aurelius Victor* de viris illustribus ex veteribus libris auctus de origine gentis Romanæ. Excerpta ex libro *Sexti Aurelii* Victoris de vita & moribus Imp: ab Augusto usque ad Theodosium ex edit. A. Schotti. Historia abbreviata de Cæsaribus ab Octaviano Augusto ac consulatum decimum Constantii Augusti & Juliani. *Cassiodori* chronica ad Theodoricum Regem. *Pauli Diaconi* de rebus gestis Romanorum libri ad Eutropii historiam additi. Ex *Svida* excerpta. *Pomponii Læti* Historiæ Rom. compendium ab interitu Gordiani junioris ad Justinum III. Ex *Volarerani* libro 3. & 13. Anthropologiæ de vitis Imperatorum. *Jo: Baptistæ Egnatii* Romanorum Principum libri III. & denique appendix *Sexti Aurelii* Victoris. Notabit autem lector libros hosce ab Epitome *Livii* usque, nec una serie integros exhiberi, sed ita sibi invicem permixtos esse, ut ex singulis junctim congestæ appareant quæ unius ætatis vel Cæsaris illustrent historiam.

VI. Cum Onuphrii Panvinii Veronensis Augustiniani libris tribus commentariorum de urbe Imperio & Civitate Romana *Venerit* 1558. editi sunt *Sexti Ruffi* & *P. Victoris* (a) de regionibus urbis Romæ, & *Rutilii Claudii Numantiani Itineraria duo*. In Parisiensi editione A. 1588. 8. accesserunt *Origo gentis Romanæ* incerto auctore (b) quæ incipit *Primus in Italiam creditur*

Venit.

(a) Publius hic Victor male *Petrus Victor* dicitur in opere Topographico urbis Romæ, quod Francofurti 1617. fol. prodit hoc titulo: Onuphrii Panvinii, Bartholomæi Marliani, Petri Victoris, Jani Jacobi Boissardi topographia Roma cum tabulis Geographicis, imaginibus antiquæ & notæ Urbis, Inscriptionibus, marmoribus, aedificiis, sepulchris & quicquid est à veneranda antiquitate. magna diligentia art. incisi. Conf. Observationes Hallenses T. IV. p. 101. seq.

(b) Eadem est quæ sæpissime postea prodit sub nomine Aurelii Victoris, ut supra in Victore dixi, & eam A. Schottii notis citat etiam ad ealceem Antiquitatum Rom. Dionysii Halicarnassæi, in edit. Vvecheltana & Lipsiensi.

venisse Saturnus. Sex. Jul. Frontini de aqua ductibus Urbis Romæ libri II. Ejusd. de coloniis, nunc primus editus. Legis Mamilie Roscia Allene Peduca capita quedam de agris assignatis & constitutionibus limitum. Locus de colloniis ex libro I. Velleji Paterculi. Sed & hæc hypobolimæa quæ Annius Viterbiensis vulgaverat: M. Porcii Catonis Originum liber I. Q. Fabii Pistoris de aureo seculo & origine Urbis Romæ libri II. C. Sempronii de divisione Italiæ: Myrsilii Lesbii de origine Italiæ & Tyrrhenorum libri 2. Hæc quatuor postrema opuscula ab autore esse dicuntur autoritatis licet & fidei dubiæ, antiquitatis tamen non omnino contemnendæ.

VII. Exstat etiam minore forma collectio duplex, quæ inscribitur *Respublica Romana*; in altera occurrunt Vellejus, Florus, Aurelius Victor, Eutropius, Cassiodori Chronicon &c. in altera hæc recentiorum scriptorum opuscula studio Petri Scriverii collecta exhibentur: Andreæ Dominici Flocci ad Brandem Cardinalem Placentinum (qui creatus A. C. 1411.) de potestatibus Romanorum libri II. quæ antea falso *L. Fenestellæ* nomine circumferebantur. Primus sub Flocci nomine edidit Ægidius Witsius Brugenfis A. 1561. 8. Flocco jampridem vindicaverat Gyraldus dialogo IV. de poetis. Pomponii Læti de Magistratibus & Sacerdotibus Romanis ad Pantagathum libri II. Raph. Volaterrani de eodem argumento ex Comment. Urbanor. lib. 29. Andr. Alciati liber de Magistratibus & officiis Romæ Petri Nannii de comitiis Rom. ex lib. X. c. ult. Misc. Justi Lipsii commentariolus de Magistratibus Vet. Pop. Rom. Jani Gaillemi & Georgii Vauchopii de eodem argumento, denique appendix de Romæ statu hodierno & Pontificis auctoritate ac redditibus, ex variis autoribus collecta.

Libris quatuor Antiquitatum Romanarum *Philippi Caroli* Francof. 1670. 12. excusis subjiciuntur iidem *Pseudo Fenestellæ* libri II. de potestatibus sive Magistratibus Romanorum, Pomponii Læti, Raphaelis Volaterrani & Henr. Bebelii de Romanorum magistratibus & Sacerdotibus libelli & Valerius Probus de interpretandis literis antiquis Romanorum. * *Fenestellæ* tributi libri II. de Sacerdotiis & Magistratibus Romanorum cum scholiis Matthiæ Bredenbachii, Kirspensis Vestphali prodire Colon. 1539. 8. Eos Flocco vindicarunt etiam Flavius Blondus in Hetruria sua & Vossius in Hist. Latin. Flocci Epist. ad Brandem Cardinal. A. 1443. defunctum, quam evoluit Gyraldus, suppressam esse in editionibus, dolet Simon Leovius. Jctus qui Lugduni-Batav. 1692. 8. edidit Volumen quod inscribitur *de origine & progressu Juris Civilis Romani auctores & fragmenta Juris*.

risconsultorum. In hoc post titulum secundum libri primi *Pandectarum de Origine Juris*, notis Variorum illustratum sequitur *Lucii Feneſtelle de Magistratibus Romanis libellus* (hunc enim auctorem verum esse sibi persuasit Leevius, licet à Flocco quodam addita è Plinio, Gellioque. *Cetera*, inquit, *omnia ipsius L. Feneſtelle*, qui Augusti ætatem attingit, *esse nullus dubitò*) cum selectis notis ex accurata editoris recensione. Julii Pomponii Læti de Romanis Magistratibus Jurisperitis & Legibus ad M. Panthagatum libellus cum notis. *Fragmenta legum XII. Tabb.* cum selectis notis Jac. Goshofredi & aliorum. *Edictum Perpetuum* à Salvio Juliano Jcto compositum ad ordinem Digestorum restitutum. Tituli ex corpore *Ulpiani Jcti*, cum notis. *Julii Pauli Jcti* receptarum sententiarum ad filium libri V. cum notis selectis Jac. Cujacii. *Caji Jcti* è IV. libris Institutionum fragmenta, ex ultima Jac. Oiselli recensione cum ejusdem & aliorum selectis notis. *Mosaicarum & Romanarum Legum collatio* ex Bibl. Petri Pithœi cum ejus notis & emendationibus. *Simonis Leevii de origine, progressu, usu atque auctoritate Juris Civilis Romani ejusque varia editione atque emendatione, historica narratio* pag. 71-747. *Chronici Canones & fasti Consulares à Romulo Rege usque ad Justiniani Imp. exitum. Hæſteunt Volumen Simonis Leevii*.

De Historicis Latinis præclarum opus *Gerhardi Joannis Vossii* A. 1627. primum in lucem editum & auctius A. 1651. Lugduni Batav. atque inde iterum in Germania Francof. 1677. in 4. ac denique inter Vossii Opera. tomò quarto Amst. 1703. fol. recusum; omnium manibus teritur. In illud notæ & animadversiones *Christophori Sandii* prodierunt Amst. 1677. 12. *Joannis vero Halærvordi* Regiomontani spicilegium Jen. 1672. Utraque resudi curavi Hamb. 1709. 8. cum Bernardi à Mallincroꝝ centuriis circiter quinque. *Paralipomenon de Historicis Græcis, & Lud. Nogarolæ* diatriba de Viris illustribus genere Italis qui Græce scripserunt, Ab eo tempore præclara ad Vossii librum tertium de Historicis Latinis natione Italis (à Petrarca usque) animadversa & paralipomena, auctore nobilissimo atque eruditissimo viro *Apostolo Zeno* inserta sunt. *Diario Veneto* eruditorum Italia, tomò nono & sequentibus; quæ ex Italico idiomate verti Latine & separato volumine edi ex usus studiosorum esset. *Petri Criniti* de Historicis Latinis inedicum librum memorat Vossius pag. 673. *Ludovici Jacobi à S. Carolo* paralipomena inedita de historicis Græcis & Latinis *Claudius Sarravius* pag. 266. seq. Epist. Magis etiam dolendum *Thoma Reinesii* ad Vossium observationes non vidisse lucem

cem de quibus ipse in Epistolis ad Horsmanum p. 33. 311. &c. Docendum quoque, vanam fuisse spem quam fecit editio Amstelodamensis A. 1688. Opusculorum Mychelogitorum, Physicorum & Ethicorum Tomæ Galei, in qua ad Palephatum promittitur Vossius de Historicis Græcis & Latinis edendus duplo auctor; cum tamen in secuta A. 1703. nihil accesserit secundæ Anni 1651. Inter Epistolas aliorum ad Vossium, quæ Vossii Epistolis subiunguntur, octava & octogesima est *Arnoldi Buchellii*, in qua nonnullæ ad libros de Historicis Latinis observationes. Non contemnenda etiam quæ annotavit celeberr. Helmstadiensium Theologus *Jo. Fabricius* T. 2. Bibliothecæ suæ pag. 478. 501. *Francisci Mottæni Vayeri* de Historicis (a) Græcis & Latinis liber Gallicè editus Parisi 1646. 4. atque inter ejus opera Tom. 1. edit. in fol. 1656. & Tom. 3. edit. in 12. Parisi 1669. *Martini HancKii* de Romanarum rerum scriptoribus liber I. Lipsi. A. 1669. 4. & liber II. A. 1675. 4. magnum studium auctoris & accuratorem prodit, perinde ut ejus liber de scriptoribus Byzantinis A. 1677. 4. *Balthasaris Bonifacii* de quadraginta Romanæ historiæ scriptoribus cum *Caroli Sigonii* judicio & *Adrianæ Politi* ordine historiæ Romanæ legendæ, ne alias editiones commemorem, prodit Helmstadii 1624. 4. & exstat quoq; cum *Petri Angelii Bargæi* libello quo ordine scriptores historiæ Romanæ legendi sint. Nam *Sylvii Conradi* judicium de Latinæ historiæ scriptoribus Romæ 1639. minore forma editum non vidi. *Marquardi* vero *Froberi* directorium utilissimum ex quo cognoscere licet ubi præcipui Chronologi, Annalium scriptores & Historici incipiant & ubi desinant, cum ejus collectione scriptorum Germanicorum prodit Francof. 1624. 1637. fol. & ex Nobilissimi D. Burch. Gochelf. Struvii recognitione Argentor. 1717. fol. & separatim cum audario locupletissimo egregii viri *Jo. Davidis Kæleri*, Altdorf. 1720. 4. subjuncta Caspari Sagittarii diff. de præcipuis Historiæ Germanicæ scriptoribus. Brevis est sed lectu digna series historicorum quam *Jacobus Capellus* præmissis historiæ Ecclesiasticæ primorum quinque seculorum, Sedani 1622. 4. *Degorei Vubear* relectiones hiemales de ratione legendi utraque historias Civiles & Ecclesiasticas Oxon. 1625. 1637. 1662. Cantabrig. 1680. & cum *Nic. Horsmanni* & *Edmondi Bobnii* supplemento Lond. 1685. 8. prælis datæ, iterumque editæ in Germania

(a) Historici Græci de quibus disserit Vayerus, sunt Herodorus, Thucydides, Xenophon, Polybius, Diodorus Sic. Dionysius Halicarnassensis, Josephus, Arrianus, Appianus, Dio Cassius, Herodianus, Zosimus, Procopius, Agathias. Latini Sallustius, Cæsar, T. Livius, Vellejus Paternulus, Q. Curtius, Tacitus, Florus, Suetonius, Justinus, & Ammianus Marcellinus.

mania, Noriberg. 1662. 8. & notissime Tubingæ, insigniumq;
Jo. Christiani, *Nouæ accessionum*, volumine duplici & tertio,
 mantissa de rerum Germanicarum scriptoribus locupletata: &
Io. Andreas Bosius in dissertationibus de prudentia & eloquen-
 tia civili comparanda Jen. 1677. 4. & cum *Tho. Grenii* notis
 in tomo 2. methodorum Lugd. Bat. 1696. 4. & addita ejusdem
 Bosii notitia scriptorum historiæ universalis, (a) Jen. 1698. 4.
 curante *Georgio Schubarto*: *Joannes* item *Henricus Bæclerus* in
 Bibliographia historico politico Philologica A. 1677. 8. data præ-
 lis & emendatius atque cum insignibus accessionibus V. C. *Joan-*
nis Gostlieb Krause recusa Lipsiæ 1715. 8. non pauca *Vossio*
 præterita nos doceant. *Jo. Jac. Botticrii* sive *Iac. Christophori* *Sc-*
lii dissertatio de Historicis Latinis melioris ævi, Basil. 1697. Hi-
 storici, Chronologi & Geographi celebres literarum ordine de-
 scripti à *Martino Zeilero*, Ulm. 1652. 8. *Lancelotus Voisin de la*
Popeliniere, nomine suo præterito Paris. 1599. 8. Gallice vul-
 gavit Historiam Historiarum sive Historicorum, l' *Histoire des*
historiers. Novissime omne punctum tulit, qui notitiam deliba-
 tam Historicorum omnis generis studiosis offert *Langletus de*
Fresnoi (b) in methodo discendæ historiæ, Gallice edita Pari-
 sis 1713. 8. & recusa mox Bruxellis & cum illustris *Jo. Bur-*
obardi Menckeni auctario ubere ac selecto, Lipsiæ 1714. 8. atque
 Italice (c) Venet. 1716. 8. & cum novis ex divite *Menckeni*
 penu additamentis, Germanice (d) Lipsiæ 1718. 8. Longum præ-
 terea esset commemorare, qui Historicos omnis gentis & recent-
 riorum maxime temporum commemorarunt, ut solum indicem
 quidem texentes *Paulus Bolduanus* in Bibliotheca Historica, Li-
 psiæ 1620. 4. *Steph. Prætorius* in Catalogo Historicorum Witte-
 1597. 8. *Gabriel Bucelinus* parte 2. nuclei Historiæ universalis Au-
 gustæ Vindel. 1664. 12. *Georgius Drandius* in Bibl. classica, &
 in Bibl. Philosophica *Martinus Lipenius*: Præter hos vero *Phi-*
lippus Glaserus in admonitione de recte legenda historia & ca-
 talogo historicorum Argentor. 1629. 4. *Thomas Dempsterus* in
 judicio de omnibus omnium gentium & temporum historicis
 Paris. sine nomine auctoris: *Io. Bodinus* ad calcem Methodi his-
 tor. *Antonius Possevinus* in Bibl. selecta libro XVI. *Jacobus Gor-*
donus in Chronologia &c. Jam laudatus mihi *Burchardus Gotbelf*
 Stru-

(a) De his etiam *Edvard Simfon* in parascève ad Chronicon Catholicum Oxon.
 1652. fol.

(b) *Journal des Sav.* 1713. Tom. 1. p. 207. *Beutsche Acta Erud.* Tom. 1. pag.
 1045. *Neve Bucher-Gaal* XXXVII. p. 9.

(c) *Giornale de' letterati d'Italia* Tom. 17. pag. 464.

(d) *Acta Erud.* 1719. p. 184. abfonderter. *Bibl. T. 1. p. 692.*

Stravius in Bibliotheca historica secundum monarchias, regna, secula & materias distincta Jen. 1705. 8. *Christianus Grypbius* de scriptoribus Historicis seculi XVII. res cujusvis gentis Europæ illustrantibus Lips. 1710. 8. & Clarissimus *Johannes Hubnerus* noster in amœna atque erudita Bibliotheca sua Historica, scripta Germanice, cujus Centuriæ octo quæ viderunt lucem Lips. 1715-1720. 12. etiam plurimum evolvendarum desiderium injiciuntur lectoribus.

Specialem Bibliothecam Historicam nullam neque locupletiorum sol aspexit, neque accuratiorum aut melius digestam evolverunt eruditi quam *Gallicam* nuper in lucem datam ab præstantissimo Viro *Jacobo Longo* presbytero sacri Oratorii Parisiensem hic ipse annus 1721. magno omnium literis operantium dolore eripuit nobis, atque pulcherrimos ejus, quibus erat intentus, conatus alios intervertit. Ejus Bibliotheca historica Galliæ, excusa Paris. 1719. fol. De aliis qui ante illum in eodem argumento versati fuerunt videndus ipse n. 6545. seqq. ubi etiam n. 6553. mentionem facit isagoges in historiam scriptorum Historiæ Gallicæ, quam dedi Hamb. 1708. 8. in qua (1) *Andrea du Chesne* Bibliotheca Chronologica scriptorum ab originibus regni Franciæ ad sua usque tempora (ex edit. Paris. 1663. 12.) (2) *Christiani Grypbii* de scriptoribus seculi XVII. res Gallicas spectantibus, ex opere tunc adhuc inedito, & (3) *Hermani Dieterici Meibomii* de Gallicæ historiæ periodis & scriptoribus disputatio.

Bibliothecam Historicam *Hispanam*, *Lusitanamque*, merito aliquis adhuc desideret etiam post subsidium quod Nic. Antonius in indice ad Bibliothecam suam Hispanam Tom. 2. p. 604. seqq. suppeditat.

Germanicam Bibliothecam Historicam jam longe adhuc absumus, ut similem vel plenam, æque, vel tam bene digestam accuratamque habeamus: licet specimen quoddam pridem edidit *Michael Hertzius* Erfurt. 1679. fol. & celeberrimus *Jo. Georg. Eccardus* A. 1705. 8. Et *Gosfridus Rubmannus* in Epistola data A. 1715. ad sereniss. Principem Schwartzburgicum, suadet in singulorum Principum aulis, liberisque Rebuspub. Bibliothecam scriptorum de rebus patriis studiose colligendam esse, & ipse spem Bibliothecæ Historicæ amplissimæ & pulcherrimæ in lucem à se edendæ facit. Partes etiam attigerunt nonnulli ut *Palatinam* nuper *Georgius Christianus Iobannis* de scriptoribus ad Historiam Palatinam cognoscendam facientibus, ante D. ad. Parei historiam Palatinam, recensam. Francof. 1717. 4. *Suevovirtembergicam*, *Georgius Conradus*

Profigerus ad

Pregizerus in parte secunda Bibliothecæ Suevovirtembergicæ ad calcem patris Jo. Ulrici Pregizeri, Sveviæ & Wirtembergiæ sacre Tubing. 1717. 4. pag. 439. sqq. Etiam de *Silesiæ* Historiæ scriptoribus ineditis exstat Epistola *Godfridi Robui*, Uratislav. 1693. 4. & *Christiani Rungii* Miscellaneorum fasciculi tres Olsnæ 1712. Brigæ 1713. & Uratislav. 1714. 4. Et scriptores de rebus Silesiacis notavit *Godfridus DeverdecK* prolegomenis ad introductionem in rem Silesiæ numariam, quam Germanice vulgavit Jauravii 1712. 4. Et Bibliothecam Silesiacam exspectate jussi sumus à *Jo. Caspare Eberto*, cujus specimen in Novis literariis Hamburg. A. 1705. p. 287.

De scriptoribus rerum *Hungaricarum*, *David Czvoistingerus* in specimen Hungaricæ literatæ. Francof. 1711. 4.

De *Danicarum* rerum historicis pauca sunt quæ *Joannes Svaningus* attingit in prolegomenis ad Chronologiam Danicam, Hafniæ 1650. fol. pag. 28. seq. *Andrea* autem *Vossii*; *Claudii Lyschanderi*, *D. Hætoris Godfridi Masi* & *Ottonis Sperlingii* promissæ lucubrationes & affectæ non viderunt lucem. Itaque primus in hoc genere operæ pretium fecit Rev. Nicolaus Perrus Sibberen, cujus Bibliotheca historica Danicæ Norvvegica prodit Hamb. 1716. 8.

De *Anglicanæ* historiæ periodis & scriptoribus brevis exstat sed erudita dissertatio *Hermani Dieterici Meibomii* Helmst. 1702. 4. justum vero opus *Guilelmi Nicolsoni* Bibliotheca historica Anglicana, tribus voluminibus in 8. A. 1707. primum & deinde auctior uno volumine Lond. 1714. fol. utraque editio Anglice.

Eidem *Nicolsoni* debemus Bibliothecam Historicam *Scotiæ*, the Scottish historical library. Lond. 1702. 8.

Belgicæ Bibliothecæ Historicæ loco est *Adriani Pars* index Batavicus, Belgico idiomate editus Lugduni Batav. 1701. 4.

Polonicarum rerum Historicos non indiligenter persecutus est Nobiliss. Vir *Sam. Joachimus Hoppius*, schediasmate literario de scriptoribus Historiæ Polonicæ, Dantisc. 1707. 4. quod auctius deinde cum *Gabrielis GroddecKii* & *Valentiniani Schlicffii*, Patricii Gedanensis auctario & annotationibus præmissum est Joannis Dlugossi historiæ Polonicæ Lips. 1711. fol.

De Historicis *Venetis* qui auctoritate publica publica reā sereniss. illius Reip. tradiderunt, *Apostolus Zennus* in museo Minervæ Venetæ (Galleria di Minerva) Tom. 1. pag. 165. 168.

Historiæ naturalis scriptorum Bibliothecam dedit qui multis & ipse curiosis & diligentibus scriptis eam locupletat quotidie, V. C. *Jo. Jacobus Schenobærus*, Tiguri 1716. 8.

Scriptores *Historiæ Ecclesiasticæ* qui commemoraverunt multi sunt, quos laudant *Jo. Andreas Bosius* in schediasmate de com-
paranda

paranda notitia scriptorum Ecclesiasticorum Jen. 1673. 4. & in tomo tertio methodorum Thomæ Crenii Lugd. Bat. 1699. 4. Caspar Sagittarius introductione in Historiam Ecclesiasticam Jen. 1694. 4. (quam altero tomo locupletavit Rev. D. Io. Andreas Schmidius Jen. 1718. 4.) Tbo. Ittigius in schediasmate de auctoribus qui de scriptoribus Eccles. egerunt. Lips. 1711. 8. cum notis V. C. Christiani Ludovici edito: nec non prolegomenis ad Seculi I. selecta capita, Lips. 1709. 4. ubi recentiores Annalium & Hist. Eccles. scriptores & in præfat. ad seculum II. Lips. 1711. 4. ubi veteres persequitur. Vide etiam sis quos laudo præfat. ad Tomum V. Bibl. Græcæ Hamb. 1712. 4.

Denique *historiæ literariæ* scriptorum notitia petenda ex *Philippi Labbei* Bibliotheca Bibliothecarum toties recusa, quæ post bina *Antonii Teisserii* volumina Genev. 1686. & 1705. 4. novo etiam studio Viri alicujus docti suppleri ac locupletari desiderat.

C A P U T V.

DE VARIIS MONUMENTIS ANTIQUIS.

Fasti Capitolini. 1. *Monumentum Ancyranum*. 2. *Fragmenta & rationarium Augusti Imp.* 3. *Testamenta & alia monumenta varia antiqua à G. Fabricio collecta*. 4. *Specimina veterum scripturarum, s. Notitia dignitatum Imperii*. 5. *Inscriptiones veteres*. 6. *Numi*. 7. *Gemmae*. 8. *Ex libris Pontificum linteis fragmenta*. 9. 10.

I. FASTI CAPITOLINI sive reliquiarum monumentorum (a) marmoreorum Romæ A. 1547. repertæ, & Alex. Farneſii Cardinalis auspiciis in palatio Capitolino repositæ, quibus Magistratum, bellorum, triumphorum aliarumque rerum memorabilium temporibus ab anno urbis conditæ 120. ad annum 765. indicantur, prodierunt cura Francisci Robertelli Vener. 1555. 4. Deinde Onuphrius Panvinus una cum fastis Siculis eos vulgavit in appendice suorum fastorum Heidelb. 1588. fol. Hinc Frid. Sylburgius inter Scriptores Græcos Historiæ Romanæ minores Anno 1590. fol. Occurrunt etiam apud Grænerum pag. CCLXXXIX. seq. atque in Tomo secundo Annalium Stephani

Tom. II.

B b

Vinandi

[a] De vetustissimo more res memoriæ mandandi in faxis & columnis vide Campegium Vitrinam V. C. lib. 1. observationum sacrarum p. 35. seq. & quos laudavi lib. 1. Bibl. Græcæ capite undecimo.

Vinandi Pighii, quos Andreas Schottus a se suppletos & illustratos edidit Antverpiæ 1615. fol. & in thesauro Antiquitatum Romanarum Græviano, volumine undecimo: Hos Fastos sub *Verrii Flacci nomine* non dubitavit edere Onufrius, quia nempe Svetonius cap. 17. de illustribus Grammaticis refert Verrium fastos à se ornatos & marmoreos parieti incisos publicasse. Conf. Vossium p. 104. 239. de Hist. latinis & Hankium lib. 1. de Romanarum rerum Scriptoribus p. 203. * Primum vulgata à Bartholomæo Marliano Rom. 1549. 8. *Consulum, Dictatorum, Censorumque Romanorum series, una cum ipsorum triumphis, quæ marmoribus sculpta in foro reperta est atque in Capitolium translata*, Gentilis Delphinii & Thomæ Cavallerii opera, auspiciis Alex. Farnesii Cardinalis.

II. MONUMENTUM ANCYRANUM de rebus gestis Augusti Imp. primum editum est in Aurelio Victore A. Schotti A. 1579. ex apographo Busbequiano: hinc in pandectis Leunclavii Turcicis & in Gruteri inscriptionibus p. ccxxx. ex Antonii Verantii apographo: tum in Jani Rutgersii Variis Lect. p. 163. seq. Et in variis Svetonii & Victoris editionibus, ut in Aurelio Victore Sam. Pitsci, & ad calcem Svetonii Græviani, additis Vitorum Clariss. Justii Lipsii & Isaaci Casauboni castigationibus, conjecturis & notis. Cum vero Daniel Cossionus post Busbekium & Verantium idem monumentum denuo ipse accuratius iustrasset, nec pauca quæ Busbekium vel ejus amanuensem fugerant observans plenius & emendatius descripsisset, post Cossionis mortem in eas Schedas incidens vir doctissimus Jacobus Gronovius (a) monumentum Ancyranum ex eisdem non paulo locupletius vulgavit & cum notis suis memoriæ Cassionianæ subjecit Lugd. Bat. 1695. 4. * *Monumentum Ancyranum* ante Busbequium iustraverat Antonius Verantius. De Busbequio qui illud in legatione ad Turcarum Imp. Solimannum II. A. C. 1553. descripsit, vide ejus Epistolam 1. legationis Turcicæ pag. 87. Danielis Cossionii & Jac. Gronovii emendationes annotatæ quoque sunt in nova Inscriptionum Gruteri editione pag. CCXX. Exstat etiam illud in Rutgersii variis Lect. pag. 193. & quale Gronovius ex Cossionii schedis edidit, in Jo. Guil. Baieri fil. historia monumenti Ancyranii, Jenæ 1703. 4. Ab eo tempore recensitum denuo prodit in tomo secundo itineris Pauli Lucæ in Græciam & Asiam Minorem Paris. & Amst. 1714. 12. & in itinere postumo Josephi

(a) Locum Gronovii, quo Casaubonum & Oudanium præter causam reprehendit, notatum vide à Jac. Perizonio V. C. diss. de morte Judæ p. 84. Alias observationes in idem monumentum edidit Jo. Clericus T. 2. Bibl. selectæ p. 328. seq.

Josephi Pittonis Turnefortii Tom. 2. pag. 578. seq. editionis quæ post Parisiensem prodit Amst. 1718. 4. Gronovii notam qua Norisius præter rem reprehenditur refellit Ez. Spanhemius Tom. 2. numism. pag. 361.

III. OCTAVII CÆSARIS AUGUSTI non magis imperio rerumque gestarum magnitudine, quam amore literarum, eruditione, ingenio & scriptis illustrissimi fragmenta quotquot reperire potuit, collegit & in variis suis sectionibus edidit notisque illustravit Janus Rutgersius lib. 2. cap. 19. pag. 135. seqq. Vide & Colomesium p. 209. ad Gyraldi dialogum IV. de poetis, & Christophorum Hendreich. in in pandectis Brandenburg. T. 1. pag. 345. Petronium dictionis Augusti assiduum imitatore observat Doula in præcidaneis pag. 192. seqq. De ejusdem Augusti rationario (a) sive Breviario Imperii videatur Lambecii lib. 2. commentar. de Bibl. Vindobonensi pag. 73. * *Augusti familia* sive stemma genealogicum illustrant Lambecius in prodromo Hist. literar. Reines. Epist. ad Rupertum pag. 423. & virorum doctorum notæ ad Svetonium, Scripta *Augusti*, quorum fragmenta Rutgersius collegit, fuerit Epistolæ pag. 136. Codicilli pag. 149. Edicta pag. 150. rescripta Bruto de Catone pag. 152. Hortationes ad Philosophiam pag. 153. Orationes funebres ibid. Carmina pag. 154. Mandata de administranda Rep. pag. 157. Commentaria ad Agrippam & Mæcenatem p. 156. Breviarium Imperii pag. 156-166. Rationarium Imperii pag. 158-168. De vita sua libri tredecim pag. 158. Index rerum à se gestarum pag. 163. Testamentum pag. 163. Mandata de funere suo pag. 160. Descripsit & Orbem terrarum ut ex Itinerario Antonini colligunt viri docti, nec non ex Plinio qui Augusti ordinem in partitione Italix sequi se negat: sed non aliò opere factum id videtur ab Augusto, quam in breviario Imperii. Fescenninos versus in Pollionem composuisse constat à Svetonio, qui Pollio interrogatus cur non responderet, *non facile est*, inquit, *in eum scribere qui potest proscribere*. Superfunt & fescennina quædam Augusti in Antonium,

Bb 2 in

(2) Eandem *λογισμὸν τῶν αὐτῶν καὶ τῶν* MStam segerat in Bibliotheca Regis Christianissimi Salmasius pag. 808. ad Solin. edit. Paris. notaveratque in illa Augusto tribui, quod demum obtinuit post Constantini M. tempora sub Valentiniano. Sed frequens hic Græculorum error est [ut notat Jac. Gothofredus T. 2. Cod. Theod. p. 455. de hoc ipso scripto agens] quorumcumque Augustorum i. e. Imperatorum instituta ad primum Augustum referre, atque inde magnas nugæ super addere. Novissime Jacobus Gronovius ex Schedis parentis sui novæ editioni commentarii illius de fescenniis adjecit duplex rationarium, Gr. lat. unum Cæf. Augusti, alterum recentius Alexii Comeni Lugd. Bat. 1691. 4. post minus accuratam locis nonnullis per paucis editionem Monachorum Benedictinorum, cum versione Bernhadi de Montfaucon, viri doctissimi, in Analectis Græcis, Paris. 1688. 4. p. 325.

in Cataleſtis Poetar. Confer quæ viri docti ad Martial. XI. 27. Præterea cum libris XIII. de vita ſua tragœdiam (a) de Ajace & Achille memorat Svidas. Sed illam non abſolviſſe nec ediſſe, ſed deleviſſe ipſe Auguſtus teſtis eſt: qui à Lucio tragœdiarum ſcriptore interrogatus quid ageret Ajax ſuus, in ſpongiam, inquit, incubuit, ut narrat Macrobius libro ſecundo Saturnal. capite 4. quo toto Joci Auguſti referuntur, ut ſtrategemata à Polyæno VIII. 24. Tribus Auguſti voluminibus quæ memorat Svetonius cap. 101 Dio libro 56. quartum adjungit præcepta & conſilia Tiberio & Reip. data ἐντολὰς καὶ ὑπονομήσεις τοῦ Τιβερίου καὶ τῶν πραγμάτων. Adde Jac. Pontani Philocaliæ lib. IV. cap. 13. Acta temporum Divi Auguſti citat Plinius lib. XIII. cap. 13. Ad pag. 162. Rutgerſii in fragmentis Auguſti Imp. addè hunc locum Servii ad Eclog. IX. *Bebius Macer circa boram offavam, ſtellam ampliſſimam quaſi lempifcis coronatam ortam dicit, quam quidam ad illuſtrandam gloriaſſam Caſaris juvenis pertinere exiſtimabant. Ipſe animam Patris ſui eſſe voluit, eique in Capitolio ſtatnam, ſuper caput auream ſtellam habentem poſuit. Inſcriptum baſi fuit καὶ πατρὸς ἀνδρείου: Sed Vulcanius Aruſpex in Concione dixit, cometem eſſe, qui ſignificaret exitum noni ſæculi & ingreſſum dècimi, ſed quod invitis Diis ſecreta rerum pronunciaret, ſtatim ſe eſſe moriturum, & nondum finita oratione in ipſa concione condidit. Hoc etiam Auguſtus in libro ſecundo memoriæ vitæ ſue complexus eſt. De eruditione & eloquentia Auguſti operæ pretium eſt conſulere C. V. Jo. Gvil. Bergeri ſpecimen Rhetorices Auguſtæ, Witeberg. 1710. 4: De legibus ab Auguſto conditis Jo. Conradum Dietericum in Auguſti vita pag. 207. ſeq. Gieſſæ 1666. 4.*

IV. MONUMENTA VARIA ANTIQUA à Georgio Fabricio collecta & in libris duobus Antiquitatum edita Baſilæ A. 1549. 8. ap. Oporinum, ut plures poſteriores editiones omittam. in libro primo *Formulaſque teſtamentorum* (b) L. Cuſpidii, Galli Favonii Jucundi & Sempronii Tucidani. Caput ex teſtamento M. Megonii M. F. Corn. Leonis. Teſtamenta Ludicra Sergii Polenſis Paraſiti & Grunnii (c) Porcelli, Teſtamentum Q. Lelii Tibur-

(a) Male interpres *tragœdias*.

(b) L. Cuſpidii teſtamentum cum recentibus Petrarchæ, Jac. Piccolomini, Jovitzæ Rapacii, & Jo. Boccacci teſtamentorum formulis exhibet Aldus Manutius ad officia Ciceronis III. 10. p. 148 ſeq.

(c) Hujus etſi ludicri teſtamenti meminit Hieron. Proem. in Eſaiam, & Apologia in Ruſinum. Deſcriptum fuit primo Moguntiz à Jo. Alexandro Braſſicano, & à Georgio Fabricio: poſtea correctum locis aliquot ex antiquiſſimo exemplari invento Memmleibii in Thuringia ad Unſtrum. Edidit quoque Gefnerus de quadrup. dibus p. 1032. Legitur præterea in appendice inſcriptionum Gruteri p. XVIII. & in calce adagiorum E-raſmi

furtini, & Mimi. Plerumque horum & aliorum testamentorum veterum formulas reperiet Lector in eximio opere Barnabæ Brissonii de formulis & solennibus pop. Rom. verbis libro septimo p. 674. seq. De *verborum* testamenti Everhardi consule Lucam Dacherium præfatione tomi XII. Spicilegii. Testamenta Julii Cæsaris, Augusti & Tiberii relata à Svetonio in eorum vitis, illustrat Zacharias Huberus Vir nobilissimus in dissecrationibus Juridico philologicis v. VI. & VII. *Libellus Aelii Hadriani Imp. Vellii Fidi, Fl. Vespasiani, & decimi Secundini Formula contractus* edita ante in Italia ex Bibl. Andr. Alciati. Confer eundem Brissonium libro Sexto. *Lex edificantium, & Lex dedicate are. Testamentum terminorum inter Genuenses, & Viturios, aliud item inter Fovencularios, & Ansurios. Decreta antiqua XXI. Elogia vetera XIII.* In libro secundo *Epitaphia antiqua varia LXXI.* versibus scripta, & *Calendarium vetus Romanum* hætenus ineditum. De *Instrumento plenarie securitatis* quod vulgavere Brissonius & Naudæus, dixi supra lib. I. in Cæsare * Ad calcem libri præclari de Roma Georgius Fabricius Basil. 1540. 1549. & 1560. 8: subjunxit libros duos Antiquitatum, quibus in editione Basil. 1587. 8. liber tertius accessit, sive potius liber secundus multum auctus ab auctore & in duos digestus exhibetur. L. Cuspидii testamentum, quod perinde ut Epitaphium Claudiani confixit (a) Pomponius Lætus, exstat in appendice thesauri Inscript. Gruteri pag. 19. Prodierat Basileæ in 8. sine anni nota, L. Cuspидii testamentum cum instrumento fines agri inter Genuenses & Veiturius statuente L. Cæcilio Q. F. & Q. Murio Q. F. COSS. & formata contractus Bebii Porcæ, Sempronii testamento militari, breviario rerum L. Sicinii Dentati, Q. Fabii Max. & L. Metelli, Pompejique Magni: adjunctis quibusdam antiquis epigrammatibus & inscriptionibus. Titulus libelli est: *exvenerandis Antiquitatis reliquiis exemplum Instrumenti Romani* &c. Testamentum Tom. II. Bb 3 tum

rasmi aliorumque edit. Hanov. 1617. & 1643. tum in Taubmanni commentario ad eulicem Virgilii p. 146. & Dornacii Amphitheatro sapientie Socraticæ jocoferæ T. 2. p. 148: ubi & *testamentum Sergii Polensis parafisi.* Occurrit & apud Vassorem de ludicra dictione p. 191. & in Tenzelii dialogis vernaculis mensuris Anni 1696. pag. 191. Lambecius denique lib. 3. comment. de Bibl. Vindobonensi inseruit, & notis illustravit, qui p. 360. seq. minus verisimiliter suspicatur totum esse Satyricum, ejusque autorem sub Grunnii nomine voluisse perstringere Gordianum interfectum à Philippo Arabe. Conf. de hoc testamento, Salmastii specimen confutationis animadversionum Def. Heraldii p. 139. seq. & Valesium ad Ammian. XXVII. 4. p. 534. edit. Paris. 1681. Idem Lambecius Tom. 1. eorumdem commentariorum pag. 984. *Testamentum asini* ridiculum ex veteri MS. vulgavit & T. 3. p. 349. 363. impugnat quæ de Corocottæ nomine scripserat Salmastius p. 138. seq. ad Solinum, edit. Trajag.

(a) Giornale de letterati d' Italia Tom. 12. p. 409.

tum ludicrum Grunnii Corocottæ Porcelli edidit Ottomarus Lufcinius, Argentorati 1522. 8. ad calcem Dialogi quem inscripfit Grunnum, in quo differit utrius natura ad virtutem & felicitatem propius accedat, hominis an bruti animantis. Idem ex Lambecii editione occurrit etiam in Clarissimi Almeloveenii notis ad Apicium lib. VIII. c. 7. p. 236. Caput ex testamento M. Megonii est in Gruteri thesauro pag. CCXV. Et testamentum Grunii Porcelli in appendice p. XVIII. Testamentum Ermen-trudis matronæ ap. Mabillonium de missa gallicana p. 463. Cæsarii Arelatensis testamentum in Petri Saxi Pontificio Arelatensi pag. 100. seq. Aquis sextiis 1629. 4. Formulas quasdam testam-entorum sequioris ætatis s. Sæculi XIII. & XIV. vulgavit Antonius Matthæus post A. Alciati parænesin contra vitam monasticam Lugd. Batav. 1708. 8. Arnaldi de Auxio, Cardinalis A. 1320. Baluzius in actis Veteribus ad vitas Paparum Avenionensium pag. 379. Nic. de Freanville Cardinalis A. 1321. pag. 409. Reginz de Gutto Comitissæ Armaniensis pag. 462. Delphinæ de castro novo p. 758. Petri de Judicia Cardinalis p. 780. Petri Flandrini Cardinalis p. 928. & alterum falsatum p. 933. 934. Gvil. de Chanaco Cardinalis p. 952. Petri de Croso p. 1008. & 1015. Anglici Episcopi Albanensis pag. 1021. Guil. Cardinalis de Agrifolio pag. 1071. Petri de S. Martiale, Archiepis. Tolosani pag. 1076. Joannis de Murolio Cardinalis p. 1092. S. Domnuli Cenomanensis T. 3. A&. Sandor. Maji XV. 611. seq. In editionibus Antiquitatum G. Fabricii in duos tantum libros distinctis *liber secundus* exhibet *Epitaphia antiqua varia LXXI.* scripta versibus, & *Calendarium vetus Romanum* hætenus ineditum. Sed in editione postrema, qua *liber secundus*, ut dixi, auctus atque in duos dissectus est, in *libro secundo* occurrunt *Epitaphia antiqua* quæ mariti uxoris, parentes liberis, liberi parentibus, altores alumnis, Patroni libertis, liberti Patronis variis posuerunt. *Libro tertio* Heroum & eruditorum tumuli, anathemata, inscriptiones, Epigrammata, *Calendarium vetus Romanum*, *Epitaphia varia*, quæ congeffit & hinc inde illustravit G. Fabricius.

V. SPECIMINA VETERUM SCRIPTURARUM ex codicibus MSS. per varias ætates incredibili industria collegit & tabulis LX. digessit Jo. Mabillonius Vir præstantissimus & non sine ingenti jactura antiquitatis eruditæ ante aliquot menses datus, (a) libro quinto operis eximii de re diplomatica, editi Paris.

(a) Jo. Mabillonius obiit Paris. 27. Dec. 1707. natus in agro Remensi 23. Novemb. 1632. Vide Theodoricum Ruinartum in ejus vita, & Ephemerides Paris. Januar. 1708. p. 196. seq. Ejus opus admirandum de re diplomatica ex auctoris recognitione recusum A. 1709. præmisso A. 1704. supplemento.

Parif. 1681. fol. Adde Eduardi Bernhardi literaturam (a) char-
ta majore patente vulgaram Oxonii Anno 1689. Habes etiam
nonnulla huc spectantia, apud Dan. Papebrochium in Actis San-
ctorum propylæo ad T. 2. (b) Aprilis, & in Claudii Molineti
Historia atque fortuna litterarum Romanarum & variis monu-
mentis antiquis descripta Parif. 1684. Gallice; tum in Georgii
Hicckesii doctissimo & admirandæ industriæ atque ingenii opere,
quod linguarum veterum septentrionalium thesaurum Gramma-
tico Criticum & Archæologicum inscripsit Oxon. 1705. fol.
Mabillonium quidem in assignanda diplomatum antiquitate la-
psum & incertas proposuisse regulas dubiæque fidei Archetypa,
contendit Bartholomæus Germon S. I. in disceptatione de vete-
ribus Regum Francorum diplomatibus & arte discernendi anti-
qua diplomata vera à falsis Parif. 1703. 12. Respondit Ger-
monio, licet præterito adversarii nomine Mabillonius in supplemen-
to librorum de re diplomatica, in quò archetypa in his libris pro-
posita ipsæque regulæ denuo confirmantur, novisque specimini-
bus & argumentis asseruntur & illustrantur. ibid. 1704. fol. Ger-
monii secunda adversus Mabillonium disceptatio lucem vidit Pa-
rif. 1706. 12. Mabillonii causam interim alacriter defenditantibus
triumviris eruditis Justo Fontanini Foro-Julienfi in Vindiciis an-
tiquorum diplomatum Rom. 1705. 4. Theodorico Ruinarto in
Ecclesia Parisiensis vindicata Parif. 1706. 12. & Petro Constant
in Vindiciis MStorum Codicum, ibid. 1706. 8. Denique Ger-
monius novas disceptationes A. 1707. 12. edidit quibus Fonta-
nino & Ruinarto respondere conatur & Dominicio Lazzarino
atque Antonio Gatto, qui editis Epistolis Germonium ut cer-
tissima quæque labefactare constantem perstrinxerunt. Poterunt
etiam consuli quæ adversus γυναικεία diplomatis Lindavienfis ejus-
que ὑπερστροφῆς Vvagnereccium disseruere Heiderus atque Conrin-
gius; Emanuelis vero Schelstrateni librum, quo modum ex for-
ma

Bb 4 ma

(a) Eduardi Bernhardi literaturam illustris Vir Ezech. Spanhemius recudi curavit
(non integram tamen, quod dolendum) in editione Londinensi Operis sui de usu &
præstantia numismatum, Tom. 1. diss. 1. p. 80. 81. & 114. Obiit Ed. Bernhardus
A. 1697. 18. Jan Spanhemius vero A. 1710. ætatis 81.

(b) Dan. Papebrochii S. J. Tomus secundus Act. Sanctorum Aprilis lucem vidit
Antvv. 1671. fol. in cujus propylæo pag. XVI. seq. legitur etiam Alexandri Vvir-
helmii ad Papebrochium Epistola, qui Vvithelmus nonnulla de litterarum latinarum
characteribus antiquis notavit ad Diptychon Leodiense, Leodii 1619. fol.
quemadmodum & Henricus Noris ad Cenotaphia Pisana Vener. 1681. fol. Ab Pape-
brochio erudito viro tradita quædam de dignoscendis antiquis diplomatibus confu-
taverat Mabillonius, ita ut Papebrochius ipse agnosceret, & per litteras gratias age-
ret, quas deinde à Germonio ex eadem S. I. oppugnatus publici juris Mabillonius
fecit.

ma characterum sive latinorum sive græcorum vetustatem scripturæ dignoscendi tradere instituerat, una cum auctore intercedisse, dolendum est. * De illa controversia præter M. Antonium Gattum aliosque à me supra nominatos consulenda Scipionis Marantæ Messanenensis expositulatio in Bartholomæum Germonium pro antiquis diplomatibus & codicibus MSS. Messanæ 1709. 8. Epistolæ item octof. dialogi Gallice editi hoc titulo: *Histoire des contestations sur la Diplomatique avec l'anayse de cet ouvrage, composé par le R. P. Dom Jean Mabillon.* Paris. 1708. 12. Lazzarini Murri toparchæ responsio ad Germonium Romæ A. 1705. edita & illustrissimæ Principi Vallimonturense dicata. Defensio ejusdem à Cajetano Lombardo Philosopho & Medico Neapolitano Venet. 1708. 8. Acta Erud. Tom. 4. suppl. p. 354. Germonii de veteribus hæreticis Ecclesiasticorum Codicum corruptoribus Paris. 1713. 8. & Petri Coustant Benedictini, vindiciæ veterum Codicum ibid. 1715. 8. Plura dabunt Mich. Hertzius in diss. de fide diplomatum, Simon Frid. Hahnus (a) in præfatione ad diploma fundationis Bergensis, differens de artis diplomaticæ instauratoribus, Magd. 1710. 4. Jo. Petrus Ludevig prolegomenis ad tomum primum reliquiarum MSS. atque diplomatum omnium ævi, Hall. 1710. 8. Diploma Lindaviense ut adversus Henricum Wagnereccium Daniel Heiderus & Hermannus Conringius, ita adversus Maximilianum Rasseferum A. 1700. oppugnavit Wilh. Ernestus Tentzelius & A. 1713. Jo. Reinhardus Wegelinus. Vide sis etiam Casp. Sagittarii historiam lacus Bodamici p. 101. seq. Post perditam Schelstrateni de antiquis litterarum Græcarum latinarumque characteribus lucubrationem, interim quod ad Græcas (b) attinet fruimur pulcherrimo Bernhadi Montfauconi opere, quod Palæographiam Græcam inscripsit & Paris. 1708. fol. in lucem edidit: ad cujus calcem subjuncta dissertatio erudita de priscis Græcorum ac Latinorum literis auctorem habet Nobilissimum Virum Johannem Bouhierium, Senatus Divionensis præsidem.

VI. NOTITIA DIGNITATUM utriusque IMPERII Orientalis (c) & Occidentis ultra Honorii Arcadique, quibus inscripta est,

(a) Acta Erud. Tom. 6. supplementi p. 97.

(b) De Græcis litteris confer si placeat scriptores quos laudavi in Bibl. Græcæ lib. 1. cap. 23.

(c) Quæ de 14. Regionibus urbis Romæ notitiæ dignitatum occidentis præmittuntur, paulo diversa sunt à libellis duobus ejusdem argumenti quos habemus auctoribus Sexto Rusto & Publio Victore. His addendæ M. Fabii Calvi Ravennaris XI. V. imagines sive tabulæ ære descriptæ quibus totidem regiones veteris urbis Romæ delineantur, editæ primum Anno 1528. & dicatæ Clementi VII. Pontifici iterumque

valga

est, tempora incerto autore A. C. 426. (a) concinnata primum lucem etsi minus integra adspexit A. 1528. ab *Andrea Alciato* dicata Joannis Pelordæ. Aliquoties deinde recusa est in ejusd. Alciati operibus Basil. 1546. T. 2. & 1582. T. 4. & subiecta libro de Magistratibus. Cum vero Alciatus partem duntaxat vel excerpta edidisset, integram primus protulit *Beatus Rhenanus*, quem securus Antonius Schonhovius est ad calcem Eutropii sui Basil. 1552. 8. *Sigismundus vero Gelenius* cum Iconibus in lignum incisus quibus insignia antiqua provinciarum, dignitatum, legionum &c. exprimuntur, seorsim edidit Basileæ Anno eodem 1552. fol. ap. Froben. Ab eo tempore locupletibus *Guidi Pancirolli* JCrî Patavini commentariis illustrata & collatis duobus MSS. Codicibus plenius restituta prodit una cum iisdem imaginibus sed paulo deformioribus Venetiis A. 1593. Lugd. 1608. & Genæv. 1623. fol. In his recentioribus editionibus accessere etiam Francisci Rhuardesii brevissimæ annotationes & quadruplex index Guil. Mazani: sed & Pancirolli de Magistratibus Municipalibus rebusque bellicis & tam novæ quam veteris Romæ descriptio. Denique *Philippus Labbeus* minutam elegantem & utilissimam hujus notitiæ editionem etsi iconum figuris & commentariis non oneratam, sed in LX. VIII. Sectiones distinctam & indicibus ad usum accommodatissimis auctam edidit Paris. 1651. 12. Voluit etiam corpori Historiæ Byzantinæ aliam luculentam commentariisque & imaginibus pulcherrime

vulgatz Basil. 1556. quas si quis ordine conjungat & connectat, nihil illis exactius & melius veteris Romæ splendorem exhibere affirmat Nicolaus Bergierius libro V. de viis Populi Romæ quo in opere & ipse faciem Urbis insigniter elucidavit. Ceterum Dignitates occidentis illustrant Jâc. Gutherius de officiis Domus Augustæ, Cangius in glossario latino, Jo. à Felden in Jure Publico Justiniano, &c. De dignitatibus & muneribus aulæ CPolitanz videndi Georgius Codinus variorum doctorum hominum animadversionibus illustratus, & idem Cangius in CPoli Christiana atque græco glossario.

(2) Panciroffus à Tacito & Svetonio observat hoc opus, quo opes, præfida, Magistratus, dignitatesque tam civiles quam militares, & provinciæ Imperii Romani continentur, ab Augusto primum cœptum, deinde ab aliis Imperatoribus ad Theodosium usque continuatum & pro ratione temporum immutatum. Æthico à quibusdam adscribi ait Phil. Ferrarius sive Antonius Baudrand in notitia Geographorum Lexico Geographico subiecta p. 357. sed incerta conjectura petita ex eo quod ad Æthicum refertur alius liber Cosmographicus, de quo supra dixi in Mela & Casare. Vide etiam sis Martinum Hankium lib. 1. de Romanarum rerum scriptoribus p. 284. & lib. 2. p. 318. & Jo. Andreæ Bosium in notitia scriptorum Ecclesiasticorum §. 79. p. 85. seq. Stevetchius ad Veget. lib. 2. cap. 18. Docuit me Sextus sive quicunque auctor est Notitiæ Imperii sive libri de dignitatibus tam civilibus quam militaribus. Alciatus vocat *Breviarium Theodosii jun.* Sunt qui *Maiano Scoto* tribuunt quos valde falli ait Vossius p. 58. de Philol. De aliis notitiis provinciarum & Episcopatum dixi nonnulla in libro IV. Bibliothecæ Græcæ cap. 2. §. 19. p. 85. seq. * *Notitia dignitatum* auctor CPolitanus videtur eidem Montfaucono pag. 333. Diarii & alici. Paulo post mortem Honorii scriptam notat Valesius ad Sezomerc. VIII. 256

cherrime ornata subicere, sed fato prohibitus hoc promissum suum non implevit. Interim Jo. Georgius Grævius cum imaginibus illis affabre in æs incisis & Pancirolli commentariis libroque de magistratibus municipalibus & corporibus artificum inseruit tomo septimo thesauri Antiquitatum Romanarum. Hæc porro opuscula vetera notitiæ illi à Labbeo subiecta reperiuntur: *Descriptio urbis Romæ secundum XIV. regiones quæ aliquando desolata nunc gloriosius piissimo Imperio restituta*; incerto quidem auctore sed qui vixisse videtur sub Honorio post annum Christianæ salutis CCCCX. aut sub Valentiniano III. *Descriptio brevis urbis CPol. secundum XIV. regiones*, incerto similiter auctore, quem post Arcadii obitum vixisse par est credere sub Theodosio juniorē. Utrumque opusculum è Codice MS Vindobonensi non paucis locis emendari posse ostendit Petrus Lambecius lib. 2. de Bibl. Cæsarea p. 950. ubi ex eodem ineditam eousque præfationem descriptionis CPoleos in lucem protulit. Confer Caroli du Fresne CPolin Christianam p. 62. & post amplissimam viri hujus doctissimi mæsselæ de rebus & antiquitatibus urbis CPolitanz, amplius etiam spicilegium expecta ab Anselmo Bandurio Monacho Benedicino. *Tractatus (a) de rebus bellicis, de inbibenda largitate, moneta correctione ac nonnullis aliis, cum præfat. ad Clementissimos Principes*, auctore antiquo illo quidem sed ignoto. *Altercatio Hadriani & Epicteti* sæpius a variis edita & novissime à Berckelio cum Enchiridio Epicteti, qui etiam Alcuini responsa ad interrogata Pipini aliaque quæ in Græca Bibliotheca referimus adjecit. *Publii Victoris de regionibus urbis Romæ* liber singularis, Romana anonymi descriptione uberior ex Alexandri Paganini editione A. 1521. pluribus locis castigatus. *Altercatio Hadriani Imp. & Secundi Sophistæ Atheniensis*, qui perperam Plinii Secundi nomine venit, ut supra in Plinio juniore dixi.

VII. INSCRIPTIONES ANTIQUAS varii generis, sacras & profanas, lapidi, marmori, æri incisas immenso studio post Cyriaci Anconitani (b), Joannis Marcanovæ, Andreæ Mantinez, Jo. Jucundi Veronensis, Petri Sabini, Francisci Philippi Pedemontii, Andreæ Alciati, Sebastiani Maccii, Jo. Zarattini Castellinii, & quorum collectiones typis exscriptæ exstant Jacobi Mazochii (c) Rom. 1521. Bartholomæi Amantii & Petri

Appiani

(a) Ex hoc passim profecisse se testatur Godeschalchus Steevchius ad lib. IV. Vegetii.

(b) De hoc & ceteris plerisque videnda clarissimi Viri Petri Burmanni ad novam Græviani Operis inscriptionum editionem prolegomena.

(c) In Appiani, Amantii, Mazochii & Cyriaci collectionibus non pauca emissa, & subleæ fidei esse notat Antonius Augustinus in dialogis de numis, qui Hispanicè

Appiani Ingolst. 1534. Martini Smetii (a) & Justi Lipsii Lugd. Bat. 1588. egregios labores Aldique Manutii junioris (in Ortophographia A. 1579. 1591. edita) Onuphrii Panvinii, (in fastis & Comment. de Rep. Rom. de triumpho, ludis Circensibus &c. Venet. 1557. 1558. 1571. &c. Huberti Goltzii (b) (in thesauro rei antiquariæ A. 1580. & fastis magistratuum A. 1566.) Fulvii Ursini (c) in elogiis illustrium viror. Anno 1570. & in comment. de Legibus & senatus consultis Rom. 1583. & in aliis scriptis) & Joannis Jacobi Boissardi (in topographia (d) & antiquitatibus Romæ, Anno 1597.) aliorumque præclarorum Virorum industriam collegit & supposititia separatim in calce voluminis exhibuit *Ianus Gruterus*, auspiciis (e) *Iosephi Scaligeri* & *Marci Velsperi*. Prodiit opus immortale ex Commeliniana officina quinquennio post Hieron. Commelini mortem Anno 1603. fol. & superiore Anno 1707. splendide recusum est Amstelodami sumptu Francisci Halma, adjunctis *Marquardi Gudii* (f) qui itinere per totam fere Europam suscepto, aliquot milienis

primum deinde interpretæ Andrea Schotto latine editi sunt, dialogo XI. * Infinites etiam in thesauro Gruteriano latere carbones notat Jo. Harduinus, quem si placet vide pag. 501. Opp. selectorum. Appianum & Amantium confictas à Francisco Columna (in hypnerotomachia sive somnio Poliphili lib. 1. cap. 19.) non dubitasse inscriptionibus suis inserere, notatur in notis ad Menagiana Tom. 4. pag. 263.

(a) Smetii opus quomodo in Lipsii manus pervenerit, dicit ipse Centur. 1. Epist. 24. Hujus editionem respicit Vulcanius quando in dedicatione libri 2. Constantini Porphyrogeniti de themaribus Janum Doufam, Paulum Buisium & Abrahamum ab Alminda Academiæ Leidensis Curatores celebrans de libro antiquarum per universam Europam inscriptionum, quem vos ara vestro, inquit, in usum publicum edendum curastis. Eximium certe opus, si quod unquam ex typographicis prelis prodit.

(b) Smetii laboribus tanquam suis usum Heb. Goltzius arguit Justus Ryquius p. 235. de Capitolino: *Vita concepta qua in thesauro Laurinorum fratrum Alberto Goltzio adscripta, & uberimo Jani Gruteri Romanar. inscriptionum opere leguntur*, Tum Hadrianus Damman Gandavensis hoc Epigrammate:

Sed neque te Goltzi docuit qua Smetius olim

Priva reliquisset vidua, tua dicore cunctis

Venderetque. Os hominis! postliminione putasset

Vindicias percerens manus & posthuma prelis.

(c) Fulvium Ursinum fictitias Inscriptiones non paucas & male descriptas edidisse notat Reinesius, quem si placet vide pag. 457. Epistolæ, ad Rupertum & 478. 490.

(d) De hoc opere confer, si placet, Observationes selectas Halenses parte IV. p. 10. seq.

(e) Vide Iosephi Scaligeri Epist. 405. seq. & Bælium in Lexico, ubi de Grutero disserit, nota E.

(f) Dolendum est multas præclaras Marqu. Gudii observationes in autographo ejus (quod in hac urbe evolvi & hodie servat Biblioth. Guelpherbytana) obvias, nescio quam ob causam in Amstelodamensi Inscriptionum Gruteri editione desiderari. Earum specimina luculenta ex apographo Nobilissimi D. Michaelis, Medici Glunckila.

lenis locis illud ad lapides ipsos castigavit, & *I. Georgii Grævi* observationibus, *Eduardique Holstbeni* à quo indices etiam locupletati sunt, castigationum spicilegio è scriptis virorum doctorum & Clarissimi Amelovenii & Massoni symbolis collecto, tum iconibus per quam elegenter ære descriptis & è Boissardi antiquitatum opere selectis. Gruterum secutus est præter alios *Thomas Reinesius*, (a) qui præteritas Grutero inscriptiones ex Octavii Rosii sive Rubei memoriis Brixianis A. 1616; editis, variis scriptis Laur. Pignorii, & Georgii Gualteri Inscriptionibus antiquis Messanæ 1624. 4. aliisque insigni volumine congestis & commentariis illustravit. Prodiit quinto decimo post ejus obitum anno 1682. fol. Lipsiæ ex officina Jo. Frid. Gleditschii, qui utinam quoque Eponymologicon quod Reinesius inscriptionum operi velut indicem & omnis antiquitatis promum. condum subjecerat, ex eadem officina sua prodire patiatur. Vide de illo inedito Eponymologico Acta erudit. 82. p. 91. seqq. Ab eo tempore varii eruditi idem saxum volverunt & non paucas hætenus ineditas inscriptiones in lucem produxerunt, vel ediderunt emendatas illustraruntque, ut Octavius Falconerius in inscriptionibus Athleticis Rom. 1668. 4. Sertorius Ursatus in monumentis Patavinis 1652. fol. & in marmoribus eruditis Patav. 1688. 4. Fortunatus Vinaccius in audario ad Octavii Rubei memorias Brixianas A. 1693. 4. Henricus Norisius in diss. Hypatica, Cenotaphiisque Pisani Venet. 1681. fol. & aliis scriptis; Carolus Cæsar Malvasia in marmoribus Felsineis Bonon. 1690. 4. Josephus Malatesta Garussius in lucerna Lapidaria, Arimini 1691. 4. Philippus à Turre in monumentis veteris Antii Rom 1699. 4. Petrus Lambecius de Bibl. Vindob. libro 2. p. 637. seq. 657. seq. 666. 668. 678. 687. &c. Jac. Salomonius in inscriptionibus Patavinis 1701. 4. Bernardus de Montfaucon in Diario Italico Paris. 1702. 4. *Jacobus* præcipue *Sponius*, Medicus doctissimus Lugdunensis in libro quem inscripsit *Recherches courieuses de l'An-*

ekstadiensis excerptis & in Actis Eruditorum Tomo V. Supplementi pag. 4. --- 37. edendas Lipsiam transmisit amicus noster Christophorus Voltreck. Pluribus etiam Amstelodamensem quam Gruterianam editionem scætere sphæmaticis typographicis, notatur in memoriis literariis Trevolensis A. 1709. Julio pag. 1262.

(a) Plurimæ inscriptiones à Reinesio collectæ occurrunt etiam in ejus Epistolis ad Casp. Hofmannum & Christoph. Adamum Rupertum, Lips. 1660. 4. Vide & Barthii Adversaria lib. 52. c. 1. * *Petri Leonis de Castello* opus de Epitaphiis antiquis (nescio an editum) memorat Flaminio Vacca apud Bernhardum de Montfaucon pag. 119. *Diarii Italici, De Pompeii Lari* Inscriptionibus antiquis urbis Romæ, Giorgiale de' letterati d' Italia Tom. XXII. pag. 398. & 392. Antiqua collectio veterum Inscriptionum Romanarum nescio quo auctore vulgata in Jo. Mabiljonii *Analectis* Tom. IV. Pag. 483. ad 505.

P' Antiquite Lugd. 1683. 4. tum in itinere suo in quo Græcæ multæ inscriptiones referuntur & in aris ignotorum Deorum , atque in eruditissimo opere cujus titulus est *Miscellanea eruditæ antiquitatis*, Lugd. 1685. fol. Idem Sponius ineditas laudat collectiones *Marulli Spalatensis* & *Nicolai Fabricii Peireskii*, quæ iisdem tenebris sepultæ jacent, quibus dolendum est *Caroli Patini* (a) *Iob. Baptistæ Donii* (b) & auctarium *Gruteri* ipsius, tum *Bernardi Trivisani* (c) *Henrici Cbristiani Henninii* (d) & *Marquardi* denique *Gudii* (e) magno studio congestam & jam pridem ab illustri Ezech. Spanhemio pag. 83. de usu numismatum laudatam amplissimam syllogen publica lince hætenus prohiberi. *Raph. Fabretti* nova inscriptionum ultra termille collectio quam sperare jusserrat Jo. Mabillonius in libro de studiis Monasticis p. 380. prodiit in decem divisa classes & erudito commentario illustrata Romæ 1699. f. * His adde de Patavinis inscriptionibus Bernardinum Scardeonium Basil. 1560. fol. Jac. Philippum Thomasinum Patav. 1649. 1654. 4. Adde & Jo. Baptistam Ferretum in Musis lapidariis antiquorum Veronæ 1672 fol. Jo. Christophorum Zanchium in calce libri III. de Orobiorum sive Cenomanorum in Italia origine Tom. 1. Italix illustratæ pag. 180. seq. Jo. Lucium in Inscriptionibus Dalmaticis &c.

A. 1691. 8. Londini *Gul. Fleetwood.* in studioforum gratiam Syllogen inscriptionum antiquarum cum notis quibusdam edidit quæ

(a) Georgius Hieron. Vvellschius Epistola ad Octavianum Langenmantelium testatur Carolum Patinum Patavio sibi significasse, quod opus inscriptionum Gruterianum millenis multis adaugere & rejectis supposititiis emendare instituisset inter quæ etiam Augustana nonnulla &c. Augustanæ inscriptiones veteres leguntur in Operibus M. Velferi.

(b) In notitiis litterariis & Historicis de Viris illustribus Academiæ Florentinæ parte 1. p. 340. inter Donii inedita memoratur ~~variorum~~ inscriptionum amplius sex millenarum Grutero intactarum cum inscriptionum barbaricarum peregrinarumque appendice Hugo Grotius Epist. 132. A. 1638. 21. Jul. *Audo virum quem merito suo semper feci maximi Gruterum ad ingens illud opus quo res secula sibi obligavit, Inscriptionum dico, aliquod post illam præclarissimam editionem collegisse auctarium. Est autem Roma vir eruditus Italus Donis nomine, mihi notus, qui iidem paralipomena collegit in speciem justî voluminis. Ut autem ego existimo multum refert studioforum, primum ne eandem bis prodeant, deinde ne discerpantur qua ejusdem sunt generis.*

(c) Vide Acta Eruditor. Lips. A. 1704. p. 239.

[d] Vide Ephemerides litterarias Berolinenses Anno 1698. pag. 96.

(e) Ineditas aliquot inscriptiones è syntagmate Gudiano affert Grævius præf. ad Tomum undecimum thesauri antiquitatum, editionem ejus molitus, quam proxime ut speramus eruditus in Belgio Viris qui Gruteri opus tam belle expolivere, debemus. De methodo & forma operis Gudiani videnda Frid. Brummeri Epistola ad Reinesium scripta A. 1666. 15. Octobr. ap. Tentzelium dialog. mensuris Germanice editis A. 1697. p. 836.

quæ ex Grutero, Reinesio, Sponio (a) &c. Ethnicas singulares & rariores, Christianas vero quæ hætenus innotuere omnes exhibere se proficitur, quod utrumque promissum non est ita strikte intelligendum, ut non multa eum effugerint vel omissa ab eo fuerint. Optandum erat etiam illum loca unde singulas deprompsisset annotasse, indicesque subjecisse. Nihilominus ita quoque non inutilem operam præstitit tironibus, quibus vasta illa opera evolvere vel non licet vel non vacat. * *Job. Bernbardus Bertram* Cancellarii Altenburgensis filius eo ipso vel proximo anno præmatura morte extinctus Jenæ A. 1634. sub præsidio B. Jo. Mich. Dilherri dissertationem defendit, cui titulus: *Examen Inscriptionum antiquarum, nobiliorum obscuriorumque*. Exstat in Dilherri dissp. Theologico Philologicis junctim editis Norimb. 1652. 4. Tom. 1. p. 52. ad 71. Illa pleraque fuerunt ex subministratione Thomæ Reinesii, qui eo tempore Po-liater erat Altenburgensis, & laudato Cancellario per familiaris, cujus quædam carmina exstant sub nomine *Didymi Catharini*. Hæc Jac. Thomæsius in Burch. Gothelf Struvii fasciculo VII. Astor. Litterar. & MSS. erutorum pag. 5: Reinesium a Petro Servio, qui Roma ei inscriptiones transmisit, plus una vice deceptum notat ex Fabretti ore Schurzschischius Tom. 2. Epist. arcan. 69. pag. 101. Reinesii Eponymologicum Criticum speraramus editum iri Thoma Frischio curante recensitum & locupletatum a Cl. Viro Christiano Schœtgenio.

De *Ostavii Boldonii* Epigraphicis sive elogiis & Inscriptionibus, Augustæ Perusiæ 1660. fol. editis vide Reinesii Inscriptiones pag. 826. *Jacobi Sirmondi* explanatio Inscriptionis antiquissimæ, qua Lucii Scipionis, Barbati F. elogium continetur, exstat Tom. IV. Operum Sirmondi. Mentio ejus inscriptionis apud Gassendum in vita Peirescii ad A. 1616. Eandem illustravit *Hieron. Alexander*. De veteri Inscriptione Narbonnæ nuper reperta vide *Ephemerides literarias* Paris. A. 1716: p. 325. *Nic. Garzæ* de Londogno Hispani & Bilb. Contarenæ præfeti annotationes ad antiquiss. inscriptionem nuper in Gallia Cisalpina repertam, insertæ A. 1696: museo Minervæ Venetæ Tom. 1. pag. 129. 136. *Hieron. Baruffaldi* Ferrariensis expositio antiquæ inscriptionis A. 1696. apud Ferrarienses repertæ id. pag. 369. 381. De Pyrrhi Ligorii inedita suppellectile Inscriptionum veterum hæc Joh. Har-duinus p. 591. Operum Select. *Inscriptionum hujusmodi immensam* supel-

(a) Burchardus Gothelf Struvius V. C. in Bibliotheca scriptorum Antiquitatum Rom. p. 32. observat Fleetwoodum & Joh. Baptistæ Ferreti Musis lapidariis Veronæ 1672. fol. editis supposititias quasdam inscriptiones sibi passum fuisse obrudi.

supellestem quadraginta amplius digestam voluminibus olim collegit Pyrrhus Ligorius, quæ Romæ exstare dicitur in Bibliotheca Barberina & Farnesiana. Quæ in vasta mole atque congerie Spanhemius vir eruditus conficitur pag. 141. plura esse aut dubiæ fidei, aut confessæ novitatis. Marquardi Gudii collectionem Inscriptionum Veterum excudi Leovvardiæ, jam A. 1716. traditum in Tomo 24. Diarii Veneti eruditorum Italiz p. 387.

VIII. NUMORUM VETERUM plenissimam atque ut ipse testatus est, 25000. collectionem expectavimus a Viro Cl. Andrea Morello, qui cum Ezechiele Spanhemio, Joh. Petro Bellorio, Joh. Valente, Joh. Harduino, Laur. Begero &c. principatum tenebat memoria nostra in jucundissimo isto & utilissimo genere literarum. Sed parem futurum laudatissimis conatibus, inopina corripens (a) Apoplexia, subtraxit. Ceterum scripta rem numariam Romanam illustrantia quæ cum a pridem defunctum a superstitionibus hodie viris doctis edita sunt, recensere singularis libri fuerit, & cuilibet integrum est eorum nomina petere è Bibliotheca numaria Philippi Labbei, è Caroli Patini introductione in numismata, Rudolphi Capelli numophylacio Luderiano, Burchardi Gothelfi Struvii Bibliotheca numismatum antiquorum & similibus scriptis. * De antiquis *numismatibus* Romanorum, sicut Græcorum quoque, scriptores qui extant quam plurimi & eruditissimi, accurate recensuit in Bibliotheca numaria V. C. Anselmus Bandurius præfatus hodie Bibliothecæ Medicæ, ad calcem operis pulcherrimi quo numismata Imperatorum Romanorum a Trajano Decio ad Palzologos Augustos singulari studio persequitur Paris. 1718. fol. Eam Bibliothecam in studioforum usus separatim recusam dedi nuper cum notulis meis auctario & indicibus Hamb. 1719. 4.

IX. GEMMAS ANTIQUITUS SCULPTAS collegere & interpretati sunt Petrus Stephanonius Vicentinus, Lud. Chadrucus, Joannes de Laet, Joannes Chiffletius, Leonh. Augustinus, Fortunius Licetus, Jo. Petrus Bellorius, Michael Angelus Causeus (de la Chaussée) Hubertus Goltzius, Abraham Gorlaeus, Jacobus Gronovius, & Laur. Begerus. * His addendi Æneas Vicius, & illustres Viri Jacobus de Wilde (b) Dominicus Rossi, & Paulus Alexander Maffeus, (c) Antoniusque Capellus (d) quibus nuper accessere præter Bernhardum de Montfaucon

(a) Arnstadii A. 1703. die 10. Aprilis.

(b) Acta Erud. 1704. pag. 196.

(c) Acta Erud. Tom. 4. supplem. pag. 301. & Ao. 1713. pag. 199.

(d) Prodomus iconicus sculpsit gemmarum Basilidiani, amuletici, atque sarmatiani generis, de museo Antonii Capelli Senatoris Veneti. Venet. 1703.

faucon in Antiquitate iconibus illustrata Tomo præcipue secundo pag. 353. seq. Jo. Martinus ab Ebermayer & Jo. Jacobus Bajerus. (a)

X. EX LIBRIS PONTIFICUM LINTEIS *excerpta* allegat If. Vossius ad Catullum. Pro Reliquiis *ex tabulis marmoreis actorum* (b) *urbis diurnorum* habet Reinesius & Dodvvelus, qui ex apographo Vossiano edidit & notis suis uberioribus illustratos prælectionibus Cambdenianis subjecit, non illa tantum exhibens, quæ Pighius, Reinesius & in altera Svetonis editione Cl. Grævius vulgaverant, sed alteram quoque partem hætenus ineditam. Dodvvelli prælectiones Cambdenianæ lucem adspexere Oxon. 1692. 8. * *Acta diurna & factos*, horumque apographos libros linteos & *Annales* maximos inter se confundi a præstantissimo Dodvvello, probe notavit Clariss. Burmannus. *Annales* a diurnis actis perspicue distinguit Tacitus XIII. 31. *Fasti* sola nomina Magistratum, *Annales* etiam res gestas majoris momenti, *diurna* res leviores ac quotidianas insuper complectebantur. *Linteos libros* Magistratum (ex publicis tabulis eburneis Magistratum) descriptos ab Annalibus Pontificum distinguit Livius IV. 7. & 20. Idem in æde Monetæ servatos, atque a Q. Tubero & Licinio Macro subinde laudatos testatur. Meminit iterum IV. 13. Alius est de quo X. 38. *Ibi ex libro vetere linteo lecto sacrificatum*. Linteï libri in quibus *Acta* imperatorum consignata erant, memorantur in Vopisci Aureliano c. 1. & 8. De *fragmentis* quæ velut *ex libris linteis Pontificum* magni faciunt viri docti, ita scribit Marcus Velleius Epist. 50. ad Camerarium pag. 840. *Rittershusii* iudicium de linteis Pontificum libris *expectabimus*. Ego plane tecum sentio, hæc fragmenta neque coloris neque succi esse pro ætate, quam affectant. Adde pag. 851. Pighius quædam illorum vulgaverat in Annalibus, & Reinesius pag. 340. Inscript. Ex Actis Senatus A. U. C. 585. specimen apud Grævium notis in Suetonii Cæsarem p. 778. seq.

Qualia fuerint diptycha eburnea veterum Consularia, quibus Consulium nomina aureis inscripta litteris ferebantur, cum eorum iconibus, jucunde spectare licet in expressis ære illorum reliquiis per viros doctos publicatis. Vide diptychon *Compendiense* apud Sirmondum ad Sidonium VIII. Epist. 6. Tom. 1. Opp. pag. 1065. Mabillonium Tom. 3. *Annal. Benedictin.* pag. 202. & in Anselmi

(a) *Acta Erud.* 1720. p. 289.

(b) De hisce actis vide Lipsium ad Taciti lib. V. *Annal.* Fuere & *Acta Senatus*, *Acta Caesarum*, *Acta publica populi Romani* &c. de quibus idem Lipsius & Dodvvelus prælect. Cambden. p. 39. seq. *Acta belli* & *brevia* sive *breviaria* de quibus Stegvæchius ad Veget. lib. 2. c. 19.

selmi Bandurii Imperio Orientali pag. 491. Diptychon *Leodienſe* ex Conſulari factum Episcopale, quod ſingulari ſcripto erudice illuſtravit Alex. Vvithelmus S. I. Leodii 1659. fol. Idem Vir doctus Compendienſe etiã ex Sirmondo, & tertium præterea *Bituricenſe* exhibet, quod paullo aliter quam à Vvithelmio expreſſum habes quoque in libro Gallice vulgato Paris. 1717. 4 *Vo yage litteraire de deux religieux Benediſtins* (a) pag. 25. & inceleberr. Montſauconi Antiquitate illuſtrata ex veteribus monumentis Tom. III. tabula 53. Quartum *Regium* dedit Cangius de inferioris ævi numiſmaticibus p. 3. Quintum *Divionenſe* Baudelotus de Dairval libro Gallice edito de itineribus cum fruſtu inſtituendis Tom. I. pag. 366. Sextum Diptychon Boethii Conſulis quod *Brixie* à Julio Barbifono Patre Congregat. ſacri Oratorii aſſervatur, illuſtrat Philippus Bonarota in Diario Veneto Eruditorum Italix Tom. XXVIII. pag. 39. Idem pag. 1. ſeq. videndus de aliis tribus diptychis *Florentinis*.

De diptychis Eccleſiaſticis plura notaverat Joannes Ciampinus libro de ſacris profaniſque diptychis, adhuc inedito, cujus meminit Jo. Maria Creſcimbenius in vitis Arcadum illuſtrium Tom. 2. pag. 222. Vide interim Jo. Bonam libro 2. rerum liturgicarum c. 12. H. Dodvellum diſſ. quinta Cyprianica, Pompejum Sarnelli in antiqua baſilicographia cap. 26. Heribertum Roſſveidum onomaſtico ad vitas Patrum pag. 773. Montſauconi palæographiam pag. 34. Salmaſium ad Spartian. pag. 16. & ad Solinum pag. 629. Mich. Hertzi diſſertationes quatuor de diptychis A. 1680. 1682. 1683. 1685. Hieronymum de la Higuera in diptycho Toletano, Euſebium Renaudotum Tom. I. collectionis liturgiarum Orientalium pag. 254. ſeq. & Leonem Allatium III: 15. de conſenſu utriuſque Eccleſiæ p. 1184. ſeq. qui triplex genus diptychorum in Eccleſia Græca à ſe obſervatum memorat, (1) Episcoporum, quale etiã in Eccleſiis Occidentaliſus obtinuit, ut patet vel ex Diptycho Episcoporum Eccleſiæ Arelatenſis apud Mabillonium Tom. 3. Analeſt. pag. 432. (2) virorum bene merentium vel dignitate conſpicuorum. (3) eorum qui in fide obdormierunt. His accedit (4) Baptizandorum ſuſceptorumque id. pag. 1186. ex Pachymere in Dionyſii cap. 2. de Eccleſiaſtica hierarchia. Adde D. Jo. Andræ Schmiſſii diſſ. de diptychis veterum Jen. 1694. Jac. Frid. Reimanni ideam ſyſtematis antiquitatis literariæ p. 360. ſeq. &c.

Tom. II.

(a) Edmundi Martene & Urſini Durandi.

Cc

CAPUT

CAPUT VI

DE AUCTORIBUS Latinæ Linguæ à Dionys. Gothofredo editis.

AUCTORES LATINÆ LINGUÆ in unum redacti corpus, adjectis notis Dionysii Gothofredi, Genev. 1595. 1602. 1622. 4.

1. *M. Terentii Varronis* quæcunque supersunt ex libris XXIV. de lingua latina. Ea pridem collegerat Marcus Vertranus Maurus cumque notis suis & Varronis ita ediderat Lugd. 1563. 8. De Antonii Augustini emendationibus, Jos. Scaligeri conjectaneis & Adr. Turnebi notis ad hos libros dixi supra lib. 1. cum de Varrone agerem. Etiam à Casp. Sciooppio recensiti prodire Ingolstadii A. 1605. 8. ut omittam editiones in opere Perotti, quod cornu copiz inscribitur, Florentinam item & Basileensem cum castigationibus Mich. Bentini & Pseudo-Catonis Originum libro, 1536. 8. Codicem Varronis MS. Vossianum laudat J. Frid. Gronovius lib. 1. observationum pag. 12. & alibi.

2. *M. Verrii Flacci* (a), sub Aug. Imperatore Grammatici celeberrimi fragmenta.

3. *Sexti Pompeji* (b) *Festus*, qui sub Christianis Imperatoribus, ut par est credere, floruit, Verrique Flacci libros (c) contraxit, certe scripsit post Martialem quem allegat in *Vespas*. Nam argumentum quo Vossius probare conatur Festum iis temporibus scripsisse quibus sacra crux in honore habita est, quia nempe

in voce

(a) De Verrio Sveton. c. 17. de Grammaticis. Scripserat varia, ut libros rerum memoria dignarum, de obscuris Catonis, Saturnum, Epistolas, carmina &c. Denique de verborum significatione opus quod Festus in Epitomen redegit. De fastis ejus dictum capite superiore §. 1.

(b) Sextus Pompejus Festus à Paulo Diacono, Pompejus Festus bis, semel Julius Festus à Macrobio appellatur lib. 3. Saturnal. Festum Pompejum laudat quoque Charisius lib. 2. p. 196. Festi Posthumi ut equalis sui meminit Gellius lib. 19. c. 13. Noct. Attic. Confer Barthii Adversar. II. 3.

(c) Festus in profanum, postquam Verrii sententiam memorasset, cujus opinionem, inquit, neque in hoc neque in aliis exemplaribus refutare minime necesse est, cum propositum habeam ex tanto librorum ejus numero intermedia jam & sequela verba atque ipso sæpe consensu nullius usus, aut auctoritatis, præterire, & reliqua quam brevissima redigere in libros admodum paucos, ea autem à quibus dissentis & aperte & breviter ut sciera scripta in his libris meis inveniantur qui inscribuntur *PRÆCORVM VERBORUM CUM EXEMPLIS*. Quod opus Festi diversum fuisse notat Scaliger & A. Dacertius (contra Antonii Augustini sententiam) ab eo cujus reliquias habemus & quod de verborum significatione inscriptum fuisse à Macrobio constat. Adde Festum ipsum in *Tatium*. Ceterum in præsentis quoque Verrii à Festo passim reprehenditur.

in voce supparus, at nunc supparos, inquit, appellamus vela li-
nea in crucem expansa &c. non adeo certum esse videtur, quo-
niam labari usus etiam sub Imp. Ethnicis fuit, vide Lambec.
III. pag. 378. & Tertullianus ipse cujus locum profert ad Festi
verba Dacerius, sub Ethnico Imp. scripsit. * Mentio Festi apud
Theodulphum Aurelianensem lib. IV. carminum v. 17.

Et modo Pompejum, modo te Donate legebam.

Festi loca quædam emendat Jo. Meursius p. 103. seq. Critici Ar-
nobiani, & Piccartus in periculis Criticis. Lipsæ in Biblioth.
Amplissimi Senatus exstat MS. *Pompeji Festi de interpretatione lin-
guæ latinæ*; & in extremo: *Finis Pompeji Festi quem Pomponius cor-
rexit*. Codex non antiquus & parum distincte exaratus, tamen
continet quædam quæ in editis frustra quæras, ut monet au-
ctor Ephemeridum literariorum Lipsienſium A. 1710. pag. 1014.
Paulum non raro verba Festi interpolata ad ævi sui consuetu-
dinem traxisse observat Goldastus in notis ad Eginhardum de vi-
ta Caroli M. pag. 173. ubi laudato Pauli Stephani Codice probo &
antiquo id in notis ad Festum demonstraturum se promissit. Vide
& quæ monet Joannes Seldenus curis secundis ad sectionem 3.
de decimis, ad calcem Jo. Clerici in Pentateuchum pag. 638. &
D. Jo. Diekmannus in Specimen notarum ad glossarium latino-
theoticum Rabani Mauri p. 58. seq. Sibrandus Siccama apud
Struvium fascic. VI. pag. 18. *In Festum quoque quædam meditat-
sum, sed de perfectione despero, nisi me latior otii & quietis aura
afflaverit*. Prodiit Festus Venetiis 1472. fol. per Nicolaum Jensen
Gallicum, quæ editio fuit in Bibl. Joanni Mori, Episcopi Elien-
sis: atque iterum ibidem 1474. fol. impensis Joannis de Colonia
& Joannis Manthem de Gherrezem. Hinc Parmæ 1480. fol. &
Brixie 1483. fol. per Boninum de Boninis de Ragusia, atque
eodem anno Venetiis fol. per Octavianum Scotum Modoetien-
sem, cum Nonio & Varrone de lingua Latina, quæ editio est
apud me.

In Catalogo Bibliothecæ Barberinæ perperam traditur Festum
cum notis Vulcanii legi in ejus thesauro utriusque linguæ edi-
to Lugd. Bat. 1600. fol. nam in illo tantum pag. 754-758. in-
ter alia Grammaticorum scripta breve legitur excerptum è Fe-
sto de verborum differentiis. Hujus inquam Festi *Fragmenta a Ful-
vio Ursino edita & schedæ à Pomponio Læto relicte*. Ejusdem li-
brorum XX. (a) de Verborum Veterum significatione reliquæ cum Pa-

Cc 2 *uli Dia-*

(a) Divisionem quæ in vulgatis libris occurrit, quæ singuli libri singulas con-
tinent litteras, Aldi esse non Festi notavit Dacerius in præf. Quæ vero Macrobius è
libro tertio decimo Julii Festi profert III. 1. Saturnal. ea hodie leguntur in libro Festi
duodecimo divisionis Aldinæ.

uli Diaconi ex iisdem Epitoma conjunctæ & in unum corpus digestæ ab Aldo Manutio, Achille Maseo, & denique ab Antonio Augustino, præmissa etiam *Pauli Epistola ad Carolum M. Imp.* Illa Pauli epitoma primum sæpius prodierat, tum alibi, tum ad calcem Cornucopiæ Nicolai Perotti. Melior, ordinatio, & locupletior Antonii Augustini Episcopi Ilerdensis editio cum animadversionibus prodiit Venetiis 1560. 8. in qua ea quæ Pauli sunt & quæ Festi, posita in margine nota distinguuntur, & Verrii Flacci fragmenta præmittuntur. Hanc Augustinianam editionem repeti jussit & castigat. doctissimis illustravit Jos. Scaliger (a) Paris. 1575. 8. subjectis etiam seorsim notis, quæ in Veneta editione antea prodierant. Ab eo tempore Fulvius Ursinus Fragmenta ipsa Festi, qualia Manilius Rallus & Pomponius Lætus habuerant & à Rallo acceperat Politianus (vid. c. 73. Misc.) à Pomponio Læto Jo. Baptista Pius (vide anuot. posterior. c. 16.) ex Farnesii Cardinalis Bibliotheca publicavit & cum notis suis edidit Rom. 1581. 8. (b) Scaligeri & Ursini editiones junxerunt & utriusque notas adjecerunt Heidelbergenses 1583. 8. Denique luculentam emendatam & elegantem Festi editionem debemus Andreæ Dacerio, qui in usum Delphini illustratum edidit Paris. 1681. 4. De prioribus autem hoc fert judicium: *Panca eorum præstitit Antonius Augustinus quæ præstare potuisset. In multis divinius Scaliger: sed dum ingenio suo nimium indulget, sæpe nubes captat & nil minus quam Festum interpretatur. Fulvius Ursinus reliquis felicior, utiliorem operam navavit, sed sic etiam Festum non tam emendatum quam emendandum & emendari facilem tradidit. Dacerii editio recusa curante Jo. Clerico V. C. Amst. apud Huguetanos 1699. 4. adjectis notis integris quæ singulis paginis subternuntur Josephi Scaligeri, Fulvii Ursini & Antonii Augustini, una cum fragmentis & schedis atque indice novo. Codicem vetustum Festi habere se testatus est Polydorus Virgilius in sylloge proverbiorum.*

Index

(a) Non Julius Cæsar Scaliger, ut sogas in quæstis Oratoris Bohuslai Balbinii p. 119.

(b) Yvo Villiomarus sive Josephus Scaliger in locos controversos Roberti Fitti p. 7. *Annon Sex. Pompejus Festus indignis modis acceptus esse visus est, quod ab homine Gallo illustratus magno studiorum favore exceptus est. Itaque Roma editus cum iisdem castigationibus alius nunc esse censetur propterea quod prioris editoris nomen dissimulatum est, quanquam eadem plane editio est paucis admodum usque leviter immutata, ita tamen ut tam levi mutatione non argui latere possit industria prioris editoris &c.*

Index auctorum Omnium qui à Festo citantur, item carminum, fœderum, legum & aliorum monumentorum.

Prior numerus paginam editionis Dacerianæ; posterior pagina versum indicat.

- Ælius**, 113. 4, 240, 9, 241. 5.
291, 7. 376. 14. 430. 7. 512.
13. 585, 7.
- Ælius** in duodecimo significationum verborum, 572. 7.
- Ælius** in explanatione carminum Saliarum, 245. 6.
- Ælius Gallus**, 251, 7, 272, 8. 277.
11. 284, 1, 311. 9, 337, 16, 342, 17.
358, 8. 399, 3. 425, 433, 9. 436.
3. 453, 17, 467, 17. 500. 4. 512.
9, 528, 4, 496, 19. Idem libro primo significationum quæ ad jus pertinent, 359, 15. Idem libri II. significationum verborum quæ ad jus pertinent 475, 6. 574. 9.
- Ælius Stilo**, 223. 4. 246. 3. 265.
11. 271. 1. 261. 13. 312. 18. 341.
4. 357. 9. 470. 17. 473. 16. 479.
1. 517. 6. 540. 6. 560. 7. 572.
8. 592. 6.
- Afranius**, 38. 10. 93. 7. 255. 4.
295. 18. 465. 8. 513. 14. 527. 8.
549. 2. 560. 9. 570. 9, 575. 5.
582. 3. Idem in Abducta, 497.
10. In Brundisina, 472. 6. in Consobrinis, 564. 15. in Emancipato, 437. 8. in Epistula, 412. 1. 420. 13. 542. 8. in Ida, 343. 13. in Materteris, 160. 2. in Privigno, 381. 7. 505. 12. in prodiro, 438. 1. in promio, 565. 12. in repudiato, 441. 2. 505. 3. in simulante, 289. 6. in suspecta, 289. 4. in virgine, 245. 3. 547. 9. 579. 9. in ... 438. 1.
- Tom. II.*
- Agathocles** Cyzicenarum rerum conscriptor, 455. 1. 7.
- Alcimus**, 454. 4.
- Alsius** libro primo belli Carthaginiensis, 218. 14.
- Annius**, 575. 2.
- T. Annius Luscus** in ea quam dixit adversus Tib. Gracchum, 483. 20.
- Antigonus**, Italicæ historiæ scriptor, 454. 6.
- Antistius Labeo**, 246. 19. 305. 5. 333. 17. 355. 14. 361. 6. 394. 15. 438. 8. 9. 491. 11. 492. 16. 499. 4. 532. 8. Idem in libro de officio Auguris, 438. 9. in libro juris Pontificii, 536. 15. in Commentario juris Pontificii, 269. 19. 388. 3. Idem libro IX. de iure Pontificali, 377. 6. Idem libro X. Commentarii Juris Pontificii, 377. 16. Idem lib. XI. de iure Pontificio, 391. 1. Idem in Commentario XV. Juris Pontificii, 512. 4.
- Anronius Cniphos**, 421. 9.
- Apollodorus** in Euxenide, 454. 3.
- Apollonius**, 275. 15.
- Appius Claudius**, 315. 21.
- Appius pulcher**, 438. 6. 517. 2. Idem in libro auguralis disciplinæ, 516. 2.
- Appii** sententiæ, 533. 20.
- Arctarchus** interpretes Homeri, 275. 13.
- Aristophanes** Grammaticus 238. 15.
- Cc 3** **Arrius**,

- Arrius**, 575. 1.
Artorius, 376: 15. 565: 11. 573. 4.
Asinius Capito, 224. 1.
Atejus Capito, 238: 14. 237: 7. 356: 9. 386: 6. 447: 14. 525: 19.
 Idem in libro VI. Pontificali, 250. 1.
Atejus Philologus, 265: 10. 291: 11. 531. 7. 579: 4. 583. 5. Idem in Collectaneis, 312. 7. Et si ibi *Atilius* non *Atejus* vocatur. Idem in libro Glossæmarum, 301. 18.
Atellani antiqui, 490. 8.
Atta in . . . 393. 13.
Attius qui & Accius, 250: 1. 406: 7. 441: 15. 443: 22. 519: 13. 559: 17. 585: 12. Idem in Amphitrione, 319: 9. 428. 3. 500: 21. in Andromacha, 546. 6. in Bacchis, 318: 9. 527. 12. in Chrysippe, 452: 6. 547. 2. in Diomede, 280. 3. in Helenibus, 244: 17. 375. 18. in Jo, 573. 10. in Menalippo, 285: 12. 375: 1. 422: 12. 452. 4. in Neoptolemo, 420: 15. 557: 2. 571: 11. in Oenomaos, 289. 2. in Philoæta, 567. 11. in Phinidis, 573. 2. Idem *Annalium XXVII.* 239. 7.
Aufustius, 161. 1.
Augurales libri, 461. 12. 482: 5. 520: 6.
Cæcilius, 48: 10. 381: 6. 416, 19. 498, 2. 556, 9. 577, 8. Idem in *Æschione*, 309. 14. in *Æthione*, 289, 5. 498, 2. in *anagnorizomene*, 549. 7. in *androgyno*, 556. 19. in *Andronico*, 529. 6. in *Carine*, 436, 17. 524, 12. in *Davo*, 375. 19. in *Epistola*, 224, 15. in *Gamo*, 575, 5. in *Hymnide*, 279, 3. 378, 4. 497, 6. in *Hypobolimæo*, 423, 19. 529, 6: 579, 10. in *Hypobolimæo Chæresttrato*, 285, 13. in *obolostate*, 509, 4. in *pugile*, 278, 5. in *Triumpho* 541. 8.
C. Cæsar in commentariis, 290, 11.
Calidius, in oratione in Q. Cæcilium, 543, 3.
Callius Agathoclis Siculi qui res gestas conscripsit, 455, 10.
Cannius, sive *Caninus*, 590, 8.
Carmen antiquum, 150, 1.
Carmen Augurale, 502, 9, 516, 2, *vid. not.*
Carmen Cn. Marcii Vatis, 274, 4.
Carmen Nelei, 288, 14, 513, 1. 533, 19; 573, 4.
Catmina Salaria, 46, 2, 230, 9, 320, 1, 335, 7. 341, 4. 347, 14. 361, 13. 383, 11. 467, 5, 502, 9, 517, 2.
Cato, M. Porcius Cato, 15, 11. 19. 14. 423, 6, 833, 6, 863, 3, 903, 3, 1453, 11, 1473, 9, 1523, 3, 1553, 1. 1573, 5, 2003, 8, 2143, 3. 53217, 2. 2403, 4, 8, 2413, 2, 2473, 6, 2483, 8. 2493, 6, 2523, 15. 2643, 2733, 13, 2743, 7. 2913, 17. 3319, 1. 3753, 13, 143, 3773, 143, 3883, 43, 3953, 11, 4273, 8, 5323, 1, 5503, 12, 5863, 143, 5883, 1, 5903, 12, 5933, 13, 5953, 4, 8, 5963, 8. Idem *adversus Marcum Acilium quaeta*, 333. Idem *contra Annium*, 547, 7. *contra Op.*

Oppium, 404, 3. De Magistratibus vitio creatis, 274, 10. De fœneratione legis Juniz, 387, 9. De potestate Tribunitia, 275, 2. De re A. Atili, 517, 12. Despoliis ne figerentur nisi quæ de hostibus capta essent, 444, 4, in commentariis Juris civilis, 250, 3, in consulatu, 234, 3, in dissertatione consularis, 426, 8, in dissuadendo legem quæ postea relicta est, 511, 18, in dissuasionem de rege Attalo & de vestigalibus Asiæ 357, 10, in ea adversus X. homines, 276, 7, in ea quæ est contra Cornelium apud populum 441, 17, in ea quæ est de conjuratione, 371, 16, in ea qua legem Orchiam dissuadet, 336, 13, in ea quam habuit apud equites, 309, 9, in ea quam habuit ne quis consul bis fieret, 329, 5, in ea quam scripsit . . . 273, 13, 326, 4, in ea quam scripsit ædiles plebis sacrosanctos esse, 471, 5, in ea quam scripsit cum edisertavit Fulvii nobilioris censuram, 446, 9, in ea quam scripsit cum proficisceretur in Hispaniam, 269, 2, in ea quam scripsit de L. Verurio, &c. 524, 15, in ea quam scripsit in M. Cœlium si se appellavisset, 261, 8, 375, 11, 520, 1, in ea quam scripsit de suis virtutibus contra Thermum 310, 1, 313, 1, 372, 8, 440, 12, in ea quam scripsit L. Furio, 593, 13, in epistola ad . . . 224, 15,

in epistularum, 363, 14, in lib. de re militari, 337, 3, 377, 14, 385, 2, 501, 11, 535, 2, in M. Cæciliam, 80, 1, in oratione de auguribus, 375, 19, in oratione de fundo oleario, 394, 17, in oratione in Q. Sulpicium, 263, 7, in oratione quam habuit de indigentibus, 500, 10, in oratione qua egit de signis & tabulis, 427, 8, in oratione quam scripsit ad lites Censorias, 338, 5, 365, 10, in oratione quam scripsit de . . . 333, 11, in oratione quam scripsit de sacrilegio commisso, 382, 20, in Q. Thermum, 421, 1, in Q. Thermum de X. hominibus, 297, 6, 468, 16, 522, 5, Ibi Cato Thermum accusabat quod decem homines liberos interfecisset. in Pœnorum quarto, 237, 16, in suasionem legis Voconiz, 424, 7, in suasionem ne legi Orchiz derogaretur, 296, 27. Originum libro primo, 276, 18, 310, 13, 463, 16, 538, 1, lib. III. 314, 2, lib. IV. 228, 1, lib. VII. 248, 8, 493, 15, Pro C. . . 528, 9. Pro L. Cæsetio, 545, 9, 10. Cato Catonis nepos, 214, 9. Catullus, 353, 4. Idem ad colonia, 549, 6. Idem de Berecynthia & Atti, 419, 7. Cephalon Gergithius, 453, 20. Cincius Alimentus, 161, 7, 251, 3, 259, 2, 264, 7, 265, 10, 284, 3, 291, 7, 297, 13, 389, 3, 430, 5, 511, 9, 578, 8, 594, 2. Idem in libro de comitiis, 328, 5, in lib. de consulum potestate, 370, 8.

- in lib. de verbis priscis, 426. 4.
452, 10, 488, 9. in lib. fastorum,
432, 2. in lib. de officio juriscon-
sulti, 536, 12, in lib. II de officio
jurisconsulti, 289, 16, 478, 15. in
lib. II. Myſtagogiton, 576, 8.
Cicero, 298, 20, 560, 12, 567, 4. lib.
I. de oratore, 459, 10. lib. I. de
gloria, 308, 4. in lib. de uni-
versitate, 277, 8. in *Pisonem*,
498, 7. lib. I. in *Verrem*, 429,
15. lib. IV. in *Verrem*, ibid. lib.
II. *Philippicarum*, 460, 19. pro-
domo ad *Pontifices*, 432, 10.
Eloatius Verus, 297, 13, 316, 11,
344, 2, 470, 17, 512, 13, 540, 6.
Idem in libris sacrorum, 245,
5.
Commentarii augurales, 479, 9.
Commentarii sacrorum Ponti-
ficalium, 426, 10.
Commentarii sacrorum, 217, 13,
272, 16, 562, 11.
Cælius historiarum lib. 301, 14.
Idem lib. VII. 573, 8. Idem pro-
se apud populum, 314, 3.
Cornelius, vide *Sisenna*.
Cornificius, 241, 8, 262, 10, 291, 6,
6.
312, 16. 315, 8. 399, 15. 429, 1. 558.
Corvinus pro Liburnia, 555, 7.
Critolaus, 474, 9.
Curcius, 241, 2. 267, 12. 291, 7. 580, 11.
Diocles Peparethius, 456, 6.
Edictum Prætoris, 358, 12.
Ennius, 22, 6, 31, 9, 37, 16, 52, 6. 95.
89, 100, 9, 101, 6, 8, 11, 7, 11, 2, 5.
159, 15, 190, 11, 200, 9, 206, 3,
233, 4, 10, 239, 2, 12, 14, 17, 244,
16, 249, 19, 255, 2, 256, 6, 17, 265,
17, 293, 4, 9, 11, 295, 11, 296, 20.
297, 16, 317, 3, 379, 11, 393, 9,
405, 2, 422, 3, 12, 426, 9, 429, 6,
433, 1, 439, 2, 445, 10, 450, 4, 16.
470, 7, 475, 5, 482, 15, 16, 489,
13, 499, 1, 506, 1, 507, 1, 516, 17,
518, 2, 519, 6, 523, 3, 527, 14,
540, 13, 545, 15, 16, 547, 1, 10,
552, 4, 6, 559, 1, 562, 1, 566, 18,
19, 572, 1, 9, 563, 1, 575, 1, 581,
14, 587, 6, 594, 20.
Ennius in Annalibus, 549, 5. lib.
I. annal. 262, 10, 309, 19, 341, 3,
437, 3, 482, 8, 518, 2, 529, 4,
545, 16, 17. lib. II, 280, 7, 342,
16, 407, 17, 450, 5, 17, 545, 18,
572, 1, 578, 9. lib. III, 379, 7,
516, 17, 519, 1. lib. IV, 414, 25. lib.
V, 299, 6. lib. VI, 270, 10, 546, 5,
lib. VII, 411, 12, 482, 10, 519, 2,
572, 11. lib. VIII, 298, 1, 299, 7,
lib. X, 278, 8. lib. XI, 519, 2. lib.
XII, 408, 1. lib. XVI, 270, 1, 379,
13, 407, 15, 414, 26, 432, 19, 522,
2, 583, 10. lib. XVI, 11, 297, 16.
Idem in fabulis, in *Achille*,
536, 9. in *Achille Aristarchi*,
383, 1. in *Ajace*, 579, 16. in *A-*
lexandro, 399, 15, 529, 5, 557, 1,
in *Andromacha*, 491, 18. in *An-*
dromeda, 406, 12, 596, 11. in
Asota, 572, 13. in *Cresphonte*,
406, 11, 428, 4. in *Bretheo*, 274,
11. in *Hæctoris Lycris*, 428, 5.
in *Iphigenia*, 293, 13. in *Tela-*
mone, 296, 20. in *Telepho*,
256, 17. in *Thyeste*, 538, 4.
Euhemerus, 552, 9.
Fabius pistor, 394, 14.
Pædus Gabiorum cum Roma-
nis, 84, 4.

Fædus.

- Ferdus** Latinum, 261. 11.
Galatas scriptor, 456. 2. vide *not.*
Glossematorum scriptores, 265. 11.
Gracchus, 337. 9. Idem de legibus à se promulgatis, 318. 12. Idem in ea quæ est de lege Minucia, 317. 17. in ea quam conscripsit de lege M. Junii Penni & peregrinis, 445. 7. in ea qua usus est cum circum conciliabula irer, 360. 14. in oratione in P. Popilium posteriore, 229. 5. in P. Popilium, 308. 8.
Granius, 449. 4.
Hesiodus, 183. 9.
Hippocrates Medicus, 44. 6. vide *not.*
Historiæ Cumanæ compositor, 454. 8.
Homerus, 274. 16, 284. 2, 291. 2.
Hosius in belli Histrici libro, 485. 8. Idem in belli Histrici lib. 2, 567. 8.
Incertus historiarum scriptor, 558. 2.
Incertus scriptor, 400. 17, 547. 17, 550. 4, 9, 11, 551. 11, 13, 14, 18, 395. 10.
Julius de feriis, 432. 8.
Julius in Adrastio, 385. 12.
Labeo, vide *Antifilius*.
Lælius, C. Lælius in ea quam pro se dixit, 483. 11. Idem pro se apud populum, 296. 24.
Lembus Heraclides, 455. 13.
Licinius Imbrex, 298. 2.
Leges duodecim tabularum, 254. 7, 261. 11, 271. 5, 333. 11, 358. 1.
 408, 1, 420, 1, 463, 10, 478, 12, 481, 18, 517, 6, 532, 3, 550, 7, 558, 11, 569, 13, 584, 1, 593, 5, 594. 6.
Leges Laurentium, 37. 12.
Leges Numæ, 20, 2, 300, 12, 306. 13, 324, 17, 333, 7, 421, 11, 447, 15, 566, 14.
Lex annaria, 29. 13.
Lex Censoria, 379. 14.
Lex L. Papirii Tribuni, 469. 5.
Lex rivalicia, 507. 4.
Lex Romuli & Tatii, 352. 9.
Lex Servii Tullii, *ibid.*
Lex Siliorum, 392. 1.
Lex Tribunitia prima, 467. 15.
Lex unciaria, 595. 6.
Livius Andronicus, 7, 3, 28, 12, 112, 1, 117, 2, 125, 11, 163, 13, 301, 19, 377, 10, 413, 6, 429, 10, 516, 6, 9, 527, 20, 528, 15, 533, 2, 551, 7, 583, 6. Idem in Centauris, 342, 17. in Gladiolo, 331. 20. in Lydio, 488. 10. in Odyssæa veteri, 273, 8, 276, 9, 280, 14, 305, 7, 574, 1. in Periboea, 572. 8. in primo, 407, 4. in Virgo, 280. 4.
Lucanus, 49, 2.
Lucilius, 55, 5, 68, 6, 118, 2, 158, 6, 219, 2, 225, 9, 233, 5, 242, 3, 275, 18, 282, 3, 331, 8, 21, 341, 14, 349, 2, 393, 1, 409, 9, 410, 14, 414, 2, 423, 5, 427, 2, 6, 437, 17, 448, 5, 452, 8, 462, 2, 481, 8, 488, 19, 492, 1, 507, 3, 516, 5, 519, 18, 524, 9, 528, 17, 532, 15, 535, 14, 16, 18, 20, 551, 3, 557, 8, 560, 1, 568, 13, 589, 2, 594, 1, 18. Idem

Idem Satyrarum lib.... 519. 20.

Idem lib. II. 280. 7.

Lucretius, 112. 4. 245. 10, 298, 2.

319, 4, 323. 20, 337, 7. 407. 5. 486.

4. 589. 10. Idem lib. II. 272, 11.

472, 7. 578, 9. 583. 11. Idem

lib. IV. 278, 2. lib. V. 538, 12.

Manilius, 504. 1.

Marcus vates, 279. 2.

Martialis, 589, 14.

Messala, Valerius, 501, 9, 523, 15.

Idem in explanatione augu-

riorum, 228, 4. Idem in expla-

natione duodecim tabularum,

330, 16, 402, 11, 478, 16, 579. 9.

Idem in libro de dictis involu-

te. 478. 16.

Nævius. 19, 4, 32, 5, 52, 4, 57. 9. 91.

1. 5, 98, 11, 204, 8, 288, 16, 325, 14.

334, 11, 339. 10. 342. 4. 348. 3. 364.

13, 463, 15, 464, 14, 472. 17. 479.

57, 517, 9, 534, 1, 546, 1. 570, 7. 8.

573. 5. Idem in Ariolo, 314, 1.

in Lupo, 428, 1, in Lycurgo,

297. 7, in Nautis, 548, 10, in

Satyræ, 411, 11, in Tarentilla,

8. 7. in carmine belli Punici,

411, 10. in belli Punici libro,

480, 9, 537, 9, 548, 9.

Nicostratus in libro qui inscribi-

tur de Senatu habendo, 496. 7.

Novius, 559. 10. Idem in duo-

bus dosseis, 564, 12. in fu-

nere, 564, 13. in Machocopo-

ne, 278. 4. in Phœnissis, 489.

15, in Pico, 464. 14, in Surdo,

564, 14. in Togularia, 416. 20.

Opilius Aurelius, 515. 5. 245. 8. 269.

12, 272, 4, 410, 12, 421, 7, 478, 9.

479, 1, 494, 8, 523, 5. 560, 7, 567.

5, 568, 13, 584, 3, 590, 10.

Oppius, 512. 16.

Ovidius, 473, 1, vide *not.*

Pacuvius. 141, 5, 160, 2, 183. 11. 225.

2, 247, 16, 297, 4, 352, 2, 383, 6.

427, 3, 441, 6, 473, 2, 4513. 12. 523.

2. 573, 1, 575, 8, 585, 13, 589, 3.

Idem in Antiopa, 574, 6, in

armorum judicio, 424, 4, 443.

19, 24, 574, 18. in Atalanta, 505.

13, 595, 13, in Chryse, 521. 6. in

Dulorestre, 521, 1. in Hermio-

na, 430, 13, 557. 12. in Iliona, 338.

16, 441, 10, 595, 12, in Medo, 318.

8. 382, 7, 547, 7, 573, 1. in Ni-

ptis, 500, 14, 539, 2. in Teucro,

338, 20, 382, 1, 0, 425, 10, 428, 6.

482, 14, 557, 12.

Panurgus Antonius, 288, 17.

Paulus Apostolus, 48, 7.

Platon, 520, 4:

Plautus, 19, 15, 29, 9. 41. 9. 48. 5. 53.

3. 59. 1. 60. 1. 65. 6. 69. 5. 80. 5. 82.

9. 84. 1. 89. 4. 94. 4. 96. 3. 98. 10. 99.

11. 101. 9. 112. 13. 103. 3. 109. 3. 10.

116, 6. 121. 10. 127. 12. 184, 4.

165. 8. 166. 3. 170. 11. 179. 9. 185.

3. 188. 11. 189. 11. 190. 7. 225. 6.

251. 3. 254. 11. 262. 15. 263. 2. 277.

2. 288. 1. 300. 4. 302. 20. 303. 4. 5.

327. 1. 336. 3. 15. 339. 5. 8. 9. 368.

3. 380. 1. 382. 16. 394. 19. 399. 6.

17. 423. 12. 17. 431. 7. 443. 9. 470.

2. 488. 22. 518. 2. 22. 522. 1. 10.

534. 10. 535. 4. 540. 9. 542. 4.

552. 1. 553. 4. 564. 3. 570. 3. 10.

574. 13. 587. 13. 590. 2. 594. 11.

Idem in Artemone, 269. 14.

423. 18. 547. 14. in asinaria, 309.

3. in Astraba, 426. 1. 539. 3. in

Aulularia, 290. 1, 360. 9, 423. 8.

489. 4. 564. 3. in Bacchidibus,

260, 10, 263, 5. in Carbonaria,

521.

521. 13. in Casina, 99. 3. 269.
 18. 275. 7. 289. 1. 437. 10. 460. 9.
 in Clitellaria, 586. 20. in Con-
 dadio, 375. 4. in Curculione,
 269. 17. 303. 5. 331. 18. 404. 2.
 525. 16. 585. 9. in Dyscolo,
 290. 18. in Epidicio, 350. 2.
 423. 14. in foeneratrice, 270.
 12. 410. 14. 518. 2. 529. 11. 539.
 7. 545. 8. in Hortulo, 535. 4.
 in Menzchmis, 407. 14. 451.
 4. in mercatore, 500. 11. in
 Milite glorioso, 547. 5. 584.
 4. in mostellaria, 265. 15. in
 Nervolaria, 244. 19. 263. 6.
 301. 10. 317. 14. 378. 5. 536. 19.
 in parasito pigro, 265. 14. in
 Persa, 536. 17. in Phasmate,
 271. 7. 547. 6. in pseudolo, 260.
 3. 280. 2. 302. 22. 380. 3. 407.
 14. 550. 6. 580. 8. in Ruden-
 te, 222. 3. 470. 4. 545. 9. in
 Satyrione, 71. 5. 276. 17. 352.
 13. 450. 2. in Scythe liturgo,
 584. 5. in Syro, 542. 9. 571. 5.
 in Trinummo, 437. 13. in Tru-
 culento, 265. 16.
 Polemon, 474. 7.
 Pompejus Sextus, 288. 6.
 Pomponius, 467. 3. Idem in
 adelphis, 526. 11. in Decima
 564. 12. in Fullonia, 548. 7.
 Pontificum libri, 306. 11. 567. 7.
 Prætoris edicium, 358. 12.
 Precatio auguralis, 523. 15.
 Quintius Atta, 41. 7.
 Rituales Etruscorum, libri,
 450. 19.
 Sallustius in Catilina, 555. 4.
 Sallustius lib. 1. historiarum, 296.
 25. lib. IV. 537. 13. 555. 6. San-
 tra, 113. 5. 291. 5. 410. 12. 415.
 19. 522. 14. Idem libro secun-
 do de antiquitate verborum,
 289. 21. 424. 14.
 Scævola, 341. 18.
 Q. Mucius Scævola, 271. 6.
 Scipio Pauli F. Africanus Æmi-
 lianus ad populum, 240. 15.
 Idem alibi, 427. 5. Idem in
 ea oratione quæ est de impe-
 rio D. Bruti, 360. 13. In ora-
 tione quam scripsit postquam
 ex Africa rediit, 409. 16. Cum
 pro æde Castoris dixit, 442. 2.
 P. Servilius Augur, 525. 20.
 Servius Filius, 251. 11.
 Servius Tullius in descriptione
 centuriarum 375. 6. Idem de-
 scriptione classium, 377. 21.
 Sinius Capito, 246. 4. 264. 9.
 271. 4. 275. 19. 288. 9. 291. 19.
 320. 2. 417. 11. 23. 449. 11. 466. 6.
 476. 8. 481. 5. 505. 2. 506. 7. 549.
 10. 565. 7. 585. 3. Idem in eo
 quem de reo inscribit, 447. 19.
 Sisenna, 234. 8.
 Cornelius Sisenna historiarum
 libro quarto, 491. 19.
 Sulpicius Servius, 311. 7. 331. 11.
 359. 1. 594. 3. Idem in oratio-
 ne pro Aufidia, 257. 7.
 Sulpicius Galba, 449. 12.
 Sulpicius Rufus, 478.
 Tarquinius in libro quem inscri-
 psit de . . . 421. 6.
 Terentius, 610. 30. 589. 6. 159.
 7. 310. 15. 390. 5. 495. 3. 546. 2.
 Idem in adelphis, 382. 9. in
 Andria, 513. 8. 10. in Heau-
 tontimoroumeno, 490. 5. in
 Phormione, 463. 12. 490. 5.
 560. 11. 585. 8.
 Titinius, 65. 8. 246. 14. 298. 5.
 329.

412 NONIUS MARCELLUS.

- 329, 1. 331, 17. 338, 2. 448, 8.
 541, 12. 542, 6. 559, 11. 565, 13.
 591, 10. Idem in barathro,
 516, 14. in fabula Quinta,
 316, 13. in Prilla, 491, 1. in
 Setina, 248, 9. 313, 18. 429,
 10.
 Turpilius in Demetrio, 271, 7.
 560, 14.
 Valerius Flaccus, 460, 18.
 Valerius Massala. Vide *Mes-*
sala.
 Valerius Valentinus in jocofo
 carmine, 561, 2.
 Valgius, 494, 4.
 Varro, 106, 6. 131, 5. 249, 1.
 306, 9. 356, 12, 13. 458, 3. 466.
 4. 480, 2. 552, 9. 563, 4. 585, 7.
 In libro antiquitatum primo,
 254, 8. 452, 20. in libris de vi-
 ta populi Romani, 434, 1. lib.
 1. Epistolicarum quæstionum,
 249, 2. lib. v. Epistolicarum
 quæstionum, 511, 6. lib. vi. re-
 rum humanarum, 366, 12.
 375, 7. lib. vii. 544, 5. lib. viii.
 499, 7.
 Varro Atacinus in Europa, 133.
 7. vid. *not*.
 Veranius, 254, 1. 303, 20. 304,
 15. 322, 13. 379, 5. Idem in li-
 bro auspicioꝝ de comitiis,
 429, 19. in libro præscarum vo-
 cum, 258, 2.
 Versus antiquus, 522, 7. 523, 11.
 Versus Græcus antiquus, 530, 9.
 Versus Januali, Junonii, Mi-
 nervii, 46, 3.
 Virgilius, 357, 112, 5. 351, 3. 150.
 17. 272, 10. 317, 7. 338, 5, 13.
 569, 4. Idem in Bucolicis, 19.
 6. 332, 5. Idem II. Georgico-
 rum, 538, 5. IV. Georg. 343.
 12. VII. *Aeneidos*, 519. 11.

4. Nonii Marcelli Peripateticis (a) Tiburiensis compendiosa-
 rina ad filium siue de varia significatione verborum liber distin-
 ctus in capita undeviginti. * Marcellum Marcelli F. Grammaticum
 Narbonensem memorat Ausonius Epigr. 19. qui utrum cum No-
 nio Marcello quicquam commune habeat, docti viderint. Illum
 Peripateticum dici mirum, quanquam & alios Peripateticos quos-
 dam libenter ad Grammaticam demisisse se constat. *Scriptor est*
varia & antiquæ lectionis, ut nemo alius exstat eque doctus. De-
prompsisse poterat, ut observat doctissimus Vir. Christoph. Wale,
ex Tiburte Bibliotheca a Gallio bis memorata, ut quæ in Herculis
templo fuerit, atque sub id tempus libris compluribus instructa (ut
appareat Lipsii conjectura minime vana, Hadriano Cesari eo se-
cessu gaudenti illud tribuens) appellatur enim Tiburticensis. In vo-
 cum

(a) Ita vulgo legitur in edit. quibusdam. Foræ Grammatici reponendum pro *Peri-*
patetici. Pro *Tiburienſi*, alii scribunt *Tiburticensem*. Ex cap. 11. de doctorum inda-
 gine locum affert Priscianus libro VI. qui ibi hodieque existat in voce *ſtatura*. Ce-
 terum auctorum quos citat Nonius, vix quicquam est multum junior Apulejo. Be-
 ne autem observat L. Vossius p. 112. ad Catullum; solenne esse eruditis, multis in
 locis sæpe non intellectis insultare huic Grammatico, optime si quisquam promerito
 de lingua latina. Idem p. 56. meminit suarum observationum ad hunc scriptorem.

cum tamen interpretationibus sæpe delirare notat post alios Ludolphus Kusterus diatriba de verbo *cerno* pag. 81. 91. Prodiit Nonius primum an. 1471. tum Venet. 1476. fol. per Nicolaum Jenfon, & Parmæ 1480. fol. deinde Brixie 1484. fol. nec non Mediolani 1500. fol. cum Festo & Varrone & Parisi. 1519. fol. & Vener. 1483. fol. quæ editio apud me est, & 1496. nec non Brixie 1483. fol. quam editionem memorat Mich. Maittaire pag. 174. Annal. typograph. tum sæpius ad calcem Perotti cornu copiarum Venet. 1492 & apud Aldum (a) 1514. Tusculani 1522. Basil. 1518. etiam 1526. eidem Perotto subiectus cum castigationibus Mich. Bentini. Præmus eximiam præ ceteris in Nonio operam præstitit Adrianus Junius Anrvv. 1565. 8. cujus editionem manu Josephi Scaligeri collatam cum duobus MStis & a capite ad calcem pluribus ejusdem castigationibus & annotatis refertam cum in manus meas incidisset lubens intruli in Bibliothecam Venerandi D. Jo. Friderici Meyeri, quæ pluribus ejusmodi abundat cimeliis. Editio Nonii Parisiensis Anno 1583, 8. Junium fere sequitur, sed in calce exhibet notas ad Nonium ex variis doctorum scriptis undecunque congestas cum indice accuratiore auctorum a Nonio allegatorum. Denique post Dionysium Gothofredum optimam & emendatissimam Nonii editionem cum notis selectissimis etsi suppresso nomine suo dedit doctissimus & elegantissimus Josia Mercerus Parisi. 1614. 8. Petrum quoque Scriverium novam Nonii editionem parasse didici ex ineditis Gothofredi Jungermanni & Scriverii ipsius ad Eliam Putschium litteris. Francisci Gujeti notas ad Nonium ipsius manuscriptoras habere se retulit Menagius in Menagianis p. 301. Idem in Originibus Gallicis vocabulo *As* laudat editionem Nonii Sedanensem (b). quam non vidi. Et fortasse Parisiensem Merceri intelligit, sane locus quem allegat eadem pagina editionis Parisiensis exstat. Philippus Pareus in litteris ad Tossanum scriptis 24. Jan. 1643. testatus fuit, habere se Nonium cum MS. Palatino collatum sedulo ac novo prorsus methodo recensitum, edurumque si vira superesset. * Nonium a Pomponio Læto castigatum discas ex Diario Veneto eruditorum Italici tom. 22. pag. 395.

(a) In editione Perotti cornu copiarum Aldina 1513. fol. Nonii compendia tertiam fere partem non ante impressam habent additam opera Jocundi Veronensis qui in Gallia Nonium cum antiquis contulit exemplaribus. Adjunctus præterea longus de generibus tractatus.

(b) Parisiensem editionem A. 1614. fortasse Sedanenses recuderunt, vel eidem editioni (ut interdum fit) in diversis exemplis duarum diversarum urbium nomina inscripta sunt, nam Sedanenses quoque ut audio Annum 1614. 8. præ se fert. Notatum se auctorem prodit Josias Mercerus pag. 87. *quod nonni in Aristanum*.

395. *Theſaurum mendorum* vocat Nonium Janus Guilhelmius II. 21. verifiſimilium, quo in libro complura Nonii loca emendavit. Conferendæ etiam *Chriſtophori Waſe* ſtriſturæ & animadverſiones Nonianæ, quarum tres ſeſſiones ſive Exercitationes evolvi editas Oxon. 1685, 4. Adr. Junius VI. 8. ſeq. Animadverſ. & pag. 410. ſeq. Epiſt. Jo. Meurſius in Critico Arnobiano VI. II. & III. 2. &c. Nonium cum MS. Palatino collatum à Philippo Parco, accepi ex auſtione librorum Marquardi Gudii.

Index Auctorum qui laudantur a Nonio.

Ad paginas editionis Pariſi. 1614. 8.

ACCIUS pag. 235, verſi. 2, 305, 7, 473, 7. Achille 98, 5, 110, 12, 277, 19, 504, 28. *Ægiſtho* 89, 26, 110, 32, 112, 2, 170, 5, 257, 30. *Æneadis*, aut *Decio* 22, 14, 75, 2, 98, 11, 123, 13, 126, 15, 139, 20, 174, 20, 185, 23, 200, 30, 224, 12, 258, 4, 484, 5, *Agamemnonidis* 146, 29, 260, 20. *Alcmazone* 16, 21, 116, 11, 132, 9, 181, 19, 184, 33, 293, 23, 470, 9, 487, 23, 28. *Alphesiboea* 15, 9, 73, 26, 136, 19, 279, 25, 280, 4, 469, 23, 485, 23, 497, 3, 512, 10. *Amphitryone* 1, 28, 39, 21, 116, 5, 146, 16, 165, 20, 179, 19, 224, 10, 155, 30, 292, 11, 466, 5, 516, 4, *Andromacha* 515, 13. *Andromeda* 20, 27, 64, 8, 72, 8, 95, 26, 109, 27, 174, 22, 178, 16, 395, 26, 422, 14, 424, 3, 425, 11, 487, 11, *Annalibus* 193, 25, *Antenoridis* 127, 2, 138, 32, 341, 16, 512, 29, 513, 24, *Antigona* 104, 15, 165, 3, 352, 18, 375, 22, *Armorum* iudicio 72, 28, 96, 22, 120, 28, 143, 21, 173, 30, 237, 21, 257, 15, 276, 31, 362, 3, 416, 5, 485, 13, 487, 14, 521, 6. *Aſtya-*

nacte 95, 7, 136, 17, 159, 8, 172, 6, 357, 7, 417, 12, 425, 9, 467, 17, 471, 21, 485, 21, 487, 18, 511, 3, 518, 11. *Athamante* 56, 12, 315, 19, 323, 33, 416, 12, 470, 20, 488, 33, 500, 3, 524, 24. *Atreo* 202, 13, 210, 30, 281, 6, 415, 26, 505, 7. *Automedia* 323, 10. *Bacchis* 116, 13, 132, 12, 136, 27, 143, 29, 144, 11, 213, 15, 244, 16, 342, 24, 458, 13, 467, 25, 489, 5, 560, 18. *Chryſippo* 153, 33, 261, 10, 475, 23. *Clytemneſtra* 178, 11, 219, 13, 226, 8, 488, 12, 521, 27. *Deiphobo* 139, 2, 314, 20, 534, 3. *Didaſcalico* libro 1, 341, 19, 514, 21. libro II. 165, 22, 178, 22, lib. VI. 11, 194, 19. *Dio- mede* 89, 15, 159, 14, 181, 21, 238, 9, 18, 292, 10, 322, 23, 338, 22, 351, 29, 470, 55, 511, 22, 522, 32. *Duloreſte* 479, 15. *Epigonis* 16, 5, 75, 31, 153, 31, 158, 6, 160, 3, 185, 20, 192, 5, 200, 14, 230, 24, 342, 12, 426, 28, 472, 20. *Epinauſimache* 2, 21, 9, 26, 110, 30, 158, 3, 192, 2, 227, 32.

30. 233. 17. 257. 6. 261. 16. 307.
9. 479. 10. 485. 15. 495. 21. 500.
2. 519. 8. Erigona 20. 11. 75.
31. 85. 13. 159. 19. 226. 22. 279.
11. 315. 10. 341. 24. 398. 19.
469. 18. 498. 5. Euryfacc 6. 32.
12. 6. 14. 26. 15. 6. 73. 27. 111.
3. 173. 27. 184. 30. 193. 2. 225.
33. 230. 21. 256. 16. 259. 25.
267. 16. 325. 7. 341. 12. 355.
10. 356. 18. 445. 8. 495. 20.
499. 32. 509. 27. 522. 25. Illo-
na 382. 9. 505. 11. Medea 12.
8. 16. 10. 16. 89. 9. 90. 8. 159.
11. 179. 26. 237. 33. 307. 18. 323.
12. 362. 5. 422. 32. 467. 19. 30.
504. 9. Meleagro 15. 31. 39. 5.
72. 3. 111. 23. 115. 9. 124. 32.
125. 3. 166. 20. 184. 32. 292.
20. 308. 8. 9. 317. 16. 336.
28. 470. 16. 482. 37. 483. 11.
499. 107. 503. 6. Menalippo
15. 28. 85. 3. 154. 18. 219.
2. 233. 16. 234. 23. 249. 2.
485. 33. 500. 13. 521. 8. Myrmido-
nibus 109. 31. 120. 33. 137. 33.
234. 8. 261. 24. 262. 15. 396. 31.
433. 2. 501. 33. Neoptole-
mo 73. 19. 204. 12. 258. 5.
281. 4. 341. 30. 424. 2. 469.
16. 493. 14. 501. 4. 505. 6.
Nyctegresia 166. 18. 227. 27.
315. 20. 336. 29. 397. 5. 484.
6. 485. 31. 500. 5. 503. 2. 505.
15. Nyptris 223. 2. Oenomaos
15. 25. 73. 23. 120. 31. 205.
33. 231. 4. 352. 16. 357. 12.
395. 22. 469. 4. 482. 25. 485.
7. Parergon libro 1. 61. 24.
Paride 206. 12. Pelopidis 132.

33. 174. 10. 452. 28. 485. 29.
Philoctera 16. 28. 91. 5. 179.
32. 318. 6. 323. 15. 324. 26.
346. 18. 469. 31. 512. 12. Phi-
nidis 20. 30. 84. 29. 200. 32.
205. 19. 463. 14. 489. 7. 503.
28. 504. 31. Phoenissis 13. 20.
16. 3. 85. 10. 101. 19. 174.
2. 185. 8. 19. 292. 19. 398.
3. 416. 8. 426. 10. 481. 30.
Pragmaticis 150. 11. 12. li-
bro 1. 156. 5. Prometheo 17.
20. 208. 2. Stasiastis vel Tro-
pæo, 20. 24. 334. 33. 337.
16. 524. 25. Telepho 13. 23.
136. 22. 154. 7. 174. 13. 226.
3. 227. 31. 307. 27. 447. 14.
352. 8. 426. 24. 485. 8. 488.
4. 11. 503. 20. Tereo 96. 27.
111. 26. 173. 33. 256. 20.
259. 7. 279. 22. 355. 12. 425.
22. 463. 23. 467. 29. 519. 6.
Thebaide 144. 16. Troadibus
447. 20.

ÆMILIUS MACER Theo-
gonia, libro 1. 518. 25.

AFRANIUS 378, 9, 557, 16. Ab-
ducta 257, 31, 374, 33. Equali-
bus 8117. Auctione 76, 19, 104.
20, 111, 21. Augure 78, 32, 393.
14, 512, 21. Auguribus 152, 27.
Brundisinis 97, 29, 123, 16.
Buccone adoptato 126. 12. Ci-
nerario 116, 32. Compitalibus
38, 26, 496, 27. Crimine 124, 17.
126, 12, 480, 12. Deposito 90. 9.
Divortio 20, 2, 21, 32, 87, 22,
110, 13, 126, 24, 174, 28, 185, 28,
343, 21, 393, 26, 394, 2, 475, 20.
509, 23, 513, 19, 515, 30. Eman-
cipato 89, 10, 109, 17. Epistola
8, 27,

8, 27, 19, 4, 102, 14, 207, 32, 221.
 23, 256, 25, 260, 5, 279, 12, 376.
 6, 382, 20, 409, 33, 410, 2, 482, 9.
 503, 13, 549, 13. Excepto 138.
 13, 154, 11, 160, 5, 216, 11, 232,
 25, 338, 24, 316, 9, 317, 19, 328,
 4, 403, 20, 498, 15, 523, 13, 515,
 535, 30, 541, 10. Fractis 28, 33,
 64, 24, 73, 29, 32, 131, 27, 142, 2,
 17, 30, 33, 280, 25, 291, 3, 306.
 17, 309, 17, 393, 32, 397, 22, 398.
 20, 434, 3, 477, 22, 497, 29, 504.
 17, 540, 32, 544, 31. Homine 64.
 23, 78, 18, 96, 17, 218, 30, 359, 4.
 375, 5, 421, 19, 518, 9. Imis 306,
 25. Incendio 78, 33, 268, 2, 270.
 6, 392, 16, 473, 23, 518, 7. Inimicis
 477, 27. Liberto 150, 27,
 307, 3. Maritis 507, 29. Mater-
 tera 149, 26, 393, 19. Mater-
 teris 41, 4, 124, 21, 267, 32, 514, 30.
 Megalensibus 515, 21. Pompa
 111, 30. Privigno 312, 21, 37, 28.
 29, 33, 31, 76, 9, 125, 24, 216, 3,
 219, 26, 235, 30, 246, 17, 308, 13.
 333, 15, 342, 15, 352, 25, 407,
 25, 409, 19, 434, 8, 488, 29, 493,
 9, 503, 9, 512, 5, 513, 33. Prodigio
 397, 6. Promo 76, 7, 111, 13, Pro-
 la 450, 11. Purgamento 515, 9.
 Simulante 124, 5, 246, 14, 267,
 26, 29, 496, 28, 511, 6. Sororibus
 187, 3. Suspecta 6, 8, 39, 23, 103.
 10, 174, 8, 186, 4, 358, 6, 466, 29,
 504, 13, 519, 18. Thaide 516, 7.
 Virgine 89, 33, 124, 19. Vopisco
 2, 3, 12, 21, 28, 25, 28, 40, 14, 97,
 21, 110, 2, 146, 32, 217, 30, 230, 2.
 135, 23, 262, 16, 280, 23, 337, 20,
 362, 12, 427, 32, 433, 28, 478, 26,
 490, 2, 493, 2, 496, 4, 497, 28, 502,
 10, 505, 24, 519, 6.

AGELLIUS Historiarum lib.
 1, 194, 5.

ANTISTILIUS LABEO 52, 4,

APULEIUS 68, 27. libro Iudi-
 crorum 68, 29.

ARISTOTELES 441, 5.

ATEJUS CAPITO conjecta-
 neis 54, 30.

ATTA Aquis Caldis 133, 11, 139.

7. Conciliatrice 140, 22. Epi-
 grammatis 022. 28. Gratula-
 tione, 596. 32. Lucubratione
 468. 22.

CÆCILIUS 80. 32. 101. 23, 114.

16. 119. 18. 153. 14. 197. 37, 229.

6. 233. 8. 464. 21. Æschino

106. 23. Æthione 536. 12.

Andria 152. 26. Afoto 139, 18.

258. 10. 471. 17. 474. 3. 475.

5. 507. 6. 517. 19. Calcis 491.

15. Dardano 392. 14. Deman-
 datis 124. 9. Embono 246, 12.

Ephefione, sive Æthione,

20. Exsule 75. 25. 399. 26. Fal-
 lacia 127. 18. 147. 30. 332. 9.

430. 17. 511. 26. 30. 512. 7. 514.

8. Fœneratore 150. 2. 543. 28.

Harpazomene 10. 23. 128. 15.

155. 17. 200. 20. Hymnide 79.

2. 134. 14. 135. 3. Hypoboli-
 mæa rastaria, 16. 19. 40. 5.

89. 17. 147. 6. 176. 8. 505. 26.

Hypobolimæo, quæ eadem

subditivus 178. 17. Imbris 159.

15. 188. 15. 193. 11. 465. 5. 525.

3. Meretrice 102. 16. 536. 10.

Naclero 12. 32. 126. 26. 506.

5. Nothoniacatione 97. 25.

325. 2. 11. Obolofate, quæ

eadem cum foeneratore 98.

7. 154. 13. 277. 26. 279. 30.

508. 14. Pausimacho 3. 15.

127, 15, 334, 8, 515, 23, 548,
15, Philumena 197, 28, 304,
27. Plocio 84, 4, 97, 19, 124, 23.
146, 14, 155, 3, 164, 25, 199, 10.
209, 10, 220, 7, 417, 14, 297, 27.
314, 18, 468, 25, 484, 32, 502,
13, 513, 7. Portitore 118, 33.
Progamo 346, 13. Subditivo,
quæ eadem cum Hypoboli-
mæo 204, 33, 514, 33. Symbo-
lo, 280, 2. Synaristosis 370 14.
Synephebis 200, 21. Syracusis
96, 28, 176, 33, 391, 22. Titthe
118, 12, 183, 23, 196, 10, 258,
33, 270, 7, 483, 5. Venatore
42, 27, 483, 28.

CÆLIUS ANTIPATER 29,
10, Annali libro I. 87, 6, 113,
8, 129, 23, 176, 9, 208, 6, 405,
28, 508, 25. lib. IV. 98, 29 lib.
V. 205, 12. lib. VI. 137, 16, 157,
18. lib. VII. 137, 16, 157, 18. lib.
VIII. 89, 4, 108, 10, 508, 33.

CÆSAR 198, 11. quam suasis-
sit Plautiam rogationem 354, 10.

CALUS 198, 11.

CASSIUS HEMINA in Anna-
libus 149, 4. lib. I. 325, 8, 515,
19. lib. II. 67, 21, 101, 28, 267,
10. lib. III. 90, 24, 133, 5. lib.
IV. 62, 24, 183, 22, 205, 13, 483,
4, 514, 17. de Censoribus libro
II. 346, 20.

M. Porcius CATO 54, 6, 16, 30.
Originum lib. 187, 23, 229, 10.
lib. I. 64, 18, 67, 30. lib. II. 152,
24, 208, 4. lib. IV. 87, 18, 100,
13. lib. V. 151, 6, 363, 9. Car-
mine de moribus 465, 17. de
bello Carthagenensi 89, 29. de
falsis pugnibus 187, 28. in dissua-
sione de foeneratione 64, 19,
de re Floriana 168, 29. contra
Furium 153, 10. lege Bæbia 470,

Tomo II.

26. Deletorio 137, 24, suafione
in legem populi 87, 15. de re
militari 204, 32, 463, 5, 554, 28,
de moribus Claudii Neronis
63, 23. in Pansam 151, 13, præ-
ceptis ad filium 143, 8 de præda
militibus dividenda 475, 23. 510.
21. in Sercia 200, 23. in Ther-
mum 63, 26. de tribunis mi-
litarum 67, 20, 195, 2. in Ve-
turium 100, 21, pro Veturio
149, 3, de virtutibus suis
441, 23.

CATULLUS Veronenfis 108,
13, 198, 11, 517, 4, 546, 26. in
Priapo 134, 24.

M. Tullius CICERO 55, 5, 65,
8, 225, 12, 240, 2, 279, 8, 368, 4,
371, 7, 405, 32. in Oeconomicis
161, 2, 449, 32. Epistolarum ad
Atticum lib. II. 509, 20. lib. III.
214, 3, lib. IV. 90, 2, lib. VIII.
379, 5. lib. XV. 479, 19. ad Bru-
tum 264, 5, 421, 29, lib. I. 421,
30. lib. VII. 296, 8. lib. VIII.
527, 26, ad Cæsarem 270, 20.
lib. I. 270, 15, 287, 25, 305, 10,
320, 2, 336, 22, 369, 31, 413,
30. lib. II. 32, 17, 340, 16, lib.
III. 286, 12, 436, 26. ad Cæsa-
rem juniorem 356, 22, 362, 26.
lib. I. 238, 3, 239, 22, 252, 19,
256, 2, 269, 3, 19, 273, 6, 283,
33, 298, 20, 327, 5, 328, 20, 356,
13, 371, 8, 380, 30, 383, 8, 410,
13, 436, 19, 538, 24. ad Cæsa-
rem juniorem lib. II. 33, 14,
22, 288, 25, 322, 12, 344,
21, 389, 28, 394, 8, 462, 12,
539, 4. lib. III. 426, 12. ad
Calvum 469, 10. ad Cassium
259, 24, 291, 9. lib. I. 278, 5,
ad Catonem 264, 33, 273, 32,
438, 33. ad Curionem 109, 16.

Ed. ad Do-

ad Dolabellam 421. 33. ad Fium lib. II. 275. 17. ad Hir-
tium 212. 15. lib. II. 204. 13.
lib. V. 37. 25. lib. VI. 437. 30.
lib. IX. 450. 3. ad Panfani lib.
I. 126. 17. 509. 17. lib. III. 92.
31. ad Pompejum lib. IV. 293.
20. 22. ad Senatam 274. 3. ad
Varronem Epistola Pæti, 83.
30. Oratione pro Sex. Roscio
194. 9. 486. 27. In Verrem 132.
7. 214. 5. 265. 26. 386. 15. 393.
6. In Verrem divinatione 33.
27. 248. 31. 257. 25. 279. 5. 283.
21. 284. 29. 290. 27. 299. 25. 349.
21. 360. 33. 383. 4. 390. 25. 404.
3. 407. 18. 412. 3. Actione I.
33. 10. 269. 25. 270. 18. 276. 33.
288. 33. 350. 10. Actione II.
34. 5. 239. 21. 244. 24. 246. 22.
248. 28. 254. 32. 258. 14. 264.
11. 269. 5. 271. 20. 272. 10. 273.
14. 279. 27. 283. 7. 288. 14. 294.
21. 299. 13. 321. 4. 324. 10. 327.
31. 337. 23. 351. 33. 356. 10.
365. 31. 374. 17. 409. 3. 413. 10.
136. 24. 462. 16. de Prætura
Siciliensi 141. 20. 273. 23. 303.
7. 339. 11. 371. 16. 404. 18. 529.
16. Frumentaria 209. 10. 244.
15. 281. 33. 288. 4. 340. 18. 373. 7.
408. 17. De signis 34. 14. 19. 213.
27. 221. 20. 241. 17. 242. 3. 253. 19.
278. 21. 287. 31. 298. 2. 299.
4. 18. 327. 18. 359. 11. 368. 26.
373. 21. 33. 381. 29. 396. 3. 523.
5. De suppliciis 78. 15. 221. 31.
237. 32. 242. 30. 249. 25. 253. 28.
255. 12. 262. 3. 268. 25. 271.
26. 293. 16. 297. 5. 303. 12. 311.
15. 326. 26. 329. 31. 350. 14.
358. 28. 360. 20. 363. 30. 368.

32. 369. 6. 379. 32. 411. 22. 459.
16. 541. 19. 25. pro Cluentio 10.
27. pro Rabirio 5 r. 3 r. in Catili-
nam 119. 12. 406. 16. 536. 20. 11.
335. 25. de lege agraria 432. 29.
pro Plancio 129. 14. 203. 24. pro
Cælio 209. 27. de Provinciis Cō-
sularibus 160. 30. in Pisonē 120.
23. in Cæsarianis 437. 9. pro Mar-
cello 239. 2. Philippicis 289. 3.
Philippicarum lib. I. 30. 13. 222
14. 253. 13. 299. 8. 327. 23. 385. 23
li. II. 86. 30. 209. 8. 287. 12. 291. 6.
293. 7. 333. 18. 374. 4. 383. 11. 387.
13. 1. III. 34. 26. 271. 6. 285. 30. 346
8. 1. IV. 373. 29. li. VI. 273. 21. lib.
VII. 386. 20. li. X. 404. 27. lib. XI.
406. 33. lib. XII. 282. 26. 298. 33.
300. 13. 1. XIII. 349. 27. 356. 5. lib.
XIV. 182. 8. 312. 28. in Clodium
537. 4. 538. 11. in Clodiū & Cu-
rionem 339. 23. 434. 21. 465. 13.
pro Cornelio lib. II. 188. 29. pro
Callio 63. 17. pro Manilio 434.
31. De Oratore 142. 14. 188. 33.
383. 15. 400. 23. 415. 6. 433. 11. 513.
31. 554. 16. lib. I. 71. 5. 72. 5. 130.
21. 26. 174. 24. 180. 17. 24. 211. 19.
230. 32. 251. 22. 259. 19. 299. 21.
322. 27. 428. 4. 450. 15. 512. 14. 1. II.
33. 16. 54. 23. 68. 20. 71. 9. 80. 11. 92.
19. 101. 9. 113. 29. 117. 3. 130. 23. 29.
32. 142. 16. 148. 19. 162. 10. 164. 8.
165. 27. 31. 170. 2. 173. 4. 175. 24.
177. 33. 180. 28. 198. 15. 228. 21.
22. 293. 31. 305. 22. 338. 19. 339.
33. 344. 15. 384. 13. 392. 12. 400.
27. 485. 26. 491. 31. 501. 13. 1. III.
16. 7. 56. 16. 82. 20. 92. 24. 101. 13.
17. 10. 122. 17. 128. 23. 135. 24. 142.
21. 23. 162. 14. 175. 27. 188. 25.
189. 6. 8. 259. 21. 281. 11. 290. 21.
303.

303.9.373.26.450.20.25.470.
11.472.2.480.9.502.17. In
Oratore 53.15.55.33.59.31.
60.8.15.21.25.69.4.115.27.
139.14.17.132.20.133.32.142.
10.16.1.11.177.9.18.8.30.188.
21.207.12.13.209.2.32.11.9.281.
9.340.4.459.24.460.29.491.11.
525.8.546.17. Consulat. lib.
202.22. lib. II. 204.7. De Repu-
blica 260.12.301.6.321.17.342.
4. libro I. 85.19.109.11.195.9.203.
19.233.2.1.239.10.244.20.263.
30.274.26.276.6.286.10.289.9.
367.27.423.3.426.9.429.7.477.
32.526.6. lib. II. 42.30.435.60.
28.33.61.7.72.30.228.19.263.
14.292.32.299.30.300.24.342.
29.359.15.373.25.429.13.491.
16.526.8. lib. III. 19.32.109.4.125.
21.132.17.262.22.318.15.223.
16.324.15.364.8.374.25.431.14.
498.13.522.27.534.14. lib. IV.
5.14.20.13.23.18.24.3.8.17.21.
159.12.17.15.194.26.234.12.293.
24.306.4.308.33.343.18.362.9.
4.423.5.430.33.469.14.499.
12.500.8.519.13. lib. V. 37.24.
201.29.233.25.337.31.417.7.497.
19.521.11. lib. de Republica lib.
VI. 25.5.42.4.85.17.125.13.256.
23.290.15.398.26.409.26.424.
28.492.3.501.27.512.23.517.32.
519.15. De legibus lib. I. 307.2.
lib. II. 347.9. Hortensio 22.21.
30.20.41.31.42.8.81.28.105.8.
118.25.128.4.155.13.170.29.193.
9.194.13.201.33.204.5.216.12.
235.18.240.31.241.12.253.24.
254.7.264.14.269.11.22.270.26.
271.30.274.5.275.31.284.32.
288.8.22.289.19.297.33.300.
32.307.6.313.21.315.21.28.324.

15.329.5.19.337.25.33.338.9.
343.11.356.6.364.22.371.21.
272.10.283.22.384.20.385.
31.386.9.390.14.395.14.
396.23.399.15.401.8.31.402.
15.407.4.409.17.411.27.418.10.
419.17.428.2.438.14.23.480.17.
498.30.52.1.18.527.31. Acade-
micarum quæstionum lib. I. 43.
28.65.12.148.26. lib. II. 65.20.
69.7.104.3.121.32.162.29.33.395.
3474.26.545.15. lib. III. 65.15.
33.123.4.119.6. lib. IV. 65.24.
28.69.12.80.14.99.20.102.25.
107.26.117.10.123.20.139.33.163.
5.164.13.189.12. De finibus bo-
norum & malorum 37.31.70.
22.74.26.177.5.282.12.342.29.
378.29.599.16. lib. I. 35.
26.36.14.129.31.345.27.
lib. II. 70.19.78.19.121.25.167.
27.217.6.396.10.550.20. lib. III.
141.15.232.29.234.20.417.29. lib.
IV. 35.6.9.19.113.15.164.4.225.
24. lib. V. 15.19.43.27.70.25.9.113.
107.8.113.20.145.17.161.20.177.
8.190.33.191.5.211.17.224.17.232.
8.256.29.271.17.282.32.308.22.
309.25.416.9.495.3. Tuscula-
narum quæstionum 295.6.415.
11.457.5. lib. I. 66.6.15.107.28.121.
5.122.18.161.8.202.3.203.15.
264.30.269.12.272.32.273.8.
341.30.353.8.355.2.375.27.401.
26.471.27.479.29.500.32. lib. II.
32.12.69.15.92.26.105.28.189.17.
259.17. lib. III. 26.26.29.31.47.
11.66.20.92.30.122.25.29.416.
32.443.14.4.21.30.493.23.545.
24.550.23. lib. IV. 16.25.32.
14.60.10.85.7.93.2.103.16.
18.115.18.12.5.134.5.242.27.
175.31.178.28.181.2.217.11.270.

8.443.25.444.2.8.498.2.542.19.
 lib.V.41.27.80.16.82.26.93.5.8.
 16.103.26.114.28.115.30.122.
 32.129.6.134.3.160.29.161.23.
 163.7.174.18.176.24.235.19.
 241.10.251.23.266.7.268.9.177.
 13.286.7.292.29.312.31.19.18.
 3.5.17.336.20.355.2.357.10.
 402.20.4.1.20.444.15.22.457.
 27.550.27. de Natura Deorum
 lib.II.17.6.185.10.203.8.218.
 24.219.22.235.10.263.25.309.
 5.351.13.564.11.410.12.417.17.
 431.27.432.18.478.21.548.2.
 lib.III.20.15.90.4.96.30. De Di-
 vinatione 190.10.265.28. De
 Fato 35.6. Timæo 10.28.198.
 27. De officiis 68.17.107.7.49.
 23.431.22.435.16. libro I.17.8.
 24.27.29.5.22.26.30.2.41.7.132.
 25.226.26.234.15.17.241.3.6.
 244.18.258.21.259.12.261.32.
 265.31.272.25.285.18.294.32.
 304.31.314.26.15.16.25.317.4.
 323.19.324.22.336.3.338.26.
 339.13.29.340.1.346.20.355.
 28.356.32.358.17.359.24.40.
 364.19.379.24.389.25.33.409.
 19.416.30.417.27.427.6.4.5.
 22.28.471.25.31.498.25.27.519.
 32. libro II.31.4.41.11.76.22.
 105.2.127.33.185.2.303.11.21.
 246.18.249.16.250.26.259.33.
 264.7.266.31.268.14.19.21.30.
 269.15.274.16.275.14.280.32.
 28.13.288.18.296.25.298.6.
 301.21.330.26.348.30.351.23.
 356.25.371.19.379.19.
 381.31.402.25.407.19.
 438.4.490.10.499.26.527.
 29. lib.III.27.10.36.6.37.
 4.41.26.99.3.105.5.109.

6.112.14.118.18.22.128.
 8.11.147.32.196.14.207.
 31.210.15.213.4.228.3.235.
 33.238.7.29.244.28.251.18.
 253.9.354.33.255.26.257.11.
 264.23.266.14.269.30.270.
 12.274.23.279.14.280.15.282.
 26.284.3.285.3.287.13.288.
 6.294.16.298.26.299.26.300.
 2.302.20.308.26.309.9.31.
 310.8.26.310.8.26.314.11.315.
 8.326.14.30.8.345.13.346.
 23.347.28.29.348.22.349.4.
 351.11.353.3.356.29.361.3.
 369.15.371.5.10.372.8.379.
 28.383.33.384.8.18.385.26.
 386.26.390.19.391.27.396.
 26.400.4.402.9.403.16.413.
 4.18.419.3.428.31.462.14.
 463.30.464.3.484.23.486.21.
 488.20.496.6.535.32. De Ami-
 citia 206.31.426.6.40.25. De
 Senectute 2.10.30.19.33.24.
 34.3.41.33.42.11.16.22.76.26.
 82.10.91.10.100.27.105.17.165.
 30.170.33.193.14.30.225.26.
 227.6.2.6.4.244.31.246.26.
 270.32.273.12.276.2.283.14.
 294.24.301.3.309.33.315.2.322.
 13.329.32.332.22.343.23.346.
 10.347.4.11.16.349.9.363.31.
 371.8.37.5.378.24.383.24.
 395.9.400.33.401.10.407.33.
 409.29.17.23.419.7.433.32.
 426.8.8.16.88.22.521.31.
CINNA 202.31. Epigrammatis
 87.27.
CORNELIUS CELSUS 195.
 5.222.7.
CRASSUS, five potius **CN.**
MATIUS. Iliad XVI. 475.
 14.

ENNIUS

ENNIUS 64, 31. 129, 25. 134, 13. 20, 29, 140, 25, 158, 20. 190. 20. 192, 13. 194, 23. 195, 24, 196, 29. 197, 7. 9. 198, 2. 205. 28. 211, 9. 214, 11. 215, 7. 216, 28, 221, 8. 223, 30. 230, 15. 245, 27, 435, 13. 530, 3. 536, 31. 555. 16. Annali lib. III. 33, 155, 21. lib. I. 120, 2. 306, 23, 378, 15, 18, 516, 16. lib. III. 51, 14. lib. VI. 150, 6. lib. VII. 106, 30. 116, 7. 385, 16. lib. VIII. 150, 16. 151, 25, 217. 11. lib. IX. 66, 27, 95, 32. 110, 7. 150, 31, 217, 12, 472, 7. lib. X. 370, 22. lib. XI. 149, 32. 195, 13. 483, 3. lib. XIII. 195, 20. lib. XVI. 219, 12. lib. XVII. 134. 19. 221, 33. lib. XVIII. 63, 8. Achille 147, 21. 166, 22. 169, 2. 267, 21. Achille Aristarchi 472, 30. Aiace 393, 13. Alcmena 127, 14. Ambracia 87, 33, 183, 4. 469, 24. 471, 18. Andromacha 504, 15, 515, 26. Andromache molotto 292, 8, 402, 3. 505, 10. Andromeda 20, 27. 76, 2, 165, 11. 169, 22, 183, 17. 384, 33. Cresponte 144, 15. 471, 9. Cupiuncula 155, 31. Duloreste 90, 11. Erechtheo 290, 17. Eumenidibus 192, 15. 306, 28. 475, 3. 505, 18. Hectoris lytris 111, 14, 222, 32, 355, 15. 399, 8. 407, 22. 467, 31. 469, 26, 472, 27. 489, 28, 28, 490. 7. 504, 32. 511, 8. 518, 18. Hecuba 115, 34, 116, 28. 153, 28, 223, 24, 224, 7, 342, 25. 466, 27, 474, 30, 494, 3, 504, 6, 507, 18, Medea 84, 33, 170, 10, 297, 18, 467, 14, 470, 4, Medea exsule 39, 3.

261, 18. 292, 17. Menalippa 170, 13, 176, 3. 246, 11. 469, 6. Nemea 183, 13, Pancratiafte 506, 3, 513, 11, 517, 15, Phoenice 91, 7, 507, 22, 511, 5, 512, 6, 514, 13, 518, 5. Satyrarum lib. I. 474, 22, 510, 10. lib. II. 147, 10. lib. III. 33, 7, 66, 25, 87, 32, lib. IV. 470, 13. Telamone 85, 23, 160, 5, 172, 19, 475, 24. 504, 4, 505, 33, Telepho 15, 12, 232, 24, 342, 14, 429, 4, 490, 11, 537, 27, Thyeste 90, 14, 97, 31, 110, 14, 255, 25. 261, 13, 268, 11, 369, 25.

FABIUS PICTOR lib. XVI, 544, 24, rerum gestar. lib. I. 518, 28, juris pontificii libro III. 518, 29.

FENESTELLA, Annali lib. 21, 33, libro II. 154, 20. lib. XXII. 385, 9.

FURIUS poematis 145, 10, 148, 18, 188, 8.

GADULIUS GALLICANUS 198, 5.

GALLUS poematis 135, 22.

GRAJUS, vel **GRANIUS** in Peliadibus 202, 20.

HIGINUS 518, 27.

HOMERUS 50, 18, 29, 32, 33, 62, 18, 211, 10, 464, 23, 527, 4. Iliad 7. 19, 8. 531, 8, 10, 5, Odyseea 39, 11, 99, 12.

HORATIUS 134, 23, 196, 31. 221, 5, Carminum lib. I. 255, 19, lib. IV. 203, 29, Sermonum lib. II. 120, 6.

LABERIUS 74. 15. 100. 9. 106. 20. 122, 9, 490, 20, Anna Peranna 90, 22, Aquis caldis 119, 24,

- Aulularia** 108, 7. **Belonistria** 104, 25. **Callis** 140, 23. **Carcere** 214, 20. **Catulario** 122, 11. **Centenario** 107, 32. **Colace** 481, 6. **Compitalibus** 64, 10. 212, 9. **Cophino**, sive **Caprino** 70, 5. 140, 32. 141, 2. 544, 32. **Fullonicis** 208, 19. **Hetera** 108, 6. 151, 27. **Imaginem** 119, 17. **Lacubalerna** 90, 32. **Lateloquentibus** 150, 25. 220, 31. **Me-reo** 517, 2. **Nuptiis** 126, 30. **Paniculis** 114, 12. **Paupertate** 53, 25. 212, 5. 21. **Scyllace** 491, 5. **Sedigito** 114, 29. 464, 33. **Sororibus** 172, 29. 196, 25. 248, 5. **Tucca**, vel **Tusco** 80, 26. 135, 5. 137, 26. **Virgine** 74, 7. 84, 12. 543, 26.
- LICINIUS MACER** 260, 5. **Annal.** lib. I. 63, 12. lib. II. 52, 8. **Epistola ad Senatum** 259, 2. **Onithogonia** 220, 18. **Rerum Romanarum** lib. XXI. 221, 11.
- T. LIVIUS** 196, 15. 207, 29, 368, 25. lib. IX. 194, 20. lib. XXII. 197, 19.
- LIVIVS ANDRONICUS** 190, 21. 197, 31. 231, 30. 509, 29. 544, 23. **Achille** 365, 26. 473, 21. **Ægistho** 24, 5. 110, 29. 127, 30. 132, 32. 158, 29. 166, 28. 176, 14. 335, 21. 386, 22. 512, 31. **Ajace** 127, 16. **Andromeda** 62, 21. **Antiope** 170, 16. **Equo Trojano** 475, 10. **Hermiona** 111, 12. **Odyssæa** 475, 15. 493, 19. **Tereo** 153, 26. 334, 7. 475, 32. 515, 29.
- LUCILLIUS** 4, 12. 17, 15. 43, 15. 72, 11. 94, 5. 102, 22. 106, 32. 130, 17. 195, 4. 198, 7. 205, 29. 207, 19. 208, 12. 212, 4. 214, 6. 219, 28. 223, 27. 224, 3. 226, 6. 266, 27. 321, 20. 449, 25. 31. 501, 23. 536, 7. 546, 25. **Satyrarum** lib. I. 5, 30. 31, 23. 117, 22. 158, 8. 159, 22. 24, 161, 17. 174, 26. 258, 30. 345, 6. 427, 5. 497, 10. 500, 18. 521, 30. 536, 27. 540, 26. lib. II. 4, 31. 10, 15. 33, 25. 19, 37. 14, 65. 29, 86. 14, 102. 9, 20. 129, 28. 167, 22. 187, 19. 218, 28. 261, 27. 268, 5. 291, 31. 335, 14. 339, 21. lib. III. 21, 2. 15, 25. 28, 38. 27, 63. 9, 123. 25, 154. 17, 164. 32, 173. 16, 206. 15, 216. 5, 217. 15, 279. 18, 396. 13, 456. 5, 425. 22, 489. 12. lib. IV. 16, 30. 81, 26. 158, 16. 206, 27. 207, 26. 208, 17. 231, 7. 257, 17. 393, 28. 427, 11. 457, 17. 458, 5. 477, 8. 478, 33. 489, 15. libro V. 11, 8. 13, 25. 133, 13. 154, 27. 158, 33. 173, 17. 201, 2. 9, 209, 2. 235, 28. 261, 4. 281, 16. 341, 32. 363, 26. 392, 2. 445, 28. 455, 14. 497, 11. 515, 3. 546, 30. 552, 8. lib. VI. 21, 19. 68, 29. 78, 5. 103, 29. 111, 18. 125, 10. 136, 30. 137, 23. 159, 30. 160, 8. 181, 28. 189, 33. 212, 12. 281, 22. 324, 5. 363, 5. 498, 7. 500, 25. 540, 27. lib. VII. 19, 24. 21, 24. 30, 23. 3, 95. 15. 110, 10. 139, 5. 169, 31. 200, 16. 215. 3. 258, 31. 346, 15. 351, 25. 395, 28. 398, 31. 450, 12. 457, 18. 496. 17. 506, 7. 553, 2. lib. VII. 4, 10. 81, 5. 84, 11. 119, 21. 217, 21. 227, 25. 489, 21. 553, 27. lib. IX. 18, 22. 19, 26. 67, 31. 149, 24. 165, 17. 166. 12, 212, 32. 216, 15. 260, 27. 286, 32.

32. 308. 17. 428. 9. 445. 11. 455. 16.
498. 9. 502. 33. 503. 15. lib. X. 219.
10. 235. 3. 396. 17. 5. 12. 18. 517. 30.
553. 4. lib. XI. 8. 23. 18. 17. 22. 30. 79.
26. 181. 29. 2. 12. 8. 22. 7. 33. 276. 23.
305. 29. 338. 11. 344. 30. 394. 22.
506. 20. lib. XII. 149. 7. 363. 8. 5. 12.
20. 513. 2. lib. XIII. 20. 4. 18. 2. 16. 17.
261. 5. 281. 2. 4. 398. 23. 425. 14. 15.
511. 16. 519. 12. lib. XIV. 17. 24.
18. 32. 184. 17. 2. 19. 6. 220. 20. 230.
18. 426. 4. 470. 23. 477. 10. 481. 22.
519. 10. 533. 29. lib. XV. 2. 27. 16.
31. 22. 5. 9. 2. 7. 56. 6. 114. 7. 124. 16.
213. 19. 344. 28. 397. 27. 445. 18.
447. 7. 479. 3. 490. 24. 533. 14. 536.
28. 737. 9. 538. 3. lib. XVI. 98. 19.
201. 4. 17. 235. 4. 422. 33. 513. 5. 14.
lib. XVII. 7. 2. 25. 32. 26. 17. 134.
33. 143. 6. 2. 14. 17. 362. 7. lib. XVIII.
113. 7. 328. 8. 445. 31. 544. 11. lib.
XIX. 12. 456. 5. 149. 34. 176. 12.
196. 12. 358. 2. 11. 396. 19. 405. 3.
436. 31. lib. XX. 19. 3. 67. 14. 137.
29. 151. 4. 201. 21. 427. 30. 490.
31. lib. XXII. 67. 42. 10. 28. 215.
5. 255. 14. lib. XXV. 123. 26. lib.
XXVI. 18. 6. 23. 14. 38. 47. 12. 16.
18. 23. 28. 74. 20. 23. 29. 78. 13. 88. 26.
28. 32. 33. 96. 497. 7. 11. 103. 32. 110.
18. 26. 117. 32. 125. 33. 126. 5. 138. 25.
158. 11. 165. 13. 14. 183. 31. 186. 30.
33. 191. 19. 214. 27. 238. 25. 243. 31.
249. 5. 250. 19. 253. 15. 254. 6. 265. 4.
268. 29. 269. 7. 271. 29. 272. 23. 33.
275. 22. 281. 14. 283. 24. 289. 12. 291.
7. 293. 4. 294. 7. 297. 12. 31. 324. 12.
327. 25. 330. 14. 337. 11. 351. 2. 7.
353. 11. 359. 13. 366. 21. 367. 10.
372. 6. 373. 2. 381. 24. 382. 31. 388.
16. 394. 28. 396. 9. 406. 23. 408. 25.
420. 27. 436. 7. 437. 13. 17. 23. 491.

29. 497. 30. 499. 18. 502. 8. 521. 2.
526. 13. 528. 9. lib. XXVII. 21. 5.
27. 6. 29. 6. 28. 37. 8. 15. 18. 22. 28.
88. 719. 17. 138. 18. 21. 196. 18.
200. 18. 113. 33. 237. 28. 238. 12.
22. 253. 23. 270. 2. 275. 5. 12. 19.
284. 30. 286. 6. 288. 30. 296. 24.
301. 14. 16. 302. 23. 308. 24. 330.
12. 331. 10. 358. 32. 360. 10. 362.
14. 366. 30. 368. 17. 370. 28. 371.
18. 374. 23. 382. 22. 383. 13. 384.
25. 401. 29. 407. 30. 420. 5. 463. 8.
472. 15. 477. 29. lib. XXVIII. 25.
15. 31. 29. 36. 32. 375. 5. 74. 13.
121. 7. 153. 17. 175. 22. 33. 206.
25. 226. 24. 237. 6. 239. 14. 248.
24. 249. 3. 250. 33. 268. 32. 265.
8. 278. 10. 279. 3. 280. 10. 289. 26.
30. 296. 15. 308. 28. 318. 18. 320.
27. 330. 9. 30. 33. 332. 30. 340. 25.
365. 33. 384. 17. 390. 4. 391. 25.
394. 24. 396. 5. 403. 25. 407. 3.
410. 7. 414. 7. 14. 417. 32. 420. 9.
478. 28. 492. 22. 496. 19. 20. 506.
23. 555. 25. lib. XXIX. 24. 12. 27.
9. 30. 27. 31. 18. 36. 5. 10. 8. 25.
27. 74. 4. 10. 97. 4. 110. 23. 171. 5.
172. 14. 186. 27. 220. 3. 225. 4.
234. 26. 238. 11. 240. 8. 245. 11.
18. 248. 8. 252. 14. 269. 29. 271.
22. 272. 12. 274. 15. 282. 27. 283.
29. 287. 8. 288. 11. 289. 2. 290. 2.
291. 18. 294. 22. 298. 4. 300. 20.
301. 10. 303. 14. 311. 24. 313. 12.
16. 315. 30. 317. 28. 318. 21. 325.
32. 330. 21. 24. 331. 4. 339. 14.
350. 30. 32. 352. 4. 357. 17. 358.
24. 360. 24. 28. 363. 4. 14. 369.
32. 372. 24. 379. 18. 381. 7. 382.
3. 383. 19. 384. 5. 399. 13. 405.
12. 16. 418. 7. 472. 5. 11. 489. 16.
527. 27. lib. XXX. 10. 20. 33. 2.

34. 31. 35. 10. 20. 21. 23. 31. 81.
27. 31. 83. 12. 96. 10. 117. 34. 118.
9. 121. 3. 125. 6. 30. in erratis
140. 13. 143. 19. 31. 151. 12.
157. 12. 160. 17. 21. 173. 21.
175. 12. 15. 180. 3. 181. 31. 209.
3. 233. 31. 235. 17. 240. 3. 249.
14. 264. 4. 266. 3. 269. 20.
572. 13. 273. 27. 274. 11. 21.
275. 2. 277. 31. 278. 7. 33. 283.
23. 284. 14. 23. 285. 6. 287. 27.
29. 289. 16. 292. 13. 296. 5.
297. 24. 298. 32. 300. 28. 303.
17. 20. 306. 20. 317. 7. 319.
16. 320. 22. 321. 5. 27. 323.
31. 326. 32. 327. 11. 14. 330.
4. 16. 335. 30. 340. 22. 341. 5.
343. 9. 344. 23. 348. 5. 21. 350.
7. 12. 18. 25. 354. 20. 366. 8.
370. 18. 371. 26. 373. 9. 380.
7. 382. 21. 385. 2. 4. 30. 387.
26. 388. 15. 23. 399. 23. 401.
6. 17. 402. 6. 17. 402. 6. 408.
9. 32. 409. 9. 413. 13. 420. 21.
25. 462. 24. 27. 478. 27. 484.
31. 493. 26. 32. 33. 505. 20.
522. 19. 523. 19.
- LUCILIUS** Epodis hymnis 107.
31.
- LUCRETIUS** 17. 10. 103. 27.
158. 18. 197. 3. 229. 2. 425. 5.
310. 33. 408. 19. 453. 7. 458.
14. libro I. 115. 8. 175. 6. 184.
9. 13. 203. 33. 204. 3. 205. 8.
224. 9. 225. 19. 152. 27. 274. 32.
314. 28. 327. 2. 379. 12. 381.
25. 408. 21. 411. 2. 505. 4.
506. 32. libro. II. 6. 6. 80. 27.
115. 7. 131. 7. 136. 11. 158. 32. 160.
12. 172. 17. 181. 26. 184. 21. 188.
10. 205. 22. 208. 22. 248. 3. 255.
20. 278. 15. 402. 13. 482. 4.
503. 18. 27. 511. 13. 317. 23. li-
bro III. 72. 12. 73. 6. 77. 32. 94. 2.
103. 8. 124. 8. 159. 27. 181. 5. 184.
10. 199. 4. 298. 8. 306. 9. 341. 23.
420. 31. 424. 25. 446. 5. 481. 27.
515. 15. lib. IV. 73. 8. 95. 30. 173.
15. 190. 23. 192. 26. 199. 33. 209.
17. 218. 20. 230. 13. 231. 14. 241.
30. 247. 11. 252. 8. 319. 15. 413.
15. lib. V. 13. 7. 10. 12. 18. 74. 17.
80. 30. 134. 8. 221. 18. 225. 20.
227. 24. 234. 3. 415. 31. 450. 9.
457. 15. 487. 3. 504. 8. 506. 15.
lib. VI. 14. 7. 136. 14. 157. 33.
181. 27. 203. 28. 205. 25. 227.
26. 394. 17. 19. 425. 5. 482. 24.
487. 4. 18. 495. 17. 506. 11. 12.
- MASURIUS SABINUS** lib.
XVII. 168. 23.
- MATHIUS** 106. 25. 167. 17. su-
pra **CRASSVS**.
- MEMMIUS** 194. 32.
- MENANDER** 120. 16.
- NÆVIUS** 110. 17. 120. 16. 200.
24. 205. 27. 207. 20. 214. 9.
306. 7. Carmine 361. 16.
Carmine belli Pœnici 197.
15. belli Pœnici libro II.
335. 3. 474. 6. lib. III. 76.
5. 116. 30. lib. IV. 90. 28. 97.
18. 183. 15. 468. 27. lib. VI.
211. 4. 267. 18. 325. 6. 515. 10.
33. lib. VII. 474. 16. Agrypnun-
tibus 65. 5. 150. 22. Affitogiola
155. 25. Danae 124. 13. 138. 15.
186. 22. 262. 24. 291. 5. 369. 4.
459. 25. 469. 33. 473. 31. 504.
2. 518. 2. Eforopægnion 133. 8.
Læviipotius. Erularia 151. 2.
Gymnastico 136. 7. 159. 6.
224. 25. 279. 33. 392. 24.
421. 25. 486. 32. Iphigenia
370.

370. 25. an Ennii? Lycurgo 6.
16. 9. 23. 14. 22 73. 17. 84. 32.
109. 25. 124. 27 29. 159. 7. 191.
18. 33. 192. 30. 213. 10. 225. 2.
259. 6. 322. 33. 334. 31. 476. 9.
481. 29. 485. 6. 487. 9. 540. 6.
547. 29. 548. 27. Pacebo 552.
17. Pellico 223. 21. Protefilao-
damia 116. 7. 209. 30. Livii po-
tius. Pullis 72. 22. 139. 24.
513. 21. Quadrigeminus 153.
21. Sannionibus 218. 30.
NIGIDIUS 35. 33. 51. 20. 53. 24.
100. 6. 441. 15. Comment.
Grammatic. 21. 21. 40. 24. lib.
IX. 127. 10. lib. X. 437. 28. lib.
XI. 379. 3. lib. XVIII. 40. 15. lib.
XIX. 507. 14. lib. XX. 104. 30.
lib. XXV. 144. 19. De Diis 211.
30. lib. I. 147. 25.
NOVIUS 109. 22. 150. 18. 220.
26. 483. 20. Agricola 81. 24.
165. 25. 500. 28. Asinio 47. 6. 5.
Bubulco cerdone 89. 31. Buccu-
lo 507. 8. Colace 64. 9. 376. 12.
462. 32. Decuma 37. 22. 170. 8.
374. 31. Decumis 109. 19. De-
patitis 507. 3. 509. 4. Dotata
219. 31. 505. 29. Eriace 495.
24. Exodio 39. 27. 96. 19.
116. 24. 245. 28. 515. 24.
Filonico 148. 32. Fullonibus
seriatis 81. 22. 221. 3. 233.
19. Gall naria 2. 19. 4. 6.
342. 9. Geminis 510. 15. He-
tara 505. 31. Maccis 200. 9.
Macco exsule. 4. 8. 210. 23.
336. 12. 416. 4. 518. 14. Ma-
levolis 474. 5. Malevolo 126.
20. Mania medica 154. 21.

221. 2. Militibus Pometi-
nensibus 25. 11. 212. 30. 224.
27. Mortis & vitæ judicio
479. 8. Optione 149. 28.
Pappo præterito 4. 29. Par-
co 113. 10. Paulo 510. 9.
Pedio 316. 5. 6. 455. 13. 500.
15. 539. 20. 540. 11. 23. 548.
25. Præcone posteriore 210.
25. Quæstione 474. 13. Ta-
bellaria 218. 26. Tripertita 218.
15. 517. 22. Vindemiatoribus
156. 11. 473. 25. Virgine præ-
gnante 508. 20. 516. 28. Zona
481. 21. 488. 25. 512. 4.
PACUVIUS 98. 17. 172. 32.
197. 33. 204. 30. 477. 16. An-
tiopa 64. 30. 73. 13. 139. 22.
221. 6. 238. 13. 447. 17. 19.
Armorum judicio 89. 12. 124.
2. 126. 22. 246. 5. 261. 12.
19. 416. 2. 473. 14. 475. 17.
507. 25. Atalanta 65. 2. 85.
5. 109. 29. 116. 17. 159. 33.
181. 33. 226. 32. 257. 33.
262. 9. 322. 17. 355. 27. 378.
6. 382. 8. 426. 5. 450. 29. 481.
31. 486. 5. 490. 14. 495. 26.
505. 14. 507. 26. 512. 27. Chry-
se 39. 31. 4. 2. 75. 11. 89. 23. 101.
26. 127. 4. 142. 30. 144. 10. 165. 1.
8. 246. 9. 415. 33. 467. 15. 469.
8. 474. 33. 484. 11. 488. 14. 508.
28. Duloreste 7. 5. 13. 28. 23.
10. 38. 31. 111. 7. 115. 10. 123.
30. 124. 5. 237. 6. 146. 19. 160.
10. 178. 14. 181. 22. 184. 5. 237.
11. 260. 10. 262. 30. 292. 24. 307.
10. 342. 3. 343. 16. 352. 10. 355.
17. 424. 6. 477. 26. 490. 16. 491.

24. 497. 15. 505. 2. 510. 25. 522.
 7. Erotopagnion lib. II. 121.
 17. Hermiona 20. 17. 72. 32.
 73. 12. 77. 33. 87. 25. 88. 19.
 96. 2. 33. 113. 32. 116. 14. 132.
 28. 178. 13. 234. 24. 237.
 5. 280. 27. 316. 19. 393. 3. 470.
 27. 496. 30. Iliona 16. 18.
 75. 13. 88. 3. 97. 14. 98. 14.
 104. 6. 124. 24. 183. 20. 359.
 2. 470. 7. 475. 28. Medo 6.
 28. 73. 21. 74. 25. 77. 25.
 79. 4. 170. 19. 176. 5. 178.
 10. 246. 4. 324. 33. 467. 24.
 506. 17. Nyptra 40. 31. 52.
 32. 77. 23. 248. 21. 375. 6.
 Paullo 490. 5. 507. 27. Pe-
 riboca 1. 32. 3. 2. 15. 17. 22.
 16. 23. 8. 84. 22. 136. 33. 153.
 23. 178. 7. 185. 26. 213. 12.
 228. 17. 237. 3. 262. 28. 292.
 6. 336. 25. 353. 14. 406. 9.
 430. 15. 467. 33. 471. 6. 472.
 22. 476. 12. 477. 3. 495. 28.
 498. 11. 501. 21. 505. 22. 521.
 9. Teucro 74. 31. 111. 20.
 121. 15. 152. 29. 154. 3. 155.
 5. 159. 18. 169. 24. 185. 4.
 243. 5. 306. 31. 33. 407. 32.
 414. 2. 490. 18. 506. 27. li-
 bro X. 262. 11.
PLAUTUS 8. 29. 9. 20. 97.
 10. 100. 25. 119. 25. 120. 11.
 145. 13. 14. 180. 12. 184. 4.
 205. 4. 220. 11. 222. 5. 447.
 18. 461. 30. Abroico 196.
 33. Acariſtione 157. 6. Am-
 phitruone 9. 9. 18. 7. 31. 30.
 33. 33. 34. 8. 38. 9. 41. 24.
 43. 14. 16. 18. 44. 13. 18.
 23. 28. 29. 57. 24. 76. 18.
 88. 22. 99. 9. 105. 22. 128;
 17. 22. 148. 9. 12. 159. 3.
 167. 2. 171. 8. 9. 175. 17.
 178. 27. 179. 17. 30. 182. 26.
 183. 10. 191. 21. 198. 32.
 200. 25. 213. 6. 224. 31. 225.
 6. 227. 17. 231. 2. 24. 233.
 10. 15. 237. 8. 247. 7. 261.
 28. 262. 25. 266. 22. 272.
 29. 278. 9. 285. 25. 295. 10.
 301. 27. 29. 321. 19. 331. 16.
 342. 6. 351. 16. 352. 27. 354.
 33. 359. 17. 361. 6. 362. 19.
 21. 364. 15. 369. 28. 383.
 10. 391. 19. 393. 11. 12. 410.
 14. 439. 8. 453. 26. 30. 454.
 3. 456. 13. 18. 460. 15. 462.
 22. 473. 33. 480. 20. 487. 31.
 496. 9. 498. 3. 502. 14. 504.
 19. 513. 6. 521. 31. 528. 23.
 543. 10. 16. 546. 28. Aſſina-
 ria 3. 6. 28. 31. 22. 23. 24.
 31. 31. 11. 43. 25. 44. 14.
 33. 45. 7. 72. 14. 16. 76. 30.
 79. 9. 128. 27. 144. 27. 146.
 2. 4. 151. 15. 22. 30. 153.
 19. 157. 26. 186. 11. 187. 5.
 190. 15. 192. 17. 198. 24.
 215. 27. 225. 15. 227. 22.
 232. 18. 233. 6. 247. 12. 250.
 10. 255. 31. 262. 7. 266. 20.
 28. 271. 2. 285. 22. 293. 5.
 296. 6. 305. 27. 308. 2.
 309. 12. 313. 2. 333. 10.
 11. 344. 6. 349. 32. 350.
 27. 361. 11. 375. 11. 16.
 285. 32. 383. 2. 387. 27.
 393. 20. 394. 13. 31. 402.
 18. 412. 20. 414. 18. 19-
 438.

438. 17. 439. 19. 31. 454.
8. 16. 470. 6. 471. 33. 472.
13. 476. 14. 478. 30. 483. 9.
493. 10. 501. 9. 529. 2. 532.
33. Alstraba, quæ & clitel-
ria 62. 33. 69. 33. 376. 8. Au-
lularia 5. 9. 21. 17. 29. 43.
7. 45. 10. 16. 19. 23. 75. 5.
81. 33. 85. 32. 86. 2. 95. 12.
98. 26. 105. 25. 115. 5. 120.
4. 123. 18. 128. 30. 33. 134.
11. 136. 25. 138. 30. 139. 31.
144. 32. 151. 32. 152. 4. 8.
164. 16. 171. 32. 172. 22. 207.
23. 210. 9. 217. 18. 29. 225.
8. 229. 32. 232. 27. 234. 10.
240. 11. 250. 11. 251. 8. 254.
9. 266. 18. 272. 6. 273. 28.
274. 13. 275. 10. 278. 17.
279. 16. 284. 8. 25. 290. 33.
293. 12. 304. 23. 310. 4. 313.
25. 317. 29. 318. 7. 320. 16.
322. 9. 332. 31. 340. 23. 342.
8. 348. 24. 359. 33. 360. 5.
369. 18. 374. 12. 375. 7. 19.
381. 10. 395. 10. 296. 7. 15.
400. 6. 433. 33. 454. 19. 27.
31. 33. 455. 4. 8. 469. 2. 476.
17. 483. 17. 487. 16. 21. 496.
15. 22. 500. 30. 509. 7. 10.
11. 525. 2. 529. 5. 530. 27.
538. 13. 541. 30. 32. 543.
23. 30. 548. 16. 549. 27.
29. Bachelidibus 6. 4. 13. 11.
13. 75. 7. 32. 83. 28. 102.
7. 172. 31. 173. 2. 333. 33.
334. 3. 342. 19. 421. 15. 474.
32. 476. 19. Captivis 7. 29.
72. 21. 95. 18. 19. 136. 4.
143. 14. 146. 6. 157. 31. 164.

20. 191. 26. 220. 13. 291. 14.
335. 10. 422. 8. 482. 3. 484.
9. 498. 21. 512. 25. 533. 3.
552. 15. Carbonaria 221. 13.
Casina 6. 26. 7. 13. 20. 11.
26. 50. 10. 98. 25. 135. 8.
308. 12. 333. 11. 334. 22. 396.
33. 476. 24. 483. 33. Cistel-
laria 63. 33. 72. 19. 84. 16. 102.
18. 108. 17. 164. 18. 171. 18.
190. 9. 198. 25. 415. 15. 423.
16. 482. 2. 499. 30. Colace
545. 20. Cornicularia 63. 14.
134. 28. 32. 147. 27. 220. 15.
Curculione 8. 7. 19. 96. 15.
126. 11. 199. 11. 218. 5. 6.
12. 290. 7. 331. 28. 376. 9.
421. 17. 510. 17. 552. 12.
Epidico 8. 21. 33. 40. 9. 102.
29. 103. 2. 123. 31. 173. 8.
278. 19. 355. 25. 499. 3. 508.
13. 139. 11. 15. 18. 31. 540.
2. 5. 10. 18. 20. 548. 12. 19. 24.
33. Frivolaria 66. 33. Medi-
co parasito 84. 8. 200. 11.
551. 6. Menæchmis 1. 25. 3.
8. 22. 9. 13. 24. 25. 38. 15.
72. 25. 89. 19. 108. 27. 138.
23. 191. 11. 192. 19. 255. 6.
333. 32. 358. 13. 343. 29. 421.
12. 423. 25. 449. 25. 455. 11.
467. 12. 468. 13. 15. 476. 25.
497. 7. 499. 31. 519. 25. 537.
33. Mercatore 115. 32. 137.
12. 163. 16. 166. 6. 175. 18.
176. 27. 191. 31. 200. 5. 223.
14. 2. 7. 394. 16. 401. 20.
421. 24. 449. 30. 476. 8. 482.
21. 533. 31. 54. 12. Milite
4. 26. 5. 24. 9. 11. 30. 31.

17. 34. 30. 103. 5. 120. 26.
 146. 12. 157. 5. 203. 5. 207.
 18. 230. 8. 254. 24. 305. 6. 12.
 306. 14. 334. 22. 342. 22. 343. 12.
 373. 32. 415. 19. 21. 456. 33.
 467. 21. 476. 29. 486. 16.
 499. 5. 549. 7. Mustellaria
 55. 22. 79. 30. 81. 18. 108.
 2. 198. 20. 202. 26. 239. 16.
 361. 29. 381. 2. Nervolaria
 127. 26. 169. 8. Persa 10. 2.
 9. 13. 11. 6. 87. 20. 150. 5.
 154. 30. 179. 23. 210. 18.
 258. 11. 342. 21. 447. 2. 468.
 20. 479. 17. 495. 16. 510. 23.
 Plocino 149. 9. Poenulo 11.
 26. 33. 52. 30. 104. 10. 22.
 123. 23. 126. 28. 137. 29.
 166. 7. 173. 11. 181. 18. 199.
 15. 20. 258. 12. 392. 21. 397.
 3. 23. 407. 11. 424. 20. 446.
 33. 507. 11. 510. 30. 33. 533.
 3. 11. 12. Pseudolo 11. 20. 20. 12.
 84. 18. 19. 97. 17. 164. 30. 184.
 30. 227. 10. 331. 29. 334. 19. 335.
 29. 394. 32. 422. 30. 423. 39.
 466. 26. 500. 17. 501. 10.
 503. 26. 536. 24. Rudente 79.
 30. 142. 33. 143. 3. 145. 8.
 151. 10. 155. 28. 158. 27.
 170. 25. 221. 28. 245. 7. 291.
 29. 307. 4. 362. 28. 406. 4.
 511. 10. 519. 24. 533. 20. 21.
 Scematico 334. 6. Sticho 5.
 27. 11. 30. 192. 15. 210. 22.
 292. 4. 468. 21. 470. 8. in
 Erratis 509. 26. 511. 20. 515.
 17. 533. 24. Tiberio 134. 28.
 Trinummo 12. 18. 54. 15. 73.
 3. 81. 19. 84. 25. 109. 15.

123. 20. 144. 8. 192. 21. 206.
 28. 212. 28. 304. 24. 306. 15.
 322. 5. 356. 2. 374. 28. 384.
 10. 423. 32. 468. 30. 475. 7.
 484. 26. 486. 24. 497. 8. 33.
 511. 2. 525. 28. Truculento
 5. 11. 12. 28. 67. 3. 80. 25.
 89. 20. 123. 32. 139. 11. 154.
 33. 457. 14. 21. 467. 11. 476.
 33. 499. 9. Vidularia 104. 13.
 123. 33. 138. 28. 220. 27.
 258. 28. 468. 31. 476. 22.
 508. 8.

POMPONIUS 219. 30. 234.
 30. 509. 30. Adelphis 96. 18.
 Aedituo 75. 15. Agamemno-
 ne supposito 473. 4. Agri-
 cola 503. 8. Alconibus 147.
 4. 166. 30. 408. 33. Anulo
 posteriore 508. 19. Aruspice
 516. 18. Asina, vel Asinaria
 346. 15. 514. 5. Atellana 53.
 23. Atico 144. 22. Auctora-
 to 516. 14. Augure 479. 6.
 Buccone adoptato 155. 2.
 178. 19. 479. 27. 508. 2. Cam-
 panis 513. 9. Citharista 127.
 7. Collegio 104. 12. Concha
 38. 33. 292. 26. Conditioni-
 bus 507. 9. Cretula vel Pe-
 titore 206. 17. 474. 9. De-
 ciuma fullonis 4. 17. 105. 14.
 182. 13. Dotata 104. 24. 511.
 31. Ergastulo 164. 27. 186.
 2. Fullone 504. 26. Fulloni-
 bus 472. 32. Herede Petito-
 re 504. 24. 511. 18. Hirnea
 Pappi 40. 19. Maccis gemi-
 nis 75. 27. 150. 20. 154. 25.
 469. 29. 470. 30. 506. 24.
 508.

ALLEGATORUM. Lib IV. c. 6. 429

508, 23. Macco sequestre 508.
9. Majali 183, 3, 473, 17, 476, 2.
Medico 166 2. Munda 474, 12.
21. Nuptiis, 39. 12. Pannucea-
tis 18 20, 31, 19, 5, 22, 39, 7.
143. 26. 416. 15. 537. 8. Pan-
sa, vel sponsa papipola 275,
23. 469, 20. Pappo agricola
477 6. 486. 18. 498. 4. 517.
28. Pappo praterito 468. 7.
Parthis 476, 10. Patruo 474.
24. Philosophia 514, 23. Pi-
storibus 16, 33. 17. 14. 19.
280. 18. 323, 27, 356, 8.
482. 8. Piscatoribus 344 13.
484. 4. 488. 16. Pistore 81.
21. 146. 25. 483. 23. 517. 20.
Pinstone Gorgonio 508. 5.
Placenta 209. 6. Porcaria vel
porcetra 40. 28. Porto 231. 13.
Præcone posteriore 2. 24. 17.
21. 19. 31, 20. 7. 83. 4. 342.
10. 500. 25. 518. 17. 523. 11.
Præfesto morum 118. 15. 507.
32. Prostibulo 18. 2. 11. 15.
83, 33. 146. 23. 224. 33. 394.
14. 456. 3. Quinquatribus
226. 19. Rustico 513. 26. Sar-
cularia 13. 2. Syris 11. 5.
154. 17. Vernionibus 505. 17.
506. 29. Verre ægroto 112.
5. 178. 24. 515. 5.

PROPERTIUS Eleg. lib. III.
169, 29.

PUBLILIUS putatoribus 133.
9.

Claudius QUADRIGARIUS
228, 10. 471. 20. Annalibus
29. 8, 60. 17. 212. 17. 480.
14, lib. I. 222. 2. 508. 17.
lib. II. 154. 33. 359. 5. 514.
10. 517. 21. Lib. III. 97. 33.

475, 26. 508. 30, 516, 11.
lib. IV. 76. 11. 418. 2. lib.
V. 472. 17. lib. VI. 267. 21.
511. 25. lib. VII. 119. 32. lib.
VIII. 477. 6. lib. XVI. 122.
14. 465, 3. lib. XXI. 510.
19. Rerum Romanar. lib.
XII. 535. 25. Oratione in
Quintium Gallum 208, 27.
SALLUSTIUS 60. 23. 92, 8.
199. 3. 310. 12. 442, 12.
453, 3, 5, 489. 25, 512, 16.
524. 10. Historiarum lib. I.
31. 26. 140. 28, 206. 16. 229.
4. 231. 17, 264, 17, 276, 16.
282. 20. 286. 16. 452, 32,
526, 11, 530, lib. II 53. 2.
101. 15, 127, 27, 172, 10. 177.
22. 180. 21. 202, 8. 215. 32, 222.
22, 280. 20. 310. 21. 315. 5.
385. 3, 398, 7. 449. 28. 497.
25. 530. 32. 534, 31. 535. 2.
538, 21. lib. III. 7. 7. 22. 18.
116. 20, 137. 9. 186. 13, 235.
14. 239. 4, 281, 31, 314. 23.
323, 4. 406. 10. 456. 14, 489.
9. 502, 2, 534, 18, 26. 538.
32, 553, 22, 27, 32, 554. 33.
lib. IV. 95, 22. 132, 22. 138.
4, 186, 19. 258. 23. 260.
31. 318. 28. 321, 24. 366. 11.
489, 26. 492. 30. 535. 9. 150.
554. 20. 556. 18, lib. V. 138.
9. 236, 18. 397, 13. lib. VI. 495.
33. Carilinæ bello 113. 5. 242. 11.
249. 30. 265. 21. 304. 18. 309. 18.
27. 310. 5. 317. 32. 322. 24. 30.
341. 13. 351. 22. 353. 32. 364. 16.
371. 13. 390. 24. 398. 17. 419. 26.
427. 3. 431. 8. 433. 18. 20. 439. 25.
442. 18. 453. 20. 484. 15. 489.
32. 499. 15. 521. 15. 554. 11. 30

Ju-

- Jugurthino bello 6. 3. 14. 27. 33. 205. 17. 207. 5. 8. 222. 26. 255. 16. 256. 7. 257. 12. 258. 6. 26. 263. 11. 264. 29. 273. 3. 274. 28. 277. 11. 289. 14. 294. 8. 296. 33. 339. 16. 354. 6. 356. 28. 361. 27. 363. 17. 364. 6. 376. 28. 400. 31. 423. 8. 429. 14. 449. 5. 10. 18. 471. 22. 495. 11. 502. 19. 514. 6. 516. 31. 522. 17. 534. 21. 28. 536. 4. 556. 20. 556. 6. 9. 13. 21. lib. V. 87. 2. 93. 31. lib. VI. 486. 30. lib. VIII. 392. 8. lib. XXIII. 468 10.
- SANTRA** de verborum antiquitate 170. 22. lib. III. 117. 19. Nuntis Bacchis 78. 28. 104. 17.
- SEMPRONIUS ASELLIO** Historiarum lib. IV. 481. 5.
- SERENUS** 61. 31. 223. 25. in Opusculis 210. 20. 258. 3. 4. 431. 19. 467. 23. lib. I. 539. 19. Ruralibus 212. 25.
- SISENNA** 127. 29. historiarum lib. I. 168. 9. 187. 32. 376. 26. lib. II. 57. 28. lib. III. 57. 32. 58. 3. 70. 32. 80. 5. 82. 6. 101. 6. 7. 125. 17. 126. 9. 130. 2. 7. 11. 135. 31. 141. 23. 27. 31. 162. 2. 188. 17. 230. 19. 236. 26. 348. 15. 361. 19. 363. 3. 367. 32. 448. 33. 480. 33. 484. 17. 19. 491. 26. 492. 28. 502. 25. 26. 516. 29. 527. 13. 534. 11. 535. 3. 538. 29. 552. 19. 553. 16. 25. 555. 22. 556. 4. 8. lib. IV. 10. 25. 40. 10. 58. 7. 14. 19. 68. 15. 23. 73. 15. 91. 22. 24. 26. 31. 92. 2. 98. 32. 99. 6. 107. 15. 18. 22. 113. 24. 26. 115. 12. 127. 5. 133. 2. 142. 5. 145. 21. 159. 16. 161. 26. 31. 162. 4. 17. 195.
- TERENTIUS** 36. 19. 172. 15. 222. 7. 223. 11. 262. 14. 393. 10. 409. 20. 426. 20. 499. 20. Adelphis 31. 3. 59. 14. 96. 7. 190. 11. 222. 10. 232. 16. 236. 16. 243. 12. 269. 28. 284. 21. 285. 10. 294. 29. 298. 18. 305. 26. 339. 18. 348. 19. 367. 23. 372. 5. 31. 373. 4. 16. 380. 14. 388. 9. 397. 14. 399. 11. 408. 23. 438. 9. 463. 11. 481. 26. 493. 16. Andria 29. 30. 39. 15. 17. 59. 17. 73. 11. 215. 26. 219. 20. 232. 22. 237. 25. 242. 12. 252. 29. 256. 12. 262. 19. 271. 25. 275. 25. 280. 8. 11. 285. 21. 291. 2. 301. 20. 309. 21. 317. 25. 30. 322. 15. 324. 6. 351. 18. 360. 11. 361. 33. 363. 26. 366. 6. 369. 30. 375. 15. 378. 22. 379. 16. 383. 10. 384. 24. 393. 19. 399. 6. 402. 21. 404. 16. 409. 16. 412. 14. 436. 11. 446. 29. 484. 2. 493. 12. 499. 21. 512. 2. 523. 4. Eunuchus 32. 24. 27. 32. 33. 5. 61. 6. 165. 8. 190. 12. 235. 32. 240.

240. 6. 249. 13. 256, 4. 10. 264.
2. 25. 270. 29. 279. 19. 296. 4.
13. 299. 20. 301. 12. 304. 14,
33. 318. 9. 324. 17. 337. 19. 349.
28. 358, 19. 359. 9. 364. 10. 365.
30, 382, 28, 30. 388, 25. 399, 22,
410, 19, 413, 23, 493, 12,
496, 10, 519, 4, 524, 29. 528.
7. Heautontimorumenon 7. 24,
175, 3. 182, 11. 231, 27, 239,
27, 243, 33, 246, 24, 250, 17,
251, 21, 32, 252, 31, 254, 30, 256,
31. 264, 31. 278, 23, 32, 285, 15,
288, 2. 296, 22, 299, 11, 15,
302, 26, 309, 29, 314, 10. 318,
19, 320, 33, 351, 30, 373, 5,
14, 389, 26, 419, 21, 420, 14.
Hecyra 24, 4, 32, 3, 184, 25,
253, 7, 270, 4, 291, 17, 295, 32,
296, 32, 325, 21, 382, 19, 385,
28, 414, 33, 468, 32, 483, 22,
495, 19, 518, 15. Phormione 11.
22, 24, 29, 31, 9, 24, 39, 32,
87, 30. 103, 22, 25, 110, 21, 117.
30, 165, 6, 198, 18, 249, 21. 254,
4. 255, 10, 269, 2, 9, 17, 33. 271.
8. 276, 27, 282, 8. 287, 10, 293.
3. 296, 29, 337, 8. 344, 2, 363,
2, 370, 13, 371, 15, 381, 6, 386,
12, 407, 16, 410, 27, 420, 13,
496, 25, 501, 19, 525, 5.

TITINNIUS 210, 5, 221, 16,
304, 20, 455, 33, 536, 23, Bar-
bato 3, 20, 499, 7, 552, 25,
Fullonia 111, 10, 153, 25, 245-
31. Fullonibus 81, 14, 98, 24,
217, 20. 224, 23, 233, 5. 305. 4.
366, 16, 369, 21. 406, 17, 470.
1, 483, 18. Gemina 81, 12, 94,
33, 157, 15, 17, 192, 10. 232, 21.
255, 14, 306, 29, 392, 15, 406,
2. 19, 420, 7, 486, 16, 495, 14,

497, 5. 510, 6, 12. Harubra 476.
31. Prælia vel Prilia 71, 33, 102.
3, 179, 22, 277, 25. 278, 12. 290.
8. 352, 6, 375, 3. 503. 33, 517,
13. Privigna 157, 8. Psalteria
224, 21. 324, 16, 331, 27, 496,
14. 504, 22. Quinto 98, 8. 277,
16, 23, 439, 13. 481, 20. 482, 32.
507, 16. Setina 19, 17, 87, 12,
123, 10. 144. 6. 186, 23. 204,
29. 227, 14. 249, 18. 503, 3. 548.
11. 552, 13. Varro 95, 5. 131,
33, 157, 10. Veliterna 2. 17,
217, 18. 277, 4. 316. 2. 332, 5.
355, 7. 391, 20. 467, 10. 495,
13. 509, 25. 536, 19.

TRABEA Ergastulo 515, 28.

TUBERO histor. lib. 1. 376,
31, lib. XIV. 481, 9.

TURPILIUS 229, 5. 542. 18.
Boethuntibus 23, 5, 179, 24.
332, 28. 342. 2. 429, 20, 518. 4.
Canephoro 363. 19. 116, 9. 392,
26. 491. 7. Demetrio 124, 11.
216, 7. 278, 2, 322, 18. 337, 3.
352, 19. 397. 29. 408, 27. 424,
5. 427, 28. 466. 7. 488. 18. 491.
2. 497, 18. Demiurgo 2, 32. 8.
25. 15. 16. 226. 12. 236, 16. 342,
26. 483. 25. 491, 18. Epiclero
84. 21. 96. 24. 215. 28. 321. 21.
332. 19. 357, 23. 398, 5, 477-
15, 495, 25. 497, 12, 501. 17.
Hetæra 127, 12, 182, 5, 186, 8,
468, 18, 470, 33, 483, 27. 491, 8,
514, 27. 526, 2, 549, 10, Lemniis
14, 29, 256, 22, 259, 28, 363. 15.
533, 15. 534. 7. Leucadia 21,
25, 75, 29, 102, 31, 173, 4,
174, 3, 182, 3, 201, 24, 262,
12, 277, 8, 321, 22, 322, 21,
325, 4. 334, 11, 408, 29. 467-
28.

28. 496. 18. 522. 26. 534. 5.
 Lindia 3. 10. 185. 30. 212.
 33. 333. 14. 343. 15. 352. 21.
 197. 30. 399. 19. 482. 5. Pa-
 raterusa 132. 14. 139. 17. 186.
 6. 358. 23. 399. 28. Pedio
 40. 7. 85. 21. 255. 22. 305.
 32. 470. 28. 475. 30. 489. 30.
 497. 14. 500. 7. 22. 501. 6.
 514. 15. 522. 5. Philopatro
 1. 30. 22. 13. 132. 3. 229.
 33. 260. 8. 281. 25. 282. 10.
 321. 14. 358. 4. 422. 19. 429.
 21. 468. 16. 484. 28. 525.
 31. 538. 7. Thrasycone 95.
 10. 146. 18. 213. 8. 215. 30.
 304. 26. 321. 11. 355. 13.
 477. 18. 481. 28. 488. 27.
 524. 27. Vcliterna 539. 23.
VARRO Atacinus 191. 22.
M. Terentius VARRO 55.
 4. 59. 21. 66. 28. 79. 28. 122.
 5. 193. 13. 206. 23. 223. 15.
 450. 7. 520. 18. De sermone
 latino lib. III. 54. 4. 318. 24.
 de lingua latina lib. V. 64. 13.
 libro VI. 376. 14. lib. XVIII.
 127. 22. de re rustica lib. I.
 19. 27. 52. 22. 53. 24. 61. 12.
 15. 20. 29. 33. 62. 5. 80. 21.
 83. 16. 93. 24. 94. 7. 10. 114.
 4. 118. 4. 147. 14. 148. 5. 163.
 13. 16. 189. 21. 197. 23. 25.
 211. 3. 225. 9. 228. 32. 302.
 11. 403. 8. 414. 21. 26. 444.
 30. 477. 25. 491. 9. 500. 33.
 502. 20. 546. 3. 6. 9. 550. 30.
 33. lib. III. 239. 30. lib. XX.
 519. 22. De vita populi Ro-
 mani 424. 13. lib. I. 11. 13.
 15. 21. 21. 6. 23. 22. 43. 9.
 32. 44. 7. 55. 23. 59. 6. 62.
 12. 63. 29. 67. 24. 68. 32.
 83. 19. 86. 6. 114. 20. 135.
 16. 152. 16. 162. 17. 22. 177.
 24. 189. 25. 30. 228. 13. 236.
 27. 287. 19. 321. 33. 341. 26.
 484. 20. 490. 27. 494. 7. 11.
 530. 26. 531. 18. 23. 31. 540.
 33. 522. 5. 542. 22. 544. 4.
 6. 9. 545. 28. 546. 13. 33. 547.
 5. 16. 22. 24. 548. 29. 551.
 10. 17. 23. 27. 30. lib. II. 23.
 28. 56. 31. 57. 3. 77. 3. 112.
 26. 156. 16. 180. 31. 182. 19.
 287. 15. 302. 5. 312. 10. 465.
 26. 481. 13. 485. 17. 494. 15.
 498. 17. 519. 28. 528. 13. 18.
 529. 23. 532. 7. 12. 18. 542.
 26. 27. lib. III. 57. 7. 68. 2.
 93. 15. 117. 27. 149. 13. 163.
 20. 32. 344. 33. 358. 14. 518.
 30. 520. 8. 26. 529. 29. 535.
 20. 537. 15. 24. 544. 15. 547.
 31. 549. 32. 550. 4. 552. 22.
 553. 5. 555. 12. lib. IV. 67.
 7. 77. 12. 145. 28. 147. 17.
 149. 19. 163. 38. 205. 19.
 245. 14. 284. 16. 398. 11.
 454. 22. 465. 32. 466. 3. 495.
 30. 499. 23. 501. 14. 525.
 13. 17. 541. 20. De Repu-
 blica lib. I. 218. 12. lib. XX.
 161. 7. Rerum Humanarum
 418. 8. lib. I. 52. 17. lib. II.
 75. 19. lib. III. 90. 19. lib.
 XIV. 479. 13. lib. XVI. 100.
 12. lib. XX. 59. 2. 80. 7. 92.
 10. 14. 142. 8. 214. 33. 222.
 16. 18. 345. 3. 394. 5. 425.

33. 471. 4. lib. XXIII. 216. 22.
 34. Rerum Divinarum 197. 5.
 510. 4. lib. I. 115. 3. 156. 9. 197.
 11. 13. lib. III. 334. 25. lib. IV.
 222. 4. lib. VII. 473. 10. lib. XI.
 194. 17. 220. 22. lib. XIV. 50.
 15. 480. 2. lib. XVI. 318. 26. Quæ-
 stionum Plautinarum lib. II. 9.
 17. Disciplinarum lib. V. 435.
 9. lib. VIII. 135. 11. 551. 14. De
 proprietate scriptorum 334.
 28. De compositione Satyra-
 rum 67. 15. de scenicis origini-
 bus libro III. 194. 8. Epistola
 ad Cæsarē 56. 29. 423. 6. in Epi-
 stola Iulii Cæsaris 263. 4. ad Fa-
 bium 493. 28. ad Fusium 117. 6.
 144. 3. 425. 18. ad Marullum
 545. 5. ad Ser. Sulpicium 112.
 30. ad Varronem 261. 167. 24.
 Epistola latina 141. 17. 419. 11.
 lib. I. 121. 11. lib. II. 473. 20.
 Aboriginibus, *οἱ ἀνδρῶνες οὐ-
 σινοί* 82. 23. 114. 26. 156. 18. 24. 171.
 26. Agathone 4. 18. 46. 30. 47. 3.
 99. 18. 167. 5. 187. 10. 247. 18. 345.
 7. 357. 2. 400. 14. 436. 15. 621. 23.
 Aiace stramentitio 513. 28. *Ἄμ-
 μων μητρίς*, *οἱ διληργυρίας* 117. 15.
 179. 11. 395. 30. 552. 29. 553. 9.
 Andabatis 35. 4. 46. 21. 135. 13.
 241. 26. 267. 11. 384. 32. 419. 9.
 426. 30. 483. 6. 486. 6. Anthro-
 popoli, *οἱ γενεαλογικῆς* 174. 15.
 226. 14. 379. 9. 471. 11. 504. 10.
 551. 7. Armorum iudicio 427.
 28. 477. 2. 1. Bais 154. 7. Bimar-
 co, bimargo, vel vimarco,
οἱ αὐτρίσσι 17. 16. 25. 8. 55. 10.
 70. 10. 92. 4. 100. 29. 107. 5.
 111. 24. 153. 8. 167. 20. 168.
 13. 180. 10. 13. 196. 27. 201.

Tam. II.

5. 210. 10. 223. 6. 229. 23.
 242. 15. 248. 17. 383. 26. 448.
 15. 20. 480. 24. 485. 2. 530.
 21. 533. 8. 543. 13. Cæi (an
 Cæl.) lib. II. 195. 30. Caprino
 prælio, *οἱ ἐκδύσας* 267. 23. 302.
 25. 361. 24. Cato vel de libe-
 ris educandis 77. 6. 17. 81. 2.
 88. 11. 94. 19. 22. 108. 20. 25.
 30. 131. 4. 133. 19. 141. 33.
 162. 26. 167. 31. 168. 4. 179.
 7. 201. 12. 211. 21. 213. 15.
 309. 29. 352. 28. 363. 11. 367.
 20. 395. 5. 447. 32. 480. 5. 481.
 16. 494. 19. 22. 26. 29. 502.
 22. 520. 29. 532. 23. 542. 32.
 552. 4. Cave canem 75. 22.
 Columna Herculis, *οἱ δὲ θεοί*
 82. 32. Cosmotoryne, *οἱ*
ἐσθράς κίσμαι 3. 24. 5. 5. 83. 10.
 157. 24. 224. 14. 234. 6. 503.
 30. 537. 28. 538. 16. Cras cre-
 do, hodie nihil 112. 9. 139. 10.
 26. 206. 20. Cygno, *οἱ ταυροί*
 230. 25. 485. 10. 497. 21. De-
 fultorio, *οἱ τὰ γράφειν* 503. 23.
 534. 24. Endymionibus 47.
 7. 231. 33. 249. 9. 250. 12.
 282. 2. 349. 5. 356. 27. 408.
 4. 543. 18. Ephebo, vel Sy-
 nephebo, *οἱ ἐμμενῆς* 156. 32.
 210. 12. 226. 18. 324. 20.
 355. 19. Ephemeride 71. 19.
 E' *οἱ τάρων*, *ἢ βῆς οἱ τάρων* 102.
 5. 416. 18. Erratione 91. 2.
 Est modus matulæ, *οἱ μίθης* 5.
 16. 28. 19. 83. 23. 146. 9. 172. 25.
 544. 27. 545. 3. 11. 22. Eumeni-
 dibus 9. 4. 11. 10. 35. 16. 49.
 20. 22. 26. 56. 13. 86. 27. 102.
 10. 105. 12. 106. 2. 119. 2. 6. 121.
 8. 122. 27. 152. 33. 153. 3. 6.

E e

181.

181, 9, 199, 16, 201, 11, 25, 233.
 12, 236, 24, 242, 24, 33, 245, 23.
 250, 14, 253, 5, 255, 15, 264, 20.
 267, 9, 272, 3, 285, 23, 295, 25.
 328, 11, 334, 3, 344, 11, 26, 345.
 10, 349, 13, 355, 23, 31, 356, 15.
 367, 30, 381, 19, 386, 29, 390, 9,
 392, 4, 394, 9, 421, 7, 434, 23, 451.
 33, 452, 4, 9, 480, 26, 29, 31, 487.
 26, 498, 3, 2, 520, 3, 528, 3, 529, 13.
 537, 30, 540, 14, 543, 32, 549, 12.
 21, 550, 15. *Εὐρεὶν κλεπῆς τὸ πᾶμα*,
πρὶς γυμνασίου 399, 31, 478, 4.
 526, 15, *Εὐχασί*, *πρὶς τὴν χη* 72, 10.
 179, 6, 228, 6, 342, 33, *Εὐς ποτὶ*,
πρὶς αὐτὸν 27, 17, 216, 19, *Flaxtabul-*
lis πρὶς παρχίων 27, 3, 28, 7 82:
 13, 219, 16, 391, 30, 458, 33, *Gal-*
lo Fundanio, of *Admirandis*
 71, 26, 205, 30, 217, 2, 218, 18, 220.
 11, *Gerontodidascalo* 8, 28, 19.
 11, 47, 19, 23, 27, 55, 7, 86, 8, 10.
 112, 22, 166, 15, 190, 29, 195.
 16, 214, 29, 261, 7, 267, 7:
 314, 30, 337, 13, 440, 13, 451.
 20, 543, 11. *Gloria*, vel *In-*
glorio, *πρὶς θένει* 148, 3, 325,
 16, *Γρῶδι στατήν* 25, 23, 49.
 15, 69, 28, 135, 26, 140, 11, 16.
 148, 14, 169, 14, 243, 23, 259.
 9, 267, 2, 283, 31, 312, 5, 374:
 13, 402, 27, *Hecatombe*, *πρὶς*
θεῶν 27, 15, 23, 131, 12, 18.
 213, 23, 466, 28, 504, 12, 521, 13.
Hebdomadon 528, 26, lib. I.
 145, 5, *Hercules tuam fidem*
 47, 28, 32, 468, 5, 533, 7.
Hercule Socratico 168, 16.
 539, 8, 542, 14, *Idem Attii*
quod Titii 40, 2, *Ἰππεύων* 36.
 29, *Lege Mænia* 79, 21, 106.
 6, 10, 171, 11, 207, 21, 225.

29, 243, 20, 369, 10, 382, 10.
 397, 31, *Logomachia* 182, 16.
Longe fugit qui suos fugit
 204, 23, 271, 10, *Manio* 87, 11.
 113, 12, 125, 32, 131, 16, 133.
 27, 30, 147, 11, 160, 7, 161, 5.
 168, 19, 183, 5, 185, 16, 201.
 7, 211, 13, 225, 10, 226, 4, 237.
 14, 274, 18, 442, 32, 448, 25.
 480, 4, 487, 12, 540, 29, 543.
 20, 33, 545, 12, *Marcipore* 46.
 2, 8, 12, 79, 15, 16, 82, 33, 105.
 33, 126, 13, 133, 17, 158, 21.
 178, 29, 213, 29, 214, 24, 254.
 20, 318, 33, 344, 14, 358, 20.
 26, 451, 3, 9, 16, *Marcopoli*,
πρὶς ἀρχῆς 18, 24, 81, 9, 199.
 21, 209, 19, 234, 4, *Meleagris*
 48, 8, 99, 27, 187, 15, 205, 15.
 236, 32, 253, 3, 30, 286, 18.
 323, 22, 384, 3, 492, 13, 536.
 30, 553, 29, 555, 20, *Modio* 5.
 18, 17, 25, 55, 19, 30, 70, 16, 93.
 12, 20, 96, 13, 119, 9, 141, 5.
 161, 16, 176, 18, 22, 180, 7, 229.
 25, 354, 3, 362, 31, 365, 14.
 448, 30, 536, 33, 549, 24, 550.
 17, *Mutuum muli scabunt*,
πρὶς ψαρσμά 115, 20, 157, 21.
 228, 25, 235, 7, *Mylleriis*
 14, 3, 24, 33, 46, 26, 76, 16.
 99, 13, 280, 29, 392, 28. *Oðo-*
gesi, *πρὶς τοῖς ματαιοῖς*, 20, 19.
 78, 10, 171, 21, 510, 27, 513.
 16, *Oedipothye* 473, 28.
Οἶος λύρας 5, 32, 7, 16, 16.
 22, 30, 30, 42, 32, 56, 9, 23.
 79, 32, 80, 2, 88, 4, 93, 15.
 100, 31, 101, 2, 141, 10, 171.
 29, 176, 20, 31, 182, 31:
 183, 7, 215, 15, 17, 230, 30.
 372, 29, 483, 12, 555, 4, 30.
 Pa-

Papiapapæ, *πρὸς ἑρμῆα* 19, 5, 26, 17, 21, 29, 83, 15, 135, 22, 213, 25, 218, 22, 281, 29, 322, 6, 456, 6. 478. 8, 495, 29, 539, 12. Pappo vel Judice 12. 22. Parmenone 28, 9, 79, 7, 9, 86, 15, 152, 10, 178. 31, 193, 4. 213, 13, 240, 33, 251, 9, 267, 13, 347, 30, 374, 7, 424, 10, 428, 19, 451, 25, 486, 12, 494. 32. *Πρὸς αἰρέσεων* 94, 24, 17, 14, 351, 27. *Πρὸς ἱεραγωγῆς* 117, 24, 336. 31. 345. 22. 352. 23. 400. 10. 458. 23. *Πρὸς κεραιῶν* 28 16. 263. 19. Periplu lib. I. 171. 19. 192. 7. 316. 14. periplu lib. II. *πρὸς φιλοσοφίας* 131. 22. 392. 33. 455. 18. Pranso parato 482. 19. 488. 6. Prometheus liberato 27. 24, 28, 4, 71, 22, 101, 32, 120, 20. 172, 3, 8, 199, 26, 217, 23, 378, 9, 417, 13, 492, 18, 497, 23, 539, 16. Pseudolo Apolline, *πρὸς θιῶν ἀταγάντων* 468, 3, 478, 12. Quinquatribus 69, 18, 71, 16, 86, 4, 99, 24, 145, 2, 190, 25, 229, 16. 254. 11. 260. 18. 314. 12. 337. 5. 371. 23. Sardis vœnalibus 496. 33. Sciamachia, *πρὸς τύφου* 10. 18. 131. 25. 202. 5. 489 17. Sera parecte 104. 28. Serrano, *πρὸς ἀρχαίων* 16. 12. 71. 13. 137. 3. 164. 22. 193. 19. 259, 31, 292, 22, 334, 16. 455, 21, 477, 23. Scquilyffe 28, 12, 31, 30, 45, 2, 48, 31, 49, 2, 83, 25, 86. 17. 99, 31, 131, 14, 179, 2, 208, 14, 242, 32, 247, 23, 248, 15, 276, 8, 299, 32, 321, 29, 344, 8, 367, 17, 29, 368, 28, 401, 12, 405, 20, 451, 28, 492, 5, 518, 21, 538. 14, 542, 11. Sexageſi 49, 8,

69, 24, 85, 20, 24, 100, 2, 3. 106. 16. 112. 24. 158. 23. 167. 7. 12. 187. 20. 200. 26. 212. 27. 214. 13. 216. 14. 225. 22. 283. 18. 328. 23. 359. 19. 403. 27. 407. 9. 422. 22. 451. 17. 460. 7. 480. 22. 503. 10. Tanauquie 166. 26. *Τὰρὰ Μενέππῃ* 27. 20 48. 13. 18. 25. 86. 19. 106. 13. 129. 4. 140. 5. 152. 14. 19. 22. 169. 10. 214. 30. 217. 16. 231. 5. 248. 10. 12. 251. 30. 309. 15. 318. 11. 333. 24, 416. 21. 488. 8. 491. 21. 492. 15. 542. 3. 544. 17. Testamento, *πρὸς διαθηκῶν* 77. 27. 158. 14. 478. 18. Tithono, *πρὸς γῆρος* 123, 7. 156. 21. 193. 7. 199. 28. 343. 3. 433. 24. *Τὸ ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ* *πρὸς εὐτελείας* 71. 30. 156. 27. 216. 8. *Τὸ πατρὸς τὸ πατρίον*, *πρὸς πατρῴας* 9. 15. 77. 21. 181. 12. 344. 3. Trithodite, tripyllo, *πρὸς ἀριστῶν κτήσιος* 4. 14. 105. 30. 166, 10. 208. 9. 410 4. Tripallo, *πρὸς ἀρρινοτάτων* 131. 30. Væ vi-
dis, *πρὸς φιλονεικίας* 82. 17. 156. 13. 492. 8. 500. 9. Vinalibus, *πρὸς ἀρροδισίων* 8. 2. Virgula di-
vina 7. 15. 47. 14. 223. 31. 264. 26. 332. 10. 336. 8. 27. 478. 10. 529. 10. 537. 11. 538. 27. 550. 12.

VIRGILIUS 49. 14. 53. 19. 80. 23, 103. 13. 191. 14. 192. 29. 196, 21, 23, 198, 23. 199, 6, 200, 13, 204, 27, 211. 25, 217, 25, 220, 9, 222, 7. 224, 2, 225, 18, 229, 7. 231. 9, 11, 247, 14. 268, 17, 274. 9, 297, 14, 307, 24, 314, 14. 335, 7, 376, 21, 23, 24, 377. 4, 397, 26, 405, 5, 421, 22. 427, 18, 432, 23, 439, 21. 440.

19,442,23,24,27,446,25,26,
455,30,526,18,33,528,5,536,
22,545,18,556,27, Culice
211,26. Bucolicis 58,30,169,
4,198,8,199,31,200,7,206,5,
210,7,211,25,28,215,20,219,
3,223,26,239,12,246,20,247.
27,25,0,5,251,14,252,7,254,
27,255,4,265,2,5,17,276,4,
277,10,20,278,29,279,7,280,
13,284,5,288,16,289,7,11,
293,27,310,18,311,6,14,312,
19,30,213,27,33,326,24,25,
331,20,25,32,332,18,26,335,

12,13,336,5,338,3,5,343,14,
346,30,347,6,348,17,349,11,
353,3,357,31,360,30,366,25,
372,19,377,20,380,23,381,17,
382,24,387,15,388,26,389,11,
13,390,6,392,3,399,21,400,3,
403,2,406,7,409,11,25,420,23,
446,6,449,17,453,11,461,14,
464,39,465,9,471,29,499,28,
524,14,15,527,18,545,8,32,
547,28,548,23,549,14,19,
Georgicis 230,6,271,33 Georgi-
corum libri singuli, & Æneï-
dos, locis quam plurimis.

5. *Fabii Placiadis Fulgentii de prisco sermone ad Chalcidium.* Hoc opusculum una cum Nonio emendatum edidit Adr. Junius & Josias Mercerus, ut alias editiones (a) jam omittam. Phil. Labbeus T. 1. Bibl. novæ MSS. p. 668. huic libello præfixam Epistolam vulgavit ex codice ni fallor Vaticano, quam cum brevis sit, hic apponam. *Fabii Placiadis Fulgentii incipiunt expositiones (Vulcanii Codex addit, Virgilii expositio) Sermonum antiquorum cum testimoniis. Ne de tuarum præceptionum serie, Domine, quicquam curtas inobedientia putaretur, libellum, quem de abstrusis sermonibus parare jussisti, in quantum memoriæ entheca subrogare potui, absolutum tribuimus, non tam phaleratis sermonum studentes spumis, quam rerum manifestationibus dantes operam dilucidandis.* Nescio quare hoc epistolium in aliis editionibus obvium omiserint Dionysius Godofredus & Hadrianus Junius.

6. *Isidori Hispalensis (b) Episcopi originum sive Etymologiarum libri XX.* prodierunt scorsim Venetiis 1483. Paris. 1509. 1520. &c. Deinde juncti Marciano Capellæ & scriptis veterum de differentiis & proprietate sermonis latini una cum Sholiis Bonav. Vulcanii Basil. 1577. fol. Denique inter Isidori opera Paris. 1580. fol. per Margarinum de la Bigne & Madrit. 1599. ac denique accuratius Paris. 1601. cum notis variis cura Jo. Griali (c) opera Jacobi Breu-

(a) Vide si placet supra in Hygino & Chalcidio.

(b) Obiit A. C. 636. In Bibl. Renati Moreau fuit Codex Isidori Originum quibus additæ erant tres Epistolæ Isidori ad Brantionem & Brantionis ad Isidorum, quæ in editis desiderantur. Vide Labbei Bibl. novæ MSS. p. 217. qui p. 277. etiam refert libros duos Synonymorum Isidori junioris existare in Bibliotheca Regis Christianissimi Codice 513.

(c) Minime ambitosas, eruditissimas tamen vocat Griali notas Barthius ad Briton. pag. 344.

bi Breullii Monachi S. Germani à Patris. Sed & cum iisdem notis Colon. 1617. fol. * De Isidori Hisp. Originibus ita Lucas Tudenſis in ejus vita Tom. 1. Act. Sanctor. April. p. 333. *In hoc libro in trivi eruditione Isidorum prædium cernes eloquentia, hic in quadrivii (a) investigatione perfectum admireris in Matheſeos diſciplina: Hic corporis ſalutem tueri ac reſtaurare docendo theoreticum præcticumque reperies. Hic Methodicam, Empiricam, Logicamque (b) diſcernendo Apollinem, Æſculapium & Hippocratem noviffime (c) perpendes. Hic Phoronei, Trismegiffi, Solonis & Pompilii inſtituta retrahendo, juris invenies peritiſſimum. Hic jura, leges edictis & decretis inferendo inſtruxiſſe putabis Juſtinianum; hic Ephemeri-des, epactas, idus & Kalendaria, annales & hiſtorias diſtinguendo Ptolemydem & Joſepbum exhibiſſe probabis: hic chronicaſe proſequendo Eufebium, Hieronymum & Oroſium leſſiſſe clamabis. Omitto cætera quibus ipſi Salomoni Isidorum non modo æquat ſed præfert. In eadem Vita pag. 346. exſtat Braulionis ad Isidorum Epiſtola, qua librum Etymologiarum ſibi ab eo mitti expetit. Isidori Origines excuſæ ſunt Auguſtæ Vindellicorum 1472. fol. per Gonterium Zainer de Reutlinga, cujus editionis exempla quædam excuſa in membrana. Exſtat etiam editio Baſil. 1489. fol. Sed operæ pretium eſſet recudi ſubſtratis per ſingulas paginas eruditis Jo. Griali Hiſpani notis, in quibus egregia lux illi ſcriptori ex Petri Ciacconii quem Chaconem vocat, Antonii Auguſtini, Bonav. Vulcanii & aliorum virorum doctorem & ipſius Griali obſervationibus. Idem Grialus paſſim notat Isidorum inſiſtere veſtigiiſ ſcriptorum, ſuperſtitum hodie Solini, Servii, Sergii, Laſtantii aliorumque quos de nomine non laudat.*

CASP. BARTHII Index Scriptorum in Isidori Originibus laudatorum.

A Chateſius (d) Mileſius lib. 1. cap. 38.

Actius viii. 7.

Ægyptii piſturam excogitarunt umbra hominis lineis circum-

Tomo II.

ductam xix. 16.

Æmilianus (Palladius) xvi.

1. 10.

Æmilius (Macer) xii. 4.

& 7.

Ee 3

Æſcula-

(a) Per trivium intellige Grammaticam, Logicam, Rhetoricam, per quadrivium Arithmeticam, Geometriam, Muſicam & Aſtronomiam.

(b) Logica five rationalis ſecta Medicorum Vide Celfi præf.

(c) Lege noviffæ.

(d) Lege Hecætus,

- Æsculapius IV. 3. Medicinæ inventor VIII. 11.
 Æsopus 1. 39.
 Afranius XII. 8. XX. 2;
 Africanus II. 21.
 Afri 1. 31.
 Alcæon 1. 39.
 Ambrosius XI. 3.
 Ammonii Episcopi Alex. Canones Evangeliorum VI. 15.
 Amphion III. 15.
 Anacreon Tejus I. 38.
 Apicius XX. 1.
 Apollo III. 21 vide Oracula.
 APOSTOLUS (Paulus) XIX. 8, IX. 6. 8.
 Appius Cæcus 1. 37.
 Appulejus II. 28. VIII. 11. fin.
 Aquila libertus Mæcenatis I. 21.
 Arcefilas VIII. 6.
 Archilochus 1. 38. bis.
 Aristoteles I. 1, 5. 28. II. 2. 22. 25. 26. 27. 31. III. 70. VIII. 6. 9. XI. 3.
 Artigraphi II. 9.
 Asclepius 1. 38. frequentissime & elegantissime usus metro Asclepiadeo.
 Atlas excogitator Astrologiæ III. 24.
 Atta VI. 8.
 Julius Atticus XVII. 1.
 Augustinus VI. 6. XVI. 4.
 Augustus 1. 24. v. 36.
 Boethius II. 25, fin. III. 2.
 Brutus 1. 23.
 Cadmus 1, 3.
 Cæcilius X. 3. XIX. 4.
 Jul. Cæsar IV. 12. XI. 2.
 Canones Conciliorum VI. 16.
 Carmentis 1. 4.
 Cato XV. 2. XVII. I. XIX. 2. de innocentia sua XX. 3, censorius II, 12.
 Catullus VI. 12.
 Celsus XVII. 1.
 Cicero 1. 28. II. 2. 5. 6. 9. 13. 21. 25. 26. 29. 30. 31. v. 25. 26. VIII. 6, IX. 1, 4. X. 12. 15. 17. XI. 1. XII. 2, 7. XIV. 6, 8. XVIII. 1. XIX. 1. 23. 24. 29, pro Valerio Flacco XII. 7. in Prognosticis, & matutinos exercet acedula canis, XII. 7, secundo de Rep. X. 11, Oratione quam habuit contra competitorum in toga candida. XIX. 24, Philippicis XIX, 29, in Topicis XIV, 8.
 Cinna VI. 21, XIX, 24, 33.
 Colophonius Poeta 1. 38.
 Columella XVII. 1.
 Comici v. 26.
 Conciliorum Canones VI. 16. Nicæni, CPol. Ephesini & Chalcedonensis. ibid.
 Cyrilli Alex. Cyclus Paschalis VI. 17.
 Dares Phrygius 1. 41.
 DAVID Rex. 1. 38, v. 24, XI. 1. XII. 6, XIII. 4, XX, 9, in Psalterio dicitur III. 20. Psalmista, XX. 9.
 Democritus VIII, 6, 9, XVII. 1.
 Demosthenes 1, 39.
 Didymus Chalcenteros VI. 7.
 Dionysius Lincrius 1, 15.
 Dionysius Stoicus VIII. 6.
 Dioscorus Alex. Episcopus VII. 16.
 Donatus 1, 15, 32, 36.
 Dracontius XII, 2.
 Ennius 1, 25, 35, bis 38, IX, 1. X. 19, XI, 1, XV, 1. XVII. 9, XIX. 12. ter Notæ tachygraphicæ ab Ennio repertæ. 1. 21. hexametros

- tros Latinos primus fecisse traditur I. 38.
 Epicurus VII. 6.
EPISTOLA AD HEBRÆOS VI. 2.
 Eratosthenes IV. 2.
 ESAIAS VI. 9 XI. 1. XIV. 3.
 ESDRAS I. 4. I. VI. 3.
 EVANGELISTÆ I. 35. XI. 1.
 Canones Evangeliorum VI. 15.
 EVANGELIUM IX. 5.
 Eusebius I. 43. V. 28. VI. 5. 15. 17.
 EZECHIEL Propheta, I. 3. IV. 9. XV. 1.
 Flaccus XIX. 32.
 Fronto XV. 2. fin.
 Galenus XX. 2.
Gallice taxea, lardum XX. 2.
 Gennadius VI. 5.
 Gorgias II. 2.
 Gracchus II. 21. IV. 1. XIX. 32.
 Hesiodus XVII. 1.
 Heraclitus VIII. 6.
 Hermagoras II. 2.
 Hermes trismegistus VIII. 11.
 Herodotus I. 41.
 HIEREMIAS XIX. 23.
 Hieronymus II. 43. V. 28. VI. 1. 5. 6. VII. 1. XII. 21. de virginitate conservanda XX. 3.
 Hippocrates IV. 3. VII. 9. XIV. 6.
 Hippolyti Episcopi Cycli Paschalis VI. 17.
 Historia XIX. 1. lege Hister.
 Homerus I. 20. 38. VIII. 8. II. XI. 3. XIV. 2. XVII. 9. XIX. 30.
 Horatius I. 28. 39. IV. 12. V. 16. VI. 1. VIII. 7. II. fin. X. 1. XI. 2. XII. 1. XV. 8. XVI. 5. XVIII. 7. XIX. 1. 12. 24.
 Idis pastor Agrigentinus, inventor fistulæ III. 20.
 JOANNIS Apocalypsis VI. 17.
 JOB I. 38. XI. 1.
 Iosephus III. 24. VI. 1.
 Iuba apud Mauros ut DEUS cultus VII. 11.
 Juvenalis III. 21. V. 16. VIII. 7. XII. 2. XV. 5.
 Juvenci hemistichion, præterito ejus nomine I. 12.
 Leogaras Syracusanus primus *δραμῶν* apposuit versibus Homericis I. 20.
 Linus III. 15.
 Livius Andronicus XIX. 4.
 T. Livius VIII. 11. IX. 2.
 Lucanus I. 3. III. 40. 70. VIII. 7. 9. IX. 2. ter. 3. X. 12. XI. 3. XII. 4. 7. ter. XIII. 24. XIV. 8. XV. 7. XVII. 7. XVIII. 1. 3. 7. XIX. 3.
 Lucilius I. 32. XV. 8. XIX. 4. 12. 30.
 Lucretius IX. 5. XII. 2. XIII. 4. 11. bis. XIV. 1. XX. 14.
 Macer XII. 4. & 7.
 Mæcenat XIX. 32.
 Mago XVII. 1.
 Martialis XII. 1. 7. XIII. 21. XX. 2. 14.
 Martius vates VI. 7.
 Memmia (al. Emmia vel Inemia, Mnemia) Timothee (al. Cy-mothe) temporibus Ennii hymnos scripsit in Apollinem & Musas I. 8.
 Mercurius Iygei inventor. III. 21. trismegistus VIII. 11.
 Metrophanes gratiam Mithridatis obsequendo promeritus II. 11.
 Monatius X. 13.
 MOSES I. 38. 41. V. 1. VI. 7. XVI. 24.

- Nævius v. 26. ix. i. xii. i. ii. 12,
 fin. xiv. 8, xix. 22.
 Nicomachus iii, 2.
 Nigidius xi. i. xx. 2.
 Numa v. i.
 Oracula l. 33, 38.
 Origenes vi. 6.
 Orpheus i. ii, 21.
 Ovidius vi. 7, viii, 11, xi, 1. 2, 3. 4,
 xii, 4 bis 7. xiii, 21, xvii, 7,
 xviii, 2. in fastis viii, 11.
 Pacuvius xiii, 21.
 Palamedes i. 3.
 Palladius vide Æmilianus.
 Pamphilus vi, 5.
 Paulini versus allegantur nomi-
 ne ejus præterito ix. 2.
 PAULUS Apostolus l. 9 iv. 9. v.
 24, vi, 1. vii. 13. ix. 1. xii. 7.
 Paulus JCrus v. 14.
 Persius l. 3. 23. v. 16. vi. 10. viii. 7.
 xii. 4. xvi. 7. 9. xviii. 4. xx. 5. 10.
 Petronius v. 26.
 Pherecydes l. 37, 38, 41.
 Philargyrius i. 21.
 Phoroneus v. 1.
 Pindarus vi, 2.
 Plato l. i, ii, 24, iii, 11. 70, viii, 6.
 Plautus l. 38, 39, v. 26, ix, 1, 3,
 fin. x. 20, xii, 5. xv, 5, xvi, 24,
 xix, 2, 5, 23, 24, 31.
 Plinius xii, 2. ter. 4, 6.
 Poeta incertus i, 3, xii, 2, 7.
 vide Martialis & Paulinus.
 Pomponius Poeta Christianus
 Virgilianis versibus inter cæ-
 tera stili sui otia Tityrum in
 CHRISTI honorem compo-
 suit l. 38.
 Porphyrius II. 25.
 Proba uxor Adelphii centonem
 ex Virgilio de fabrica mundi
 & Evangeliiis plenissime ex-
 pressit l. 38.
 Prosper vi, 17.
 Proverbium, *Rex eris si recte fa-
 cias* ix, 3.
 Prudentius vii, 9. xix, 33.
 Ptolemæus Rex & Astrologus
 III. 25.
 Publius xix 23.
 Pythagoras l. 3, III. 2, viii, 6,
 xii, 4, xiv, 6.
 Quintilianus II. 2.
 Rutilius Rufus vide Satilius.
 Sabinorum lingua *quiris* hasta
 dicitur, unde Quirinus &
 Quirites ix, 2.
 Sallustius l. 43, ix, 3, 4. xi, 1, xiii,
 18, 21, xiv. 1. 6, 7, xv, 1. xviii,
 2, 12, xix, 23. 24.
 SALOMO xix, 1. 26.
 Salvius Grammaticus l. 4.
 Satilius Rufus de vita sua (a)
 xx, 11.
 Scipio II, 21.
 Sedulius xx, 4.
 Sibylla ix, 2, xiv, 6.
 Simonides l. 3, 38. bis.
 Solon v, 1.
 Sorades l. 38.
 Statius III. 70, xiv, 8.
 Svetonius viii, 7, xii, 1. 2.
 Symmachus vi, 3.
 Syro sermone bases nomen pæ-
 træ fortissimæ xix, 10.
 Tages viii, 8.
 Terentianus l. 38.
 Terentius l. 35, 36, 39, II. 9v
 10, 21, 30, viii, 7, x, 16, 17,
 xi, 1, 2.
 Tertius Persianus l. 2a.
 Thales II. 24, viii, 6. Theo-

(a) Lege Buttilius Rufus de vita Scipionis

ET DIFFERENTIUS ISIDORI. Lib. IV. c. 6. 441

Theodosianus Codex v. 1.

Theodorion vi. 3.

Theophilus Alex. vi. 17.

Timothoe vide Memmia.

Titianus ii. 2, ix. 2.

Tiro Tullius i. 2, i.

Turpilius xix. 4.

Valgius xix. 4.

Varro i. 3, 26, 38, ii. 23. iv. 8,

ii. 12, vi. 4. 6. viii. 6. 7, 9,

ix. 2. x. 13, xi. 1, bis 3. xii. 1.

i. 18, xiv. 6. 7. 8, 9, xv. 1, 13,

xvii. 1, 7, xviii. 16, 50, xx,

10, ii.

de vita populi Rom. xx, ii.

Verrius Flaccus xiv, 8.

Victorinus ii. 9, 25, 28, 29.

Victorinus Episcopus vi. 17.

Virgilius i. 7, 18, 20, 35, 36, 38, 39.

ii. 4, 20, 21, 30, iii. 20, 21, 70,

v. 27, 31, 36, vi. 7, 13, 18, viii,

7, 8, ii. bis ix. 1. 2, ter. 3, ter.

x. 3, bis 6, ter. 9, ii. 15, 18, 19,

xi. 1. xii. 6, 7, 8, xiii. 7, 18,

21, xiv. 6, xv. 6, xvii. 1,

2, 3, 4, 6, 7, quinquies 9.

xviii. 1, 2, 4, 5, 7. 12, 15, xix,

1, 2, 22, 24, 28, 33, xx. 1, 2,

5, 12, 15.

Zeno viii. 6.

Zenodotus Ephesus i. 20.

Zoroastres viii, 9, ix, 1.

In eisdem ISIDORI libris primo & tertio differentia-
rum; (a) sive de proprietate sermonis
Latini citantur.

ACCIUS lib. iii. cap. 610.

Afranius iii. 86, 500.

Augustinus iii. 215, 432, 578.

Cato iii. 3, 220, 437. pri-

mus de differentiis sermonum

apud Latinos scripsit. *pref.*

libri 3.

Cicero i. 84. iii. 17. 118. 159. 179,

191, 194. 437. 459. 507. 587.

Ennius iii. 218.

Hieronymus iii. 299. 431.

Hilarius iii. 578.

Homerus iii. 341. 448.

Juvenalis iii. 38.

Livius (b) iii. 148.

Lucanus iii. 513.

Lucilius iii. 589.

Melesius (c) Grammaticus iii.

373.

Ovidius i. 182.

Pacuvius iii. 47. 244.

Palæmon iii. 534.

Placidus iii. 99.

Plautus iii. 87. 159.

Sallustius i. 32. iii. 38. 176. 420.

423. 516.

Stoici iii. 71. 264.

Terentius iii. 507.

Varro iii. 459. 524.

Virgilius i. 84. 109. 251. iii. 17.

19. 47. 58, 71. 76. 268, 338.

485, 529, 561.

7. Gram-

(a) Liber primus ex Agroetio magna partem expressus. Tercius primum lucem
vidit in editione Madritensi A. 1599. In MSS. Codd. hos libros longe alios legi no-
tat Barthius, idque se ostendisse specimine quod edidit XXXII. a. & XXXIX. 6. &
14. Adversar.

(b) Ad Barthii Adversar. pag. 1783.

(c) Helius Melesius ex Gellii XVII. 6. addit Barthii Adversaria pag. 2465.

- Nævius v. 26. ix. i. xii. i. ii. 12,
 fin. xiv. 8, xix. 22.
 Nicomachus iii, 2.
 Nigidius xi. i. xx. 2.
 Numa v. i.
 Oracula l. 33, 38.
 Origenes vi. 6.
 Orpheus i. ii, 21.
 Ovidius vi. 7, viii, 11, xi, i. 2, 3, 4,
 xii, 4 bis 7. xiii, 21, xviii, 7,
 xviii, 2. in fastis viii, 11.
 Pacuvius xiii, 21.
 Palamedes i. 3.
 Palladius vide Æmilianus.
 Pamphilus vi, 5.
 Paulini versus allegantur nomi-
 ne ejus præterito ix. 2.
 PAULUS Apostolus l. 9 iv. 9. v.
 24, vi, i. vii. 13. ix. i. xii. 7.
 Paulus Ictus v. 14.
 Persius l. 3. 23. v. 16. vi. 10. viii. 7.
 xii. 4. xvi. 7. 9. xvi. 4. xx. 5. 10.
 Petronius v. 26.
 Pherecydes i. 37, 38, 41.
 Philargyrius i. 21.
 Phoroneus v. i.
 Pindarus vi, 2.
 Plato l. i, ii, 24, iii, ii. 70, viii, 6.
 Plautus l. 38, 39, v. 26, ix, i, 3,
 fin. x. 20, xii, 5. xv, 5, xvi, 24,
 xi x, 2, 5, 23, 24, 31.
 Plinius xii, 2. ter. 4, 6.
 Poeta insertus i, 3, xii, 2, 7.
 vide Martialis & Paulinus.
 Pomponius Poeta Christianus
 Virgilianis versibus inter cæ-
 tera stili sui otia Tityrum in
 CHRISTI honorem compo-
 suit l. 38.
 Porphyrius ii. 25.
 Proba uxor Adelphii centonem
 ex Virgilio de fabrica mundi
 & Evangeliiis plenissime ex-
 pressit l. 38.
 Prosper vi, 17.
 Proverbium, *Rex eris si recte fa-*
cias ix, 3.
 Prudentius vii, 9. xix, 33.
 Ptolemæus Rex & Astrologus
 iii. 25.
 Publius xix 23.
 Pythagoras l. 3, iii. 2, viii, 6,
 xii, 4, xiv, 6.
 Quintilianus ii. 2.
 Rutilius Rufus vide Satilins.
 Sabinorum lingua *quiris* hasta
 dicitur, unde Quirinus &
 Quirites ix, 2.
 Sallustius l. 43, ix, 3, 4. xi, i, xii,
 18, 21, xiv. i. 6, 7, xv, i. xviii,
 2, 12, xix, 23. 24.
 SALOMO xix, i. 26.
 Salvius Grammaticus l. 4.
 Satilius Rufus de vita sua (a)
 xx, ii.
 Scipio ii, 21.
 Sedulius xx, 4.
 Sibylla ix, 2, xiv, 6.
 Simonides l. 3, 38. bis.
 Selon v, i.
 Sotades l. 38.
 Statius iii. 70, xiv, 8.
 Svetonius viii, 7, xii, i. 2.
 Symmachus vi, 3.
 Syro sermone bases nomen pe-
 træ fortissimæ xix, 10.
 Tages viii, 8.
 Terentianus l. 38.
 Terentius l. 35, 36, 39, ii. 98
 10, 21, 30, viii, 7, x, 16, 17,
 xi, i, 2.
 Tertius Persianus l. 21.
 Thales ii. 24, viii, 6.
 Theo-

(a) Lege Rutilius Rufus de vita Scipionis

ET DIFFERENTIUS ISIDORI. Lib. IV. c. 6. 441

Theodosianus Codex v. 1.

Theodotion vi, 3.

Theophilus Alex. vi, 17.

Timothoe vide Memmia.

Titianus ii, 2, ix, 2.

Tiro Tullius i, 21.

Turpilius xix. 4.

Valgius xix. 4.

Varro l. 3, 26, 38, II. 23. iv. 8,

ii, 12, vi, 4. 6. viii, 6. 7, 9,

ix, 2. x, 13, xi, 1, bis 3. xiii.

i. 18, xiv, 6. 7. 8, 9, xv, 1, 13,

xvii, 1, 7, xviii, 16, 50, xx,

10, 11.

de vita populi Rom. xx, 11.

Verrius Flaccus xiv, 8.

Victorinus II. 9, 25, 28, 29.

Victorinus Episcopus vi: 17.

Virgilius I. 7, 18, 20, 35, 36, 38, 39.

II. 4, 20, 21, 30, III, 20, 21, 70,

v, 27, 31, 36, vi, 7, 13, 18, viii,

7, 8, 11. bis ix, 1. 2, ter. 3, ter.

x, 3, bis 6, ter. 9, 11, 15, 18, 19,

xi, 1. xii, 6, 7, 8, xiii, 7, 18.

21, xiv, 6, xv, 6, xvii, 1,

2, 3, 4, 6, 7, quinquies 9.

xviii, 1, 2, 4, 5, 7, 12, 15, xix,

1. 2, 22, 24, 28, 33, xx, 1, 2,

5, 12, 15.

Zeno viii, 6.

Zenodotus Ephesius I. 10.

Zoroastres viii, 9, ix, 1.

In eisdem ISIDORI libris primo & tertio differentiarum; (a) sive de proprietate sermonis Latini citantur.

ACCIUS lib. III. cap. 610.

Afranius III. 86, 500.

Augustinus III. 215, 432, 578.

Cato III. 5, 220, 437. primus de differentiis sermonum apud Latinos scripsit. *pref. libri 3.*

Cicero I. 84. III. 17. 118. 159. 179, 191, 194. 437. 459. 507. 587.

Eunius III. 218.

Hieronymus III. 299. 431.

Hilarius III. 578.

Homerus III. 341. 448.

Juvenalis III. 38.

Livius (b) III. 148.

Lucanus III. 513.

Lucilius III. 589.

Melesius (c) Grammaticus III. 373.

Ovidius I. 182.

Pacuvius III. 47. 244.

Palæmon III. 534.

Placidus III. 99.

Plautus III. 87. 159.

Sallustius I. 32. III. 38. 176. 410. 423. 516.

Stoici III. 71. 264.

Terentius III. 507.

Varro III. 459. 524.

Virgilius I. 84. 109. 251. III. 17. 19. 47, 58, 71. 76. 268, 338. 485, 529, 561.

7. Gram-

(a) Liber primus ex Agroetio magna partem expressus. Tertius primum lucem vidit in editione Madritensi A. 1599. In MSS. Codd. hos libros longe alios legi notat Barthius, idque se ostendisse specimine quod edidit XXXII. 2. & XXXIX. 6. & 14. Adversar.

(b) Ad Barthii Adversar. pag. 1783.

(c) Helius Melesius ex Gellii XVIII. 6. adde Barthii Adversaria pag. 2465.

7. *Grammaticorum Veterum Cornelii Frontonis Nonii Marcelli, Agratii, Aelii Donati, Aruntii (a) Celsi, Fl. Sospatri Charisii, Q. Asconii Pediani, Marii Servii Honorati, Sex. Pompeii Festi, Q. Terentii (b) Scauri & Agellii de differentiis & proprietate latini sermonis excerpta*. Eadem cum Isidori Originibus edita esse jam dixi à Bonav. Vulcanio. Partem quoque subiecit Aufonius Popma libro suo de verborum differentiis Lugd. Bat. 1606. 8. ut alias editiones omittam. Prodiere & Venet. 1511. 1512. Francof. 1566. per Lucam Loffium, & ex G. Fabricii recensione 1565. &c. Libri quoque tres de differentiis & proprietatibus veterum Isidoro Hisp. auctore in postremis ejus editionibus exstant, quem ex Agratio pleraque repetisse notat Goldastus ad Valer. de bona disciplina p. 54. * *Grammatici veteres de differentiis & proprietate Latini sermonis*, ex Georgii Fabricii recensione 1569. 8. Aufonii Popmæ libri IV. de differentiis verborum Latinorum & libri II. de usu antiquæ locutionis, cum Jo. Friderici Heckelii additamentis recusi sunt Lipsiæ 1694. 8. Exstant & verborum Latini sermonis differentiarum collectæ & editæ à Daniele Achrelio, Aboz. 1692. 8. pagg. 59. *Vocum aliquot apud Terentium. Explicatio* è veteribus membranis ab eodem Vulcanio primum edita p. 550. occurrit etiam in calce Terentii editionis Lindenbrogianæ p. 583.

8. *Calendarium vetus Romanum*, quod in marmore incisum Romæ repertum est in ædibus *Maffearum*, & à Dionys. Gothofredo exhibetur cum Pauli Manutii Patris expositione & diatriba de ratione Veterum dierum, prout in antiquis quibusdam Ovidii editionibus post libros *Fastorum* legitur. Idem *Calendarium* exstat in Jac. Mazochii inscriptionibus urbis Romæ Anno 1521. & in Gruteri inscriptionibus pag. CXXXIII. atque in Guil. Fleetswoodi p. 54. seq. præterea in fronte anaptyxeos *fastorum* Ovidianorum auctore Carolo Neapoli & T. VIII. thesauri *Antiqv. Rom. Græviani* pag. 4. & 15. una cum Petri Giaccioni notis Antverp. 1574. curante Ben. Aria Montano apud Plantinum excusis. Occurrit etiam in Rosini *Antiqv. Rom.* IV. 2. & in Jos. Scaligeri lib. IV. de emendatione temporum pag. 232. qui *Hemerologium* ab Augustino emendatum, appellat. & apud Seldenum III. 15. de jure Nat. & gentium: denique ante Jo. Baptistæ Belli diatribam de *Pharsalici conflictus* mense & die recensam.

(a) Aruntius iste Celsus, Grammaticus olim celebris Virgilium & Terentium Scholiis interpretatus est, sed quæ non tulere ætatem.

(b) Scauri magnum olim nomen inter Grammaticos, unde Aufonio Staphilius dicitur, *Grammaticus ad statum atque Probum*, in Professoribus Burdigalensibus,

ensam cum præfatione V. C. Henr. Leonhardi Schurtzleischii Witeberg. 1705. 4. * *Calendarium vetus* in Masseorum reper- tum ædibus Romæ, & quod Colotianum à quibusdam nomi- nari solet, occurrit etiam in thesauro rei antiquariæ Huberti Goltzii pag. 197. & 205. Vide & *Calendaria vetera* in Inscr- ptionibus Gruteri pag. CXXXIV. seq. *Calendarii Romani* expo- sitionem per Petrum Bernhardinum conscriptam A. 1579. me- morat Labbeus in Bibliotheca nova MSS. pag. 66. Hervvartia- num & Bucherianum *Calendarium* exhibuit quoque Henricus Leonhardus Schurtzleischius libro de anno Romanorum, Wi- reb. 1703. 4. Lambeciique & Bucherii notis animadversiones suas subjunxit. Præter scriptores de hoc argumento laudatos à me in Me- nologio meo sive libello de mensibus quem edidi Hamb. 1712. 8. consuli possunt Ricciolus lib. 1. *Chronologiæ reformatæ* pag. 49. seq. Petrus Morestellus de triplici anno Romanorum, mensibus eorumque partibus 1605. 4. Petrus Viola Vicetinus de vetere & nova apud Romanos temporum ratione, Venet. 1546. Burchar- dus Gothelf Scruvius in *syntagmate Antiquitatum Romanarum* pag. 352. seq. Benedïus Averani *disstrigesima in Livium Tom. 2. Operum editorum Florentiæ 1716. fol.* Johannis Masson *Hemero- logium pueris dissipatis utilis* *Calendarium*, menses variarum gen- tium, Alexandrinorum scilicet, Græcorum sive Syro Macedo- num, Tyriorum, Arabum, Sidoniorum, Gazensium, Ascalo- nitarum, Heliopolitarum in Syria, Lyciorum, Aganorum, Cretensium, Cypriorum, Ephesiorum, Bithyniorum, Cappa- docum & Seleuciensium cum Romanis collatos exhibens ex Me- diceis Codicibus MSS. commentario Chronologico & Historico il- lustratum &c.

Confer Romanum *Calendarium* à Georgio Fabricio editum li- bro secundo *Antiquitatum*, & quod *Philippus Gundelinus* una cum fastis Ovidianis vulgavit è codice Jo. Cuspiniani Viennæ A. 1513. de quo M. Velferus *Epist. 29. & 31. ad Joseph. Scaligerum*. Tum *Calendarium Romanum Amiterni effossum* quod cum mi- nutis commentariis in lucem dedit *Purpurinus à Faventia* Secre- tarius Cælestinorum Ordinis S. Benedï, Neapoli 1680. 4. *Calen- darium* item sex mensium in antiquis fastorum Ovidii membra- nis obvium & in editione Heinsiana ac Cnippingiana & à Græ- vio T. 8. *Antiqu. Rom.* p. 89. qui in præfat. loca quædam illius è MS. castigat representatum.

Calendarium Constantii (æ) temporibus circa A. C. 354. compositum & Valentino cuidam dicatum à *Furio Dionysio Philocalo*, vulga- tumque

(2) Al. Constantini, A. C. 315.

tumque à *Jo. Georgio Hervvarto ab Hochenburg*, & ante *Anaptyxin* fastorum Ovidianorum Caroli Neapolis, atque in *Uranologio* Petaviano p. 67. præterea ad calcem libri *quartii* commentariorum Lambecianorum, additis è MS. Codice Vindobonensi iconibus mensium in æs incisus, quibus *tetrasticha* Aufonii in menses ex æsse respondent. Lambecii editionem cum ejus notis & iisdem antiquis iconibus nitide descriptis ære, recudi curavit laudatus Grævius Tomo VIII. Hoc idem Calendarium sed mutilum & iconibus destitutum ex Rosvveidi schedis à Bollandò (a) acceptum edidit Ægidius Bucherius p. 275. seq. ad Canonem Paschalem Victorini: Rosvveidus vero illud descripserat è Codice Fabricii Peirescii, qui de eo illustrando cogitavit. Vide Gassendum in Peirescii vita ad A. 1617. & 1620. Calendarium *Rusticum* Colotianum sive Farnesianum, quod cum aliorum duorum Calendariorum veterum fragmentis vulgavit notisque illustravit Fulvius Ursinus Rom. 1587. 8. & cum ejus notis Grævius tomo octavo thesauri inseruit, at sine notis dedit Carolus Neapolis in limine *anaptyxeos* fastorum Ovidii & Gruterus in inscript. p. cxxxvii. cxxxviii. Fleetwoodus p. 60. Calendarium Verus Romanum compositum sub Valente Imp. & cum commentario Hieron. Aleandri editum, Calendarium *Dempsteri* in paralipom. ad Antiqu. Roman. Rosini Calendarium *Petavii* cum ortu occasuque stellarum ex Ovidii Fastis, Columella XI. 2. & Plinii XVIII. 26. 30. *Gassendi* Calendarium Romanum compendiose expositum T. 5. Opp. *Calendaria* à Nic. Reusnero, Hub. Goltzio & capite VIII. *Antiquitatum Rom.* Burchardi Gothelf Struvii p. 352. edita. Si-branchi *Tetardi* *Siccamae* præcidanea in fastos *Calendares* Romanorum qui liber Campis 1599. 4. editus occurrit in tomo octavo thesauri Græviani una cum *Dempsteri*, *Petavii* & *Gassendi* *Calendaris*, *Petrique Violæ*, *Lilii Gyraldi*, *Hadr. Junii* & aliorum eruditorum virorum de hoc argumento commentationibus. Veteris Romani *Calendarii* explicatio per P. Bernardinum A. 1579. conscripta memoratur à Labbeo p. 66. Bibl. novæ MSS. Vide & Jo. Saubertum c. 4. de *Sacrificiis*. Francisci Blondelli *Historia Calendarii Romani* Gallice prodiit Parisi 1682. 12. qui *Romuli* Calendarium exhibet p. 41. *Numæ Pompilii* p. 47. *Calendarium Julianum* p. 65. *Ecclesiasticum* vetus p. 139. *Gregorianum* denique p. 259.

De *Calendaris* Christianis plura leges in Bollandi *Adis Stororum* præf. ad T. 1. *Januarii* ubi etiam de *Martyrologiis* fuse dis-feritur.

(a) Ex *Liberulo* *Ptolemæi Silvii* ad *Eucherium* Episc. A. C. 448. mensem *Januarium* & ex aliis mensibus excerpta quædam dat Bollandus præf. ad T. 1. *Ad. Stor.* Janu. p. XLIV.

seritur. Calendarium vetus Ecclesie Carthaginensis vulgavit Mabillonius *Analect. sacrorum* Tom. III. pag. 398. antiquissimum forte ex iis quæ habemus. Calendarium Romanum (seu potius lectionarius liber, vide Quesnellum p. 347. ad Leonem) nongentis annis antiquius cum notis Jo. Frontonis in lucem editum Paris. 1652. 8. Calendarium aliud vetus tomò X. spicilegii inseruit Lucas Dacherius: quale libro etiam sacramentorum Gregorii M. in quibusdam Codicibus MSS. præfigi observatum est. Vide sis etiam Calendarium Bedæ T. 1. Opp. p. 190. seq. Calendarium Ecclesie Christianæ editum Helmst. 1585. ad calcem Chronologie Dav. Chytræ: Calendaria Christiana ap. Genebrardum ante commentarium in Psalmos & in calce T. 1. Criticæ Antonii Pagii ad Annales Baronii &c. * Calendarium Christianum vetus ex Joannis Frontonis editione cum aliis eruditi illius Viri lucubrationibus recudi nuper curavi Hamb. 1720. 8. Calendarium aliud sub titulo veteris Martyrologii Ecclesie Germanicæ edidit & commentario erudito illustravit Matthias Fridericus Beckius, Augustæ Videt. 1687. 4.

9. *De nominibus impostivis ex Constantini Censura* fragmentum quod *Tito Probo* tribui notat Dionys. Gothofredus. Idem enim est quod in quibusdam *Valerii Maximi* editionibus pro libri decimi Epitome occurrit. *Caroli Sigonii* recentioris sed longe doctissimi scriptoris libellus *de nominibus Romanorum*.

10. *Valerii Probi* (a) Berytii Grammatici sub Neronis imperio non ignobilis *de notis Romanorum interpretandis libellus*. Hunc ab eo tempore ex MSS. longe audientem vulgavit notisque illustravit *Henricus Ernestius* Soræ 1674. 4. in cujus editione plurima Probo adjecta reperiuntur, sed quæ a genuinis Ernestius asterisco distinxit. Idem Probi libellus sine illis additamentis sæpius editus est, occurrit etiam in Codice Theodosiano Jacobi Cujacii, in fronte Inscriptionum a Jacobo Mazochio collectarum, in parte tertia topographiæ & Antiquitat. Rom. Boissardi & aliorum, Francof. 1627. fol. in Antiquitatibus Romanis Philippi Caroli & in luculento Claudii Dausquei opere de Orthographia latini sermonis, quod prodiiit Tornaci 1632. fol. Paris. 1677. fol. T. 1. p. 165.

*. Vale-

(2) Sertorius Ursatus existimavit hunc scriptorem fuisse Christianum, aut certe Christianorum monumenta perlustrasse. Et Dausqueus in animadvers. ad hunc libellum p. 191. contendit notas hæc Probi diversas esse à Commentario quem *Gellius* XVII. 9. ait satis curiose à Probo factum de occulta litterarum significatione Epistolæ Julii Cæsaris. De notis ταχυγράφων, quæ σημεῖα ὑβραχίου τῶν ἐπιστολῶν γραμμάτων δὲ τῶν ἐχόντων, appellat Plutarchus, vide, si placet, quæ dixi supra in Seneca.

* *Valerius Probus* sub Nerone, ac deinceps usque ad Domitiani tempora vixit. Vide illustrissimum Norisium ad *Cenographia Pisana* p. 464. ubi notat Epigramma Martialis ab hoc Grammatico laudari (in *Grammaticis Putschii* p. 1463.) & Gellium testari III. 1. & 15. XIII. 13. & 19. se cum iis locutum qui *Valerium Probum* differentem audierant. In libro de notis sub littera J, legas etiam *in foro Trajani*. Sed cum in littera S. etiam scribitur *Sev. Severus Augustus, Armenius, Parthicus*, utrumque eidem libro aliena manu insertum fuit, vel alium plane auctorem ille libellus habuit. In *Chronico Eusebii* traditur *Probus Grammaticus* secundo anno Imperii *Neronis* floruisse: idem postremo loco inter Grammaticos a *Svetonio* numeratur. Libelli de notis Romanorum novam editionem parat *Amstelodami V. C. Jo: Georgius van Meel*. Vide *Massoni Historiam Criticam Reip. literariæ editam Gallice* T. 8. p. 431.

11. *Notæ Juris a Magnone collectæ* inscriptæque *Carolo M. Imp.* Harum notarum usum ad cavendas fraudes & rixas primum aboleverat *Justinianus C. de vet. jure enucl. l. 1. §. 13.* Ita loco *σημείον γράμματος νότος* uti jussit *Basilii Imp. testæ Cedreno*. Confer *Francisci Hotomanni notas juris: Petri Diaconi de notis litterarum more Romano liber* ad *Conradum Imp. Roman.* de quo dixi supra *De notis ponderum & mensurarum sive de minutis ex Demetrio Alabaldo. Incerti auctoris antiqui de notis litterarum singularium & dictionum contractus scriptarum.* Hæc scripta de notis præter *Gothofredum & Eliam Putschium* junctim cum observationibus edidit *Frid. Tiliobroga, sive Lindenbrogius Lugd. Bat. 1599. 8.* conf. *Aldum Manutium* in veterum notarum explanatione, *Barthol. Amantium & Petrum Apianum* in abbreviationibus vetustorum monumentorum, *Torellum Sarainam Veronensem* de interpretatione litterarum antiquarum, *Veron. 1540.* Indices *Gruterianis Inscriptionibus* subjectos, *Wolfg. Lazium* de ratione legendi litteras abbreviatis in monumentis: *Jo. Evelinum* tractat. *Anglico de Numismatis* p. 190. seq. *Casp. Hamelarium* in notis numismatum integre representatis, *Hubertum Goltzium* de notis singularibus & implexis in numismatibus & fastis, in thesauro rei antiquariæ, *Antv. 1618. fol.* *Jo. Prettenium* de notis atque sigillis antiquorum, *Citæ 1660. 12.* & qui instar omnium est *Sertorii Ursati* nobilis *Patavini* commentarium de notis Romanorum, quo nihil est in hoc genere locupletius, & notæ, quotquot reperiri potuerunt collectæ, litterario ordine digestæ & explicatæ una cum *Ursati* observationibus exhibentur *Patavii 1672. fol. & Tomo undecimo thesauri Antiquitatum Ro-*

mana-

manarum J. Georgii Grævii, qui in præfat. nonnulla in hoc Urfati commentario castigat, plurimæque notare se potuisse testatur quæ reservaverit tomo inscriptionum, satis ut ait ponderoso, quem ibidem in lucem editurum se recipit vir præstantissimus. Epitome operis Urfati extat in calce Marmorum Oxoniensium, quæ cum commentariis Jo. Seldeni & Humphridi Prideaux lucem adspexere Oxonii 1676. fol. Ufsus est Urfatus ineditis laboribus Comitæ Jacobi Zabarellæ Octaviique Ferrarii & Joh. Rhodii notis Julii Cæsaris & Augusti. Nuper etiam de siglis veterum singularem librum edidit Joannes Nicolai, antiquitatum in Academia Tubingensi Professor Lugd. Bat. 1703. 4. Sed omnium ut spero diligentiam in hoc genere vincet *Christophorus Woltereck* Gluckstadiensis, qui Urfati opus in alterum tantum auxit, & Græcas quoque siglas (longe quam dedit Jo. Valens ad calcem numismatum Græcorum locupletiores) simul est exhibiturus.

12. Denique sequitur *Beda Venerabilis Presbyteri brevis tractatus de computo sive loquela per gestum digitorum*, qui in novissima operum Bedæ editione Colonienſi Anno 1688. legitur T. 1. p. 127. cum Glossis Brideferti Rameſienſis, sed admodum jejunis, Schollisque Jo. Noviomagi. Libellum hunc, quem Elias Vinetus etiam doctis notis illustravit Paris. 1565. 8. & Grævius una cum iisdem inseruit tomo undecimo thesauri Antiqu. Rom. p. 1699. in non paucis ab usu veterum recedere observat Barthius lib. 2. cap. 12. Adversar. Confer Rabani Abbatis Fuldenſis librum de computo, quem edidit Sæph. Baluzius T. 1. Miscellaneorum p. 10. seq. & Nic. Smyrnæi numerorum notationem per gestum digitorum, quam Græce & Latine cum Beda de indigatione Parisiis 1614. 8. vulgavit Frid. Morellus, post Morellum Petrus Possinus Rom. 1673. fol. ad calcem catechæ Patrum Græcorum in Marcum & Spicilegii sui Evangelici. Idem Possinus notas nescio cujus addidit & figuras *συνάκτιστον χηρολογικόν* in æs incidi curavit p. 449. seqq. Ex Græco illo libro Nic. Smyrnæi Bedam videri tranſtulisse quæ de hoc argumento scripsit, notatùm Salmatio est in Epistolis p. 101. Bedæ liber cum Nicolao collatus & notis illustratus fuit in Bibl. Caroli de Montchal, teste Labbeo p. 198. Bibl. novæ MSS. * Libellum *Beda de loquela per gestum digitorum*, sive de indigatione, & manuali loquela è Bibliotheca Reginoburgensi Divi Hæmerani cum figuris digitorum ligno expressis edidit Jo. Aventinus, Ratisbonæ 1532. & libris VII. Annalium Bojorum ejusdem Aventini Lipsiæ 1710. fol. recursorum subjunxit Nic. Hieronymus Gundlingius

linguis V. C. Ex eodem libro tabella in æs incisa A. 1544. Paris. figuras digitorum expressas vulgavit Jo. Bogardus. Librum ejus argumenti Græce scriptum a Nic. Smyræzo Artabafda, mathematico, ἱερρασι τοῦ δακτυλικού μέτρο; recudi curavi cum Possini spicilegio Evangelico & Alex. Mori Notis ad Novum fœdus atque Ramiresii Pentecontarcho, Hamb. 1712. 8. Ante Possinum, qui ex Codice D. Caroli de Montchal; Archiepiscopi Tolosani primus existimavit hunc se in lucem proferre, ad calcem Catenæ Patrum Græcorum in Marcum, Rom. 1673. fol. eundem libellum addito Beda vulgaverat Græce ac Latine Federicus Morellus Paris. 1614. 8..

Plura de hoc more per digitos sive δακτύλους καμψους ut Alciphron Epistola 26. loquitur computandi vide ap. Erasmus in Scholiis ad Hieron. 1. in Jovinian. Pierium libro 28. Hieroglyph. Wovverium cap. 7. Polymathiz, Antonium Nebrissensem c. 16. quinquagenæ, (qui huc etiam trahit Prov. III. 16.) Francisci Sandii paradoxa p. 75. seqq. Gyraldum Dialogismo 2. Colvium ad Apuleji apologiam, Gruterum lib. 1. c. 8. suspicion. Grangæum aliosque ad Sat. 10. Juvenalis, Pareum elect. Plautin. pag. 89. seqq. Lemonium notis ad varia sacra p. 805. seqq. & Petrum Bungum Bergomatem in Mysteriis numerorum p. 473. seq. Meminit & Xiphilinus in M. Antonio p. 266. & Svidas in Ἀρβαξάκι. Dio Chrysostomus IV. de regno p. 74. δι' ὧν τοῖς δακτύλοις, ἵτοι τὰς ἀντ' λογιζομένης ἀρίθμους, ἡ τὰς ἀντ' τινος. De loquela per digitos vide Isidorum Hisp. lib. 11. Orig. c. 25. & Dani. Guil. Molleri dissertationes tres de manuloquio, pediloquio & oculiloquio Altdorf. 1702. * Vide præterea Quintilianum Clarissimi Burmanni pag. III. 1024. Marcianum Capellam lib. 7. pag. 236. Hugonem Mernardum ad Sacramentarium S. Gregorii M. p. 51. & Barthium pag. 177. ad Claudianum & 1116. Caussinum de eloquentia IX. 8. Harduinum ad Plinii XXXIV. 7. Scipionem Gentilem ad Apuleji apologiam p. 429. seq. G. G. Leibnizium in collectaneis etymologicis II. pag. 384. seq. ubi de signis quibus usi pro loquela Cistercienses in Abbatia Loccumenfi: Jo. Bonifacium in arte loquendi per signa, l'arti de' cenni, Vientiz 1616.

13. In calce hujus collectionis Godofredinæ post indices compareret etiam *Liber Glossarum* ex variis Glossariis, quæ sub *Isidori Hisp.* nomine circumferuntur. Editus fuerat cum aliorum glossariis Græco Latinis & Latino Græcis a Bonaventura Vulcanio Lugd. Bat. 1600. fol. Exstat & ad calcem operum Isidori. Multas harum Glossarum emendant & illustrent Cerda cap. 143. adver-

adversar. sacr. Turnebus & Barthius in Adversar. Reinesius in Var. Lect. Meursius in exercitatt. Criticis. Gebhardus in crepundis, Matthias Martinius in Lexico, in Etymologico Vossius, Cangius in glossario, & alii passim. Novissime glossarium Ildori a Jo. Georgio Grævio emendatum, ejusque notis, & Clariss. Almelooveenii collectaneis illustratum lucem adspexit ad calcem Lexici prælati Etymologici, quod jam semel iterumque in lucem prodierat auctore Matthia Martinio G. Jo. Vossii præceptore Trajecti ad Rhen. 1697. fol. cujus editionis exemplaria quædam præferunt in titulo Amst. 1701. fol. addita Jo. Clerici Etymologica dissertatione.

Excerpta Pitbæana ex veteribus Glossis.

Excerpta differentiarum a Jacobo Bongarsio legato Regio communicata, incipiunt: de proprietate sermonum: vel terminum.

Præter has Glossas, in quibus collectio Gothofredi desinit, exstant latino Græca & Græco latina, glossaria antiqua vulgata ab Henrico Stephano primum Paris. 1573. fol. ex MS. Bibl. Monasterii S. Germani, post Stephanum atque Vulcanium a Carolo Labbeo ibid. 1679. fol. In his plurima recondita utriusque linguae vocabula & sepultæ oblivione significationes exponuntur. Unde passim ad illa doctissimos quosque tanquam ad oraculum recurrere & in iis evolvendis illustrandisque operam suam collocare videas. Cangius prolegomenis ad glossarium mediæ latinitatis putat eorum frequentem usum olim fuisse in Gallia ætate utriusque Hincmari Remensis Archi-Episcopi, & Episcopi Laudunensis. Præterea Cambrense glossarium Cerdæ laudatum, & Onomasticon Petri Danielis, e quo excerpta apud Turnebum xxviii. 5. seq. Adversar. Glossaria item quorum editionem ad Ildorum pollicitus est doctissimus Grævius, aliasque glossas veteres varias MSS. ad quas hinc inde provocant in scriptis suis Scaliger, Salmasius & alii eruditi. Utenim omittam quod de collectoribus non constat; non unius auctoritatis sunt & pretii, infinitæque varietatis. Pleraque ordine litterarum Alphabetico digestæ sunt, aliæ etiam per capita & materias more Nonii Marcelli, & nomenclatorum, quale est quod laudat Bochartus 1. Hierozoici p. 803. * Glossarium MS. quod fuit apud Guil. Folnerium laudat Merula ad Ennium p. 165. 192. De glossariis quibusdam & lexicis apponere hoc loco juvat observationes quasdam D. Jo. Diekmanni ex specimine ejus notarum (a) ad glossarium Latino Theotiscum Rabani Mauri, cujus apographum ex Codice Vindobonensi servo MS.

Tomo II.

Ff

Carbo

(a) Pag. 3. seq. prodierunt Decem. 1733. 4.

Catholicon. Est ingens lexicon Latinæ linguæ, a *Johanne de Balbis*, Nobili Genuensî, (unde etiam *Januensis*, vel de *Janua*, id est, Genua, ex illorum temporum more, de quo Barth. ad *Guil. Brit.* pag. 248. cognominatur) & Ord. Dominiciani Monacho, sæculo XIII. congestum, adeoque, quia expressum auctoris nomen habet, male a B. Placcio *Theatr. Anonym.* p. 352. ex non recte intellectis Cælii verbis, inter anonyma scripta relatum; quod dudum tamen ab aliis quoque factum esse, ex *Rainoldi Prælect. de libr. apocryph.* I. 399. apparet. Exhibet hunc auctorem nobis *Ambrosius de Altamura Biblioth. Dominican.* pag. 55. 56. imperite ab illo Johannem de Genua pag. 452. b. 501. a. distinguens. Imperitius Bibliotheca Simlero-Frisiana unum in quatuor, Johannem nempe *Baldum* (scribere *Balzum* debuit) pag. 404. a. Gennensem pag. 443. a. de Janua, & Januensem pag. 460. b. dissecuit. Auctorem *Catholici*, & Johannem de Janua, ut diversos scriptores, *Borrichius* etiam *append. de Lexic. Lat. & Græc.* pag. 41. 42. commemorat. Joculari errorem Galli, cui *Joannes de Janua* Gallice *Jean de la Porte* dictus est, *Menagiana* III. 62. referunt, quem a *Cassanovio Orig. Ling. Gall.* pag. 88. b. 97. a. commissum video, qui eum alioquin recte de Janua, vel Januensem, vocare solet. De opere ipso v. *Dufresne Præfat. Gloss. Lat.* pag. 38. 39. & *Bayle Diction. Hist. & Crit.* I. 457. Varias ejus editiones (a) Bibliotheca Aprosiana pag. 612. 613. & *Janus Gregor. Betulius* (Jo. Georg. Burchardus) *Epist. ad amic.* pag. 74. recensent; a quibus mea abit, nullum vel anni, vel loci, vel typographi nomen ostendens, eaque de ratione inter primas referenda, nec alia ab illa, de qua Biblioth. Sarraziana I. 184. *Summa quæ vocatur Catholicon, edita a Johanne de Janua, sine loco & tempore editionis, attamen circa 1482. charta magna. Rarissima.* Eandem quoque a Cl. *Bunemann* de *Biblioth. Mindensi Lit. D.* 31. indicari puto. Primam omnium a *Fausto* ejusque genero Schoiffero, licet non nominatis, impressam esse, *Naudæus*, in libro, *Jugement de sent. ce qui a esté imprimé contre le Cardinal Mazarin* pag. 175. refert. *Trithemius* etiam apud *Tenzel. Dial. mensr.* 1692. pag. 688. librum primum; quem *Guttenberger & Faust* excuderunt, *Catholicon* fuisse scribit. Primam *Catholici* editionem, quæ annum notatum habet, esse *Moguntinam*, A. 1460. ex *Chevillierio*, *Ephemerides Parisienses* (*Journal des Scavans* 1695. pag. 225.) observant. De libri hujus raritate *Daumius Epist. ad Reines.* pag. 254. conquestus est. *Catholiconis* a recto *Catholicon* Latino-Bar-

(a) Mihi ad manus est editio Lugd. 1506. fol.

no-Barbaros declinasse Voss. L. 7. de vit. serm. pag. 369. b. notat.

Glossarium duplex Latino. Francicum, Carolo M. inscriptum, a Boxhornio in *Hist. universali* pag. 452. seq. primum ex MS. editum.

Glossæ MSS. Florentinæ. Vossius 2. de vit. serm. 7. pag. 96. ad eas provocans; vocat *vetus Glossarium Latino-Theoticum, quod in Biblioth. est Ducis Florentini.*

Glossarium, vel liber Glossarum, ex variis Glossariis, quæ sub *Isidori* nomine circumferuntur, collectus, & a *Dion. Gothofredo* calci *Auctorum Latine lingue; in unum redactorum corpus, antixus. Il y a beaucoup de ratissier*; ajunt Scaligerana II. 126. Adde Barth. VII. Adv. 13. XVI. XIX. 22. XXVI. 15. LV. 9. Anton. *Bibl. vet. His. I. 172. b. Duf. Præf. Gl. Lat. pag. 33.* Præclare de illis undecunque emendandis *Cerdâ Advers. sacr. C. 141. pag. 317-339.* meruit. Sed ejus industriam in emaculando & exquisitis notis instruendo hoc Glossario, *Jo. Georg. Grævius* nimium quantum superavit, a qua illius egregia opera insigne ornamentum 1709. editioni *Ultrasædinæ Lexici Philologici Martini* accessit. Plane aliæ, & auctore, quem præferunt, digniores, sunt *Isidori Glossæ MSS.* quibus ex *Bibliot. Petri ac Francisci Pithæorum* acceptis *Savaro* usus est, & inde non pauca in suas ad *Sidonium Apollinarem* notas transtulit.

Glossæ *Keronis*, a *Goldasto Rerum Alamann. Tom. II. part. I.* emissæ. Pro illarum vero auctore *CL. Eccardus* tum in literis privatis, ad *B. Stadenium* nostrum 1712. 26. Januâr. scriptis, & mox eodem anno in *Neuen Bucher Daal* excusis, tum *Not. ad bymnum magnum Theotic.* p. 13. tum vero maxime ad *Cæterb. Theot.* p. 51. 52. *Notkerum Balbulum*, aliis Latinis & Theoticis scriptis clarum, habet, & ex *Notkero*, ablata prima syllaba, *Kero* factum sentit. Sed cum mihi quidem nondum ulla necessitas appareat, quæ alium a *Kerone* hujus Glossarii auctorem queri vult, & *Keronis* nomen non tantum inter nomina propria fuisse, ex *Goldasto Rer. Alam. II. 98.* constet, sed ab eodem quoque *Keronis Augiensis* Synonyma I. 138. alibique, laudentur, istud heic quoque tam diu servandum censeo, donec has Glossas *Keronis*, & *Notkero* diversi, esse non posse clarissimis argumentis doceamur. Nam ut maxime in ejus ad tempora *Pipini*, *Caroli M. Parentis*, relati ætate *Goldastum* errasse largiar, hic tamen lapsus *Keroni* fraudi esse non debet, ut ea propter ipsum *Keronis* hisce Glossis præscriptum nomen in suspicionem *videtis* veniat.

Excerpta Pytheagana ex veteribus Glossis vocantur a *Dion. Gothofredo*, qui illa Glossas *Isidori*, de quibus supra, subjecit: cujus

etiam modum, nomen Pythœi per y scribendi, retinui, adoptatum toties a Lipsio in *Epist.* & Barthio, passim ad *Statum*, immo quoque Gallis ipsis, ut Salmasio *de modis* sur pag. 878. 880. Heraldio ad *Arnob.* pag. 283. Bauldri ad *Lactant. de mort. persec.* p. 164. b. receptum. Rubenius etiam 2. *Elect.* 26. pag. 74. *Glossulas Pythœanas* appellat, Ceterum auctorem ipsum se *Pythœum* scribere non ignoro, & alias ita quoque scribo. *Haftenus B. Diekmannus*. Nactus & ipse sum ex Gudiana auditione glossarium vetus minime contemnendum in membrana scriptum ante annos quingentos, & in fine mutilum.

Nestor Novariensis cujus lexicon habeo excusum Argentinæ 1507. fol. citat Ugutionem, Gasparinum, Mamotrecum, Torrellium, Britonem & Catholicon quod omnium Ugutionis errorum silvam haurire scribit in voce *auctor*.

Mamotrecus (a) liber expositivus vocum difficiliorum in Bibliis Latinis, anthiphonis & hymnis, Legendis Sanctorum & homiliis, quem servo editum in folio sine anni & loci nota. Finitus liber ab auctore A. C. 1466. Excusus etiam Venetiis 1476. fol. per Franciscum de Hailbrun & Nicolaum de Francfordia socios. Etiam Argentinæ 1489. fol. In MSto Gothanæ Bibl. hqs. versus folio ultimo legi testatur Rev. D. Ernestus Salomo Cyprianus in Catalogo Codicum illius Bibl. manu exaratorum pag. 8.

O vos qui nollis, quid perferat ille laboris

Qui se scribendos castigat tempore crebo,

Affiduis precibus memores sitis, precor ejus.

Qui promptus librum conscripsit & edidit illum.

Ei tu, Nato DEI, miserere, flagito, mei.

Nam tua pro gloria feci hæc omnia.

Celeberrimi Cangii glossarium mediæ & infimæ Latinitatis, editum primum Parisi. 1688. & deinde bis Francofurti recusum, hoc ipso tempore A. 1722. longe auctius Parisiis sub præliis fudit.

Puri Helie de verbis rarioribus *Lexicon Metricum* MS. in membrana exstat Erfurti in Biblioth. Collegii Amplonian. Testis est Reinesius pag. 682. *Epist.* ad Hofmannum. Seculi undecimi Grammaticus dicitur eidem Reinesio notis ad Petronium pag. 297. edit. P. Burmanni. Frequenter laudatur à Vincentio Bellavacensi.

Voces:

(a) *Præf. quin moram gerit talis decursus, vadagat, qui gressus dirigit parousorum Mamotrecus, potius appellatur. Quod pueri & pueri, consen. Miscellanea Lipsiensis. Tom. VII. p. 64. seq.*

Voces latino barbaras explicant recentiores scriptores Pithœi; Vignoniſius, Urſiſius, Freherus, Goldaſtus, Colvenerius, Watſius, Frid. Lindenbrogius in variis ſcriptis, Guil. Somnerus (a), Chiſſetius in glosſario Salico, Jo. Seldenus, Abr. Whelochus; Jo. Lydius in glosſario ad Nic. de Clemangis, Gerh. Jo. Voſſius in libris de vitiis Sermonis, quorum quinque poſteriores in noviff. edit. nuper acceſſerunt. Henr. Speelmannus & Cangius ſive Carolus Fraxinetus in Glosſariis, qualiæ etiam moliti fuerant Jo. Meurſius & Guil. Noomſius Arlanderveniz Dominus. Paralipomena ad Cangii ſive Du Frefnii glosſarium Latinum ſubjiciuntur ejus glosſario mediz Græcitatiz. Etiam nonnullos Cangii lapſus emendat Hadr. Valeſius in Valeſianis.

C A P U T VII.

DE GRAMMATICIS A PUTSCHIO editis.

GRAMMATICI VETERES Hanov. 1605. 4. collecti & emendati vulgatique à Doctiſſimo juvene *Elia Putschio* Antverpienſi, qui notas additurus paulo poſt A. 1606. cum vix viginti quinque annos natus eſſet, Stadæ in flore ætatis obiit. Operis editioni præfuit Gothofr. Jungermannus, inſcriptumque eſt Joſepho Scaligero qui humanitatiz & benevolentiz pleniffima (b) Epiſtola Putschio gratias egit, cujus autographum & Putschii Grammaticos manu ipſius hinc inde emendatos habeo ex munere Nobiliſſimi D. Rutgeri Rulandi. * Caſpar Barthius in literis ad Daumium: *De Putschii Grammaticis faveo tibi utenti. Sed niſi & illas editiones habueris quas maxima licentia correxit Putschius, ad ſcripturarum veterum excerpta, non poteris conſidere unius pagina lectioni: & id poſſimum in Priſciano, cujus Græca ut & Latinorum auctorum exempla, uſu reperi, eſſe inconfantiſſimæ fidei. Magnum decus & commodum amiſerunt litteræ in Notis (c) illius bene docti Juvenis, quas ſi ſcripſiſſet & expoliwiſſet, infinitæ bonæ res lucem haberent. Expertus ſum in Charifio, magni præſtii ſcripſore, quid deſit mihi, cum recurrere ad nullum omnino ſubſidium datur. Veteres Grammatici latini duodecim à Jo.*

Tom. II.

Ff 3

Tbeo-

(a) Somneri glosſarium contraſtum exhibet Matthias Zimnermannus p. 640. ſeq. Analeſt.

(b) Inter editas Scaligeri Epiſtolas eſt 404.

(c) Notas illas à Jungermanno poſt Putschii obitum in nova Grammaticorum editione vulgatas fuiſſe, traditur in Diario Lipſienſi cui titulus Never Bucher Baal parte XXXII. pag. 551. Sed nec notæ illæ nec nova Grammaticorum editio lucem viderunt.

Theodoro Bellovaco Parisi. junctim editi ex officina Ascensiana A. 1516. fol. (1) *Diomedis libri III.* (2) *Q. Rhemii Palæmonis ars secunda.* (3) *Asperi Junioris Grammatici ars.* (4) *Ælli Donati editio prior & posterior, item de Barbarismo, vitiis & tropis.* (5) *Servius Honoratus in secundam edit.* (6) *In eandem Sergius Grammaticus.* (7) *Phocas de nomine & verbo, item de aspiratione.* (8) *Caper de orthographia & latinitate.* (9) *Agrætius de orthographia & proprietate.* (10) *Probi Grammatici Institutiones artium, ad Cælestinum. Ejusdem Catholica.* (11) *Cornelius Fronto de vocum differentiis.* (12) *Grammaticus alter de punctis & accentibus.* Porro in Putschii collectione hæc scripta continentur, quorum aliqua Putschius ipse faterur vix digna fuisse editione:

1. *Flavii Sosipatri Charisii Institutionum Grammaticarum* ad filium, *libri V.* Ex codice Jani Douzæ aucti, suppleti & emendati p. 1.--270. Defunt tamen adhuc libri primi capita tria primora. Hos libros primus repererat Janus Parrhasius editos Neapoli 1532. & per Georg. Fabricium Basil. 1551. 8. ap. Froben. quæ editio exstat in Bibl. Leidensis Academiæ passim notata manu Josephi Scaligeri. Lovanii quoque in Bibl. Societatis Jesu occurrit Charisius eum MSS. collatus à Levino Torrentio. De diverso Charisii exemplari quod Curius Romæ legisse se testatus est, vide Gesnerum Bibl. Idem narrat Mediolanenses depravatis codicibus deceptos inter veteres quosdam Grammaticos, quos de Parrhasii sententia ediderunt, attribuisse nescio cui *Donatiano*. Fragmentum Sosipatri olim cum aliis opusculis Lipsiæ à Georgio Fabricio editum Vulcanius quoque subjecit glossariis sive thesauro utriusque linguæ, Lugd. Bar. 1677. fol. Meminit Sosipater inter alios plus vice simplici *Cominiani*, & plurima ex eo refert, cujus copiam à Goldasto sibi promisit & inter Grammaticos edere voluit Putschius, ut didici ex hujus Epistola ad Andreæ Schottum. Sed recte hac de re addubitare se, nec prius id credere quam vidisset vel Putschio redditum rescivisset, scripserat Scaliger in Epistolis ad eundem Putschium ineditis. * De Fl. Sosipatro Charisio ita Georgius Fabricius in præf. ad editionem Frobenianam 1551. 8. *Flavium Sosipatrem Charisium natione fuisse Campanum, religione Christianum, professione grammaticum, & Urbis magistrum, ex ipsius libris colligimus. Imitatum esse in scribendo cum Plinio Secundum, qui novissimis annis sub Nerone libros de re grammatica copiosos edidit: tum præter cæteros Julium Modestum & Comminianum, ipse satis indicat, & docent nomenclaturæ autorum, quorum non modo exemplis & autoritate, sed etiam testimoniis ac fide,*

fide, sua de arte præcepta confirmaverit atque comprobavit. In multis sane locis eadem & apud Charisium & apud Diomedem leguntur, neque solum similitudine exemplorum conveniunt, ut in translatione figurarum maxime: verum etiam in pluribus aliis de tota arte præceptionibus similia tradiderunt. Etsi autem tempus ætatis, quo Charisius floruerit, nondum potuerit satis cognosci, conjectura tamen hæc mea est, ipsum esse Diomedem priorem & antiquiorem, propterea quod Charisius Diomedis nullo in loco meminerit: ex quo si tam multa pene de verbo transcripsisset, non tacuisset illius nomen per tot libros, præsertim cum is candor in Charisio appareat, ut ne finitionem quidem, aut interpretationem voculæ sumpsisset de alio, quam non ad suum autorem ingenue atque aperte retulerit: quod equidem in Diomede observare non potuimus, qui ex eodem Commianiano, quem noster adducit, videtur non pauca transulisse, Commianiani æque atque Charisii mentione penitus omissa. Quamobrem ut Macrobius furiorum Gellianorum certis elarisque indiciis esse convictum scimus: ita Diomedem suspitione culpæ liberare non possumus, accusare tamen non audent, quod fortasse alii facient, qui plus auctoritatis & virum ad victoriam fuerint consequuti. Testimoniis Charisii ex veteribus nituntur Priscianus & Ruffinus (nisi fallit titulus libelli, qui de comicis metris scriptus circumfertur) ex recentioribus ante editionem, ut ejusdem doctrina & præceptis sunt, ambitiose propendendum, Janus Parrhasius, & Pierius Valerianus, literati & diligenter viri. Nemo certe ex vetustis est, Prisciano Casariensi excepto, qui de arte scripsit, & ad nostram ætatem pervenit, grammaticus, qui plures & antiquiores adducat ipse Charisio auctores, idque illi facile factum extitit, in urbe Roma, in qua nobiles bibliothecæ doctis omnibus patebant, & furore Gothico nondum erant lacerata & everse, quales fuerunt in Palatino, Augusti: in Capitolino, Majorum appellata; in Viminali Ulpia; ad Vallem Quirinalis, Trajana; nam Octaviam incendium urbis consumpserat, altero post Vesuvii in Campania conflagrationem anno. Atqui progressu temporum & Barbaris omnia vastantibus, hoc quoque Charisii opus (ut alia multa) perierat, quod patrum memoria à Jano Parrhasio inventum, & iniquitate fortune ac hominum invidia pendè rursus oppressum, in lucem editis (a) ante sextum & decimum annum Joannes Pierius Cyminius

Ff 4 Cosen-

(a) Neapoli 1531. fol. apud Joannem Sulzbachium, ex Codice Neapolitano, quem Hieron. Scipandus, ejus urbis Patricius asservavit. Desunt libri primi capita tria primordia, de Grammatica, de voce & de literis; libri vero quinti omnia præter de idiomatibus unicum. Fortasse illa fuerunt in Codice Charisii Romano, quem Curius Lancilorus Ferrariensis cum Pomponio Fortunato evolvisse (et testatus est). Certe ex testimoniis quæ ex Charisio Curius profert ultra, triginta, ne unum quidem

Cosentinus de studiosis eo nomine non male meritis; qui cumulare possuisset illud beneficium, si in edendo maiorem adhibuisset curam & diligentiam, neque maluisset manuscripti codicis vitia etiam atque errata imitari. Liber autem, quia Longobardicis characteribus exaratus fuit, ut qui cum inspicere testantur, à non exercitato librario difficilins legi potuit, unde similitudine notarum deceptus, plurima menda invexit; qua non pauca nos deprehendimus & sustulimus. Debemus tamen Pierii studio ac benevolentia, ejusque erga rempublicam literariam amorem, & virtutem civis conservati merito pradicamus. In eundem Charisium Joh. Lucretius Oeslander:

Καὶ ἐν μὲν ἱερίοις τοῖς λόγοις χάριον ἔδωκεν

Σοφίᾳ τε καὶ ἐν πᾶσι ἀρχόμενος.

Θαρίσας πρῶτον ἐν πάντοι ἐπὶ ἔργῳ ἑστί

Γραμματικῶν, μέγα δ' αὖτ' ἐκσεμνύνει λόγῳ.

2. Diomedis (a) de oratione, partibus orationis & vario Rhetorum genere libri III. ad Athanasium, emendati ex MSS. Fuldano & Claudi Puteani pag. 270. --- 529. Prodierunt hi libri Venetiis 1522. fol. inter alios Grammaticos, & seorsim Colonia 1518. hinc à Jo. Cæsario emendati ut nulla porro, si inscriptioni credimus, labes insidant, ibid. 1536. 8. & Lips. 1541. 8. * Diomedem non Charisio tantum, sed etiam Prisciano esse juniorem traditur à Clariss. Viro Benjamin Hederichio in notitia auctorum pag. 846. sed à Prisciano Diomedes plus simplici vice allegatur. Prodiit Diomedes cum Phoca, Capro, Agrætio, Donato, Servioque Venetiis 1491. fol. & (quam editionem Bibl. Leidenfis legavit eruditiss. Perizonius,) 1495. fol. & 1511. fol. ex recensione Johannis Rivii, quæ editio cum MS. collata exstat in eadem Bibl. Leidenfis: & Paris. 1507. 4. Mediolan. 1513. (1515.) fol. ex Jani Parrhasii cura: Et cum præfatione Hermannii Buschii Col. 1523. 4. qui pauca quædam emendavit: Plura Joannes Cæsarius Colonia 1536. 8. & Lips. 1541. 8. cum Donati de octo orationis partibus & barbarismo: Plura etiam Putschius, Fuldani & Puteani Codicum collatione usus. Ab eo tempore multa quoque Diomedis è MSS. Codicibus castigavit Caspas

Sciop-

dem in editis ex Neapolitano Codice legi Georgius Fabricius observavit, atque inde suspicatus fuit alium quendam fuisse Curio lectum Grammaticum, cui falso fuerit adscriptum Charisii nomen, perinde ut depravatis Codicibus decepti quod Charisii est, Donatiano attribuerunt Mediolanenses, qui veteres quosdam Grammaticos ex Jani Parrhasii sententia ediderunt, Diomedem puta, Phocam, Priscianum, Asporum, Donatum & Probum 1515. fol.

(a) Alius ut videtur Diomedes Scholasticus cujus commentaria inedita Græce scripta in Dionysium Thracem exstant in variis Bibliothecis, Angliæ, Galliæ, Italiæ. Occurrunt etiam in Codice Holsteiniæ Bibliothecæ hujus urbis Hamburgensis Joannez.

Scioppius in suspectis lectionibus. Dedicavit Diomedes opus suum de partibus orationis, de oratione ejusque structura & de genere metrorum, trino digestum libello, nescio cui *Atbanasio*, cujus excellentem facundiam prædicat. E Grammaticis citat Varonem ac Probum.

3. *Prisciani Casariensis* (quem Cassiodorus sua ætate in nova Roma sive CPoli Grammaticam docuisse narrat lib. de orthographia) *Commentariorum Grammaticorum* libri XVIII. ad Julianum (a) non Apostatam ut putavit Augustinus Dathus, sed COS. & Patricium, illum forte qui Novellas in Epitomen contrahas latinitate donavit uti Goltzio visum, etsi hoc negat cum Cujacio, Antonio Augustino & Alciato Jac. Gothofredus. Ceterum multa Putschius in Prisciano emendavit, in primis Græca pleraque ex Scaligeri codice restituit in libris 17. & 18. qui sunt *ῥητορικῆς*, adhibitis etiam Gruteri, Bongarsii, Hæschelii (b) & Rittershusii MSS. Lacunas quædam reliq̃as ex Pauli Peravii Senatoris codice promissit emendaturum se in notis, at illæ ut dixi præmaturo ejus fato interceptæ sunt. p. 529. --- 1215. Ejusdem *partitiones versuum XII. principalium* sive primi cujusque in singulis libris *Æneidos* p. 1215. --- 1286. hæc in editionibus vulgo in 12. libellos distinguuntur. *Liber de accentibus* p. 1286: --- 1299. *De Declinatione nominum* p. 1299. --- 1319. *De versibus comicis* p. 1319. --- 1330. in hoc ex MSS. Scaligeri & Bongarsii non pauca emendata. Opus inchoatum magis quam pro dignitate rei iustis numeris absolutum, judice Chr. Vvasio in Senario sive erudito libro de licentia poetarum p. 4. Oxon. 1687. 4. *De præexercitamentis Rhetorica* ex Hermogene p. 1330. --- 1343. ex edit. Francisci Pithæi inter antiquos Rhetores. *De figuris & nomi-*

(a) Priscianum sub Juliano fuisse perperam scribit Salmasius *à Jules* in prolegom. ad Solinum. Porro Julianus ille ab aliis haud recte Julius appellatur, cui Priscianus libros 16. de Partibus Orationis & libros 2. de constructione dicaverat. Alius Theodorus Priscianus, de quo infra in Medicis. Alius quoque Priscianus, cujus mentio occurrit apud Symmachum X. 36. Epist.

(b) Hæschelius in litteris Id. Novemb. 1604. scripserat Putschio offert MS. Codicem Augustanum summæ *Magistri Petri Ellæ* in Priscianum, si forte excerpta ex illo edere operæ pretium sit. Ejusdem mentio in litteris ad Jtingermannum post Epistolâ Hotromanni à Clariss. Meelio editas p. 455. liber membranaceus calamo exaratus in Bibl. Augustana. Eriam inter Codices MSS. Bibl. Joannæz hujus Urbis Himbürgenfis in fol. num. XCVIII. Codex vetustus existat membranaceus libros XIV. Prisciani complexus. *Prisciani Ars Grammatica Viro eloquentissimi Grammatici Casariensis scripsi ego Theodorus Dionysii V. D. Memorialis Jacri Scrinii Epistolarum & adjutor V. M. Quæstoris in urbe Roma CPolitana, die Cal. Octobris, indictione quinta Olibrio Viro Clarissimo COS.*

Mis legat, antiquar qui vult proferre linguas,

Qui me non sequitur, vult sine lege loqui.

Initio libri XIV. Theodorus iste Priscianum doctorem suum vocat.

nominibus numerorum & de unis ac ponderibus ad Symmachum liber ex edit. Eliz Vineti (a), quæ cum Hotomanno de re nummaria Romanorum prodierat Paris. A. 1585 8. p. 1343. — 1366. recusatus iterum T. XI. thesauri antiquitatum Romanarum Græviani. * Priscianus Cæsariensis, Grammaticus, Christianis recte accensetur à Jo. Glandorpio in Onomastico Romano pag. 725. ubi etiam de aliis Priscianis, ut Prisciano reo affectatæ tyrannidis sub Antonino Pio, de quo Capitolinus: Prisciano cui rescribitur ab Anronino Heliogabalo lib. V. Codicis Justiniani tit. 53. de in litem jurando lege 3. Prisciano ad quem Libani Epistola: Prisciano Philosopho tempore Symmachi Oratoris, cui Senatus Rom. salarium constituit: Meminit Symmachus lib. 1. Epist. 79. His addi possunt Priscianus Lydus de quo dixi in Bibli. Græca lib. 3. 69: §. 15. Priscianus Episcopus S. Damaso Epistola tertia memoratus, & Priscianus Sebastensis in Palæstina Episcopus qui interfuit Concilio CPol. A. C. 381. Theodisti præceptoris sui his verbis meminit Priscianus Grammaticus lib. 6. pag. 701. quod à Probo prætermisissimum, doctissime præceptor noster attendis Theodistus, omnis eloquentiæ decus, cui quicquid in me sit doctrinæ, post DEUM imputo. Et lib. 18. pag. 1134. teste sapientissimo Domino & Doctore nostro Theodisto, quod in institutione artis Grammaticæ docet. Paulus Vvarnesfridus lib. 1. de gestis Longobardorum cap. 25. sub Imp. Justiniano, post laudatam Cassiodorum & Dionysium Exiguum: Tunc quoque apud Constantinopolim Priscianus Cæsariensis Grammaticæ artis, ut ita dixerim, profunda rimatus est. Eadem legas in libro XVIII. Historiæ ejusdem Pauli ad Eutropium additæ. Citatur etiam Priscianus Grammaticus ab Agobardo adversus Fredegisum, Tom. 14. Bibli. Patrum edit. Lugd. p. 272. F. Excerptio Rhabani Mauri de arte Grammatica Prisciani exstat Tomo primo ejus operum Colon. 1627. fol.) p. 28. — 50. ad Lucilium quem puerorum dulcissimum appellat pag. 39. & 46. Prisciani compendium atque diligentem expositionem adornavit Petrus Helias, (b) quem sequi se profitetur Vincentius Bellovacensis libro secundo speculi doctrinalis. Hujus ut puto Helix expositionem continent quod vidi apud nobiliss. Scheelium volumen sine auctoris nomine scholiorum in Priscianum. Incipit: Priscianus habet materiam voces non quasunque sed latinas &c. Est Codex: spissus in membrana, 4. Helix Com-

(a) Vinetus omnibus Prisciani scriptis emaculandis operam suam addiderat. Videlicet Grævii thesaurum Antiqu. Rom. XI. P. 1677.

(b) De hoc sæculi undecima Grammatico jam dixi supra.

Compendium metricum ex Prisciano majore (a) MS. in variis Bibliothecis. Incipit: *Sicut ab esse rei solius rem promere dicunt Philosophi*. Vide Polycarpi Leyseri historiam poetarum & poematum medii ævi p. 2067. seq. De Theodoro Dionysii Memoriali, qui Prisciani Doctoris sui Grammaticam manu sua scripsit CPoli A. 527. & 536. unde plures deinde Prisciani Codices MSS. derivati sunt, videndus Reinesius ad Inscriptiones veteres p. 413. *Joannis de Garlandia* (medio Seculo XI.) liber de Orthographia ex Prisciano, versibus hexametris leoninis MStus in Bibl. Guelpherbytana, cujus initium affert laudatus Leyserus pag. 340. Codicem MS. Prisciani Bibl. Academiæ Leidensis antiquissimum Longobardicis exaratum litteris laudat Jacobus Gronovius apud Grævium in notis ad Suetonii Claudium pag. 810. Longe plures hujus scriptoris Codices MSti in una illa Bibliotheca, sed & in aliis, & privatis quoque, ut hoc ipso anno 1722. mense Febuario Hagæ Comitum in auctione musei Lipsiani venum expositi MSti Prisciani membranacei tres. Insignis Codex MS. Prisciani seculo XII. exaratus in Bibliotheca Cremisanensi Ord. Benedictin. in Austria. Sed habent hoc fere omnes, ut Græcas voces & loca Græca scriptorum omittant, de quo queritur etiam Putschius, Josephi Scaligeri, Gruteri & Bongarsii Codicibus usus. Non parvum volumen implent Prisciani Grammaticæ præcepta, quoniam, inquit, in tanta operis materia impossibile est aliquid perfectum breviter exponi. Spatii quoque veniam peto, quamvis ad Herodiani scriptorum pelagus, & ad ejus patris Apollonii spaciola volumina, meorum compendiosa sunt existimanda scripta librorum. Tamen Ludovico Vive, apud Gesnerum, judice, loquacissimus auctor, nimis multa præcepta accumulat, Romanum fuisse nativitate, & Cæsariensem dici, quod in Cæsarea Palæstinæ litteras didicerit, credat qui volet Baptista Guarino: saltem lepidum est quod ex eodem additur Prisciani nomen à verbo præscio impositum, quod fuit eruditus septem artibus liberalibus. Tamen in perantiquis Codicibus non Prisciani, sed Præsciani nomen Hadrianus

(a) Priscianus major est Priscianus de partibus Oratoris, sive libri XVI. priores. Priscianus minor, idem de Syntaxi, seu libri duo postremi, ut annotavit Joachimus Fellerus in Catalogo MSS. Bibl. Paulinæ Lipsienlis pag. 197. ubi Heliz compendium commemorat, quemadmodum & pag. 391. Alio sensu Priscianum maiorem & minorem distinguunt Cæsar Egassius Balzus tom. 1. hist. universitatis Paris. p. 15. & Adr. Bailletus in judicis eruditorum Gallicæ elietis Tom. 3. pag. 42. les ouvrages de Priscien étoient d'un grand usage dans l'université de Paris jusqu'au treizième siècle, & on y voyoit la petite Grammaire ou ses rudimens, qu'on appelle l'alphabet dans les basses classes; & sa grande, qu'on appelloit le Grand Priscien dans les hautes.

nus Valeſius (a) reperit: Claruiſſe Athenis, Volaterranus narrat libro XVIII Anthropologiæ, ſed nescio quem ille ait habere ſe auctorem, qui ſcribat *Prifcianum ab initio Chriſtianum, deinde fidei deſertorem fuiſſe*. Prifciani Grammaticæ editiones, ſed minus emendatæ & integræ exſtant permultæ, prima A. 1470. fol. ſine loci nota, quam nitidam & venuſtam laudat Michal. Maittaire pag. 70. Annualium typographicorum, quemadmodum & pag. 100. alteram itidem ſine loci notatione, A. 1472. fol. Haſ ſecuta Veneta Joannis de Colonia & Joannis Manthen de Gherreten 1476. fol. quam Mallinkroto pridem inſpectam pro prima vendit Bailletus Tom. 3. pag. 41. Exſtat & Veneta altera ejusdem anni impenſis Marci de Comitibus, ſociique ejus Girardi Alexandrini: terciaque A. 1481. fol. & quarta A. 1485. 4. (quæ ſervatur in Bibliotheca Academiae Leidenſis) nec non quinta 1488. fol. cum commentariis *Joannis de Aigue*, & ſexta cum iſdem commentariis & in librum de accentibus, notis *Dan. Cajetani* 1496. fol. Haſ ſecutæ Lipſienſes ſine commentariis per Wolfgangum Molitorum 1496. 4. & minore forma: Pariſina apud Aſcenſium 1515. fol. Veneta ſeptima apud Aldum 1527. 8. Coloniaeſis, cum Ruſino de metris, apud Eucharium Cervicornum, Coloniae 1528. fol. & Florentina 1554. 4. quæ editio ab If. Caſaubono cum MS. collata exſtat in Bibl. Academiae Lugd. Batav. Et Baſileenſis A. 1568. 8. His omnibus licet longe præſtet editio Puſchiana, præcipue ob Græca reſtituta, lacunas expletas & emendata loca innumera: tamen paſſim operæ pretium faciet qui vetuſtiores editiones conferre non negliget. Laudantur a Prifciano Cæſar doctiſſimus artis Grammaticæ, Cenſorinus doctiſſimus artis Grammaticæ, Servius in commento quod ſcripſit in Donatum &c. Liber de accentibus Pariſ. 1526. 8. apud Rob. Stephanum. Prifciani Epitome, *Georgio Trapezuntio* auctore MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi n. 1972. teſte Labbeo: nescio an diverſa ab epitome Prifciani quæ prodiit Venet. 1512. vel a compendio de octo partibus orationis, edito Auguſtæ Vindel. 1537. 8. *Caroli Stephani* Latine linguæ cum Græca collatio ex Prifciano prodiit Pariſ. 1554. 8. Liber Prifciani *de naturalibus quæſtionibus* ad Coſroem Perſarum Regem, (b) citatur a Vincentio Bellovacenſi XXI. 50 ſpeculi Hiſtorialis, & noſtro tribuitur etiam a Volaterrano & aliis. Puto autem verſam eſſe ex Græco alterius Prifciani Lydi, qui Agathiæ laudatus de rebus Phyſicis, Coſrois

(a) Vide Valeſiana pa. 191.

(b) Simlerus in Bibl. narrat Coſroi Regi Perſarum inſcriptum librum Prifciani de naturalibus quæſtionibus exſtiſſe ap. Mattheum Dreſſerum.

Cosrois temporibus scripsit. Liber de *præexercitamentis Rhetoricæ ex Hermogene* præter editionem Francisci Pithæi in Rhetoribus antiquis, quam Putschius secutus est prodit Venetiis A. 1523. & Parisiis apud Colineum 1526. nec non Argentorati 1526. 8. Prima editio Eliæ Vineti qua librum Prisciani de *figuris & nominibus numerorum & de numis ac ponderibus* recensuit, emissæ est Parisiis 1565. 8. Rationes numeralium notarum quas reddit Priscianus, consutavit Benedicte Jovius, & lib. X. parergon juris cap. 25. Andreas Alciatus. Priscianum de laude Anastasii Imp. Neapoli in Bibl. Augustinianorum offendisse se refert Mabillonius T. 1. Musei Italici p. III. Prisciani Epitome per Gotzbertum & Trapezuntium composita memoratur a Labbeo Bibl. nov. MSS. pag. 45. De Metaphrasi periegefeos Dionysianæ, quam ad Priscianum alii, alii ad Rhennum Palæmonem referunt, dixi supra in Rufo Festo Avieno. Auctorem *periegefeos* sive metaphraseos Dionysianæ nescio quem *Priscianum Favonium* facit Caspar Barthius ad Claudianum p. 87. & 128. Præter festivam Nic. Frischlini Comœdiam quæ Priscianus vapulans inscribitur, atque inter ejus scripta poetica sæpius prodit, exstat & alterius nescio cujus scriptoris Priscianus verberans & vapulans, carmine expressus Lond. 1632. 4.

4. Q. Rhenii Fannii Palæmonis Vicentini *ars Grammatica* pag. 1366.---1386. * *Palæmonis* artem Grammaticam Prisciano laudatam primus e situ protulit Jovianus Pontanus, ut ipse testatur his versibus, quibus Palæmonem loquentem inducit:

Grammaticæ partes, casus & nomina monstrat

Ars mea, quoque modo dictio tota fluat;

Quidve sequens, possis verborum noscere formas,

Aut quonam fuerint verba premenda iugo.

Cætera sunt parvo carptim memorata libello,

Plenus ante artes quæ docuere meæ.

At me confectum carie, turpique senectæ,

Rodebat matrum dente timenda cobors.

Sensissesque iterum crudelia fata Palæmon,

Juvisses pietas ni Joviane tua.

Cujus nunc meritis optata perfruar aura,

Antoni doctori jussus adire lares.

Basileæ apud Adamum Petri lucem vidit A. 1527. 8. volumen Grammaticorum Latinorum veterum, in quo exstant. 1) *Rhennius Palæmon* de summa Grammatices, 2) *Q. Terentius Scaurus* de orthographia. 3) *Ælius Donatus* de barbarismo, pedibus, tonis. 4) *Servius Honoratus* in *Ælium Donatum* & de syllabarum quantitate. 5) *Marius Victorinus* de enunciatione littera-

terarum, orthographia & metris Comicis. 6) *Q. Papirii (a) Prætextati* breve fragmentum de Orthographia. 7) *Cornelius Fronto* de differentiis verborum. *Palemonis*, qui Grammaticam Romæ olim imperitantibus Tiberio Claudioque docuit, sed arrogantis & infamis omnibus vitiis meminisse Svetonius lib. de Grammaticis illustribus c. 23. Meminere & Plinius & Quintilianus & Hieronymus in Chronico.

5. *M. Valerii Probi Grammaticarum Institutionum libri II.* p. 1386. --- 1494. * *M. Valerii Probi*, Berytii, quem Neronis tempore eruditissimum Grammaticorum Romæ claruisse idem Hieronymus testatur, laudatque non uno loco Gellius & Svetonius c. ult. de Grammaticis, nimis pauca & exigua de quibusdam minutis quæstionibus edidisse & non mediocrem silvam observationum sermonis antiqui reliquisse testatus: Hujus inquam Probi instituta artium ad *Cælestinum*, sive Grammaticarum Institutionum libros duos cum aliis quibusdam vulgaverat Janus Parrhasius Vicentiæ 1509. fol. & Badius Ascensius Paris. 1516. fol: sed in hac editione Putschius multa restituit ex MS. Jacobi Bongarsii. Liber secundus ibi & in summis paginis Putschianæ editionis inscribitur *Catholica*, sive de Catholicis nominum & verborum rationibus. Sic Herodianum Grammaticum Græcum in primo Catholicorum laudat Priscianus lib. 6. pag. 723. Cælestinum alloquitur auctor in versibus operi præmissis, quos in Putschii editione non reperio:

Accipe nosstra tuis audacibus edita jussis

Cælestine potens --- --- ---

Ejusdem de notis Romanorum interpretandis libellus p. 1494. --- 1549. *Notæ juris a Magnone collectæ ad Carolum M. Imp.* p. 1542. --- 1579. *Petri Diaconi de notis litterarum more Romano, liber ad Conradum I. Imp.* p. 1579. --- 1639. *Notarum Veterum explicatio ex Papiæ Glossario* pag. 1639. --- 1666. *Notarum juridicarum explanatio ex veteribus membranis* p. 1666. --- 1683. *Notæ numerorum & ponderum ex antiquo codice* pag. 1683. De Probo & reliquis notarum scriptoribus plura dixi paulo ante ad auctores latinæ linguæ collectos a Dionysio Gothofredo. *Papiæ Lexicon Catholicum seu Vocabulistam* sive ut a Thoma Bradwardino appellatur, *elementarium* scripsit circa A. C. 1063: editum est Veneritiis Anno 1496. fol. & inter multa vulgaria & inepta passim lectorem præclara quædam docet quæ alibi frustra quærentur.

Novam

(a) Si divinare licet, inquit Adamus Petri in præfatione, cum existimaverim Papirium, qui a Prisciano toties Papiriani nomine citatur de re Grammatica: ejus exemplar ex usque Italia jam expectamus, donaturi aliquando publice.

Novam ejus editionem molitus Joannes Lydius, ut è Jo. Isaaci Pontani litteris ad Steph. Stephanium refert Tho. Grenius parte XI. animadvers. De hoc Papias (a) ejusque interpolatore Nestore Novariensi & aliis glossarum auctoribus semipriscis, Vverdenigemma gemmarum, Vincentio Bellovacensi lib. 1. speculi doctrinalis c. 49. Britone, Joanne (b) de Janua, Simone Januensi, Ugutione sive Hugvixione Pisano &c. Vide Cangium in Prolegomenis ad Glossarium mediz Latinitatis. Ab eodem petes notitiam ceterorum scriptorum Latinorum mediz ætatis, quos in hac Bibliotheca prudentes omisimus, & quorum ille luculentum indicem immortalis operi suo præfixit. Joannis Reuchlini breviloquum præ ceteris Lexicographis laudat Christianus Daumius cap. 22. libri eruditi de causis amissarum radicum, & a nullo eruditiorum laudatum miratur. Habeo vocabularium breviloquum editum Argentinz A. 1488. minore folio, sed Reuchlini nomen nusquam comparet. Exstat etiam ejusdem breviloqui editio Basileensis, cujus in præf. mentio. * *Papias* elementarii sive lexicis scriptor pro ætate sua minime ineruditus, a Trithemio c. 413. de scriptoribus Ecclesiasticis refertur ad A. C. 1100. Sed ipse auctor in voce *ætas*, ubi compendium breve Chronologicum ab Adamo ad suam usque ætatem exhibet, docet se scripsisse sub Henrico, qui post Conradum fuit ab A. 1040. ad 1057. idque probe notavit Albericus in Chronico MS. apud Cangium proæm. in glossar. latin. §. 44. *Elementarium* vocat idem Albericus, itemque Thomas Bradwardinus & Papias ipse in præf. *Jam vero de bujus artis nomine non prætermittendum videtur: quod quidem etsi olim, quia ad verbi & simpliciter unius alicujus dictionis rezinebat interpretationem, glossarium vocaretur: jam vero definitionibus & secundum regulas notationibus, sententiis quoque multis ad id genus superadditis, altius atque aptius ELEMENTARIUM, doctrine erudimentum nominari poterit. Nec enim parva similitudo erit, cum sicut illius, sic istius infinita fuerit progressio.* Ex Papias non diffitetur in vocabularium suum plura transulisse *Vincensius Bellovacensis* libro 1. speculi doctrinalis cap. ult. qui & alibi Papiam allegat, sicut & Nestor Novariensis passim in suo dictiona-

(a) Papias abbreviatus a Marcino de Arenis A. 1307. in Codice Puteano quem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 45. Papias recte citatur testis à Fireterio in lexico voce *Abadir* etsi auctor Tomi 16. Bibl. Universal. p. 129. eum reprehendens ait se nescire quis qualisve ille sit: *je ne say qui este Papias, que l'on cite icy en matiere de mythologie.*

(b) Hic Jo. Balbus de Janua seu Januensis (Genuensis) cum Jacobo de Voragine Januensi sive Genuensi Archiepiscopo neutiquam confundendus, Catholicon suum absolvit A. C. 1286; editum Venet. 1487. Vide Balii dictionarium Historico Criticum in *Balbus*.

tionario, nec non Ugutio Pisanus, Episcopus Ferrariensis, qui circa A. 1192. scripsit, Joannes de Janua auctor Catholici: & Breviloqui auctor, qui in voce *abolere* mediam in nomine Papiæ producit.

Delet & abstergit, intendit, negligit, aufert,

Hæc abolere notat, Papias sit tibi testis.

Producit etiam auctor versuum, quos Codici Papiæ Aquicinæ-
nensi adscriptos reperit Mabillonius.

Instar apis mella collecta labore decenn

Cunctis Papias ista legenda dedit.

Ad manus mihi est editio rarissima Papiæ & prima Mediola-
nensis (a) A. 1476. fol. (licet parum emendata) per Domini-
cum de Vespolate cum præmissio Bonini Mombrittii carmine, in
quo media in Papias rectius corripitur.

Qualia quæ Papiæ licet alta volumina cernis

Confer opus, pretio dignius esse putes.

Composuit illud in usum filiorum suorum, quos Epistola præ-
missa ita alloquitur: *Filii utique carissimi, debui si potuissem: po-
tui, si meæ voluntati Christus suæ gratiæ pondus adhibuisset; ca-
rundem quas novi literarum disciplinas in præsentia vos edocuisse.*
*At quia aut nostri causa peccati, aut melius providentis Divinæ
dispositionis gratia ad præsens sumus remoti, ne videamini filii: si
non viva voce, ut debui, saltem ejusdem significatione, ut potui,
interim quædam disciplinæ elementa ad vestra erudimenta invenire
disposui. Nec vobis solum filiis, sed &c. Nestor Dionysius Nova-
riensis, Ordinis Minorum, cujus jam supra p. 674. feci mentio-
nem vixit (b) circa A. 1400. illiusque dictionarium Ludovico Sfor-
tiz dicatum prodiit A. 1488. recusum deinde Paris. 1496. nec non
Argentorati 1502. & quam editionem ego possideo, 1507. fol. apud
Johannem Pruss, ex Joannis Tacuini recensione. Mammostrepti (c)
prima editio Moguntina 1470. à Cangio præf. ad glossarium La-
tin. §. 50. laudatur, nec non Metensis A. 1509. & Veneta A. 1596.
Mihi ad manus est excusa Metis 1511. 4. Exstat & Veneta A. 1479.
4. apud Nicolaum Jenson. Auctor hujus libri *Marchesinus* è Regio
Lepidi, Ordinis Minor. qui eum absolvit A. 1466. Joannis Maji
Parthenopæi liber de priscorum proprietate verborum prodiit
Neapoli 1475. fol. & Tarvisi 1477. fol.*

7. Pbo-

(a) Hanc secuta sunt Venetæ 1485. fol. per Andream de Bonetis, nec non 1491.
& 1496.

(b) Giornale de letterati d' Italia Tom. 10. pag. 250.

(c) Vide supra & quæ de Catholico Joannis Januensis & de aliis glossariis ac le-
xicis dixi Illud Catholicon prodiit etiam Norimbergæ A. 1483. & mihi est editio
Lugdunensis aucta à magistro Petro Ægidio 1506. fol.

7. *Phocæ Grammatici ars* de nomine & verbo ex Puteani MS. emendata p. 1683. --- 1687. Ejusdem *de aspiratione*, quod primus cum Probi Grammaticis institutionibus vulgavit Parrhasius, p. 1687. --- 1726. Phocas cum Donato & Aspro juniore per Jo. Cæsarium emendatus prodierat Lipsiæ 1527. 8. * Tres artis Grammaticæ auctores vetusti, *Asper* (a) junior, *Ælius Donatus* & *Phocas* per Joannem Cæsarium tertio recogniti & scholiis illustrati prodierunt Friburgi Brisgoiæ 1533. 8. Phocæ quem Romæ post Priscianum ajunt docuisse, dodecastichon quod arti præmittitur, habes etiam in veteribus Epigrammatibus Petri Pithæi lib. 4. p. 125. In iisdem lib. 2. p. 58. & 60. & 45. seq. quemadmodum etiam in Catalectis Virgilii Poetæ habentur fragmenta ex Vita Poetæ, scripta versibus à Phoca: Prodierat ejus Grammatica etiam cum Diomede aliisque Venet. 1491. 1511. 1522. fol. & Mediolan. 1513. (1515.) fol.

Aspri Junioris Grammatici ars pag. 1726. --- 1735.

7. *Ælii Donati* (b) *ars sive editio prima* p. 1735. --- 1843. *de litteris, syllabisque pedibus & tonis, editio secunda* pag. 1743. --- 1767. *de octo partibus orationis*. Leguntur & in Bedæ operibus, statim in limine tomi primi incunabula Grammaticæ artis Donati, sive de partibus Orationis liber 1. per quæstiones & responsiones, & liber 2. p. 14. seq. qui est hic ipse à Putschio vulgatus. *De barbarismo* (c), *Solæcismo*, *Schematibus & Tropis* p. 1767. --- 1779. Hæc Donati etiam à Cæsario emendata lucem adspexerunt una cum Diomede Colon. 1536. 8. Libellum de octo partibus emendavit & illustravit Henr. Glareanus: Putschius vero omnia ex edit. Basileensi 1527. & Bongarsii libris emendata exhibuit, Exstant præterea Scholia Donati in Virgilii *Æneidem* & Terentium cum utriusque Poetæ vita, de quibus diximus suo loco. Etiam ad Donatum referri videas argumenta in libros Metamorphoseon Ovidianarum. Fuit Donatus ut est noti-

Tom. II.

G g

tissi-

(a) Asper Grammaticus antiquior memoratur apud S. Augustinum c. 17. de utilitate credendi & à Charisio ac Prisciano laudatur. Etiam Velius Longus apud Scholiastem Statii Velius Asper Longus.

(b) Donatum passim sequitur Isidorus Hisp. lib. 1. Originum. Ejus schemata Grammaticæ id. lib. 2. c. 21.

(c) *Fledgarius* in Donati Barbarismos, & *Pompaium* in Donatum quo usus est Carrio de Bibl. Colonienſi, Putschius libenter Grammaticis suis adjunxit, si MScos horum scriptorum Codices nancisci potuisset. *Smaragdi* Abbatis de Etymologia Verbi & in Donatum aliaque ad Grammaticam spectantia memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 44. Donatus de octo partibus & barbarismo ex Jo. Cæsarii emendatione prodit Colon. 1536. & Lips. 1542. 8. ad calcem Diomedis Grammatici. Donatus de barbarismo, pedibus, tonis, Basil. 1527. 8. cum Victorino de metris &c. *Ælii* Donati methodus Uratislav. 1539. 8. Francof. 1519. 8. Magdeb. 1585. 8.

tissimum orator & Grammaticus insignis Romanus, præceptor B. Hieronymi, qui eum laudat tum alibi, tum in cap. 1. Ecclesiastici, ubi hoc ejus dictum affert: *Pereant, qui ante nos nostra dixerunt*. Quod hodie incassum quæres in ejus ad Terentium commentariis. Sed non hoc solo argumento constat illa non minus truncata quam interpolata ad nos pervenisse. * *Donati* vitam nactus ex schedis Petri Danielis, qui eam ex veteri Codice Regis Galliæ descripserat, licet otiosi aborum ingenii & nulla fide dignum, insulsumque ac ridiculum, quia brevis est, hoc loco adscribam.

Incipit Vita Donati Grammatici.

Flaccus Rebius Minutius Rutilio salutem.

*Rogatus à consodalibus vitam Donati Grammatici breviter commentavi, esset ne cuiquam incognita nobiscum degentium, tibi que obtuli legendam. Ita enim se habet ejus vita & conversatio; ut subiecta docet narratio. Donatus natione Romanus, Grammaticæ professionis industria claruit, eduximus ut fertur Rhetoris Victorini. Hic perpauculo conductus peculio cujusdam viduæ capellas paucum numero pascendas excepit, Septa sibi ab urbe miliario secundo vindicans. Huic operæ pretium infatigatum promulgare labor est. Hic dum in alendis capellis moraretur, æstu, calente tempore, laborabat intolerabili, utpote capillorum ab aure usque ad aurem defensione privatus. Et quia remotior erat à Tiberi, sitim sibi ingruentem lacunis è cloaca fluentibus capellarum quoque temperabat urina. Hiemis autem tempore, solo canente pruina, carice * compaßo solabatur turgio. Frequentius autem humi accubitabat sub divo, permodico obsonatus edulio, quæ nimirum frugalitas non innata sed egestate concreverat. Quia vero effoetis visceribus pæne cutis desuper lapsa rigeat, frigoris ut vitares enormitatem, partim teterrima, partim rufa inducebatur pellicia. Oculum autem & juramentum Martis ademit, quod persolvit ut peculatus aboleret infamiam, quadam namque die Æolicum ingressos consistorium digna sibi nacta capillatione cum magno pudore delituit, quem ita quidam græco lepore insultans suapte aggressus est --- quod dicitur Latine, cede loco rustice modicarum opilio ovium. Qui maturato rediens, discende pueritiæ studeus Aedili innotuit Ciceroni, à quo toga donatus est, quod erat signum libertatis. Eadem igitur tempestate Aemilius Senator hominem exivit, cujus in locum pileatus meruit surrogari, & à Cicerone ordinatim sextum in Senatu subiit locum. Igitur quia habitum corporis ejus breviter perstrinximus, libet per singula cum pæne membra designare. Erat quippe statura pusillus, capite rotundo in modum vesicæ porci, capillis admodum rasis & scabiosis atque*

melancholico humore madentibus. Facie adeo rustica, uno oculo luscus, altero lippus; collo gracili & grosso, brachiis brevibus & contractis, genibus latis, tibiis oppido curtis & grossis, pedibus latis, & spissis, & quid morandum, omnia habitudine seruo consimilis. Hic calaumaco capus fovens, super quavis ratione consultus breviter omnia & furibunde explicabat, ita ut nec quidem à discipulis interrogari auderet. Quocirca dum saepe furore perstireperet, quippe cui à naso obscenitas defluebat assidua, Senatu pulsus, cujusdam macellarii famulus susceptus est. Plura pudet referre. Obiit XIV. Kal. Januarii & projectum est cadaver ejus in fossam quo peregrini aggregabantur.

Explicit Vita Domini Donati Grammatici.

Donatum excusum Moguntiz A. 1450. & antea etiam Harlemi, sed tabulis ligneis incisis, testatur Mariangelus Accursius apud Angelum Rocham in commentario de Bibliotheca Vaticana edito Romæ 1591. 4. pag. 411. *In tot scriptorum controversia apponere libet quod manu Mariangeli Accursii exaratum in prima Donati Grammatici pagina inveni. Aldus enim junior, vir quidem eruditus & in antiquorum monumentis indagandis accuratissimus, ostendit mihi librum Donati ex membranis confectum & impressum, in cuius priori pagina hæc scripta leguntur; Joannes Faust, civis Moguntinus, maternus avus Johannis Schæffer excogitavit artem typis æreis, quos deinde plumbeos invenit, multaque ad artem polliendam addidit ejus filius Petrus Schæffer. Impressus est autem hic Donatus & Confessionalia primum omnium anno 1450. Admonitus certe fuit ex Donato Hollandia prius impresso in tabula incisa. Floruit Ælius Donatus (a) Romæ circa A. 350. de quo Godfridus Viterbiensis parte decima sexta Panther,*

Nunc quoque Grammaticæ summus Donatus in arte

Hieronymo (b) cum discipulo docet edere partes.

Donati ars parva Græce versa à Maximo Planude exstat MSta in Bibl. Bodlejana Cod. 71. Barocciano. Libellum Donati de barbarismo cum Prisciano de accentibus habeo ex editione pervertusta sine anni & loci notatione in 4. Donati editio prior & posterior cum aliis Grammaticis edita etiam Venet. 11. & 1522. fol. & Paris. 1516. fol. Et separatim cum commentario Servii & Sergii Paris. 1543. 8. De Hermannii Buschii commentario in artem Donati de octo partibus, edito 1511. 4. vide Jac. Burckardum in Buschii vita pag. 218. Eadem ars Cracoviz 1559. 8. excusa cum

Gg. 2.

Polo.

(a) Diversus ab hoc & junior Tiberius Claudius Donatus, itidem Grammaticus scriptor vitæ Virgilii, de quo Volum. 1.

(b) Ita legendum, non Hieronymus.

Polonica & Germanica interpretatione, & sine illis, Camerini 1601. 8. Liber de barbarismo, solæcismo, schematibus & tropis, pedibus & tomis emendatior ab Adamo Petri editus Basit. 1527. 8. & à Jo. Cæsario recensitus cum Diomede Colon. 1536. & Lipsiæ 1542. 8.

8. *Servii Marii Honorati in secundam Donati editionem interpretatio* pag. 1779. --- 1799. Cum Donati opusculis ediderat Rob. Stephanus, Paris. 1543. 8. *De ratione ultimarum syllabarum liber ad Aquilinum* pag. 1797. --- 1815. emendatus ex MSS. Bongarsii. Servii MS. caput de accentibus allegatur in Chr. Vvalii senario p. 62. *Ars de pedibus versuum sive centum metris* pag. 1815, --- 1826. emendatus ex iisdem MSS. Hoc centimetrum Albino (a) ab auctore inscriptum Aldus Venetiis edidit cum Horatio. Subjicitur etiam operi verificatorio Jo. Despauterii & Jac. Henrichmanni Grammaticis institutionibus Lipsiæ 1510. 4. excusis. Servium de pedibus versuum & syllabarum quantitate recensuit Joachimus Camerarius & cum Euxychio Grammatico, Marioque Viatorino edidit Tubing. 1537. 4. De Commentariis Servii in Virgilium dixi supra ubi de illo Principe Poetarum mihi sermo fuit. * *Servii de ratione ultimarum syllabarum liber ad Aquilinum*, in aliis Codicibus ad Basilium nescio quem inferibitur.

9. *Sergii Grammatici in primam Donati editionem commentarium* p. 1826: --- 1838. Ejusdem *in secundam editionem commentarium* pag. 1838. --- 1856. Plerique hunc Marium Sergium eundem esse putant cum Servio, de quo jam dixi. Ceterum hæc in Donatum commentaria cum aliis quibusdam antiquis Grammaticis impressa fuerant Basileæ A. 1527. 8. & Paris. ap. Rob. Stephanum.

10. *Ars Celdonii sive Celdonii Romani Senatoris CPolitani Grammatici* ex MSS. Francisci Pithœi in lucem edita p. 1856. --- 1939. Hujus Celidonii nomen Colomesius p. 295. ad Gyraldum latere putat sub nomine *Sidonii Grammatici*, cujus fragmentum de vocibus animantium in aliquot glossis MSS. Boxhornii legebatur ipso teste ad Plautum p. 565. edit 1645.

ri. *Maxi-*

(a) Hic videtur esse filius Cicerinæ Decii Albini quem in Saturnaliis suis sequentem Macrobius inducit unacum Servio. Confer Seldenum lib. 1. de Synædriis c. 10. & Jo. Andream Boëam de Pontificatu maximo Imperatorum Romæ p. 35. seq. Epistolam Servii ad Albinum Centimetero præmissam à MS. Vaticano vulgavit Philippus Labbeus T. 1. Bibl. nov. MSS. p. 668. *Clarissimo Albino Servius Grammaticus Tibi hunc libellum, prætextatorum doctor Albino. Nam licet Patria Lovique quibus maximam reverentiam littera debent quotidie urgearis exemplo, ibique pubescas quocumque ad Musarum sacra venitur, non tamen caele suo tantum Numina perfruantur. Sæpe humiles locos ac vilia pauperum tellura subierunt. Quare laboris mei velim favorem, indulgens audacia. Quod si focus coarctet, in cupiditatem devotionis interpretabor eventum notendi. Vale.*

11. *Maximi Victorini de re Grammatica sive de Orthographia* liber p. 1939. --- 1955. *Ejusdem de carmine Heroico* p. 1955. --- 1963. *De ratione metrorum commentarius* p. 1963. --- 1975. Prodierat una cum aliis Basil. 1527. 8.

12. *D. Aurelii Augustini Hipponensis Episcopi de re Grammatica* liber pag. 1975. --- 2018. In editionibus incipit his verbis: *Omnia nomina tredecim*. Quod convenit cum principio libri de Grammatica, quod Augustinus ipse confirmat l. 1. c. 6. Retractionum. At Benedictini in noviss. Augustini edit. T. 1. testantur verba illa libro de Grammatica qui hodie fertur recens præfixa esse, neque in MSS. (a) reperiri: Pluribus iidem argumentis confirmant, eum non esse Augustini, adeoque in Appendicem tanquam spurium retulerunt.

13. *Ars P. Consentii V. C. de duabus orationis partibus nomine & verbo* p. 2018. --- 2075. ex MS. Bongarsii, plus dimidia parte auctor, quam olim edita fuerat a Jo. Sichardo Basil. 1528. 4. A. Francisco Robortello etiam vulgatum, in Epistolis MSS. ad Putschium tradit Andreas Schottus. Hunc Consentium viri docti appellant Grammaticum CPolitanum. Fuit & Consensus ad quem exstant Sidonii Apollinaris Epistolæ. * *P. Consentii* artem habeo editam a Jo. Sichardo Basileæ 1528. 4. in volumine quod inscribitur *Disciplinarum liberalium orbis*, & præter hunc Consentium continet Cassiodorum de Rhetorica, Dialectica, Arithmetica, Geometria, Musica & Astronomia: cum Apuleji (non integro) libello de Syllogismo Categorico ex Bibl. Hersfeldensi, & Censorino de die Natali. Consentium in hoc Codice manu sua ex MSto Bongarsii emendavit pluribus locis, & supplevit Putschius, sicut de inde emendatum suppletumque exhibuit in sua editione, titulum tamen in illa non apposuit qui in MSto hic est: *Incipit ars Consentii Viri Clariss. Quinti Consularis quinque Civitatum, de duabus partibus Orationis nomine & verbo*.

14. *Flacci Alcuini sive Albini Caroli M. Imp. Magistri Grammatica* p. 2075. --- 2143. Præter hanc Grammaticam & dialogum de Rhetorica ex libro Alcuini de septem artibus nihil fere exstat. Inserta postea est reliquorum Alcuini operum collectio ab Andrea Quercetano Paris. 1617. fol.

15. *Eutychis Grammatici discipuli Prisciani de discernendis conijunctio-*
Tomo II. G g 3 gatio-

(a) Tillemontius in vita Augustini Gallice edita sive T. 15. memor. Ecclesiast. observat. Benedictinos alibi negare se ullos huius libri MSS. Codices usquam vidisse. Grammaticum tamen hunc librum Augustino ipse quoque abjudicat tum propter alias rationes, tum quod per dialogos scriptus non est quod de suis admittat Augustinus.

gationibus libri il. ex MS. Wovverii aucti & emendati p. 2143. — 2191. prius legebantur ex edit. Joachimi Camerarii Tubingæ 1537. Ex hujus Eutychis de aspiratione quædam leguntur apud Casiodorum cap. IX. de Orthographia.

16. Cornelius Fronto de differentiis vocabulorum p. 2191. — 2203. Ediderant jam ante G. Fabricius, Lucas Lossius &c. * *Cornelium Frontonem* de differentiis vocabulorum ediderunt cum aliis Grammaticis Veneti 1511. & 1522. fol. Jo. Theodorus Bellovacus Paris. 1516. fol. & Adamus Petri Basileæ 1527. 8. Inde uberiores hujus argumenti collectionem dedit post Lucam Lossium, Francos. 1566. 8. Georgius Fabricius Lipsiæ 1569. 8. quæ inscribitur: Grammaticorum veterum libelli de proprietate & differentiis sermonis Latini, *Cornelii Frontonis*, (a) *Nomii Marcelli*, *Agratii*, *Aelii Donati*, *Aruntii Celsi*, *Fl. Sosipatri Charisii*, *Q. Asconii Pediani*, *Marii Servii Honorati*, *Sex. Pompeji Festi*, *M. Terentii Varronis*, *Q. Terentii Scauri*, *Agelli Vocum aliquot apud Terentium explicatio è veteribus membranis*. Hæc collectio deinde Jacobo Fabricio Georgii filio curante iterum prælis exiit Lipsiæ 1610. 8. Subjuncta etiam eadem est Isidori Hisp. Originibus a Bonav. Vulcanio, & auctoribus Latine Linguae a Dionysio Gothofredo, ut notavi supra pag. 437. De ejusdem Isidori tribus differentiarum libris, & quod primus ex *Agratio* magnam partem sit expressus, dixi supra p. 441. & de recentibus differentiarum scriptoribus Popma & Achrelion p. 442. Isidori illud scriptum ex Codice Petri Danielis minus emendate editum a Margarino de la Bigne inter opera Isidori Paris. 1580. Vide Barchium lib. 32. Adversar. c. 6. & lib. 39. cap. 14. deinde meliorem *Isidori* Madriti A. 1599. curarunt Petrus Pan-

tinus

(2) De Cornelio Frontone Oratore, M. Antonini & Veri magistro, cujus sermonibus purissimis bonarumque doctrinarum plenis frui solum se memorat Gellius XIX. 8. Vide sis Aufonium pag. 714. Garatzenum ad Marcum Antoninum lib. 1. c. 11. & quæ viri docti ad Capitolinum c. 2. M. Antonini, ac Minneum Felicem c. 9. & 31. nec non Tristans T. 1. Historiæ Imperatorum ex numis illustratæ, pag. 612. seq. & Simondus ad Sidonii lib. 1. Epist. 1. ubi mentio frontonianorum, qui hunc nempe Frontonem dicendo æmulabantur. Præter hunc *τὸν πρῶτον τῶν τῶν ὀνομασθέντων διὰ τὸν δῆμον ἐπίσημον* alii fuere Frontones, ut Fronto Carius de quo Plinius lib. 6. Epist. 13. Papyrius Fronto Jctus, sub Hadriano Imp. & Fronto Emefenus Orator sub Severo Athenis de quo Svidas: Marcus Fronto consularis (tertium consul sub Trajano) apud Gellium II. 16. ne dicam de T. Aufidio Frontone, Q. Fachumejo Frontone & M. Aufidio Frontone quorum iidem in fastis Consulium Romanorum mentio: aut de Julio Frontone apud Tacitum, Martialem & Juvenalem, vel de Frontone arthritico apud Artemidor. IV. 24. de Frontonibus bene multis quorum antiquæ inscriptiones meminere, aut de Frontone Phasclidis Episcopo qui interfuit A. C. 451. Concilio Chalcedonensi: aut denique de Frontone quem à S. Petio Apostolo baptizatum ad Petrogoricam civitatem & ordinatum Episcopum salubantur, de quo vide Vincentium Barralim de Lirinensibus sanctis p. 136. seq.

tinus & Rolandus Vicelius, de qua Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. Hispanæ veteris pag. 253. Inde emendatius etiam legitur in operibus Isidori Hisp. recensio Paris. 1602. & Coloniz 1617. fol. ex recensione Jacobi du Breul.

17. Incerti *de differentiis vocum*, editus ex MS. Bongarsii p. 2203.----2214 Hæc utraque opuscula inter auctores latinæ linguæ edidit etiam Dionysius Gothofredus Genev. 1602. 1622. 4. & cum Isidori originum libris Bonaventura Vulcanius Basil. 1577. fol.

18. *Velius Longius* (a) *de Orthographia* p. 2214.----2239. a Scholiaste Statii ad lib. 2. Achilleidis v. 41. Velius Asper Longus appellatur. Prodiit Romæ primum 1587. 8. deinde cum Fulvii Ursini notis ad Servium, Cassiodoro de Orthographia & aliis quibusdam ex officina Sanct. Andreana A. 1589. 8. In castigationibus sive notis ad Longum quas Commelinus subiecit, proficitur se adjutum a Francisco Junio. * *Velius Longus* Romæ primum editus a Fulvio Ursino 1587 8. sed longe prius tritus viris doctis, ut testatur Jo. Baptista Pius annotationum posteriorum (b) capite 4. ubi *Verrium Longum* appellat. In lucem, inquit, è pulvere latibulo extractus pridem a viro literatissimo Georgio Merula, qui Mediolani docuit: Copia Verrii hujus Merula contigit ex libraria Bobiensi, (c) characteribus Longobardis ferme exolecentibus in scripturam Romanam reformatis: Ad me venit id opusculum munere Alexandri Gabuardi Parmensis, auditoris mei, cum publice Mantuæ docerem, juvenis antiquitatis studiosissimi. Ante Hadrianæ imperium floruisse hunc Velium Longum notavit Norisius in Orthographia pag. 135. edit. Witeberg. Citatur a Charisio, Cassiodoro &c.

19. *Flavii Capri* Grammatici vetustissimi *de Orthographia libellus*, ex MSS. Bongarsii restitutus p. 2239.----2246. Ejusd. *de verbis dubiis* primum editus ex MS. Bongarsii p. 2247.----2250. Hunc Caprum Agroetius multis litterarum operibus celebratum & in commentando Cicerone præcipuum vocat. Meminit & Hieronymus 2. in Rufin. quia in Capri commentariis hujusmodi figuram reperit. Capri Orthographiam memorat Lupus Ferrariensis Epistola 20. * *Fl. Caprum* Grammaticum laudat etiam Charisius: Ejus libros enucleati sermonis & dubii generis Servius in X. *Æneid.* Pauca illa quæ hujus Capri restant ediderant Veneti 1491. 1511. 1522. fol. & Parisienses 1516. fol. cum aliis quibusdam Grammaticis.

(a) Ex hoc pleraque repetit Isidorus lib. 1. cap. 26. Originum.

(b) Tomo 1. Lampadis artium Gruterianæ pag. 396.

(c) Vide infra, p. 475.

20. *Terentii Scaurii* (a) *de Orthographia* ad Thesium, ex libro Bongarsii, notis Ranconeti & Petri Scriverii restitutus p. 2250.----2266. * *Q. Terentium Scaurum* de orthographia Adamus Petri Basil. 1527. 8. vulgavit ex MS. Codice Laurissano, quem communicavit cum eo Johannes Sichardus. Scaurus iste Hadriani Imp. tempore clarus Grammaticus Gellio & Aufonio laudatus.

21. *Agroetius de Orthographia, proprietate & differentia Sermonis* ad Eucherium Episcopum, veluti supplementum libri Capri ejusdem argumenti, recensitus ex MS. Bongarsii p. 2266. 2275. Prodierant cum iisdem originum Isidori libris ex editione Vulcanii.

22. *Magni Aurelii Cassiodori Senatoris de Orthographia liber* p. 2275.----2322. cum Velio Longo aliisque lucem adspexit in officina Sancti Andree A. 1589. 8. in qua editione Commelini etiam castigationes sive notæ breves adjectæ sunt. Edidit & Lud. Carrio apud Plantin. Hunc vero librum ex variis Grammaticis collegit & Anno ætatis 93. edidit Cassiodorus. Nomina veterum Grammaticorum sunt: Annæus Cornutus, Velius Longus, Curtius Valerianus, Papyrianus sive Papyrius Prætextatus, Adamantius Martyrius, Eutyches, Cæsellius Orthographus, Lucius Cælius Vindex, Priscianus. Laudat etiam Terentium Varronem, Donatum & Phocam. *Ejusd. de arte Grammatica, ad Donati mentem, fragmentum* p. 2322.----2327. Ex libro de septem disciplinis, vulgatum quondam seorsim a Jo. Sichardo cum Consentio Basil. 1528. 4. ut editiones inter reliqua Cassiodori opera omittam. * *Cassiodori librum de Orthographia* primus Plantinianis typis A. 1579. 8. in lucem dedit Ludovicus Carrio cum epitome Orthographiæ Aldi Manutii.

23. *Beda Sacerdos de Orthographia* ex MS. Bongarsii primum editus p. 2327.----2350. diversus a libello ejusdem argumenti, qui Bedæ vulgo adscriptus inter ejus opera sæpius prodiit, & infra a Putschio exhibetur. *Ejusdem de metrica ratione liber unus* p. 2350.----2383. qui similiter inter ejus opera non semel lucem adspexit.

24. *Terentiani Mauri* (b) *de litteris, syllabis, pedibus & metris carmen* ad Bassinum filium & generum Novatemum (vide v. 278.) omni elegantiarum genere conditum & amabili quadam ingenii amœnitate temperatum, vario poematis genere p. 2383.----2450.

Incer-

(a) Scaurum una cum Harmonio, Clarano, Aspro & Varrone laudat Aufonius Epist. 18. Clarani, mentio etiam apud Senecam Epist. 67. & Martialem X. 31. una cum Modesto.

(b) Carthaginiensem esse negat T. Faber ad Longin. Maurum Patria se ipseuisse docet p. 87. edit. Briffæi;

Maurus item quantos potui cognoscere Grajps?

Incertum utrum hic sit Posthumius Terentianus, cui Longinus dicavit librum suum aureolum de sublimi dictione, vel quem Syenes (a) in Aegypto praefectum celebrat Martialis lib. 1. Epigr. 87. Etsi utrumque videtur Vossio lib. de Poetis Latinis. Equidem si Septimius Poeta, cuius plus simplici vice Terentianus meminit, idem sit cum Septimio Severo, ad quem exstat carmen Lyricum in quarto Sylvarum Statii (ita perusum Gyrardo dial. X. de poetis) Martialis ætati propiore oportet esse Terentianum: non diu enim post hunc Septimium scripsisse se duobus Jocis significat.

Dulcia Septimius qui scripsit opuscula nuper.

Atque iterum:

Nemo tamen culpet, si sumo exempla novella,

Nam melius nostri servarunt metra minores,

Septimius docuit quo raris opuscula libro &c.

Cæterum Carmen illud Terentiani sæpius prodiit tum seorsim tum in corpore Poetarum. Exstat etiam cum Scholiis Nicolai Brissæi, Jacobi Petrevini &c. Prima Terentiani editio cum Ausonio lucem adspexit Mediolani A. 1497. fol. Emendavit post Georgium Merulam, Janum Parrhasium & Nic. Brissæum, Jacobus Miccyllus Francos. 1584. 8. * Terentiani Mauri meminit S. Augustinus VI. 2. de Civitate DEI: *Iste igitur vir tam insignis excellentisque peritiæ, & quod de illo etiam Terentianus elegantissimo versiculo breviter ait, Vir doctissimus usquequaque Varro.* Idem libro de utilitate credendi cap. 17. *Nulla imbutus poetica disciplina, Terentianum Maurum sine magistro attingere non auderes. Asper, Cornutus, Donatus & alii innumerabiles requiruntur, ut quilibet Poeta possit intelligi.* Mentio etiam apud Ennodium lib. VIII. Epistola 29. & apud Victorinum libro tertio de metris, qui Terentiani vestigiis libenter insistit, pag. 2578. pro *Anniano* legendum *Terentianus*, ex quo etiam Septimii Sereni illud affert:

Quando flagella ligas, ita liga,

Vitis & ulmus uti simul cant.

Apud Terentianum est, *quando flagella jugas, ita juga*, quod præplacet. Citatur etiam Terentianus Maurus de literis a Rabano Mauro de arte Grammatica Tom. 1. pag. 39. Primus ejus librum in Bobiensi monasterio A. 1494 reperit (b) Georgius Merula, ediditque Mediolani 1497. fol. per Uldericum Schinzenzeler: Hieronymo Commelino autem debetur editio Heidelbergensis 1584. 8. ex officina

(a) Sane in fronte editionis Parisiensis ap. Simonem Colineum A. 1531. 4. cum notis Nic. Brissæi Montivillarii dicitur *Terentianus Maurus Nili ac Syenes præfatus*.

(b) Gioenale de' letterati d' Italia T. 17. p. 304. Infra p. 475.

officina Sanctandreana, quam Putschius est secutus, junctos habens cum brevibus Commelini notis, *Marii Victorini* quatuor libros de quibus dixi supra & Servii de pedibus versuum, accentibus & quantitate Syllabarum libros duos.

25. *Ars Grammatica Marii Victorini de Orthographia & ratione metrorum* p. 2450. --- 2623. cum Eutyche Grammatico prodierat (a) Tubing. 1537. 4. ex edit. Jach. Camerarii & Basil. 1527. 8. cum aliis Grammaticis. Edidit & cum Mauro Commelinus; ejus editionem Putschius secutus fuit.

26. *Marii Plotii* (Sacerdotis ut vocatur in MS Isaaci Vossii) *ad Maximum Simplicium Cl. V. de metris liber* ex MS Andreæ Schotti & Jo. Vovverii primum editus p. 2623 --- 2663. Habuit & MS. Hadrianus Junius, ut refert ipse notis ad emblemata sua, cumque editurum promissit in literis ad Georgium Fabricium inter Junii epist. p. 457. Marii Plotii editionem curare voluit etiam Joseph Scaliger.

Ars Cæsii Bassi de metris p. 2663. --- 2671.

27. *Attilii Fortunatiani* (b) *ars & de metris Horatianis*, p. 2661. --- 2706. Fragmentum hujus Fortunatiani de metro Sotadeo occurrit in Grammaticis institutionibus Aldi Manutii.

28. *Commentarium Rufini V.D. Grammatici Antiochenensis in metra Terentiana* ex MS. Scaligeri restitutum p. 2706. --- 2715. Sæpe numero prodit cum Prisciani operibus. Ejusdem alia quædam leguntur inter Rhetores antiquos Francisci Pithæi. Crediderim etiam ejus Rufini esse fabulam Pasiphaes metris omnis generis Horatianis elaboratam, & à Cruquio primum editam.

29. *Censorino adscriptum fragmentum de metris* p. 2715. --- 2727. Lud. Carrio primus à Censorini libro de die Natali separatim editit Paris 1583. ut supra lib. 3. dixi. Censorinum inter Grammaticos laudat Cassiodorus.

30. *Ambrosii Macrobiani Theodosii de differentiis & societatibus Græci latinique verbi libellus* p. 2727. --- 2775. tantum excerpta quædam sunt ex Macrobiani opere à Joanne quodam, forte Erikena sive ut rectius dici notat ad Jamblichum Galeus, Herulo sive Heruligena Scoto, ita enim suspicabatur P. Pithæus & post Pithæum Vossius in Aristarcho. Vide, si placet, quæ supra lib. 3. in Macrobio.

31. Libel-

(a) *Maximum Victorinum* Grammaticum a Mario Victorino Rhetore diversum editit Joachimus Camerarius cum Eutyche & Servii opusculis, Tubing. 1537. 4. recensum 1584. 8.

(b) Gyrardo dialogo 1. de Poetis dicitur *Donatianus*. Apud Vossium vero de Poetis Græcis p. 65. male editum est, *Attilius Fortunatianus de arte Medica*, pro *Metrica*. Etiam Mallii Theodori librum MS. de metris memorat Labbeus Bibl. nov. MS. p. 64.

31. *Libellus Bede vulgo inscriptus de Orthographia* p. 2775.---
 2803. aliquoties editus inter Bedæ Venerabilis opera T. 1. p. 53.
 seq. Denique succedunt *Indices* auctorum à Grammaticis in tes-
 timonium citatorum, vocum Græcarum, rerumque & verborum :
 * Grammatici veteres Venetiis sine anno editionis apud Nic.
 Jensenum vulgati memorantur in Bibl. Hohendorfiana pag. 229.
 Raph. Volaterranus sub finem libri quarti Commentariorum
 Urbanorum testatur Grammaticos quosdam veteres cum aliis
 scriptoribus eximiis Latinis A. 1494. repertos in Bobiensi mo-
 nasterio, in quibus sunt quidam in hunc usque diem adhuc in-
 editi. Verba ejus hæc sunt : *Bobium ad Apennini jugum situm, ubi*
nobile cænobium à Theodolinda regina Longobardorum exstructum.
Hic anno MCCCCLXXXIII. hujusmodi libri reperti sunt.
Rutilius Naumatianns (a) Heroicum Sulpicii (b) carmen LXX.
Epigrammata. Terentianus Maurus de litteris & syllabis, &
metris omnis generis. Cæsius Bassus: Velius Longus de Orthogra-
phia: Adamantius Martyrius de B littera & muta V vocali. Pro-
bi Catholica. Cornelii Frontonis elegantia Latine. Sergius Gram-
maticus de littera. Liber persimilis Julii Polluci de vocabulis re-
rum, sed hoc amplius Latina Græcis vocabulis respondent Casuus
Sacerdos de octo partibus Orationis. Paraphrasis super sex Virgi-
lii libris. Trium eclogarum Virgilii enarrationes. Dracontii varium
opus. Prudentii hymni. Computus (sic est inscriptus) Græcorum &
Latinorum. Alter liber, computus digitorum inscribitur. Agenius
Urbicus (c) de controversiis agrorum. Higinus de limitibus agro-
rum & metatione castrorum. Baldus de nominibus mensurarum. Vi-
truvius de hexagonis, heptagonis & id genus. Frontinus de qua-
litate agrorum. Cæsarum leges agrarie & Coloniarum jura: quorum
bona pars his annis proximis à meo munice Pbædro, bo-
narum artium professore est adveſta in Urbem. Hæc Volaterranus.

P. NIGIDIÏ FIGULI Romanorum post Varronem doctissi-
 mi, qui Astrologiæ etiam peritus, Augusto ea die qua natus est,
 prædixit Imperium, fragmenta collegit & variis suis lectio-
 nibus inferuit Janus Rutgersius lib. III. c. 16. In his est libellus
 de conitruum per singulos menses atque dies significatione, quem
 è latino pridem Græcæ vertit Jo. Laurentius Lydus Philadel-
 phiensis: Lydi versionem è Codice Palatino descriptam Rutger-
 sio ut ederet concessit Jo. Meursius, quem vide notis ad Leonis
 Tactica p. 447. De Nigidio consulendus etiam Paulus Manutius
 ad lib. IV. Epist. 13. Ciceronis ad familiar. & quæ supra lib. 3.
 dixi in Firmico & lib. 3. Bibl. Græcæ cap. 20. p. 513. Unde Fi-
 guli

(a) Numantianus. (b) Sulpiciæ. (c) Aggenus Urbicus.

guli nomen tulerit Nigidius, docet Augustinus V. 3. de Civitate DEI.

Laurentius Antiquus Leontinus, cujus libri III. Institutionum Grammaticarum prodire Patavii A. 1601. 8. recens scriptor est, etsi nomen ejus Josepho Quesnello errandi anam dedit, ut antiquis illum Grammaticis accenseret in Catalogo Bibl. Thuanæ.

SCRIPTORUM ET Librorum Nomina quæ ab his Auctoribus referuntur.

Ex editione Putsciana.

ACILIUS Glabrio pag. 2680. 19.

Lucius Accius 47, 33, 61, 9. 70. 32, 75, 14, 830, 44, 486, 41. 752, 33, 793, 40, 1319, 12-2255. 10, 2459, 26, 2522, 14, 2707. 23, 2220, 28, Annalib. 710, 7. 718, 36. primo, 554, 5, Alcestide 867, 44, 893, 19. Andromeda 882, 5, 2738, 10. Argonautis 1325, 24. Atreo 698. 2. 873, 7. Bacchis 182, 23, 1896. 9. Clytemnestra, 863, 27. Deiphobo 861, 3, 904, 12. Didascaliorum 114. 31. primo 709, 30. nono 195, 24, 603, 38. Eriphyla 699, 45. Epinausimache 101, 17, 695. 38. Hecuba 716, 7. Jone 677. 46, 685, 3, 2187, 4. Medea 761, 25. Neoptolemo 960. 47. Persidis 1325, 33. Phœnissis 1325, 38. Prometheo 685, 34. Soradicorum 1. 890, 3, 5. Troadibus 685, 48. Telepho 887, 39, 1325, 45.

Ælius Stilo 64, 28, 104, 33.

Æmilius Macer 49, 9, 55, 26. 78, 182, 42, 108, 11, 366, 33. Annal. XVI. 895, 18. Orni-

thogonias secundo 371, 26. Theriacon quinto 61. 46.

Æmilius Porcina, uti lex *Æmili* abrogetur 863, 43.

Æschines 1171. 6. 1175. 33, 1212. 40. ἐν τῇ κατὰ τὴν φωνὴν 1175. 42, 1199, 4, 1203, 25. ἐν τῇ Ἀλκιβιάδῃ 1101, 3.

Æschylus 562, 16, 2521, 15, 2580. 18. ἐκτὸς ἐκ τῆς βίβλου 2328, 17.

Afer pro Taurinis. 118, 24.

L. Afranius 118, 22, 488, 4, 1713, 34, 2524, 22, 2708, 20. *Aequalibus* 214, 24. *Brundisinis* 80, 17, 879, 35. *Cinerario* 214, 3. 804, 23. *Compitalibus* 659. 18. *Consobrinis* 183, 6, 184, 10, 189, 31. *Deditione* 81, 36. *Emancipato* 177, 37, 180, 12, 183, 8, 185, 26, 41, 190, 9, 12, 191, 21, 192, 38, 193, 9, 23, 194, 11, 195, 6, 196, 5, 214, 11, 37, 41, 703, 42. *Fratribus* 838, 10. *Homine* 694, 24, 890, 33. *Incendio* 697, 15. *Matetters* 180, 34. *Pantaleo* 95, 42, 96, 4. *Parella* 607, 39. *Pompa* 77, 32. *Proditio* 618, 13. *Repudiato* 186. 46, 187, 40, 191, 1, 195, 19, 22. *Sororibus* 180, 19. *Suspecta* 694. 26, 717,

26. 717, 11. Talione 113. 20.
659, 8. Temerario 84, 19. Vo-
pisco 89, 37, 177, 31, 182, 15, 184,
30, 186, 42, 190, 5, 191, 19, 193,
10, 194, 14, 197, 1, 198, 1.
Agellius 773, 14. noctium Atti-
carum sexto 713, 6. nono 705.
45.
Albinus rerum Romanarum pri-
mo 741, 6. de metris *quem pu-
to eundem cum Alcuino* 1959. 23.
Alcæus 731, 81, 2610, 14.
Alcæus ὁδὸν μῶνι 1173, 4.
Alcæxon 1328, 24, 30.
Alcman 546, 22, 547, 1, 2522,
29.
Alexis ἁλὺς ἀρπαγῶν 1182, 25.
Alpheus Avitus libris excellen-
tium 2437, 44. secundo 823,
43, 947, 14, 1136, 10.
Alpheus Philologus 792, 30.
Anacreon 731, 3, 1328, 10, 2446,
12, 2567, 27.
Andocydes ὁ τῷ πρὸς μουρηίαν
1182, 37.
Ambrosius 2345, 36, 2777, 16,
2787, 39.
Annæus Florus ad Divum Ha-
drianum 38, 35, 99, 11, 113, 11.
Annius 2578, 25.
Antimachus 1. Thebaidos 723.
4.
Antiphon ἁλὺς ἀρχιῶν 1203, 19.
παιτικῶν 1187, 27.
Antoninus Grammaticus 2197,
47.
Antonius Major 468, 451.
Apollonides 1345, 48.
Antonius Rufus 2237, 29.
Apollonius Grammaticus 533, 15,
574, 42, 581, 14, 675, 31, 833, 38,
909, 38, 934, 31, 941, 10, 969, 7,
973, 39, 1035, 10, 32, 1095,
38, 1110, 38, 1113, 46, 1114, 19,
32, 1243, 24, 1257, 9. tertio πρὸς
Θουράξιον 1134, 18.
Apollonius Rhodius Argonau-
ricon tertio 731, 5.
Appius Cæcus 792, 42.
Apulejus Platonius 220, 21. De
Deo Socratis 885, 95. Epito-
ma 708, 18. Hermagoræ primo
615, 46, 634, 32, 724, 34, 898,
6. Phædore 887, 25, 892, 38.
Proverbiorum lib. secundo
114. 22.
Arator 2351, 44, 2355, 10, 2366,
39.
Arati παρήμεστα 480, 26.
Archilochus 480, 34, 482, 26,
502, 47, 1329, 21, 2422, 39,
2437, 21, 2438, 4, 2525, 21,
2551, 34, 2555, 22, 2562, 43,
2569, 23, 2566, 5, 2572, 28,
2585, 18, 44, 2588, 33, 2680, 7.
Arænius 473, 29.
Aristarchus Grammaticus 93,
15, 1106, 47, 1065, 10.
Ariston 2449, 36, 2451, 11.
Aristomenes βακχίς 1202, 28.
Aristophanes comicus 472. 20,
486, 16, 1104, 15, 1174, 1, 1190,
14, 1198, 17, 2433, 18, 2521, 12,
2945, 8, 2580, 18, 2707, 48. Ba-
byloniis 1181, 6. Βατράχους 1171.
29, 1183, 3, Βακχίς 1104, 49,
1194. 27. Γῆρας 1191, 45, εἰρήνη
1206, 36, ἐκκλησιάζειν 1196, 8.
Γεωργίς 1212, 35. ἱππεύει 1187,
34, 1198, 37, 1205, 14. Σπείν
1174, 8, 1178, 4.
Aristophanes Grammaticus 93. 10
Aristoteles 713, 74, 2323, 35,
2449, 40, 2561, 24.
Aristo-

- Aristoxenus** 2485. 25.
Aruntius Celsus 307. 4 ubi tamē Claudius legitur 607. 41. 644. 36. 630. 3. 688. 4. 708. 30. 774. 32. 780. 12. 962. 20. 2061. 25. Ad Plautum 190. 31. Ad Terentium 185. 28. 189. 19. 190. 16. 197. 15. 35.
Afello Sempronius historiarum tertio 668. 11. decimo quarto 195. 31. rerum Romanarum quadragesimo 176. 2.
Afinius Pollo 46. 10. 64. 29. 77. 40. 119. 35. 792. 37. 793. 38. ad Cæsarem 108. 31. Contra maldicta Antonii 61. 4. De Provinciæ heredibus 59. 28. In Valerium 75. 34.
Afmonius 1321. 36. in arte Grammatica ad Constantinum Imperatorem 390. 23.
Asper grammaticus 113. 5. 879. 26. 902. 47. 1254. 15. 2265. 34. Ad Sallustium 177. 23. 187. 6. 191. 25. 192. 42. 45. Commentario in Terentium 2705. 38.
Astages 546. 6.
Atta Togatarum scriptor Ædilitia fabula 487. 39. Socru, 764. 33. Tyrone proficiscente 818. 13.
Attejus Philologus 102. 16. πινάκι tertio 105. 33.
Atticidas Hymenæo 673. 15.
Attilius 215. 4.
P. Aufidius 795. 3.
Aufusus 792. 32.
Augustus 187. 21. 2456. 41. ad Antonium 103. 40. in testamento 80. 33. ad Virgilium 901. 11.
Aurelius Augustinus 2343. 44. 48. 2788. 1. 2789. 12. 30.
Aurelius Opilius 64. 18. 791. 47.
Aurelius Cæsar ad Frontonem secundo 198. 4.
Bacchylides 1328. 45.
Bassius ad Neronem 2707. 2.
Bassus II. Lyricorum 897. 5.
Bibaculus 102. 11. 482. 31.
M. Brutus 195. 28. de officiis 832. 26. 679. 22. ad Cæsarem 105. 11. Epistolis 383. 6. 863. 46. laudatione Appii Claudii 364. 32. de patientia 378. 33.
Cæcilius Stratus 80. 21. 98. 10. 104. 39. 181. 1. 215. 4. 336. 10. 378. 45. 379. 3. 380. 47. 488. 5. 678. 47. 2292. 34. 2574. 34. 2707. 25. Cratino 726. 31.
Epiclerus 699. 23. 772. 13. 889. 22. Epistatomo 760. 28. Epistola 695. 37. Herpazomene 117. 16. Hymnide 185. 39. 378. 38. in Hypobolimæo 107. 2. 679. 43. Quinto 717. 23. 740. 27. 817. 35. Umbris 697. 13. 888. 22.
L. Cælius 40. 12. 101. 52. 112. 2. 165. 28. 792. 34. 793. 27. 2243. 22. historiarum primo 182. 36. 183. 1. 193. 38. 607. 47. 801. 31. 886. 16. 960. 11. 24. quinto 960. 13.
M. Cælius de vestitu & vehiculis 960. 5.
Q. Cæpio in Marcum Æmiliū Scaurum de lege Varia 174. 30. 177. 2. 198. 38.
C. Jul. Cæsar 95. 27. 98. 14. 112. 2. 195. 18. 366. 11. 545. 28. 48. 2284. 17. de analogia 69. 42. 114. 13. 707. 18. 36. 708. 16. secundo 86. 9. 104. 43. 109. 43. 114. 6. 117. 34. Anticatone priore.

- priore 694. 18. 717. 25. 740.
25. 960. 14. Auguralibus 719.
26 belli Gallici quinto 770.
26. apud milites de commo-
dis eorum 395. 10. ad Pisonem
60. 46. Epistolarum ad Cice-
ronem 101. 14.
- Cæsar Germanicus Arato 769.
42. 1358. 15.
- Luc. Cæsar 791. 30.
- Cæsar Vopiscus Strabo 2456. 22.
contra Sulpitium 659. 5. 713.
31.
- Cælius Bassus 513. 13. de metris
1957. 42. 2435. 40.
- Cajus 375. 33. primo Instituto-
rum 726. 22.
- Callimachus 482. 3. 542. 11. 544.
46. 2676. 32. 2680. 5. in Aetii
551. 8. *atque* tertio 572.
39.
- Callinous Ephesus 2555. 22.
- Licinius Calvus 61. 26. 466. 8.
2456. 38. ad amicos 59. 13. ad
C. Calarem 2456. 39. Carmini-
bus 78. 17. 120. 13. Epithalamio
658. 42. in decimo 1394. 48.
1405. 4. in Vatinius 198.
36. ad uxorem 372. 16.
- Canutius 792. 4.
- Flavius Caper 94. 5. 118. 15. 19.
179. 12. 599. 6. 606. 23. 607.
8. 629. 29. 633. 31. 659. 23.
673. 7. 968. 44. 686. 7. 17. 713.
25. 716. 9. 752. 25. 796. 16.
772. 11. 797. 41. 47. 830. 38.
873. 1. 879. 34. 885. 37. 886.
13. 888. 27. 844. 47. 899. 22.
902. 8. 922. 25. 989. 30. 992.
9. 2707. 30. de Latinitate
175. 41. 186. 6. ad Asellio-
nem 176. 24. ad Mostella-
- rium Plauti 176. 1.
- L. Cassius Hemina 767. 14. se-
cundo annalium 868. 25. ter-
tio 903. 21. 943. 31. quarto
733. 44. quinto 1254. 23. se-
cundo historiarum 379. 10.
- Adius Cassius Severus 368. 42.
791. 26. ad Mecænatem 80. 31.
759. 40. epistola de Dolabel-
la 99. 7. ad Tiberium secun-
do 370. 35. 872. 17.
- M. Porcius Cato censorius 78.
51. 79. 2. 99. 21. 178. 5. 181. 30.
184. 46. 193. 13. 195. 4. 34. 196.
13. 213. 36. 289. 14. 47. 468.
39. 600. 43. 623. 9. 713. 14. 719.
44. 960. 46. 1855. 36. 2459. 46.
epistola ad filium 718. 37. 761.
34. de oratore ad filium 358.
30. de agna pascenda 599. 3.
711. 44. 989. 30. De ambitu
668. 31. 693. 46. Contra C. Pi-
sonem 901. 7. Ad Magnum 362.
35. Ad populum de triumpho
600. 45. De habitu 70. 10. De
sacrificio commisso 696. 25.
Adversus Tiberium Semprom-
nium Longum 724. 48. Con-
tra Q. Thermum 603. 34. 789.
33. 909. 9. In M. Cæcilius 644.
37. De consulatu suo 179. 37.
193. 32. 195. 43. 196. 21. 43. 46.
197. 18. 21. 198. 17. Dierum
dictarum de consulatu suo
181. 44. 47. 184. 14. 22. 185. 45.
186. 37. 187. 9. 190. 27. 41. 191.
12. 193. 42. 194. 11. 204. 10. De
Macedonia liberanda 601. 12.
De moribus Claudii Neronis
694. 39. De Ptolemæo mi-
nore 601. 12. De re mili-
tari 760. 27. De multa
contra

- contra L. Furium 186. 32. 189.
 15, 192, 25. De vestitu & vehi-
 culis 694, 10. 717, 28. De L.
 Veturio 684, 4. 789. 35. 886.
 15 In Legis Meviæ suafione
 943, 33. Ne quis iterum consul
 fiat 601. 2. Pro L. Antonio
 868. 20, Pro L. Cæsare 892.
 42. Pro Lusitanis Hispanis
 98. 29. Ut basilica ædificetur
 828. 12. Ut plura æra eque-
 stria fiant 97. 16. 750. 29.
 Ut præda in publicum divi-
 datur 785. 16. Originibus 69.
 37. 78, 21, 106, 16. 733, 30.
 Originum primo 55, 16. 629.
 33, 668, 6. 694, 27. 696. 32
 716, 12, 717, 13. 762. 12. Se-
 cundo 64, 12, 70, 46, 181.
 43, 647, 18. 959, 16, 717.
 16, 871, 6. 903, 18. 1254, 21.
 Tertio 56, 5. Quarto 710,
 10. 797, 10. Quinto, 864, 25.
 886, 45. Oratione qua suavit
 in senatu 762, 19. Historia-
 rum secundo 191. 46.
 Cato Nepos de actionibus ad
 populum ne lex sua abroge-
 tur 602, 32.
 Catullus Veronensis 108. 34. 223.
 41. 335. 6. 482. 30. 546. 33.
 673. 10. 741. 24. 2440. 24.
 2444. 28. 2447. 34. 2596. 9.
 2598. 38. 2599. 13. 2676. 24.
 Hendecasyllabis 75. 36.
 Censorinus 544. 20. 38. 2321.
 31. De accentibus 977. 44.
 993. 34. 45. 994. 22.
 Charisius 698. 45. 708. 15. 870.
 15. 879. 25. 880. 42. 881. 39.
 885. 7. 861. 23. 889. 38. 894.
 30. 900. 42. 902. 24. 48. 906.
 16. 962. 20. 1254. 16. 2706. 40.
 M. Tullius Cicero, 20. 21. 23.
 18. 53. 4. 54. 6. 59. 25. 74.
 39. 84. 44. 103. 40. 107. 43.
 111. 22. 114. 41. 187. 1. 189.
 10. 34. 109. 11. 191. 3. 193.
 7. 12. 21. 48. 194. 30. 32. 195.
 11. 13. 201. 4. 9. 20. 29. 34.
 202. 4. 24. 48. 203. 4. 23.
 207. 33. 251. 5. 294. 8. 304.
 35. 305. 7. 318. 47. 363. 13.
 364. 44. 373. 11. 383. 41. 386.
 27. 33. 32. 387. 6. 14. 31. 38.
 388. 10. 389. 9. 394. 10. 35.
 397. 6. 407. 8. 414. 24. 31.
 439. 28. 441. 22. 443. 2. 460.
 21. 461. 17. 41. 462. 22. 464.
 12. 466. 26. 468. 5. 578. 20.
 620. 8. 623. 9. 743. 8. 774.
 30. 793. 6. 869. 1. 1178. 43.
 1264. 3. 1462. 5. 17. 1473. 2.
 1474. 42. 1475. 48. 1483. 40.
 1697. 26. 1706. 41. 1718. 13.
 1846. 39. 1850. 29. 1904. 8.
 1922. 11. 1933. 46. 1934. 11.
 2006. 43. 2007. 48. 2008. 6.
 44. 2022. 15. 2029. 36. 2040.
 45. 2057. 24. 2059. 29. 21.
 23. 28. 2124. 26. 2219. 32.
 2237. 10. 2248. 22. 2268. 3.
 33. 2270. 17. 21. 2265. 25. 30.
 2286. 13. 2266. 30. 2267. 35.
 43. 2271. 48. 2272. 45. 2274.
 24. 2722. 75. 4. 2397. 40.
 2451. 14. 2464. 25. 2561. 28.
 2707. 34. 2730. 5. 2788. 47.
 Academicarum tertio 373. 21.
 Ad Atticum, 119. 31. 179.
 34. 405. 39. sexto 193. 19.
 septi-

septimo 173. 26. Primo episto-
 larum ad Calvum 873. 4. ad
 filium 372. 14. primo 838. 18.
 896. 42. Ad Nepotem 792. 21.
 Ad Hostilium 52. 44. 85. 23.
 Ad Marcellum 84. 23. Ad Pan-
 san primo 1010. 28. Ad Q. Fra-
 trem 176. 35. secundo 377. 31.
 in Antonium libro secundo
 793. 34. Arato 685. 27. 39. 689.
 9. 706. 33. 728. 36. 769. 40.
 882. 10. 980. 16. 1001. 32. pro-
 gnosticis 677. 39. 882. 16. 1034.
 40. 1170. 31. de lege agraria
 119. 33. Pro Coelio 872. 33.
 1123. 28. 1340. 17. 1904. 37.
 2269. 37. Pro Cæcinnæ 769. 28.
 Cæfarianis 1471. 36. In Cati-
 linam Invectivis, 318. 3. 466.
 38. 467. 9. 982. 6. 1003. 38.
 1340. 13. Prima 790. 45. 809.
 27. 823. 4. 992. 33. 1018. 25.
 1023. 3. 10. 1060. 44. 1076. 20.
 1163. 37. 1171. 8. 1172. 27.
 1174. 21. 1186. 31. 1194. 10.
 1207. 17. 1210. 32. Secunda 948.
 22. 1115. 6. 1018. 26. 1136. 20.
 1146. 36. 45. 1164. 26. 1168. 4.
 1175. 30. 1176. 20. 1181. 25. 1184.
 15. 1185. 22. 1191. 38. 1193.
 18. Tertia 881. 22. 1139. 17.
 1004. 16. Quarta 707. 45. 940.
 6. 1020. 3. 1023. 47. 1028. 33.
 1036. 32. Pro Cluentio 467.
 7. 612. 10. 617. 38. 683. 20.
 725. 5. 743. 5. 768. 9. 789. 24.
 797. 37. 892. 22. 893. 44. 1123.
 13. 2780. 47. Pro Cornelio
 733. 2. 40. 830. 19. 899. 24.
 primo 777. 10. 830. 25. 896. 48.

Tomo II.

908. 29. secundo 904. 41.
 1123. 14. Pro Deiotaro 588.
 25. 604. 38. 1103. 8. 1104. 15.
 1189. 10. 1197. 7. 1209. 44. De
 domo sua 997. 21. Pro Funda-
 nio 690. 39. 761. 3. Pro Gallio
 114. 26. Pro Ligario 467. 15.
 468. 19. 772. 27. 797. 22. 1006.
 28. 1031. 29. 36. 1179. 15. 1209.
 19. Pro Marcello 605. 26. 667.
 21. 693. 38. 714. 15. 1125. 36.
 1209. 35. in Concione Metelli
 871. 3. contra Metellum 886.
 30. Pro Milone 571. 9. 390.
 38. 397. 7. 466. 46. 467. 16.
 724. 11. 823. 27. 1172. 45. 1211.
 28. Pro Muræna 62. 23. 690. 38.
 743. 3. 763. 20. 765. 24. 792. 17.
 809. 19. 873. 36. 947. 32. 1012.
 47. 1168. 37. 1177. 33. Phi-
 lippicis 185. 40. 1876. 31. con-
 tra Antonium 463. 34. 1205.
 33. Philippica secunda 604.
 19. 798. 42. 873. 37. 1208. 26.
 quinta 1165. 42. sexta 766.
 20. decima tertia 1010. 24. In Pi-
 sonem 104. 44. 120. 8. 405. 37.
 464. 16. 614. 28. 863. 5. 1160.
 15. Pro Plancio 614. 15. 761.
 6. 764. 5. 766. 17. 897. 15. de Cn.
 Pompei imperio 872. 30. Pro
 Quinto 276. 3. 7. Pro Sext.
 Roscio 90. 24. 182. 47. 184. 39.
 189. 19. 235. 13. 384. 46. 791.
 45. 902. 4. 927. 24. 959. 28.
 1011. 45. 1013. 14. 1014. 23.
 1209. 6. 2172. 21. Pro Scauro
 198. 28. 689. 43. pro Sestio
 913. 29. 766. 19. 771. 20. 2763.
 Pro M. Tullio 369. 39. 678.

Hh

36.

36, 2738, 18. Pro Vareno 617.
 9, 743, 4, 768, 6, 950, 20. In
 Verrinis 463, 37, 680, 10, 774,
 18, 897, 46, 1095, 24, 1146, 16,
 1149, 46, 1173, 41, 1195, 35,
 1203, 41, 1898, 22, 2016, 36,
 2703, 16. In Verrem divina-
 tione secunda 116, 5, 371, 22.
 902, 33. Actione prima 62,
 45, 1201, 45, 1203, 23, 1210.
 11, 1212, 11. actione secunda
 194, 3, 231, 28, 692, 20,
 869, 43, 883, 45, 853, 43,
 de prætura urbana 1101, 46.
 1551. & sequentibus. Actione
 tertia sive de prætura Sici-
 liensis 742, 25, 1010, 22, 1147,
 4, 10, 1883, 24, 1189, 38, 2174, 16.
 Quarta 38, 32, 77, 39, 679,
 19, 706, 25, 742, 33, 48, 766,
 11, 791, 33, 823, 29, 871, 11,
 873, 5, 1111, 42, 2176, 28. Fru-
 mentaria Verrinarum 679.
 26, 690, 34, 742, 38, 44,
 763, 4, 764, 17, 765, 33, 777,
 13, 901, 37, 1200, 2, 1908.
 Quinta Verrinarum 1917, 17.
 Sexta sive de signis 612, 4,
 618, 15, 650, 26, 687, 40, 763,
 2, 769, 24, 774, 20, 876, 16, 40.
 1009, 23, 1210, 13. Septima si-
 ve de suppliciis 690, 30, 36,
 766, 1, 772, 44, 896, 31, 1158,
 13, 1195, 29, 1864, 13. Octava
 1202, 2. De auguriis 98, 24,
 112, 30. Causarum 1111,
 365, 45. De divinatione libro
 secundo 105, 12. De finibus
 bonorum & malorum 119, 26.
 De gloria 378, 40. secundo
 61, 41, 108, 8. Hortensio 708.
 11, 883, 16. De Jure civili

111, 47. Ad Herennium 678,
 39. secundo 606, 45, 894, ter-
 tio 606, 19, 611, 36, 614, 6.
 6, 743, 7. quarto 606, 14, 774-
 23, 876, 18, 21. Lælio seu de
 amicitia 89, 30, 184, 31, 209, 17.
 De natura Deorum 612, 30.
 secundo 210, 32, 827, 22, 848,
 37. tertio 93, 30, 294, 10, 712,
 32, 737, 46. Economico 82,
 39, 793, 13. De Officiis primo
 371, 24. De Oratore 61, 12,
 105, 9, 114, 27, 179, 10, 623,
 13, 824, 28, 829, 30, 949, 48,
 2224, 3, 2537, 7. primo 613, 32,
 904, 38. secundo 103, 26, 707,
 47, 48, 876, 12. tertio 371, 21.
 De optimo genere oratorum
 179, 1, 7. Paradoxis Stoicorum
 378, 23. Protagora 667, 48,
 693, 43, 706, 36, 803, 20. de
 Republica 330, 35, 801, 28,
 362, 6, 371, 19. tertio 710, 11,
 quarto 1014, 3, 1220, 12. quin-
 to 112, 39. sexto 607, 37, 693,
 12, 1010, 26. Rhetoricorum 1.
 872, 31, 908, 31. secundo 860,
 37. De senectute 178, 43, 46,
 184, 48, 186, 23, 26, 191, 30,
 35, 192, 4, 196, 2, 26, 198, 18,
 704, 4, 886, 43. Timæo 1220,
 48. Topicis 782, 11. Tuscula-
 narum 55, 10. primo 185, 9,
 705, 39. secundo 99, 31, 178,
 23, 180, 10, 182, 19, 183, 15, 185,
 6, 189, 4, 190, 40, 191, 42, 192,
 34, 195, 35, 196, 35, 198, 10, 21,
 24, 861, 29, 997, 10, 904, 43.
 tertio 612, 23. quarto 796, 27,
 1327, 7. Quinto 618, 10, 784,
 31. De virtutibus 186, 29. pa-
 rapiræ 480, 26.

Helvius

Helvius Cinna 61, 27. propem-
prico Pollionis 99, 24. Smyr-
na 77, 3, 118, 30, 718, 40.

Cincius 107, 44.

Cinus 2031, 9.

Q. Claudius 869, 31. annalium
secundo 797, 35 octavo 767.
16. decimoquarto 379, 4. Hi-
storiarum quarto 697, 40.
octavo 378, 36.

Ti. Claudius 2135, 14

Comminianus Grammaticus 120.
18, 153, 43, 159, 21, 160, 5, 38, 198,
43, 212, 39, 237, 4, 238, 39.

Cornelius Severus 61, 74, 44, 66, 21.
77, 41, 83, 32, 372, 4, 373, 44. de
statu suo tertio 910, 5.

Cornificius Gallus 1898, 25. pri-
mo de cœnis Deorum 711, 31.

L. Annæus Cornutus 181, 2. Ad
Italicum de Virgilio libro de-
cimo 100, 37. Commentario in
Æneida Maronis 102, 25.

C. Cotta pro Cn. Veterio libro
primo, 194, 16.

L. Crassus Legis Serviliz suasio-
ne 824, 45.

Cratinus 886, 17, 1214, 10, 1521, 15,
2523, 47, 2532, 42, 2580, 19,
2707, 48. Θράκταις 1163, 12, 1214,
24. ἑδυσσεύει 1214, 24. πλοῖος 1169.
13. πύτιν 1181, 31.

Crispus terio 176, 26.

Curtio pater 793, 19.

Demosthenes 289, 48, 465, 15,
1089, 28, 1177, 16, 1190, 20: πρὸς
Ἀρτάβαζον 1197, 22. κατ' Ἀἰσχί-
ν 1107, 17, 1175, 25, 47, 1175, 6,
1182, 8, 1185, 17, 1196, 44, 1199,
30, 1202, 21, 1207, 28. In An-
drotionem 1172, 31. πρὸς τὸν Ἀν-
δρόν 1169, 41. πρὸς Εὐβοίαν 1199.

43. πρὸς Περικλῆ 1089, 48. πρὸς
Κωκκλῆ, καὶ Χαρίεβλαβη 1090.

2. ὑπὲρ κτησιγυῖτος 1102, 7, 1167.

11, 1169, 16, 19, 1172, 21, 1175,

19, 1176, 34, 1197, 15, 1201, 22,

1205, 11, 1208, 38, 1210, 45, 1212.

22. ἐν τῇ παραγραφῇ τῇ πρὸς πανταί-
ητον 1205. 22. κατὰ μὲν 1187,

3. ἐνδοιακῶν γ. 1190, 10. καὶ τῆς

ταρατρισβίας, 1142, 19, 1204,

27. πρὸς Σπαρίαν, ὑπὲρ προίκο

1180, 29. καὶ εἰρήν 1100, 42,

1213, 26. κατὰ τιμοκράτους 1204,

7, 1211, 24. ἐν τῇ καὶ τῆς ἑαυτοῦ

καθέδε ἐπιστολῇ 1175. Philippicis

1174, 41, 1197, 24, 1211, 37, 1212,

24. Philippica prima 1100, 40.

1195, 5. secunda 1183, 18. ter-

tia 1167, 6, 1174, 29, 1185, 40,

1210, 43. quarta 1197, 20, 1209.

9, 1211, 8. sexta 1190, 30.

Didymus Grammat. 545, 46,

838, 32, 1347, 35, 1350, 41.

de latinitate 910, 34. de Sal-

lustio 882, 7. ἐν τῇ καὶ τῆς

παρὰ Ρωμαίους ἀναλογίας 1350,

43.

Dinarchus ἐν τῇ κατὰ πολυνέκτε

1173, 25.

Diogenes Cynicus 280, 3.

Diomedes Grammatic. 861. 23.

870, 12, 897, 27, 889, 38,

902, 24, 2706, 27.

Domitianus in senatu pro se

693, 9.

Donatus 539, 32, 713, 25, 951.

18, 998, 25, 1024, 48, 1157,

16, 1168, 3, 1225, 15, 1245,

27, 1255, 17, 1272, 43, 1293,

21, 2088, 13, 21, 2109, 17,

2140, 42, 2211, 27, 2292, 31,

2321, 31, 2323, 8, 2350, 33,

2321, 31, 2323, 8, 2350, 33,

H h 2 2364.

- 2364, 10. 2373, 21, 2554, 7, 40.
in arte prima 1354, 10. in secunda arte 977, 36, 990, 2, 1169, 4.
Dionysius 1257, 10, 1267, 38.
Diphilus 2523, 43, 2551, 25, 2707, 45.
Dracon 2743, 37.
Empedocles 480, 25.
Ennius 55, 23, 64, 7, 70, 21, 75, 47, 81, 37, 99, 32, 103, 30, 144, 15, 120, 13, 181, 5, 336, 1, 378, 30, 380, 48, 381, 5, 395, 17, 442, 14, 449, 22, 483, 37, 607, 10, 658, 40, 683, 27, 708, 11, 792, 28, 802, 19, 829, 7, 842, 37, 861, 31, 905, 33, 1031, 36, 1103, 35, 1319, 12, 1963, 20, 2318.
17. Andromeda 733, 33. Annalium 7, 41, 760, 33, 762, 23, 868, 13, 891, 25. Primo libro 177, 13, 1401, 15. Secundo 708, 13, 882, 25. Quarto 113, 43, 708, 13, 659, 20. Quinto 829, 42. Sexto 691, 48. Septimo 105, 31, 679, 17, 870, 29. Octavo 378, 4, 685, 15, 866, 38. Nono 870, 31, 906, 19. Decimo 370, 11, 378, 18, 566, 7, 906, 19. undecimo 863, 24, 817, 35. duodecimo 696, 5, 863, 26. decimoquarto 880, 23, 891, 21. decimoquinto 708, 8, 712, 37. decimosexto 378, 16, 713, 10, 891, 24. decimo septimo 103, 3, 724, 3, 725, 30. Epicharmo 764, 30. Luftris 40, 3. Medea 751, 32, 1325, 13. Menalippa 890, 38. Nemea 659, 11. Phœnice 178, 12. Præceptis 900, 34. Protreptico 40, 3. Telamone 378, 5.
Corn. Epicadius de cognominibus 85, 24. libro de metris 1957, 39.
Epicharmus 486, 28.
Evanthius in commentario Terentii 2705, 27.
Eupolis comicus 986, 17, 1329, 7, 2523, 46, 2707, 48. *Αἰετὶς* 1193, 33. *Βάπτεις* 1328, 12. *Δήμιος* 1175, 45. *Προκαταίτις* 1189, 20.
Euripides 486, 1, 1104, 20, 1105, 36, 1168, 29, 1177, 4, 1327, 8, 2494, 24, 2498, 2522, 22, 2567, 47, 2680, 5. Alcæone 1182, 20. Bacchis 1070, 39. Hecuba 1070, 38. *Ἰσχυροῦς στεφανοῖς* 1168, 42. Oreste 2577, 1. Phœnissis 542, 6, 572, 33.
Euphorion 482, 3.
Eutropius grammaticus 540, 30.
Fabianus de animalibus 81, 32. 115, 6. caussarum tertio 372, 5. caussarum naturalium secundo 1119, 26. tertio 82, 14, 119, 26.
Fabius Maximus 791, 36.
C. Fannius 791, 35. Primo Annalium 960, 17. Octavo 99, 19. Contra C. Gracchum 116, 3.
Fenestella 793, 42. Epitomarum secundo 361, 32.
Festus Pompejus 196, 2.
Formianus 86, 42.
Fortunatus 2353, 34, 2367, 29, 2372, 3, 15, 2373, 36, 32, 7436.
Fronto 2031, 16. ad M. Antoninum 101, 44, 177, 24. secundo 197, 31, 184, 35. quinto 198.

198, 6. pro Ptolomæensibus
112, 43.
Fundanius 86, 42.
Gallus 443, 22, 482, 2.
Gannius primo 700, 37. secun-
do 700, 38. tertio 700, 39.
Cn. Gellius historicus 40, 14, 50.
33, 55, 6. secundo 39, 36, 50,
28. tertio 39, 42. quinto 39, 43.
trigesimo 750, 2. trigesimo ter-
tio 40, 30, 112, 16. nonagesi-
mo septimo 49, 1.
Glossæ Antiquitatum 204, 17,
216, 8.
Gniphio ad Virgilii Georgica
184, 3.
Gratus artigraphus 2295, 8.
C. Gracchus 79, 30, 371, 22, 793.
29. In L. Metellum 291, 25.
Pro se 888, 43. Thyeste 719.
2. apud censores 61, 9, 83,
27. adversus Furium 392, 23.
contra Æmiliū Tiberonem
601. 4. Rogatione Marii Cen-
soriini 186, 32. uti lex Papi-
ria accipiat 177, 26, 181, 27.
197, 30, 214, 6.
Gregorius Papa 2781, 7, 2783,
41, 2784, 4, 46, 2789, 23.
Grillius ad Virgilium de accen-
tibus 560, 26.
D. Hadrianus sermonum primo
187, 14, 14. orationum duode-
cimo 196, 4.
Helenius Acro 101, 20. commen-
tario in Terentii Adelphos
95, 37, 101, 20, 105, 3, 173, 38.
188, 4, 9, 192, 21, 194, 34,
204, 5.
Heliodorus metricus 1327, 22,
16, 38, 1328, 10, 38, 48
Hephæstion, 1327, 23, 26, 38, 8.
Tom. II.

Hermes 213, 12.
Herodianus Grammaticus 533,
14, 581, 15, 675, 31, 682, 29,
705, 16, 1257, 10, 1267, 38. De
orthographia 567, 3. primo
Catholicorum 723, 7. *πρὸς μὴ
σιν* 1350, 36.
Herodotus 1174, 3, 13, 1178, 4,
1187, 9, 1198, 28, 1202, 30,
1211, 39. primo historiarum 1169.
40, 1179, 43, 1189, 14, 1204,
10, 1211, 35, 1347, 28. tertio 1206.
5. octavo 1204, 33.
Hesiodus 990, 8, 1163, 30, 1329.
20. *γυμνασίου καταλόγῳ* 480, 23.
Hipponax 482, 29, 731, 4, 1328,
47, 2436, 8, 2526, 4, 2575, 13,
39. in 1327, 30, 35.
Hieronymus 2374, 28.
Homerus 275, 24, 324, 15, 23, 38.
443, 27, 480, 13, 494, 20, 27,
498, 23, 562, 9, 758, 38, 966,
7, 12, 41, 969, 19, 982, 45, 983,
1, 1045, 37, 1070, 36, 1085, 7,
1097, 7, 35, 1099, 34, 119,
11, 1102, 11, 24, 1103, 40, 1116,
13, 1121, 40, 1140, 32, 1143, 13,
1157, 2, 1169, 27, 2170, 38,
46, 1171, 45, 1175, 13, 1177,
3, 1178, 28, 1179, 34, 1182,
44, 1183, 33, 1200, 9, 1205.
17. 1333, 12, 2217, 42, 2234,
44, 2382, 9, 2397, 38, 2419.
20, 25, 2478, 26, 2493, 48,
2494, 14, 2500, 6, 32, 2511.
34, 2512, 2, 2518, 36, 2554,
25, 2627, 28, 2675, 46, 2609.
37, 2729, 39. In Hymno Dia-
næ 2512, 9. In Bæotia 1320.
28. Iliados α 1167, 34, 1190.
28, β. 1116, 21. γ. 1104, 23,
δ. 1176, 4. ε. 1192, 20. ς. 1100, 34.
H h 3 α 969.

- .969. 26. 7. 1320. 30. 0. 1167.
 21. in Margite 2524. 35. 2572.
 24. Odyll. 1320. 31. 0. 1167. 32.
 2. 969. 24. 7. 1101. 5. 11. 1950. 28.
Q. Hortensius 792. 1. Pro C. Ra-
 birio 100. 14.
Hoftilius primo Annalium 719.
 30.
Julius Hyginus de agricultura
 secundo 115. 7. Cinnæ Pro-
 pemptico 108. 45. 109. 5.
Hyperides Deliaci 1193. 26. κατὰ
 Διμεδίου 1189. 7. ἐν τῇ κατὰ
 παρ: κλέει 1176. 15. τῇ περὶ τοῦ ταξιχέου
 1105. 3.
Horatius 46. 12. 49. 45. 52. 13. 63. 7.
 75. 9. 77. 32. 78. 11. 81. 4. 85. 13.
 131. 46. 202. 39. 242. 47. 315.
 4. 317. 46. 377. 8. 34. 381. 34.
 288. 27. 394. 43. 440. 40. 445.
 35. 480. 482. 9. 301. 48. 489.
 36. 487. 6. 488. 18. 499. 3. 7.
 506. 01. 509. 16. 510. aliquo-
 ties in hac columna 511. 7. 11.
 32. 515. 3. 701. 20. 735. 8. 875.
 38. 885. 24. 922. 21. 1098. 1.
 1191. 43. 1205. 7. 1215. 27.
 1216. 5. 1329. 21. 1419. 21.
Horatius 1419. 36. 1446. 8. 1453.
 11. 1462. 20. 1468. 36. 1473. 16.
 1694. 18. 1842. 33. 1843. 22.
 27. 1895. 47. 1898. 4. 6. 2000. 8.
 2123. 42. 2030. 9. 2242. 30.
 2274. 36. 2345. 20. 2430. 8.
 2433. 40. 2437. 27. 48. 2446. 46.
 2448. 6. 29. 2494. 1. 18. 2527.
 40. 253. 18. 2537. 48. 2563. 36.
 2564. 34. 2565. 4. 41. 2567. 26.
 45. 2585. 48. 2586. 13. 2594.
 20. 2597. 43. 2598. 2. 2604. 19.
 2608. 4. 2634. 47. 2635. 4. 6.
 2641. 17. 2642. 6. 2675. 6. 24.
 2692. 46. Carminum libro pri-
 mo 684. 9. 689. 22. 723. 17. 729.
 48. 739. 18. 765. 46. 993. 15. 800.
 13. 827. 19. 1012. 24. 1123. 7.
 1127. 12. 11. 1. 5. 1145. 15. 1146.
 42. 1148. 8. 1158. 22. 42. 1175. 4.
 1415. 29. 169. 30. 2170. 20.
 2182. 39. Secundo 689. 12. 718.
 27. 752. 4. 794. 3. 1012. 25. 1131.
 28. 1157. 25. 1158. 46. 2186.
 18. Tertio 690. 42. 713. 1. 748.
 38. 890. 46. 891. 11. 1101. 41.
 1102. 5. 1177. 1. 2185. 41. Quar-
 to 647. 39. 752. 7. 787. 31. 879.
 21. 891. 10. 1037. 28. 1180. 20.
 1328. 6. 2183. 25. Epodon 546.
 22. 568. 45. 707. 43. 740. 38.
 752. 8. 77. 6. 863. 14. 1052.
 16. 1105. 27. 1182. 12. 2160.
 4. 2167. 35. 2185. 29. 2549.
 13. Sermorum 2186. 27. Primo
 572. 47. 628. 8. 648. 44. 652. 29.
 703. 26. 738. 43. 865. 46. 866.
 25. 876. 4. 885. 27. 889. 28.
 930. 10. 1018. 5. 1021. 31. 1034.
 26. 1024. 11. 1118. 26. 2145.
 24. 2151. 7. 2168. 36. 2172. 34.
 2182. 5. 2182. 38. 2186. 20.
 2187. 36. Secundo 642. 6. 683.
 47. 686. 12. 691. 5. 716. 42.
 729. 16. 730. 31. 731. 13. 759.
 29. 763. 36. 763. 46. 767. 35.
 769. 32. 772. 4. 870. 17. 885. 32.
 893. 5. 1021. 12. 1011. 21. 1019.
 7. 1023. 6. 1037. 25. 1055. 10.
 1058. 19. 1059. 5. 1124. 13. 1182.
 3. Epistolarum 182. 3. 183. 10.
 Primo 622. 14. 654. 33. 732.
 18. 713.

18. 713. 28. 720. 47. 741. 13.
743. 33. 766. 37. 775. 13. 776. 5.
777. 9. 861. 26. 872. 11. 1005.
44. 1116. 33. 1132. 33. 1161.
22. 2177. 25. 2178. 17. Secun-
do 642. 18. 649. 36. 689. 26.
691. 4. 705. 37. 852. 6. 880. 34.
920. 47. 2183. 28. In arte poet.
718. 13. 1149. 30. 1161. 18.
1391. 34. 1415. 14.

Ibycus græcus auctor. 307. 34.
310. 16.

Isæus 1193. 40. τρὸς Εὐλαβίαν 1089.
46.

Isocrates Ἀγιστῆς, 1104. 33. 1171.
3. 1189. 20. Ἀρχιδάμου 1174. 45.
1207. 9. Arcopagitico, 1181.
23. ἡ ἐπιστολή 1168. 10. 1178. 15.
1184. 11. 1206. 11. 1209. 25.
ἡ ἐπιστολή, 1213. 28. τῶν Νεκ-
ρῶν 1104. 47. πρὸς Νικάνωρα 1104. 42.
1174. 39. 1186. 7. 1191. 36. τα-
φῆς τῶν 1167. 2. 1174. 24. 1202.
36. Philip. 1205. 36. πλαταίων
1196. 15. 1209.

Juba 1322. 17. octavo 1322. 21.

Juvenalis 612. 38. 613. 43. 632.
45. 682. 38. 707. 6. 732. 4. 742.
46. 1205. 2. 1. 62. 5. 169. 6.
1706. 38. 1706. 42. 1803. 39.
1903. 22. 1976. 22. 26. 2274. 33.
Primo Satyrar. 611. 20. 617.
18. 22. 649. 19. 655. 32. 684.
19. 689. 17. 712. 42. 731. 34.
744. 15. 802. 25. 824. 1. 870.
14. 875. 31. 887. 9. 945. 43. 976.
44. 990. 24. 1011. 18. 1130. 7.
1138. 30. 1150. 29. 1190. 4. 7.
1184. 44. 1193. 15. 1231. 10.

2178. 5. 2180. 33. 2186. 24. se-
cundo Sat. 614. 12. 616. 0. 643.
31. 654. 5. 655. 15. 697. 47. 712.
44. 645. 5. 767. 31. 809. 2. 826.
21. 86. 31. 869. 10. 870. 4. 874.
12. 918. 42. 921. 6. 926. 21.
1036. 37. 1044. 44. 1125. 35. 1159.
30. 1164. 22. 42. 1. 92. 12. 1206. 10.
Tertio, 610. 9. 614. 2. 721. 28.
763. 18. 766. 48. 795. 26. 804.
10. 810. 21. 817. 19. 828. 23. 898.
39. 1002. 29. 1009. 42. 1077. 7.
127. 14. 1191. 25. 1206. 24. 1207.
22. 1208. 2. Quarto 600. 47. 657.
20. 689. 7. 21. 703. 15. 721. 21.
729. 34. 735. 42. 748. 8. 749. 13.
757. 24. 75. 5. 764. 46. 766. 10.
788. 36. 794. 8. 17. 802. 45. 804.
18. 869. 4. 893. 3. 908. 12. 929.
36. 1015. 6. 1070. 43. 1203. 48.
Quinto 650. 33. 552. 27. 704.
34. 732. 10. 737. 13. 740. 45. 761.
14. 762. 41. 764. 37. 765. 5. 766.
28. 708. 42. 771. 43. 801. 12.
830. 18. 870. 16. 961. 38. 1211. 17.
2174. 22. Satyra sexta 748. 8.

Juvenius 196. 24.

Laberius 61. 29. 643. 187. 16. 369.
33. 679. 46. 712. 11. 792. 48. 793.
44. Aquis Caldis 58. 16. Aricte
78. 9. Augure 129. Creunsi 84.
21. Piscatore 75. 39. Tauro 336.
12. Thulsa 181. 34.

Labienus 59. 27.

Lactantius de metris 1957. 24.

Q. Lælius de vitiiis virtutibusque
(a) poematorum 114. 30.

Leviusterrio Erotopognion. 869.
36. quarto, 922. 5. sexto 903.

Hh 4 10.

(a) Charisius docet Varronem, Ciceronem aliosque dixisse poematorum, pro poematibus.

- 10, 1183, 22. Laodamia 877.
 18. Polymetris 712, 14. Prote-
 filao 869, 33.
- Titus Livius** 41, 20, 59, 31, 74,
 42, 152, 36, 178, 1, 242, 35, 372,
 28, 444, 32, 685, 13, 762, 9,
 1170, 20, 1208, 18, 1349, 23,
 2267, 2, 2456, 29, 2512, 29,
 2789, 1. ab urbe condita pri-
 mo 371, 7, 713, 15. secundo 881.
 34, 1011, 26. tertio 826, 12.
 quarto 645, 40. quinto 877.
 12, sexto 647, 3. octavo 1007,
 47, 1008, 5, 1012, 4. nono 1008.
 4. decimo 872, 41. decimoquar-
 to 1009, 36. decimo septimo
 992, 35. decimo octavo 865,
 10. vigesimo 901, 7. vigesimo
 primo 864, 27. vigesimo se-
 cundo 881, 34, 901, 5. vigesi-
 mo tertio 682, 25, 881, 35. vi-
 gesimo quinto 709, 25, 881,
 35. vigesimo quinto 709, 25,
 886, 34. vigesimo sexto 684.
 29. vigesimo septimo 726, 10.
 trigesimo primo 1552, 45. tri-
 gesimo tertio 794, 33, 862, 40.
 trigesimoquarto 1348, 40, 1349.
 8, 18. trigesimoquinto 1353, 11.
 trigesimo septimo 1803, 11. tri-
 gesimo nono 738, 5. quadra-
 gesimo 737, 48. quadragesimo
 primo 633, 43, 1005, 36, 1097,
 30. centesimo septimo 1198, 12.
 ocentesimo duodecimo 686, 41.
 ocentesimo decimotertio 643,
 45.
- Livius Andronicus** 377, 27, 486,
 27, 486, 27, 904, 11, 2512, 4, 22.
Adone 719, 1. **Jone** 725, 28. **O-**
dyssea 366, 39, 379, 18, 606, 27.
 629, 7, 697, 5, 20, 684, 25, 739, 9,
 760, 35, 741, 22, 817, 32, 861, 2,
 868, 23. secundo 782, 3. **Se-**
reno 793, 10.
- Lucanus** 101, 39, 701, 7, 729, 28,
 1251, 2, 1263, 46, 1280, 40, 1353,
 35, 1356, 2, 1388, 14, 1392, 29,
 1393, 7, 1394, 42, 12, 1395, 38,
 1397, 32, 1417, 42, 1420, 35,
 38, 1436, 1, 22, 1437, 14, 1446,
 9, 1449, 24, 1456, 48, 1462,
 47, 1466, 1, 1467, 5, 1468, 16,
 1471, 40, 1709, 3, 17, 1720, 22,
 1901, 7, 1903, 6, 1908, 19, 2018,
 235, 2021, 47, 2026, 31, 2038,
 24, 2176, 30, 2240, 31, 2368, 7.
 Primo 716, 2, 732, 8, 745, 3,
 757, 24, 27, 760, 26, 767, 41,
 776, 46, 798, 33, 837, 41, 862,
 45, 892, 32, 910, 16, 1015, 5,
 1020, 17, 1028, 32, 1055, 35,
 1072, 44, 1091, 37, 1100, 13,
 1104, 20, 1140, 15, 1150, 7, 1158,
 12, 1165, 10, 1167, 9, 1175, 12,
 1180, 27, 1198, 7, 1210, 21, 1234,
 42. Secundo 680, 39, 707, 18,
 721, 27, 724, 23, 741, 32, 766,
 29, 780, 16, 798, 45, 863, 31,
 865, 8, 887, 11, 892, 36, 985,
 20, 1004, 4, 1014, 2, 1116, 17,
 1124, 30, 1168, 34, 1177, 23,
 2170, 19. tertio 588, 20, 681,
 4, 751, 39, 757, 23, 758, 3, 766,
 4, 21, 830, 29, 863, 4, 890, 25,
 983, 22, 90, 10, 906, 6, 1000,
 71. 1002. 24, 2024, 45, 1030, 18,
 1, 89, 17, 1715, 10. quarto 611,
 18, 673, 36, 691, 44, 698, 20,
 734, 30, 766, 37, 772, 1, 796,
 26, 800, 16, 880, 22, 822, 43, 896,
 2, 34, 997, 26, 1174, 26, 1180,
 24, 1196. 35, 43, 1197, 8, 1354,
 8. quinto 588, 46, 623, 24,
 682.

698. 17. 749. 15. 765. 2. 767.
 48. 796. 25. 798. 36. 800. 17.
 30. 832. 28. 863. 39. 864. 15.
 889. 27. 894. 26. 908. 18. 920.
 34. 916. 14. 991. 35. 997. 26.
 1002. 27. 1010. 15. 1091. 36.
 1162. 17. 1165. 9. 1166. 46.
 1167. 19. 1168. 28. 1177. 14.
 1192. 19. 1411. 11. 1422. 26.
 sexto 588. 47. 625. 46. 645. 44.
 651. 19. 689. 6. 693. 39. 736.
 48. 744. 33. 757. 1. 763. 50.
 766. 39. 799. 16. 866. 31. 867.
 41. 893. 2. 896. 35. 1192. 30. 2164.
 23. septimo 625. 47. 685. 25.
 759. 14. 768. 4. 800. 34. 804. 6.
 865. 14. 1028. 45. 1104. 22.
 1193. 39. 1200. 1. 1204. 30.
 2171. 3. 2182. 17. octavo 591.
 24. 707. 15. 757. 26. 768. 28.
 772. 28. 869. 45. 899. 40. 908.
 46. 977. 8. 1171. 11. 1175. 22.
 1177. 28. 1693. 15. 2183. 34.
 nono 656. 2. 6. 690. 3. 692. 42.
 762. 28. 763. 15. 799. 21. 838.
 3. 878. 3. 896. 38. 1031. 31. 1122.
 30. 1123. 17. 1125. 38. 1163. 5. 1702.
 37. 2185. 23. decimo 564. 25.
 626. 2. 654. 3. 711. 10. 723. 24.
 761. 20. 768. 40. 838. 20. 863.
 37. 1123. 37. 1711. 1178. 17.
 Lucilius 40. 13. 54. 28. 55. 3.
 60. 5. 63. 43. 65. 25. 71. 10. 74.
 46. 76. 2. 84. 45. 86. 33. 101.
 5. 103. 31. 189. 11. 190. 39. 193.
 35. 366. 41. 372. 38. 381. 30. 424.
 36. 447. 26. 482. 30. 48. 659. 2.
 683. 48. 708. 31. 713. 27. 762. 29.
 791. 25. 43. 866. 20. 927. 21. 1010.
 37. 1896. 11. 2220. 37. 2224. 18.
 2225. 7. 37. 2227. 22. 2242. 27.
 2255. 28. 2373. 39. 2472. 11.
 2778. 29.
 Lucilius Sarrurum libro primo
 75. 46. 96. 3. 100. 41. 118. 14. 176. 4.
 483. 25. Secundo 62. 24. 72. 14.
 879. 34. Tertio 55. 8. 19. 20. 182.
 34. 197. 46. 684. 4. 880. 29. 888. 21.
 Quarto 60. 10. 81. 21. 213. 46. 697.
 81. 870. 34. 893. 37. Quinto 74. 1.
 77. 46. 861. 19. 881. 16. 903. 6. Sexto
 618. 32. 681. 37. Septimo 864.
 29. Octavo 618. 41. 800. 26.
 909. 24. Nono 77. 6. 884. 5.
 2214. 5. 2255. 16. undecimo 697.
 12. duodecimo 361. 30. 687. 46.
 801. 30. decimoquarto 60. 39.
 485. 14. 902. 10. decimoquinto
 75. 17. 81. 32. decimosexto 55.
 41. 601. 16. decimo nono 74. 9.
 907. 14. vigesimo 870. 33. vige-
 simo tertio 884. 2. vigesimo-
 quinto 99. 6. vigesimonono 75.
 27. trigesimo 683. 35. 872. 12.
 quadragesimo tertio 72. 19.
 Lucius 2283. 16.
 Lucius Tarrhæus 1345. 48.
 Lucretius 43. 30. 46. 8. 70. 13. 183.
 20. 187. 44. 368. 36. 480. 6.
 26. 722. 18. 726. 9. 733. 5.
 750. 43. 768. 44. 838. 25. 865.
 9. 879. 14. 886. 17. 896. 39.
 907. 2. 1429. 21. 1438. 6.
 1448. 28. 1450. 24. 1469. 35.
 1842. 36. 1843. 35. 1898. 20.
 1951. 40. 1963. 15. 1968. 2.
 2026. 30. 2259. 43. 2323. 38.
 2375. 43. 2382. 1. 279. 43. pri-
 mo 728. 34. 838. 16. 947. 10.
 1258. 21. 1438. 25. secundo
 17.

27. 48. 97. 16. 334. 10. 632. 23.
707. 26. 802. 27. tertio 185. 14.
554. 12. 863. 28. 2629. 45. quar-
to 898. 11. sexto 647. 17. 685.
45. 838. 7. 1394. 29. 1185. 37.
Lycurgus *ὁ τῷ τίτῳ ἰσπίας* 1198. 48.
Lyfias *ἡδὲ Ἀγνοσίδρα*, 1172. 41.
1189. 42. κατ' Ἀγνοσίδρα *ἐνδύεσθαι*
1195. 18. *ὕπῃ τοῦ Ἀγνοσίδρα* 1193.
45. *πρὸς Ἐλπίστῃ* 1195. 46. κατὰ
Μίξινα 1176. 9.
Macer Grammaticus 545. 20.
Magnes Comicus 486. 9.
Mallius Theodorus 2379. 6.
Cn. Manlius Iliade 760. 32.
Marcellinus rerum gestarum
XIV. 870. 45.
Marcus 79. 26.
Marfius 304. 36. 656. 47. Fabel-
larum nono 55. 12.
Martialis 75. 3. 103. 15. 686. 10.
711. 40. 713. 36. 718. 4. 1463. 11.
1468. 21. 2482. 31. epigramma-
tum tertio 890. 13.
Cn. Martius 722. 12.
Cn. Martius Iliados decimoquar-
to 93. 27. vigesimo 336. 8. Mi-
miambis 2437. 8.
Mecenas 366. 40. 513. 58. dia-
logo secundo 119. 28. decimo-
61. 1. Octavia 903. 1.
Meliffus 78. 8. 2779. 35. 42.
C. Memmius 793. 31. 2224. 19.
Memnonius 2299. 25.
Menander 486. 21. 720. 24. 1190.
9. 2479. 45. 2494. 27. 2551.
25. 2707. 44. In comœdiis
2500. 36. Dardanio 702. 23.
ἐπὶ κληρῶν 1198. 33. *ἐπὶ τριπλίσι*
1168. 44. *Γλυκερῶν* 1192. 23.
κωβερτίταις 1183. 35. *Μυſογυ-*
νο 1192. 26. 1193. 30. 1213. 23.
M. Meffalla 119. 36. de Antonii
ſtatuis, 80. 46. contra Anto-
nii literas 103. 39.
Merellus Numidicus in oratio-
ne qua. apud populum. C.
Manlio tribuno plebi respon-
dit 792. 17.
Julius Modestus 56. 12. 58. 10. 78.
3. 80. 13. 100. 17. 183. 27. 36. 42.
Mullus comicus 486. 9.
Mummius 910. 3. Atellana 118.
20.
Nævius 370. 48. 512. 17. 875.
28. 906. 24. 910. 2. 1319. 12.
2439. 19. 2456. 29. 2587. 6. 2708.
20. 2524. 22. 2680. 28. Carmi-
ne belli punici 647. 30. 707.
29. 770. 23. Primo 679. 12. 689.
4. 696. 3. 699. 34. 762. 24. Se-
cundo 697. 21. 704. 11. Ter-
tio 801. 42. Acontizomeno
179. 28. 185. 38. 188. 31. Agi-
tatoria 177. 44. 186. 14. 188.
22. 195. 39. 204. 7. 213. 19. 23.
Apella 681. 36. 40. Carbona-
ria 893. 31. Colace 874. 3. Cy-
priæ Iliados lib. primo 118. 17.
Corollaria 177. 1. 178. 26. 33.
184. 12. 186. 20. 192. 7. 213.
25. 214. 15. 193. 395. 22. De-
mentibus. 335. 46. Figulo-
186. 21. Glaucoma 894. 44. Ili-
ados secundo 881. 19. Lycurgo
695. 25. Projecto. 395. 13.
55. Proteſilaodamia 703. 44.
Tabellaria 376. 21. Taren-
tilla 101. 48. 117. 1. 178. 20.
186. 18. 189. 37. 46. 192. 28.
193. 5. 195. 44. 198. 8. 204. 8.
213. 32. Teſticularia 890. 36.
Virgine prægnante 879. 30.
C. Nepos de viris illuſtribus,
unde-

- undecimo 195, 27, decimo quinto 114, 4, decimosexto 113, 42. exemplorum secundo 119, 11.
- Nigidius** 793, 24, 37, 2466, 15.
- Nigidius Figulus** in commentariis suis 2456, 35.
- Ninnius Crassus** XXIII. Iliados 866, 4.
- Nisus Grammaticus** (cujus meminit **Arnobius**) 16, 4, 881, 37, 2235, 29, 35, 2236, 19, 2237, 20, 39, 2287, 45.
- Nonius Marcellus** de doctorum indagine 560, 16, 719, 19, de mutatis conjugationibus 879, 78.
- Novius** 1010, 37, **Eculeo** 681, 42, **Lignaria** 657.
- Numa Saliari carmine** 2261, 45. **Odysea Vetus** 64, 24.
- Oppius** de vita **Cassii** 119, 43, de vita prioris **Africani** 119, 4.
- P. Ovidius Naso** 49, 15, 55, 35, 61, 43, 70, 5, 80, 8, 109, 42, 304, 31, 377, 37, 646, 30, 684, 6, 698, 11, 1272, 44, 1475, 31, 2777, 40, 2791, 48, **Metamorphoseon** primo 583, 6, 584, 16, 22, 652, 43, 910, 15, 929, 34, 2160, 8, 2180, 28. Secundo 650, 3, 685, 43, 749, 8, 2181, 38, Tertio 691, 23, 713, 19, 780, 48, Quarto 690, 7, 709, 7, 720, 19, 862, 33, 865, 30, 873, 30, 904, 4, 1896, 39, 2185, 32, Quinto 685, 45, 710, 3, 768, 1, Sexto 691, 35, 696, 45, 721, 43, 731, 33, 763, 47, 781, 2, 865, 28, 868, 30, 883, 38, Septimo 713, 20, 865, 31, Octavo 631, 41, 647, 7, 771, 22, 777, 36, Nono 1894, 22, Decimo 544, 4, 772, 35, Undecimo 713, 21, 703, 47, 862, 20, 906, 10, 2170, 25. Duodecimo 2170, 28. Decimotertio 723, 14, 730, 35, 733, 38. Decimoquarto 582, 40, 711, 42, 726, 7, 723, 21, 750, 45. Decimoquinto 582, 46, **Artis amatoria** lib. primo 2174, 18, Secundo 2174, 20, **Falloorum** 899, 34, 1221, 25, Secundo 650, 22, 749, 21, 758, 33, 765, 21, Tertio 779, 43, 864, 5, Quarto 606, 48, 681, 22, 801, 9, 908, 5, Quinto 759, 17, 2181, 28. **Epigrammat.** 645, 38, **Heroidibus** 908, 9, **In Ibin** 2176, 37, 2185, 30.
- Pacuvius** 47, 31, 50, 26, 63, 29, 70, 48, 85, 11, 109, 2, 483, 3, 487, 45, 685, 5, 860, 36, 887, 16, 1219, 13, 2522, 30, **Antiope** 78, 29, 336, 3, **Armorum iudicio** 178, 46, **Chryse** 710, 6, **Hermiona** 395, 16, 27, **Medo** 79, 27, 108, 3, 378, 11, 600, 46, 960, **Niptris** 713, 11 **Paulo** 677, 37, **Periboea**, 887, 4. **Teucro** 634, 32, 668, 9.
- Palæmon Grammaticus** 199, 19, 200, 22, 205, 30, 207, 1, 212, 47, 409, 17, 560, 25, 2321, 29.
- Pansa** 2066, 14.
- Papirianus** 881, 37. **De Orthographia** 554, 23, 556, 33, 948, 34.
- Paulinus** 2355, 21, 2370, 33, 2371, 16, 2372, 1, 2372, 5, 13, 1926, 37, 2374, 14, 17 libro sexto beati **Felices** 2377, 8.
- Paulus** 193, 41, 214, 26.
- Perfius** 53, 19, 75, 47, 370, 6, 381, 9, 482, 48, 103, 23, 613, 43, 682, 32, 689, 18, 701, 28, 759, 31, 764, 22, 769, 34, 800, 32, 828.

- 828.18. 22. 39. 842. 35. 866.12.
 872.43. 875.34. 876.25. 903.25.
 939.48. 990.33. 1007.19. 1009.
 11. 1020. 21. 1084. 23. 1113.
 24. 1116. 29. 1118. 8. 1130.
 25. 1173. 22. 1197. 6. 1210.
 18. 1220. 20. 1350. 15. 1355.
 40. 1457. 23. 1483. 3. 1484.
 25. 1487. 40. 2173. 2. 2180.
 46. 2182. 20. 2184. 41. 2225.
 26. 2303.18. Satyra prim. 66.37.
 Petronius Arbitr. 517. 12. 791.
 41. 927. 23. 1843. 30. 2446.24.
 2586. 28. 2438. 39.
 Pherecrates *ὁ ΠΕΡΕΚΡΑΤΗΣ* 1191. 5.
ΠΕΡΕΚΡΑΤΗΣ 1190. 45.
 Philemon comicus 486. 21. 2523.
 43. 2707. 45.
 Phrynichus 1179. 1. 2542. 7.
ΦΡΥΝΙΧΟΣ 1201. 11.
 M. Atrius Plautus 60. 36. 64. 10.
 69. 40. 72. 421. 80. 30. 178. 4. 180.
 48. 214. 44. 361. 30. 365. 2. 40.
 436. 20. 514. 29. 692. 7. 774.
 25. 1103. 4. 1315. 11. 1438. 17.
 1445. 42. 1446. 26. 1449. 39.
 1454. 19. 1455. 45. 1457. 20.
 1462. 12. 1486. 39. 1718. 33.
 1828. 39. 1853. 41. 1905. 3. 1916.
 40. 1931. 27. 1984. 48. 2524. 21.
 2574. 34. 2786. 33. 2706. 33.
 2707. 38. 2708. 28. Amphitruo-
 ne 38. 37. 117. 19. 178. 37. 180.
 45. 182. 43. 190. 37. 196. 10.
 15. 216. 7. 657. 34. 679. 36.
 711. 34. 751. 43. 921. 48. 924.
 40. 1323. 14. Asinaria 571. 11.
 608. 40. 922. 3. Aulularia 40.
 41. 170. 39. 461. 46. 611.
 26. 649. 2. 685. 8. 712. 18. Bac-
 chidibus 99. 41. 113. 36. 176. 12.
 31. 178. 29. 180. 5. 43. 81. 7. 11. 13.
 182. 13. 183. 24. 184. 7. 185. 2. 186.
 14. 187. 10. 32. 37. 188. 13. 189.
 34. 190. 35. 195. 2. 44. 196. 19.
 197. 26. 28. 36. 204. 8. 213. 42.
 607. 13. 716. 14. 818. 32. 922.
 14. Cocco aut prædonibus 179.
 42. 182. 7. 187. 34. 189. 8. 13.
 43. 194. 40. 48. Captivis 111.
 36. 13. 1. 177. 47. 223. 5. 557.
 12. 606. 24. 611. 40. 659. 4. 683.
 36. 712. 16. 27. 1012. 35. 1013.
 40. Carbonaria 890. 17. Cafi-
 na 590. 33. 610. 35. 614. 17.
 695. 40. 743. 36. 751. 22. 758.
 16. 783. 35. 789. 44. 1915. 28.
 Castulo 683. 10. Cistellaria
 45. 13. 111. 9. 581. 40. 611.
 16. 612. 15. 613. 27. 616. 5. 617.
 44. 724. 40. 752. 29. 794. 26.
 898. 31. Commorientibus 725.
 22. Cornicularia 378. 41. Cur-
 culione 44. 5. 61. 15. 170.
 42. 183. 41. 213. 27. 613. 36.
 617. 40. 714. 48. 738. 38. 961.
 35. Epidico 600. 16. 616. 48.
 617. 35. 709. 5. Feneratrice,
 395. 25. Frivolaria 174. 2. 177.
 6. 673. 10. 719. 43. Lenonibus
 geminis 697. 17. Lipargo 893.
 36. Medico 872. 36. Menzch-
 mis 86. 44. 118. 10. 180. 40.
 312. 42. 594. 1. 646. 8. 688.
 37. 702. 6. 714. 14. 743. 37.
 869. 13. 1047. 28. 2066. 32.
 Mercatore 665. 24. 716. 32. 738.
 36. 1008. 12. Milite glorioso
 610. 27. 645. 18. 679. 47. 1323.
 5. 1948. 20. Mostellaria 170.
 40. 175. 48. 378. 13. 608. 32.
 618. 11. 637. 29. 682. 8. 838.
 866.

866. 42. 1008. 20. Persa 55. 11.
 185. 4. 189. 36. 191. 27. 608.
 36. 679. 41. 692. 35. Pœnulo
 99. 5. 197. 44. 46. 114. 13. 198.
 19. 61. 2. 13. 637. 43. 683. 6. 720.
 32. 950. 25. 1045. 25. Pseudo-
 lo 57. 26. 117. 5. 213. 31. 330.
 30. 375. 24. 377. 16. 58. 48. 682.
 21. 713. 25. 794. 13. 861. 36. 882.
 31. 38. 1869. Rudente 24. 18.
 96. 29. 98. 22. 113. 38. 128. 35.
 191. 28. 193. 14. 198. 33. 376. 23.
 612. 28. 613. 46. 633. 46. 646. 9.
 699. 15. 719. 35. 725. 23. 757. 44.
 759. 10. 18. 879. 37. 794. 32. 1013.
 31. Stichon 40. 44. 100. 1. 188.
 25. 190. 28. 30. 730. 34. 762. 32.
 874. 1. 901. 12. 943. 35. Tri-
 nummo 294. 15. 598. 22. 743.
 34. Truculento 113. 14. 334.
 14. 609. 25. 673. 29. 682. 10.
 694. 35. 710. 44. 717. 18. 719. 33.
 1322. 39. 1323. 38. 1926. 39. 1468.
 15. Vidularia 625. 15. 647. 13. 655.
 44. 602. 22. 694. 2. 699. 13. 738. 10.
 749. 41. 898. 4. 959. 39. 960. 30.
 Pindarus 705. 5. 1327. 38. 44.
 1328. 34. 2582. 9.
 Piso Frugi II. Annalium 887. 2.
 Historiar. I. 877. 23.
 Plato 1168. 14. 1169. 31. 1182.
 16. 1186. 11. 1201. 29. 2607.
 41. Alcibiade 1194. 19. prio-
 re 1156. 8. 15. per totum
 1157. 5. secundo 1148. 27.
 Charmide, 1193. 10. 1194. 31.
 1199. 39. 1201. 13.
 1206. 28. 1208. 25. 1191.
 42. 1195. 3. Gorgia 1156. 58.
 1249. 43. 1196.

1. 1196. 3. 1205. 46.
 1192. 40. 1204. 43. 1307.
 2. 1209. 21. 1185. 14. Le-
 gum decimo 1172. 34. duodeci-
 mo 1176. 27. 1183. 1. decimono-
 no 1172. 42. Lyfide 1202. 15. M-
 1184. 47. 1191. 36. Phadro
 1182. 18. 1214. 1. 1198.
 19. 1176. 26. 1178.
 1178. 16. 1201. 7. 1203.
 39. 1. 1178. 39. 1188. 39. 1200.
 14. Protagora 1168. 32. 1177.
 20. 1212. 29. 1100.
 46. 1208. 22. 1208. 4.
 1208. 4. 1089. 42. 1194. 40.
 1200. 20. 1211. 15.
 Plinius secundus 555. 40. 455.
 15. 556. 32. 797. 41. 888.
 28. 949. 43. de dubio sermo-
 ne 45. 6. 59. 17. 34. 65.
 25. 68. 1. 81. 39. 95. 11. 15.
 26. 101. 11. 102. 18. 21.
 115. 15. 116. 2. 23. 117. 34.
 41. 42. 119. 16. 29. 120. 2. 168.
 13. 200. 13. 16. 365. 10. 373.
 29. 410. 28. 44. Tertio 700. 45.
 Quarto 706. 45. Quinto 60. 15.
 lib. sexto 41. 20. 88. 44. 91.
 26. 37. 42. 96. 13. 19. 35. 41.
 97. 1. 8. 32. 98. 5. 10. 14. 19.
 27. 41. 99. 1. 100. 7. 17. 28. 47.
 103. 28. 38. 42. 104. 1. 6. 11. 24.
 29. 39. 105. 33. 106. 4. 107. 23.
 108. 13. 18. 30. 34. 36. 09. 16. 29.
 110. 5. 19. 31. 39. 111. 3. 15. 18. 21.
 45. 48. 112. 1. 19. 25. 30. 36.
 42. 113. 46. 114. 18. 208. 46.
 Sexto 706. 47. Septimo 706. 47.
 Undecimo 707. 1. Duodecimo
 707. 1. Decimoquinto 707. 2.
 Tri-

- Trigesimo septimo 707. 2. Primo artium 698. 7. primo artis grammaticæ. Naturalium historiarum 706. 43. sexto 608. 3. Pollio 888. 27.
- Q. Pompejus** 793. 16.
- Pomponius Secundus** 111. 14. 192. 11. 370. 13. 615. 14. 902. 37. 1896. 3. 2430. 49. 2426. 45. 2563. 48. 2578. 2. ad Thraseam 100. 47. 368. 41. 901. 32. Auctorato 37. 27. 39. 642. 4. 1010. 30. Cœnato 7. 20. Capella 59. 32. Epigrammate 602. 15. Lare familiari 686. 26. Lenone 60. 41. Macchis geminis procerib. 187. 48. Maccho milite 99. 34. 101. 21.
- Flavius Pomponianus** 118. 27.
- Phocas** 889. 39. 2321. 29.
- Porcius Licinius** 103. 37.
- Porphyrio** 196. 2.
- Porphyrius** in volumine ad Constantinum Augustum 2380. 20.
- Priscianus Grammaticus** 593. 34. 2088. 15. 2106. 22. 2111. 21. 2154. 31. 2321. 18. 2347. 4. 2350. 7.
- C. Valerius Probus Grammaticus** 94. 6. 178. 36. 189. 24. 333. 17. 361. 13. 37. 556. 33. 618. 42. 654. 2. 659. 23. 686. 37. 700. 5. 701. 12. 703. 4. 28. 704. 7. 707. 38. 708. 15. 711. 36. 712. 46. 738. 46. 751. 8. 42. 797. 41. 838. 46. 861. 23. 870. 12. 873. 1. 35. 879. 25. 881. 37. 888. 27. 898. 19. 902. 6. 37. 902. 29. 904. 37. 1861. 18. 1906. 37. 2051. 30. 45. 2321. 29. De Catholicis nominum 689. 35. De dubio perfecto 906. 23. institutis artium 727. 17. 20.
- Prosper** 2356. 8. 2362. 43. 2366. 26. 2368. 1. 40. 2370. 4. 38. 2371. 13. 2372. 11. 20.
- Prudentius** in Psychomachia 2372. 40. 2378. 21.
- Publius Mucronutone** 900. 46.
- Quintilianus** 438. 9. 450. 36. primo institutionum oratoriarum 547. 37.
- G. Quintius** 488. 5. secundo, 960. 14.
- C. Julius Romanus Grammat.** 36. 6. 43. 4. 39. 2. 170. 48. 703. 26. 204. 20. 206. 43. 48. 210. 46. 213. 3. de analogia primo 88. 42. 93. 19. septimo 41. 9. de adverbio 39. 38. 212. 35.
- P. Rutilius Rufus** de vita sua 96. 31. 371. 12. 372. 23. Primo lib. 176. 18. Secundo 100. 31. Tertio 105. 16. Quarto 119. 38. 112. 46. Pro L. Carucio ad populum 372. 24.
- Sacer Grammaticus** in orationem Ciceronis pro Rab. 188. 45.
- Sacerdos** 2323. 6.
- Sacra anagmenorum** 216. 10.
- Sallustius** 10. 17. 23. 14. 4024. 46. 13. 44. 31. 58. 22. 48. 67. 17. 75. 13. 76. 1045. 82. 14. 106. 26. 115. 4. 122. 35. 133. 45. 152. 36. 176. 45. 179. 32. 192. 15. 191. 32. 294. 10. 323. 3. 332. 7. 361. 25. 372. 41. 397. 45. 407. 17. 430. 5. 439. 5. 440. 33. 442. 2. 10. 446. 2. 987. 45. 1013. 611. 79. 17. 1334. 22. 1440. 25. 31. 1446. 9. 1550. 39. 1456. 9. 1457. 20. 1462. 1125. 1463. 18. 1465. 19. 29. 16. 46. 47. 1467. 8. 1472. 46. 1473. 13. 1473. 17. 1476. 31.

31. 1718. 13. 1797. 47. 1841. 45.
 1876. 30. 1898. 13. 1916. 21. 26.
 1929. 31. 11. 1931. 34. 1933.
 35. 47. 1935. 38. 1775. 17. 2011.
 6. 2170. 16. 2272. 17. 2762. 4.
 2765. 15. Catilinario vel Ca-
 tilina 112. 46. 189. 1. 361. 26.
 377. 33. 679. 24. 812. 9. 744.
 20. 753. 42. 772. 26. 775. 24.
 905. 14. 992. 29. 996. 27. 997.
 5. 1008. 1. 1009. 38. 1020. 23.
 1031. 4. 1032. 35. 1033. 16. 1076.
 38. 1009. 32. 1101. 34. 1123. 29. 1130.
 15. 1138. 5. 1163. 2. 38. 1169.
 48. 1170. 27. 1170. 27. 1170.
 1171. 22. 1173. 6. 1178. 41.
 1180. 2. 60. 1186. 32. 1187. 18.
 1190. 36. 1196. 45. 1197. 38.
 47. 1203. 3. 1205. 4. 1207. 31.
 1210. 24. 47. 1200. 15. 1283.
 45. 1354. 3. 2179. 16. 2270.
 30. Jugurthino 394. 11. 464.
 20. 484. 27. 605. 45. 608. 1. 610.
 6. 644. 2. 798. 1. 804. 17. 897.
 15. 899. 14. 977. 6. 994. 8. 17.
 1008. 3. 41. 1012. 18. 1126. 34.
 33. 1169. 22. 1173. 1175. 2.
 1182. 44. 1185. 37. 1186. 46.
 1188. 22. 1193. 22. 1202. 10.
 1205. 26. 1208. 30. 1214. 17.
 1422. 18. 1430. 1462. 7. 230.
 Historiis 993. 384. 1. 1008. 8.
 Historiarum lib. primo 52. 10.
 66. 26. 97. 7. 175. 32. 184. 27.
 192. 42. 46. 211. 8. 224. 19. 370.
 43. 704. 27. 780. 44. 781. 26.
 797. 27. 830. 35. 887. 44. 890.
 37. 898. 18. 901. 48. 902. 37.
 903. 5. 905. 16. 986. 26. 1006.
 28. 1012. 19. 1014. 21. 1015.

37. 1101. 36. 2184. 44. secun-
 do 185. 35. 187. 5. 191. 24. 198.
 3. 362. 33. 641. 29. 648. 2. 650.
 34. 680. 32. 45. 698. 37. 704. 15.
 705. 41. 715. 46. 792. 12. 882.
 36. 887. 15. 902. 3. 15. 1445. 33.
 tertio 699. 37. 700. 8. 707. 28.
 827. 11. 871. 1. 872. 25. 889. 21.
 909. 20. 2184. 15. 2186. 34.
 quarto 83. 5. 95. 33. 177. 16. 372.
 7. 699. 10. 705. 43. 830. 13. 863. 8.
 869. 28. 887. 47. 902. 16. 998. 46.
 1473. 46. quinto 710. 20. 1130. 4. 11.

Martius Salutaris, Grammat. ad
 Virgilium 181. 18. 203. 46.

Santra 112. 41. 2256. 21.

Sappho 555. 16. 723. 32. 1328. 20.
 1397. 42. 2431. 26. 2440. 11. 2494.
 17. 2576. 33. 2610. 13.

M. Aemilius Scaurus contra Bru-
 tum, 103. 44. 398. 25. de vita
 sua tertio 371. 13. 373. 19.
 381. contra Q. Cæpionem
 actione secunda, 120. 6. libro
 tertio 119. 38. de pecuniis re-
 perundis 187. 41.

Terentius Scaurus Grammat.
 187. 17. 275. 20. 36. 305. 48.
 415. 8. 439. 46. 444. 25. 450.
 321. 910. 18. in arte gramma-
 tica, 107. 46. 110. 11. commen-
 tariis in artem poeticam Ho-
 ratii lib. decimo 182. 4. 188. 7.
 Sedulius 2353. 41. 2366. 21. 39. 2374.
 35. 2375. 2. 2367. 17. 2379. 34.
 Seneca 759. 45. 2430. 46. 2442.
 41. decimo epistolarum ad No-
 vatium 1349. 45. In Hecuba
 2393. 11. 1420. 8. De officiis
 262. 36. Dialogo de supersti-
 tione 375. 22.

Septi-

- Septimius 244, 75.
 Serenus 511, 26, 513, 6, 516, 27, 36, 42, 47, 242, 7, 26.
 Sergius 235, 3, 6.
 Servilius 118, 27.
 Servius 612, 34, 703, 35, 713, 5, 900, 40. In Commento in Donatum 540, 26. Virgilii 698, 9. *Aeneidos* 889, 46. libri tertii 711, 12.
 Solinus 1171, 12. collectaneis vel polyhistor. 550, 28, 905, 18. memorabilibus 594, 41, 646, 13, 698, 14, 719, 37, 1183, 6.
 Simonides 1328, 23, 38, 2214, 35, 2468, 37, 2518, 7, 2582, 9. in *Epartemisio naumachia* 1328, 26.
 Sisenpa 83, 9, 96, 22, 1793, 10. quarto 179, 40. duodecimo historiarum 715, 40. Milesiarum decimotertio 175, 1, 177, 41, 48, 176, 10, 180, 21, 185, 15, 186, 12, 187, 7, 197, 41. ad *Plauti Amphitruonem* 178, 86, 182, 44, 196, 11, 16.
 Sophocles 1099, 38, 1328, 20, 2494, 24. *Αἰσχύνη* 739, 15, 1180, 42. *Λακκίτης* 1177, 39. *Οἰδipode* *ἰπὶ κολυτῆ* 1182, 22. *Tyranno* 1182, 24. *ὁ φιλοκτήτης*, *τῷ Τρώει* 1169, 11.
 Statius 731, 20, 1916, 29, 2546, 10. primo 651, 22, 737, 43. secundo 563, 36. tertio 802, 32. quarto 563, 34, 588, 9, 867, 43, 893, 17. quinto 690, 9. octavo 599, 41, 893, 8. nono 893, 8, 906, 9. undecimo 983, 34, 1032, 47. duodecimo 1189, 5. decimoquarto 588, 3. *Sylvarum* primo 961, 40. quarto 588, 17, 677, 14, 681, 13, 727, 27, 749, 23, 765, 4, 865, 6, 878, 3, 1183, 43, 1184, 30. quinto 653, 22, 681, 15, 739, 10, 767, 44, 889, 37, 896, 15. sexto 587, 3, 719, 10, 762, 48, 766, 46. septimo 702, 45, 717, 45, 730, 14, 926, 19, 2181, 25. octavo 663, 41, 738, 44, 947, 4, 1183, 28, 2164, 3, 6, 2180, 17. nono 890, 27. decimo 564, 12. undecimo 599, 7, 763, 23, 890, 29. duodecimo 758, 37, 763, 24, 880, 16. in *Thebaide* 584, 44. *Thebaïdos* libro primo 743, 25, 763, 21, 934, 10, 1009, 45, 2171, 25, 2184, 26. secundo 588, 13, 651, 48, 689, 31, 738, 8, 770, 13, 893, 33, 1009, 47, 1145, 10, 1171, 32, 1185, 42, 1191, 24, 2185, 18. tertio 643, 16, 684, 18, 770, 15, 908, 21, 1467, 30, 2180, 15. *Achilleidos* primo 690, 31, 723, 36, 756, 27, 763, 32, 764, 39, 838, 6, 863, 20, 2176, 34. secundo 2185, 28.
 Statilius Maximus 181, 30, 187, 2, 189, 34, 190, 11, 191, 3, 193, 8, 12, 193, 21, 194, 30, 32, 195, 11, 14, 34, 196, 14. de singularibus apud Ciceronem 175, 12, 193, 48. ad Catonem 192, 2, 213, 37. ad Sallustii historias 176, 45.
 Staverius de proportionibus 793, 8.
 Stefichorus 512, 23.
 Svecius in Mido 80, 15.
 Sveronius Tranquillus 175, 20, 180, 28, 362, 1, 489, 21. de institutione officiorum 697, 4. de rebus variis 210, 48. quarto Praetorum

torum 794. 22. 1164. 32. oſa-
vo Prætorum 793. 46.

Sulla XXI. rerum ſuarum 864. 34.
Sufarion Comicus 466. 6,

Terentianus 694. 48, 741. 26:
961. 44: 1321. 13. 30. 34. de li-
teris 961. 44.

P. Terentius 10. 18. 40. 33. 55. 43.

58. 21. 60. 36. 61. 37. 75. 26.

79. 41. 84. 12. 85. 43. 86. 19.

98. 9. 111. 11. 118. 9. 179. 15.

185. 23. 46. 202. 12. 215. 31. 291. 31.

262. 46. 294. 14. 300. 24. 304. 37.

305. 8. 330. 28. 334. 7. 337. 22.

358. 2. 364. 47. 366. 9. 369. 14.

374. 31. 375. 4. 48. 383. 44. 48.

387. 44. 441. 21. 442. 22. 488.

5. 514. 23. 618. 20. 651. 1. 690.

25. 801. 35. 842. 21. 879. 32.

980. 7. 1023. 38. 1089. 40. 2123.

14. 1179. 16. 1200. 22. 1244. 33.

1319. 10. 24. 1326. 18. 1328. 14.

1397. 34. 1448. 5. 1451. 45.

8. 1457. 18. 1458. 22. 1.

26. 1465. 23. 1468. 6. 1469. 2.

1470. 30. 1476. 29. 1477. 13.

1480. 25. 1481. 9. 1483. 29.

1718. 23. 1851. 32. 1890. 1. 1893.

19. 1895. 22. 1907. 14. 1907.

28. 1908. 41. 1901. 40. 1913. 45.

1914. 31. 1915. 19. 1916. 21. 23.

44. 1921. 41. 1924. 14. 15.

1925. 24. 38. 1926. 40. 1977. 11.

1995. 30. 35. 2008. 7. 2011. 33.

2057. 26. 1059. 6. 10. 2068. 47.

2090. 14. 2118. 22. 2124. 27.

38. 2140. 13. 2142. 33. 35. 2268. 37.

2236. 17. 2269. 41. 2270. 19. 2272.

27. 2342. 40. 2345. 34. 2705. 35.

2706. 31. 2707. 26. 2707. 32. 38.

Tvm. II.

2709. 4. Andria 965. 5. 175.

39. 546. 47. 603. 23. 647. 14. 651.

81. 683. 40. 694. 33. 705. 1. 712.

48. 729. 26. 32. 730. 39. 766. 2.

775. 25. 783. 12. 795. 28. 796. 36.

797. 30. 824. 36. 841. 28. 843. 10.

880. 6. 939. 14. 940. 34. 948.

16. 32. 958. 48. 957. 47. 967.

14. 47. 968. 2. 976. 47. 979.

39. 982. 42. 987. 14. 997. 17.

998. 18. 1004. 6. 1006. 33. 39.

1009. 33. 1010. 8. 21. 1011. 29.

34. 36. 1017. 35. 1020. 7. 1020.

43. 1021. 30. 1030. 23. 1031.

33. 1032. 10. 1033. 37. 1037. 7.

1044. 35. 1051. 48. 1052. 25.

1059. 33. 1060. 33. 40. 1075. 10.

15. 1076. 20. 1087. 23. 1090.

47. 1091. 1. 1095. 22. 1104.

37. 1101. 15. 43. 1102. 25. 43.

1013. 7. 1114. 42. 1121. 35. 1126.

35. 1132. 11. 1139. 18. 1147. 15.

1150. 27. 1151. 19. 1162. 43. 1165.

19. 1167. 46. 1171. 7. 14. 1179.

3. 1182. 6. 1184. 41. 1186. 24.

1190. 26. 1192. 10. 1193. 3.

1194. 15. 29. 43. 1195. 6. 1198.

30. 1199. 2. 36. 1201. 30. 1202.

25. 34. 1204. 12. 1205. 30. 1208.

24. 1209. 5. 1211. 2. 1244. 34.

1323. 42. 1318. 45. 1326. 26.

1953. 35. 2169. 34. 2176. 26. 2185.

25. Adelphis 24. 17. 44. 29.

95. 33. 101. 19. 105. 1. 115. 16.

28. 128. 34. 178. 8. 188. 3. 191.

8. 193. 36. 204. 3. 214. 47. 371.

17. 557. 30. 568. 16. 576. 21. 587.

2. 651. 26. 712. 2. 729. 29. 829. 32.

838. 14. 866. 15. 2. 866. 40. 879.

39. 886. 41. 889. 2. 947. 30. 950.

39. 954. 6. 962. 12. 965 40.
 967. 13. 15. 987. 25. 1003. 37.
 1013. 39. 1020. 5. 1020. 25.
 1060. 8. 1064. 30. 1033. 40.
 1044. 36. 1094. 16. 1099. 46.
 1123. 40. 1129. 32. 1130. 27.
 1133. 42. 48. 1138. 31. 1141. 47.
 1158. 16. 1159. 33. 1160. 42.
 1168. 6. 1169. 35. 1170. 29. 1172.
 26. 1174. 20. 1175. 28. 1176.
 28. 1178. 13. 39. 1180. 33.
 1182. 27. 30. 1186. 9. 1187 30.
 38. 1190. 6. 11. 20. 1193. 20.
 35. 1199. 35. 1203. 28. 1207.
 47. 1208. 20. 1212. 45. 1214.
 31. 1263. 1. 1324. 5. 1413. 43.
 217. 6. 2180. 38. 2270. 34. Eunu-
 cho 89. 1115. 11. 176. 39. 180. 36.
 181. 20. 184. 42. 185. 13. 188.
 8. 192. 19. 194. 7. 16. 19. 604.
 46. 609. 46. 644. 1. 654. 30.
 678. 42. 719. 5. 729. 33. 744.
 21. 757. 41. 766. 22. 790. 43. 798.
 15. 801. 46. 802. 32. 40. 824. 34.
 826. 9. 851. 18. 864. 4. 870. 19.
 880. 26. 920. 41. 935. 32. 939. 14.
 948. 26. 954. 5. 24. 959. 26. 960.
 27. 41. 962. 13. 983. 18. 992. 6.
 997. 9. 999. 3. 1009. 32. 1010.
 1. 1012. 26. 1015. 4. 26. 1017. 3.
 41. 1020. 34. 1024. 24. 1028.
 35. 1029 39. 1037. 9. 46. 1040.
 38. 1041. 7. 1059. 39. 1068.
 40. 1091. 3. 1095. 21. 1099. 41.
 1100. 18. 1102. 18. 45. 1104.
 39. 1105. 38. 1125. 34. 1130.
 2. 28. 1132. 26. 1141. 11. 1145.
 40. 1163. 36. 1169. 3. 37. 1176.
 11. 1178. 35. 1185. 31. 1187.
 39. 1188. 34. 1189. 27. 1191.
 1. 1192. 12. 36. 1194. 13. 22.
 1195. 2. 9. 43. 1196. 5. 1199.
 47. 1200. 30. 1203. 26. 30.
 1204. 14. 1209. 41. 1214. 5. 1275.
 2. 1324. 13. 2172. 3. 2707. 11.
 Phimione 56. 18. 100. 16.
 178. 31. 180. 9. 185. 28. 188.
 38. 189. 18. 190. 14. 34. 197.
 15. 38. 568. 44. 598. 33. 601. 32.
 603. 37. 611. 47. 614. 13. 647.
 10. 672. 32. 712. 7. 760. 37.
 763. 38. 769. 23. 777. 7. 793. 21.
 795. 2. 797. 24. 798. 25. 864. 10.
 871. 10. 876. 26. 877. 21. 880.
 4. 889. 3. 903. 15. 927. 18. 934.
 6. 940. 35. 1003. 34. 1004. 7. 39.
 1006. 36. 1009. 34. 1014. 20.
 1026. 28. 35. 1027. 37. 1030.
 28. 1037. 6. 1058. 21. 1059.
 35. 1060. 36. 1088. 11. 1103. 1.
 22. 1137. 40. 1147. 12. 37. 1151.
 16. 1162. 46. 1167. 27. 1168. 48.
 1172. 44. 1182. 26. 49. 1190.
 23. 1192. 27. 1194. 47. 1201.
 21. 1202. 31. 1203. 45. 1213.
 2. 1251. 45. 1281. 23. 1283.
 98. 1324. 36. 1349. 35. 354.
 38. 2172. 23. 2182. 7. 284.
 18. 2185. 15. 22. 3. 38. Heauton-
 timorumenno 678. 40. 706. 23.
 766. 4. 772. 4. 776. 9. 778. 3.
 802. 3. 12. 39. 44. 824. 33. 946. 35.
 959. 25. 996. 32. 1017. 37. 1188. 11.
 1201. 25. 1324. 21. 1953. 33. 2172.
 41. Hecyra 198. 34. 203. 29.
 611. 46. 706. 34. 712. 4. 730.
 43. 825. 2. 869. 38. 886. 10.
 893. 6. 899. 36. 901. 9. 908. 10.
 1181. 5. 1175. 46. 1324. 29. 1484.
 33. 1948. 19. 1951. 37. 2763. 10.
 Theo-

Theocritus 484, 28, 496, 24, 430.
 37, 2509, 33, 2563, 13.
 Theocritus 701, 14, 1134, 29.
 Theognis 480. 21.
 Theophrastus 484, 31, 2607, 10,
 2608, 44.
 Theopompus 731. 9. Philippi-
 con nono 1198, 46.
 Thucydides 706, 3, 1070, 41, 1099.
 36, 1170, 25, 1172, 18, 1181, 35.
 1195, 40, 1202, 23, 1203, 36,
 1203, 47. primo 1100, 44, 1178,
 6, 1181, 45, 1174, 9, 23, 1186,
 37, 1200, 19, 1208, 33. secun-
 do 1100, 36, 1210, 26. quarto
 1192, 6, 1198, 36. octavo 1180.
 32, 1192, 31.
 Tibullus 66, 42, 70, 4, 105, 41,
 117, 46, 982, 1.
 Tiro in pandecte 186, 4.
 Titianus de agricultura 365, 41.
 Ticinnius 40, 30, 112, 8, 215, 3,
 683, 38. Barbaro 694, 22, 717,
 9. Barathro 181, 36, 183, 38, 185.
 36, 212, 24. Cæco 194, 19. Fe-
 rentinati 686, 23. Gemina 898.
 30. Hortensio 115, 17. Jurispe-
 rita 177, 7. Prælia 99, 22. Pro-
 clia 1010, 32. Psalteria 629, 42,
 762, 31. Quinto 789, 22, 801,
 6. Setina 98, 21, 183, 34, 46,
 189, 28, 190, 33, 192, 16. Tibi-
 cina 189, 42.
 Trabea 215, 4.
 Trajanus primo Dacicorum 682.
 27.
 Trogus Pompejus de animalibus
 79, 4. quarto 706, 34. li-
 bro nono 110, 45. vigesimo se-
 cundo 645, 22.
 Trypho Grammaticus 909, 37,
 937, 3, 1110, 27.

Tubero 181, 32.
 Turpilius 1319, 13, 2574, 34. De-
 metrio 397, 10. Epiclero 1326.
 6. Lindia 1326, 2, 1327, 1. Pa-
 raterusa 866, 6.
 Valerius Phormione 679, 39.
 712, 13.
 Valerius Antias 649, 22. secun-
 do 186, 8. quarto 767, 12. vi-
 gesimo secundo 186, 10. septua-
 gesimo quarto 872, 21.
 Valerius Maximus secundo me-
 morabilium 677, 25.
 Valgius Grammaticus 79, 3, 116,
 23. de rebus per epistolam que-
 sitis 84, 25, 109, 44. Epigramma-
 te 84, 3. de Tralatione 382, 8.
 Marcus Terentius Varro 24, 15.
 40. 29. 45. 43. 20. 23. 56. 20.
 59. 25. 47. 60. 18. 62. 26. 64.
 27. 74. 48. 76. 36. 80. 21. 81. 44.
 85. 44. 86. 42. 94. 36. 98.
 28. 103. 25. 104. 13. 106. 7.
 107. 43. 112. 9. 114. 21. 117. 22.
 215. 8. 277. 15. 278. 35. 377.
 39. 382. 9. 421. 33. 423. 27.
 434. 15. 484. 39. 487. 1. 512.
 45. 514. 19. 26. 33. 40. 517.
 4. 544. 20. 545. 46. 791. 28.
 792. 2. 40. 46. 793. 43. 817.
 13. 879. 27. 1476. 7. 43. 1725.
 14. 1897. 17. 1904. 48. 1905.
 41. 2033. 23. 2040. 45. 2230.
 17. 2233. 19. 2236. 14. 2243.
 22. 2248. 20. 2255. 39. 22.
 6. 11. 2261. 17. 2262. 19.
 2282. 32. 2284. 17. 43. 2285.
 39. 2286. 31. 2290. 45. 1356.
 43. 2446. 27. 2447. 17. de
 actionibus scenicis 61. 10
 74. 39. tertio 119. 47. 681. 43.
 li 2 Admi-

Admirandis 55, 34, 64, 13.
 69. 37. 106, 15, 2791, 47. Age-
 moro 50, 19, Apud Junium
 Phylargirium *age* *moda* voca-
 tur hæc Satyra, uti & apud
 Sospitarrum hoc loco 94. 15. &
 alibi Archemoro, quæ puto
 corrupta esse 97. 5, Andaba-
 ta 684, 32, 898, 10. Annalium
 tertio 81, 17, Antiquitatum
 humanarum duodecimo 759.
 7, De bibliothecis 67, 23.
 106, 23, secundo 119, 34, in
 Catamito 2169, 1, Chorogra-
 phia 609, 20, Ad Ciceronem
 377. 28, tertio 373, 20, quinto
 372, 1, octavo 81, 7, decimo
 tertio 81, 38, vigesimo quarto
 908, 29, Cynorhetore 364. 33.
 Cynico 789, 20, Ephemeride
 711, 19, Epistolicarum quæ-
 stionum 395, 21, primo 111.
 35, tertio 81, 1, quarto 84. 30.
 sexto 97, 3, 371, 15, septimo
 55, 46, octavo 84, 5, De for-
 ma Philosophiæ 79, 44, Fun-
 datio 759, 7, De grammatica
 2286, 4, De gente populi Ro-
 man lib. primo 100, 33. 104.
 41. tertio 111, 1, Hebdoma-
 don nono 119, 45, De lin-
 gua Latina 80, 35, 603. 16. 759.
 41, libro quarto 1350. 2, Ad
 Ciceronem 56, 9, undecimo
 61, 5, 114, 24, 115, 15, de-
 cimo tertio 112, 35, vigesimo
 secundo 115, 13, Ad Marcel-
 lum 2706, 34, 41, lib. septimo
 2707, 27, Laterensis 365. 9. 887.
 34, Magno talento 868, 14.
 Mensuralibus 118, 25, Ad Ne-
 ronem 105, 14, Nepote 447.

in lib. numerorum 2008 47.
 de Numismatis 684. 42. Pla-
 utorino 81. 17. Plautinarum
 quæstionum lib. secundo 483.
 de poematis 58. 34. 76. 37.
 113. 10. secundo 822. 22. 101.
 5. Poetico libro 395. 19. 860.
 39. Prætoriana 372. 15. Pseu-
 donea 595. 19. Rerum huma-
 narum 79. 3. primo 891. 36.
 decimo octavo 59. 21. Rusti-
 carum 49. 16. 898. 43. primo
 105. 38, 108. 42. 115. 5. 372 30.
 654. 12. 892. 40. secundo 60.
 45. 657. 45. tertio 100. 35.
 108. 40. 115. 5. 654. 10. De
 rebus urbanis tertio 108. 27.
 Rhetoric. tertio 872. 16. Sa-
 tyra 971. 5: ἀνὰ τὴν ἱεράλην
 697. 23. De vita populi Ro-
 mani lib. 1. 714. 42.
 P. Terentius Varro Atacinus
 45, 9. 70, 7, 111. 6. 759. 8.
 2777, 39, belli Sequanici li-
 bro secundo 877. 26.
 Velius Longus 73, 18, 187. 45.
 2292, 18. ad secundum Ænei-
 dos 153. 17.
 Vellejus Celer 910. 19.
 M. Vellejus Paternulus libro
 primo 706. 41.
 Verrius Flaccus 43. 39. 65. 22.
 69. 43. 75. 15. 16. 29. 78. 11. 79.
 4. 38. 82. 25. 84. 39. 95. 39. 101.
 11. 114. 7. 196. 2. 361. 44. 372.
 48. 686, 18: 791. 38. 792.
 35. 2215. 37. 2216, 44. 2778.
 35. 2779, 35, 42.
 Victor Grammat. 545, 29.
 Victorinus 237, 1, 2707. 39.
 2708. 23.
 Cæsellius Vindex Grammaticus
 695.

IN GRAMMATICOS LAT. Lib. IV. c. 7. 501

695. 34. libro primo 93. 28.	1173, 47, 1212. 48. ἀναβάσεις
lib. B. literæ 213. 30 libro	tertio 1201, 32. ἀπὸ τῶν
L. teræ 276. 31. Stromateo	μάτων α. 1089, 23, 1102, 13.
685. 11. 696. 12.	1142, 22, 1166. 42. 1175. 15.
Visellius 793. 38.	19, β. 1198. 10. δ. 1191, 10.
Ulpianus ad Sabinum 883. 17.	Εὐκλείδης δ. 1173, 34. Hierone
liber undecimo ad edictum	1178, 46. Οἰκονομικὴ 1174, 11.
607, 24.	1178, 7. παιδικὰς. 1190, 7. 1204.
Umbrius Primus 171, 22. 173. 4.	46. δ. 1209. 16. 1211. 5. ε.
Xenophon 1191. 14. Agefilao	1183. 34.

C A P U T VIII.

DE ANTIQUIS RHETORIBUS
Francisci Pithœi.

ANTIQUI RHETORES à Bibliotheca Francisci Pithœi (a)
Parisi. 1599. 4. junctim editi hi sunt :

i. *Ex P. Rutilii Lupi* (b) de figuris sententiarum libris II.
excerpta p. 1. — 12. * Alius a Rhetore & antiquior P. Rutilius Lu-
pus, quem perstrinxit Lucilius. Vide Doussam ad Lucilii fragmen-
ta pag. 110. 136. Basileæ apud Frobenium 1521. 4. Beato Rhe-
Tomo II. li 3 nano

(a) Veterum editionum lectiones sæpe mutavit Pithœus, & aliquando in pejus.
Ut adeo editio ista sic absque notis & mutationum rationibus edita pro manca ha-
beatur a Barthio p. 1576. Adversar. In præfatione quidem hæc legas : *Oscitantes*
typographorum opera commississimos & emendatissimos Pithœi cura auctores mendis non pau-
cis inquinaverunt. Imo Pithœana quoque autographa inter illos deposita malum fran-
gulara sunt, ut inde multa tibi toto hoc opere dispersa flagitia exhiberi minime potue-
rint. Idem notat p. 159. ad Claudianum.

(b) E Jac. Thomasi programmati p. 276. patet illum virum doctissimum non
Inuolgentem operam impendisse emaculando & illustrando huic Rhetori, edito pri-
mum (ut scire potui) Venet. 1519. 8. Quintilianus IX. 3. ait Lupum quatuor
Gorgiæ libris (non veteris Leontini illius, sed alius sui temporis) in unum con-
traxisse. Non igitur ab ipso Lupo distributio in duos libros est, quod Vossio etiam
animadversum p. 94. de Rhetorices natura & lib. V. instit. Or. p. 289. Ad illud
Gorgiæ opus Græcum, ubi pluribus unius cujusque ratio reddatur, lectorem remit-
tit Lupo p. 10. edit. Pithœi, quod tanto magis noto, quia Barthius indicem scri-
ptorum a Lupo laudatorum texens lib. 55. Adversar. c. 1. Gorgiam omisit. Calli-
nicus Sophista scripserat ad Lupum (alium a nostro) *ἡγὼ μνησθῆναι σφόδρην* teste
Suida. Flores Rutilii Lupi nomine olim celebres referuntur a Glandorpio p. 754.
Onomast. Vide & Jac. Thomasi diss. de nominibus & insignibus Lupinis, Lipsi
1667. Quintilius Rufus recusus etiam Lugd. 1536. 8.

nano curante lucem vidit volumen hoc titulo : *Veterum aliquot de arte Rhetorica traditiones* cum Jo. Frobenii præfatione. In illo volumine continentur : 1) *Rutilius Lupus*. 2) *Romanus Aquila*. 3) *Julius Rufinianus*. 4) *Sulpicius Victor*, 5.) *Auctor incertus de Rhetorica*, Incipit, *omnes res juxta Rhetoricæ indagatorem*. 6) *Aurelii Augustini* de pedibus & metris libellus. 7) *Empirii Rhetoris* de ethopeia & loco communi : & de demonstrativa ac deliberativa specie, liber. Et post Latinos hosce, 8) *Aphthonii Græci Rhetoris præexercitamenta*, Joanne Maria Catanzæ interprete.

2. *Aquila Romani de figuris sententiarum & elocutionis ex Alexandro* (a) *Numenio liber* p. 13-23.

3. *Julii Rufiniani de eodem argumento que Aquila prætermisit* p. 24.---- 38. Hi tres scriptores cum aliis quibusdam Rhetoribus antiquis latinis editi sunt è codice Spirensi a B. Rhenano Basileæ Anno 1521. 4. ap. Froben. Hinc Vener. 1523. (b) fol. & 1533. 8. apud Aldum cum Rhetoricis Trapezuntii & Fortunatiano de quo mox dicam : & Paris. 1528. 4. ap. Rob. Stephanum, cum Sulpicio Victore, incerto de Rhetorica, Emporio & Aphthonio, atque Argentorat. 1539. 8. Parallelismum figurarum e Lupo, Aquila, Rufiniano & Quintiliano in duplici tabella exhibet Franciscus Robortellus lib. de artificio dicendi, Bonon. 1567. 4.

4. *Chirii vel Curii Fortunatiani* (c) *Consulti artis Rhetoricæ scholice libri III. per questiones & responsiones* 38.----78 Hos libros post Basileensem ac Venetam editionem recensuit P. Nannius Lovan. 1550. 8. cujus hæc sunt verba in præf. *Cum nuper anxie disquirerem quemnam posissimum ex Rhetoricis domi meis privatim prælegerem, & Quintiliani prolixitatem horrerem, nec liber ad Herennium satis habere compendii videretur : incidi tandem in scholia*

(a) De hoc Alexandro, cujus liber de figuris Græce exstat, quemadmodum & de aliis Rhetoribus Græcis dixi libro IV. Bibl. Græcæ.

(b) Venetiis 1523. fol. *Julius Rufinianus* excusus cum *Aquila, Lupo, Prisciani* exercitamentis ex Hermogene, *Chirius Fortunatus*, Græcorumque Aristotelis & Aphthonii, nec non receptis scriptoris Georgii Trapezuntii Rhetorica.

(c) *Fortunianum* male vocat Jo. Sarisburiensis VIII. 6. seq. Polieratici atque inde Durantius Casellius in Variis lect. *Consultus Chirius* Rhetor dicitur Scaligero V. de emendat. temporum p. 483. Intercidisse putabat Jac. Durantius Casellius II. 6. Variar. reprehensus a clariss. Crenio XIV. animadvers. p. 81. ubi è Jani Parrhasii Epist. 57. profert verba quibus testatur in antiquo Codice pro *Chirio Fortunatiano* legi *Chiria Fortunatiani*. Et ex personati Oporini Grubini Amphitridibus Scioppianis Paris. 1611. 8. editis p. 141. *Doler Scioppio quod non eadem felicitate in Chirio Fortunatiano ex ungulis Gifaniani re glutinando & publica utilitati redonando usus fuerit : nam cum scriptorem nunquam editum, a Theodoro Zuvingero Giphani obligata editionis fide acceperat*. Parum quidem latinus scriptor, sed nequaquam ineptus pro tempore quo vixit, dicitur hic Fortunatianus a Jo. Clerico V. C. parte I. Artis Criticæ p. 440.

sebolia Fortunatiani, in quibus ille summa cum luce nec minori brevitate omnia technica tum Latinorum tum Græcorum rhetorum in unum contulit, & quæ ex Hermogene, Dionysio Halicarnasseo, Demetrio Phalereo vix transferri posse videbantur, claris & vividis vocabulis latine expressit, adeo ut qui se eorum virorum interpretem velint, necessario hunc legendum habeant, in qua parte sibi nec Trapezuntius nec Theodorus Gaza defuerunt, qui utinam plura ab eodem auctore mutare potuissent, profecto res suas & distinctiores & clariores effecissent. Cæterum dum huic castigando operam impendo, (maculosus enim & mutilus in lucem exierat) opportune in mentem venit similia & ejusdem generis apud B. Augustinum reperiri. Hic dum utriusque rhetoricæ confero, video illis plerumque & verbis & sententiis convenire. Procedo ad Dialecticam utriusque, nihil omnino varietatis deprehendo. Miror quid acciderit, ut quæ vel Fortunatiani ad Augustinum: vel quæ Augustini ad Fortunatianum transierint, nisi fortasse alter alterius Præceptor fuerit, & Magistri traditiones ut fieri solet suis libris imprefferit. Utus est, id liquido affirmare licet, id opus aut vere esse Augustini, aut dignum Augustino. In hoc erudito opere Fortunatianum, qui Maximi etiam & Balbini & Pupieni vitas scripsit teste Capitolino, Hermagoreorum doctrinam plane expressisse notat Vossius p. 18. de Hist. Latinis. Vide & Francisci Hottomanni Jctum sive de optima ratione juris interpretandi, quo libro excerpta è Fortunatiano exhibet inter alia, eaque valde commendat Jctis. * In Epigrammatibus Vett. Pithæi lib. IV. pag. 124. hæc leguntur in Curii sive Cbirii Fortunatiani Rhetoricam:

Quisquis Rhetorico festinat tramite doctus

Ad leges & jura trahi, bene perlegat artis

Hoc opus, & notum faciet per compita calles:

Gifanius in Justiniano, ubi recenset scriptores aliquot, qui Justiniani ævo claruere, addit, & Fortunatianus, ejus poemata habeo manuscripta. Nescio, inquit Barthius litteris ad Daumium, sit ne ille Cbirius Consultus Fortunatianus, ejus habemus Dialecticam absque anno impressionis, ebarattere vetery exscriptam in 4. Exstat etiam hic libellus inter Opera Augustini Tom. 1. pag. 261. & utique est Augustini, sed e Fortunatiano qui Justiniani ætatem longe antecessit, excerptus. Prodiit Fortunatiani Rhetorica etiam Argentinz 1568. 8. cum præf. Valentini Erythræi. Casaubonus ad Capitolini Maximum & Balbinum pag. 138. Legi nuper ap. Virum doctum, editam olim in Italia hujus Fortunatiani historiam fuisse. Tamen Transalpinorum neminem esse puto, qui unquam viderit. Onufrius Panvinius in Commentario ad fa-

flos Romanos pag. 265. *Cyrius Fortunatianus V. C. Afer cujus Hieronymus (a) & ab eo Sophronius meminere, rationem invenienti indictiones annuas conscribens, nullam earum originis mentionem facit. Scriptum illud vidisse se negant Petavius XI. 41. doctrinæ temporum, & Tillemontius Tom. 4. Historiæ Imperatorum pag. 230.*

5. *Marii Victorini Rhetoris urbis Romæ expositio in I. & II. Rhetoricon Ciceronis pag. 79.---239.* Hæc sæpe edita fuit cum seorsim, tum libris Ciceronis Rhetoricis adjecta in fol. De hoc Victorino Afro vide Launojum p. 51. seqq. dissertationis de Victorinis. Utrum Hieronymi præceptor fuerit dubitat Huetius p. 234 de claris interpretibus. Alia ejus Scripta recenset Clariss. Caveus in scriptoribus Ecclesiasticis. Quatuordecim genera definitionum ex hujus Victorini libro singulari ut suspicor de definitionibus abbreviata refert Isidorus Hisp. lib. 2. Orig. cap. 29. Idem cap. 25. ait Porphyrii Isagogen a Victorino Oratore in latinum translatum fuisse & cap. 28. laudat librum Victorini de syllogismis hypotheticis. **Victorinus* in Rhetorica Ciceronis editus etiam Paris. an. 1599. apud Ambrosium Droartum. Illius operis meminit Cassiodorus in Rhetorica & Gerbertus sive Sylvester secundus Epistola 130. Emendationes in Victorinum *Marini Beccicemi* Scodrensis occurrunt in ejus Centuria prima Epistoliarum questionum pag. LXXX. seq. cap. pag. 17.---29. Venet. 1506. fol. Librum Victorini de syllogismis hypotheticis memorat idem Cassiodorus lib. de Dialectica. Vide & quæ supra in Cicerone dicta sunt & in Boethio.

6. *Sulpicii Victoris ad M. Siloneam generum institutiones oratoriæ & Zenonis Rhetoris præceptis maxime collectæ, ut ipse initio libri testatur, & Zenonem iterum citat p. 247. 262.* Has a Nic. Fabro Pithæus accepit, recognitas cura Æmari Ranconeti p. 240.---275. Prodiierunt una cum aliis Rhetoribus antiquis latinis e MS. Spirensi cura B. Rhenani Basil. 1512. 4. apud Frobenium & Paris. 1528. 4. ubi etiam *auctor incertus de Rhetorica sive de locis Rhetoricis*, qui in Pithæanz collectionis titulo laudatur, nec desideratur in libro ipso, sed alio quam titulus indicat loco exhibetur, statim nempe post Sulpicium Victorem p. 275.---278.

7. *Emporii Rhetoris de Ethopæia ac loco communi liber* p. 278.---283. Post Cassiodorum vixisse colligit Vossius quem vide lib. de Rhetoricæ natura p. 95. Ejusdem præcepta demonstrativæ materiæ & de

(a) Hieronymo de Scriptoribus Eccl. c. 97. sermo est de Fortunatiano Afro, Aquilejensi Episcopo, ejusque commentarios in Evangelia commemorat brevi & usitico scriptos sermone.

ria & de specie deliberativa p. 283. 289. Hic quoque in jam laudatis occurrit collectionibus.

8. *Aurelii Augustini præcepta Rhetorices* pag. 290. 302. Hæc Augustini esse haud videntur, uti recte observant Benediſtini in nova sua Augustini editione, unde illa in appendicem Tomi 1. inter spuria rejecerunt. Confer supra num. 4. * De præceptis Rhetorices *S. Augustino præter rem tributis*, quemadmodum & de cæteris Rhetoribus Latinis antiquis consulere operæ pretium est clarissimum Gibertum in tomo secundo judiciorum Gallice editorum, *jugemens des Savans sur les Auteurs qui ont traité de la Rhetorique, avec un précis de la doctrine de ces auteurs*. Paris 1716. 12.

9. *Julii Severiani Syntomata sive præcepta artis Rhetoricæ* summatim de multis collecta, ad Desiderium p. 302. 312. Hæc ex recensione Lucæ Fruterii cum ejusdem Fruterii reliquiis vulgata a Jano Douſa Antverpiæ 1584. 8. apud Plantin. Quod vero titulus præ se fert, tunc primum in lucem emissa esse, error est, cum multis ante annis Secundus Curio adjecerit Partitionibus oratorii Ciceronianis. Nec paucis locis emendatior est editio Oporiniana, ut notavit Vossius de Rhetorices natura p. 95. Severianum ad codices MSS. collatum cum ejus libello de locis dialecticis edere voluit Labbeus. Vide nov. Bibl. MSS. p. 45. * *Severianum* (non *Julium Servianum* ut è Plinii VIII. Epist. 6. & X. 2. conjiciebat vir doctus) auctorem esse præceptorum artis Rhetoricæ, constat ex inscriptione codicum, quam confirmat Sidorius Apollinaris lib. 9. Ep. 11. & 15.

Nec ista sola sunt perita pectora

Severianus ista Rhetor altius. &c. adde carmine 15. Editionem Fruterianam habeo collatam cum meliore non paucis locis Francosurtenſi A. 1567. ex officina Petri Fabricii. Severiani editionem moliti etiam sunt Jo. Wovverius & Dionysius Lambinus.

10. *Rufini (a) versus de compositione & metris Oratorum, & de eodem argumento variorum auctorum loca ab eodem collecta* p. 312. 321. Apud Latinos ait p. 318. de numeris Oratoriis scripsisse Ciceronem, Victorinum, Eusebium, Terentianum, Varronem, Probum, Charisium, Diomedem, Quintilianum, Donatum, Victorem, Servium. Apud Græcos Thraſymachum, Naucratem, Gorgiam, Ephorum, Isocratem, Theodectem, Aristotelem, Theodorum Byzantinum. Theophrastum, Hieronymum.

11. *Priscia-*

(a) Rufini intellige Grammatici Antiocheni, cujus commentarium in metra Terentiana paulo ante inter Grammaticos a Putschio collectos memoravi.

11. *Prisciani Grammatici Cæsariensis de præexercitamentis Rhetoricæ ex Hermogene liber p. 322. --- 341.* sæpe editus cum reliquis Prisciani scriptis & ab Elia Putschio adjectis Grammaticis antiquis . * *Prisciani præexercitamenta ex Hermogene* existant etiam cum Alardi Amstelodami notis in tomo posteriore operum Rudolphi Agricolæ , Colon. 1539. 4. pag. 77. Jam etiam supra notavi edita esse cum Julio Rufiniano & aliis Rhetoribus Venet. 1523. fol.

12. *Rhetoricæ compendium ex Magno (a) Aurelio Cassiodoro p. 332. --- 342.* petium ex ejus libro de septem disciplinis , qui inter Cassiodori opera sæpius prodiit , novissime. Rotomagi 1679. fol. studio Jo. Gareti monachi Benedictini.

13. *Bedæ Præsbyteri de Schematibus & tropis Sacræ Scripturæ liber p. 342. --- 355.* editus est non semel , cum inter opera Bedæ novissime Colon. 1688. T. 1. p. 42. seq. tum seorsim Venet. 1522. Basil. 1536. 8. &c.

14. *Isidori Hispalensis de arte Rhetorica liber reliquo opere selectus p. 356. --- 358.* depromptus ex libro secundo operis de Originibus quod rogante Braulione Episcopo Cæsar-Augustano Isidorus scripsit & imperfectum reliquit . Braulio deinde complevit & in libros digessit .

15. *Alcuini sive Albini de arte Rhetorica dialogus cum rege Carolo p. 369. --- 382.* Ex Alcuini libro de septem artibus , sed qui non integer ad nos pervenit , uti ad Eliæ Putschii Grammaticos observavimus . Dialogus iste de Rhetorica seorsim prodiit Duaci 1564. 4. ex recognitione Matthæi Galeni & A. 1529. 8. Haghenæ per Menradum Moltherum . . Parisiis quoque inter alia Alcuini opera 1617. fol. * *Alcuini dialogum de Rhetorica* primus in lucem protulit Matthæus Galenus , Zelandus , de quo Miræus de Scriptoris Seculi XVI. p. 192. editionis a me curatæ . Prodiit etiam cum Grammatica Alcuini & Dialectica Ingolstadt. 1604. 4. & inter Opera ejusdem ab Andree du Chesne junctim edita Parisi. 1617. fol.

Mirum est in Francisci Pithæi collectione Rhetorum Latino- rum prætermisum esse perinde ut in omnibus *Aurel. Cornelii Celsi* editionibus , vetustissimi illius & Quintiliano ac Curio Fortunatiano laudati scriptoris compendium Rhetoricæ , quod jam A. 1569. ediderat *Sextus Pompeius* . Illud diu frustra quæsitum , tandem Parisiis nuper ad me misit vir insignis virtute & doctrina *Georgius Wallinus* Svecus , Reverendissimi Norlandiæ antistitis Filius .
cogno-

(a) Perperam *Marcum* appellant doctissimus Caveus in Hist. literaria & plerique alii .

cognominis, à quo Ecclesiæ rei que litterariæ pulchra ac præclara licebit expectare. Hoc igitur Celsi scriptum raro obvium ac breve, integrum ad calce hujus voluminis subijcere volui, notis quidem Popmæ, quoniam in illis nihil eximium reperi omisiss.

Casp. Barthii Index Auctorum qui in Rhetoribus Latinis laudantur.

ad paginas edit. Francisci Pitbæi.

Æ Schines Socraticus 169.
 Æsopiæ fabulæ 322. 325.
 Alexander Numenius 24.
 Apollodorus. 292. adde dialog.
 de causis corruptæ eloquent.
 p. 437.
 Apostolus 343. 345.
 Actus Apostolorum 344.
 Archilochus 322.
 Aristoteles 2, 6, 19, 86, 99, 100, 101.
 103, 109, 146, 156, 160, 169, 173, 174.
 189, 230, 313, 315, 316, 318, 320,
 321, 337.
 Atratinus 72.
 Augustinus 381.
 Cælius 27.
 Cæsar 25.
 Calvus 22, 310.
 Cato 25, 27, 28, 70, 237, 249.
 M. Cato 23. 25. 26. 27. 28, 70, 237.
 249, 285. de re Floriana 61.
 Celsus (α) 69.
 Charisius 3. 8. 11. Fl. Sospater
 Charisius 318.
 Charmidas 75.
 Christianorum opinio 161.
 Cicero 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.
 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28.
 29. 30. 46. 51. 59. 61. 62. 63. 64.
 70. 71. 72. 75. 79. 80. 85. 89.
 93. 95. 96. 98. 99. 100. 101. 105.

106. 111. 112. 114. 116. 121. 124.
 125. 132. 134. 135. 136. 146.
 148. 149. 153. 154. 157. 158. 160.
 161. 164. 169. 175. 179. 185. 188.
 189. 229. 235. 242. 246. 249.
 269. 283. 290. 301. 302. bis 303.
 304. 305. bis 306. 307. 308. 310.
 311. 312. 316. 318. 319. 321.
 329. 333. 338. 341. 378. tertio
 Rhetoricarum artium 19. in
 libro de Rep. 80. 319. ad He-
 rennium in arte 315. 321. de
 Catilina interficiendo 155.
 contra Hermagoram 161.
 Clearchus 1.
 Cleochares 3.
 Cornificius (ad Herenn.) 29.
 Cornutus 36.
 Daphnidius 5.
 Demetrius Phalereus 1. 11.
 Demosthenes 1. 3. 5. 6. 7. 8. 9.
 10. 11. 14. 15. 16. 19. 2. 290.
 302. 315.
 Demochares 1. 6.
 Democrates S. Augustini præ-
 ceptor 299.
 Democritus 318.
 Dinarchus 4. 11.
 Diomedes 318. libro secundo
 artis suæ 315.
 Donatus 318.

Ennius

(α) Hujus Celsi, Curio Fortunatiano laudati, compendium Rhetorices infra exhibeo.

- Ennius 26. 345.
 Ephorus 315. 316. 321.
 Eusebius 318.
 Ezechiel 343. 346.
 Fannius 316.
 Fortunatianus 340. 341.
 Georgias Leontinus 10. 18. 100.
 190. 318. 319.
 C. Gracchus 301.
 B. Gregorius 354.
 Hegesias 3. 4. 7. 10.
 Hermagoras 39. 45. 51. 53. 101.
 102. 103. 108. 109. 111. 114.
 119. 174. 185. 290. 291. 292.
 293. 294.
 Hermes trismeg. 151.
 Hermogenes 322.
 Hesiodus 322. 324.
 Hieronymus Græcus Rhetor
 318.
 Hieronymus Stridonensis 345.
 Homerus 279. 324.
 Horatius 32.
 Hyperides 2. 6. 7. 8. 9. 10. 11.
 Incerti 2. 4. 7. 8. 10. 11. 70.
 323.
 Isidorus 111.
 Isocrates 18. 189. 241. 314. 316.
 317. 318.
 Licinius Calvus 22.
 Lucilius 25. 28. 29. 37. 71.
 Lucretius 102. 150.
 Lycon 9.
 Lycurgus 1. 2. 4. 5. 10. 12.
 Lycurgus legislator Lacedæm.
 93.
 Lysias 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 302.
 Marcomannus 51. 99. 229. ejus
 commentarios sequi se pro-
 ffitetur Sulpicius Victor. 264.
 Myron 6. 7.
 Naucrates 318.
 Oratores 345.
 Persium innui. notat Barthius
 p. 34. 35.
 Philosophus 47.
 Plato 2. 80. 86. 143. 291. 318.
 Plautus 27.
 Poetæ incerti 34-324. 345. Chri-
 stian. 351.
 Pompejus Messalinus 319.
 Probus 318.
 Proculejanum dictum 2.
 Psalmi 343. 344. 345. 346.
 Pythias Rhetor. 3. 4.
 Quintilianus 315. 318. 333.
 Saliare carmen 71.
 Sallustius 24. 34. 37. 82. 85. 130.
 142. 320. 325.
 Saturnus 86. puto legendum
Socrates.
 Servius 318.
 Simonides 74. 75.
 Socrates 86. 173. 324.
 Solon 93.
 Socrates 3. 10.
 Stratocles 3. 12.
 Terentianus 318. 319.
 Terentius 20. 27. 32. 127. 130.
 135. 179. 180. 191. 341. 348.
 379.
 Theodectes 316. 318. 321. •
 Theodorus Rhetor. 53. 293. 294.
 295. Byzantius 318.
 Theophrastus 2. 173. 314. 316. 317.
 318. 321.
 Theopompus 314.
 Thrasymachus 318. 319.
 Timarchus 12.
 Varro 95. 318.
 Victor. 318.
 Victorinus 114. 318. 339. 341.
 Virgilius 14. 24. 25. 26. 27. 28.
 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37.
 84. 90.

RHETORES ANTIQUI Lib. IV. c. 8. 509

84, 90. 125. 129. 142. 144. 145. 151.
152. 156. 167. 168. 170. 179. 232.
265. 279. 280. 324. 325. 330. 342.

343. 344. 346. 347. 348. 351.
Xenocrates 189.
Zeno 240.

Index in Svetonii Libros de Grammaticis & Rhetoribus,
vitalque aliquot Poetarum Latinorum.

Lælius Lanuvinus, eques
Rom. gener Q. Ælii auxit
ab omni parte Grammaticam.
Gr. c. 2. Præconinus dictus,
quod pater ejus præconium
fer erat: & Stilo, quod ora-
tiones nobilissimo cuique scri-
bebat Gr. 3. Socer Servii Clau-
dii, qui librum ejus nondum
editum fraude interceptit. id.
Afranius citatur in *Terentii vita*.
Claudius Agaturnus, Medicus
Lacedæmonius in *vita Persii*.
C. Albutius Silus, infra, Silus.
Pompilius Andronicus. Vide
Pompilius.
Antisophistis acerbiq; Orbilius
Gr. 9.
M. Antonius Rh. 1.
Scribonius Aphrodisius, Or-
bilii servus atque discipulus
Gr. 19.
L. Apulejus Gr. 3:
Archelaus Gr. 2. infra in Lu-
cilio.
Aristarchus Ἀριστάρχος. Gr. 14.
Aristarchi æqualis Crates Mal-
lotes Gr. 2.
Petronius Aristocrates Magnes.
vita Persii.
Arria Thrasæ uxor, cognata
Persii poetæ. id.
Asinius Pollio in libro quo
Sallustii scripta reprehendit
Gr. 10.

Asinium historiam componere
aggressum præceptis dicendi
instruxit Attejus Philologus
suadens ut noto civilique &
proprio sermone uteretur. id.
Afinii Galli epigramma. Gr. 22.
Attacinus Rh. 22.
Capito Attejus Jctus citatur:
Gr. 10. 22.
Attejus Philologus citatur Gr.
7. de eo Gr. 10. libertinus,
Athenis natus, inter Gram-
maticos Rhetor, inter Rhetores
Grammaticus. Gniphonis
auditor docuit Appium
& Pulchrum Claudios fra-
tres. Philologus ab semet
nominatus id. scripsit Epistolas
ad Lucium Herman. id.
Commentarii ejus paucissimi
exstant. id. licet hylen omnis
generis octingentos libros te-
statur se coegisse id. de ejus
breviario rerum Rom. infra
in Sallustius.
Augustus Imp. Rh. 1. & *vita*
Horatii ubi plura.
Aurelius Oppilius vide Oppi-
lius.
Cæsius Bassus Persii amicus.
vita Persii. ei edendum li-
brum suum Persius commi-
sit. id.
Furius Bibaculus Gr. 4. ejus
versus Gr. 9. 11.

M. Bru-

- M. Brutus legum ac libertatis auctor & vindex Ch. 6.
- Q. Cæcilius Epirota Attici libertus Gr. 16. primus Latine ex tempore disputavit Gr. 16.
- Cæcilius Terentium admiratus in *Terentii vita*.
- M. Cælius oratione quem pro se de vi habuit. Rh. 2.
- Cæsar & primo imperii anno, publice quoque bis antea declamavit. Rh. 1. versum in Terentium. *Terentii vita*.
- Calpurnius Sura Persii amicus *vita Persii*.
- C. Canutius Rh. 4. infra, Isaurici.
- Oppius Cares. vide Oppius.
- Catonis verborum fur Sallustius, infra Lenæus.
- Valerius Cato Gr. 2. infra in Lucilio: literator, poeta simul & Grammaticus notissimus. Gr. 4. de eo Gr. 11. libellus *indignatio*, id. præter Grammaticos libellos scripsit poemata ex quibus probantur Lydia & Diana. id.
- Chryssippi sibi circa septingenti *vita Persii*.
- Ciceronis Philippicæ Rh. 5. versus ex Limone *vita Terentii*. Epistola ad Marcum Titianum Rh. 2. ad Dolabellam. Gr. 14. ad Atticum Gr. 14. & 16.
- Cicero ad præturam usque Græce declamavit, Latine senior quoque Rh. 1. & 2.
- Servius Claudius, eques Romanus auxit ab omni parte Grammaticam. Gr. 2. librum fœceri (L. Ælii) nondum editum fraude interceptum. Gr. 3.
- Sextus Clodius e Sicilia, Latinæ Græcæque eloquentiæ professor. Rh. 5. docuit M. Antonium triumvirum. id.
- Q. Consentius citatur in *Terentii vita*.
- Controversiæ collectæ editæque Rh. 1. Græcis *συντάξεις*, vel fictæ vel exitiales. id.
- Cornelius Epicadius Gr. 13.
- Cornelius Gallus. Gr. 16.
- Cornelium Alexandrum Grammaticum Græcum imitatus Hyginus. Gr. 20. propter antiquitatis noticiam Polyhistor dictus & Historia. id.
- Cornelius Nepos citatur Rh. 3. & in *Terentii vita* bis: ejus libellus quo distinguit literatum ab erudito. Gr. 4.
- Anneus Cornutus tragicus scædæ Stoicæ, quilibros Philosophiæ reliquit: Ab eo introductus in Philosophia A. Persius. *Persii vita*.
- Lucius Cotta, infra in Ennius.
- Lucius Crassitius Pasides, (deinde Pansa) Tarentinus Gr. 18. mimographos adjuvit id. Commentario Smyrnæ edito inclauit. id.
- Crates Mallotes Aristarchi æqualis, primus Grammaticæ studium in Urbem Romam intulit. Gr. 2. plurimas Legationes suæ ab Attalo Rege tempore *ἀπορίας* fecit, assidueque differuit. id. infra in Zenodoto.

Cajus

Cajus Curio Cæsaris causam defendens. Rh. 1.

Curtius Nicia Cn. Pompeji & Ciceronis familiaris. Gr. 14. ejus de Lucilio libros satyra comprobatur. id.

P. Lutatius Daphnis, infra, Lutatius.

Declamationes plerique Oratorum ediderunt. Rh. 1.

Dionysius Scytobrachion. Gr. 7.

Domitii Enobarbi & L. Licinii Crassi censorum edictum contra Rhetores. Rh. 1.

Domitius Marsus citatur. Gr. 9. & 16.

Ennium Poetam & Livium tragicum utraque lingua domitorisque docuisse adnotum est: nihil amplius quam Græce interpretabantur, ac si quid Latine ipsi composuissent prælegebant. Gr. 1. annales ejus in libros divisit Q. Vargon-tejus quos certis diebus in magna frequentia pronun-ciabat. Gr. 2.

Quod nonnulli tradunt duos libros de litteris syllabisque, item de metris ab eodem Ennio editos, jure arguit Lucius Cotta posterioris Ennii esse, cujus de augurandi disciplina volumina feruntur. id.

Cornelius Epicadus. Gr. 12. vide Cornelius.

Epidius M. Antonium & Augustum docuit. Rh. 4.

Eratothenes primus Philologi cognomen sibi vindicavit. Gr. 10.

Fenestella citatur in vita Te-

rentii bis.

Verrius Flaccus, infra Verrius.

Furius Bibaculus. Vide Bibaculus.

M. Antonius Gniphio Gr. 7. memoriæ singularis, Græce Latineque doctus, nec unquam de mercedibus pactus, eoque plura ex liberalitate discipulorum consecutus. id. Docuit Julium Cæsarem & M. Ciceronem, etiam prætura fungentem. id. & Attetum Philologum Gr. 10. Declamavit non nisi nundinis. Scripsit multa, licet Attejus Philologus solos ejus putat libros duos de Latino sermone, cætera discipulorum. Gr. 7.

Veteres Grammatici & Rhetoricam docebant, ac multorum de utraque arte commentarii feruntur. Gr. 4. Grammaticorum problemata, periphrases, elocutiones, ethologiæ. id. Quidam Grammatici statim è ludo transiere in forum, inter præstantissimos recepti patronos. id.

Laberius Hiera Gr. 13. infra, Laberius.

Historiam primus libertinorum scribere orsus Oſacilius, non nisi ab honestissimo quoque scribi solitam. Rh. 3.

Horatius citatur Gr. 9. scriptum quaestorium impetravit, id est munus scribæ. *vita Horatii*. Seculare carmen scribendum ei injuxit Augustus. id. Ele.

- id. Elegos & epistolam proſa oratione quaſi commendantis ſe Mæcenati, ſuppoſita putat Svetonius. *ibid.*
- C. Julius Hyginus de quo Gr. 20. Palatinæ præſectus Bibl. imitator Cornelii Alexandri Polyhiſtoris. *id.*
- Siſcennius Jacchus. vide Siſcennius.
- Iſaurici ſectam in rep. adminiſtranda ſequitur C. Canutius Rh. 4.
- Junius Juvenalius ad mediam ſere ætatem declamavit. *Vita Juvenal.* Satyrain Paridem pantomimum poetamque Claudii Neronis. *id.* Ea quoque quæ prius fecerat interciit novis ſcriptis. *id.*
- Q. Fabius Labeo, conſularis & Poeta qui Terentium in Comædiis ſcribendis juviſſe dicitur. *in vita Terentii.*
- Laberius Hiera Gr. 13. præceptor Bruti & Caſſii. *id.*
- Lælius Gr. 2. infra in Lucilio. Vide & L. Ælius.
- C. Octavius Lampadio Nævii Punicum bellum diviſit in ſeptem libros Gr. 2.
- Pompejus Lenæus Gr. 2. infra in Lucilio. Pompeji Magni libertus. Gr. 15. acerbiffima ſatyra laceravit Salluſtium, vita ſcriptiſque monſtroſum, priſcorum Catoniſque verborum ineruditiffimum ſurem, quod Pompejum oris improbi; animo inverecundo ſcripſiſſet. *id.*
- Lenæus Meliſſus Gr. 3.
- Licinio comico (non ſolum Nævio, Plauto & Cæcilio) Terentium Volcatius poſtponit. *vita Terentii.*
- C. Licinio conſulari hiſtorico familiariffimus Hyginus. Gr. 20.
- Livius (Tragicus) ſupra in Ennio.
- Lælius, Archelaus, Vedius, Q. Philocomus Lucillii ſatyraſ familiaris ſui pronunciarunt in magna frequentia, quas legiſſe ſe apud Archelaum Pompejus Lenæus apud Philocomum Valerius Cato prædicant. Gr. 2. lecto Lucilli decimo libro Perſius vehementer ſatyraſ componere ſtudiit. *vita Perſii.*
- Lucani ſamoſum carmen in Neronem & alios. Codicilli ad patrem de corrigendis quibuſdam verſibus ſuis. Poemata ejus prælogi memini &c. *vita Lucani.* Auditor Cornuti Philoſophi, eum Perſio. *vita Perſii.*
- Q. Lutatius Daphniſ, *Παρις ἄγνα.* Gr. 3.
- Mæcenatis in Horatium. *vita Horatii.*
- Petronius Ariſtocrates Magnes. *vita Perſii.*
- M. Pomponius Marcellus ſermonis latini exactor moleſtiſſimus Gr. 22.
- Lenæus Meliſſus Gr. 3.
- Cajus Meliſſus, Spoleti natus, Mæcenati pro Grammatico muneri datus Gr. 21. curam ordinandarum Bibliothecarum in

rum in Octaviae porticu suscepit . id. sexagesimum annum agens libellos ineptiarum sive jocorum amplius 150. componere instituit. id. Fecit & novum genus togatarum inscripsitque *trabecatas* . id.
Memmij codicilli ad Pompeji uxorem . Gr. 14.
Q. Memmius in Oratione pro se , citatur in *Terentii vita* .
Messala Corvinus in quadam Epistola . Gr. 3.
Julius Modestus, Hygini liber- tus Gr. 20.
Nævius, supra in Lampadione.
Neronis Imp. hemistichion: *sub terris tonnisse putes* , in *vita Lucani* .
In Neronem Persii versus. *vita Persii* .
Sævius Nicanor , Marci liber- tus . Gr. 5. ejus commentarii & satyra . id.
Curtius Nicia , supra , Nicia :
L. Octacilius Pilitus . Rh. 3.
 Pompejum magnum docuit ; patris ejus res gestas nec mi- nus ipsius compluribus libris exposuit . id.
C. Octavius Lampadio Gr. 2. supra, Lampadio.
Octavius Teucer , in *Gallia Grammaticus* . Gr. 3.
Aurelius Oppilius . Gr. 6. Epi- curei cujusdam libertus Philo- sophiam primo, deinde Rhetorica , novissime Gramma- ticam docuit . id. ejus variae eruditionis volumina, ex qui- bus novem unius corporis , Musæ . id. in *parastichide li-*
Tom. II.

belli qui inscribitur pinax , scripsit nomen suum Oppi- lius . id.
Oppius Cares in *Gallia Gram- maticus* Gr. 3.
Orbilius citatur Gr. 4. & 8. Or- bilius Pupillus Beneventanus de quo Gr. 9. Librum cui ti- tulus *Perialogus* (Turneb. XIII. ii. adversar. *πείραγμα* . Jo. Auratus malit *πείραγμα*) edidit continentem querelas de injuriis quas Professores ab ambitione Parentum accipe- rent . id. Horatio *plagosus* . id. Furio Bibaculo *literarum oblivio* . id.
Filius Orbilius & ipse Gramma- ticus Professor Gr. 9.
Ovidio poetæ familiarissimus Hyginus Gr. 20.
Remmius Palæmon Vicentinus Gr. 23. capiebat homines cum memoria rerum , tum faci- litate sermonis . Nec non etiam poemata faciebat ex tempore . Scripsit & variis nec vulgaribus metris ; ibid. ubi plura de ejus arrogantia aliisque vitis . Eum audivit A. Persius . *Persii vita* .
A. Persius Flaccus cujus scripta miratur Lucanus . *vita Per- sii* . scripserat & *Prætextam & idæmonem* librum & versus in Arriam . id.
Petronius Aristocrates Magnes . *vita Persii* .
Q. Philocomus ; Gr. 2. supra in Lucilio.
L. Octacilius Pilitus vide Octa- vius .

Kk

Plan.

Plancus Orator. Rh. 6.

Plinius Secundus Noyocomensis ; non temere quis plura in otio scripsit ; bella omnia cum Germanis , voluminibus viginti ; naturalis historię libros XXXVII. *vita Plinii.*

L. Plotius Gallus Rh. 2. hordarius rhetor a M. Caelio appellatus. id.

Pompejus Lenxus . Gr. 2. supra in Lucilio .

Cn. Pompejus declamandi consuetudinem repetens . Rh. 1.

Pompilius Andronicus, Syrus, Epicureus, Cumis multa docuit, præcipuum opusculum annalium elenchorum, sedem millibus numum vendidit ex inopia, quos Orbilius restitutos auctori vulgavit . Gr. 8.

M. Pomponius Marcellus, vide Marcellus.

M. Popilius consularis & poeta qui Terentium in Comædiis scribendis adjuvisse dicitur in *Terentii vita*.

Porgii versus citatur in *Terentii vita* bis.

Sævius Postumius. Gr. 5.

L. Aelius Præconius . Gr. 3.

Princeps nomine, alternis disputare, alternis declamare solitus, Suetonio adolescentulo Gr. 4.

Sævius Nicanor. vide Nicanor. *al. Sævius.*

Sævius Postumius . Gr. 5.

M. Valerius Probus, Berytius de eo Gr. 24 multa exemplaria contracta emendare,

ac, distinguere & adnotare curavit, soli huic nec ulli præterea Grammatices parti deditus. id. Nimis pauca & exigua de quibusdam minutis quæstionculis edidit ; Reliquit autem non mediocre silvam observationum sermonis antiqui. id.

Sallustii scripta reprehendit A. sinius Pollio singulari libro.

Gr. 10. Sallustium familiariter coluit Attejus Philologus & breviario rerum Romanarum instruxit. id. obscuritatem Sallustii & audaciam in translationibus maxime vitat. id. Vide & supra, Lenxus.

Santra citatur in *vita Terentii. Scholæ viginti celebres in urbe.*

Gr. 3.

Scholasticus, pro declamatore. Rh. 6.

Scribonius Aphrodisius, supra, Aphrodisius.

Senatus consultum (A. U. C. 592.) ne Philosophi & Rhetores Romæ essent. Rh. 1.

Senecæ ingenio non capiebatur Persius, *vita Persii.*

Q. Septimii Philosophi sectam amplexus L. Crassitius . Gr. 18.

Servilius Numanum ut patrem Persius coluit, *vita Persii.*

Cassius Severus. Gr. 22.

Sicca memoratur in Ciceronis verbis Gr. 14.

Sigida . Gr. 4.

C. Albutius Silus, Nuariensis. Rh. 6.

Siscen-

- Siscennius Jacchus in Gallia Grammaticus. Gr. 3.
- L. Ælius Stilo. Gr. 3.
- C. Sulpicius Gallus, homodo-
sus, qui consularibus ludis
initium fecit fabularum dan-
darum; a Santra dicitur Te-
rentium adjuviffe in scriben-
dis Comædiis. *in vita Te-
rentii.*
- Syllæ dictatoris librum, quem
novissimum de rebus suis im-
perfectum reliquerat, Cor-
nelius Epicadius supplevit.
Gr. 12.
- Terentius a C. Lælio & Sci-
pione adjutus *in vita Teren-
tii.* vel potius a C. Sulpicio
Gallo, vel Q. Fabio Labeo-
ne & M. Popilio. id. cum
CVIII. fabulis conversis è
Menandro dicitur in mari
periisse. id.
- Octavius Teucer, vide Octavius.
- Apud Thraseam dilectus Per-
sius. *vita Persii.*
- Tiberius Imp. a Grammatico
reprehensus. Gr. 22.
- Ticida poeta citatur. Gr. 11.
- Q. Vargontejus Gr. 2. supra in
Ennio.
- M. Varro porcus dictus a Rem-
mio Palæmone. Gr. 23. A-
delphorum Terentii initium
præfert principio Menandri.
in Terentii vita.
- Varro Murænzæ advocatus.
Gr. 9.
- Vestius Gr. 2. supra in Lu-
cilio.
- Verginii Flacci Rhetoris di-
scipulus Aulus Persius. *Per-
sii vita.*
- Verrius Flaccus libertinus, Au-
gusti nepotum præceptor.
Gr. 17. fastos a se ordinatos
& marmoreo parieti incisos
publicavit. id. Verrio com-
paratus L. Crassitius. Gr. 18.
libro ejus de orthographia re-
scripsit Scribonius Aphrodi-
sius non sine insectatione stu-
diorum morumque ejus.
Gr. 19.
- Viddius. Gr. 14.
- Virgilium & Poetas novos pri-
mus prælegit Q. Cæcilius
Epirota Gr. 16. de se Virgi-
lium prædixisse aiebat Rem-
mius Palæmon. Gr. 23. Lu-
cani dictum, & quantum
mihi restat ad culicem? *Lu-
cani vita.*
- Volcatii versus citantur *in Te-
rentii vita*, bis & tertio cita-
tur Volcatius. ibid.
- En cor Zenodoti, en jecur Gra-
tetis. Gr. 11.

C A P U T IX.

DE LEGIBUS ET JURISCONSULTIS ANTIQUIS.

JURISCONSULTI VETERES quoque non prætereundi,
quorum scriptis innumeris deperditis, vix exigua quædam frag-
Kk 1 menta

menta servata sunt. Illorum noticiam hoc loco subjiciemus, cum de legum Veterum Romanarum reliquiis pauca quædam præmiserimus.

1. *Leges Regias* (a) a Romulo aliisque Regibus Romanis latus & *Decemvirales* sive *leges XII. Tabularum* quæ T. Livii (b) etiamnum ætate in immenso aliorum super alias acervatarum legum cumulo fons omnis publici privatiq[ue] erant juris, Justus Lipsius studiose collegit Antverp. 1601. 4. & alibi. Eadem a Lipsio, Antonio Augustino, & Fulvio Ursino collectas una cum aliis quibusdam legibus, Scitis, plebiscitis & sanctionibus Fredericus Sylburgius subjecit Antiquitatibus Romanis Dionysii Halicarnasæi, ad quarum calcem in editione Vvecheliana, Lipsiensis & Oxoniensi etiam clarissimi Hudsoni leguntur. Ursini collectionem Romæ Anno 1583. 4. editam ceteris præfert Jo. Seldenus diss. ad Fletam sive jus Anglicum, & Ericus Mauritius diss. de libris juris communis horumque usu. Confer Francisci Balduini libros (c) duos in *leges Romuli* ac *leges XII. Tabularum*, Stephanum Pighium *Annal. Roman.* Tomo I. Jo. Rosinum & Thomam Dempsterum libro *antiquitatum Romanarum* octavo, ubi Lud. Charondæ, Theodori Marcilii aliorumque collectiones recensentur & *leges ipsæ* exhibentur additis non pœnitendis observationibus. Neque omittenda quæ Bartholomæus Marlianus, Pardulphus Pratejus (d), Antonius Contius, Jac. Cujacius, Jacobus Rævardus, Julius Pacius, Jo. Crispinus, Jo. Oldendorpius, Adr. Turnebus, Carolus Sigonius libro 2. de *judiciis*, Paulus Merula libro posthumo de *legibus Romanor.* inter alia ejus scripta ad *Antiquitates Rom.* spectantia editus Lugd. Bat. 1686. 4. Gothofredus (e) uterque & alii viri docti

in hoc

(a) Has *leges olim* (atque interregum quoque ut est verisimile, quales memorantur Ciceroni 1. de legibus) in unum corpus collegerat Sextus Papyrius, unde dictum *jus Civile Papyrianum*, quod laudat Macrobius lib. 3. c. 11. *Saturnal.* Ita actiones ex legibus XII. Tabularum naxæ & ab Appio Claudio dispositæ, a Enco Flavio autem Liberto ejus uxor cum falsis vulgare, *jus Civile Flavianum* vocabantur. Vide nostras ad orat. Cic. pro Murena c. XI. tom. 2. par. 2. edit. Grævianæ p. 37. Aliæ actiones composuit a Sexto Ælio, unde *jus civile Ælianum*. Autor Pomponius in *Enchiridio*.

(b) T. Livius III. 34. Hist.

(c) De his doctissimi Icti libris ac diversis eorum editionibus videnda Christiani Thomæ Epistola qua novam se Balduinianorum operum editionem moliri significavit Lipsiæ 1689. 8. Ericus vero Mauritius p. 92. diss. Balduinum non veretur temeritate arguere, quod asserit se duodeviginti Romuli *leges à columna Romana descripsisse, quod ab omni verisimilitudine alienum esse non dubitant viri docti*.

(d) Pardulphi Prateji jurisprudentiæ Vetus Draconis & Solonis cum Romano jure legum Regiarum ac decemviralium diligenter collata prodiit Lugd. 1599. 8.

(e) Imprimis celebranda erudita industria Jacobi Gothofredi cui debemus libellum

in hoc genere elaborarunt. Exstat & Antonii Clari Sylvii liber singularis ad leges Regias & duodecim Tabularum Paris. 1603. 4. quas priusquam omittam observandum duxi legem Regiam præterea dici rogationem, psephisma vel decretum, tabulas, instrumentum, formulam, scriptumve publicum continens capita pactorum & conditionum, sub quibus auctoritate Senatus & jussu populi regnum alicui desertur, quo sensu de lege Regia exstat pulchra viri eruditissimi Joann. Frid. Gronovi Oratio. * Jus Faunorum atque Aboriginum memorat Gellius XVI. 10. De Legibus duodecim Romuli Regis, videndus Andreas Cirinus c. 58. sive ultimo libri de urbe Roma Tom. 2. thesauri novi Antiquitatum Rom. Sallengriani pag. 643. seq. De jure Civili Papyriano ex legibus Regiis composito vide sis Jac. Rævardum lib. 1. de auctoritate Prudentum cap. 1. *Leges duodecim tabularum*, omnium Philosophorum Bibliothecas auctoritatis pondere & utilitatis ubertate superabant, Cicerone judice quem videtis lib. 2. de legibus cap. 4. & 23. & lib. 1. de Oratore. Fragmenta illarum ex Jo. Oldendorpii collectione Jac. Spigelius Lexico suo adjunxit Basil. 1549. 1577. fol. Francisci Balduini ad Leges XII. tabularum Paris. 1554. fol. 1557. 8. atque cum Aymaro Rivallio, Charonda & Rævardo exstant in tomo primo Oceani juris, sive tractatus tractatum Venet. 1584. fol. Rivalii Allobrogis Historia juris Civilis cuicommentarios in leges XII. Tabularum inseruit, prodierat Paris. & Mogunt. 1527. 1539. 8. Lud. Charondæ collectio Paris. 1555. 8. Jac. Rævardi commentarius, Brugis 1563. & deinde recusus inter ejus opera Francof. 1623. primo statim loco. Francisci Pithæi collectio Paris. 1586. Theodori Marcilii collecta & interpretamentum Paris. 1600. 8. & 1603. 12. Antonii Contii, cum subsecivis ejus Lectionibus, Francof. 1607. 8. Conradi Rittershusii Dodecadeltos sive Comentariorum in Leges XII. Tabularum a filiis editus Argentorat. 1616. 1659. 4. Antonii Cabreris de Avendano interpretatio ad J. C. cum Cajum ad leges XII. Tabularum, Madrit. 1638. 4. Jo. Frid. Gronovii Orationem de *Legē Regiā* A. 1671. habitam Gallice vertit

Tomo II.

Kk 3

vir præ-

utilissimum cui titulus *quatuor fontes juris civilis*, sive leges duodecim tabularum cum earumdem historia, probationibus, notis & glossario: Legis Julix & Papix fragmenta ordini suo reddita cum notis, Edictum perpetuum, libro:umque Sabiniarum ordinem sericimque. Genev. 1653. 4. Eidem viro doctissimo Studiosi præter alia præclara debent Juris Civilis Romani succinctam Historiam & Bibliothecam, in manuali juris quod jam decies amplius præla exercuit, comprehensum, Nona editio lucem vidit Genev. 1676. 12. Ut vero ad leges XII. Tabularum revertar, pro illarum severitate elegans est Apologia Sexti Cæli apud Gellium XX. 1. Cicero 2. de legg. *Disceramus enim pueri leges duodecim tabularum, ne carmen necessarium, quas jam nemo discit.*

vir præclarus Jo. Barbeyracus, addiditque notas Amst. 1714. 12. Aſta Erud. 1714. pag. 471. & Memoires de Trevoux 1716. pag. 1537. Conſerre etiam juvabit Juſti Eccardi Aſfeldii Exercitationem de Lege Regia ab Auguſto Imp. primum in uſum verſa atque in Veſpaſiano renovata, Marpurg. 1599. 4. & Erici Mauritiſii diſſertationes junctim excuſas pag. 635. ſeq. Habes Legem ejusmodi regiam, qua Veſpaſiano Imp. poteſtas, nomine S. P. Q. R. deferretur, etiam apud Gruterum pag. CCXLII. theſauri Inſcript. Senatus conſultorum fragmenta vide in ejusdem inſcriptionibus f. CCCCXCIX. ſeq.

II. *Legum Tribunitiarum aliarumque & Senatus Conſultorum fragmenta* collecta habemus ab Antonio Auguſtino cujus liber de Legibus & alter de SCtis Romanorum cum fragmentis ipsis & notis Fulvii Urſini lucem adſpexit Rom. 1583. 4. Pariſ. 1584. ſol. & Lugd. 1592. 4. Vide & Manutii librum de legibus Romanis qui ſeparatim plus ſimplici vice excuſus occurrit etiam in calce noviffimæ editionis Roſini in Belgio vulgatæ, & cum Antonio Auguſtino nuper inſertus eſt Volumini ſecundo theſauri Antiquitatum Romanarum, quem in duodecim Tomos diſtinctum ſtudioſiſſime nuper in eodem Belgio promiſit vir ſupra laudes & juvandis ornandiſque bonis litteris natus Jo. Georgius Grævius. Conſulendæ etiam Caroli Sigonii Antiquitates Romanæ, de antiquo jure civium Romanarum Italiæ Provinciarum ac Romanæ jurisprudentiæ judiciis, Barnabas Briſſonius libro ſecundo de formulis, & Georgii Schubarti de factis Jurisprudentiæ Romanæ exercitationes, qui inter alia de legibus Imperatorum Ethnicorum à Cæſare uſque ad Hadrianum erudite diſſerit pag. 578. --- 627. In Pomponii Læti Franciſcique Hottomanni libellis de Romanis legibus vix quædam illarum nomina obiter indicantur. Diligentius in hoc genere ſcribendi verſatus eſt Paulus Merula libro ſupra laudato in legibus Rom Jo. Ulricus Zafius in Catalogo legum Romanarum illuſtrato à Lud. Charonda, qui ſeorſim in 8. prodiit, & Tomo primo Oceani juris eſt inſertus & cum jam memoratis ſcriptis occurrit in luculento illo theſauro Græviano quem modo laudavimus. Cicero in libris de legibus, Platonis exemplo legiſlatorem inſtruere, non Romanas leges recensere voluit, eſſi harum quoque nonnullas paſſim memorat. * Franciſci Philelphi libellus de *legibus Romanorum* ſcriptus Bononiæ A. 1439. & dicatus Friderico Cornaro, nobili Veneto, exſtat typis exſcriptus una cum ejusdem Philelphi Orationibus.

III. De *Edictis, reſcriptis Principum*, quorum novis ſecuribus ſqualentem ſylvam veterum legum truncatam eſſe ait Tertullianus

c. 4. Apologetici, & de *Prudentum responsis* vide Brissonium operis præstantissimi de formulis libro III.* Antonii Schultingii] Cti celeberrimi diff. de *rescriptis Imperatorum Rom.* lucem vidit Ultrajecti 1714. 4. De legibus Imperatorum à Cæsare ad Hadrianum usque, erudite etiam differit Georgius Schubartus V. C. in exercitationibus de fati Jurisprudentiæ Romanæ Jen. 1696. 8. pag. 578 --- 629. *Hermogenes & Gregorius*] Cti qui constitutiones Imperatorum collegerunt, vixere sub Diocletiano, Constantino ejusque liberis. Salvius Julianus] Ctus in unum corpus collegit *Jus prætorium si-ve edicta prætorum*, quæ, quoniam cum magistratu cujusque prætoris illorum auctoritas solebat expirare, à legibus distinguit Cicero i. Offic. Sed Imp. Hadrianus A. C. 131. illud legis instar esse voluit & à Juliano digeri præcepit. Inde *Edicti perpetui* (a) nomen ut ab edictis temporariis distingueretur. Confer Eusebii Chron. & Eutropium VIII. 9. nec non Oeconomiam Edicti perpetui à Florent. Petro Pittenio concinnatam: & ex libris eorum qui ad edictum commentati sunt, editam à Jac. Gothofredo. Fragmenta publicata à Guil. Ranchino ad calcem III. librorum Variarum Lect. Paris. 1597. 8. & in syntagmate Critico V. C. Jo. Hermanni Schmincki, Marpurg. 1717. 4. D. Laurentii Andreæ Hambergeri diff. de edicto perpetuo Jen. 1714. 4. Edicta Præsidum in Provinciis, quemadmodum prætorum etiam ante Hadrianum, *edicta perpetua* interdum vocata sunt, quod nimirum per totum illum annum suum observare illa & perpetuo secundum ea jus dicere solebant, quæ sub initium anni si-ve præturæ suæ proposuissent. Vide Pighii Annales cap. 8. pag. 267. seq. U. C. A. 387. & Ezech. Spanhemium in Orbe Rom.

IV. *Mosaicarum & Romanarum legum collatio* in titulos sedecim tributa, qua leges Romanæ ex integris *Papiani* si-ve *Papiniani*, *Pauli*, *Domitii*, *Ulpiani*, *Gaji*, *Modestini*, *Gregorii* (b),

K k 4 *Hermo-*

(a) De edicto perpetuo confuses si lubet Bertrandum & Guil. Grotium in vitis] Ctorum ubi de Salvio Juliano. Cornelium van Bykershoek in variis argumenti opusculis, Opusc. 1. §. 47. Christfridum Vvzchterum in Actis Erud. 1710. p. 121. seq. & Jo. Hermannum Schmincke præf. ad Syntagma Criticum. Sed accuratam edicti perpetui historiam vitasque Salvii Juliani expectamus ab eruditiss. viro Everhardo Ottone.

(b) Hi duo Jurisperiti Gregorius & Hermogenes sub Imp. Diocletiano privato ausu collegere constitutiones Imperatorum qui illa tempora antecesserunt. His collectionibus datum nomen *codicis Gregoriani & Hermogeniani*, quorum titulos superlites collegit Petrus Gregorius Tholosanus Lugd. 1566. Varios Hermogenes cum commemorasset Reinesius Epistola 69. ad Rupertum p. 640. hæc de nostro si-ve Hermogene si-ve Hermogeniano subiungit: *Qui munimenis ejus Hermogeniani, antiquiorem non novi Cælo Sædulo scriptore Ecclesiastico, qui circa A. C. 430. vixisse probatur. Is in præfas. operis Paschalis ad Macedonium presbyterum excusaturus quod post editos quinque libros arminis Paschalis, eorum sexcentum metricum in prosam transferat: Cognoscant, inquit, Hermo-*

Hermogenis & aliorum veterum juris auctorum libris ante tempora Justiniani Imp paulo post editum codicem Theodosianum, desumptæ cum legibus (a) Mosaicis conferuntur. Primus edidit & ad hæc veterum Jctorum fragmenta notas addidit Petrus Pithæus Parisi 1572. inter cujus opera iterum vulgata est hæc collatio à Josia Mercero ibid. 1609. 4. Prodiit etiam volumine octavo Criticorum sacrorum à Jo. Pearsonio & aliis eruditis Anglis collectorum recusorumque in Belgio ac Germania p. 150. 212. edit. Lond. ut Jac. Cujacii, Dionysii Gothofredi, Theodori Bezzæ & aliorum editiones jam prætermittam. Auctor hujus collationis à quibusdam creditus est *Licinius Rufinus* (b), sed id minus verisimile visum Petro Pithæo. Marquardus autem Freherus lib. 1. *παρίσχυρ* juris c. 9. suspicatur auctorem fuisse Judæum, qui cum videret laborare sectam suam invidia, quod disciplina jureque à Romanis diverso uti nosceretur, amoliri eam studens demonstraverit, non usque adeo multum legibus Judaicis & Romanis disconvenire, atque adeo ex patriis suis legibus fuisse Romanas. Vehementer porro fallitur Jac. Josephus Imbonatus, qui in Bibliotheca Hebræo-latina pag. 200. à Pithæo hoc scriptum elucubratum esse affirmat, licet eandem legum collationem pag. 151. memoraverat sub nomine Licinii Rufini, & pag. 138. sub nomine Juliani Antecessoris.

V. Vete-

Hermogenianum doctissimum Jurislatorem tres editiones sui operis consecisse: quamquam de *Hermogeniano epitomatum juris & librorum de fidei commissis auctore intelligi quoque posse non difficiat*. Ante hos Salvius Julianus jussu Imp. Hadriani *edicta prætorum* sive prætorum quod à legibus distinguit Cicero 1. de Offic. in unum Volumen congefferat, quod syntagma *Edicti perperui* nomine venit. Vide H. Doddvellii prælect. Cambden. VIII. p. 343. seq. & Egidi Menagii amœnitates. juris Civilis c. 24. quo in loco inter alia notat hallucinationem viri summi Hug. Grotii qui in florum sparsione ad l. 2. de Orig. jur. Didium Julianum Imperatorem (Salvii pronepote) *edicti perperui* auctorem facit à loco quodam Aurelii Victoris. Quod ejus superest, vulgarunt castigaruntque Guil. Ranohinus, Parisi. 1597. 8. Jac. Gothofredus, Simon van Leeuwen, Lugd. Bat. 1671. 8. 8cc. Eodem tempore conditi Pandectæ juris Civilis à Larenii, quorum meminit Athenæus in limine libri 2.

(a) Idem argumentum e recentioribus prosecuti sunt *Joannes Cabl* sive *Calvinus* in themide Hebræo Romana, *Philippus Zepperus* in collatione legum Mosaicarum forensium & Romanarum, Canonii item & juris Saxonici, inserens constitutionibus Anhaltinis; *Franciscus Ragnellus* in legibus Politicis à juris prudentiæ sacræ fontibus haustis; *Guil. Furblood* in Collatione juris divini Judæorum cum jure civili Romano; *Henricus Gieseler* in Deuteronomio-Harmonico; *Josua* denique *Arndine* in manuali legum Mosaicarum, ut omittam *Nic. Mungersii* Codicem de Mosaico & veteri jure enucleando, & *Lælii Mancini* de triplici juris collatione ac consensu, *Joschimi Stephani* de jurisdictione Judæorum, Græcorum, Romanorum Francos. 1661. 8. 8cc. His addendus denique *Paganini Gaudensis* liber de differentia legum Mosaicarum & Romanarum.

(b) Certe juniorior oportet esse hunc auctorem Licinio Rufino Jcto quem Alexander Severus temporibus claruisse constat. Vide Menagii amœnitates cap. VIII.

V. *Vetorum JCorum* (a) *Ordine Chronologico recensitorum scri-*
pta

(a) Nihil fere certius est quam leges priscas & JCorum loca sæpe non optima-
side adducta, in alionum sensum detorta, & truncata esse à *Triboniano*, & aliis
sedecim collectoribus, ut vel ex Theodosiani Codicis cum Justiniano collatione
apparet. Hinc mutilas & ineptas legum allegationes Antonius Faber appellare non
debitavit Tribonianifimos ut notat Reinefius p. 411. epist. ad Rupertum. Eodem
spectat *Pardolphus Pratejus* in libris IV. jurisprudentiæ medix Lugd. 1561. 8. qui
reprehendit 160. geminationes, omissiones plurimas rerum necessariarum, methodum
nullam observatam, inversiones ac truncationes, falsosque sensus affectos verbis ve-
terum JCorum: * De repetitis inutiliter non uno loco legibus præter Pratejum
& Hortomannum consert Panciroli lib. 1. Var. lect. c. 78. *Franciscus* item *Hortoman-*
nus scripto An. 1567. & Mech. Hospitio non parum probato Anti Triboniano qui
post obitum ejus (obitit Basileæ A. 1590.) editus Gallice A. 1603. & ex Gallico
latine Hamb. 1647. 8. ac denique D. Georgio Beyero curante Lipsix 1704. 8. cujus
etiam sunt quæ de hoc Hortomanni libro Tom. 1. Obs. selectæ Hallens. p. 95: seqi
traduntur. In hoc libello præter varios à Triboniano admissos novos Hortomannus
ostendit ne vicissim partem juris veteris Romani in corpore Justiniano nobis re-
manuisse, nec decimam ejus quod restat, usu receptam in Gallia. Cum vero Just-
inianus edixisset nullius legis auctoritatem esse debere neque quicquam in foro ex
ICorum Sententiis afferendum nisi quod Tribonianus in libros illos retulisset. Ve-
terum ICorum scripta una cum legibus plerique antiquis perierunt, ex qua jactura
factum est, ut jam in Justinianeæ collectione multa non intelligantur, quæ per-
spicua forent vetustis illis monumentis superstitibus. Vicissim nequiquam obstante
Justiniani & hoc iterum iterumque repetito edicto, ut nemo auderet juri Impera-
toris auspiciis enucleato quicquam præter versionem vel paratitla adjungere, & qui
aliter faceret falsitatis haberetur, (adde Paganinum Gaudentium parte 2. c. 29. de
sæculi Justiniani moribus) multitudo infusorum Commentariorum Jurisprudentiam
veluti diluvium quoddam inundavit & obscuritatem librorum juris non mediocriter
auxit, qua de re graviter queruntur Ludovicus Vives de causis corruptarum artium
libro VII. Lipsius Epist. 78. Miscell. & in Justiniano suo Franciscus Balduinus. Veh-
ementissime omnia Laut. Valla paulo commotior in Epistola ad Candidum Decem-
brium qua Bartoli libellum de insigniis & armis perstringit; Dii itaque tibi, in-
quit, malefaciens Justiniano injustissimo, qui potentia Romani Imperii in Romanorum
permisiam bonorumque & clarorum civium abusus es. Nam quid te vel injustus, si per
invidiam ornatisimos illos JCTos abolendos curasti -- vel imprudens, si posteriora sa-
cula à commentariis temperatura speravisti, itaque vix quid feceris, & ubique es
sateare te male inconsiderateque fecisse, nisi forte gaudes nostro malo in locum Sulpicii,
Scævola, Pauli, Ulpiani, aliorumque ut leviter loquar cygnerum quos tua aquila sa-
pissime interemis, successerunt anseres Bartolus, Baldus, Accursius, ceterique id genus
hominum -- quarum volumina non à viris, ita enim grandia sunt & vasta, sed ab
asinis portanda. Neque tamen negari potest ante Justinianam Jurisprudentiam emen-
datione valde indiguisse, præter varietatem pugnamque auctorum laborantium igno-
ratione docendi (ut jam olim conquestus Cicero est lib. 2. de leg. cujus etiam sin-
gularis olim liber extitit de jure civili in artem redigendo, laudatus Gellio lib. 1.
cap. 22.) tum propter quorundam iniquitatem, & propter immensum aliarum su-
per alias acervatarum legum cumulum, de quo post Livium queritur Tacitus III.
p. 27. Annal. unde Jul. Cæsar quoque teste Svetonio c. 44. Statuerat jus civile ad
certum modum redigere atque ex immensa diffusaque legum copia, optima quæque & ne-
cessaria in paucissimos conferre libros. Hoc igitur laudabili instituto cum aggressus pos-
tea esset Justinianus, saltem optandum fuerat plus temporis studique impensum
collendis juris superioris ævis, de quibus duos integros libros nuper edidit JCrus
Hallensis D. Christianus Tomafius. Nec minus veto hodie optandum videtur pru-
dentibus viris, ut novus quidam surgat Justinianus, qui juris prudentiam quæ ad-
huc

pia quæ in Pandectis aliisque Antiquis juris Civilis libris memorantur, ex quibus Tribonianus, Thaleleus, Theophilus, Dorotheus & alii jussu Imp. Justiniani jus Civile concinnarunt.

1. *Q. Mutii Scaevole* Jurisperitorum judice M. Tullio eloquentissimi liber *ἐπεὶ* sive definitionum & libri XVIII. juris civilis quibus illud primum in artem redegerat. Ad hos libros notas scripserat Pomponius. Adde Francisci Balduini Commentarium de prudentia Muciana Basil. 1558. 8.

2. *Q. Cornelii Maximi* cujus idem Cicero lib. VII. Epist. 8. ad familiares meminit, liber (*α*) ad legem Falcidiam latam Augusto adhuc Triumviro, illustratamque à Maximo paulo postquam promulgata esset. * Ad alium à *Jcto Maximo*, amicum suum scribens Ovidius 2. ex Ponto Epistola 3.

Me tuus ille pater Latiae facundia linguae

Quæ non inferior nobilitate fuit;

Primus ut auderem committere carmina famæ

Impulit, ingenii dux fuit ille mei.

3. *P. Alfeni Vari* Cremonensis libri XL. digestorum quos Paulus deinde in Epitomen redegit. Collectaneorum libri quatuor laudati Aulo Gellio. Mentio hujus Alfeni apud Horatium. De aliis Alfenis videndus Jacobus Sponius p. 112. seq. Miscell. Ian. * Fragmenta *P. Alfeni Vari*, veluti specimen majoris egregii operis, aliorum etiam *Jctorum veterum* *λέξικα* complexurum edidit Vir Nobiliss. *Henricus Brenckmann* *Jctus*. Amst. 1709. 8.

huc ex veteri Amelii dicto apud Eunapium in *Ædesio* p. 61. *multorum camelerum annus* est, restituar: intra justos limites, totque superflua rescindat ac refecer. Apud Didacum quidem Saavedram in somnio ingenioso quod Respublica litteraria inscribitur p. 34. censor librorum inducitur innumeris *Jctorum* tractatibus, decisionibus, consiliis aliisque hujus generis voluminibus sibi objectis novum singulis sæculis Justinianum exposcere atque exclamare: *O Jupiter, si cuidas de las cosas inferiores, por que no das al mundo de cien en cien annos un Emperador Justiniano, u' derramas exercitos de Godos, que remedien esta universal inundacion de libros?* * Lege 1. Cod. de veteri jure enucleando ab Imperatore præter Tribonianum qui in jure civili restaurando elaboravit, laudantur hi sedecim: *Constantinus, Theophilus, Dorotheus, Anatolius, Stephanus, Menas, Posidonius, Eutolmius, Timotheus, Leonides, Leon-tius, Plato, Jacobus, Constantinus & Johannes*. Leges per siglas scribere licet Justinianus interdixit, tamen siglas in Pandectis Florentinis exstare testantur viri docti. Legum interpretes reprehendens Cicero Orat. pro Muræna c. 12. *cum permulta*, inquit, *præclaræ legibus essent constituta, ea juris consultorum ingenio pleraque corrupta ac depravata sunt*. Negotium juris instaurandi Justinianus Imperator Triboniano dedit 18. Kal. Jan. A. C. 530. & decennii tempus illis sociisque *Jctis* supra à me jam nominatis ad hoc assignavit, neque tamen illi majus quam tricennii spatium in hoc impenderunt. Primus juris scientiam apud Romanos professus est Tiberius Coruncanus, qui Consul fuit Anno U. C. 473. (ante Christum natum 180.) sed nullum ejus scriptum fuisse Pomponius testatur. De illo plura Guido Pancirollus lib. 1. operis de claris legum interpretibus cap. 7.

(2) Cujacius hunc librum tribuit Rutilio Maximo *Jcto* longe juniori.

1709. 8. De Alseno vide etiam Servium ad Eclog. IX. Epitome Digestorum Alseni composita olim à Paulo Jcto, constitit libris VIII. Antonius Schultingius Orat. de utilitate ex Juris prudentia in artes & scientias redundante, Lugd. Bat. 1718. 4 pag. 11. *In Pandectis licet non ubivis exacta Latini sermonis conspiciatur puritas, nisi in antiquis legibus, edictis, aliisque juribus, ac speciatim in fragmentis Alpheni Vari, quibus nihil est tersius, comius, elegantius &c.*

4. *Antistii Labeonis* Jctorum sub Augusto Imp. principis, Pithanon sive probabilium libri VIII. quos in Epitomen contraxerat idem Paulus. Libri Posteriorum sive post ejus mortem editorum, quorum duoquadragesimus in Pandectis allegatur. Horum Epitome confecta fuit à Jaboleno. Eiusdem Labeonis memorari videas Libros Epistolarum & ad Edictum: libros Prætoris Urbani & Prætoris peregrini, quorum trigessimus in Digestis adducitur. * *Antistii Labeonis* libri ad duodecim tabulas, libri ad edictum Prætoris & ad edictum Ædilium Curulium à Gellio laudantur. Vide supra hoc Volumine p. 8.

5. *Ælii Galli* sub eodem Augusto tertii Ægypto præfecti volumina de significatione verborum quæ ad jus civile pertinent. * *Ælium Gallum* de significatione verborum quæ ad Jus Civile pertinent, laudat idem Servius in I. Georgic. p. 86.

6. *Masurii* (a) *Sabini* libri tres juris Civilis, libri ad edictum prætoris Urbani, quorum quintus à Paulo citatur in testimonium. Libri memorialium, commentarii de indigenis, libri ad Vitellium, libri fastorum, de triumphis Romanorum liber, liber adfessoriorum & alius de furtis. Claruit Masurius Imperante Tiberio & diversus est à Cælio Sabino, Vitellio Sabino, Juventio Sabino, Sabino viro Consulari, ad quem Ulpianus scripsit, etsi singulis hisce quatuor juris scientia insignibus * *De Masurio Sabino* dissertatio Dan. Guil. Molleri prodit Altorf. 1693. in qua p. 20. seq. etiam fragmenta ejus post Riccoboni industriam (lib. de Historia) exhibet. Adde Jac. Gorhoffredi tabulam.

(a) Ab hoc Sabino nomen accepit secta *Sabinianorum* quæ C. Attejum Capitoneum secuta antiquorum Jctorum placitis constanter insisteret. Eadem à C. Cassio Longino Sabini hyperaspiste dicti *Cassiani*, à quorum sententia in plerisque juris capitibus discedebant *Proculliani* dicti à Licinio Proculo, qui vestigia Antistii Labeonis & Nervarum premens non pauca in juris disciplina innovavit. Successionis harum sectarum typum qualemcunque exhibet Lambecius in prodromo Hist. literar. p. 372. De Cassio isto ejusque scriptis multa Menagius in amoenitatibus juris pag. 448. seq. Quemadmodum de Masurio Pontanus ad Macrobii III. 6. & viri docti ad Persium Sat. V. vers. 90. * *Plenius de Sæctis* Jctorum disserit Christ. Otto à Boekolen in diss. sub Frid. Deckeri præsidio habita de sectis & familiis Jctorum Argentorat. 1666. 4. Vide & Jo. Conradum Dietericum in vita Augusti Imp. p. 170. seq.

tabulam de librorum Sabinianorum serie & continentia.

7. *Licinii Proculi* prætorio sub Ottone Imp. præfedi Notarum libri ad Labeonem, & ex posthumis Labeonis. Libri Epistolarum quorum undecimus plus simplici vice adducitur in pandectis.

8. De *Pegaso* Jcto à quo jus Pegasianum, & SCrum Pegasianum dicitur, quique Vespasiano Imperante præfectus Urbis fuit & juris studio meruit ut *liber* vulgo, non homo diceretur, vide Scholia ad Juvenalem IV. 77. & Menagii amœnitates Juris c. 17.

9. *Neratii Prisci* qui Trajano Imp. charissimus fuit, quindecim libri regularum, Membranarum libri VII. responsorum libri III. libri ex Plautio, Epistolarum libri, quorum quartus allegatur, & liber de nuptiis.

10. *Javoleni* sive *Javoleni Prisci* sub eod. Trajano & Hadriano celebris libri XV. ex Cassio XIV. libri Epistolarum, libri V. ex Plautio sive ad Plautium & ex posthumis Labeonis Epitome sive potius ad illos notarum libri, quorum decimus in digestis adducitur.

11. *P. Juventii Celsi* (a) qui eodem tempore floruit, digestorum libri XXXIX. institutionum libri XX. Epistolarum libri XI. quæstionum libri XIX. Libri VII. Commentariorum.

12. *Salvii Juliani* libri XCIV. digestorum, ad Minucium sive Minucium Natalem libri VI. Ad Ursejum Ferocem libri IV. Liber de ambiguitatibus & alius de dotali prædio. Idem est quem jussu Hadriani Edictum perpetuum collegisse supra dixi. * Interdum Salvianum Giphanius & Reinesius non *Salvio Juliano* Jcto, sed alii *Salvio Prætori* tribuunt.

13. *Aburnii Valentis* qui Javoleno successit Trajanique & Hadriani temporibus claruit, Fidei commissorum libri VII. & forte actionum libri quos tamen codices quidam tribuunt Javoleno.

14. *L. Volusii Meciani* fidei commissorum libri XVI. Libri XIV. publicorum. Ad legem Rhodiam liber. Liber quæstionum, & de *asse ac partibus ejus libellus* sive *distributio assis*, & *vocabula ac notæ partium in rebus pecuniariis pondere, numero, mensura*, ad Censorem. Hic libellus hodieque existat cum codice Theodosiano, & illustratus est ab Elia Vineto ad calcem libri Hottomanni de re numaria, Paris. 1565. 8. una cum Rheimnii Palæmonis, Prisciani, Bedæ &c. libellis similis argumenti: scriptores plures recentiores qui de vocabulis ac notis partium in re pecuniaria, ponderibus ac mensuris egerunt omittam, ex quibus non tacendus Io. Fredericus Gronovius, qui operi suo de se-

(a) Vide Menagii amœnitates Juris c. 17.

de festertis hunc Mæciani libellum subiecit cum scripto Balbi menforis ad Celsum de asse minutisque ejus portiunculis. Amst. e. lod. 1656. 8. & Lugd. Bat. 1691. 4. Eundem una cum Vineti & Gronovii notis recudi curavit Grævius tomo undecimo thesauri Antiquitatum Romanarum. Fuit Mæcianus iste a Consiliis Antonii Pii Imp. & M. Antonini Philosophi in juris civilis scientia præceptor, de quo non protrita quædam Ægidius Menagius capite quinto amœnitarum Juris. Ceterum subdubitare de auctore libri de asse videtur Alciatus libro primo parergon capite 17. * De *L. Volusio Mæciano*, qui imperantibus Hadriano & Antonio Pio floruit, vide Jac. Gothofredi diff. ad legem *ad ius* de Imperio Maris cap. 2. Is Mæcianum negat singularem librum ad legem Rhodiam scripsisse, sed tantum *ad ius* sive libellum supplem. Eudæmonis cum Antonini rescripto ex corpore legis Rhodiz nauticæ, quale tunc exstabat, excerptisse in uno ex XIV. libris publicorum, (intellige judiciorum:) Scripsit & XVI. libros commissorum sive criminum.

15. *Ulpii Marcelli* (a) qui eidem Antoninio Pio familiaris fuit, digestorum libri XXXV. Ad leges libri VI. Responsorum liber, libri de officio COS. de præsidis officio, libri Publicorum, Notæ ad libros digestorum Juliani.

16. *T. Cajum Servio* Grammatico familiarem fuisse, Chronologia inconsulta asserit Jo. Bertrandus in viris JCrorum pag. 208. deceptus perperam intellectis verbis Jac. Cujacii, lib. XI. cap. 38. Observat. Servium sane Cajus ætate longe antecessit, qui Hadriani temporibus cœpit inclarescere, cum Servius, ut est notissimum, floruerit imperante Theodosio. Ex Caji scriptis celebrantur libri XXXII. ad edictum provinciale, ad leges libri XV. Ad edictum Urbicum, sive prætoris Urbani libri quorum XII. duntaxat Justiniani ætate exstabant. Aureorum sive rerum quoridianarum libri VII. Ad Dodecadelton sive leges 12. Tabularum libri VI. Institutionum (b) libri IV. quorum Epitomen habemus

(a) Video hæc Marcello etiam tribui a Bertrando, Labitæ, aliisque notæ ad librum singularem regularum Pomponii. Sed cum Pomponius multis annis Marcello junior fuerit, verba legis *furiosus* 69. D. de acquirenda hereditate. In libro *singulari regularum Pomponii Marcelli notæ*, ita intelligo, ut Marcelli observatio a Pomponio adducta laudetur.

(b) Fragmenta e Caji institutionibus studiose collegit notisque illustravit Jacobus Oisellus V. C. addita insuper Antani Epitome. Lugd. Bat. 1658. 8. De Cajo ejusque scriptis videndus Menagius p. 464 seq. Amœnitarum Juris. Quare a Justiniano dicatur *notæ*, disquirentem vide Christophorum Colerum c. 12. Parergon juris. * Falli eos, qui *Cajum* aliquem JCrum, Justiniani æqualem comminiscuntur, pulchre noravit Joannes van de Vyater præf. ad luculentam suam Institutionum Justinian. editionem.

bemus duobus libris , sapissime editam sub nomine Caji , etſi *Anianus* Alarici (a) Gothorum Regis Conſiliarius : eam confeſſiſſe credatur a viris doctis . De verborum obligationibus libri III. De manumiffionibus libri totidem , fidei commiſſorum libri II De caſibus , Regularum , Dotatitiorum , de tacitis fidei commiſſis , ad Scutum Tertullianum & Orſitium , ad legem Gliciam & ad formulam Hypothecariam libri ſingulares : Ad edictum *Ædilium Cuxulium* duo libri , Regularum libri III.

17. *Cervidii Sævola* , qui M. Antonini Philoſophi a conſiliis fuit , Digefforum libri XL. quæſtionum libri XX. Reſponſorum libri VI. Regularum libri IV. Liber de quæſtione familiæ , quæſtionum publice tractatarum liber , Notæ ad libros digefforum Juliani , notæ ad Marcellum . * *Q. Cervidius Sævola* , præceptor Papiniani , Julii Pauli , Tryphonini . Vide Everhardi Ottonis Papianum cap. XI. pag. 209.

18. *Papyrii Juſti* Codex Papyrianus ſive Commentariorum libri XX. quibus conſtitutiones Antonini & Veri fratrum ab eo collectas conjicit Bertrandus .

19. *Tarrutii Paterni* , qui ſub Commodò præſectus prætorio fuit , Militarium ſive de re militari libri IV.

20. *Terentii Clementis* Libri XX. ad leges . Claruit hic Juris Conſultus Imperante Septimio Severo .

21. *Calliſtrati* libri VI. Cognitionum , Ediſti monitorii libri totidem , de jure ſciſci libri IV. Inſtitutionum libri III. Libri duo quæſtionum . Sub eodem Severo & proximis Imp. uſque ad Alex. Severi tempora ſingulari juris intelligentia nobilis fuit .

22. *Julii Galli Aquila* , Calliſtrati æqualis , reſponſorum ſiber unus .

23. *Æmilii Papiniani* (b) qui ſub Septimio Severo clarus , ſub Baſſiano Caracalla præſectus prætorio fuit , & ab eo ut qui Getæ ſaveret interfectus (c) eſt , Quæſtionum libri XXXVI. Reſponſorum libri XIX. Libri II. definitionum , de adulteriis totidem . Monobiblos aſtynomicos ſive de jure *Ædilitio* liber . Fragmenta hujus Jcti illuſtravit Jac. Cujacius ,
cujus

(a) Theodorici juſſu doctum aliquem Caji & Pauli libros in breviarium redegeſſe ſcribit Alciatus lib. 2. c. 26. Parergon juris . Illam Aniani Epitomen eruditus notis illuſtravit Hieron. Alexander , Hieronymi F.

(b) *Pulcherrimum* vocat Spartianus in Severo , h. e. ut Græci dicunt *Χαριότατος* , hominem amceniffimi ingenii & doctrinæ elegantiffimæ . Niſi malis illud cum Ti. raquello p. 37. ad leg. Connubial. aliſque accipere de pulchritudine ac forma corporis Papiniani .

(c) Vide Spartian. in Caracalla p. 243. & 247. ſeq. & in Severo p. 224. ubi Papinianum juris aſylum & doctrinæ legalis theſaurum appellat . Xiphilinum p. 323. 326. & recentioribus Tillæmontium T. 3. Hiſt. Imperator. p. 70. edit. Pariſ. & 119.

cujus animadversiones posthumæ prodire Francof. 1603. 4.
 * *Æmilius Papinianus* a Bassiano Caracalla iussus Getæ necem defendere, respondit non tam facile parricidium excusari quam committi, & novum esse parricidium, accusare innocentem occisum: itaque interfestus a Tyranno & ipse est Anno U. C. 964. (Christi 212.) De hoc Papiniano post orationem Matthæi Wesenbecii, editam Wireberg. 1570. 8. Petrique Heigii & Joh. Christoph. Besoldi Orationes, quas omnes negat se vidisse (sicut nec Jo. Philippum Slevogtum videtur oculis usurpasse de Philosophia Papiniani, editum Jen. 1681.) & post Jacobi Læti Orationem de vita Papiniani & scriptis, & Josephum Rusticum, Patricium Aquilanum in Papiniani vita, quos laudat p. 379. 395. diligenter & accurate commentatus est Everardus Otto, Antecessor tunc Duisburgensis, hodie Ultrajectinæ Academix in diatriba de vita, studiis, scriptis, moribus & morte Papiniani Lugd. Bat. 1718. 8. Idem Stoicum observat fuisse, & qui Sabini potius quam Proculi sectam probaret, discipulum Q. Cervidii Scaevolæ. Inter scripta ejus refert de adulteriis monobiblon, & alium *astynomicon* sive de jure *Ædilitio*, Græce scriptum; & librum de *edilibus Coloniarum & Municipiorum*, quo de argumento etiam eruditum librum a laudato Ottone habemus editum Francof. 1713. 8. quo pleniorē quoque *Ædiliū* qua Plebejorum qua Curulium historiam daturum se, & ritulum Digestorum de *Ædiliō* edito nova luce perfusurum est pollicitus. Fragmenta Papiniani (a) signavit capite ultimo pag. 403. — 439. Idem pag. 267. observat *Papinianistas* didos tertii anni auditores, qui octo libros ex responsis docebantur. A discipulis dies festus peractus in Papiniani memoriam, ut Mucia festa per Asiam, Marcellea per Siciliam & Justiniana &c. Ubique fere contrarius Ulpiano est licet ejus æqualis *Julius Paulus*. Hujus icon & monumentum (sed recens suppositum ut videtur) in Sertorii Ursati monumentis Patavinis pag. 340. adde pag. 346. seq.

24. *Domitii Ulpiani* (b) qui præfectus prætorio fuit sub Alex. Mammææ interfestus circa A. C. 228. ad editum libri LXXXIII. ad Sabinum (c) libri LI. Libri XX. ad leges, Disputationum libri X. Protribunalium, sive ut quidam, omnium tribunalium libri X.

(a) Confer Jac. Cujacii quæstiones Papinianas, Antonii Fabri jurisprudentiam papinianeam, & Barthol. Socini JCrī Senensis Commentarium ad Papiniani responsum l. 102. D. de conditionibus & demonstrationibus.

(b) Idem Tillemont. p. 310. seq. Jac. Læti in Oratione de vita & scriptis Ulpiani A. 1601. 8.

(c) De hoc Sabino Consulari Viro Lampridius in Helegabalo c. 16.

libri X. totidem libri Pandectarum & de officio Pro Cos: Regularum libri VII. Fidei commissorum Libri VI totidem libri Opinionum, Libri V. de adulteriis, de appellationibus libri IV. de officio Consulibus libri III. Libri II. Institutionum, Responsorum totidem, ad edictum ædilium Curulium liber, Regularum liber singularis, de censibus libri VI. de Sponsalibus, de officio præfecti urbi, de officio præfecti vigillum, de officio curatoris Reip. de officio Consularium, de officio Prætoris tutelaris, de officio quæstoris libri, liber pandectarum, Excusationum liber, libri plures Digestorum, Notæ ad Aristonem, ad Marcellum, ad Minitii libros, in corpus juris Papiniani, ad edictum Ædilium Curulium libri II. ad legem Æliam Sentiam libri IV. Hic Ulpianus patria Tyrius ex Phœnice Tyriorum colonia sub Bassiano & proximis Imp. JCrerum clarissimus fuit, Alexandro imprimis Severo charissimus. Ejus hodieque exstant fragmenta distincta in titulos XXIX.

25. *Julius Paulus* (a) Ulpiano ubique fere contrarius, licet ejus æqualis, atque sub eodem Alex. Severo præfectus prætorio, patria autem, non, ut ille, Tyrius, sed Romanus fuit, quemadmodum adversus doctissimi Bertrandi sententiam ostensum est à Laurent. Pignorio Epist. 41. Ejus plura scripta celebrantur, hæc nempe: Receptorum sententiarum ad filios libri V. quorum Epitome exstat una cum Codice Theodosiano. Libri LXXX. ad edictum. Quæstionum & responsum libri XXXIII. Fidei commissorum libri III. Brevis edicti libri XXIII. Ad Plautium libri XVIII. Libri XVI. ad Sabinum. Ad leges libri X. Regularum libri VII. Sententiarum sive factorum libri IV. Ad Vitellium Sabinum libri IV. Ad Neratium totidem. Fidei commissorum libri III. & totidem decretorum, Liber singularis de cognitionibus, adulteriis libri III. totidem Institutionum libri, de officio Pro Cos. libri II. Libri II. ad legem Juliam. Ad legem Æliam Sentiam libri III. de jure fisci libri II. ad edictum Ædilium Curulium libri II. Regularum libri VII. Liber regularum singularis. De usuris, de omnium legum Pœnis. De Pœnis (b) militum; De gradibus & adfinibus. De jure codicillorum. De excusationibus tutelaram. Ad Senatus consultum Terrullianum. Ad Orphitianum Senatus Consultum. Ad regulam Catonianam. Ad Scutum Syllanianum & Claudianum. Ad Scutum Vellejanum de intercessionibus sœminarum. Ad Libonia-

(a) Vide Tillemont. libro laudato p. 223. Fuit & alius Julius Paulus, Poeta, æqualis Gellii, qui eum laudat libro quinto capite quarto.

(b) Confer Stevvech: ad Vegetii libr. 3. cap. 4.

bonianum Sctum. De officio præfeti urbi. De officio prætoris tutelar. De officio assessorum. De extraordinariis criminibus. Ad hypothecariam formulam. Ad formulam municipalem. De inofficioso testamento. De publicis judiciis. De judiciis (a) Centumviralibus. De jure singulari. De secundis tabulis. Ad Orationem D. Severi. Ad Orationem D. Marci & Commodi. Ad legem Vellejam. Ad legem Cinciam. Ad legem Falcidiam. De tacito fidei commissio. De portionibus quæ liberis damnatorum conceduntur. De juris & facti ignorantia. De adulteris. De instructo & instrumento sive de instructi & instrumenti significatione Monobiblos. De appellationibus. De jure libellorum. De testamentis. De jure patronatus quod ex lege Julia & Papia venit. De Actionibus. De donationibus inter virum & uxorem. De legibus. De legitimis hereditatibus. De libertatibus dandis. De Sctis. De assignatione libertorum. De variis lectionibus. Epitome Alpheni Digestorum. Notæ ad Julianum. Notæ in libros quæstionum Papiniani, & in ejusd. libros responsorum. Ad Legem Fusiam Caniniam & ad Sctum Turpilianum libri singulares. Epitome Pithanon Labeonis. Libri singulares de conceptione formularum, de dotis repetitione, de cognitionibus, de articulis liberalis causæ.

26. *Pub. Furi Antibi* sive *Antiani*, Pauli æqualis, libri quinque ad edictum.

27. *Sexti Pomponii* Romani qui Papiani discipulus & Alex. Severi (b) à consiliis fuit, Lectionum ad Q. Mucium Scævola libri XXXIX. Ad Sabinum sive ex Sabino libri XXXV. Libri XX. Epistolarum. Variarum Lectionum libri XV. Libri VII. ad Plautium vel ex Platio. Quinque libri Sctorum. Fidei commissorum libri totidem. De tacitis fidei commissis liber singularis. Liber regularum. Enchiridion juris libris II. & aliud libro singulari, cujus pars eximia superest in digestis tit. de juris origine. Libri plures ad edictum, quorum undoctogessimus allegatur. Libri digestorum & libri de stipulationibus. * De *Sexto Pomponio* Jcto erudita Oratio Bernardi Heinrichi Reinoldi

Tomo II.

L 1

JCti

(a) In pandectis Florentinis de judiciis *septemviralibus* inscribitur, sed vide Bertrandum p. 152. sq.

(b) Lampridius in Alex. Severo p. 1044. *Ut scias qui viri in ejus concilio fuerint, Fabius Sabinus Sabinus insignis viri filius, Cato temporis sui Dominus Ulpianus juris peritissimus. Ælius Gordianus Gordani Imp. Pater, & ipse rovera vir insignis, Julius Paulus juris peritissimus, Claudius Venacius (Benacus) orator amplissimus Pomponius legum peritissimus. Alphenus, Africanus, Florentinus, Martianus, Callistratus, Hermogenes, Venulejus, Triphorius, Marcianus, Celsus, Proculus, Milestinus. Hi omnes juris professores discipulis suorum splendidissimi Papiniani, & Alexandri Imper. familiares & socii, ut scribit Achelius & Marinus Maximus.*

JCti Herbonensis prodiit A. 1710. 4. Inter alia recte castigat, tum in hac Orat. tum in notis ad Conciliatorem Joannis Merceri pag. 131. quæ de ætate ejus olim scripseram, in emendato Lampridii Codice deceptus, & sine examine secutus Berthrandum, Val. Forsterum, G. van der Muelen aliosque. Sane ut Georgio etiam Eberlino, in doctissima explicatione tituli D. de Origine juris pag. 410. probe observatum, Hadriano imperante scripsit, gentilis T. Pomponii Attici, ad quem Cicero, & T. Pomponii Bassi ad quem Plinii IV. Epist. 23. familiaris Aristoni & Octavio JCtis, & videtur ad Antonini Pii tempora pervenisse. Meminit Salvii Juliani, à quo vicissim annis ut videtur juniore laudatur. Ipse in Epistolis testatus est ad annum ætat. 78. se pervenisse. *Ego discendi*, inquit, *cupiditate quam solam vivendi rationem optimam in octavum septuagesimum annum duxi*. In Lampridii Severo verba: *Pomponius legum peritissimus, Alphenus Africanus*, defunt in MS. Palatino & in Codicibus quos evolvit Casaubonus, & omnino adesse debent, quemadmodum & Celsi ac Proculi nomina: cæteris locum reliquendum monet Everhardus Otto in Papiniano cap. XI. pag. 225. ubi non assentitur Salmasio & Menagio Florentinum etiam & Martianum, Callistratum, Hermogenem, Venulejum, Tryphonium, Moccium & Modestinum expungentibus. Ex Catalogo scriptorum hujus Pomponii expungendi liber de tacitis fidei commissis, & Digestorum libri. Cæterum libros ad editum tres supra octoginta scripsit, & de stipulationibus libros octo.

28. *Junii sive Julii Mauriciani* eodem Alexandro imperante clari libri sex ad leges, & notæ in Julianum, sive Juliani digestorum libros, ut suspicatur Bertrandus. Libri de pœnis, quos ad hunc Mauricianum refert Labietus, Modestino ab aliis tribuuntur.

29. *Florentini*, qui iisdem temporibus floruit, Institutionum lib. XII.

30. *Claudii Venuleji Saturnini* Stipulationum libri XIX. Adionum libri X: De officio ProCos. Libri IV. De pœnis paganorum (a) liber singularis. Publicorum libri VII. Hic Saturninus sub eodem Alexandro Severo juris scientia celebris fuit. * De *Claudio Saturnino* qui librum de pœnis paganorum, & librum Tertulliano lectum de coronis composuit, Pancirollus lib. 2. thesauri Variar. Lect. cap. 139.

31. *Ter-*

(a) Liber iste a Labietto & aliis Q. Saturnino adscribitur: Paganos vero constat militibus opponi, uti apud Vegetium lib. 2. c. 23. *Nam si doctrina cesset armorum, nihil paganus distat a milite.*

31. *Tertulliani*, qui circa hæc tempora claruisse videtur (siquidem diversus est à Q. Septimio Florente Tertulliano (a) Ecclesiæ doctore Afro, & à Tertullo quo referente SCtum Tertullianum sub Imperio Antonini Pii factum est) quæstionum libri VIII. & de castrensi peculio liber unus. * *De Tertulliano* Ecclesiæ Doctore, diverso utique à *Tertulliano* Jcto, licet & ipse juris neutriquam fuerit imperitus, confer Jo. Mich. Heineccii diss. historicam de Jctis Christianis primorum sæculorum, Halæ Sax. 1713. 4. p. 18.

32. *Æmilii Macri* militarium libri II. publicorum libri totidem. Totidem de officio præsidis. Totidem ad legem de vicefima hereditatum & de appellationibus. Diversus hic est ab Historico Poetisque hujus nominis, qui illum ejusdem Alexandri temporibus florentem ætate antecesserunt.

33. *Herenni Modestini* responsorum libri XIX. Pandectarum libri XII. Regularum libri X. Libri IX. differentiarum. Excusationum (b) libri VI. De pœnis libri IV. Liber singularis de præscriptionibus. De inofficioso testamento. De manumissionibus. De legatis & fidei commissis. De testamentis. *πεί* (c) *ἐρμηνεύων*, de enucleatis casibus, de differentia dotis, de ritu nuptiarum. Ad Q. Mucium Scævola libri plures, & libri de præscriptionibus. Modestinus iste à Lampridio annumeratur iis quorum consilio usus est idem Alexander Severus. * Jo. Schilteri *Modestinus* typis exscriptus est Argentorati 1687. 8. Antonii Augustini ad Modestinum sive de excusationibus liber, ejusdem emendationum & opinionum libris quatuor subjicitur Lugd. 1547. 8.

34. *Hermogenis* (d) (sive, ut in pandectis dicitur, *Hermogeniani*) Modestini æqualis, Epitomarum juris libri VI. libri fidei commissorum. Hic ex Jo. Bertrandi sententia pag. 185. seq. de vitis Jctorum, non Ethnicus fuit sed Christianus.

35. *Licinii Rufini* non ignobilis eadem ætate jurisconsulti Regularum libri plures, quorum duodecim dumtaxat in Indice Florentino memorantur.

36. *Aelii Martiani* qui sub eodem Alexandro fuit, XVI. libri

L I 2 institut-

(a) Constat tamen hunc quoque Tertullianum juris scientia claruisse,

(b) Fragmenta quæ ex his libris Græce scriptis in Digestorum opere referuntur emendat & explicat Antoninus Augustinus libro singulari qui cum ejus emendationum & opinionum libris quatuor prodiit tum alibi tum Heidelbergæ 1594. 8.

(c) Confer. Jo. Schilteri Modestinum & Henrici Breckmanni Commentarium in Modestini librum singularem *πεί ἐρμηνεύων*. Lugd. Bat. 1706. 8.

(d) Hermogenes iste si idem est cujus Lampridius in Alex. Severo meminit, antiquior erat atque adeo diversus ab illo à quo codicem Hermogenianum collectum supra dixi, is enim Diocletiano imperante floruit.

institutionum, Regularum V. libri. De appellationibus libri duo. De publicis judiciis libri totidem: De delatoribus. Ad SCtum Turpilianum. Ad Hypothecariam formulam. Notæ ad Papinianum. De adulteriis. Libri digestorum.

37. *Claudii Tryphonini* sive *Tryphonii*, discipuli Papiniani, disputationum libri XXI. Notæ ad libros digestorum Scævola.

38. *Arii Menandri* de re militari libri quatuor. Hic quoque Alex. Severi Imp. à Consiliis fuit: igitur longe diversus à Cn. Publicio Menandro, cujus mentio ap. Ciceronem Orat. pro Cornelio Balbo.

39. *Africani* (a) scriptoris subtilis & difficilis, qui iisdem temporibus clarus & Papiniani discipulus fuit, quæstionum libri IX. Libri Epistolatum.

40. *Aurelii Arcadii Charisii* libri singulares de testibus, de officio præfecti prætorio, de muneribus civilibus. Hic Charisius præfes Syriæ fuit Imperante Diocletiano. Loca porro ubi singula hæc Jctorum veterum scripta in libris juris civilis allegantur, non mediocri industria indicavit, atque adeo fragmentorum locupletem indicem confecit Jacobus Labittus qui post Lipsiensem Anni 1616. 8. aliasque editiones eleganter recusus est Lugd. Bat. 1647. 8. Idem cum Jo. Baptistæ Zileri indice librorum juris prodierat Venet. 1566. Etiam cum Antonii Augustini & Jo. Volfgangi Freymonii indicibus juris, Lugduni 1585. 8.

VI. De his vero aliisque veteribus Jctis & eorum scriptis copiosius egerunt à quibus vitas eorum consignatas habemus Joannes Bertrandus & Guilelmus Grotius: quibus addere licet Guidonem Pancirollum, Nicolaum Henelium, Aysmanum Rivalium, Bernardinum Rutilium, Catellianum Cottam, Valentium Försterum & interpretes tituli de origine juris Franciscum Hottomannum, Antonium Garronem, Georgium Eberlinum, Christoph. Adamum Rupertum & Gerhardum van der Muelen. Antonium Augustinum libro de nominibus propriis Pandectarum, Jo. Sithmannum in speculo Imperii Romani, Albericum Gentilem libro tertio lectionum quæ ad jus civile spectant capite 4. Cornelium van Eck in principiis Juris Civilis & Vincentium Gravinam in libro pereleganti de ortu & progressu juris Civilis, Neapol. 1701. 12. & Lipsiæ 1703. 8. De nonnullis vide etiam quæ doctè observata sunt elegantissimo Aegidio Menagio in Amœnitatibus juris

(a) Sex Cæcilium Africanum antiquiorem, cujus apud Gellium mentio intelligendum esse docet Cujacius cujus prodire tractatus sive Exercitationes novem quibus Africani fragmenta illustrantur. Confer ejusdem observationes libro 8. capite septimo.

bus juris. * *Antonii Augustini* liber raro obvi-
 us propriis Pandectarum prodit Barcinone 1592. fol. quem recudi ef-
 set operæ pretium, sicut laude dignissimum est studium virorum
 Clariss. Jo. Christoph. Franchii & Christiani Godfridi Hofmanni,
 quorum ille Halæ 1718. 4. prælis iterum subjici curavit vitas
 Jctorum veterum scriptas à Bernhardino Rutilio, Joanne Ber-
 trando & Guil. Grozio. *Rutilii* prodierant Argentorat. 1538. 8. Ba-
 sil. 1539. 4. *Bertrandi*, præsidis Tolosani *à lui* Variaz. post editio-
 nem Tolosanam 1617. 4. Lugd. Bat. 1675. 8. *Grotii* denique vitæ Jcto-
 rum quorum in Pandectis exstant nomina Lug. Bat. 1690. 4. Hofman-
 nus recentavit editionem pulcherrimi operis, postumi licet, libro-
 rum quatuor de claris legum interpretibus auctore *Guidone Panci-
 rollo* (a) Jcto Patavino, quod de sequioris maxime ætatis Jctis
 multa docens alibi vix obvia, bis Venetiis A. 1637. & 1655. prælis
 exierat, sed in tabernis librariis jam pridem desiderabatur.
 Huic subjunxit 1) *Joannis Ficardi* Franckofurtensis vitas re-
 centiorum Jctorum editas Patavii 1565. 2) *Marci Mantue* Bena-
 vidii Epitomen alphabeticam virorum illustrium, excusam Pa-
 tavii 1555. 8. 3) *Joannis Baptistæ de Gazalupis* sive *Caccialupi* hi-
 storiam interpretum & glossatorum juris, quam cum Sebastiani
 Brantii expositionibus titulorum omnium Juris tam Civilis quam
 Canonici ediderat Gryphius Lugd. 1543. 4. 4) *Cattelliani Cotte* Jcti
 Mediolanensis recensitionem brevem insignium Juris interpretum
 & Doctorum, ex ejus Memorialibus Lugd. 1556. 1573. 8. pag. 466.
 -- 495. excerptam. 5) *Matthæi Gribaldi Mopæ* Jcti Ticinensis
 elogia aliquot interpretum Juris Civilis, distichis comprehensa
 ex ejus libris tribus de methodo ac ratione studendi in jure,
 qui lucem viderant Lugduni 1544. (b) & 6) *Alberici Gentilis*
 de juris interpretibus dialogi ex edit. Lond. 1582.

Multorum Jctorum non contemnenda noticia traditur in B.
 D. *Samuelis Reyberi* Jcti Kiloniensis historia jurium universali,
 Kilon 1711. 4. Plena quoque bonæ frugis & lectu digna D. *Geor-
 gii Beyerii* noticia centum auctorum Juridicorum veterum ac re-
 centium, Lips. 1701. 8. D. *Burchardi Gotbelf Struvii* Bibliothe-
 ca selecta & selectissima juris post primam editionem Jenensem

Tom. II. Li 3 1701. 8.

(a) Licet conferre, quæ, pauca tamen illa, de nonnullis Jctis, quorum in
 Pandectis mentio, notavit idem Pancirollus in thesauro Variarum Lectionum Lib. 1.
 c. 79. & lib. 2. c. 131. &c. Lugd. 1611. 4.

(b) Poterant his jungi *Jo. Lorichii Hadamarii* elogia Veterum Jctorum plus quam
 sexaginta, versibus comprehensa elegiacis & excusa Tom. 3. delic. Poetarum Ger-
 manorum pag. 1162. -- 1184. & ad calcem *Nicolai Henelii* commentarii de veteribus
 38. Jctis quorum fragmenta in Pandectis supersunt, Lips. 1641. & 1654. 8. cum
 ejusdem Henelii notis & in eisdem 38. Jctos epigrammatibus Henelii & *Casparis
 Cunradi*.

1701. 8. sæpius recusa castigatio pleniorque . *Dionysii Simonis* Bibliotheca Juris Historico Chronologica , Gallice vidit lucem hoc titulo : Nouvelle Bibliothèque historique & Chronologique des principaux Auteurs & Interpretes du Droit Civil, Canonique & particulier des plusieurs États & provinces, depuis Irnerius, avec des caractères de leurs esprits, & des jugemens sur leurs ouvrages, Paris 1693. 12. duobus Volum de quo opere *Acta Erud.* Tom. V. supplementi pag. 369. *Jacobi Labitii* index legum & actorum qui in Pandectis citantur, post edit. Paris. 1556. 4. & Lips. (1616. 8. cum notis Wilh. Schmuckii,) recusus Lugduni Bat. 1674. 8. apud Joannem a Gelder, non 1647. ut excusum supra dixi Indicem scriptorum de utroque jure colligere orsus *Joannes Nevizanus* Astenfis, cujus lucubrationem auxere *Lud. Gomeffius* & *Jo. Fichardus* Basil. 1539. 4. Hinc. *Jo. Baptista Ziletus* Venet. 1566. Francof. 1567. 4. & majore studio *Jo. Wolfgang Freymonius* in elencho scriptorum juris Civilis & Canonici Francof. 1579. 4. & 1585. 4. 1597. 4. Idem Freymonius Symphoniz juris utriusque Chronologicæ, leges serie temporum Consulumque exhibenti subjecit temporis ordine recensionem Jctorum ab A. 1150. ad medium sæculum sextum decimum. Francof. 1584. fol.

Longe in recensendis Jctorum scriptis horum industriam post se reliquit, accommodatissimaque ad studentium usus methodo sub titulis alphabetico ordine digesta est *Martini Lipenii* Bibliotheca realis juridica Francof. 1679. fol. & cum longe plurimis accessionibus cura *D. Frid. Gottlieb Struvii*, ibid. 1720. fol. utinam emendatius, accuratiusque . In memoriis Trevoltinis A. 1705. pag. 1818. *Mr. Daubasson*, Doyen de chapitre de St. Amable de Riom a fait imprimer à Clermont une table Chronologique pour le Droit . On y voit d'un coup d'oeil en quel tems les diverses loix & les diverses Codes ont été faits, & jusqu'à quel tems ces loix & ces Codes ont été en vigueur . Distinctius vero & accuratius veterum singulorum Jctorum Historiam, scripta, scriptorumque fragmenta digesta & illustrata exhibebit jam paulo ante mihi laudatus *Henricus Brenckmann* Jctus in opere cui titulum fecit : *Pandectæ Juris Civilis, Auctoribus suis & libris restituti* . *Vincenzii Gravinae* præclarum opus de Origine Romani juris, libris tribus distinctum in lucem exiit Lips. 1707. 4. sed emendatius Neapoli 1714. atque iterum Lipsiæ cum aliis eruditissimi Viri scriptis, 1717. 4. Cæteri scriptores ad historiam Juris Romani facientes sunt eo ordine quo sunt editi . *Aymari Rivallii* Allobrogis, Civilis Historiæ juris libri quinque & Historiæ juris Pontificii

tificii liber singularis Mogunt. 1527. 1539. 8. Lugd. 1551. 8. & in Oceano juris sive tractatu tractatum Tomo I. Venet. 1584. fol. *Laurentii Breiden* Oratio de origine Jurisprudentiæ Romanæ & studio Juris recte inchoando, cum *Francisci Duareni* Epistola de ratione docendi discendique Juris, & Chronologia Jurisprudentiæ Romanæ ab initio Urbis usque ad Justinianum Imp. Rostochii 1564. 4. *Valentini Forsteri* de Historia Juris Civilis Romani legibusque, annorum serie digestis, & vitis Jctorum libri III. Basil. 1565. fol. & deinde Coloniz cum tractatu de successione 1594. fol. & cum libris novem de hereditatibus ab intestato Mogunt. 1607. 1615. 4. & in tomo primo Oceani Juris sive tractatus tractatum Venet. 1584. fol. & separatim Aurelianæ Allobrog. sive Genæv. 1609. 8. & correctius ex auctoris autographo a filiis Val. Guilelmo & Carolo Forsteris, Helmst. 1609. 8. Witeb. 1623. 8. *Alberici Gentilis* de libris Juris Canonici, de libris Juris Civilis & de Latinitate veteris Bibliorum versionis male accusata dissertationes tres ad Robertum filium Hanov. 1605. 8. *Thomæ Lindemanni* Historia Juris Romani Rostoch. 1627. 4; in Enchiridion Pomponii de Origine Juris, quod etiam illustrarunt *Georgius Eberlinus* Bresnicensis cujus eruditus commentarius prodit Henricopoli 1595. 4. *Christoph. Adamus Rupertus* Jenæ 1661. 12. *G. van der Muelen*, Trajecti ad Rhen. 1691. 8. *Hermanus Bynekers* Jctus & Senator in prætermisiss ad lib. 2. D. de Orig. juris, in Opusculis Lugd. 1719. 4. *Jo. Seldeni* diff. ad Eletam (a) in qua etiam Juris Romani Justiniani historia breviter & doctè attingitur Lond. 1647. 4. *Ægidius Menagius* in amœnitatibus Juris Civilis Paris. 1664. 8. & deinde post alteram editionem Parisiensem auctor atque emendatior hic liber, in quo plura de antiquis Jctis erudite notata leguntur, lucem vidit curante nobilissimo Frid. Benedicto Carpovio, Lips. 1680. 8. *Philippi Lud. Hannekenii* Janus Juris, Gieffæ 1668. 4. *Adamus Ruccius* in tractatu rhapsodico de librorum Juris quantitate & qualitate, Regimont. 1658. 8. *Melch. Voetii* hist. Juris Civilis &c. *Arturi DucK* de usu & auctoritate Juris Civilis Romani in ditionibus Principum Christianorum. Lips. 1676. 8. *Giornale* de letterati di Roma 1677. pag. 202. *Joach. Hagemeieri* de auctoritate Juris Civilis & Canonici Francos. 1663. 4. *Petri Taisand* Histoire du Droit Romain, Paris 1678. 12. *Journal des Savans* 1678. p. 234. *Job. Doujatius* in

(a) Sic Juris veteris Anglici scriptor appellatur a carcere in quo illud sub Eduardo I. vel II. composuit. Vide Seldenum, & Tho. Fullerii librum editum Lond. 1662. fol. cui titulus, the history of the vvorithics of England; II. p. 210.

Historia Juris civilis Romanorum, qua ejus tam origo quam progressus, autoritas & utilitas, tum Justiniani partes atque ordo partium demonstratur, ubi & Gallici juris origo perscringitur. Paris. 1678. 4. Journal des Sav. p. 293. Giornale de' letterati di Roma A. 1679. *Cornelius van Eck* in principiis Juris Civilis Franek. 1689. 8. Bibl universell. Tom. 14. pag. 46. Hist. des ouvrag. des Sav. 1689. Jun. p. 308. *Erici Mauriti* de libris juriscommunis, horumque usu, inter ejus dissertationes & opuscula junctim edita Francof. 1692. 4. *Georgii Schubarti* de fatis jurisprudentiæ Romanæ, Jen. 1696. 8. A&a Erud. 1696. pag. 427. Journal de Berlin A. 1697. pag. 21. & 118. *Petri Relandi*, Jcti & Judicis, fasti Consulares ab A. C. 146. ad 559. ad illustrationem Codicis Justiniani ac Theodosiani secundum rationes temporum digesti & auctoritate veterum scriptorum atque lapidum antiquorum confirmati cum appendice *Hadriani Relandi* fratris, qua fasti ex Codd. MSS. depromti & Consules in Pandedis memorati continentur. De Fastorum Florentinorum minorum perturbatione vide pag. 174. seq. qui integri exhibentur p. 758. D. *Burchardi Goshelf Struvii* Historia Juris Romani, Justiniani, Græci, Germanici, Canonici, Feudalis, Criminalis & Publici, e genuinis monumentis illustrata Jen. 1718. 4. A&a Erud. 1719. p. 377. Histoire du Droit Romain par *Claude Joseph de Ferrière*, Paris 1718. 12. Journal des Sav. 1718. Decembr. p. 657. A&a Erud. 1721. p. 15. D. *Christ. Godofredi Hofmanni* Historia Juris Romano Justiniani, cum D. *Christiani Thomasi* delineatione Historiæ Juris Civilis: & *Francisci Hottomanni* anti-Tribonian. Lips. 1718. 4. A&a Erud. 1719. p. 381. De *Jacobi Godofredi* historia Juris Civilis Romani, toties recusa & de ejusdem quatuor fontibus Juris Civilis dixi supra pag. 516. Ei notitiam Basilicorum a *Iosepho Maria Suaresio* concinnatam adjungere Amstelodamenses 1663. 12. Scripta in *Simonis van Leeuwen* Volumine de origine & progressu Juris Civilis Romani comprehensa recensui supra. Hoc post editionem Lugd. Bat. 1672. 8. recusum est Ienæ 1697. 8. De eodem D. *Georgius Beyerus* in notitia auctorum Iuridicorum pag. 65. seq.

Leevviano Volumini juvat subungere alterum Iurisconsultissimi Viri, *Antonii Schultingii*, Antecessoris Lugdunensis Batav. quod inscribitur: *Jurisprudentia antejustiniane*, Lugd. Bat. 1717. 4. In eo continentur. 1) *Caji* institutionum epitome ab *Aniano* Consiliario Alarici Regis Wisigothorum sub sexti sæculi initium composita libris duobus, cum commentario *Hieron. Aleandri* junioris, edito Venet. 1600. 4. & *Jac. Oisellii* notis Lugd. Bat. 1658.

Bat. 1658. 8. novisque editoris *Anton. Schuldingii* animadversionibus pag. 1. --- 186. Adde varias lectiones pag. 931. seq. ex editionibus Basileensi Io. Sichardi 1538. Lugdunensi 1566. Parisiensi 1586. & Genevensi eiusdem anni ad calcem Codicis Theodos. (2) *Julii Pauli* sententiarum receptarum ad filium, libri quinque, cum interpretationibus *Aniani* viri spectabilis, nec non *Jac. Cujacii* interpretationibus A. 1557. primum editis & ex postrema recognitione Colon. 1589. 8. notisque & emendationibus *Conr. Rittersbusii* (Norimb. 1594. 8.) & *Huberti Giphanii* atque *Editoris* pag. 187. --- 536. Adde Varias lectiones editionum pag. 932. seq. (3) Tituli XXIX. ex corpore regularum *Ulpiano* (editi primum à Johanne Tilio A. 1549.) cum *Jac. Cujacii* notis (à Joanne Amarittono in lucem emissis Tolosæ 1554.) *Lud. Charondæ* Paris. 1555. & 1578. atque *Ant. Schuldingii* pag. 537. --- 680. Adde varias lectiones editionis Lovan. 1550. aliarumque pag. 938. seq. (4) Librorum 1. XIX. Codicibus *Gregoriani* pag. 681. --- 708. & Codicis *Hermogeniani* pag. 709. --- 718. fragmenta quæ inventa hætenus fuere omnia, cum notis ejusdem *Schuldingii*. Adde Varias editionum lectiones p. 939. seq. (5) *Mosaicarum & Romanarum Legum collatio* (a) ex integris *Papiniani*, *Pauli*, *Ulpiani*, *Caji*, *Modestini* aliorumque veterum Juris Auctorum libris ante tempora Justiniani desumpta, cum notis *Petri Pithæci* & *Editoris* pag. 719. --- 800. adde varias lectiones pag. 940. seq. ex Codice MS. Iosephi Scaligeri. De hoc scripto plura dicere me memini supra pag. 519. seq. (6) Fragmentum ex *Modestini* regularum libro III. de bonis libertorum & de testamentis pag. 801. & fragmentum regularum ex veteri *JCto* (*Ulpiano* an *Cajo*) pluribus sententiis constans pag. --- 809. nec non fragmentum ex lib. 1. responsorum *Papiniani* sub titulo de pactis inter virum & uxorem p. 810. (7) Consultatio veteris *JCti* mediæ ætatis de pactis, (b) plura veterum *JCtorum* fragmenta allegans: pag. 813. --- 816. nec non *Papiani* quem *Pithæus* *Gotho Romanum* sub *Theodorico*, *Jac. Godofredus Burgundionem* putat fuisse, responsorum liber titulus XLVI. in quo & ipso plura veterum *ICtorum* & constitutionum

(a) Idem scriptum Paris. 1572. primum editum etiam ibid. 1573. 8. prodit sub titulo: Fragmenta *Pauli*, *Ulpiani*, *Caji*, *Modestini* aliorumque cum *Moyssi* legibus collata ex Bibl. P. Bethæi, cum ejus notis. Deinde A. 1588. 8. ab Henr. Stephano editum est in libro quem inscripsit: Juris civilis fontes & rivi, collatio legum *Mosaicarum* & *Romanarum* ex *Papiniani*, *Pauli*, *Ulpiani*, *Caji* & *Modestini* integris libris. Etiam à *Conrado Rittershusio* in *Enchiridio juris quadripartito*, quod ipse memorat præfari, in *Julii Pauli* sententiis.

(b) Confer *Jac. Cujacii* Observationes lib. 7. c. 16.

tutionum Imperatoriarum fragmenta p. 827. --- 854 (8) *Dosithei Magistri (a)* liber tertius continens Imp. Adriani sententias & Epistolas Græce & Latine cum Goldasti notis (qui ediderat Genev. 1601. 8.) p. 855. --- 879. (9) *Antonii Schultingii* Orationes duæ (1) qua disquiritur culpandusne sit Tribonianus quod Ictorum qui stante Rep. Romana claruere, scripta suppresserit, ac posteriorum qui sub Imperatoribus florere, responsa retulerit p. 883. --- 907. (2) De Jurisprudentia historica, quod magna jurisprudentiæ pars non tam in Philosophica ratiocinatione quam in historica eorum quæ publice sancita vel etiam interpretando inducuntur sunt cognitione consistat. pag. 908. --- 930. Hætenus *Jurisprudentia ante Justinianea* Amplissimi Schultingii.

VII. Cæterum quos hætenus memoravimus Ictos veteres, eorum nomina (Pegasio excepto) occurrunt in indice Græco Justiniano Pandectis Florentinis præfixo, præter quos longe plures in libris ipsis juris Civilis & apud alios veteres memorantur, de quibus Bertrandus libro secundo singillatim sibi agendum putavit, nobis autem hoc loco sufficiet sola nomina scripta cum notatione temporis hic breviter apposuisse.

1. *Ante Augusti Imperium* juris scientia florere *Sextus Aelius Ennio* laudatus autor juris *Æliani* cuius supra mentionem fecimus, & *Tripartitæ*, quo in opere legibus 12. Tabularum præter interpretationem legis actionem subiecerat. *Junius Gracchanus* à Cæli Gracchi amicitia ita dictum teste Plinio, auctor librorum VII. de potestatibus. *Cato* M. Catonis Porcii filius cuius libri XV. de iuris disciplina sive commentariorum iuris civilis olim ferebantur. *P. Mucius Scaevola (b)* *Q. Mucii* pater, & Consul eo anno quo *Tiberii Gracchi* seditio orta est, auctor librorum XIV. commentariorum iuris in quos notas composuit *Servius Sulpicius*. *Brutus* pater eius qui parricidio Cæsaris interfuit, auctor librorum III. de iure civili: *Q. Aelius Tubero* æqualis *Luculli*, *Panætii* auditor, de iure venditionis ac forte alia quædam scripsit; diversus autem est à *Q. Tubero*, quem iuris publici & privati complures libros composuisse testatur *Pomponius*. *C. Aquilius Gallus*, *Cajus Iuventius* & *Anlus Cascellius* auditores *Mucii Scaevolæ*, ex quibus *Cascellius* auctor tum

(a) De hoc dixi Bibl. Græcæ volumine VII. p. 59. Incertum an is Dositheus ad quem Libanii Epistolæ. Glossæ Dosithei Græcolatinæ MSS. servat Bibliotheca publica Leidensis inter Codices H. Vossii.

(b) Confer Francisci Balduini commentarium de jurisprudentia Muciana Bâil. 1558. 8. Ab hoc Mucio Scaevola jurisprudentiam hausit Cicero. Vide Plutarchum in Ciceroe p. 861. seq.

tum aliorum plurimum, tum libri benedictorum, (a) qui Pomponii ætate adhuc exstabat. Aquilius vero *Servii Sulpicii Rufi* (b) præceptor, quem Servium 180 fere libros reliquisse idem Pomponius testatur, ex quibus memorantur libri II. ad edictum Bruto inscripti, notæ ad P. Mucium Scævola, ad leges 12. Tabb. liber singularis de dotibus, de testamentis libri II. Hunc Servium audiverunt *Publicius Gellius*, *Labeo*, (c) *Antistius Labeonis Antistii pater*, *Cinna*, *C. Atejus Pacuvius*, *Flavius Priscus*, *Aufidius Namusa*, *Aufidius* (d) *Tucca*, *Titus Cæsius*, *Alfennius Varus* de quo dixi supra, & *G. Aulus Ofilius* (e) quinque librorum iuris partiti auctor / Apud Ciceronem memorantur etiam iuris consulti insignes *L. Valerius*, *Sextus Pompejus*, *M. Manilius* qui leges venalium vendendorum composuit & libros VII. scripsit de jure civili. *P. Rutilius Rufus* avunculus Cottæ cuius laudantur libri de vita sua, historia rerum Romanarum & oratio de modo ædificiorum de qua vide Sveton. in Augusto cap. 89. *Cælius Antipater* Magister L. Crassi, *Fufidius*, *M. Cælius Rufus*, qui ædilitium edictum interpretatus fuerat, & *C. Trebatius Testa*, (f) de quo videas licet Menagium capite Amœnitatum iuris quarto decimo.

2. Sub Augusto claruit *Vitellius* Augusti procurator; ad cujus libros scripsit Sabinus. *Varinus Lucullus* non multo junior Labeone. *Atejus Capito* qui sub Tiberio senex obiit, auctor commentariorum ad leges 12. Tabularum, Conjectaneorum lib. CXX. De pontificio jure librorum decem. Totidem de jure sacrificiorum. Libri singularis de officio senatorio & conjectaneorum. *Drusus* denique Cælo Jcto memoratus.

3. *Tiberii Imp.* familiaris & sub ejus imperio jurisconsultissimus fuit *Coccejus Nerva* Sæptator Labeonis, relicto filio sibi cognomina, cuius de usufructu & usucapionibus commentario celebran-

(a) Menag. c. 8. amœnitatum juris.

(b) De Servio Sulpicio Jcto adi præter alios Laur. Begerum T. 2. thesauri Brandenburg. p. 587. & p. 590. * Vide etiam Pontacum ad Cron. Eusebii pag. 503.

(c) De vita, moribus & studiis *M. Antistii Labeonis* & *G. Ateii Capitonis*, oratio Jcti celeberrimi Cornelii von Eck lucem vidit Ultrajecti 1692. 4.

(d) Ab *Aufidio Tucca* Jcto diversus Tucca Poeta, quem æmulum molestum omnium studiorum suorum perstringit Martialis XII. 96. Alius Plotius Virgilii Poetæ amicus, quem apud Gallos Cisalpinos Tuccam dictum scribit Scholiastes Persii II. 42.

(e) Alia Ofilii scripra refert idem Menagius p. 447. amœnitatum, quem vide etiam sis p. 98. seq. capite 19.

(f) De *Trebatio Testa*, cui Topica sua Cicero inscripsit, consulendum Nic. Hieron. Gundlingii Schediasma Critico Juridicum, quo C. Trebatius Testa Jctus ab injuriis tam veterum quam recentiorum auctorum (ut Dan. Heinsii de Sæc. Horatiana) liberatur. Halæ Saxoniæ 1710. 4.

celebrantur . Iisdem temporibus clari fuere *Paconius Blasius* & *L. Cassius Longinus*, qui scripsit iuris Civilis libros X. Quod vero præstantissimus *Bertrandus* p. 276. & 289. inter huius Cassii scripta refert libros apud *Urseium Ferozem*, *Chronologiæ* repugnat, quia *Urseius Cassio* longe fuit iunior . Sed cum Cassii scripta *Ulpiano* ad manus non essent, & ex illis *Urseius* aliquid in suos transtulisset commentarios, *Cassius* apud *Urseium* ab *Ulpiano* allegatus, accipiendus est de verbis Cassii apud *Urseium* occurrentibus.

4. *Sub Nerone* Imp. obiit *Servilius* .

5. *Sub Ottone* claruisse feruntur *Atilicinius* & *Vivianus* .

6. *Sub Trajano* & *Hadriano* floruerunt *Minitius Natalis*, *Cartilius* sive *Catilius Severus*, *Aristo* qui de furtis, librum responsum, commentariosque ad *Cassium* & *Sabinum* scripsit. *Papyrius Fronto* cuius liber decretorum & responsum lib. III. memorantur. *Urseius Ferox* in cuius commentariis quædam notavit *Julianus*. Videtur etiam his temporibus celebris fuisse *Sextus Pedius* qui ad edictum scripsit, diversus utique à *Pedio* de quo *Perfius* Sat. I. v. 18. & à *Pedio Blaeso* ap. *Tacitum* 14. *Annal.* *Cælius* quoque *Sabinus*, & *Puteolanus*, qui libros adfessorum scripsit.

7. *Sub Hadriano* & *Antonino Pio* fuere *Tuscanus* (a) sive *Tuscianus*, *Sextus Cæcilius*, *Q. Saturninus*, *Lelius* quidam & *Valerius Severus*, *Ostavenus* quoque & *Plantius Sylvanus*, & *Vindius* qui de prætoris edicto ac detractioe *Falcidiæ* scripsit, diversusque est ab alio huius nominis *ICto*, qui clarus fuit temporibus *Alexand. Severi*.

8. *Septimii Severi* temporibus claruit *Coccejus Campanus* .

9. *Sub Alex. Severo* iuris scientia conspicui fuerunt *Arianus* (diversus ab *Arriano Nicomediensi*, qui clarus fuit temporibus *Hadriani*, & ab *Ariano Severo* autore librorum de interdictis) *Favus Mela* qui scripsit libros ad edictum, *Mæcius* denique quem cum *Mæciano* quidam perperam confuderunt.

10. *C. Flaccus* & *Fulcinus* *ICti* *Julio Paulo* laudati, ad quæ tempora referendi sint accurate non constat.

CAPUT

(a) Nisi legendum *Mæcianus* apud *Pomponium* l. 2. de *Orig. juris*. Vide *Menagii* annotationes c. 5. De *Sexto Cæcilio* idem c. 23.

CAPUT X,

DE CODICIBUS THEODOSIANO & Justiniano, Codice
Legum Antiquarum Lindenbrogiano, & Corpore
Juris Canonici.

I. **C**ODEX THEODOSIANUS, (a) auspiciis Theodosii junioris, è constitutionibus Constantini M. & sequentium Imperatorum collectus, libris XVI. distinctus & anno XVI. ejus imperii A. C. 438. absolutus, post (b) Sichardi, qui primus edidit Basil. 1528. fol. Tilii, Cujacii, Puteani, Pithæi & Sirmondi editiones qui vel integrum vel partes aut appendices ediderant, luculenter vulgatus est ab Antonio Manillio cum commentariis posthumis eruditissimis & copiosis Jacobi Gothofredi, Lugduni 1665. fol. sex tomis, qui tamen in tria vel etiam duo sed paulo crassiora volumina compingi possunt. Idem Gothofredus præter prolegomena, quibus historiam hujus codicis persequitur, addidit Chronologiam, Notitiam dignitatum, Prosographiam, Topographiam & glossarium Nomicum. * Codex Theodosianus ab Antiocho, Maximino & Martyrio viris illustribus & quinque spectabilibus Viris ac Comitibus Speculatio, Apollodoro, Theodoro, Epigenio & Procopio absolutus A. C. 438. Vide Jac. Gothofredi prolegomena pag. CLXXXV. seq. & Struvii Historiam juris pag. 254. Tiro Prosper in Chronico Pithæano apud Labbeum Tom. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 59. ad illum annum: *Theodosianus liber omnium legum legitimorum* (hoc est Christianorum) *Principum in unum collatarum hoc primum anno editus*. Falluntur qui ad A. 435. referunt, ut Petrus Allixius de trifagii origine pag. 33. qui addit variarum constitutionum supplemento auctum A. 447.

Prima editio Jo. Sichardi, tribus Codicibus MSS. suo, Moguntino & Mompacensi adhibitis Basil 1528. fol. de qua editione jam supra dixi. Vide etiam sis Georgii Beyerii notitiam auctorum Juridicor. specimen secundo pag. 28. seq. Sichardum secutus

(a) Seldenus in notis ad Marmoræ Oxoniensis p. 40. b. locum quendam emendat è MS. codice Theodosiano, quem, inquit, brevulario suo ante quingentos annos de Romanis Imperatoribus ex Haymone Floriacensi conscripto intexuit Guillelmus Malmesburienfis.

(b) Sichardus Codici Theodosiano adjunxit novellas constitutiones Theodosii, Valentiniiani, Martiani, Majorani & Severi: tum libros duos institutionum Caji, Julii Pauli receptarum sententiarum libros V. Fragmenta Codicis Gregoriani & Hermogeniani, Volusiani item Marcianum de Affe & Frontinum de limitibus cum commentariis Aggenti Urbici.

secutus *Jo. Tilins*, Engolismensis, qui integriorum posteriorum octo librorum usque Codice meliorem editionem adornavit Paris. 1550. 8 *Jacobi Cujacii* editio Lugd. 1566. fol. profertur integros primum exhibere librum VI. VII. VIII. & XVI. Ceteri, inquit audi sunt innumeris Constitutionibus. Adjectæ etiam suis locis Aniani interpretationes. Præterea accedunt (1) Novellarum Theodosii, Valentiniani, Marciani, Majoriani & Severi, cum *Aniani* interpretationibus, libri quinque, non integri illi quidem, sed multis Imperatorum illorum, Anthemii etiam amissis. (2) Caji institutionum liber. (3) Julii Pauli sententiarum receptarum libri V. (4) Tituli ex corpore Ulpiani. (5) Volusii Marciani distributio, item vocabula ac notæ partium in rebus pecuniariis, pondere, numero, mensura. (6) Papiani liber responsorum. (7) Tituli ex Corpore Codicis Gregoriani & Hermogeniani. (8) Notæ Juris à Magnone collectæ. (9) Notæ juris antiqui ex Valerio Probo. Repetita Cujacii editio Paris. 1586. fol. apud Nivellium, & Aurelianæ Allobrogum sive Genevæ eodem anno 4. in qua editione accessit ex *P. Pitbæi* Bibl. Collatio Legum Mosaicarum & Romanarum, Consultatio veteris Jcti (de qua supra p. 537.) & fragmentum regularum Ulpiani. Exstat & editio Genev. 1593. 4. ad Sichardi Tiliique recensionem. Et melior Puteanis curantibus Paris. 1607. fol. apud viduam Seb. Nivellii. In editione Lugdunensi 1593. 4. accessit Magistratum & dignitatum in Codice Gregoriano, Hermogeniano & Theodosiano memoratarum index & constitutionum omnium Chronologia. Theodosii, Valentiniani Majorani & Anthemii novellæ constitutiones XLII. ex editione *Petri Pitbæi* primum prodierant Paris. 1571. quæ recusæ in ejus Operibus Paris. 1609. 4. De locupletissima Codicis Theodosiani editione uberrimis *Jacobi Gothofredi* commentariis postumis, & indicibus utilissimis instructa confer etiam D. Georgii Beyer specimen secundum notitiæ auctorum Juridicorum pag. 33. &c. Libri X. tit. 10. de paganis & sacrificiis & templis separatim recensitum à se atque illustratum ediderat laudatus Gothofredus Genev. 1616. 4. Sed & *Carolus Hannibal Fabrotius* Paris. 1618. 4. qui & ipse Codicem Theodosianum integrum similiter illustrare se constituisse innuit. *Iac. Sirmondi* Codicis Theodosiani appendix Paris 1631. 8 & in Tomo primo operum junctim quinque voluminibus editorum Paris. 1631. 8. & in Tomo primo operum junctim quinque voluminibus editorum Paris. 1696. fol. *Bernhardi Henrici Reinaldi* diss. de necessitate adeundi ad fontes (hoc est fragmenta Veterum Jctorum de quibus superiore capi-

capite, & Codicem Theodosianum, Græcæque constitutiones) si quis in Codice Justiniano feliciter velit versari, prodiit iterum in ejus exercitationibus subcesivis junctim editis Francofurti ad Viadrum 1717. 8. Tom. 1. exerc. 6. Theodosius & Valentinianus *l unica de responsis Prudentum* (lib. 1. Cod. Theodos. tit. 4.) confirmant scripta Papiniani, Pauli, Caji, Ulpiani atque Modestini, sententiasque allegatorum at illis Scævola, Sabini, Juliani, Marcelli, aliorumque: *si tamen eorum libri, propter antiquitatis incertum, Codicum collatione firmentur.*

Alarici Regis Codex sive *Codicis Theodosiani breviarium*, non compositum est ab *Alarico*, nec explanatum interpretationibus, sed editum dumtaxat, ut ex *Alarici* communitorio ostendit *Jacobus Sirmondus* in quæstione triplici, ad calcem tomi 3. *Varior. Opusc. recus. tomo primo Operum Sirmoudi* Paris. 1696. fol. & *Jacobus Gothofredus* in prolegom. c. 5. Observandum præterea in Codice Justiniano reperiri 320. circiter constitutiones à Codice Theodosiano petitas, quæ in illo hodie non reperiuntur. Eorum indicem editioni *Marvillii* subjectum videre licet sub titulo *supplementi codicis Theodosiani*. Adjiciuntur etiam leges novellæ *Theodosii, Valentiniani, Marciani, Majoriani, Severi & Anthemii* libris VI. quarum pleraque primus vulgaverat *Petrus Pithæus* Paris. 1571. recusas inter ejus opera ibid. 1609. 4. novissime cum *Pithæorum* fratrum notis ad *Novellas Justiniani* per *Julianum Antecessorem CPolitanum* latine translata. 1689. fol. *Franciscus Balduinus* qui de *Constantini M. legibus Ecclesiasticis* atque civilibus libros duos edidit, *Theodosianas* quoque leges colligere & illustrare constituerat, sed hoc consilii postea prætermisit. * *Leges Theodoricanas* s. Gothicas in Codicem s. corpus collegit olim *Enricus* teste *Isidoro* in *Chronic.* Vide *Sirmondum* ad *Sidonii* lib. 2. Epist. 1.

De jure Græco Romano, libris Basilicon eorumque epitome, *Harmenopoli* promptuario &c. dicam rectius in *Bibliothecæ Græcæ* libro sexto. * *Σύμα τῆ Μυρίος* ita pro corpore *Legum Moisaicarum* accipiunt nonnulli apud *Judam Apostolum* in *Epistola Catholica* vers. IX. Vide *Hermanni Witsii* meletemata *Leidenſia* pag. 483.

II. CORPUS(a) JURISCIVILIS JUSTINIANEI, auspiciis Justi-

(a) *Corpus*, *σῶμα*, *constitutum* pro opere sive Volumine quod ex pluribus coaluit partibus, passim apud veteres occurrit. Sic *σῶμα* *Orationum* memorat *Cicero* lib. 2. Epist. 1. ad *Attic.* *Leges 12. tabularum* *Livius* vocat *Corpus omnis Romani juris* lib. 3. c. 34. Sic *Vitruvius* dixit *corpus Architecturæ*, *Ovidius corpus Æneidos* *Βασιλειῶν*, *l'ἔπος* apud *Longin.* quod *corpus Homeri* apud *Ulpian.* & *Auson.* Sic *corpus*.

Justiniani (*) Imp. concinnatum à Triboniano & aliis quo continentur :

1. *Institutionum libri IV.* in quibus titulos habes XCIX. Has post Justiniani tempora græca paraphasi interpretatus est Theophilus. * *Joannis Cbiffetii* diss. Apologetica pro Justiniani Imp. & Juris utriusque architectæ prodit Antverpiæ 1651. 4. cui jungendus *Hub. Giphanii* (qui Procopii Anecdota non viderat) Justinianus Ingolstadt. 1591. & Noriberg. 1660. 12. cum Christoph. Arnoldi præfatione : *Francisci Guineti* Justinianus Magnus Paris. 1628. 8. *Christoph. Adam Rupertus* ad Synopsin historicam Christoph. Besoldi cap. XV. *Tbo. Rivius* in defensione Justiniani Francof. 1628. 8. & cum *Jo. Eichelio* ad Procopii (b) anecdota Helmst. 1654. 4. qui ambo Rivius & Eichelius contra Procopium ejusque editorem Nic. Alemannum, famam Justiniani defenderunt, quod præter *Gabrielem Trivorium* in observationibus Apologeticis Paris. 1631. 4. novissime etiam fecit *Jo. Henricus Bergerus* JCrus Witebergensis in Justiniano vindicato & enucleato &c. uti Orthodoxum & ab Aphthartodocetarum errore alienum fuisse disputant adversus Evagrium, Baronium aliosque Rich. Cracanthorpius, & Kliebnutzius, Arnoldus Corvinus a Belderen, ac novissime in Justiniano Orthodoxo Conradus Sam. Schurtzschischius. *Theophilum*, sive ut appellat Cujacius *Theophilum*, Græcum Institutionum Juris interpretem juniorem longe esse Theophilo Justiniani æquali, quo Imperator in Institutionibus & Pandectis componendis usus fuit, & circa Constantini Porphyrogeniti demum tempora vixisse disputat Fabrotius Præf. ad suam edit. Græcolat. Paris. 1638. 4. Non tamen fecit cum iis qui volunt juniorem esse Accursio, ejusque insistere vestigiis, ut Alciatus pridem lib. V. parergorum juris cap. 23. & post eum Cujacius aliique annotarunt. Theophili versio sive paraphrasis (c) Græca institutionum, Politiano cap. 84. Misc. pridem laudata, prodit primum Parisiis A. 1534. 8. apud Christianum Wechelum sub scuto Basileensi, cum præfatione *Vigilii Zvvi-chemii* ab Aya, Phrysi ad Carolum Quintum Imp. qui *Zvvi-chemius* ex

corpus Canonum, corpus Theodosianum, & quod Plinius lib. 2. Epist. 10. dixit in corpus contrahere. Adde Salmast. ad Solin. & Hist. Augustam.

(a) Vide Pauli Diaconi Hist. Miscellam, sub init. libri XVIII.

(b) De his Volum. VI. Bibl. Græcæ pag. 256.

(c) Petrus Daniel Huetius lib. 2. de claris interpretibus pag. 133. Justiniani Institutiones Græce retulit Theophilus Antecessor, elegant quidem & erudita sed prolixissima paraphrasi, in qua sapientissimi Imperatoris sanctioni minime paruit, quæ legum veteris interpretationibus reliquis & interdictis solam eam quæ esset novâ vidâ, probavit Præf. 2. & 3. in Pandectas.

mius ex Bibl. Veneta S. Marci exemplar sibi a Petro Bembo communicatum testatur : deinde recusa est Græce Lovanii 1536. 4. ex Rutgeri Rescii officina, adjunctis aliquot *Petri Nannii* annotationiunculis. Latina autem versio *Francisci Crannenveldii*, quam laudat Petrus Nannius in apologia adversus Jacobum Curtium Tom. 1. lampadis Artium Gruterianæ pag. 1378. non vidit lucem. Sed existat latina interpretatio *Jacobi Curtii* Brugensis J.Cei separatim edita Pictavii 1539. ac deinde Coloniae, & Lovanii, novissime etiam Parisiis 1681. 12. cum Jo. Doujatii notis impressa : verum una cum Græcis, sine editoris nomine (quem *Dionysium Gothofredum* esse non dubito) Genev. apud Jacobum Stoer 1610. 12. additis notis brevibus : & in calce voluminis subjuncto utroque titulo de verborum significatione & regulis Juris, cum fragmentis ad eos ex Græcis auctoribus hinc inde collectis. Et notæ illæ & fragmenta hæc auctiora etiam exstant in editione Græcolatina altera optima, in qua Græca paraphrasis media posita est inter textum Latinum Institutionum & Curtii versionem. Hæc Dionysii Gothofredi nomen præfixum habens, excusa Genevæ 1587. 4. apud Eustathium Vignon. Denique *Carolus Annibal Fabrotus* in duplici sua editione Paris. 1638. & 1657. 4. quam Petro Segvierio Franciæ Cancellario inscripsit, Græca emendavit ad tres Codices Bibl. Regiæ, & Petri Nancellii & Jacobi Mentelii castigationes : latinam Curtii versionem recognovit ac concinnavit ut Græcis pressius responderet, Græca denique ex MSS. scholia & suas notas addidit, in quibus & hallucinationes quasdam Theophili notat, ut fecerat etiam Antonius Augustinus lib. 3. emendationum capite 8. nullum tamen librum aliud exstare professus, ad Institutionum libros intelligendos aptiorem.

Antiquissima Institutionum editio latina An. 1468. excusa in membrana : *Præsens institutionum præclararum opus alma in urbe Moguntina inclytæ nationis Germanicæ &c.* per Petrum Schoyffer de Gernsheim. Confer Dialogos menstruos W. E. Tentzelii A. 1698. p. 505. seq. & Michaelis Maittaire Annales typograph. pag. 64. Hanc inscutæ Lovan. 1473. Rom. 1475 cum glossa, & Mogunt. 1476. fol. Basil. 1486. & aliæ infinitæ similiter glossis & commentariis illustratæ ut Lugd. 1557 8. Venet. 1568. &c. Infinitas etiam editiones cum recentiorum ICtorum notis prudens prætereo, nec memorabo in præfenti nisi unicam sed luculentam illam quam cum integris *Theodori Marcilii* & *M. Antonii Mureti* notis atque *Jani a Costa* commentario adornavit Ioannes van de Water, Trajecti ad Rhen. 1714. 4. Inter Commentatores

Tom. II.

Mm

ulibus

scriptis studiosorum aptissimi Arnoldus Vinnius, Ioach. Hoppius, & Iustus Henningus Bœhmerus. Valde etiam propter perspicuitatem mihi placuerunt Conradi Wolfii erotemata in Institutiones, jam quartum edita Colon. 1598. 12. & Latino Germanica D. Henrici Constantini 1568. 1594. 12. &c. Sed existant & alia aliorum his non inferiora. *Germanice* redditæ Institutiones prodire Cothenis 1632. 8. Sed videtur præstare quam latinis è regione positam Dillenburgi jam A. 1551. 8. vulgaverat & Wilhelmo Nassavio Principi inscripserat etiam ex secunda recognitione 1565. 8. D. *Iustinus Gobleus*. Existat & vetustior *Ortobolphi Fuchspergeri a Dirmoring* Judicis & Secretarii Mænsensis quam habeo excusam (a) Francof. 1535. fol. Nec non Andreæ Pernederi Institutiones sive illarum epitome potius, Ingolstadt. 1549. 1592. f. Sed longenitidior nuper accuratiorque cum perspicuis commentariis, nescio quo auctore emissæ in lucem; Augustæ Vindelic. 1716. 4. seq. ut *Belgica* versio C. Orvvini, Lugd. Bat. 1715. 4. & Gallica M. Claudii Josephi de Ferriere (b) Paris. 1719. 12. cum notis, & Juris Gallici collatione, sex. Volum. Institutiones cum legibus Venetis confert paraphras postuma *Italica* composita a Julio Marchione de Pozzo (c) Vener. 1697. 4. His duos adhuc libros addam quos studiosis juris & humanitatis commendem, unum Jo. Gottlieb Heinecii, Antiquitatum Romanarum syntagma secundum ordinem Institutionum, Halæ Sax. 1719. 8. & alterum D. Joannis Schilteri, Jcti Argentoratensi Institutiones Juris ex principiis Juris Naturæ, Gentium & Civilis, tum Romani tum Germanici, ad usum fori hodierni accommodatas. Lips. 1685. 8.

2. *Pandectarum sive Digestorum libri L.* in quibus tituli CCCC. XXII. leges 9123. Horum librorum Codex MStus Florentinus (d) sive Pisanus toto orbe celeberrimus est, ex quo Franciscus Taurellius luculentam illorum editionem concinnavit Florentiæ 1553. fol. 2. voluminibus, typis Laurentii Torrentini. Confer de illo codice præter Taurelli præfationem Politiani Epistolam 4. libri 10. & cap. 41. Miscell. Cujacium lib. 2. Observat. c. 1. Mabillonium, Musei Italici T. 1. pag. 184 seq. Lambecium T. 1. de Bibl. Vindobonensi p. 17. seq. Allatium ad Antiquitates Hetruscas pag. 54. seq.

(a) Editionem Ingolstadtensem memorari video in Bibl. Thomasiæna edita Germanice Tom. 2. pag. 534.

(b) Journal des Sav. 1721. Sept. p. 314.

(c) Galleria di Minerva Tom. 1. p. 317.

(d) Græcos sex versus Pandectis in illo Codice præfixos illustrat Scipio Gentilis lib. 2. paragon juris c. 2.

54. seq. Bartholinum p. 70. seq. de legendis libris, Claudium Dausquium in Orthographia T. 1. p. 12. qui cum Cujacio & Briffonio negat semper & usquequaque à veteris illius at privati codicis scriptione standum esse: Albericum Gentilem diff. de libris juris cap. 3. Laur. Theodori Gronovii specimen emendationum Pandectarum juxta exemplar Florentinum, Lugd. Bat. 1685. 8. &c. Notum porro est librorum digestorum in antiquis editionibus, glossatis & aliis distingui in *jus novum*, *vetus* & *infortiatum*. Alia Græcorum divisio est de qua consule Cujacium VII. 32. observatum, & Cangii glossarium Græcum in *πλάττω* & *πράττω*. Vetustus complectitur libros priores XXIV. Infortiatum (a) à titulo 3. ejusdem libri XXV. ad duodequadragesimum. Novum denique à XXXIX. ad L. Vulgaris sigla qua libri digestorum quando allegantur denotari solent, est littera f geminata, sive id vitio atque ignoratione scriptorum acciderit, illa utentium loco litteræ Π (b) quæ pandectas, vel D quæ digesta innuebat, sive id tribuatur memoriæ duorum Fridericorum Imperatorum, qui auctoritatem suam & curam Pandectis addidisse dicuntur. Græce illos libros transtulerat Thaleleus & Dorotheus. Eosdem Græco idiomate fufius exposuerat Stephanus JCrus, magis vero adstrictæ, in *Epitomes* morem Cyrillus. Sed horum omnium labores pridem interciderunt. Leges XIV. quæ in Pandectis desiderabantur, è Basilicorum libris restitutas Græce & latine ad calcem exercitationum suarum edidit Fabrottus Paris. 1639. 4. Illius vero qui latine vertit ea quæ in Pandectis Græce leguntur, sive *Bulgundio* is fuerit, JCrus Pisanus circa A. C. 1160. de quo Laur. Pignorius Epist. 39. sive *Bulgarns* Irnerii discipulus, varias hallucinationes notat Menagius amœnitat. juris p. 208. seq. De latinitate Pandectarum exstat G. Casparis Kirchmaieri diff. Witebergæ edita, probans illud Frid. Taubmanni lib. 2. Epigramm. pag. 424.

Credo ego si linguae Ciceronis imago perisset,

E juris posset Corpore restitui.

Confer de eodem argumento dialogos vernaculos Tenzelianos A. 1696 p. 173. seq. * *Pandectæ Juris* sive *Digestorum* libri quinquaginta una cum Institutionum libris ex auctoritate Justiniani Imp. promulgati A. C. 529. 3. Cal. Jan. Codicem illum duplicem sive duo Volumina Pandectarum venerandæ antiquitatis litteris

M m 2 qua-

(a) Videretur hoc vocabulum barbære efformatum Azonis tempore ab *infarcio*. Nil enim cum hoc commune habet *confertiare* *παρασκευάζω* quod è veteribus glossis affert Scipio Gentilis lib. 1. parergon c. 36. Ita infortiatum idem sit quod medium inter vetus sive primos & novum seu ultimos libros. Alias etymologias, ut quam è Chaldaico Donjatius repetit, libenter prætereo.

(b) Ita Barthius lib. 1. cap. 17. Adversus.

quadratis sæculo VII. ut videtur manu scrip̃a, captis A. 1406. Pī-
 ſis Florentiam ſecum abſtulit Ginus Caponius exercitus Floren-
 tini Dux, inde in Gaza magni Ducis Hetruriæ diligentiori etiam-
 num custodia aſſervatur. Specimen formæ literarum illius Co-
 dicis exhibet Mabillonius Tom. 1. muſei Ital. pag. 184. quemadmo-
 dum & Opere de re diplomatica pag. 357. & Burchard Gotthelf
 Struve in Hiſtoria Juris cap. V. § 89. p. 373. De illo videndus etiam
 Antonius Auguſtinus emendationum libro & capite primo 2
 Noris in cenotaphiis Piſanis pag. 462. ſeq. Jac. Frider. Ludovici
 in Hiſtoria Pandectarum pag. 36. ſeq. Chriſtiani Ulrici Grupenii
 de virgine Florentina ſive Pandectis Florentinis corollarium ſub-
 jeſtum ejus diſſertationi de virgine præ vidua ducenda Lem-
 gov. 1716. 4. & Bernhardus Henricus Reinoldus ad Jo. Merceri
 Conciliatorem Juris pag. 38. ſeq. qui pag. 94. contra laudatum Lu-
 dovicum obſervat inſcriptiones legum auctorumque in Pandectis
 illis Florentinis minime deſſe. Ab illius vetuſti ſane ſed priva-
 ti tamen Codicis auctoritate non ſemper ſtandum eſſe, conten-
 dit quoque Antonius Auguſtinus in laudatis emendationum li-
 bris: cui ſuffragantur Cujacius, Briſſonius, aliique. Non raro
 tamen Criticos ſine cauſa ab ejus lectione recedere probant: ce-
 leber. Pagenſtecherus in diſſ. de jure Virginum, Brem: 1709. 12.
 & Guilelmus Beſt V. C. in ratione emendandi leges ſ. libello eru-
 dito. quo ſecundum Regulas cerras plurimæ emendantur leges,
 nonnullæ explicantur, ſtabilitæ plerique in locis Pandectarum
 Florentinorum auctoritate (a) Ultraj: 1707. 8. Non paucis quo-
 que locis novam & præclaram lucem affundit Nobiliſſimus Vir
 Cornelius van Bynkershœck (b) libris. IV. Obſ. Juris Romani
 Lugd. Bat. 1710. 4. De titulo *Digeſtorum* & *Pandectarum*. vide: Jo-
 ſephum Nerium lib. 1. Analectorum cap: 28. Tom. 4. Miſcellaneor.
 Gaudenti Roberti pag. 663. ſeq. Pandectæ (c) è Bulgari Jcti
 ejusque æqualium diſviſione jam à ſæculo decimo tertio diſtingui
 ſolent in jus *Vetus* quod à lib. 1. pertingit uſque ad titulum 2.
 libri XXIV. *Infortiatum* à titulo tertio libri XXIV. ad librum
 XXXVIII. *Novum* denique à libro XXXIX. ad quinquageſi-
 ſimum. Imperator ipſe Græcorum diſtinctioni ſuffragatur lege 2.
 Cod. de Vet. jure enucl. Illi pandectas in ſeptem partes diſve-
 runt, quas in edit. Dionyſii Gothofredi notatas licet videre,
 ita. ut.

(a) Acta Erud. 1708. p. 303. & ſiæ.

(b) Id. A. 1710. pag. 2.

(c) Masculino genere an feminino uſurpandum ſit vocabulum hoc Pandectarum,
 diverſa eſt viroꝝ doctozum ſententia, ut videre licet apud Voſſium l. de Analo-
 gia & de Vitiis ſermonis pag. 419. & apud Chriſtianum Beccmannum ſchediaſm.
 Philolog. p. 36. ſeq.

ita ut prima sit à lib. I. ad IV. secunda à V. ad XIX. tertia à XX. ad ultionem τὴν πρῶτην s. umbilicum Pandectarum, hoc est ad librum XXXVII. quarta ab XXXVIII. ad XXXVI. sexta à XXXVII. ad XLIV. septima à XLV. ad L. Confer. Jac. Frid. Ludovici Historiam Pandectarum, Doctrinæ Pandectarum præmissam Halæ Saxonum 1709. 8.

Inter Commentatores Pandectarum celebratissimi Brunemanus, Lauterbachius, Struvius Pater, Ulricus Huberus, Samuel Stryckius, &c. Verum hoc rectius ex Struvii filii Bibliotheca juris selecta disces quam ex me, qui amo, hoc studium quidem, sed aliis me jamdudum consecravi. Salmasius pag. 422. ad Jus Atticum affirmat multis exemplis posse probari, quod Tribonianus in consarcinandis Pandectis voces antiquiores & latiniores & jam exoletas, suo tempore usitatis mutaverit, quamvis minus latinis. Idem pag. 174. *Scripta sunt, inquit, eo tempore Pandectæ, quo lingua latina jam in Italicam, quæ nunc in usu est, desciverat.* G. Casp. Kirchmaieri elogia & elegantiae Latinitatis Jctorum veterum ad Digesta prodire Vvireb. 1682. Ejusdem amœnitates atque videres Latinitatis in dictionibus atque formulis ex Pandectis Juris repræsentatæ, 1687. Latinitas legalis vel præter meritum vel merito suspecta, ex Pandectis Juris eruta 1687. vindicata & recognita 1690. Faciunt huc inprimis junctim edita opuscula 1) *Laur Vallæ* ex VI. 29. elegantiar. 2) *Andree Alciati* in commentario ad tit. de verborum significatione. 3) *Francisci Floridi Sabini* pro Valla contra Alciatum & 4) *Jacobi Capelli* Parisiensis Jcti edita pridem A. 1583. veterum Jctorum adversus Vallæ reprehensiones defensio, & de verbis non satis probatæ latinitatis, aut non ex recepta significatione, vel contra Grammaticorum regulas à Jctis usurpatis, de repetitis iisdem verbis in Digestis & de Etymologiis juris Civilis, cum eruditis animadversionibus V. C. *Caroli Andreæ Dnckeri*, Rectoris Gymnasii Hagensis Lugd. Bat. 1711. 8.

3. *Codices Justiniani* conditi A. C. 524. libri XII. in quibus tituli 764. leges 4648. Hi meris Imperatoriis constitutionibus absoluntur, à Iustiano vel probatis vel additis. Græca interpretatio Thalesi qui καὶ τὸν νόμον (α) nomine videtur innui in Basilicis, non minus quam Digestorum, sive perit sive non vidit lucem, quod de Isidori, Theodori Hermopolitæ & Anatolii Epitomis Codicis Græce scriptis etiam intelligi velim. Codicem Justinianum in linguam Turcicam translatus, & Turcos pleraque è legibus Romanis in suas transkulisse, præcipue quæ ad

Tom. II.

Mm 3

mate-

(a) Vide & Cangii glossar. in καὶ τὸν νόμον.

materiam servitutum spectant, ex Leunclavii & Bullialdi fide refert Menagius p. 158. amœnitatum juris. In Codice & Pandectis nullæ occurrunt leges Imperatorum Hadriano antiquiorum, quoniam Hadrianus pleraque in legibus Romanis innovavit. Vide H. Dodvelli prælect. VIII. Cambdenianam. Codex iste Ravennæ primum MS. repertus est, & *repositæ prælectionis* vocatur, quia priori editione auctior & emendatior publica auctoritate post abrogatam priorem confirmatus fuit. * Basilii Macedonis *πρὸς τοὺς νόμους*, Epitome est Codicis Ordine alphabetico digesta legibus multis omissis. Basilica vero de quibus uberius in Volumine XII. Bibliothecæ Græcæ, præter alia comprehendunt sub eundem titulum relatas ejusdem argumenti leges è Digestis primum, deinde è Codice, Novellis & Institutionibus. De Græca Codicis versione adeundus Freherus præf. ad Ius Græco Rom. Leges Codicis, Digestorum legibus non contradicere, exceptis perpaucis constitutionibus in Consulatu Paulani additis, notat Alciatus VI. 14. parergon juris. Haud sincere esse plurimas in Codice Iustiniano Legum inscriptiones, monent Antonius Pagi in Critica Baroniana Tom. 1. p. 308. & Ezech. Spanhemius in Orbe Romano pag. 176. seq. & Tom. 2. numism. pag. 377. Fratrum Pithecorum observationes ad Codicem & Novellas prodierunt Paris. 1689. fol. *Germanice* Codicem vertit, ediditque Martinus Pegius Ingolstadt. 1566. fol.

4. *Novellarum Justiniani collationes* IX. Constitutiones CLXVIII: quarum CXLV. græce primum cum versione sua edidit Gregorius Haloander Norimb. 1531. fol. Reliquas XXIII. postea ex Bibl. Huldrici Fuggeri in sua editione supplevit Henricus Scrinigerus Scotus A. 1558. ap. Henr. Stephanum fol. Antea sola circumferebatur latina Anonymi interpretatio, quæ *authentica* (a) vulgo dici solet, quoniam in foro recepta est & Græca pressius sequitur quam *Epitome* (b) ejusdem operis facta non longe à temporibus Justiniani latino sermone à *Juliano* Patricio & Exconsule (c), libris duobus. Ejus porro authenticæ auctorem neque Bulgarum Pisanum Ictum & Poetam Græce doctum, neque sequioris ævi Monachum, sed scriptorem Justiniani ætati supparem esse contendebat Antonius Contius, etsi aliud visum Andreæ

(a) Alciat. lib. 2. cap. 46. parergon Juris.

(b) Hæc Epitome una cum aliis juris Civilis Voluminibus sæpissime edita incipit: *Primum quidem in Digestis & constitutionibus &c.* Luculenter illustrata est à Clarissimis fratribus Pitheis, quorum notæ postumæ à Claudio Pellerio vulgatæ sunt Paris. 1689. fol. una cum eorundem animadversionibus ad librum primum Codicis.

(c) Vide Menagii amœnitates juris p. 144.

dreæ Alciato lib. 2. cap. 46. Parergon. * *Novellarum* inter editiones memoranda Parisiensis ex officina Carolæ Guillard A. 1542. & Fabrotti, qui cum Basilicorum opere Novellas Græce & latine edidit. *Cornelii van Bynkersboeck* Jcti contentio literaria cum Alexandro Pagenstecher Antecessore Juris Groningano de auctore auditoribusque *authenticarum* publicata Hagæ 1701. Irnerio (a) antiquiorem esse disputat Jo. Strauchius in diss. quæ inscribitur *Irnerius non errans* c. 2. Brunsvv. 1662. 4. Novam versionem Novellarum cum Notis Criticis edidit Marpurgi 1717. 4. eruditissimus Jctus Jo. Frid. Homberg zu Vach, à quo observationes uberiores cum reliquiis commentarii *Regueri Sixtini*, Antecessoris pridem Marpurgensis adhuc expectamus: vide Aët Eruditor. A. 1705. pag. 501. seq. A. 1710. pag. 501. & A. 1718. p. 503. Sed & Christfridi Vvæchtleri observata ibid. A. 1710. p. 505. & A. 1711. pag. 264. seq. Aët Eruditorum vulgata Germanice Tom. 5. pag. 153. Leges Codicis derogant legibus Pandectarum & Institutionum: Leges Novellarum derogant legibus Codicis, Novellæ recentiores prioribus omnibus. Confer D. Ed. Speckhanium de difficultate juris Romani, Helmst. 1600: 8, pag. 40. *Antinomiis* conciliandis multi dederunt operam, qui apud Lipenium possunt videri, in cujus Bibl. Iuridicæ nova etiam editio à Frid. Gottlieb Struvio plurimum locupletata duæ tantum centuriæ *ἐναγιστογράμω* Everhardi Bronchorstii memorantur, cum existent præter eas aliæ centuriæ quatuor, vulgata Hardervici 1652. 8. Lectu etiam dignus Ioannis Mercerii Conciliator sive ars conciliandorum eorum quæ in Iure contraria videntur, utendique iis quæ vere contraria sunt, quem libellum cum eruditis notis recudi fecit Bernhardus Henricus Reinoldus, Duisburgi ad Rhen. 1712. 8.

5. *Decimam collationem Novellarum extravagantium* ex Haloandro, Scrimgero & codicibus MSS. collegit Antonius Contius. Porro observandum est, cum leges adversa fronte concurrunt, Digestis Institutiones, utrisque codicem, codici Novellas de-

Mm 4 rogare.

(a) De Irnerio, qui post Peponem jus Romanum docuit, atque inter primos glossas A. 1103. illustravit, vide Erici Mauricii dissertationes pag. 111. & 116. Pro multis errorum Irnerianorum exhibitæ à Georgio Rittershufio filio in altera editione commentarii patris Conradi Rittershufii ad Novellas Argentor. 1669. 4. Aliam Syllogen errorum Irnerianorum dedit Jo. Jacobus Vvissenbachius ad calcem diatribæ qua mutuum probat esse alienationem, Franck 1660. 8. De utroque opusculo D. Georg. Bærus Specimine secundo auctorum Juridicorum pag. 58. & 60. Præter Jo. Strauchium Irnerii defensorem se etiam professus est Alex. Arnoldus Pagenstecher in urnerio injuria vapulante, Groning. 1702. 4. & novissime Guilelmus de Hertogin Idiss. de privilegio præscriptionis centum annorum Ecclesiæ Rom. non competente. Jen. 1720.

rogare. Vide & Albericum Gentilem in diff. de libris juris Civilis, Iac. Gothofredum & Doujatium in juris Historia, Vincentium Gravinam libro de ortu & progressu juris Civilis, Io. Seldenum diff. ad Fletam, Ad. Riccium in tractatu Rhapsodico de librorum juris Romani quantitate & qualitate, Ioachimum Hagemerum de auctoritate juris Civilis, Ericum Mauritium de libris juris communis horumque usu, Io. Christophorum Wagenfeilium loculamento quinto peræ librorum juvenilium, & Arthurum Duck de auctoritate juris Civilis Romanorum.

6. *Feudorum libri II.* sub. Friderico Barbarossa circa A. C. 1152. privato ausu collecti sunt ab *Oberto de Orto* sive *Ortenso* & *Gerardo Nigro Capogisso*. Postea auctoritate Friderici II. & III. confirmati & publicam nacti auctoritatem. Præterea Iacobus Cujacius ex Adrione & Alvaroto plura de feudis capitula in titulos 37. digesta restituit & feudales constitutiones Lotharii I. II. à se congestas adjecit. * De etymo vocabuli *Feudum* vide præter alios Barthium p. 122. ad Guilelmum Britonem.

7. Solent etiam subjungi *Constitutiones Friderici II. Imp.* à Papa Honorio confirmatæ, & *duæ extravagantes Henrici VII. Imp.* & tractatus de pace *Constantiæ* composita inter Fridericum I. Barbarossam filiumque ejus Henricum VI. & civitates Lombardiæ & Marchiæ & Romandioliæ.

Exstat præterea liber de feudis singularis, sive ut in MSS. inscribitur *libellus feudorum reformatus* ante medium sæculi decimi sexti à *Bartbol. Baraterio de Placentia*, Mediolani & Ferrariæ Ducum Consiliario, auspiciis Philippi Mariæ Mediolanensium Ducis, ex omni vetere Feudorum jure digestus & primum editus à *Nic. Rigaltio* Paris. 1612. è Bibl. Regia: deinde audus & emendatus cura Io. Philippi Smidii Argentoratensis, cum *Antonii Minutii de Prato* Veteri libris sex de feudis ad Sigismundum Imp. quos ex eadem Regia Bibl. eruit *D. Ioannes Schilter*, Antecessor nuper Argentoratensis, qui & Codicem Juris Alemannici Feudalis Comitibus Noricis A. 1204. auctoritate Imp. Ottonis V. publicatum post primam Argentoratensem Anno 1505. & alteram Sebast. Michlsneri editionem A. 1590. tertio emendatorem & audiore è MSS. recensuit, latina versione & commentariis illustravit, & jus feudale Saxonicum ab Epkovve de Repkavv Equite Saxonico sub Imp. Saxonis lingua Alemanica compositum addidit è M. S. Bibl. Paulinæ Lipsiensis Argentorat. 1695. 4. cui volumini accedit etiam Antonii Dadini Alteserræ liber de origine & statu feudorum pro moribus Galliarum, & ejusdem Schilteri commentatio ad libri secundi consuetudi-

num feudorum titulum 30. de natura successionis feudalis.

8. Editio præstantissima Corporis juris civilis est, quæ cum *Dionysii Gotbolfredi* notis, & additis Græcis passim constitutionibus prodiit Amstelod. 1663. fol. In editione Lugdunensi quæ *glossata* vulgo audit & quinque amplis in folio majore voluminibus plus simplici vice lucem adspexit, exstat etiam nescio cuius antiqui Auctoris *corpus legum in compendium per modum institutionum redactum libris IV.* * *Editiones Corporis Iuris* recensere gestiendi commode accidit ut Amplissimi & Jurisconsultissimi Domini D. Martini Lucæ Schele beneficio in manus meas pervenerit commentatio, quam de hoc argumento adornavit vir egregius & meus cum viveret amicus *Michael Schumannus*, Islebiensis, A. 1710. 28. Novemb. ætat. 48. Hamburgi non sine iactura elegantiorum literarum, quas cum Juris studio assidue colebat, defunctus. Eam hoc loco subijcere, eique annotata mea subijcere non alienum ab instituto meo existimavi. *Illo tempore, quo collecta & scripta est Valentini Forsteri Historia*, (a) anno circiter 1560. (An. quippe 1565. edita primum Basileæ in fol.) incluserat jam aliud novum *ICTorum genus*, qui nimirum in textibus juris emendandis & restituendis, supplendis item, ubi opus videbatur, toti erant, ad exemplum forte Gregorii Haloandri, (b) qui ab anno 1520. usque 1530. idem tentaverat, & textum Iuris Romani solum, & absque glossis omnibus, primus publicaverat. Ante Haloandri tempora enim non nisi glossato Corpore Juris (c) utebantur tum in foro, tum in scholis, cujus editiones

sub no-

(a) De Valentini Forsteri Historia Juris, variisque ejus editionibus dictum supra p. 519.

(b) Post micidam Pandectarum editionem, quam A. 1528 8. Parisiis dedit Rob. Stephanus, quinque Voluminibus: anno post lucem viderunt Greg. Haloandri Pandectæ Noricæ, Norimb. 1529 4. tribus Volum. à Codice quem ad MS. Pisanum sive Florentinum correxerat (non ubique tamen illud secuti) Politianus & Bologninus. Confer Antonii Augustini emendationum lib. III. cap. 3. & 6. seq. & D. Georgii Beyer speciem primum notitiæ auctorum Juridicor. pag. 71. seq. Ex ejusdem Haloandri recensione Codex Justinianus prodiit Noriberg. 1530. fol. & insecutæ Novellæ Græcæ cum Haloandri versione 1531. fol. Institutiones à Greg. Haloandro castigatæ Norimb. 1529. 8. & Moguntiz in ædibus Joannis Schæffer. 1542. 8. Hinc Corpus juris editum Parisi. 1535. 4. tribus Volum. & 1548. nec non Lugd. apud Simonetios 1549. atque iterum Lugduni 1551. 12. decem Volum.

(c) Primus *Franciscus Accursius* circa A. 1220. in universum Corpus glossam edidit, secutus Peponem, Inerium. Aldericum, Barnerium, Kilianum, Columbum, Fasolum, Hugolinum, Bulgarum. Martinum, Placentium, Jonnem Bosanum, Azonem & Rosfredum. Huic glossæ tanquam *Caracis* hoc est vexillo veritatis quantum tributum fuerit ante elegantiorum lucem literarum ab eruditis viris instauratam, vide in B. D. Georgii Beyer notitiæ auctorum Juridicorum specimine secundo pag. 8. seq. & consultissimi Scravii historia Juris p. 392. seq. Editiones Corporis Juris glossæ exstant quam plurimæ, singulæ quinque vel sex v. grandibus voluminibus in folio, ut Noriberg.

sub nomine anteriorum inconditarum explodit Iac Gothofredus in Bibliotheca Iuris Civilis Romani, quæ est pars 2. Manualis Iuris cap. 4. pag. 66. Cum Haloandro vixit Andreas Alciatus, (a) Italus ICtus, & ad tempus ab An. sc. 1529. usque ad annum 1535. (vid. ejus vitam ante Emblematum opus, per Claudium Minorem ICtum Gallum) Biturigibus Gallorum Iuris Professor, qui variis editis scriptis multa aliter docuit, quam vulgo tum factum erat; hunc sequuti sunt dicta in Academia Bituricensi Franciscus Duarenus (b) Guiljelmi Budæi in juventute domesticus, & amulus non infelix (quid enim Budæus ipse in Iuris disciplina emendanda præstiterit, neminem fugit) & Eguinarius Baro (c) nec non Ludovicus Russardus, (d) qui omnes, tum ad juris librorum, tum discipline juris emendationem multum operæ contulerunt. Horum enim temporibus in usu erat Corpus Iuris Vulgatum, & Haloandrinum, item Hervagianum, (e) & illud denique quod Hugo a Porta circa annum 1552. (f) Lugduni ediderat, Pandectis ad archetypum Florentinum collatis, prout scilicet Porta id profitebatur; quomodo enim frans hic facta sit, Franciscus Taurellius in fine præfationis ad Pandectas Florentinas detegit. Mox anno 1553. (g.) edidit dictus

Norberg. 1482. Lugd. 1530. 1542. 1550. 1589. 1627. Paris. 1559. 1566. 1576. Antwerp. 1576. optimaque omnium Genev. 1612. & 1615. Posterioribus editionibus plura etiam ex Haloandri. Alciati, Budæi, Contii, Cujacii, quin & Dionysii Gothofredi notariis accessere, Non omitti etiam debent editiones in quarto singulæ & ipsæ quinque vel quatuor Voluminibus Venet. 1574. una cum scholiis Antonii Persii & 1606. Jo. Anelli de Bottis & Aug. Caravitz. Præterea Petri ab Aria Bandora Lugd. 1593. & Genevensis 1614. De Accursio & aliis glossatoribus vide sis Josephum Nerium lib. 2. Analektorum cap. 29. in tomo quarto Miscellaneorum Gaudentii Roberti p. 663. seq.

(a) Alciati studium memoratur in titulo editionis Hervagianæ Corporis Iuris, de qua infra.

(b) Duareni velut ἐπὶ τῶν κειμένων mentio in titulo editionum Russardi.

(c) De hoc Eguinario Barone A. 1550. defuncto, cujus commentarii in Institutiones & Digesta exstant, alique lucubrationes junctim An. 1562. editæ, videndus Sammarthianus in elogiis eruditorum Gallorum.

(d) De hoc infra ad A. 1561.

(e) Corpus Iuris Haloandrinum Alciati judicio recognitum prodit ex Johannis Hervagii officina Basil. 1541. fol. 2. Volum. additis Variis Lect. & Modestini legibus Græcis in tit. D. de excus. tit. Video etiam Corpus Iuris Civilis cum Antonii Augustini & aliorum emendationibus & notis 1548. 4. decem Volum. memorari in Bibliotheca Marciana p. 38.

(f) Editionem Hugonis a Porta Lugdunensem Anni 1552. fol. alia etiam antecessit ab eodem curata, nimirum glossata quæ lucem vidit Lugd. 1542. seq. quinque Volum. fol. opera Hugonis & hæredum a Porta. Sed eodem Anno 1552. Paris. in octavo, undecim Voluminibus exstat etiam Corpus Iuris editum ex recensione Ludovici Madaui ex officina viduæ Claudii Chevallonii & Guiljelmi Desboys, quod fuit in Bibl. D. Adami Christophori Jacobi pag. 303.

(g) Florentiæ fol. de qua editione, quemadmodum & de Codice Pisano dixi Supra

dictus *Taurellius Florentiae Pandectas* ex manuscripto, *Pisano* vulgo dicto, sed tunc & nunc inter cimelia Magni Ducis *Hetruriae* aservato, quo factio & vulgatum *Corpus Iuris*, & *Haloandrinum* magnam suae auctoritatis fecerunt iacturam, amplectentibus certatim *ICtis*, praecipue *Gallis* (a) lectionem *Florentinam* quantum ad *Pandectas*. Inde igitur sequuta sunt plures aliae *Corporis Iuris* editiones, & prima quidem *Ludovici Russardi*, qui *Duareni* collegae sui suasu ad eam se accinxisse dicit, *Lugd.* 1561. fol. Haec editio repetita est *Antverpiae* apud *Christoph. Plantinum* in 8. 1567. pluribus (b) voluminibus, addito ad *Novellas* textu *Græco*. Altera *Parisiensis* (c) in 8. quæ vulgo *Francisci Hotomanni* esse creditur: alii hanc editionem *Contio* (d) tribuunt, ob Codicem ab eo emendatum, quem exhibet hæc editio, sicut & *Institutiones*: quantum vero ad *Digesta*, facile crediderim *Contium* typographis *Parisis* fuisse autorem, ut eas juxta *Florentinum* exemplum excuderent, additis *Hotomanni* summariis: ex emulatione videlicet cum *Russardo* qui *Duareni* summaria venditaverat in sua editione, eam scilicet ob causam, quod in *Pandectis* ad *Florentinum* exemplar, quoad ejus fieri potuit ibi representatis (ut loquitur operis inscriptio) summaria *Hotomanni* adjecta sunt 1562. 8. apud *Guilielmum Merlinum* hujusque socios *Guilielmum Desboys* ac *Sebast. Nivellium*. Est hæc editio in septem volumina distributa, quorum quatuor priora volumina partes. *Pandectarum* & indicem rerum & verborum quæ in *Pandectis* tractantur & occurrunt, Renato *Anberto*, in *Curia Parisiensi* *suprema Advocat.*, collectore, comprehendunt: Quem indicem postea *Jul. Pacius* suppressit auctoris nomine suæ editioni (e) *Corporis Iuris* adaptavit. Tria posteriora dicti *Corporis* Volumina constituit *Codex*, *Novellæ* & *Institutiones Justiniani*: ille ex emendatione & cum præfatione, ac annotationibus *Antonii Contii*, istæ ex versione *Gregorii Haloandri* ad *Scrimgerianam* editionem collata, (f) hæc itidem ex emendatione *Contii*, prout is eisdem A. 1559. vel 1560.

Supra pag. 546. seq. Illum Codicem venerandæ antiquitatis de quo etiam supra dixi, novo studio contulit nuper *ICrus* eruditissimus *Henr. Brœnkmannus*. *Vi-de Acta Erud.* A. 1710. pag. 468. & 531. & de signis quibus *Taurellus* in sua editione ad lectiones designandas usus est, consules eadem *Acta* A. 1710. pag. 108. seq.

(a) Belgis quoque & *Ital.*

(b) *Pandectæ* ad *Taurelli* expressæ editiones voluminibus septem continentur, octavum implet index in *Pandectas*: alia duo *Codex Justinianus*, aliud *institutiones*, duodecimum denique absolvunt *Novellæ* ex *Haloandri* versione sed ad *Scrimgerianam* editionem collata suppletaque & a *Francisco Duareno* emendata.

(c) In *Plantiniana* hac editione textus *Græcus* *Novellis* neutiquam adjectus legitur.

(d) *Antonio Contio*, de quo infra.

(e) A. 1580. de qua infra.

(f) Suppletaque. Nam *Novellæ CXLV.* prodierant *Græce* cum *Haloandri* versione No-

vel 1560. primum ediderat & Job. Morvillerio Episcopo Aurelianensi & Consiliario Regio dedicaverat. Tertia Corporis Juris emendatior editio est Antonii Contii in 16. fasciâ primum Lugduni apud Guil. Rovillum 1571. (a) tredecim voluminibus, ubi Pandectæ itidem ad isotypum Florentinum fidelissime expressæ, & alia præstita, quæ Jac. Goshofredus in Manuali pag. 67. & 68. enumerat. Secundum hoc Contii Corpus eadem forma & habitu neque ulla littera mutata aut addita est excusum per eundem Rovillum Lugd. 1581. Et quæ Philibertus Bugnonius in editionem Ruffardinam decem annos ante admirabundus quasi scripserat, melius profecto in hanc minorem, & per partes multo portatiliorem, conveniunt. Ita autem ille:

Jura per immensos civilia diffusa libros

In breve contraxit sic Rovillæus opus;

Ut possint una ferri nunc omnia dextra

Quæ spatiosa domus vix prius una tulit.

Postea An. 1575. Antverpiæ apud Christophorum Plantinum in fol. prodit Corpus Juris cura Ludovici Charondæ Advocati in summo Francorum Senatu, cum Græco in Novellis barumque vulgaris translatione: sicut & (testante hoc operis titulo). Digesta ipsa ex vulgata lectione ibi sunt. Quanquam hanc editionem mire evebat (b) Simon von Leeuwen in Historia Juris Civilis Romani pag. 742. vix tamen tantas laudes illa mereri videtur, præcipue, si, ut dictum, ex vulgata lectione ibi omnia descripta sunt: quod sane ocularem inspectionem, si quando licuerit, merebitur. Interim & idem Charondas ad classem Criticorum ICorum pertinet omnino, siue male adhibuerit suam criticem siue bene: sane enim in libris Verosimilium, s. *verosimilium*, quorum septem quidem erant ab ipso scripti, tres autem tantum (minimum in Germania, Wittebergæ 1601. 8.) editi, multa habentur, quæ virum illum eruditum, cordatum & judicio valentem fuisse demonstrant. Mox 1576. Parisiis editum est quinque Tomis in fol. Corpus Juris glossatum cura Antonii Contii, quo primum textui Florentino in Pandectis Glossæ aptata; Codex ex tertium repetita prælectione Contii mutatis, additis, demis item nonnullis expressus est sicut & Institutiones; Glossæ collatæ & emendatæ; additiones Contii multis locis adjectæ &c. ita ut hæc editio sum an-

ne Norimb. 1531. fol. Henricus Scrimgerus Scotus reliquas XXIII. addidit ex Codice Sugeriano, Paris. 1538. fol. apud Henr. Stephanum.

(a) Repetita hæc editio ibid. 1581. itidem minori forma voluminibus quindecim. Vide Bibl. Oisselianam pag. 215. nec non Venetiis 1591. 4. tribus Volum. Vide Bibliothecam D. Adami Christophori Jacobi pag. 228.

(b) Ut nitidissimam & Haloandrina multis modis meliorem commendat etiam D. Georg. Beyerus notitia auctorum Juridicor. specim. 1. p. 78.

tum anteriores omnes Glossatas, tum posteriores (si solas Dionysii Gothofredi notas, quæ 1588. primum acceperunt, & postea tertium repetitæ sunt, exceperis) facile & extra omne dubium vincat. Hæcenus allaorum omnium opera, & studio mire adjunctus est in concinnanda nova librorum Juris editione Julius Pacius (natione Italus, domicilio vero Gallus præcipue, licet & in Germania Heidelbergæ aliquamdiu moratus sit) dicata Jac. Cujacio Kalendis Martii 1580. (a) fol. 2. Volum. apud Eustadium Vignon, Genevensem typographum: qui si ab editore Pacio adduci potuisset ut Græcum textum Novellarum versionem vulgatæ abs se expressè adderet, plenissima utique, & præter omnes anteriores elaborata futura fuisset Paciana hæc editio. Nihilominus certum est, & editiones varias conferenti ad oculum demonstrari potest, fundum eam esse unicum omnis post non multo, scilicet A. 1583. primum insequentæ operæ Dionysii Gothofredi, (b) qui circa textum nihil fere novi præstitit, sed notis tantum varii generis & usus diversi eundem instruxit, eademque subinde polivit, locupletavit, perque totam fere vitam in iis ita occupatus fuit, ut cum anno 1622. die 7. Septembris Argentorati è vivis excederet, quintum repetitæ prælectionis eas post se relinqueret. Ex illo tempore tum in Gallia, tum in Germania, denique 1663. in Batavis editum est Corpus Juris Gothofredianum, quod adeo tum in foro, tum in scholis hodie regnat unum. Hæcenus Schumannus.

In Hispania adeo non receptum est Jus Civile Rom. ut sub capitis poena fuisse interdictum sint qui tradant, leges Justinianæ in foro allegare. In Anglia & Belgio non omnino nulla ratio illius etiamnum habetur, similiter in Gallia, quæ tot summos juris Romani Interpretes dedit. Idem de Germania dixeris, quæ ante Maximilianum jam à pluribus retro seculis ad leges

(a) Eodem anno 1580. apud eundem Vignonium in 8. novem Voluminibus.

(b) Ex editionibus Corporis Juris à Dionysio Gothofredo illustratis præferendæ omnibus sunt Parisiensis ex typographia Antonii Vitray in Collegio Longobardorum 1628. fol. 2. Volum. & Amstelodamensis nitidissima Simon van Leuven curante 1663. fol. unico Volumine: in utraque enim harum Græcæ etiam leges & novellæ adjectæ, aliaque: quæ in aliis omnibus desiderantur. Innotuerunt mihi præterea editores cum Dionysii Gothofredi notis, in quarto quidem Lugd. 1583. 1652. 1662. Genev. 1598. 1604. 1614. 1620. 1626. 1655. Venet. 1598.

In folio Lugd. 1602. 1612. 1650. Genev. 1590. 1602. 1614. 1624. Francof. 1587. 1663. in quibus Francofurtensibus editionibus acceperunt notæ Francisci Modii, & nonnulla à Theodoro Streitmanno aliisque. Recusum ad editionem Amstelodamensem Simonis von Leuven (sed Græcis omisiss) Francof. & Lipsiæ 1688. & 1705. & novissime 1791. forma majore quartâ, quæ nitida & emendata ac prioribus melior est editio.

Sine notis, ex ejusdem Gothofredi recensione Genevæ 1598. 1606. 1614. S. 1620. 4. Amst. 1664. 8. 1681. 1687. 1700.

leges Romanas provocavit, nisi ubi leges propriæ & statuta aut consuetudines aliud suaderent. Confer Jo. Schilteri commentar. ad Pandectas in Praxi juris Romani in foro Germanico: sed & D. Christianum Thomassium de exiguo usu Juris Justiniani in foris Germaniæ. De Germanicarum legum Veterum ac Romani Juris in Rep. Germanica origine autoritateque præsentis vid. Joh. Georgius Kulpifius pag. 352. seq. exercitationum Academicar. & viri docti dissertatio inserta Actis Erudit. A. 1682. pag. 776. Omne punctum tulit *Joannis Darnas* opus quod inferibitur: *les loix Civiles dans leurs ordre naturel*. Sæpius deinde recusum non modo Gallice, post primam editionem Parisiensem 1694. sed Latine quoque sub titulo: *Legum selectus* Amst. Denique Belgice Abrahamo de Rochefort interprete Rotterdam. 1704. 4. *de civile vvesten in haar natuurljke scliKking*, *Concordantiæ* Juris Civilis A. 1713. promissæ nec dum viderunt lucem, quemadmodum nec editio (a) Corporis Juris quam expectare jussi sumus castigatam & illustratam à celeberrimo *Cunnigamo*.

III. CODICEM LEGUM ANTIQUARUM pleniorē emendatioremque dedit post Heroldi, Sichardi, Boerii, Tiliique editiones Fridericus Lindenbrogius, Francof. 1613. fol. usque insigni Codice membraceo qui ex ejus donatione etiamnum exstat in Bibliotheca Joannea hujus civitatis Hamburgensis. Complectitur autem Lindenbrogianum Volumen primo loco Codicem legis Wisigothorum libris xix. Hinc sequuntur, Editum Theodori Regis capitibus 254. pag. 239. Lex Burgundionum capitibus 89. præter additamenta p. 261. Codex legis Salicæ (A. 798.) capitibus 71. p. 309. Lex Alemannorum (tempore Clotarhii Regis) capitibus 99. p. 357. Lex Bajuvariorum, titulis 21. p. 391. Decretum Tassilonis Ducis Bajuvariorum pag. 439. Additamenta à Carolo R. ad leges Bajuvariorum addi jussa p. 443. Lex Ripuariorum, capitibus 89. p. 445. Lex Saxonum, capitibus 18. p. 471. Lex Angliorum, & Werinorum, capitibus 17. p. 478. Lex Frisiorum capitibus 22. cum additionibus Sapientum, p. 487. Leges Lombardorum, libris III. p. 509. Constitutiones Siculæ sive Neapolitanæ libris III. p. 691. Capitula Caroli & Hludovici Imp. (b) collecta ab Ansegiso Abbate & Benedicto Levita, libris VII. adjecis aliis eorumdem Regum & Caroli Calvi capitulis, p. 828. Marculfi (c) formulæ solennes præcæ publicorum privatorumque

(a) Journal littéraire Tom. 1. pag. 263.

(b) Hæc Capitula Regum Francorum cum magno auctario & eruditis notis vulgavit Steph. Baluzius Paris. 1677. fol.

(c) Has formulas è Bibl. Regia eodem quo. Lindenbrogius tempore cum præclaris

que negotiorum nunc primum editæ, p. 1205. Denique sequuntur Frid. Lindenbrogii castigations Varieque lectiones p. 1313. & glossarium p. 1345. --- 1499. * Frid. Lindenbrogii qui Codicem Legum antiquarum ex MS. Corbejensi (a) edidit, reprehenditur quod vocabula antiqua Germanica quæ sunt in editione Heroldi, prætermisit. *Vir maximus, sed linguarum Veterum septentrionalium scientia ad id operis haud satis instructus* iudice Georgio Hickesio p. 96. diff. Epistolar. & 153. Multis se partibus hunc Lindenbrogii Codicem meliorem dare posse, cum in hac urbe versaretur, affirmavit mihi V. C. Jo. Georgius Eccardus, Professor tunc Helmstädiensis & linguæ veteris atque antiquitatum Teutonicarum indagator solertissimus. Hujus rei felix auspiciū dedit vulgato A. 1720. (b) volumine cui titulus: *Leges Francorum Salicæ & Ripuariarum*, cum additionibus Regum & Imperatorum variis, ex MSS. Codicibus emendatæ, auctæ & notis perpetuis illustratæ. Accedunt præterea *Formule veteres Alsaticæ*, & celeberrimi Viri G. G. Leibnitii de origine Francorum liber auctior, una cum responsione ad virorum doctorum objectiones: Annales Francici ab A. 253. ad 768. quos *Theodoricus Ruinartus* Gregorio Turonensi suo A. 1699. subjunxerat, & illustriss. *Frid. Rossgaardi* emendationes Otfridianæ. Idem laudatus Eccardus deinde edidit Conspectum Codicis Legum veterum quem hoc loco integrum inserendum putavi.

CONSPECTUS CODICIS LEGUM VETERUM, PROXIME CUM NOTIS PERPETUIS EDENDI.

I. *Leges Hispaniæ Veteres.*

Leges Wisigothorum. Lex Muzarabum. Leges Auticæ Regni Majoricani.

II. *Leges Romanis à Germanis latæ.*

Edictum Theodorici Regis. Ostrogothorum. Caroli M. Capitulare de honoranda sede Apostolica. Lotharii Imp. Lex Romana. Caroli Crassi Edictum. Carolo Crasso attributa Constitutio de expeditione Romana, cum Notis Freheri. Edictum Romanum Ottonis III. Imp.

III.

ris notis edidit Hieron. Bignonius Paris. 1613. 8. Subjicit etiam easdem cum Bignoniis & suis notis Baluzius capitularibus Regum Francorum.

(a) Præter dictum Codicem conferendus Codex alter præclarus in Bibl. Gothana, de quo operæ pretium est videre Rev. D. Salomonis Ernesti Cypriani Catalogum MStorum Codicum illius Bibl. p. 13. seq.

(b) Hanoveræ in fol. *Acta Erud.* 1720. pag. 208. *Journal des Savans* 1721. 2. Suppl. p. 305.

III. Leges Langobardorum in Italia regnantium.

Edicta Regum Langobardorum secundum Heroldi editionem. Editum Desiderii Regis. Caroli M. Capitula ad Legem Langobardorum. Item alia Capitula. Eiusdem Excerpta ex Lege Langobardorum. Capitulare Caroli M. Nabillonianum. Caroli M. Capitula Placiti Mantuani. Pipini Regis Capitula de Casus Regni Italiæ. Eiusdem Capitula excerpta ex Lege Langob. Ludovici Pii Capitula Legi Langobard. addita. Capitularia Lotharii Imp. Capitularia Ludovici II. Imp. * Guidonis Regis additamenta ad Leg. Langob. Lamberti Regis Capitula. * Ottonum, Henrici II. Conradi II. Caroli IV. additiones ad Leges Langob. Leges Langobardorum ex editione Lindenbrogii. Placitum Luponis Ducis Spoletini. Placitum Adalhardi Missi Domini Spoletinum. Capitulare Sicardi Principis Beneventani. Capitulare Radelchisi Principis Benevent. Leges Siculæ.

IV. Leges Burgundionum veteres.

Lex Burgundionum. Capitula XX. de iustitiis faciendis ex Lege Salica, Romana & Gundobada.

V. Leges Franciæ & Germaniæ veteres.

Leges Francorum Salicas & Ripuarias separatim edidimus. Lex Alemannorum. Capitula XLIV. ad Legem Alemannorum. Item alia Capitula. Lex Bajoariorum. Decretum Synodi Dingolfingensis & Capitulare Nivvichingense. Capitulare Bajoariorum anni 788. Leges Portoriæ in Bajoaria tempore Ludovici IV. Regis Germ. latæ. Lex Anglorum, Werinorum & Thuringorum. Lex Saxonum. Abrenuntiatio Diaboli & Confessio Fidei. Indiculus Superstitionum & Paganiarum. Capitulare Saxonum Aquisgranense. Capitulare de Partibus Saxonix. Leges Wisbyensibus a Principibus Saxonis latæ. Lex Frisionum. Leges Obstalbomicæ. Leges Castellaniæ Brugenfis veteres.

VI. Capitularia Regum Francorum ad nullam speciatim Gentem pertinentia, ut separatim edita sunt.

VII. Capitularia Caroli Calvi, Ludovici Balbi, Carolomanni, Odonis, & Caroli Simplicis.

VIII. Capitularium libri VII. ab Ansegiso Abbate & Benedicto Levita collecti.

XI. Appendix Monumentorum veterum & hætenus ineditorum.

Sequentur bono cum Deo Leges Anglo-Saxonix, item Juthicæ, Daniæ, Sueciæ, Poloniæ & Hungariæ veteres, ubi videbimus, hanc, quam nunc edimus, collectionem viris eruditis non displicuisse. Omnia, quæ nunc proferimus cum vetustis Codicibus diligenter contulimus, emendavimus, notisque criticis ac historicis illustravimus. Rogamus autem omnes & singulos,

los, ut, si Codices Legum antiquos, aut inedita quædam huc pertinentia possideant, nobis hoc indicare, & quod usui esse possit, benevole communicare velint. Singulis pro beneficio præstito gratias debitas publice agemus, & ubicunque occasio fuerit, officia nostra vice versa deferemus. *Hactenus conspectus Codicis Legum veterum Clariss. Eccardi.*

Conferendus etiam præter laudatum Eccardum cap. V. Histor. studii Etymolog. Conringius de Origine juris Germanici, Baluzius præf. ad Capitularia Regum Francorum, & Burch. Gochelf Struvius in Bibliotheca juris selecta cap. 2. & in Historia Juris Germanici. Neque omittendi qui ante vel præter Lindenbrogium Eccardumque leges veteres collegerunt aut illustrarunt, ut Guil. Lambardus in Archæonomia sive versione *Legum Anglo Saxon.* cum notis, Lond. 1668. 4. sed harum accuratam & locupletiore longè editionem exspectamus à C. V. (a) Davide Wilkinsio, Codex Legis *Salicæ* (b) à Francisco Pithæo editus cum notis & glossario Paris. 1602. 8. & cum commentario & glossario Godfr. Wendelini Antvv. 1649. fol. Confer D. Georg. Beierum de scriptis Juridicis pag. 119. *Lex Saxonum* in illustribus Leibnitii scriptoribus Brunsvicens. Tom. 1. p. 77. *Angliorum & Werinorum* pag. 81. *Leges Riboariorum & Bajoariorum* à Theodorico Francorum Rege & *Lex Alemannorum* à Rege Lothario lata, prodire primum edente Joh. Sichardo. Basil. 1530. 8. *Longobardum* leges cum glossis Caroli de Tocco & Commentar. & adnot. Andr. de Baruto & Nic. Boerii una cum Capitulari Caroli Magni Venet. 1537. 8. Jo. Heroldi Germanicarum Antiquitatum origines & leges, *Salica Alemannorum*, & *Saxonum* Basil. 1557. fol. *Leges Æthelberti Anglo-sax.* MSS. memorat Hicckesius diss. Epistolar. f. 89. seq. Plura dabit Joannis Seldeni (c) Janus Angliæ & Epinomis in quo libro differit de antiquis Angliæ legibus. *Adolphi Rom.* Regis Constitutio Norimb. 1293 promulgata de insulis Rheni & diversis aliis capitulis edita à Frehero Heidelberg. 1611. 4. Rogerii & Guil. & Friderici II. Constitutiones *Siculæ* sive *Neapolitanæ* libris illis tribus à Lindenbrogio editis continentur. Ex his *Friderici II.* Constitutiones in Bibl. Regis Galliæ occurrunt MSS. græcæ & latinis versæ vide Montfauconum pag. 389. Pa-

Tomo II.

N n

1209a.

(a) Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc Tom. 15. pag. 338.

(b) Quatuor hæc legis *Salicæ* editiones exstant, una Heroldi A. 1557. quam secutus Vvandeliaus. Altera à Tilio primum edita, deinde curantibus Francisco Pithæo, Lindenbrogio, Bignonio recusa. Tertia, Baluzii, undecim Codd. MSS. usi in Capitularibus Regum Francorum. Vide ejus notas T. 2. P. 1047. Quarta denique Eccardi.

(c) Acta Erud. 1684. p. 304.

Isographiæ græcæ & 417. seq. ubi indicem græcum Constitutio-
num illarum exhibet. Ragualdi Ingemundi circa A. C. 1470.
clari, Archidiaconi Upsaliensis Codex Legum *Gothicarum* quem
edidit Jo. Messenius, Stockholm 1614. 4. Confer Jo. Olai Stier-
nhock de jure Sveonum ac Gothorum vetustor ib. 1682. 4. Li-
ber Judicis sive legum *Wisigothorum* Codex ab Eurico (a) cœ-
ptus, à Leuvigildo dein, post à Chindasvindo & Recevindo fi-
lio recognitus, demum ab Ervigio Spaniarum Rege perfectus
libris XII. ex Bibl. Petri Pithœi, Paris. 1579. fol. & cum Cas-
siodoro Guil. Fornerii Paris. 1588. fol. & T. 3. Hispaniæ illu-
stratz, atque Hispanice cum commentariis Alphonsi de Villadie-
go Madrit. 1600. fol. Vide D. Gerh. Ernesti de Frankenau ar-
cana Themidis Hispanæ cap. 1. & Petri Pithœi Opera pag. 710.
Lex Frisiorum antiqua à Sibrando Siccama notis illustrata Fra-
neq. 1617. 4.

Collectio Constitutionum *Caroli M.* cum notis Viti Amerba-
chii Ingolstadt. 1545. 8. Mogunt. 1602. 4. &c. *Capitularia* Fran-
corum Regum sive Leges Ecclesiasticæ & civiles ab *Ansegiso* Ab-
bate A. C. 827. & *Benedicto* Levita Moguntinensi A. C. 841. col-
lectæ, editæque à Jo. Tilio Paris. 1548. 8. & ex Franc. Pithœi
recognitione Paris. 1603. 8. Vide si placet quæ de his & de Ba-
luzii editione Paris. 1677. fol. notavi in Tomo XI. Bibl. Græ-
cæ pag. 85. & 493. seq. Fragmenta quædam *Caroli M.* & alio-
rum de veteris Ecclesiæ ritibus per Wolfg. Lazium edita, An-
tqv. 1560. 8. *Lex Alemannorum* lata temporibus Lotharii Regis exstat
in Goldasti scriptoribus rerum Germanicarum Tomo 2. sub
init. Francof. 1606. fol. Conf. etiam Legem Alemannorum quam
è MS. emendatiorem reddidit, ediditque lat. & germanice Joh.
Schilterus Observ. 12. ad Chronicon Kœnigshovenii Argentoraten-
se. *Speculum Saxonicum* Augustæ Vindel. 1516. fol. Dresd. 1553.
fol. & à Christoph. Zobelio illustratum Lips. 1582. 1614. fol.
Sed melior editio Jac. Friderici Ludovici Hall. 1720. 4. *Weichbil-
da* (b) Saxonica Magdeburg. & jus Feudale Saxonicum ab eo-
dem Zobelio, Lips. 1589. fol. & in Melch. Goldasti collectione
consuetudinum & legum Imperialium, Francof. 1613. fol. in
qua etiam habes leges Longobardorum, Lotharii Capitulare,
Speculum Saxonicum & jus novissimum Camerale, Idem Gol-
dastus Tom I. Constitut. Imperialium *speculum Suevicum*, Bar-
tholdi

(a) Vide quæ ad p. 360.

(b) De *Weichbildz* vocabulo vide Jo. Dicmanni notas ad Rabani Mau-
ri glossarium p. 43. seq. Hujus etiam *Weichbildz* Saxonice meliorem editionem
Latino Germanicam Consulit Viro Johanni Friderico Ludovico debemus, Hall.
1731. 4.

tholdi Baronis de Grimmenstein an alterius inseruit Francof. 1613. fol. Omitto *speculum Laicorum*, aliaque recentiora The- midis Germanicæ monumenta. Licet utilissimum est haud du- bie Germanicarum legum Germanis studium, non tamen usque adeo efferendas præ Romanis esse veteres Germanorum leges docet D. Christianus Godfridus Hofmannus in specimine con- jecturarum politicarum de origine & natura Legum Germanica- rum Lips. 1715. 4.

IV. CORPUS JURIS CANONICI complectitur 1. *Decre- tum*, sive Concordantiam Discordantium Canonum à Gratiano (a) de Clusio, Tusciæ civitate, Monacho S. Felicis Bononien- sis Ord. S. Benedicti A. 1151. in illo monasterio absolutam, jam ab an. 1157. cæptam, collectam ex Canonibus Apostolorum & Conciliorum dictis Patrum & Pontificum Epistolis spuriiis decre- talibus, legibus etiam civilibus Imperatorum, distinctamque in partes III. quarum prima distinctiones 101. secunda causas 36. variis quæstionibus dijudicatas continent, tertia agit de consecra- tione distinctionibus quinque. Post causæ 33. quæstionem secun- dam insertus est de pœnitentia tractatus, septem distinctioni- bus. Ante Gratianum Dionysius Exiguus, Isidorus (b) Mercator, Isidorus Hispalensis, Burchardus sive Brocardus, (unde Bro- cardica) Wormatiensis, Ivo Carnotensis (c) aliique plurimi col- lectiones ejusmodi confecerant, de quibus vide Jo. Doujadium libro III. prænotionum Canoniarum, Natalem Alexandrum Sec. 1. p. 2. pag. 242. seq. Gerh. Theodorum Meyerum in rela-

N n 2 tione

(a) Gratianus excitatus fuit exemplo *Venerii*, sive ut Accursio aliisque dicitur *Imerii*, qui rogatu Mathildæ Comitis adeoque Lotharius imperare cœpit (vide G. Calixti part. 1. Theol. Moral. p. 114. seq.) Jurisprudentiæ Romanæ civilis usum pro civili restituerat una cum discipulis suis *Jeanno Bulgaro*, *Azone*, *Joanne Placentino* aliisque. De *Imerio* qui *Lucerna juris* dicebatur teste Trithemio, vi- de Philippi Melanchthonis Orationes T. 2. pag. 420. seq. Dionysium Simonium in nova Bibliotheca Historico Chronologica præcipuorum actorum & interpretum Ju- ris, edita Gallicè 1. Vol. 1691. 1695. 12.

(b) De hujus Isidori imposturis & fraudibus vide Dav. Blondelli Pseudo Isidorum, Genev. 1628. 4.

(c) Exstant etiam Fulgentii Ferrandii breviario Canonum, & collectio Martini Braçarenfis, cujus frequens in Hispania usus fuit, Cresconii item Africæ collectio & Concordia, quæ singulæ editæ sunt in Bibliotheca Canonica Henr. Justelli & Gvil. Voelli. His adde codicem Canonum veterem Ecclesiæ Romanæ à Francisco Pithæo illustratum Paris. 1687. fol. & alium codicem Canonum Ecclesiæ Romanæ quem cum Leone Magno vulgavit Paschasius Quesnellus. Indicem Canonum & Concilio- rum in Hispania olim receptum & cum Ferrandi breviatione in plerisque convenien- tem, tomo tertio Conciliorum Hispaniæ præxit Josephus Saenz Agvirre F. R. Cardinalis. De Collectionibus Canonum vide etiam Gisb. Voetium Politic. Eccles. par. 1. lib. 1. Tract. 2. p. 844. cap. 12. seq. & quæ dixi vol. xi. Bibl. Græcæ, ubi etiam de Conciliis generalibus & particularibus.

tionem Historica de collectione canonum, & Gerhardum vau Mastricht in historia juris Ecclesiastici, curante Christiano Thomasio ante paucos annos recusa: Franciscum Florentem virum doctiss., in dissertatione de origine, arte & auctoritate juris Canonici: Casparem Zieglerum in diss. de juris Canonici origine & incremento, præmissa Lancelloti institutionibus. Gratiani vero syllogem Eugenium III. Papam confirmasse & in Academiis prælegi iussisse ferunt, etsi valde oscitanter & sæpe truncatas & interpolatas falsisque passim nominibus inscriptas veterum sententias & canones ex aliorum collectionibus in suam collectionem consipiasse Monachus ille deprehenditur. Confer Antonium Augustinum de emendatione Gratiani cum notis Vidorum clarissimorum Stephani Baluzii & Gerh. van Mastricht. Alberigum Gentilem diss. de libris juris Canonici cap. 2. qui de *Paleis* in decreto occurrentibus agit p. 24. sqq. quæ ita inscribi videntur à *Cotta Palea* Gratiani discipulo, qui Gratiani decreto quædam adjunxit. Primus decreti glossator *Joannes Semeca* Teutonicus Præsul Halberstadiensis cujus Epitaphium vidi in templo cathedrali ejus urbis, quod testatur eum obiisse A. C. 1243. * Gratiani opus Innocentius III. *corpus Decretorum* vocat, Auditor ipse *Concordantium discordantium Canonum* inscripsit. Privatis auspiciis hoc opus est compositum à Gratiano, Burchardi, Anselmi atque Ivonis collectionibus strenue uso, quorum omnium luminibus obstruxit, atque ut notat Pancirollus, *tanta postea auctoritatis fuit, ut vulgo Magister vocatus, maximum in decidendis causis pondus habuerit, cisi velut privati hominis ejus dicta vim legis non obtinent.* Quam sæpius errasse Gratianum multi jam notarunt, vel dum Burchardi & aliorum errores sequitur, vel dum ipse non accurate lecta excerptit, vel dum interpretibus errantibus præbet aurem, ipse ne summos quidem Græcæ linguæ apices callens, ut monuit Baluzius ad Anron. Augustinum de emendatione Gratiani pag. 536. Huic Gratiani collectioni *Cotta Palea* discipulus dicitur aliquot addidisse capita, quæ in antiquioribus MSS. non leguntur. His *Palea* nomen est adscriptum, quod alii putant esse *παλαιόν*, pro veteri interprete, alii paleam, velut levioris rem momenti, minus bene utrumque. Prima Gratiani editio Argentinenfis, charta maxima A. 1471. fol. per Henricum Eggestein, memoratur Joanni Caillio in historia typographiæ, Gallice edita Paris. 1689. 4. pag. 19. atque inde Michaeli Maittaire in Annalibus typograph. pag. 92. qui p. 94. etiam affert Auctoritates Decretorum per Joannem Caldriani, ex editione Colonienfi A. 1471. fol. apud:

apud Petrum de Olpe. Baluzius pro prima habuit Moguntinam; in cujus calce leguntur hæc verba: *Anno incarnationis Dominicæ MCCCCLXXII. Idibus Augustis Sanctissimo in Christo Patre ac Domino Sixto Papa quarto Pontifice Maximo Illustrissimo, Nobilissimo domus Austriæ Friderico Romanorum Rege gloriosissimo rerum Dominis: Nobili nec non generoso Adolpho de Nassau archiepiscopatum gerente Moguntinensem, in nobili urbe Moguntia, quæ nostros apud majores aurea dicta, quam divina etiam clementia dono gratuito præ ceteris terrarum nationibus arte impressoria dignata est illustrare, hoc præsens Gratiani Decretum suis cum rubricis, non atramentali penna cannavit, sed arte quadam ingeniosa imprimendi, cunctipotente adspiranti Deo, Petrus Schoiffer de Gernferheyem suis consignando scutis feliciter consummavit.* Scutum sive insigne sequitur duplex, in quorum altero crux S. Andreæ cum quatuor fastigiis ansatis cuspidatisque, in altero figura Græcum lambda majusculum referens inter tres stellas. Hanc insecutæ sunt Venetæ 1474. & 1479 fol. cum præfatione Petri Albighani Trecii & 1480. 4. per. Adamum de Rotvil. & cum glossa Venet. 1477. & 1486. fol. & 1493. fol. Basil. 1476. fol. cum glossis. Paris. 1500. 4. 1508. 1517. 8. 1522. 1528 4.

2. *Decretalium Epistolarum libros V.* auspicii (a) Gregorii IX. post A. C. 1230. digestos a Raymundo de Pennaforti (b) Hispano Ord. Prædicatorum ex Constitutionibus & Conciliis ab Alexandro III. usque ad hunc ipsum Gregorium IX. Hi libri vulgo *extra* appellari solent, quia nempe sunt extra decretum Gratiani. Omnibus fere decretalibus fulmen anathematis apponi ægre fert Petrus Damiani lib. 1. Epist. 12. ad Alexandrum II.

3. *Sextum Decretalium (c)* sive lib. V. alios constitutionum Gregorii
Tom. II. N n 3 gorii

(a) Ante Gregorium quinque collectiones decretalium factæ circumferuntur. Prima *Bernardi Papiensis* sub Alexandro III. altera *Joannis Gallensis* sub Alexandro IV. composita de duabus compilationibus Gilberti & Alani. Tertia *Petri Beneventani* ex registro Innocentii III. Quarta ejusdem Innocentii III. decretalium de concilio Lateranensi. Quinta denique constitutionum Honorii III. Papæ. Priores collectiones quatuor edidit cum notis Antonius Augustinus, & post eum Jacobus Cujacius. Herdæ 1576. Paris. 1621. fol. Quintam debemus Innocentio Cironio. Tolos. 1645. Omitto varias Pontificum Epistolas in tomis Conciliorum & in Annalibus Minorum Lucæ Vvaddingi editas, Innocentii III. imprimis. Epistolarum libros XI. vulgatos à Steph. Baluzio Paris. 1681. fol.

(b) Vide Spondanum ad A. C. 1233.

(c) Ab Ecclesia Gallicana & in Regno Galliæ non receptum notat Natalis Alex. T. 7. Hist. Eccles. edit. in fol. p. 37. In hoc libro sexto decretalium recensendo elaboravit Ægidius Petrinus.

gorii IX. & X. Innocentii IV. Clementis IV. &c. Conciliorumque imprimis duorum Lugdunensium An. 1245. & 1273. celebratorum collectos jussu Bonifacii octavi a Guilelmo Archi-Episcopo Ebredunensi, Berengario Episcopo Biterensi, & Richardo de Senis Vicecancellario Ecclesiæ Romanæ (*) promulgatosque A. C. 1297. 5. Nonar. Martii:

4. *Clementinas* sive alios libros V. constitutionum Clementis V. qui Bonifacio successit, & Concilii Viennensis quod ipso moderante celebratum fuit A. C. 1310.

5. *Extravagantes* constitutiones viginti Joannis XXII. (b) qui post Clementem Pontificis dignitate usus est, & Clementinas An. 1320. Clemente illo defuncto promulgavit.

6. *Extravagantes communes*, sive variorum Pontificum, Joannis XXII. & qui ei per sesquiseculum succedere, constitutiones, quæ secundum ordinem quinque librorum Gregorianorum decretalium digestæ sunt, sed ita ut quarto libro hinc nullus respondeat. * Decretales prodire per Petrum Schoiffer, Mogunt. 1479. fol. Decretales, nec non Sextus Decretalium cum Clementinis & Extravagantibus Venetiis per Nic. Jensen. 1479. fol. Sextus Decretalium per Leonardum Pflugt & Georgium Laver, Rom. 1472. fol. Sextus Decretalium, Clementinæ & Extravagantes ex Francisci Monelienensis recognitione, additis glossis, Venet. 1483. fol. per Bartholomæum de Alexandria & Andream de Asula. Nova compilatio Decretalium Gregorii IX. cum glossa ordinaria Bernardi Brixiani A. 1473. fol. Mogunt. apud Petrum Schœffer de Gernsheim, Papa Sixto IV. & Friderico Rege Rom. & Archiepiscopo Moguntino Adolpho. Vide Catalogum Bibl. Hohendorffianæ pag. 16. Juris Canonici Compendium, Argentorat. 1499. fol. in Biblioth. Barberina.

Prima editio Corporis Canonici est Moguntina Anni 1472. fol. quam insecutæ sunt Venetæ A. 1474. 1479. 1493. ac Parisienses 1508. & 1522. & ex Antoniorum Democharii & Contii recensione 1550. 1552. cum Antuerpientis 1570. 8. apud Plantin. & Paris. 1587. fol. * *Corpus Juris Canonici glossatum* ad manus mihi est ex editione Basileensi 1512. fol. in cujus tomo primo occurrit decretum Gratiani cum Beati Rhenani præfatione, in qua testatur ad antiqua exemplaria & Moguntinensem editionem illud esse emendatum a Joanne Amerbachio. Excuderunt Johannes Peter & Johannes Frobenius Hammelburgensis, cives Basileenses. Additæ glossæ

(a) Spondan. ad A. C. 1298.

(b) *Johanninas* appellat Cujacius.

glossæ Joannis (Semecæ) *Tbeutonici*, (a) præpositi Halberstadiensis A. C. 1243. defuncti, & notæ *Baribolomæi Brixienfis*, qui A. 1240. claruit, cum divisionibus Archidiaconi & casibus Benedicti: nec non medullis & margarita decreti sive indicibus locupletissimis. *Tomo secundo* exstant, Concordantiis & annotationibus illustrati, quinque libri *Decretalium* (b) *Gregorii IX.* auspiciis a *Raymundo de Pennaforti*, Hispano Ord. Prædicator post A. C. 1230. collecti ex constitutionibus & Conciliis ab Alexandro III. qui Papa fuit ab A. C. 1159. ad Gregorium IX. quem constat Pontificatum gessisse ab A. 1227. ad 1241. De hoc Raymundo, qui A. C. 1275. ætat. 99. obiit, adi sis *Acta Sanctorum* ad 7. Januar. tom. 1. pag. 404. & *Natalem Alex.* tom. 7. *Hist. Eccles.* pag. 144. Ejus summam de casibus pœnitentialibus, cum glossis Joannis de Friburgo nuper recuderunt *Avenione* 1715. 4. *Tomo tertio* denique sive ultimo *Corporis Canonici* glossati exstat 1) *liber sextus decretalium* à Bonifacio VIII. in Concilio Lugdunensi editus, cum glossæ & interpretamentis Johannis Andreæ, Helix & Dominici de sancto Geminiano, casibus litteralibus, summulis, &c. Liber sextus decretalium vocatur, qui in libros quinque divisus complectitur constitutiones Gregorii IX. & X. nec non Innocenti IV. Alexandri, Urbani, Clementis IV. Nicolai III. & Bonifacii VIII. Conciliorumque imprimis duorum Lugdunensium A. C. 1245. & 1274. collectas jussu Bonifacii VIII. a Guilelmo Archiepiscopo Ebreduensi, Berengario Episcopo Biterensi & Richardo de Senis Vice-Cancellario Ecclesiæ Romanæ, promulgatasque A. C. 1297. 2) *Clementine* (sive quinque libri Constitutionum Clementis V. in Concilio Viennensi A. C. 1310.) cum enarrationibus, glossis, casibus & additionibus Joannis de Imola & Francisci Zabarelæ. 3) *Extravagantes* sive XX. constitutiones Johannis XXII. A. C. 1320. cum interpretamentis Domini Zenzelini & Johannis Francisci de Pavinis. 4) *Extravagantes communes* liber I. II. III. V. cum glossis Joannis monachi Picardi Cardinalis, Guilelmi de monte Lauduno & Jo. Francisci de Pavinis.

Nn 4

Aliæ

(a) De hoc consules D. Jo. Andream Schmidium in diatriba de triumviris Halberstadiensibus, Clemente II. Semecæ & Conrado Halberstadiensi. *Melmst.* 1715. 4. De Decretalibus à Luthero publice exultis *Vvitebergæ* 1520. 10. Decemb. Burch. Gotthelf Scruvii Bibliothecam librorum variorum tom. 1. p. 135. seq.

(b) De quinque collectionibus Decretalium, quæ Gratiano posteriores illam Gregorii IX. antecesserunt, & quatuor ab Antonio Augustino A. 1576 & à Carolo Labbeo A. 1610. quinta ab Innocentio Cirone A. 1545. editæ & illustratæ sunt, di xi Volum. XL. *Bibl. Græc.* p. 20. seq.

Aliæ editiones Corporis Juris Canonici glossati, tribus in fol. voluminibus editi, hæ mihi innotuere: Lugd. 1508. 1549. 1554. 1572. 1584. 1618. 1624. Paris. 1561, 1585, 1612. Antvverp. 1573. Præterea existat Decretum Gratiani Paris. 1552. 8. duobus volum. post Decretales Paris. 1550. 8. duobus volum. Sextus Decretalium liber Paris. 1537. 8. Corpus Juris Canonici cum paratitlis Antonii Democaris Lugd. 1555. forma minore, sex volum. Cum glossis & notis Caroli Molinæ Lugd. 1559. 4. Quæ a Clemente VIII. in hac editione damnata sunt, exhibet Possevinus tom. 1. apparatus sacri p. 302. — 327. Cum paratitlis Anton. Democaris, Anton. Contii (qui solet distinguere verba Gratiani a verbis Canonum & aliorum) & annotatt. marginalibus, Antvverp. 1570. 8. tribus volum. Venet. 1572. 4. Ex recensione Francisci Modii Francos. 1586. 8. Ex Petri Matthei editione Francos. 1590. 8. quatuor Volum. Hic septimum decretalium librum addidit, qualem Sixti V. auspiciis jussu fuisse colligere Dominicus Cardinalis Pinellus, Hippolytus Cardinalis Aldobrandinus, Hieron. Cardinalis Pinellus, Lucius Sanus Episcopus Rupanus, Seraphinus Olivarius Rotæ Auditor, Laurentius Blancherus Rotæ Auditor, & ejus in Galliam profecti loco, Hieronymus Pamphilus Auditor & ipse, Franciscus Pegna Rotæ Auditor, Pompejus Arrestinus Advocatus Consistorialis, Julius Cæsar Octinellus Secretarius Congregationis Ex Romana Correctione ad exemplaria undecim MSS. auspiciis Gregorii XIII. 1582. fol. & 1584 4. Correctioni illi affuere (a) præter Cardinalem Caraffam, Franciscus Turriamus, postea Jesuita: Petrus Diaconus, Presbyter Hispanus: Flaminius Nobilius, Theologiæ Doctor, cui Annotationum cura mandata est: Hieronymus Parisetus, Juris Canonici Doctor in Studio Rom. Lalemus Salems Viterbiensis, annos natus LXXV. & Petrus Morinus Gallus. Corretores Romanos Demochare & Contio audaciores fuisse passim queritur Baluzius in notis ad Gratianum, adeo ut pag. 516. scribat: *Gratiani collectionem hodie non habemus, sed collectionem correctorum Romanorum, inberentem ordini qui servatus a Gratiano est.* Et pag. 522. *Debebant Gratianum emendare ad vetera exemplaria, emendationes vero ex originalibus, ut vocant, adnotare in margine aut in notis, ut fasum a Demochare & Contio.* Adde pag. 492. 494. 499. 517. 531. &c. Recusum ex Romana editione Corpus juris Canonici, Paris. 1587. fol. cum notis Job. Pauli Lancellati, ejusque libris.

(a) Indicem selectorum virorum sub Pio IV. & Pio V. emendationi Gratiani præfectorum habes apud Antonium Augustinum in fine libri 1. dialog. 20. de emendatione Gratiani, & Gerh. von Mairtrich in historia juris Eccles. § 393.

libris IV. Institutionum juris Canonici. Lugd. 1591. 4. 1605. 4. Paris 1618. fol. Genev. 1631. 4. Lugd. 1661. 4. Antverp. 1648. fol. Colon. 1670. 4. Cum glossis & additionibus *Aug. Caravita*, P. *Andrea Alciati*, *Prosperi Caravita*, & P. *Marcelli Francolini*, Venet. apud Juntas, 1615. 4. quatuor volum. A *Petro & Francisco Pitbais* fratribus ad MSS. Codices singulari industria restitutum & notis illustratum Paris. 1685. 1687. fol. 2. voluminibus, & Lipsiæ 1695. 1705. fol. quæ optimæ omnium editiones sunt. Specimen novæ editionis quam cum notis Prædicis, Criticis, Historicis, Chronologicis & Geographicis molitus est *Jo. Petrus Gibertas*, Doctor Theologus Aquensis, habetur in ejus disquisitione historica de doctrina Canonum corpore juris inclusorum circa requisitum, ad filiorum matrimonium, parentum consensum; Paris. 1709. 12. Vide Novellas Reip. litterariæ illius anni, mense Augusto pag. 166. seq.

Institutionum juris Canonici libros IV. jussu Pauli IV. (a) An. 1563. in lucem emisit *Jo. Paulus Lancelotus* Jctus Perusinus, illustratos cum ab aliis, tum præcipue a Clarissimis Viris *Casp. Zieglero* & *Jo. Doujario*.

* Præter Epistolas Pontificum a *Jacobo Moerlino*, *Petro Crabbe*, *Laurentio Surio*, *Dominico Nicolino* & *Severino Bixio* in Conciliorum tomis atque inde ab aliis sæpius vulgatas, & in tertia Classe sanctorum Ecclesiasticarum *Francisci Jo. verii*, Valentini Paris. 1555. fol. exhibitas, & quæ ex illis excerpterunt decretalium collectores & præter quinque illas celebres, *Yvo*, *Burchardus*, *Cardinalis Deusdedit* aliique & *Gratianus*: memorandæ etiam Epistolæ Pontificum quas in Annalibus suis passim referunt *Baronius*, *Bzovius*, *Raynaldus*: singulorum etiam nonnullæ, quæ separatim voluminibus prodire, ut *Leonis Magni* Epistolæ, qui Episcopus Rom. fuit ab A. C. 440. ad 461. sæpius editæ inter ejus opera, atque novissime eruditis *Paschafii Quesnelli* observationibus illustratæ Paris. 1675. 4. Lugd. 1700. fol. Vide supra p. 360. seq. Epistola dogmatica ad Flavianum (b) CPol. Episcopum, & altera (c) ad Leonem Imp. Græcæ & Latine vulgatæ a *Gerh. Vossio* ad calcem *Gregorii Thaumaturgi*, Mogunt. 1604. 4. *Gregorii I.* (Papæ ab A. 590. ad 604.) Epistolarum libri XII. sæpius inter ejus opera editi

(a) Privato ausu Institutiones illas scriptas à Lanceloto, affirmat *Cl. Vvagensiius* in Synopsi juris Canonici pag. 714. Sed contrarium ipse videtur innuere Lancelotus. Certe sub *Gregorio XIII.* Institutiones illas Corporis juris Canonici Romæ A. 1581. typis subjectas esse constat.

(b) Græca versio incipit: ἀγαπῶντες τὰ ἡδύματα τῆς ἀγάπης ἡμεῖς οἱ.

(c) Græca versio incipit: ὁ θεὸς ἡμεῖς ἐμμενὲς ἀγαπῶμεν,

ra editi, & novissime Paris. 1705. fol. *Pauli I.* (Papæ ab A. 757. ad 767.) Epistolæ XXXI. in Francisci du Chesne Tom. 3. scriptor. Francicor. pag. 725.---760 Epistolæ sedecim *Nicolai I.* qui ab A. C. 858. ad 867. Pontificatum gessit, editæ Romæ A. 1542. fol. Longe plures deinde, evoluit Baronius, ac Binusius in Conciliorum tomis & post eum alii dederunt. *Alexandri III.* Epistolæ a Sirmondo editæ & in tomo tertio hujus operum obvix. *Sylvestri II.* (Papæ ab A. 999. ad 1003.) Epistolæ CLIX. cum decreto electionis editæ è Bibl. Papyrii Massoui Jcti, Paris. 1611. 4. *Innocentii III.* (Papæ ab A. C. 1198. ad 1216.) Epistolas libri XVI. digestas, insignem rerum Ecclesiasticarum & Civilium illa ætate cognoscendarum thesaurum vulgavit Steph. Baluzius Paris. 1682. fol. duobus voluminibus, post longe imperfectiores collectiones Guil. Sirleti Rom. 1543. Coloniensem 1576. fol. vel Pauli du May (a) Paris. 1625. 8 & Francisci Bosqueti Tolos. 1635. fol. Antonii Dandini Alferræ commentarium in Innocentii III. Decretales Paris. 1666. fol. Prima collectio Decretalium ex tribus primis regestorum ejus libris à Rainerio Diacono & Monacho Pomposiano Tom. 1. Baluz. p. 543. *Gregorii IX.* (Papæ ab A. 1227. ad 1241.) Decretales Epistolæ sæpius editæ separatim atque inter opera à Jac. Pamelio illustrata Antverp. 1572. *Pii II.* (ante Æneæ Sylvii) qui Papa fuit ab A. 1458. ad 1464. Epistolæ CCCXXXI. ante Pontificatum & in Pontificatu scriptæ, Norimb. 1481. & Lugd. 1497. fol. & inter Opera Basilæ excusa. *Hadriani VI.* (Papæ ab A. 1522. ad 1523.) Epistolæ editæ Colon. 1535. Vide Ludov. de S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 107. *Pii V.* (Pontificis Max. ab A. 1566. ad 1572.) Epistolarum libros quinque Latine edidit Franciscus Goubeau Antverp. 1640. 4 post editionem Italicam Mantuanam (b) 1587. 4. & Latinas Coloniensem atque Romanam 1629. Constitutiones Ecclesiasticæ & literæ Apostolicæ, Lugd. 1582. Florent. 1583. Rom. 1579. Ab Antonio Caraffa Cardinali & Antonio de Aquino publicatæ Epistolæ Pontificum à S. Clemente ad Gregorium VII. jussu Gregorii XIV. Rom. 1591. fol. Novam locupletiolem accuratiorēque Epistolarum Pontificum editionem à Clemente ad Innocentium III. expectare jubemur à Petro Constant, Monacho erudito Benediktino, qui & dignas fide se junget à commentitiis, & emendatas diligenter ad Codices MSS. & ordine digestas Chronologico illustrabit notis. Vide Ephemerides literarias Parisienses mense Octobri A. 1719. p. 476. seq.

(a) Vide Menagiana Tom. 3. p. 316. seq.

(b) Lud. de S. Carolo Bibl. Pontificia pag. 164. in qua passim de singulorum Epistolis Pontificum, ubi existēt, annotat, plures earum collectiones MSSas in Bibl. Vaticana adhuc delitescere testatur.

476. seq. *Leonis III.* (qui Papa fuit ab A. 795. ad 816.) Epistolas decem ad Carolum M. primus ex MSS. Academiae Juliae edidit notisque illustravit Hermannus Gönringius, Helmst. 1647. 4. Epistolarum volumen, quas Romani quidam Pontifices miserunt ad Francorum Reges, Carolum Martellum, Pipinum & Carolum M. editore Jac. Gretsero S. J. Ingolstadt. 1613. 4. Eidem debemus Epistolas variorum Pontificum ad Petrum Cnapheum, Eutychianum Graece & Latine vulgatas, Ingolstadt. 1616. 4. *Leonis IX.* (Papae ab A. 1049. ad 1054.) Epistolae decretales ad calcem operum Leonis Magni excusae Colon. 1561. fol. apud Joannem Birckmannum juniorem, editore Laurentio Surio. Epistolae decretales Pontificum Romanorum, tribus Voluminibus in: fol. editae Romae 1591. *Gregorii XIII.* Constitutiones Ecclesiasticae, Lugd. 1582. 8. *Pii IV. & V. & Gregorii XIII.* Florentiae 1583. 1586. 4.

Collectio Bullarum & Constitutionum Clementis VIII. separatim editarum ab A. 1592. ad 1603. fol. fuit in Bibl. Telleriana. *Gregorii XV.* (ab A. 1621. Papae ad A. 1623.) Constitutiones & Decreta, Romae 1623. fol. Bullae Pontificum à Bonifacio VIII. (A. 1294. 1303.) ad Paulum IV. (A. 1555. 1559.) Romae apud apud Antonium Bladium 1559. fol. Collectio Bullarum à Gregorio VII. (A. 1073. 1085.) ad Gregorium XIII. (A. 1572. 1582.) Rom. 1589. fol. Bullarium sive Collectio Constitutionum Romanorum Pontificum, jussu Sixti V. congesta à Gregorio VII. usque ad Sixtum V. (qui Pontificatum gessit ab A. 1585 ad 1590.) cum rubricis *Laertii Cherubini*, Rom. 1586. fol. *Sixti V.* Constitutiones à Laertio Cherubino editae Rom. 1588. fol. Summa Constitutionum Pontificalium & rerum in Ecclesia Romana gestarum à Gregorio IX. (A. 1227. 1241.) ad Sixtum V. curante *Petro Martineo* Jcto, Lugd. 1589. 4. Bullarum, Brevium & Constitutionum Apostolicarum, quae in Archivo Impressoris Cameralis existunt, index Rom. 1627. 12. in Biblioth. Barberina. Summa Bullarii per *Stephanum de Quaranta* Venet. 1607. 4. Lugdun. 1622. 4. usque ad Paulum V. *Jac. Castellani* Compendium Constitutionum summorum Pontificum à Gregorio VII. ad Clementem VIII. (Papam ab A. 1592. ad A. 1605.) Venet. 1603. 4. Bullarium magnum *Laertii Cherubini* Jcti Romani (a) à S. Leone Magno (Papa ab A. 440. ad 461.) ad Paulum V. (ab A. 1555. ad 1559.) Rom. 1617. fol. tribus voluminibus. Et à D. *Angelo Cherubino*, Monacho Cassinensi continuatum usque ad Urbanum VIII. (Papam ab A. 1623. ad 1644.) Rom. 1638. fol. quatuor Voluminibus, & Lugd. 1655. fol. additis Innocentii X. Constitutionibus. Bulla-

(a) Prosper Mandosius Bibl. Roman. p. 192.

Bullarii Collectanea per *Augustinum Barbosam*. Lugd. 1634. 4. *Flavii Cherubini* Compendium Bullarii à Laertio Cherubino editi, Lugd. 1624. Rom. 1638. fol. Bullarii magni Cherubiniani continuatio ad Clementem X. (Papam ab A. 1670. ad 1676.) per *Angelum à Lantusca & Jo. Paulum* à Roma, (a) Ord. minor. Tomus V. & VI. Rom. 1672. fol. *Vincentii Petri* J.Ci., Commentarius in Bullarium edi cœpit Rom. 1705. fol. Tomus quartus jam lucem vidit A. 1714. Journal des Savans 1714. Août. p. 225. Constitutiones Pontificiæ & Romanorum Congregationum Decisiones ad Vicarios utriusque Cleri spectantes *Jo. Baptista Pittono*, (b) Sacerdote Veneto collectore. Venet. apud Leonardum Pittonum collectoris patrem 1714. 8. *Jo. Baptista Confessius* sive *Confessius* in Collectiōe Privilegiorum sacrorum Ordinum Fratrum mendicantium & non mendicantium, Venet. 1607. 4. *Emanuel Rodericus* in nova collectiōe & compilatione privilegiorum Regularium mendicantium, Turnoni 1609. fol. Bullarium Casinense seu Constitutiones Pontificum, Imperatorum, Regum, &c. & decreta sacre Congregationis pro Congregatione Casinensi, per *Cornelium Margarinum*. Venet. 1650. fol. 1670. fol. 2. Volum. Bullarium Ordinis eremitarum S. Augustini à *Laurentio Empolo* collectum, Rom. 1628. fol. Bullarium Ordinis Cluniacensis Lugd. 1680. fol. Bullarii Seraphici Indiculus per *Petrum de Alva*. Rom. 1655. 4. Archivium bullarum, decretorum, &c. fratrum & sororum tertii Ordinis S. Francisci per *Franciscum Bordonum*, Parmæ 1658. 4. Jo. Baptistæ Pittoni collectio Constitutionum Pontificiarum & Romanarum congregat. decisionum ad Regulares cujuscunque Ordinis Venet. 8. tribus Volum.

Guil. Postelli querela de corruptione Juris Canonici exstat p. 263. libri de Orbis terræ concordia. De Juris Canonici auctoritate in Ecclesiis Protestantium vide D Sam. Strykium de dissensu spon-
salitio p. 241. & Huldricum Eybenium atque Christophorum Woldenbergium de origine, progressu, usu & auctoritate Juris Canonici. *Illud potius in nonnullis quam Jus Civile sequimur, quia favorabilis Ecclesiæ esse solet*, inquit Brunemannus lib. I. Juris Ecclesiastici. c. 3. §. 4. In plerisque tamen eo ne utimur quidem, vide Strykii addit. ad Brunemannum pag. 39. Etiam consuetudo contra Jus Canonicum inducta valet id. pag. 40. Pontifices è jure Civili multa repetisse, Cujacius, Contius & alii observant, quorum testimonia producit Jo. Vincentius Gravina Oratione I. pag. 53. seq. Claudam hæc caput brevi de *media Jurisprudencia & jure*

(a) Id. p. 199.

(b) Giornale de' letterati d'Italia Tomi 29. p. 441.

& *jure commentitio* observatione. Illius mentio §. 3. Instituit. de legitima agnator. success. diciturque lege XII. Tabularum junior, Imperiali autem dispositione anterior. Commentitii juris meminisse Paulus leg. 20. D. de poenis. Est autem minime diversum a media illa Jurisprudentiâ, atque nihil aliud per illud intelligitur quam jus libera Rep. Romana introductum ex Jurisprudendum interpretatione ac responsis. Vide Frid. Gottlieb Struvii diff. præliminarem præmissam Ehrenfridi Geieri supplemento ad Besoldum ac Speidelium. Jen. 1710. 4.

C A P U T XI.

DE SCRIPTORIBUS Legibusque Rei Agrimenforiæ.

AUCTORES (a) Legesque REI AGRARIÆ sive FINIUM REGUNDORUM, Jo. Tilius Meldensium Episcopi hortatu primum editi & ad Palatinum codicem castigati mutua opera Petri Gallandii, Petri Castellani, Emari Ranconeti, & *Adriani Turnebi* Paris. 1554. 4. Passim deinde auctiores emendatioresque cum observationibus & glossis agrimenforiis *Nicolai Rigaltii* (ibid. 1613. 4.) qui Turnebianam editionem in plerisque est secutus, nisi quod titulum finium Regundorum libro decimo Pandectarum obvium prætermisit. Idem ait in aliud se tempus distulisse fragmenta quædam M. Junii Nipsi, Aprofiditi sive Epaphroditi & Vetrubi Rufi (b), quod magis facerent ad quæstiones Geometricas, quam ad conditiones agrorum limitumque constitutiones. Denique *Guilelmus Goësius* novam legum ac Scriptorum rei agrariæ editionem in lucem emisit Amstelod. 1674. 4. cui præter observationes & glossas Rigaltii, suas ipsius notas, & indices duos à se concinnatos Philologicum alterum, alterum Geographicum, & antiquitatum agrariarum librum subjecit, quo præter alia fufius agit de Coloniais, de quibus videndi Onuphrius, Sigonius & libro secundo antiquitatum Augustanarum Marcus Velleius. Julium Cæsarem Bulengerum in libro de Vegetalibus populi Romani nihil harum rerum intellexisse affirmat Goësius pag. 165. Idem passim iniquior est famæ Barthii & Salmasii. Quoniam vero optima & locupletissima Agrimenforiorum

(a) Hi primum cum aliis cæmiis scriptoribus MScis reperti sunt. A. 1493. à Thoma Phædro in monasterio Bobienfi, ut supra p. 379. ex Volaterrano annotare meminimus.

(b) Vide infra, hoc capite, num. 23.

riorum scriptorum editio est Goesiana, juvat eam hoc loco paucis recensere.

1. *Siculi* (a) *Flacci de Conditionibus agrorum* p. 1. Ejusdem nomina agrorum & limitum, p. 20. * *Siculum Flacum* de conditionibus agrorum cum emendationibus & notis suis eruditis, in quibus sapissime à Goesio recedit, separatim Coburg, 1711. 4. edidit V. C. Jo. Conrad. Schivartzius.

2. *Sex. Julii* (b) *Frontini de agrorum qualitate sive Expositio formarum* ad Celsum Penestum, ut in edit. Basil. 1528. legitur. Falli itaque videntur qui per Celsum intelligunt Cæsarem & pag. 29. pro *statim Celsi Caesaris* legendum est *statim caelestis Caesaris* Goesio hic libellus non videtur esse Frontini, sed partim *M. Junii Nipsi*, partim *Gerberti Philosophi*, qui tandem Papa evasit. Vide ejus. notas pag. 142. Rigaltius qui parte illa qua de mensuris p. 29. seq. agit, auctiorem edidit, ex codice Memmiano p. 232. *Balbo* tribui testatur in duobus MStis. Idem tamen nonnulla Frontini nomine laudari observat à Boethio. Casp. Bachetti notæ in hoc opusculum Rigaltianis observationibus subjunguntur pag. 287. 288. *Julii Frontini de limitibus agrorum* p. 39. Confer Boethium libro 2. Geometr. p. 1540. seq. qui eodem loco etiam mensuris *Longini* meminit.

3. *Aggeni* (c) *Urbici in Julium Frontinum commentarium* p. 44.

Ejusdem

(a) Barthius. lib. XIX. cap. 5. Adversus, *Siculum Flacum* appellat *Saculum*, quomodo & in vetustissimo suo MS. vocari testatur Guidus ad Phædrum p. 242. & ejus epitomen tantum habere nos putans clarissime clarum esse ait, quod Epitomator fuerit Christianus. Nihil horum arridet Goesio, etsi nec ille habet, quo Ethnicum probare possit. Non ante Domitianum vixit Siculus iste, cujus edicti meminit, neque ante Nervam floruisse Rigaltio videtur. Nomen ejus comparat in catalogo agrimensores Boethii. Libri vero ipsius inscriptio, si Goesum sequimur, fuit de conditionibus agrorum Italix, neque ex eo aliud quicquam hodie superest præter initium operis idque lacerum. Rigaltius testatur se bonam centonis illius partem in complures divisam lacinias reperisse inter alia fragmenta Hygino adscripta, quæ Jos. Scaliger ex perveusto Jo. Arcerii codice describi sibi curaverat, atque illic quoque diserte legi Siculi Flacci nomen.

(b) Videtur Rigaltio Frontinus duos libros de re agraria edidisse, quorum altero mensorem instituit, altero disputaverat de arte mensoria. Deinde artis ipsius tripartitionem explicasse sex libris, assignationes scilicet & partitiones agrorum ac finitiones terminorum, posteaque controversias. Denique scripsisse libros de regionibus deque conditionibus agrorum Italix, ex quibus ad nos pervenerunt fragmenta quæ de Colonis inscribuntur pag. 102. seq. quæ edita primum ab Obsopoeo ex Bibl. Putzani, deinde auctiora à P. Scriverio & Rob. Keuchenio, denique à Rigaltio & Goesio cum non contemnenda ex Bibl. Palatina accessione. Plurcula Frontini fragmenta in Arcerii Nansique codicibus superfluisse viri docti testantur, quorum editionem promissit idem Vir. Cl. Petrus Scriverius. De aliis Frontini scriptis dixi supra suo loco. Laudatur à Boethio lib. 2. Geometr. & Vegetio lib. 2. cap. 3. Inst. rei militaris.

(c) Hic Aggenus ante Theodosii M. vel etiam Antonini Pii tempora vixisse videtur.

Ejusdem de controversiis agrorum pars prior, p. 50. pars altera p. 65.

4. Liber ejusdem argumenti, auctore *Simplicio*, p. 76. Rigaltius hunc refert ad auctorem Frontinum, & pag. 222. non citra rationem suspicatur *Simplicii* nomen confictum esse ex his verbis Aggeni pag. 62. *Nam & Simplicius enarrare conditiones earum existimavi.* Adde p. 245.

5. *Aggeni Urbici in Julium Frontinum Commentariorum liber secundus*, qui Diazographus inscribitur, constans variis figuris in æs incisus, pag. 90. * *Urbici* etiam Grammatici mentio apud Aufonium Ep. 22.

6. *Julii Frontini de Coloniis libellus*, ex commentario *Claudii Caesaris* p. 102. Etiam *Severi* sive *Veri* potius *Lex agrorum* ex ejusdem *Claudii* commentar. p. 111. *Antonini & Commodi* mentio p. 106. qui Frontino fuerunt posteriores. Unde *Goesius* libellum hunc habet pro farragine ex Frontino & aliis ab indocto quodam homine confarcinata. * *Andreas Schotti* notas ante ineditas in *Sex. Julii Frontini de Coloniis libellum* vulgavit nuper celeberrimus *Burmamnus* ad calcem *Velleji* p. 632.--- 640. Lugd. Bat. 1719. 8. Habeo etiam separatis foliis sine loci & temporis notatione

detur *Goesio*, quia meminit curæ circa loca sacra & litium de æde *Minervæ* mortuorum, sed & controversiæ inter *Jctos*, & agrimensores, quam controversiam de cisa esse constet ab *Antonino Pio*, quemadmodum templa idolorum diruit *Theodosius*. Vide *Goesii* notas p. 147. 197. Sunt alii qui *Aggenum* referunt ad *Tiberii Imp.* ætatem. Mentio videtur illius fieri in hac veteri inscriptione *Lugdunensi*:

JUVI O. M.

Q. ADGINNIUS URBICI

FIL. MARTINUS SEQ.

SACERDOS ROMÆ ET AUG.

AD ARAM AD CONFLUENTES

ARARIS ET RHODANI

FLAMEN

II VIR IN CIVITATE

SEQUANORUM.

Vide *Genebrierii* dissertationem Gallice editam, qua *Magniam Urbicam* *Cari Caesaris* uxorem fuisse non absurde contendit *Parisi*. 1704. 12. p. 69. 70. 71. Quod vero *Goesius* addit *Aggenum* videri *Christianum*, minus exploratum esse videtur. Nam etsi aspiciatur ille commentarius in *Frontinum* de controversiis, ait divino præsidio le suam suscipere scriptionem, nihil tamen dicit quod non dicere possit sæpeque dixerit homo etiam *Ethnicus*. *Aggenum* de controversiis primus *Rigaltius* vulgavit ex codice *Arceriano* *Memmianæ* Bibliothecæ. Desunt tamen controversiæ de positione terminorum, de vigore, de fine & de loco, quas haud levi desiderio requirendas esse ait idem *Rigaltius*. De Controversiis agrorum vide etiam *Cujacium* libri X. *Observationum* capite 1. Ejusdem *Aggeni* ad *Frontinum* de agrorum qualitate, multis modis inquinata esse rebus absurdis & ineptis observat *Goesius*, ita ut plurimum differant a reliquis quæ de controversiis *Aggenus* scripsit. Ediderat illos *Aggeni* ad *Frontinum* commentarios primus *Jos. Sichardus* ad calcem Codicis *Theodosiani* *Basil.* 1538. fol. apud *H. Petri*.

tatione. ab eodem Schotto edita in 8. Geometrica & Gromatic (a) vetustissimi scriptoris cum excerptis ex *Epaphrodito* & *Vitruvio Rufo*, ex MS. Codice Dunensis Abbatiae Cisterciensis, in quo Boethius etiam de Musica & Geometria continebatur.

7. *Mensurae limitum & terminorum* ex libris *Augusti* & *Neronis Caesarum* (vide p. 109.) Sed & *Balbi mensuris*, qui temporibus Augusti omnium provinciarum & civitatum formas ac mensuras compertas in commentarios contulit, legemque agrariam per universitatem provinciarum distinxit & declaravit, p. 118. 142.

8. *Julii Frontini Siculi* praefatio, p. 128. In codice Francisci Nansii Frontinus semel Siculus appellatur, sed Goesius putat legendum *Frontini* & *Siculi* (Flacci scilicet,) & ex utroque esse excerpta.

9. *Fragmenta terminalia* p. 147.

10. *Hygini agrimensores publici Gromaticus* sive de castris metagadis liber figuris in aes incisus illustratus pag. 150. Perperam hic Hyginus in Inscriptione vocatur libertus (b) Augusti Imp. cum longe junior fuerit, mentionem faciens Trajani pag. 209. & pag. 174. laudans Lucanum. Eundem Hygini Gromaticum, uti Frontini quoque Commentaria, & Aggeni Urbici, una cum Vegetio suo, sed admodum corruptum & minus emendatum edidit *Petrus Scriverius*, ut dixi supra lib. 3 in Vegetio. Commentarius laudatissimus illustris Viri (c) *Hermani Rudolphi Schelii* in hunc Hygini librum è veteribus libris emendatum & Polybii locum de castris Romanis e Libro VI. Histor. seorsim proditit Amstelod. 1660. 4. & insertus inde tomo decimo thesauri Antiquitatum Romanarum Græviani: Etiam Salmasius in Gromaticum Hyginianum notas paravit, ut refert ipse p. 295. ad Solin. *Ejusdem Hygini liber de limitibus* p. 203. quem Hygino indignum esse contendit Goesius in notis pag. 166. *Ejusdem de conditionibus agrorum*, p. 205.

11. *Frag.*

(a) Glossar. Caroli Labbei: *gramma* βασιλεὺς γράμμα, γράμμα διοικητῆς καὶ Γραμματεῖς. Svid. γράμμα Salmasi p. 472. ad Solin. γράμμα. De Hygini Gromatici aetate ad Trajani tempora referenda, Schelio adfuerunt Raph. Fabretti pag. 355. ad Inscriptiones veteres.

(b) Per Augustum Rigaltius Trajanum jubet intelligere, cui ut Imperatoribus reliquis universis tributum nomen Augusti. Idem p. 272. notat apud Cassiodorum lib. 3. Variar. Epist. 52. sub *Hyrmmetrici* nomine latere nomen *Hygini Gromatici*. Quomodo ibidem pro *Grammaticam disciplinam* legendum esse *Gromaticam* observavit Vossius libro 1. de arte Grammatica. Confer Jo. Laurebergii *Gromaticam*, quibus jus terminale & finium regundorum leges explicantur. Hafniae 1640. 4.

(c) De hujus Schelii commentariis, qui longe plura de re veterum Romanorum militari in affectis habuit, vide quae notat Jo. Georgius Grævius praef. ad Tomum X. thesauri Antiqu. Rom. & Th. Crenius in notis ad Gabr. Naudzi Bibliographiam militarem T. 2. Methodor. p. 518. * In Schelii laudem plura elegantissimus Grævius Orat. 2. ad 1662. dicta in ejus funere.

11. *Fragmentum agrarium de limitibus*, p. 215. In limine statim Varro allegatur. Ceterum totum fere ex *Hygino* tribuitur in codice quodam antiquo manu exarato, et si P. Scriverius fide alterius codicis ediderit sub nomine *Frontini*. Ex libro *XII. Innocentii* (a) Urbi Præfetti, de litteris quibus signata casa, ex notis juris exponendis pag. 220.

13. *Liber Marci Baronis* (Varronis) ad *Rufum Silvium de Geometria* pag. 235. Hunc ex MS. Arceriano edidit Rigaltius. Varronis autem esse nequit, quia p. 243. allegat Hyginum, ut dictionem Varrone indignam aliaque argumenta omittam. Longe alius erat Varronis liber de Geometria, cujus meminit Cassiodorus & ex quo Frontinus Boethiusque (b) profecisse se fatentur. Sed hic ut alia doctissimi illius viri scripta temporum injuria intercidit.

14. *Ordines finitionum* ex diversis auctoribus, una cum figuris in æs incisus p. 247.

15. *Cajus & Theodosius* auctores, pag. 252. *Latinus & Myronius* togati Augustorum, auctores de locis suburbanis vel diversis itineribus pergentium in suas regiones, p. 254.

16. Ex libris *Magonis & Vegoje* (male *Vegetii* legit Barth. XXIX. 1. Adversar.) auctorum p. 255.

17. *Idem Vegoje Arruntii Veltymno* pag. 258. quæ nomina qualia sint, non meum est dicere, sed haruspicius Salmasii, qui pag. 78. ad Solin. legit: item *Vegoje Boyina* nymphea, quæ artem fulguritæ scripserat apud Tuscos teste Servio in VI. *Æneid.* v. 72.) *Arruntii Vertumno*, sive fragmentum libri ad Arruntem Vertumnæ, quæ nomina Hetrusca sunt.

18. *Arcadius Augustus* auctor de terminis & de lineis partium *Orientalium*, p. 259.

19. *Vitalis* auctor p. 260.

20. *Faustus & Valerius* p. 261.

21. *Ratio limitum regundorum*. Auctores *Theodosius & Nomentinus* exposuerunt, pag. 263.

22. *Expositio terminorum* sive lapidum finalium per diversas provincias positorum p. 276. cum figuris ære impressis.

23. *Varatio fluminis* ex M. Junio Nypso. Quod fragmentum longe locupletius vulgavit Goësius p. 285. M. Junii Nypsi inter Agrimensores meminit Boethius lib. 2. Geometriæ, p. 1540. Vitruvii Rufi ex Epaphrodito Architectonica & M. Junii Nypsi

Tom. II.

Oo

(male

(a) Innocentium sub Constantio agrimensorem fuisse auctor Ammianus Marcellinus lib. 19. At excerpta hæc ex ejus libro 22. ab imperito quodam confarcinata (vide Goësi notas p. 167.) ex Bibliotheca Palatina dedit Rigaltius. Vide Valecium ad Ammian. lib. 29. c. 11. & Menagii Origines Gallicas in *deffens*.

(b) Boethius lib. 2. Geometriæ p. 1537. & 1542.

(male legitur Hypsi) de mensuris agorum liber refertur in catalogo MStorum Scipionis Tertii. Vide Labbei Bib. nov. MSS. p. 384. * *M. Iunius Nysus* integrior fuit Neapoli in Bibl. nobilissimi Josephi Vallettæ.

24. *Ex Isidori Hisp. libro XV. cap. 14. Originum.* p. 290. Ex libris *Dolabelle* pag. 293. cum figuris in æs incis. Ex libris *Latini de terminibus* p. 302. *Cajus* auctor V. P. pag. 304. Auctor *Vitalis*, p. 305. *Faustus & Valerius VV. PP.* auctores, ibidem. Ex libro *Frontini* secundo p. 308. *Latinus V. P.* togatus p. 310. *De jugeribus metundis*, p. 311. Ex *Euclidis* lib. 1. prolegomena, p. 316. *De mensuris secundum Geometricæ disciplinæ rationem* ex voluminibus Virorum eruditorum excerpta, p. 330. Fragmentum *Legis Thuria* cum supplementis Sigonii, p. 329. Aliud fragmentum p. 335. *Legis Mamiliæ* capita tria p. 339. Lex *Roscia*, *Peducia*, *Alliena*, *Fabia* interciderunt. Ceterum tria illa capita è veteri Codice primus cum notis suis & castigationibus ediderat *Lipsius* lib. 1. elect. cap. 15. *Imp. Constantini Aug.* rescripta tria pag. 340. adde *Cujacii Observatt.* lib. XIX. cap. 16. *Imp. Valentiniani*, *Theodosii & Arcadii* rescriptum p. 342. Rescriptum *Imp. Theodosii*, *Arcadii & Honorii*, ibid. *Imp. Theodosii & Valentiniani* rescripta tria pag. 343. Vide Codic. *Theodosian.* T. 1. p. 200. seq. edit. *Jacobi Gothofredi*. Ex *Modestini libro X. Pandectarum*, *Ulpiani libro VI Opinionum*, *Florentini sexto Institutionum*, *Callistrati tertio de cognitionibus*, p. 345. Ex *Pauli libro quinto sententiar.* & lib. 23. ad edictum pag. 346. *Imp. Tiberii Cæsaris* de sepulcris, ibid. *Legis Liciniæ* capita IX. p. 348. *Legis Sempronie* capita XIII. p. 349. *Legis Iulie* de agrorum divisione capita XVIII. pag. 350. *Agrariarum Cæsaris Augusti* capita XI. *Agrariarum*, quarum nomen ignoratur, capita VI. p. 353. *Legis Agrarie* quam *P. Servilius Rullus* Tr. pleb. proposuit *M. Tullio Cicerone* & *C. Antonio COSS.* capita XXI. collectore *Goefio*, pag. 354. Ejusdem legis capita, qualia a *Rigaltio* edita fuerant p. 358.---360. * *Hottavimus Musca* nomen corruptum limitatoris ab *Augusto* dati *Virgilio*, in *Codd. Servii ad Eclog.* IX. *Legum agrariarum fragmenta* apud *Gruterum* in thesauro Inscriptionum veterum pag. CCII. seq.

CAPUT XII.

DE MEDICIS ANTIQUIS.

Medici ab Aldo & H. Stephano junctim editi 1. Alii ab H. Stephano omiffi. 2.

I. **M**EDICÆ ARTIS PRINCIPES ab Henrico Stephano junctim vulgati duobus Voluminibus. Paris. 1567. fol. præter Græcos Paulum Æginetam, Aetium, Aduarium, Oribasium, Aretæum, Rufum Ephesium, Alexandrum Tralianum, Theophilum, & Nicolaum Myrepsum, de quibus alibi dicam, sunt hi latini, qui ab Aldo (a) quoque inter Medicos antiquos vulgati sunt Venetiis 1547. fol.

1. *Cornelius Celsus* de quo copiosius egi supra suo loco.

2. *Scribonius (b) Largus Designatianus*, cujus liber de compositione Medicamentorum ad Cajum Julium Callistum, Jo. Ruellii opera, quem fac audacem Scribonii restitutum vocat Barthius 48. 49. Adversar. primum è tenebris erutus prodiit Basil. 1529. 8. cum Antonii Benivenii recentioris Medici libro de abditis nonnullis ac mirandis morborum causis, & Polybi Medici vetustissimi Græci libello de viâ salubri destitutis, latine per Guintherium Andernacum redditus. Floruit Scribonius sub Tiberio, (c) Claudioque Imp. & Galeno pluribus locis allegatur, unde Janus Cornarius (d) præfat. ad Marcellum Empiricum, in cujus librum integræ fere Scribonii compositiones sunt insertæ, suspicatur Scribonium non latine sed Græce scripsisse,

O o 2

postea-

(a) Scriptores ab Aldo junctim editi hi sunt: Celsus, Serenus Sammonicus, Troscula, Epistola Vindiciani, Marcellus Empiricus, Scribonius Largus, Sorani Isagoge, Plinii de re Medica libri V. Apulejus de herbis, Antonius Musa de Betonica, Æmilii Macer de herbis cum commentariis Jo. Atrosiani, Strabi Galli hortulus. Cælii Aureliani de morbis Chronicis libri V. & Theodori Prisciani libri quatuor. Hanc collectionem cum MSS. Codd. collatam à Nicolao Nancelio evolvi in Bibl. Gudiana. Exstat hodie in Bibl. Serenissimi Ducis Vinariensis.

(b) Alius Scribonius Aphrodisii Orbilii servus atque discipulus, cujus meminit Svetonius de illust. Grammaticis.

(c) Cap. 120. ait Scribonius se à Cassii Medici servo Aitmento Tiberii Imp. legato medicamentum quoddam accepisse. Adde cap. 97. Non est itaque Sibirius necio quis vel Designatianus qui paulo ante Marcellum demum vixerit, ut viro cuidam docto in mentem venisse video. Præceptores laudat Chirurgum Tryphonem, Apulejum Celsum, Valentem &c.

(d) Cum Cornario facit Barthius p. 2357. Adversar. Casp. Hoffmannus ut ex G. Richter Epistolis p. 572. constat, & Hermannus Conringius introductione in Medicinam p. 55.

posteaque Græco-latine redditum esse circa ætatem Valentiniani Imp Sed Cornarium, etsi præterito ejus nomine, refellit Marcellus Cagnatus lib. 3. Var. Observatt. cap. 14. Præstantissimam denique Scribonii editionem cum notis uberrimis eruditissimisque & Lexico, industriæ Joannis Rhodii debemus, qui Octavii Ferrarii consilio emendatum à se illustratumque in lucem emisit Patavii 1655. 4. * *Scribonius Largus* Empiricus, Dogmaticis tamen (singillatim Asclepiadi) non adeo infensus. Alius ut videtur, Mathematicus Scribonius, de quo Sveton. Tiberio cap. 14. Petrum Scriverium Baudius pag. 126. poematum *Scribonianum* vocat. In præfat. libri sui peregre scripti ad Callistum Imp. Claudii libertum Scribonius memorat alia scripta sua *læmina*, (quasi & Græca scripsisset) *medicinalia*, quæ Callistus ille Cæsari (Claudio) dederat. Eundem Callistum iterum alloquitur compositione 151. & in peroratione operis. Post caput 166. compositiones quædam desiderantur. Asclepiadem suum vocat c. 75. laudat etiam iterum cap. 84. Index compositionum; incertum an à Scribonio ipso vel antiquo Grammatico præfixus sit. Vide Rhodium pag. 91. Prima Scribonii editio Parisiensis 1629. 8. hinc mox recusa eodem anno Basil. 8. apud Andreæ Cratandrum. Parisiensem illam passim Rhodius laudat, ut pag. 31. 174. etiam Plantinianam ut pag. 28. 29. &c. Pars Scribonii quæ tractat de simplicibus, excusa etiam Argentorati 1532. fol. cum aliis aliorum. Illam vellicat Cardanus libro de medicinarum simplicium noxa. Claudii quidem Imp. interioris admissionis Medicus videtur fuisse, cum in Britanniam eum sequeretur. Rhod. p. 189. Andreas Borrichius pag. 191. appendic. ad curas Posteriores Christophori Cellarii *Adversus facillime qui diligentius legerit Scribonium, familiarium vulgariumque verborum quam elegantia studiosiorem fuisse, dum ita scribere laboraverit, ut ab omnibus, cognitissimis verbis intelligeretur.*

Ex JO: RHODII Indice in SCRIBONIUM LARGUM
excerpta.

Numeri, sectiones editionis Rhodiane denotant.

Ambrosius medicus Puteolanus 152.
Andronis medicamentum 63.
Cels. lib. 6. cap. 18.
Anthero Tiberii libertus 162.
Antipater 167.

Antonia 271. Marcell. cap. 35.
Apulejus Celsus præceptor Centuripis ortus 171. Valentis & noster præceptor. 94.
Aristus chirurgus 209.
Asclepiades 84, noster 75. maximus.

- ximus autor medicinæ. Epist. pag. 3.
 Atimetus 120.
 Augustus 31.
 Augustus Cæsar. 177. ὁ Σεβαστὸς καὶ αὐτὸς Straboni Geograph. lib. 17. Gulielmo Xylandro interprete: Item lib. 5. ὁ Σεβαστὸς Καίσαρ, καὶ ὁ Σεβαστὸς. Divus Cæsar, Augustus, Redius, & Augustus. Tacitus enim Histor. lib. 2. Cæsarem & Augustum principatus vocabula refert.
 Augusta 60. 70. 175. 268. 271. Ἀυγούστη Græcis ævi sequioris: cujusmodi Achmetis Arabis medici interpret antiquus O-neirocrit. cap. 260.
 Autores antiqui. Epist. pag. 4.
 Julius Bassus 121. Cæl. Aurel. Tull. Bass.
 Bibliothecis publicis posita 97. de Compositione.
 Cæsar Deus noster. Epistolar. p. 5. Comp. 60. 163.
 Cæsar Julius 151. & calce libri.
 Callistus. Epist. & Perorat.
 * Sabinus Calvus 23.
 Cassius medicus 120. 176.
 Apulejus Celsus 94.
 Celsi Antidotus 171.
 * Glicon Chirurgus 206.
 Gracchus 146. M.
 Græci dicunt. Ep. p. 5. Comp. 38. 40. 63. 99. 101. 202. 206. bis 215. 217. 237. 242. 247. 254. vocant. 50. 94. 99. 133. 181. 184. 255. 264. appellant. 99. 121. 187.
 à Græcis appellatur 61. dicitur 201. 206.
 Tom. II.
 Græce dicitur 177. 206. vocant: 252.
 Hippocrates conditor nostræ professionis. Epist. pag. 3. *Scientiæ conditor* Seneca Epist. 95. Ita Columell. lib. 9. c. 3. *Peripatetice sectæ Conditor Aristoteles*.
 Hospes meus 172:
 Ἀντιμάχων 46. Ἀντιμάχων Dioscor. lib. 4. cap. 3. Ægin. lib. 7. cap. 3. Lyfimachia Plin. lib. 25. cap. 7. Phavorino Ἀντιμάχων, ab inventore Lyfimachio ut Plinius refert; pariterque Lyfimachios apud Marcellum cap. 10. etiam in MS. Vossii.
 Marcianus medicus 177.
 Medicinalia scripta. Ep. pag. 5.
 Mege 239. Chirurgus 202.
 * Messalina Dei nostri Cæsaris 60.
 Valeria Messalina Dionis lib. 60.
 Milo Gracchus 146.
 Mithridatis antidotos 170. Plin. Valer. lib. 3. cap. 53. *Antidotum Mithridaticum*.
 Antidotum Mithridaticum 194. A.
 Musa Antonius 110.
 Octavia Augusti soror. 60. Sic Plin. lib. 19. c. 1. Marcell cap. 13.
 Ocularii 37. Medici ab oculis.
 Prudentes 38. *Ocularius* ὀφθαλμικός in Excerptis ex Græco-Lat. vet. apud Glossar. Philoxeni B. Vulcan. *Ophthalmicus* Martial. lib. 8. Epigr. 74.
 * Pacchius Antiochus 156. 220.
 * Philenidis Catinenfis auditor 97. Pacchius Antiochus.
 Pigmentarii institores 22. Pigmentarius. P. Veget. lib. 3.
 O o 3 cap.

- cap. 26. (29.) Plin. Val. lib. 2. c. 28. Barnabas Briffonius parum usitatis accenset.
- * Sabinus Calvus 231.
- Sacramento medicinæ obligatus. Ep. pag. 2. respicit jus jurandum Hippocratis.
- Scripta Latina. Ep. pag. 5.
- Sequitur nos non nisi necessarius libellorum numerus Ep. p. 6.
- Tiberius Cæsar. 97. 120.
- Thrasea Chirurgus 204. 208.
- * Triphon 201. 203. 205. 210. 231. 241. Lemmate.
- Præceptor noster 175. Chirurgus 201. 240. Cels. lib. 7. Proæmio: *Tryphon pater*.
- Valentis præceptor Apulejus Celsus 94.
- Unguentarius 118. Plin. natur. histor. lib. 14. cap. 20. Plin. Junior lib. 2. Epist. 11.
- Unguentarii 66. 129. 206. 269.
- Cato de re rust. cap. 113.
- Zopyrus Gordienfis medicus 172.
- Zopyri Antidotus 169. Celsus lib. 5. cap. 23. Ægin. lib. 7. cap. 11. *ἡ Ζόπυρος*, Zopyrus Antidotus interpreti Albano Torino, quemadmodum Galeno de Antidot. lib. 2. cap.

1. *Ἀντίδοτος Ζωόγενος*, Julio Martiano Rotæ *Antidotus Zopyria*: quæ cap. 17. locupletiore est. In hac Joannis Guintherii Andernaci versione apud Hieronymum Scotum edita Venetiis A. 1567. legitur *Medicamentum Zopyrios*; quamvis & in altera 1542. vulgata *Medicamentum Zopyros*, ut in Parisiana 1532. Nam in Aldina quoque anni 1528. est *ἡ Ζόπυρος*, & Basilienfis 1538. *ἡ Ζόπυρος* simpliciter: ut Janus Cornarius H. Stephani typis recte Latina consuetudine *Zopyrius*. Nec sua utrique deest ratio. Zopyrus enim venusta satis metonymia, sive tacita malis cum Grammaticis appositione, antidotum à Zopyro confectam indicat. Zopyrius etiam ellipsi idipsum notat, quod Galenus aperte protulit. Qua nostri quoque temporis medici efferynt Mithridatium, sicubi antidotum postulant. Sed nolo plura. Etiam Fabii sententia *inter virtutes Grammatici habebitur, aliqua nescire*.

Ex Scribonio multa ad verbum *Marcellus Empiricus* scriptor ætate junior & Christianus, qui cap. 23. pag. 347 contra lie-
nis dolores commendat *herbam salutarem id est spinam albam qua CHRISTUS coronatus est*. Et cap. 25. p. 352. ischiadicis suadet herbam britannicam legere præcantatis his verbis: *terram teneo, herbam lego, in nomine CHRISTI profis ad quod te colligo*.

3. *Marcellus* Burdegalenus, Medicus ut vulgo audit (a) *Empiricus*, Theodosii Magni Archiater, cujus *librum Medicamentorum* ad filios suos scriptum primus in lucem protraxit Janus Cornarius una cum *Ætio* latine a se translato Basil. 1536. fol. Inter (b) Epistolas Marcelli libro præmissas illa quæ Hippocratis ad Mæcenatem absurde inscribitur, rectius edita est Norib. 1587. sub nomine *Antonii Musæ*. Quæ Celsi nomine ibidem occurrit ad Cajum Julium Callistum, non Celsi est, sed Scribonii Largi. Carmen quod ad calcem libri extat, dixi supra videri clausulam poematis *Sereni Sammonici* de Medicina, quod jam porro in Stephani collectione cum *Rhemnii Fannii Palæmonis* carmine de ponderibus ac mensuris sequitur, & de quorum utroque jam supra a me dictum fuit. * Qui MStas apud Is. Vossium *Marcelli* membranas literis scriptas quadratis & 800. annorum ætatem excedentes consuluerunt, varie illum scriptorem à Cornario interpolatum queruntur, ut Joh. Rhodius ad Scribonium pag. 158. qui Marcelli etiam novam editionem molitus fuit. Marcellus in titulo Epistolæ ad filios vocatur *vir inluster ex magno officio Theodosii senioris*, ipse vero narrat se diligenti lectione scrutatum veteres medicinarum artis auctores latino sermone perscriptos, utrumque *Plinium & Apulejum & Celsum & Apollinarem & Designatianum* aliosque nonnullos etiam proximo tempore inlustres honoribus viros cives ac majores suos, *Siburium, Eutropium*, atque *Ausonium*. Addit vero etiam ab agrestibus & plebejis remedia fortuita atque simplicia se didicisse, unde non mirum in Marcelli libro occurrere etiam superstitiosa nonnulla: ut quod suadentur versus græci contra faucium dolores suspendendi collo cap. 15. p. 307. 309. cap. 29. p. 378. & aliud carmen c. 21. pag. 339. seq. & cap. 28. p. 373. H. 379. B. 380. E. & cap. ult. sive 36. p. 411. &c. Præmittitur inde notatio de mensuris & ponderibus medicinalibus ex Græco translatis juxta *Hippocratem*. Deinde Epistolæ variorum, 1) *Largii Designatiani* ad filios, 2 & 3) sub falso *Hippocratis* Coi nomine ad Antiochum Regem & ad Mæcenatem. 4) *Plinii Secundi* ad amicos de medicina. 5) *Scribonii Largi* ad Julium Callistum sub falso *Celsi* nomine. 6) *Cornelii Celsi* ad Publium Natalem. 7) *Vindiciani* Comitæ Archiætrorum ad Valentinianum Imp. In opere ipso pauci laudantur scriptores ut *Democritus* c. 8. pag. 269. *Antigoni* medici collyrium commendatur c.

Oo 4

8. pag.

(a) Ipse Marcellus in præfatione ait se remedia collegisse etiam per rusticos ac plebejos homines experimentis comprobata. Porro de triplici genere Medicorum apud veteres, Dogmaticis sive Rationalibus, Empiricis & Methodicis, vide Celsum in præfat.

(b) Confer Labbei Bibl. nov. MSS. p. 215.

8. pag. 267. 274. edit. H. Stephani, & collyrium *Antonii Muse* p. 281. aliud medicamentum cap. 20. p. 327. Dentifricium *Octaviae Augusti* sororis memorat cap. 13. pag. 297. & *Augustae Messalinæ*, itemque pag. 298. aliud quod *Artemius* (cap. 36. pag. 410. rectius *Artemisius*) *Dianio* ostendit. Arteriacem *Aesclepiadis Medici* cap. 14. pag. 299. Remedium *Cosmi Medici* ad anginam pag. 301. Purgatio cap. 30. pag. 383. potio *Cosmiana* & antidotus cap. 20. p. 327. cap. 29. pag. 377. Compositio excerpta ex libris *Ptolemæi Evergetæ Regis* cap. 14. pag. 302. Confectio emplastri contra podagram quod *rex Ptolemæus* invenisse dicitur cap. 36. pag. 411. *Liviæ Augustæ* compositum adversus anginam cap. 15. p. 304. Acopum quo *Livia Augusta* & *Antonia* usæ sunt cap. 35. pag. 402. Medicamentum *Apuleji Celsi* præceptoris nostri *Valentis* cap. 16. p. 310. *Vindiciani* ad tussim pag. 316. Remedium ad stomachi & lateris dolorem quod reperit *Paccius Antiochus* auditor *Philonidis Catinienfis* & post *Paccii* mortem demum vulgatum *Tiberius Imp.* in Bibliothecis publicis posuit, laudatur cap. 20. pag. 324. (ex *Scribonii* se& 97.) atque aliud contra lumborum dolores cap. 25. p. 351. & compositio ex libro *Philonidis* quæ *Tiberio Cæsari* etiam componebatur cap. 29. pag. 380. *Philonianum* antidotum pag. 329. cap. 22. pag. 341. *Dionysianum* oxyporium p. 333. *Attali Regis* medicamentum cap. 22. pag. 342. Potio à *Procliano Medico* ostensa, & aliud ejus medicamentum pag. 344. aliudque *Junii Crispi* cap. 23. pag. 345. *Jannarii* medici cataplasma ad splenem. pag. 347. *Gamelielis* patriarchæ remedium ad splenem. pag. 350. Aliud contra arthritidem quo *Ausonius Medicus* sanatus est cap. 25. pag. 353. *Milonis Brochi* prætoris hominis optimi, & *Ambrosii Medici* *Puteolani* mentio cap. 26. pag. 355. *Julii Bassi* colice cap. 29. pag. 376. *Prosdoci* Medici remedia electa pag. 381. Anteros *Cæsaris* liberius remediatus sive liberatus à podagra cap. 36. pag. 408. *Gallica* interdum laudat *Marcellus herbarum & animalium vocabula* ut cap. 25. pag. 354. cap. 26. pag. 358. cap. 29. p. 375. 379. cap. 34. p. 396. &c.

4. De *Sexto Placito*, quem *Liphæ* quoque Anno 1654. 8. cum aliis quibusdam Medicis scriptis edidit *Andreas Rivinus*, supra in *Apulejo* mentionem fecimus.

II. MEDICI VETERES LATINI ab *Henrico Stephano* præteriti hi porro sunt.

1. *Plinius Valerianus*, de quo, uti de *Historiæ Naturalis* quoque *Auctore* ejusdem nominis dixi supra suo loco. Exstat & in *Aldina* collectione *Vener.* 1547. fol.

2. *Sorannus*, sub cujus nomine *Isagoge in artem medendi* ad *Mecæna-*

Mecznatem (quem capite V. alloquitur) cum Plinio Valeriano aliisque vulgata est ab Albano Torino, Basileæ 1528. fol. & inter alios Medicos veteres ab Aldo, Venetiis. Quamvis vero Torinus non dubitat de Græco conversam esse, & quamvis in Bibliotheca Lindenii Medica, clarissimique Merklini Lindenio renovato ad Soranum Ephesium (a) Græcum Medicum audacter & sine tergiversatione refertur, latini tamen scriptoris esse, pluribus ostendit Marsilius Cagnatus lib. 4. cap. 2. Variarum Observationum, cui Vossius libro de Philosophia pag. 98. & in latinæ linguæ originibus pag. 209. 233. suffragatur. Idem lib. 3. de Historicis Græcis p. 415. observat falli Lonæum Boscium qui Soranus Cilici tribuere illam Isagogen non dubitavit. Fortasse Cælius Aureliani est, à cujus dictione non valde abhorret, & qui in aliis quoque scriptis expressit majorem Ephesium Soranum. Confer de hac Isagoge Dan. Clericum V. C. parte 2. Hist. Medicæ capite 4. & quæ de illa dixi in Centuria plagiariorum num. LV.

3. Cælius Aurelianus Siccenus, cujus *celerum sive acutarum passionum libri tres* à Jo. Guinterio Andernaco emendati, atque primum editi Parisi sunt ap. Simonem Colinaum 1533. 8. (b) Quinto anno antè Joannes Sichardus ejusdem Cælii *libros quinque tardarum sive Chronicarum passionum* seu morborum, à Theobaldo Fettichio Wormatiensi, Ludovici principis Palatini Medico acceptos, vulgavit Basileæ 1529. fol. In Græcis constituendis & exponendis, quæ in hoc scriptore plurima occurrunt, Sichardus adjutum se esse testatur à Jano Cornario cui plurimum sanæ hæc literæ debent. Utrumque Cælii opus ad fidem MSti emendatum & notis illustratum nomine suppresso, Lugduni (non Londini ut legitur apud Merklinum p. 135. & in pandectis Brandenburgicis) edidit Jacobus Dalechampius A. 1579. 8. Novam editionem ante plures annos promisit Nic. Blancardus in præfat. ad Arria-

(a) Fallitur ibidem Lindenius, quod Soranum Ephesium qui sub Trajano vixit, confundit cum juniore Sorano Epheso, cujus exstat de natura muliebri fragmentum cum Rufo Epheso editum, & Vita Hippocratis, quæ Cui illius senis operibus præmitti solet. Senioris Sorani libri IV. quibus corporalem & mortalem substantiam animæ humanæ tribuerat, memorantur Tertulliano libro de anima, ubi Soranum illum Methodicæ Medicinæ instructissimum vocat. Soranum inter interpretes aphorismorum Hippocratis laudat auctor commentarii in eosdem aphorismos, qui latine ab Andernaco editus ambulat sub nomine Oribasii Medici Græci, & in limine quædam habet, iisdem verbis obvia in pseudo Sorani Isagoge. Fuit & alius Q. Valerius Soranus, cujus Cicero in Bruto aliiq. meminere. Soranus augur ap. Ciceron. de divinat.

(b) Apud Lindenium male legas, A. 1529. fol. ut notatum doctissimo Almeloveetio. Idem mendum & alia insuper reperies in pandectis Brandenburgicis Hendrichii T. 1. p. 356.

Arrianum de Exped. Alexandri. Pridem etiam est quod Virum Excellentiss. Georgium Francum de FranKenau Potentissimi Regis Daniæ Archiatrum in Cœlio illustrando, luculentissimaque ejus scriptoris editione concinnanda occupari accepimus. Thomas vero Bartholinus inter deperdita sua memorat notas & emendationes in Cœlium Aurelianum p. 88. de Bibliothecæ suæ incendio. In libris Chronicarum passionum plura emendat illustratque Thomas Reinesius lib. III. Var. Lect. cap. 17. & 18. *L. Cælius Arrianus* dicitur Adriano Junio Tom. 4. Lamp. Gruteri p. 457. & Valerio Chimentello p. 130. de honore bisellii. At Cœlium Aurelianum vocandum esse non dubitant plerique alii viri doctissimi Reinesio pag. 656. seq. laudati. Quia Galeni nusquam meminit, illo superiorem fuisse ætate putabat Vossius p. 98. libri de Philosophia. Sed aliud videtur eidem Reinesio, qui sæculo quinto vixisse arbitrat, cum linguæ latinæ puritas Europæarum gentium idiotismis & Hunnorum Gothorumque barbarie plane decoxisset. Stilo itaque, ut seculum ferebat, & genius patriæ, quæ Sicca Veneria Numidiæ in Africa non ignobile oppidum fuit, usus est grandi, implexo, difficili, ad tautologias usque luxuriante, irregulari, semisoloeco nonnunquam, modo archaismo modo peregrinis & novis à vulgo acceptis, Græcorum ubique affectator & interpres interdum infelicitate etiam sua festivus. Scriptor alioqui non ineruditus, qui Græcorum vetustissimorum ut in sedas abierant, doctrinas diligentissime conquirit, digestis, recensuit & libere excussit. Etsi enim Methodicorum sedæ fuerit addictus, quod inde conjicitur, quia Themisonis, Thefsali & Sorani (a), quem principem identidem appellat & semper sequitur, dogmata frequenter repetit & illustrat, laudatis eorum à nemine præterea memoratis libris, subinde tamen quod majores sui peccanter definiverant non erubuit vellicare. In Græcorum litteris non nimis profunde doctus. Celsi Pliniique non meminit utpote latinorum, neque Galeni infensi Methodicorum hostis, quos Cælius imprimis admirabatur. Scripsit præterea Græcarum Epistolarum librum ad Prætextatum, Adjutoriorum, Medicaminum, Muliebrum Passionum libros, Responsonum de Chirurgia, aliaque quæ temporum injuria amissimus. *Cælius Aurelianus* è Sicca (b) Veneria Numidiæ opido Afer, li-

bros.

(a) Hinc G. Jo. Vossius IV. 86. de Idololatria ait Cœlii libros rectius dici Soranum à Cœlio latinicare donatum. Adde Mercurialem lib. 1. c. 21. Var. Lect. Quod vero idem Vossius putat Cœlium nostrum laudari à Cassiodoro cap. 32. divin. lect. in eo fallitur. Nam pro *Cælii Aurelii* apud Cassiodorum legendum *Celsi Aurelii*, ut notavi supra è Reinesii pag. 656. Var. lectio.

(b) Prosper Alpinus in præfat. ad libros XIII. de Medicina Methodica, Parav.

broſ acutarum paſſionum ſcripſit ad *Bellinum* diſcipulum. Li-
broſ Chronicarum paſſionum poſt libroſ de acutis morbis ſe
compoſuiſſe teſtatur. Hoſ poſtremoſ libroſ à Theobaldo Fetti-
chio accepiſſe ſe narrat Joh. Sichardus in præſat. ad recognitio-
nes editas ſub falſo nomine Clementis Romani. Sed in præſat.
ad libroſ ipſoſ Cœlii Aureliani ait illoſ aſſertos in lucem à Phi-
lippo Fuſtenbergio Conſule Francofordano. Poſt Sichardi edi-
tionem videntur lucem in Medicis antiquis Aldi, Venet. 1547.
fol. qui cum Nancelii caſtigationibus MSS. exſtant Gothæ in
Bibl. Sereniſſimi Ducis. Notas editioni Cœlii Aureliani Lugdu-
nenſi additas, Jacobi Dalechampii eſſe volunt plerique: ſed Jo.
Conrado Ammanno videntur plurimum eſſe & diſſimilium aucto-
rum. Jaſtat etiam titulus ad MSti Codicis fidem illam eſſe emen-
datam, quod tamen eidem Ammanno vix videtur veriſimile,
quia eadem in hac edit. ſphalmata, eadem lacunæ in libris præ-
cipue tardarum paſſionum occurrunt. Noviffime ſuculentam
hujus ſcriptoris editionem dedit Henricus Weſſenienſis Amſt. 1709.
4. cum notulis è Lugdunenſi editione repetitis, novique præ-
ſtantiffimi quem modo laudavi Viri nec diu poſt eheu extincti
Ammanni, & ſeparatim adjectis ad calcem voluminis animadver-
ſionibus quas partim ex ſua penu deprompſit, partim ex Viro-
rum doctōrum ſcriptis collegit Clariffimus & multis aliis nomi-
nibus egregie de litteris promeritus *Theoderus Janſonius*, ab *Al-
melooveen*, qui & *Lexicon Cœlianum* atque indices locupletiffi-
moſ ſubjecit auctōrum allegatorum rerumque. Ex Codice Bar-
thii & Daumii manu paſſim notato loca quædam editionis hujus
Amſtel. corrigunt auctōres Ephemeridum literariarum germ. edi-
tarum Lipſ. 1710. pag. 369. ſeq. Vide ſis etiam Michaelē de la
Roche in Diario Londinenſi *memoirs of literature* Tom. 1. pag.
38. & Diarium Londinenſe alterum, *History of the works of
the learned A.* 1710. pag. 342. Scriptis Cœlii deperditis a me
memoratis adde problemata, & de febris ac ſalutarium præ-
ceptorum librum. Libroſ qui exſtant & in quibus non conte-
mnendæ de ſignis præcipue morborum obſervationes occurrunt,
rectius dici *Sorani à Cœlio latinitate donatum*, ſcripſit Voſſius
pater lib. IV. 86. de idololatria, & Gerhardus Voſſius filius ad
Vellejum II. 120. ſecuti ambo Mercurialem lib. I. cap. 10. Variar.
leſt. Sed licet Sorani multa Cœlius prober, laudetque, & liben-

ter

3161. fol. & Lugd. Bat. 1619. 4. *Quid de Cœlio Aureliano? nunc ex iis literarum
monumentis qua de morbis acutis atque chronicis ab ipſo traditis, nobis ſuperſuerunt,
liquido conſtat ipſum fuiſſe Medicum graviffimum, magnique proſecto laudibus concele-
brandum.* De hac vide Harduin. ad Plinium lib. V. cap. 3. Tom. 1. pag. 132.

ter eum sequatur, tamen non dubito hoc scriptum ab Mercu-
liale Vossiiſque valde *ὀρθότατον*.

Index Scriptorum a Cælio Aureliano laudatorum.

Ex editione Almeloveeniana.

A Gathinus pag. 96. *Lib. de Helleboro* 233.

Alexander Leodicenfis 74.

Andreas 218. 222.

Andron 186.

Antigenes Cleophrantinus *Lib. de Febribus & tumoribus* 96.

Antipater 416. *Lib. III. Epistol. ad Gallum* 404.

Antiphanes. *Lib. quem Panop- ten appellavit* 537.

Apollonius 328. *Citienſis* 451. *Lib. II. de Epilepticiſ* pag. 323.

Apollonius Glaucus. *Lib. de Interioribus* 536.

Apollonius Herophilus 28. 139.

Apollonius Memphites 469. 537.

Apollonius Mys. *Lib. XXIII. de ſeſſa Herophili* 110.

Apolliphanes Eraſiſtrati ſeſſa- tor 150. 151. *Malagma ſeu Ce- roſarium* 134. 142.

Archigenes 96. 98.

Ariſtoteles 336. *Lib. de Adju- toriis* 110.

Ariſtoxenus 233.

Artemidorus Sidenſis Eraſiſtra- ti ſeſſa- tor 146. 224. 227.

Artorius Aſclepiadis ſeſſa- tor. 221. 224. 232. 233.

Aſclepiades 3. 6. 7. 8. 10. 52. 53. 338. 364. 391. 416. 418. *paſſim* 566. *Lib. de Celeribus paſſionibus* 2. 22. 74. 143. *Lib.*

I. de Acutis paſſionibus 45. 87.

321. *Lib. II. de Acutis ſeu ce-*

leribus paſſionibus 45. 235. 245.

263. 385. *Lib. III. de Acut.*

paſſion. 45. 235. 245. 263. 385.

Lib. VI. de paſſionibus 2. *Lib.*

de Vini datione 144. *Lib. de*

Clyſteribus 415. *Lib. de Hydro-*

pe 478. 489. *Lib. Definitionum*

6. 111. *Lib. II. Explanatorum*

Aporiſmorum Hippocratiſ 181.

Lib. de Periodicis febribus 96.

Lib. de Finibus pag. 253. *Lib.*

de Luc 176. *Lib. Paraſceva-*

ſticos 416. *Lib. Salutarium ad*

Geminium 386. *de communibus*

Adjutoriis 58. 417.

Aſclepiades Titienſis 201.

Aſclepius 268.

Athenæus Tarſenſis 74.

Bacchius 390.

Cælius Aurelianus. *Lib. de ſpe-*

cialibus Adjutoriis 28. 184.

303. 315. 324. *Epistol. Gra-*

ecar. ad Præſextatum 366. *Lib.*

I. de Febribus 165. 170. 448.

Lib. Medicaminum 373. 408.

440. *de Mulieribus* 252. 298.

Muliebrum Paſſionum 353. 382.

de Paſſionum cauſis 22. *Lib.*

III. Reſponſionum Medicina-

lium 284. 376. 495. *Saluta-*

rium Præceptorum 107. 466.

Lib. Interrogationum & Re-

ſponſionum 1. 285. *Problemata*

447. *de Chirurgia* 352. 493.

Cari-

Caridemus, Erasistrati sectator
227.

Cassius 530.

Chrysippus Asclepiadis sectator
99. 107. 323. 376. 537. Lib.
III. de Lumbicis 537.

Cleophantus 176.

Clodius 545.

Clodius Asclepiadis sectator 217.

Ctesiphon.

Demarchus 323.

Demetrius, Herophili sectator
2, 73, 208, 228. 328. 390. 468.
Lib. VI. de Passionibus 2. Lib.
XI. de Passionibus 468. Lib.
XII. de Passionibus 136.

Demetrius Apameus 469. 581.
fortasse idem qui Aponicus
151. & Attaleus 367. Lib. Si-
gnorum 249.

Democritus 224. 227. 232. Lib.
de Elephantiacis 493.

Diocles 97. 115, 129. 142. 417.
468. 471. Lib. Curationum 320.
Lib. II. Curat. 556. Lib. III.
Curationum 214. Lib. IV. Cu-
ration. 242. Lib. de Egestio-
nibus 536. Lib. de Febribus
39. de Passionibus & earum
causis, & curationibus 40, 85.
143, 191, 213, 237, 242, 260.
319. 362, 415, 426, 454, 485,
521, 526, 556, 566.

Dionysius 416.

Empedocles 325.

Erasistratus 84, 115, 123, 212,
348, 363, 386, 415, 416, 417.
418. Lib. II. Anatomicorum
192. Lib. III. de Febribus 41.
Lib. de Hydroke 478, 487.
Lib. II. Salutarium Præcep-
tor. 385. Lib. de Ventre 146.

Lib. II. de Ventre 242, 527.
Lib. III. de Ventre 522. Lib.
de Podagra 566.

Eudemus, Themisonis sectator
171, 221, 222, 229, 233.

Eunor 115. Lib. V. Curation. 478.

Euriphon Gnidius 115, 237,
390. 485.

Gajus, Herophili sectator 225.

Heraclides Tarentinus 174, 145.
566. Lib. I. Curation. de intern.

passion. 64. 94. Lib. II. Interio-
rum 323. Lib. III. Curatio-

num 195. Lib. II. Interiorum
passionum 214, 468. Lib. IV.

Interiorum passionum 236, 246,
263. Lib. I. Regulari seu di-

aetico 264. Lib. Nicolaus di-
ctus 65.

Heraclitus.

Herodicus 485.

Herophilus 39, 84, 115, 123, 142,
193, 212, 245, 263, 348, 362,
375, 416, 566. lib. I. Cura-
tion. 416. ad Hippocratis Pro-
gnosticon 536.

Hippocrates 84, 95, 97, 390,
415, 468, 549. Lib. I. Epidem.

145. lib. II. Epidem. 145, 240.
lib. V. Epidem. 259. lib. II.

de Morbis 191, 240. lib. Præ-
dictiunus, quem προσφύτιον ap-

pellavit 39, 227, 536. lib. de
Pneuma 39, 123. lib. Regula-

ri seu dietetico 142. lib. Com-
script. ad sententias Cnidas

189, 212, 485, 521. lib. de
Locis 556.

Homerus 227, 228.

Isyperius 198.

Leonides 75.

Lusius seu Lysius five Lucius.
Lib. I.

- Lib. I. Tardarum passionum* 365.
Lib. II. Tardar. passionum 386.
Lib. IV. Tardar. passionum. 522.
 Magnús 96.
 Magnus Ephesius. *Lib. II. Epi-
 stol.* 225.
 Menander Comicus 228.
 Menecrates Zeophletensis 323.
 Menemachus 75.
 Milesius 578. 580.
 Mnesia 81. 142. 329. 348. 380.
 Nicander. *Lib. III.* 323.
 Niceratus 376.
 Niger 233.
 Nileus 142.
 Parmenides *de Natura* 545.
 Philippus. *Lib. de Catalepsi* 96.
 Philistion 488. 555.
 Philotimus 115. 323.
 Plato 325.
 Polybus 218.
 Polyidas 186. 198.
 Polypus. (*forſan* Polybus) 227.
 Praxagoras 97. 115. 130. 143.
 237. 417. *Lib. I. de Curationi-
 bus* 261. 454. 526. *Lib. II.
 de Curationibus* 85. 320. 362.
 427. *lib. III. de Curationibus*
 214. 243. 415. *lib. IV. de Cu-
 rationibus* 192. *lib. II. Pere-
 grinar. Passionum* 96. *lib. III.
 de Morbis* 566.
 Proculus, Themisonis ſectator
 469.
 Ptolemæus, Eraſiſtrati ſecta-
 tor 469.
 Ptolemæus, Eraſiſtrati ſecta-
 tor 479.
 Salimachus 235. *forſaſſe idem
 qui Silimachus, Hippocratis
 ſectator* 290.
 Serapion Empiricus. *lib. I. ad*
ſectas 84. *lib. I. Curationum*
 195. 212. 263. 322. *lib. III. Cu-
 rationum* 246.
 Socrates Chirurgus 489.
 Soranus 75. 91. 127. 132. 137. 139.
 142. 146. 254. 380. 404. *lib. de
 Adjutoriis* 143. *lib. Cauſarum,*
quos αἰτιολογούμενος appellauit
 289. *lib. II. de Cænotetis* 494.
de febribus 153.
 Themifon 133. 232. 252. 339:
 366. 404. 409. 416. 417. 460.
 498. *lib. Periodic.* 108. *lib. I:
 Epiftolarum* 461. *lib. II: Epi-
 ſtolarum ad Afiliū Dimantem*
 252. 288. 387. 461. 493. *lib. IV.
 Epiftolarum* 461. *lib. IX: Epi-
 ſtolarum* 534. *lib. Celerum Paſ-
 ſionum* 59. *lib. I. Tarda-
 rum Paſſionum* 285. 323. 365.
 386. 434. 527. *lib. II. Tardar.
 Paſſionum* 415. 427. 433. 455.
 461. 466. 478. 498. 556. 566.
lib. Salutar. 386.
 Theſſalus 9. 380. 404. 410. 417.
lib. I. de regulis ſeu dietetica
 11. 247. *lib. II. de Regulis* 268.
 366. 387. 415. 434. 456. 461.
 478. 491. 567. *libri II. quem
 Comparationem appellauit* 247.
 Titus, Aſclepiadis diſcipulus.
 144. *lib. II. de Anima* 339. *lib.
 I. Tardar. Paſſionum* 339.
 Tryphon 323.
 Tullius Baſſus 233.
 Tullius Baſſus 233.
 Tullius (Cicero) 233. 339.
 Valens Phyſicus. *lib. III. Cu-
 rationum* 180.
 Virgilius 339.
 Xenophon 416.
 Zenon 530.

4. *Theodorus Priscianus* Archiater, secta itidem Methodicus, qui libro de Physica scientia, præceptorem laudat (a) Vindicianum, unde sub Gratiano & Valentiniano II. floruisse colligitur. Ad hunc forte Theodorum est Epistola Synesii 115. Certe ab Alex. Tralliano Græco Medico allegatur lib. 1. cap. 21. etsi ibi male legitur *Theodorus Moschion* (b) vel *Muscienus*. Exstant ejus *Euporiston* sive medicinæ præsentaneæ facileque parabilis liber ad Timotheum fratrem. *Liber secundus Logicus* ad eundem Timotheum. *Liber tertius Ginacion* (c) de morbis mulierum & eorum curatione ad Sabinam. *Liber quartus experimentorum de Physica scientia* ad Eusebium filium. Hos quatuor libros sub falso & per errorem nato nomine *Q. Octavii Horatiani* (d) vulgavit Hermanus Comes de Nevenare Argentorat. 1532. Cujus editionem præterea audacissimis depravationibus scatere notat Reinesius p. 643. Var. Lect. Emendatius deinde & sub verp Theodori Prisciani nomine Basileæ 1523. 4. edidit Sigismundus Gelenius, *opus antea ineditum proferre se testatus ex quatuor exemplaribus MSS. jam hic jam illic mutilis. Attamen is libri 1. capita 24. 25. 26. & libri II. capita 13 ---- 18. & initium capitis 19. & librum quartum integrum non habuit, quæ omnia in editione Argentoratensi leguntur. In Medicis antiquis ab Aldo A. 1547. fol. excusis non minus quatuor Theodori libri, quam Cælii Aureliani de Chronicis passionibus occurrunt. Dictio paulo horridior est, modo archaïsmis, modo novæ usurpatis contra latine scribentium usum, & non nihil fæcum atque Barbariei trahit vitio suæ ætatis, ut eidem Reinesio observatum est, qui

(a) Vindicianus ProCOS. Africæ & sub Valentiniano seniore comes Archiatrorum, quem magnum suorum temporum Medicum vocat Augustinus Epist. 5. Vid. & libri 4. c. 3. lib. 7. cap. 6. Confess. Cod. Theodos. lib. X. tit. 19. l. 9. de metall. & lib. XII. tit. 3. l. 12. de Medicis & Prof. Lincolniensem de cessatione legalium p. 143. Nic. Myrepsum c. 711. Barthium lib. 50. c. 6. Adversar. Tillemontium in Vita Augustini &c. Ejus Epistola ad valentinianum præfigitur Marcelli libro de Medicamentis. Hujus sunt etiam qui esse putant carmen quod in calce libri ejusd. Marcelli legitur, quod rectius à Rob. Constantino habetur pro peroratione poematis Sereni Sammonici ut semel iterumque dixi. Vindiciani excerpta ex Apicio laudat Vossius p. 16. de vititii sermonis. Alia Vindiciani Epistola ad Pentadium de quatuor humoribus corporisque partibus memoratur apud Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 215. è catalogo Bibl. Renati Morcau.

(b) De Moschione Medico & Prisciano Lydo dixi in Bibl. Græca. De illo quidem libro sexto, & de Prisciano libro 3. cap. 9. §. 15.

(c) Hunc librum aliorum scriptis ejusdem argumenti à se collectis inseruit Israël Spachius, Argentor. 1597. fol. Basil. 1586. 4. De Sabina illa (pro qua editio Gelenii Salvinam, Basileensis Salvianam, Nevenarii & Aldina Victoriam exhibet) vide Reinesium p. 509. seq. Var. Lect.

(d) Loca quædam illustrat etiam Reinesius epist. ad Daumium p. 345.

est, qui plura hujus Prisciani illustrat lib. 111. cap. XI. Var. Lect. Nusquam meminit Galeni quamvis eo longe junior, Hippocratem vero plus vice simplici laudavit. *Theodorus Priscianus Methodicos laudat lib. 2. cap. 26. Præceptoris sui meminit lib. 4. p. 51. *Nam si Magister meus quo me usum esse præceptore præmiseram, dum viveres bellus (lege nullus) haberetur, qui nunc orbe toto Vindicianus celebratur.* lib. 3. cap. 5. duo genera pessariorum, quibus Magister meus & purgationem inoffense procurare se inoffensus testaretur. *Libri primi integer titulus est Phænomenon Euporistos,* quo remedia præsentanea & facile parabilia tradit in passionibus quæ oculis comprehendi possunt. Lib. 2. cap. 20. *quæ in primo phænomenon ordinata transigimus & cap. 22. Phænomenon liber superior omnem earum curam docebis & instructionem. Liber secundus inscribitur Logicus* de prodenda discutiendaque ratione in passionibus quæ oculis comprehendi non possunt, acutis primum, tum chronicis. Hos libros senex jam in fratris Timothei gratiam ex Græco quod prius ediderat opere in latinum compendium misit, Græcique meminit non uno loco ut lib. 2. cap. 9. *addes etiam adjutoria de Græco Euporisto; & cap. 31. ejus remedium in Euporisto nostro invenies.* In editione Argentoratensis lepide Euporistus ingeritur pro viri nomine, cui auctor opus suum inscripsit: *Octavius Horatianus Medicus Euporisto.* Nuperrime collega Olympii exhortatione provocatus confeci nonnullos præsentaneæ (Medicinæ) libellos, quos vel mediocris fama retinet, sed Græco stylo &c. *Liber tertius solitaneus Gynæcion ad Sabinum sive Salvinam, obstetricem fortasse, quia eam vocat artis suæ dulce ministerium.* Argentoratensis editio *Victoriam* appellat, ut forsitan *Victoria Sabina* dicta fuerit. Eam cap. 5. ita alloquitur: *Nostra itaque Sabina professionis communis (fortasse nostræ cum sis,) hoc magis est tibi necessarium ministerium, quæ ex tuis officiis sedulis in his majus experimentum habes.* Mentio hujus libri lib. 2. c. 22. *Cum de partibus muliebribus sanguis eruperit, his in gynæcion libello quid expediat sequenti lectione disposui.* Quartus liber est *Physicorum* s. experimentorum de Physica scientia, ad *Eusebium* quem dulcissimum filiorum suorum appellat. Meminit lib. 2. c. 11. *Etiam cæteris adjutoriis per beneficium ministrantibus, quæ quam maxime in libro Physicorum commodius disponimus.* Allegatur etiam lib. 1. cap. 25. (23 edit. Argentorat.) & lib. 2. cap. 14. (pag. 97. edit. Arg.) *Laudat Theod. Priscianus, cujus stylus passim Græcis dictionibus fecundus est, Apollonium Medicum bis lib. 1. cap. 6. Athenæi Medici trochiscum refert lib. 2. cap. 31. & lib. 3. cap. 8. Democritum lib. 4. pag. 81.*

Pythagoræ.

Pythagoram Egyptiæ scientiæ gravem auctorem, ibid. chalcasticum *Titiani Viri clariss.* 85. antidotum *Terentii Eutychiani*. ibid. diamorou *Sebasti* pag. 86. hoc est quo usus Imperator *Æstasius*; medicamentum *Philosophiani*, pag. 87. medicamentum quod monstravit *Leoparda*, pag. 88. quod monstravit uxor *Nomenclatoris*, ibid. potionem experimentatam *Cornelio*, ibid. & pag. 89. confessionem quam frequenter experimentavit *Eugamius* pag. 89. Medicamentum *Eusebii* pag. 90. *Porphyrii* ibid. Theodorum *Priscianum* laudant *Simon Januensis* & *Matthæus Silvaticus*, & qui pleraque ex Theodoro in passionarium suum transtulit *Gariopontus*. Theodori librum secundum allegat *Alex. Trallianus* lib. 1. c. 15. pag. 79. Sed alius est eidem pag. 81. laudatus Theodorus *Moschion* sive *Muscianus*. Confer *Reinesii* *Epist.* 51. ad *Daumium* pag. 137.

5 Editus etiam est Theodori antiqui Medici *Dieta sive de rebus salubribus liber*, Argent. 1544. fol. cum *Trotula*, *Physica* (a) *Hildegardis*, aliisque scriptis ejus argumenti. Seorsim quoque cum notis *Georgii Eberhardi Schreineri*, *Halis Sax.* 1638. 8. & ab *Andrea Rivino* cum aliis brevibus de re Medica scriptis, *Sereni Sammonici* de morborum curatione, *Marcelli Empirici* sive *Vindiciani* de Medicina & *Epistola* ad *Valentinianum Imp. Prisciani* sive *Rhemni Fannii* de ponderibus & mensuris, *Sexti Placiti Philosophi* *Platonici* de Medicina ex animalibus, & *Constantini Africani* Medici & *Monachi Cassinensis* de animalium virtutibus naturalibus, *Lips.* 1654. 8. Et hanc quoque dietam cum *Reinesio* p. 510. Var. Lect. non dubitamus ad eundem Theodorum *Priscianum* referre, quia mirifica est cum reliquis ejus monumentis affinitas verborum, locutionum & doctrinarum. Alius antiquior Medicus sed Græcus Theodori nomine *Laertio* memoratur, idem forte, cujus meminit *Actius* libri 13. capite 46. De *Oribasio* hic non est dicendi locus, quia Græce scripsit, etsi latinis scriptoribus perperam annumeratur a *Symphoriano Campegio*.

6. Sub *Trotulæ* nomine alii scēminam eruditam, alii complures *Erotem* (b) *Julia* libertum & Medicum latere putant, uti
Tomo II. Pp - Adria-

(a) * Libros IV. *Physicorum* sive de rerum natura *Argentor.* 1533: editos non *Hildegardi* Abbatisse, divinis ut præ se ferebat revelationibus celebri quæ A. C. 1180. diem obiit; sed *Hildegardi* de *Pinguia* tribuendos esse, ex *Simlero* annotat doctissimus *Caveus*. At enim quæ *Hildegardis* de *Pinguia* *Simlerus* vocat, hæc ab altera illa neutiquam est diversa. Fuit enim hæc ipsa Abbatisa in Cœnobio S. Roberti in *Pinguis*, sive ad *Bingiam* prope *Rhenum* fluvium.

(b) *Protem* perperam excusum est in *Merklini Lindenio* renovato p. 716. *Erotes* Medici

Adrianus Junius. lib. VI. Animadvers. cap. 1. Sed Doctorem Salernitanum fuisse notat Tho. Bartholinus diff. VI. de legendis libris p. 167. Exstat sub illo nomine *liber de remediis muliebris*, Argent. 1544. fol. & inter Medicos antiquos ab Aldo editos, & inter Gynæciorum scriptores collectos ab Israele Spachio.

7. *Poema Hexametrum de virtutibus barbarum* quod sub *Æmilii Macri* nomine ambulat, proditque Venet. 1506. & Basil. 1530. per Jo. Atrocianum, tum 1540. ex Jo. Cornarii recensione, & 1559. per G. Piætorum Villinganum 8. non est antiqui illius Ovidio (a) & Isidoro laudati, sed longe junioris, cum non Plinii modo Valeriani, sed Galeni, & Oribasii, & II. 16. (c. 44.) Strabi Galli, qui post Caroli M. tempora vixit, faciat mentionem. Si Gaudenzio Merulæ credimus lib. 1. c. ult. antiquitatum Galliæ cisalpinæ, lib. xv. memorabil. cap. 27. verum auctoris nomen est *Odobonus* sive *Ode* quidam (b) Medicus. Quæ præter illud carmen illustri Henricus Ranzovius, Hamburgi 1596. 8. sub Macri nomine edidit hoc titulo: *H. Ranzovii editio librorum Macri de virtutibus barbarum, de quibusdam animalium partibus ac terræ speciebus itemque medicamentis totius corporis humani ex Bibliotheca sua Bredensi (Bredenburg) de promptorum; partim Sereni Sammonici carmen de medicamentis totius corporis humani, (confer Scheinerum ad Theodori dictam pag. 74.) partim Strabi Galli Hortulum referunt. Videnda de hoc Pseudo-Macro Thomæ Bartholini dissertatio de Medicis Poetis. * De Æmilio Macro (c) confer Broeckhusium ad Tibull. pag.*

275.

Medici mentio in veteri inscriptione apud Gruterum p. ccc. 7. Illud nomen servile apud Romanos, ut docet Menagius in amoenitatibus juris pag. 193. seq. * Jo. Rhodius ad Scribonium pag. 12. *Trotula* titulo qua Medicorum manibus teritur, eadem credulitate cap. LXXII. Aldina opera Magistri Geraldii pulverem adjecere, quem *fyndus*, Julia atate multo posteriorem demonstrat. Inter Gynæciorum scriptores prodit Basil. 1586. 4. MS. exstat Norimbergæ apud Nobiliss. Virum Godfridum Thomæsum. In scripto vetus: P. DECIMUS P. L. EROS MERULA MEDICUS CLINICUS CHIRURGUS &c. vide Gvili Beveregii Arithmetica pag. 108. & Joh. Casp. Eysenschmidium de ponderibus & mensuris pag. 131.

(a) Vide Tiraquellum de nobilitate p. 293. Cornarium præf. ad Pseudo Macrum, Colomes. c. 6. *αμπελιν* litterariorum: Jac. Thomæsum ad Plinii Epist. III. 5. Tho. Crenium VII. animadvers. p. 112.

(b) Alius est Odo sive Otho Cremonensis, qui versus centum quindecim de electione meliorum simplicium ac specierum medicinalium scripsit rhythmo leonino. Liber Francofurti excusus est A. 1533. Colomes. notis ad Gyraldum de poetis p. 218.

(c) Ovidius IV. Tristium 10.

Sæpe suas volucres legis mihi grandior ævo.

Quæque nocet serpens, quæ juvat herba, Macer.

Ad eundem II. 10. è Ponto:

Tu canis æterno quicquid restabat Homero

Ne capeant summa Troica bella manu,

275. & Reinesii ad Daumium Epistolas pag. 21. 22. 25. MS. habuit idem Reinesius, servatque alium Codicem Norimbergæ, laudatus Thomasius. Libellum qui sub Macri ambulat nomine habeo cum commentariis *Gnilelmi Gueroaldi* & rudibus herbarum iconibus excusum sub sæculi decimi sexti ut videtur initia in 8. Volumen clauditur his verbis: *Habetis juvenes studiosissimi, Macri floridi de viribus herbarum opusculum ab omni mendo castigatissimum una cum interpretatiunculis luce meridiana longe clarissimis.* Prodiit etiam Francof. 1540. 8. sub titulo *Macer de re Medica &c.* Minime vero omittendum quod Hortulus *Strabi Galli* ante aliquot secula scriptus cum scholiis latinis & Germanicis exstat in Bibliotheca Amplissimi Senatus Lipsiensis, addita nonnulla habens de speciebus resinæ, de ventis, ordine ventorum, tonitribus & fulminibus. Licet vero auctores ephemeridum literariorum Germanice editarum Lipsiæ A. 1710. p. 1017. affirmant Codicem illum Caroli M. temporibus scriptum esse, tamen haud dubie junior est, cum *Walafridus Strabus Cœnobii S. Galli Decanus Hortulum suum* ab Abbate *Grimaldum* diu post *Carolum Magnum* sub *Carolo Calvo* scripserit.

8. *Ejusdem farinæ* est quod sub *Evacis* Arabum Regis nomine fertur *carmen de gemmis*, *Lubecæ* 1575. 8. edente *Henrico Ranzovio* cum præf. *Henrici Molleri Hamburgensis* & *Lipsi* 1585. 4. cum *Epigrammatibus* ejusdem *Ranzovii* aliorumque de aula. Neque enim illud auctorem habet *Evacem*, quem Græce ad *Neronem* de effectibus simplicium scripsisse refert *Plinius* lib. 25. cap. 2. Sed *Marbodeum* (a) quendam, qui forte aliquid ejus argumenti ab *Evace* (b) græce scriptum habuit & latinis versibus expressit. Sane *Pidorius Villingensis*, à quo uti ab *Alardo Amstelodamo* quoque notis illustrati sunt, non dubitavit eos sub *Marbodei Galli Cenomanensis* nomine edere, *Friburgi* 1531. Colon. 1539. 8. In aliis codicibus *Marbodeus* quidem sed *Cambro Britannus* dicitur teste *Reinesio* p. 76. defensionis *Variarum lectionum*. Idem ait ejus cognomen fuisse *Evax*, unde factum, ut *Evacis* se finxerit interpretem. *Janus Cornarius* auctor est, in quibusdam exemplaribus dici *Merboldum Episcopum*. Si idem itaque est cum *Marbodeo Gallo* præfule *Rhedonensi*,

Pp 2 nensi,

(a) In *Isidori* glossis vocabulo *vasculum*, pro *Macrobii* nomine reponendum *Marbodei*.

(b) Sic enim liber incipit:

*Evax Rex Arabum legitur scripsisse Neroni
Qui post Augustum regnavit in urbe secundus,
Quot species lapidum, qua nomina, quique colores,
Qua sit iis regio, vel quanta potentia cuique,
Hoc opus excipiens dignum componere duxi.*

nensi, de quo Vossius pag. 72. de Poetis latinis, vixit temporibus Henrici III. Imp. medio sæculo post Christum natum undecimo. Vide etiam If. Pontani notas ad Macrobiū, editionis secundæ, & Barthium ad Claudianum p. 704. 1035. * Libello quem sub *Evaxis* nomine ferunt, præmittitur Epistola duplex ad Tiberium Neronem. Prior incipit: *Salutem dicit Tiberio Evax. Desideranti tibi scribi à me mysteria omnium lapidum* &c. altera in hanc sententiam: *Evax Tiberio Imp. S. Magnifica tua dona accepi per centurionem Lucinium Frontonem nomine* &c. Librum sive Carmen ipsum de gemmis sub *Marbodei* nomine, præmissa illa duplici Epistola, adjunctaque appendice versuum de gemmis quibusdam eo usque ineditorum, & variis lect. in ora libri notatis edidit V. C. Jac. Gronovius ad calcem Dadyliothecæ Abrahami Gorlæi, Lugd. Bat. 1695. 4. Novissime Antonius Beaugendre Monachus Benedictinus jam octogenarius inter Hildeberti Cenomanensis & Marbodi Redonensis Episcopi Opera Paris. 1708. f. carmen illud de gemmis vulgavit cum veteri Gallica Metaphrasi ætatis non multo quam qua fuit Marbodeus junioris, cujus hoc est initium:

Evax fui un multe riches Reis

Lu regno tint des Arabais &c.

Obiit Marbodeus A. C. 1123. ætatis 88. Confer Vossium de Hist. lat. pag. 373. & Ephemerides Paris. A. 1708. mense Junio pag. 551. Perperam tamen in his, licet ex Bellogendrei sententia traditur Marbodeum carminibus suis rhythmici causa voces interdum nihil plane significantes inseruisse. Nam in exemplo quod affertur pag. 553.

Nox abit, atque diu jam lux orientis ilin

Sparserat aurotam --- ---

Patet *ilin* positam esse pro *ilic*, perinde ut Hartungus in versione Apollonii Rhodii plus simplici vice *Eclium* posuit pro sole, quod in græco legerat *ἥλιος*, & apud Honorium lib. 1. de imagine Mundi cap. 84. cælum dicitur *casa ilin*, domus solis. Et *Eleus* pro *ilic* positum notat Goldastus pag. 173. ad Eginhartum de vita Caroli Magni. Sic interpres latinus Opusculorum à Sirmundo editorum pag. 201. *cum sum scilicet Orannus (ἱππας) fuerit solem*. Plura ejusmodi Stephanus Stephanus notis ad Saxonem Grammaticum p. 38.

9. De Apulejo, & Aptonio Musa supra dixi lib. 2.

10. *Gariopontus* scriptor Christianus sæculo XII. post natum Christum, ex Galeno, Theodoro Prisciano aliisque utcumque constipavit *passionarium* sive remediorum ad totius corporis morbos

bos libros V. libros II. de febribus, & de eorum symptomatis unum, Basil. 1531. 4. Vide Reinesium lib. 3. cap. 12. Var. lect. ubi etiam duos libros *Dynamidiarum* sive experimentorum sub Galeni nomine vulgatos Garioponti esse ostendit. * *Gariopontus* Petro Damiano lib. V. Epist. pag. 439. *Guarimposus*. Ejus editiones tres Lugd. 1526. 4. & Basil. 1531. 4. 1536. 8. mire inter se discordare notat Clariss. Daumius.

11. *Matthæus Sylvaticus* Mantuanus, sæculo post Christum natum XIV. ingens opus *pandectarum Medicinæ* lexicum instar latinis, Græcis, Arabicis verbis explanandis ex variis auctoribus alphabetica serie digessit. Excusum Venetiis 1498. fol. & deinde sæpius, sed verba, Arabica præsertim, ita depravata exhibens, ut vel peritissimis ejus linguæ raro liceat, qui res sit hariolari. Confer de hoc opere Gangium in Prolegomenis ad glossarium mediæ latinitatis. * *Matth. Sylvatici* ætatem (a) cognosces ex eo quod in *bruceus* testatur se locustarum vim vidisse Salerni anno Dominicæ incarnationis 1297. Prodiere primum ejus *pandæx* Bonon. 1474. fol. quæ editio mihi ad manus est hæc scribenti. Michael vero Maître pag. 106. *Annalium* typographiæ memorat editionem Neapolitanam A. 1474. Prodiit etiam Venet. 1478. fol. per Martinum Saracenum, & eodem anno Lugduni per Martinum Huss & Johannem Fiber, & Venet. 1480. fol. emendante Matthæo Moreto Brigiano. Non contemnendum usum præbere interdum docet Clariss. Almeloevenius pag. 654. ad Cælium Aurelianum.

12. Simile opus ante Sylvaticum composuerat *Simon Jannensis*, quod inscribitur *Clavis sanitatis*, Venet. 1510. fol. auctor vixit Romæ in Nicolai IV. Pontificis aula circa A. 1273.

13. *Schola Salernitana*, sive versus Leonini de conservanda valetudine, circa annum Christi 1099. (b) auctore Joanne de Mediolano scripti & illius Scholæ nomine missi ad Robertum Guilelmi Noti Normanniæ ducis filium, Regni Angliæ hæredem, jam reducem è bello sacro, cum is Salernitanam Academiam illo tempore celebratissimam, (Vide Coringium de Antiquitat. Academicis diss. 3. & Renati Morelli prolegomena ad hoc carmen c. 2.) de vulnere quod inter obsidionem Hierosolymitanam in brachio dextero acceptum in fistulam degeneraverat, consulisset. Jo. Georgius Shenkius in Bibliotheca Medica ait olim

Tom. II.

P p 3

auctus

(a) In Catalogo Bibliothecæ D. Schræderi Superintendententis Dresdensis paræ 1, n. 603. notatur Sylvaticus elaruisse tempore Roberti Siciliæ Regis cui pandectas suos inscripserit A. 1636. Lege 1336.

(b) A. Pagi in Critica Baroniana ad A. C. 1807. 15; 13. notat scriptum esse hoc carmen A. C. 1066. ad Eduardum Angliæ Regem.

audius hoc carmen existisse versuum nempe 1239. cum nunc tantum in editis plerumque sint versus 373. etsi in quibusdam Codicibus 664. in aliis 1096. reperiuntur. In Clarissimi Wagenseilii Exercitationibus Varii argumenti pag. 77. mentio occurrat libri *Hebraici* ejusdem argumenti, & cujus auctor plurima praecepta ex Schola Salernitana est mutuatus. Scholam Medicinalem *Perficam* Salernitanæ conformem penes se existare MStam testatus est vir Orientalium literarum dum viveret calientissimus Andreas Acoluthus Theologus Uratislaviensis in specimine Alcorani quadrilinguis pag. 14. Etiam libri quinque carmine latino Hexametro de universa Medicina compositi ante annos 300. vel 400. nescio quo auctore MSS. memorantur à Labbeo p. 66. Bibl. nov. MSS. Incipit opus:

Principio rerum cum conditor Orbis adiret

Humani generis primos plasmare parentes.

Definit in hunc versum:

Omnibus ergo vale dicens in pace recede.

Editionem præstantissimam Scholæ Salernitanæ debemus Renato Morello, qui cum Arnaldi Villanovani, Jacobi Crellii, Jo. Curionis, Costansonii & sui ipsius insignibus commentariis edidit Parisiis 1625. 8. Hic p. 379. observat nonnullos versus è Macro desumisse Salernitanos, cujus exemplum & scribendi characterem imitatos fuisse in hoc opere elaborando suspicatur. Nomine tenus in versibus illis allegari videas Asclepium, Hippocratem, Plinium & Galenum. * De *Schola Salernitana* videnda etiam Zach. Sylvii præfatio cap. 3. qui cum Villanovani exegeſi edidit Roterd. 1649. 12. recusam Hagæ Comitum 1683. 12. & Ratisbonæ 1711. 12. Salernum scholam Medicorum Edomæorum memorat Benjamin Tudelensis in itinerario p. 26. Gaffredus in poetria nova, vers. 1009.

In morbis sanat Medici virtute Salernum

Ægros, in causis Bononia legibus armat

Nudos: Parisius dispensat in artibus illos

Panes unde cibant robustos: Aurelianis

Educat in cunis auctorum lacte tenellos.

Prodiit etiam Schola Salernitana cum exegeſi Arnaldi Villanovani Lugd. 1577. 12. & per Joannem Curionem Berckenſem Francof. 1605. 12. addita latine Dioclis Epistola ad Antigonum & libro de salubri diætâ quem Hippocrati tribuunt, aliisque Fernellii, Camerarii & aliorum recentium scriptis, & Anastasii Epigrammate ad Amatam de victu post incisam venam. Vincentii Petronii literarium duellum inter Salernitanos & Neapolitanos

unte & sub initium proximi floruit (Archiater, ut ferunt, Regis Gallorum Caroli VI.) *Philonium Pharmaceuticum & Chirurgicum* de medendis omnibus internis & externis humani corporis affectibus, prodiit primum Venetiis Anno 1521. novissime recensente præstantissimo Jenensium Æsculapio Georgio Wolffgangio Wedelio Francof. 1680. 4. * *Valescum de Taranta* diligenti studio recensuit Joannes Hartmannus Beyerus in præfat. editionis suæ Francof. 1599. 4. cujus hæc sunt verba: *Guido Desiderius. annis abhinc fere quinquaginta labore utili, magis latine loquentem Valescum emisit. Quoniam vero multis locis auctoris mentem affectus non est, plurima etiam necessaria prætermisit, ne de ponderum gravissimis erroribus dicam, equidem ab amicis rogatus editionem Desiderii cum germanis Valesci exemplis diligenter contuli, novos sustuli, notasque signis inclusas obiter adpersi. En titulum editionis minus integræ Desiderianæ: Epitome operis perquam utilis morbis curandis Valesci de Taranta, in septem congesta libros, adjecta Epitome Chirurgiæ ejusdem Valesci, studio Guidonis Desiderii, Delpbinatis. Lugd. 1560. 8.*

C A P U T XIII.

De Scriptis quibusdam suppositis à Curcio Inghiramo, Alfonso Cicarello, Hieron. Romano de la Higuera, Antonio Lupiano de Zapata, Christophoro. Buckenio &c.

QUemadmodum inter numos, sic inter scripta quoque, sacra, profana, antiqua & recentia occurrunt subinde adulterina quædam & commatis subditiis, quæ à veris ac genuinis discerni operæ pretium est. Cum vero numos falsos procurdere sola fere doceat avaritia, è contrario ut libri pseudepigraphi magnis & Venerandæ Antiquitatis nominibus supponantur, alios eadem (a) habendi libido, alios ambitio, alios denique præposterum quoddam genus voluptatis aut malitiæ ducit & sollicitat. Nihil facilius fuerit quam singula hæc non illustribus duntaxat sed plurimis quoque omnis generis comprobare exemplis: At sufficiet nobis hoc loco paucorum quorundam latinorum monumentorum mentionem facere, quæ ex falsariis nuperorum scriptorum manibus in lucem emissa vel ab iis jactata.

(a) Vide Regis Bentlei IV, C. diſſ. de Epistolis Phalaridis pag. 82.

ta, summam antiquitatem & antiquissimorum auctorum nomina præ se auctoritatemque ferunt.

II. Varias ejusmodi imposturas passim supra loco suo obiter perstrinximus, sed singillatim jam commemorandi quinque vel sex insignes præ cæteris fraudum architecti, Curtius Inghiramus, Alfonso Cicarellus, Joannes Annius Viterbiensis, Romanus de la Higuera, Antonius Lupianus de Zapata Catalaunus & Christophorus Butkenius.

III. CURTIUS INGHIRAMUS editor & fortasse Auctor *Antiquitatum Hetruscarum* sive fragmentorum, quæ Scornelli prope Vulterram sive Volaterram reperisse se affirmavit & luculentissimo habitu vulgavit Florentiæ 1636. fol. recusa Francof. 1637. fol. In his vetusti Historici laudantur Lidous Felsignius, Lampridius Senensis, Antius Gredonius, Ennius Dandolius, Elbius Vulterranius, Mutius Moriconius, Lucius Volumninus, Amuccius Volusus, Alcus Filaccus, Policrates, Licinius Arretinus, Aulus Quintilius, Mecenas Cæcina, Elbius Maccius, Aruntius Petronius, Cranius Massus, Titus Aulicus, Allus Moriconius, Aulus Flaccus, Lucius Arcianius, Lucius Velius, Ancus Cæcina, Alcus Dorius, Inus Pavius, Herculanus Maurus, Prosper Archius & qui auctor hujus operis & Syllanis ac Ciceronis temporibus (a) floruisse fingitur *Prosper Fesulanus* Augur. Sed mera hæc nominum figmenta vel portenta sunt, nugæque canoræ inservituræ ad majorem antiquitatem auctoritatemque Volaterranæ genti apud credulum vulgus comparandam; neque tamen ad occultandam fraudem suam satis ingeniosus fuit Inghiramus, cum ad illam deprehendendam nulla non pagina libri, ne dicam versus sufficiat, ut ex vero scripsit Mericus Casaubonus libro de usu ac consuetudine, & præfat. ad Græco latinam suam Marci Antonini editionem. Vide etiam Joannis Ovveni Theologumena p. 157. Facile profecto fuit viris doctissimis Leoni Allatio & Henrico Ernstio imposturam hanc manifestam facere. Et Allatius quidem, cujus animadversiones eruditæ ad *Antiquitatum Hetruscarum* fragmenta prodire Parisiis 1640. 4. & Romæ 1648. 4. copiose insuper ostendit falli eos, qui Guilelmum Postellum vel Thomam Phædrum (b) pro auctore habuerunt, cum sit ipse qui illa edidit & pro tam antiquis venditavit Inghiramus. Vide p. 168. seqq. Henrici Ernstii observationes ad eadem fragmenta nomine ejus suppresso prodierunt Amstelodami 1639. 12. Sane Ern-

(a) Scripsisse pleraque fingitur Prosper iste annopost Catilinam extinctum U.C. 694

(b) De hoc Phædro consule Lexicon Historico Crit. clarissimi Bælii, edit. 2.

Ernstius (a) illas postea inter scripta sua recensere non dubitavit, & in libello ipso auctor plus simplici vice innuit se Danum, Ernstio etiam tribuit Labbeus in antiquariæ suppellectilis mantissa, ut falli videatur Joannes Rhodius, qui in catalogo auctorum suppositorum p. 29. eundem tribuit Paganino Gaudenzio. Rhodium tamen sequuntur viri clarissimi Morhofius, p. 79. Polyhistoris, & Jo. Mollerus in Hypomnematis ad Albertum Bartholinum de Danorum scriptis pag. 240. * De commentitiis illis *Antiquitatibus Hetruscis* confer etiam Rich. Simonis Bibliothecam Criticam Tom. 2. cap. 5. pag. 100. seq. Burch. Gothelf. Struvii diss. de doctis impostoribus §. 43. & Dan. Papebrochium Tom. 7. Ad. Sanctor. Maji pag. 285. qui similis farinae commentis scaterere notat *Historiam Suevorum* cum vita nescio cujus *Johannis Cala*, ut Beati editam Neapoli A. 1660: ideoque severissimo judicio reprobata. Thomas Phædrus sive Thomas Fedra Inghiramus Bibliothecæ Vaticanæ custos, Annii Viterbiensis æqualis a quibusdam pro auctore Antiquitatum Hetruscarum habitus est, ab aliis Curtius Inghiramus, qui certe illarum a se editarum defensionem alacriter suscepit in libro paginarum 1080. qui inscribitur: *Discorso di Curzio Inghirami sopra le opposizioni fatte a l' Antichità Toscana*, a Firenze 1645. 4. In hoc volumine post duodecim dissertationes Inghirami sequitur Epistola jam ante A. 1641. separatim Florentiæ edita contra Allatii animadversiones, in qua legas Curtium Inghiramum cum fragmenta illa defossa reperiret, admodum juvenem fuisse, ut illa vix ac ne vix quidem legere atque intelligere, nedum supponere potuisset. Allatius ad illam Epistolam sub titulo *Spentii Academici sepoliti* respondit adscito nomine *Bennonis DurKundurKi Slavi*.

IV. **ALFOSUS CICARELLUS** celebris Sæculo XVI. falsarius, totus quasi ex fraude & mendacio factus, qui per plures annos variis ementitis MStis, Antiquitatibus, Actis, libris, iisque ad omne argumentum confictis universæ propemodum Italiæ imposuit, donec jussu Gregorii XIII. deprehensus, in carcerem conjectus, supplicioque gravissimo affectus pœnas fallaciosarum præstigiarum dedit uberrimas & severissimas. Prolixè de hoc Cicarello idem Allatius libro laudato p. 74. seq. cujus verba repetit B. Spizelius in infelice literato p. 426. seqq. ut Guilelmum Saldenum de libris pag. 150. 169. seq. aliosque omit-
tam. De

(d) Ridet etiam idem Ernstius Bernardini Baldi divinationem in tabulam æneam quæ Eugubii in Umbria reperta ferebatur lingua veteri Hetrusca. Augustæ Vindel. 1613. 4.

tam. De simili impostore *Raguenello* vide si placet Lud. More-
rii Lexicon in *Raguenan*.

V. JOHANNES ANNIUS Viterbiensis medio Sæculo XV.
clarus, Monachus Ordinis S. Dominici, plurimos sefellit fucatis quæ edidit scriptis & monumentis sub nominibus auctorum summæ antiquitatis, qualia sunt ut Græcos jam mittam Berosum, Manethonem, Xenophontem, Myrsilum Lesbium, Archilochum, Metasthenem (a) & Philonem, *M. Casonis duodeviginti fragmenta ex libris Originum*. C. Sempronius de *divisione & Chorographia Italiae*. Grimoaldi *Volturnæ sive Hetruriæ præfati*, excerpta decreti *Rege Desiderio ad eum scripti*. Q. Fabius Pictor de *aureo sæculo*, de *origine urbis Romæ*, ejusque *descriptione*. Marci Aretii Viri Patricii Syracusani de *situ Siciliæ*, & *Dialogus* in quo Hispania describitur. Utor editione Lugdunensi Anno 1555. 12. cum Annii commentariis, sive libris XVII. Antiquitatum, præterquam plures extant. Prima est Romana Anno 1498. fol. (b) apud Eucharium Silber, repetita eod. anno Venetiis apud Bernardinum Venetum fol. hinc Parisi. 1512. 1515. fol. Antverpiæ 1545. 1552. 8. Witebergæ 1612. 8. Sed in editione Veneta, Basileensi, Commeliniana, Onufriana & Dionysii Godofredi, Anniani commentarii desiderantur. *Italice quoque scriptores illi commentitii Anniani vulgati sunt a Francisco Sanfovino, in gratiam Nobilium Florentinorum: *L'Antichità di Berofo Chaldeo e d'altri scrittori tradotte dichiarate e illustrate da Francisco Sanfovino*, Venet. 1583. 4. Confer Rich. Simonis Bibliothecam Criticam Tom. 2. cap. 4. & de aliis editionibus Bibl. historicam clariss. Joannis Hubneri nostri Centur. I. p. 231. seq. Pro genuinis habuere præter eos, quorum Vossius pag. 609. de historicis latinis meminit, Bernardinus Baldus in divinatione ad tabulam Eugubinam, (c) Guilelmus Postellus libro de Hetruriæ Origine, qui ex Armenia allata & a Georgio

(a) Metasthenem vocat Annius, cujus verum nomen Megasthenes. De Anniopipi (qui *Ἀννιοπίης*) Apollo dicitur Scaliger libro VI. de emendat. temporum ad eundem Bælium in Lexico, sub nomine *Nannii*.

(b) Fallitur Clariss. Nourrius quando in Apparatu ad Bibl. Patrum pag. 256. edit. in fol. scribit Historiam Berosi prodixisse in vulgus A. 1543. D: hinc *Johannem Annium* A. 1612. Parisiis novam adornasse illius editionem. Similiter notandum est, quod ego perperam olim negavi, editioni Romanæ A. 1498. fol. jam additos esse Jo. Annii commentarios.

(c) *Tabula subdintia Eugubina* occurrit in thesauro Inscriptionum Gruteri pag. CXLIII. ubi notatum est Bernardini Baldi divinationem, qua illi lumen affundere camque interpretari voluit, à viris doctis haberi pro *vanis arulationibus*. Ita enim legendum, non ut in Amstelod. Gruteri editione excusum, *varis*. Vide etiam de illa tabula, Epistolæ Reinssii ad Rupertum pag. 438. 438.

Georgio quodam vice muneris Annio oblata narrat, Albertus Cranzius, Carolus Sigonius, Didymus Rapaligerus, Livianus in libro qui inscribitur: *Gothi illustrati*, o vero istoria dei Gothi antichi. Veronæ 1678. fol. & multi alii in his Dionysius Godofredus, quem eo nomine *expertas* postulat Christoph. Adam. Rupertus in Epistolis G. Richteri p. 795. seq. Genuina quædam antiquorum auctorum fragmenta habuisse Annium, sed iis varia addita esse vel ab Annio ipso vel ab alio ante eum, Reinesii opinio est Epistola ad Clauserum præmissa iis quas ad Joh. Vorstium scripsit. Quæ vero a viro illo doctissimo afferuntur, nihil impediunt quo minus ex iisdem auctoribus ex quibus antiqua illa fragmenta esse Reinesius ostendere conatur, eadem Annius ingeniose confinxerit, & quo minus fraus patesceret, nomina paulisper detorserit. Ante Reinesium idem propemodum de Annianis mercibus visum fuit Davidi Chytræo & aliis quorum meminit B. Morhofius p. 50. lib. 1. Polyhist. Adde Barthium ad Gallum Confessorem p. 62. seq. & Andreæ Borrichium in appendice ad Christoph. Cellarii curas posteriores p. 106. Alii Annium saltem a fraude immunem fuisse contendunt, etsi de monumentis ipsis quæ publicavit an genuina sint valde dubitent, ut Tho. Mazza in Apologia (a) pro Annio Italice edita Veronæ 1673. 4. & Franciscus Macedo aliique de quibus Bælii Lexicon in *Nannius*, nota c. *Doli experient malo existimare, cum religiosum institutum prædicatorum sit professus*, inquit Th. Raynaudus de bonis & malis libris p. 164. At idem deinde Dominicanis infestior & sub nomine Petri a Valle clausa latens in libro de immunitate Cyriacorum a censuris, non dubitat Annium imposturæ manifestariæ arguere.

Receptor certe inter eruditos sententia est, universa illa merum esse Annii sive alterius ingenii commentum, de qua re viri clarissimi Vossius in Historicis, Martinus Hankius de Romanar. rerum scriptoribus, Conradus Sam. Schurtzfließchius Epistola DLXXVI. & Vincentius Placcius ad Joh. Rhodii catalogum videri possunt. Inprimis celebrata est Casparis Varrerii de Beroso Anniano censura, (b) latine auctior edita Romæ, cum

(a) Ad illam Mazzæ Apologiam exstant castigationes *Francisci Sparverii* Jcti Romani, Castigationes adversus Francisci à S. Augustino Macedo vindicari & assertæ, tum in Mazzam in vectiva Veronæ 1676. 4. Contra has enim castigationes etiam tum ineditas calumum strinxerat *Franciscus à S. Augustino Macedo* Ordinis Minorum Lusitanus, scripseratque responsionem ad notas nobilis Critici &c.

(b) Casparis Varrerii censura librorum Annianorum primum Lusitanice vidit lucem 1537. hoc titulo: *Censuras sobre quatro libros intitulados em Marco Porcio Cason de*

cum prius Lusitanice ab auctore scripta esset. Deinde e Lusitanico latine etiam vertit Andreas Schottus, qua accurate ostensum est ea quæ pro Berosianis ab Annio venditata sunt neque Græce primitus sed latine scripta esse, neque obnexum quæ singula inter se habent, pro fragmentis haberi posse. Idem Varrerius similem censuram in Catonis fragmenta pollicitus est, Virosque doctissimos secum facientes laudat M. Antonium Sabellicum, Raphaellem Volaterranum, Jacobum Fabrum Stapulensem & Beatum Rhenanum, qui de reliquis a Monacho illo Viterbiensi sub antiquissimorum auctorum nomine editis idem iudicium tulerunt. Eorum numero facillimum esset Bilibaldum Pirkaimerum (a) Epistola ad Electorem Saxoniz Fridericum Sapientem data Anno 1514. Melchiorum Canum lib. XI. locor. Theolog. cap. 6. If. Casaubonum ad præmium Laertii (b) aliosque infinitos adjicere nisi in hoc pœne consentire viderentur omnes. Quod vero Annii potius ipse quam alius ante eum fraudis tantæ architectus a plerisque habeatur, mirum non est, cum aliunde etiam constet de ingenio ejus composito ad literas eas ejusmodi imposturas excogitandas credulisque obrudendas. Decantatissimum sane est quod ex Latini Latinii fide de Annio retulit Vir doctiss. Antonius Augustinus dialogo X. de numismatibus, quo plures ejusmodi fraudes in numis & inscriptionibus antiquis per varios commissas detegit: *Mibi Latinus Latinus Viterbiensis vir doctus boneque fidei de Johanne Annio Viterbiense Monacho narrare jucunde solebat, lapidi insculpendas (c) curasse litteras,*

ten de originibus, em Berefe Chaldeo, em Manethon Egyptio, & em Q. Fabio Pictore Romano. Deinde auctor latine prodit Romæ A. 1565. 4. arque inde recusa Commelinians typis in 8. variisque locis alibi, etiam in Bibliotheca Hispanica Andreæ Schotti, & Tom. 2. Bibl. magnæ Patrum edit. Lugd. 1677. pag. 529. & edit. Colonienf. 1622. Tomo 15. ubi etiam libelli ipsi ab Annio suppositi, quos Lugdunenses omiserunt. Eadem Anniana commenta adspicari se testatus fuit Varrerius in libro Conimbricæ A. 1561. 4. vulgato, cui titulus: *Chorographia de alguns lugares que fiam em hum camino que fez Gaspar Barreiros d' anno de MDXXXVI. cemenzado, na cidade de Badajoz, em Castella até de Milam em Italia.*

(a) Vide Tentzelii Bibliothec. Curios. T. 1. p. 499.

(b) Viris eruditiss. qui scriptores illos omnino tanquam Anniani ingenii commenta explodunt adde Jo. Ludovicum Vivem libro V. de tradendis disciplinis, Onufrium Panvinium in antiquitatibus Veronensibus, Jo. Vergaram Canonicum Tolethanum doctissimum, qui suffragari se ait Melchior Canus lib. XI. loc. Theol. cap. 6. Jo. Marianam lib. 1. Annal. Hispan. c. 7. Goropium Becanum in Originibus pag. 352. seq. Octavium Ferrarium libro de Origine Romanorum, recusa Tom. 1. thesauri Græviani: Joannem Baptistam Agucchi in Epistola excusa Bononiz A. 1633. Rich. Simonem Tomo 2. Bibl. Criticæ cap. 4. Guile. Dan. Mollerum diff. de Jo. Annio, Aldorf. 1692. de Q. Fabio Pictore 1686. & Nic. Antonium in Bibl. Hispanæ 92, Bælii Lexicon in Nannius, &c.

(c) Jac. Sponius lib. 1. Itinerarii p. 13. edit. Germanicæ. Alii tamen universum hoc confectum esse arbitrantur, ut Bælio annotatum.

litteras, quem vinea infodi jufferat non procul a Viterbio. Cumque fodienda esset vinea, ad lapidem usque ut fodiendo pervenirent jussit, narrans in libris se reperisse, templum ibi orbis terrarum antiquissimum latere. Terra jam effossa, primus qui lapidem invenit vinitor accurrit, paulatim detegi sarcophagum imperat. Hic stupens lapidis antiquitatem & litteras a se confectas admiratus, ad Urbis senatores letus confugit, & civitatis bonori fore persuadet, in amplissimo publice spectari loco. Viterbii enim urbis originem contineri, quæ bis mille annis Romana esset urbe a Romulo condita longo antiquior, utpote ab Iside & Osride conditæ. Fabulas hic suas, quibus abundabat, venditavit, factumque ut ille jufferat, Geminus fucus Parisii de Grassis, Epitaphium mulæ comminiscens, de quo meminit Jo. Mabillonius T. 1. Itineris Italici pag. 176. Addam hæc præclari viri Jacobi Sponii ex ejus itinere in Italiam & Orientem, quod Gallice Amst. 1679. 12. prodit, Tom. 1. pag. 45. ubi postquam effigiem Annii in curia Viterbenſi a se spectatam narrasset, subjungit: *Les Scavans ne doutent pas qu'il ne soit l'Autheur des Livres mis au jour sous les noms suposez d'Antiquitez Babyloniques de Beroſe & de Chroniques de Manerbon. Il faisoit de plus graver des Inscriptions sur des marbres en Grec & en Latin avec des caractères tresdifficiles, & les faisoit enterrer. Et comme elles venoient a être découvertes quelques années après, & les Scavans se tourmentant l'esprit pour les expliquer, il l'emportoit sur eux, & se faisoit estimer par cette adresse plus que tous les autres. J'en vids de cette espece qu'on a encaſſez dans le mur de la Maison de Ville à l'entrèe d'une des chambres. L'une est une revocation de Didier Roy de Lombardie, des Decrets d'Aſſolphe, que Gruterus a prise pour antique. L'autre est Greque, & parle d'un certain Temple de Cybele auprès de Viterbe. La Ville n'a pas manqué pour l'honneur du pays d'y mettre un Eloge & une explication, avec le titre de pierre tres-antique; cependant à mon avis, l'une & l'autre sont des productions de l'esprit de ce bon Religieux. Ce qui rend meme la fourbe trop grossiere, c'est que les deux pierres qui devoient être de deux siècles bien éloignés l'un de l'autre, sont d'une meme sorte, d'une meme conservation, & d'un caractère semblable, fort menu & d'une maniere qui ne se trouve pas ailleurs. Huic judicio malim subscribere quam Annii novissimo hyperaspistæ, cujus operis Italice editi titulum integrum adponam. I Goti illustrati, o vero istoria de de Goti antichi, con varie digressioni in materie parimente antiche & singolari, di Didimo Ropagliero Liviano, insertovi l'apologia per Frate Giovanni Annio Vitorbese, nella quale si libera dalle impossura.*

imposture di molti, d' bavera supposti gli autori da lui publicati, & d' bavera à gloria maggiore della sua Patria disotterrare finite lapide con false iscrizioni. In Verona 1687. fol. Nec dissimile est quod de Henrico (a) Cajado narrat Varrerius atque ex ejus censura de Berolo hoc loco non gravabor subjicere: Florebat Ulyssipone, illa tempestate, qua inclytus Portugallie Rex Emanuel Indiam subegit, in poetica laude Henricus Cajadus, bommo Lusitanus Angeli Politiani quondam auditor & discipulus, cujus est Epigrammatum libellus. Is latinis carminibus commentus fuerat Sybillinam vaticinationem in columnis marmoreis incisam, quæ per ambages significabat, Indos sub imperium & ditionem Lusitanorum esse venturos, eoque lapides data opera detruncatos, ut aliqua inessent antiquitatis vestigia, obrui præcepit in extremitate promontorii Ariabri prope Syntram opidum. Ubi vere defossa marmora aliquod vitium fecisse ex humore terreno judicavit, ad certam diem simulata delectationis causa, invitat amicos in villam suam, quæ proxima erat loco ubi obrutum latebat vaticinium. Cum igitur accubuisse omnes, ecce villicus nunciat Hermico mercenarias ejus operas dum in fundo fossionibus incumbere, incidisse in lapides, in quibus inscripta essent litteræ indices magni cujusdam ibesauri eodem loco defossi, sic enigmæ rustici opinabantur. Nec mora, omnes simul, alacritate ingenti, relicti epulis accurrunt, defossas intuentur columnas, confestimque extrahi jubent. In quibus incisa hujusmodi erant carmina (b) Sibyllina:

Sibyllæ Vaticinium, occidiis decretum.

Volventur faxa literis & ordine restis.

Cum videas Occidens Orientis opes.

Ganges Indus Tagus erit mirabile visu,

Merces commutabit suas uterque sibi.

SOLI ÆTERNO AC LUNÆ Decretum.

Tum vero omnes pro se quisque legere, admirari, versus illos fatidicos venerari, manu tangere, exosculari. Quid multa? continuo Ulyssiponem ad Regem jam antea Sibyllini commenti conscium perferuntur, qui mirabundo similis optimatibus ostendere, illi describendum curare, in scriniisque veluti sacrum quoddam reponere. Cum vero res percrebuisse, atque in ore & sermone omnium esset, ad pe-

(a) Pro Henrico Cajad, apud Jo. Eusebium Nicrembergium libro III. capite 3. de origine S. Scripturæ dicitur Hermus Charadus Lusitanus.

(b) Ejusdem fidei videtur Sibyllæ Tiburtinæ testimonium quod in Helvetia in Tauri montis visceribus aquarum & nivium rapida vi detectis A. 1520. repertum esse dicitur, & profertur à Tychone Brahe in judicio Astrologico de stella nona A. 1572. visa, atque inde à D. Jo. Vvillhelmo Peterfenio in nube testium de regno Christi lib. 3. p. 50.

ad peregrinos mercatores qui Ulyssone negociabantur delata est. *Ita continuo Vaticanum in Galliam & Germaniam ad viros principes mittunt. Illi vero statim ac diligenter cum hac prefatione quadam cujusdam Valentini Moravi typis excudendum iradunt: Valentinus Moravus D. Hieronymo Monetario Nuribergenfi. Anno, à nativitate Domini M. D. V. nona vero die Augusti, regnante Emanuele Rege excellentissimo Portugalliae, regni autem ejus sui anno XIII. in ultimis suae ulterioris Hispaniae finibus, versus solis occasum, in calce Lunae promontorii, quod Rocham de Syntra vulgus appellat, secus maris Oceani littus tres sub terra ex insperato compertae fuerunt ex saxo columnae quadrata forma, priscis temporibus, characteribus Romanis una tantum quadra incisis, quarum basis recta, ordine immutato, paululum in caput erigebatur. Caput vero proprium ex industria (ut apparebat) defixum suspexit, evulsisque ferro & arte defossis lapidibus, quibus praefatae mirandae columnae subitus alligabantur, tandem in earum una jam directe conversa, has figuras liquido annotavimus. Nam aliarum literas in lucidum explicare, non satis nobis fuit integrum, quia temporum vetustate ac maris imbribus & afflatu erant pene consumtae. Hæc ille. Ita Sibyllina fabula vires acquirit cundo, ac tandem per totum terrarum orbem divulgata fides ei ubique & auctoritas adiungitur, bodieque typis excusa circumfertur in fronte Codicis, cui titulus est: *Inscriptiones Antiquæ.**

VI. De Hieronymo Romano de la Higuera, qui ad Hispanorum suorum antiquitatem efferendam Chronica sub Dexeri, Maximi, Luitprandi, Helecæ & Juliani Toletani nominibus confixit, videndus Josephus Saenz de Aguirre Tom. 2. Concil. Hispan. p. 54. seq. & Nic. Antonius Biblioth. veteri Hispaniæ & Bollandus præfat. ad tom. 1. Aët. SS. Febr. p. 17. seq. idem consulendi de similis architecto fraudis Antonio Lupiano de Zapata, qui Chronicon sub nomine Hauberti Hispanensis commentatus est, perinde ut eodem Nic. Antonio notante Jo. Tammajus carmen de adventu Jacobi Apostoli in Hispaniam sub Aulii Itali nomine, sæculo duodecimo clari, effinxit: Christophorum quoque Butkenium insignem impostorem diplomata comminiscens notat Petrus Scriverius in Epistolis ab Antonio Matthæo T. 1. Anale&. editis. Omitto alios de quibus Clariss. Bruchard Gothelf Struvius in diss. de doctis impostoribus.

C A P U T XIV.

Notitia celebrium ante nostram ætatem typographorum, ex
 Cl. Almelooveenio de Stephanorum vitis, & Bailleti libro
 qui inscribitur: *Jugemens des principaux Imprimeurs*,
 A. Chevillierii libro de origine typographæ Pari-
 sienfis, & Burchardi Gothelf Struvii introdu-
 ctione ad Hist. litterar. capite XI: collecta,
 Alphabeticoque ordine digesta.

Jo. Amerbachius, Basileæ circa A. 1500.

Thomas Anselmus Badensis. Hagenæ.

Arnoldus Pannarz Germanus, qui cum Conrado Svveinsheim
 & Ulrico Han primus typographiam in urbem Romam
 attulit.

Jodocus Badius Ascensius, Parisiis, (obiit 1535.) Tres Badi-
 filiz nupserunt tribus typographis celebribus, Mich. Va-
 scosano, Rob. Stephano & Joanni de Roigny.

Andreas Asulanus Aldi socer, Venetiis.

Conradus Badius, Genevæ.

* Libri impressi *Augustæ Vindel. ad insigne pinus*.

Dominicus Basanus Venetus, Romæ sub Sixto V.

Joannes Bebelius, Basileæ.

Baltasar Bellerus, Duaci.

Jo. Bellerus, Antvverpiæ, (obiit 1595.)

Jo. Bemler Augustæ Vindel. circa A. 1466.

Ioannes Benenatus, Parisiis viduam à Guil. Morello A. 1564.
 reliquam duxit, & A. 1588. obiit.

Lud. Billanius, Parisiis, (obiit 1681.)

* *Guillelmus Blæwv*, Amstelodami, (obiit 1628.)

* *Daniel Bombergius* Antvverpiensis, Venetiis ab A. 1511. in
 excudendis libris Hebraicis singularem operam præstitit.
 De typographiis Judæorum consules Bartoloccium T. 1.
 Bibl. Hebraicæ p. 432. seq. & A. Chevillierum de origine
 typographiæ Paris. p. 264. seq. & Wolfium longe diligen-
 tiorum tom. 2. Bibl. Hebr. p. 941. seq. 956.

Nicolaus Brylingius, Basileæ.

Garvvinus Calenus, Coloniz.

Io. Camusatus, Paris typographus Academiz Gall.

Wolpbius Cephalus. Argentorati.

Tom. II.

Qq

Maternus

Maternus Cbolinus, Coloniz.

Iac. Chonet, Genevæ.

* *Simon Colineus*, Rob. Stéphani senioris Vitricus : Parisiis ab an. 1520. ad 1546.

* *Hieronymus Commelinus* Gallus, Heidelbergæ, (obiit 1597.)

Ejusdem sunt libri editi ex officina *Santi-Andreana*.

Christoph. Corvinus, Herbornæ.

Laurentius Ioannes Costerus inter primos typographos, Harlemi.

Vide de eo Bullartii *Academia scientiar.* T. 2. p. 252. seq.

* *Sebastian. Cramoisy*, Parisiis, typographus Regius.

Gabriel Cramoisy Sebast. Mabre *Cramoisy* &c. ibid.

Andreas Cratander, Basileæ.

Jo. Crispinus, Genevæ.

Conradus DencKmutb, Ulmæ circa A. 1475.

Ludovicus Ditiis Spirensis primus Rostochii typographiam exercuit;

post eum in Nic. Mareschalci Thuriæ ædibus *Guntbertus Winter*.

Stephanus Doletus, Lugduni, (combustus Paris. 1545.)

Bennuventura Elzevirius.)

Abraham Elzevirius,) Amstelodami & Lugd. Bat.

Lud. Elzevirius,)

* *Daniel Elzevirius*, obiit A. 1680.

Endteri, Noribergæ.

Nicolaus Episcopus, Jo. Frobenii gener, Basileæ, (obiit 1564.

filius cognominem morte in flore ætatis occupante.)

Conradus Finer, Eslingæ circa A. 1475.

Frelonius, Lugduni.

Andreas Frisius, Amstelodami, (obiit 1681.)

* *Jo. Frobenius*, Basileæ, (obiit 1527.)

Hieron. Frobenius, Joannis F. ibidem, (obiit Anno 1563.)

Ambrosius & Aurelius Frobenius, Joannis filii.

Christophorus Froschoverus, Tiguri.

Jo. Faust civis Moguntinus inter primos artis typographiæ inventores cum genere *Petro Scheffero* de Gerensheim & *Jo. Guttenbergero* Argentinenfi, ministro suo, de quibus Melchior Adamus in *Fausti* vita.

Hubertus Golzius, Brugis. (obiit 1583.)

Sebastianus Grypbins Germanus, Lugduni, (obiit 1556.)

Catalogos librorum a Seb. Gryphio, Aldo Manutio, Christiano We-

chelo, Joanne Hervagio & Joanne Gymnico excusorum Ge-

snerus Pandædis suis inferuit p. 107. b. 117. 165. 181. & 237.

In ejus laudem hoc Jani Vulteji (a) Epigrama.

Inter

Inter tot, norunt libras qui cadere, tres sunt

Insignes: languent cetera turba fame.

Castigat Stephanus, sculpsit Colineus: utrumque

Gryphius edocla mente manique facit.

Antonius Gryphius, ibid.

Joannes Gryphius, Venetiis circa A. 1557.

Bernhardus Gualterus, Coloniz.

Io. Guttenberg primus vel inter primos typographiz auctores Moguntiz, de eo vide If. Bullartii Academiam scientiar. T. 2. pag. 242. seq.

Io. Gymnicus, Coloniz.

Daniel Hackius, Lugd. Bat.

Franciscus Hackius, Lugd. Bat.

Hanso Hamman cognomento Herzog, qui cum Oslaviano Scoto typographiam primus ad Venetos attulit.

Petrus Henningus, Coloniz.

Io. Hervagius, Basilez.

Antonius Hierat. Coloniz.

Gosfridus Historpins, Coloniz.

** Ab Iacobo Huguetano qui vitas Patrum excudit A. 1515. florere Huguetani apud Lugdunenses, & sub sæculi superioris decimi septimi exitum Amstelodami.*

Nic. Ienson sive Iansonius Gallus, Venetiis circa An. 1477.

Jo. Jansonius, Amstelodami.

Iodocus Iansonius, ibid.

Mich. Isingrinus, Basilez obiit 1557.

** Philippus Junta. Florentiz.*

** Bernhardus Junta, Venetiis.*

Martinus Invenis, Parisiis.

Nicolaus Kesler Basil. circa A. 1490.

Job. Kinchius. Coloniz.

Antonius Koburger, Norimbergæ circa A. 1490.

** Lascaris typographum Florentiz, laudat Codrus Urcerus cum Aldo qui ab A. 1494. Venetiis, & Io. Antonio Platonide qui Bononiz circa idem tempus hanc artem exercuit.*

Io. Maire. Lugduni Bat.

** Aldus Pius Manutius Romanus. Venetiis. (obiit A. 1516.) Ejus Symbolum Delphinus anchoram amplectens explicatur ab Erasmo in adagio festina lente.*

Paulus Manutius Aldi F. Venetiis (obiit 1574.) Romam vocatus à Pio IV. De hoc Paulo confer Bullartii Academiam scientiar. T. 2. p. 260. seq. & de Aldo Chevillierium

p. 243. seq. de origine typographiæ Paris.

Aldus Manutius Pauli F. Venetiis & denique Romæ. (obiit 1597.) Sub Sixto IV. Romam se contulit, typographiæ Vaticanæ sub Clemente VIII. Rector.

Theodoricus Martini Alofti in Flandria ab An. 1474. & Antverpiæ ab A. 1509. & Lovanii ab A. 1516.

Henricus Memius, Parisiis.

Simon de Milanges. Burdegala.

Guil. Morellus. Parisiis. (obiit 1564.) typographus Regius & Gr. L. Professor.

Job. & Claudius Morellus. Guilelmi fratres. ibidem.

* *Federicus Morellus* Vascosani gener, pater Friderici Professoris Regii. ibidem Typographus Regius. * *Federicus Morellus* avus natus A. 1523. Vascosani gener A. 1548. & typographus Regius ab A. 1571. ad 1581. defunctus A. 1583. At *Federicus Morellus* filius Professor & typographus Regius ab A. 1581. ad 1630. Hujus frater *Claudius* A. 1620 defunctus tres filios habuit, *Fredericum*, *Carolus*, *Ægidium*.

Ægidius Morellus ibid.

* *Job. Moretus*, Plantini gener. Antverpiæ & Lugd. Bat. (obiit 1610.)

Baltasar Moretus Joannis F. ibidem. (obiit 1641.) De eo Bullartius T. 2. Academiæ scientiar. p. 263.

Arnoldus Mylius Luxenburgensis, Antverpiæ primum, post Coloniam versatus, obiit A. 1600. Vide Val. Andrea Bilf. Belgicam p. 163.

Hermanus Mylius, Coloniam.

Sebastianus Nivellus. Parisiis.

Nutius. Antverpiæ.

* *Joanes Oporinus*. Basileæ. (obiit 1568.) Professor Gr. L. De ejus vita extat oratio Jo. Henrici Heinzelii Augustani, sive potius Andreae Joscisci, Silicii, una cum Catalogo librorum ab Oporino excusorum. Argentorat. ap. Theodosium Richelium 1569. 8. Recusa est in vitis selectis à Bibliotheca V. C. Christiani Gryphii editis Uratistaviæ 1711. 8. p. 601. seq.

* De *Joanne Oporino* adeunda etiam Martini Crusii Germano Græcia pag. 114. Oratio Jo. Henrici Heinzelii de ejus vita nuper recusa est in vitis selectis ex Christiani Gryphii Bibliotheca editis Uratistav. 1711. 8. In illa quædam vix alibi ob via leguntur de celebri Theophrasto Paracelso, cui per aliquod tempus Oporinus ministravit.

Zach. Pasfræd sive *Pasfræd*, Colonienfis, Daventriæ circa A.C. 1477. *Richarias Palthenius*, Francofurti.

* *Mamer-*

* *Mamertus Patissonius*, Rob. Stephani filii focius, cujus postea typographiam accepit Parisiis obiit 1601.

Philippus Patissonius, Mamerti filius.

Petrus Perna, Basileæ.

Henricus Petri, Joannis A. 1511. denati filius, Basileæ, obiit 1579. relicto filio Sebastiano.

Adamus Petri, ibid.

* *Christophorus Plantinus*, Turonensis. Antverpiæ & Lugduni Batavorum. (obiit 1589.) De eo Bullartus T. 2. Academiæ scientiar. pag. 257. seq. * In *Christophori Plantini* typographia Thuanus in vita sua testatur vidisse se non obstantibus belli tumultibus assidue fatigari præla septemdecim. Ei A. 1588 defuncto hoc positum est a Jano Doufa filio Epitaphium.

Doctorem si jacturam, Plantine, virorum

Respicimus, fateor, vixeris ipse parum.

Si meritum, studiumve, exantlatosque labores

Pro Musis toties, vixeris ipse satis.

Sive tot ærumna, aut cæcæ ludibria Divæ

Occurrunt, nimium vixeris ipse dies.

At si spectamus famæ monumenta perennis,

Hæc vitam spondent jam tibi perpetuam.

Ornatissimum typographorum appellat Abraham Ortelius qui ipsi & Arnoldo Mylio Synonyma sua Geographica A. 1578. 4. & A. 1587. soli thesaurum Geographicum (licet post Plantini fata demum a genero Joanne Moreto A. 1596. fol. editum) dedicavit. Thesauro in laudem Plantini hoc tetrastichon præmittitur.

Qui Plantine bonas hoc tempore jusserat artes

Crescere, te jussit præla parare Deus.

Omnia χρυσά, inquit, doctorum scripta manebunt,

Hæc pius exendat dummodo Christophorus.

Tbo. Platterus, Basileæ.

Petrus Quentel. Colonix circa A. 1490.

* *Franciscus Raphelengius*, Plantini gener, Lugduni Bat. (obiit 1597.)

Lud. Regius, Basileæ.

Ruigerus Rescius. Lovanii. (obiit 1545.)

Alexis RodeKins. Cracovix & Racovix.

Guil. Rovillius. Lugduni

Sixtus Rufiger Argentoratensis, qui primus libros impressit Neapoli.

* Libri impressis in *Theatro Sheldoniano* Oxonii.

Tomo II.

Qq 3

Iacobus

Jacobus Sanlucius, Parisiis. Vide Vignolii Marvillii miscell. Historico litterar. parte 1. p. 81. seq.

Clemens Schleichius floruit Francofurti. *Richelius & Mattbaur Schurerius* Argentorati. *Job. Secerius*, Hagenœ.

Lazarus de Soardis, Venetiis circa A. 1500.

Henricus Stephanus. Parisiis. (obiit 1519.)

* *Robertus Stephanus* Henrici F. Badii Ascensii gener. ibid. typographus Regius, correctore speciminum typographicorum usus Ranconneto viro doctissimo, ὁ Στέφανος πάντων χαλκογράφων σέβαντος. Beza in Epitaph. * Obit A. C. 1556. ætatis 56. In eum filiumque *Henricum* ita Paulus Melissus.

Suaferat Herculeos Stephanum pensare labores

Phœbus, Apollineo non rennente choro.

Lis oritur Grajas inter, Musasque Latinas,

Natus utrum palma dignior, anne parens.

His Pallas: tantum debetis utrique Camænæ,

Quam multum nato Græcia, Roma patri.

Carolus & Franciscus Stephani, Roberti fratres, ex quibus Carolus typographus Regius ibidem.

* *Henricus Stephanus* Roberti F. Parisiis & Genæv. (obiit 1590)

Hic typographorum doctissimus, non æque felicissimus, Wecheliis Francofurtum vendidit partem suorum characterum.

Robertus Stephanus Henrici frater a patre Roberto hereditate exclusus quod Pontificiæ religioni nuncium mittere nollet Parisiis. (obiit 1588.) typographus Regius.

Paulus Stephanus Henrici F. Genæv.

Franciscus Stephanus Roberti F. Parisiis. (ab A. 1589. ad 1628.)

Antonius Stephanus Pauli F. ibidem typographus Regius. De hisce Stephanis post Clariss. Almeloveenii librum Amst. 1683. 8. editum diligentissime egit Michael Maittaire in Stephanorum Historia, vitas ipsorum librosque ab illis editos & excusos complectente. Lond. 1709. 4.

Sternii, Luneburgii.

Jacobus Stœr. Genæv.

Gottfriedus Thory. Parisiis sub Ludovico XII.

Jo. Ludovicus Tilemann. ibidem.

Laur. Torrentinus, Florentiæ circa A. 1548.

Job. Tornesius. Lugduni.

Antonius & Samuel Tornasii. ibid. & Genæv.

* *Adrianus Turnebus*. Parisiis. (obiit 1565.) Typographus Regius & Græcæ L. Professor. * *Adrianus Turnebus* (Tournеbeuf) typographus Regius ab A. 1552. ad 1555.

* *Michael*

* *Michael Vascosanus* Jodoci Badii gener, Rob. Stephani & Jo.

Roignii affinis floruit Parisiis ab A. 1532. ad 1576.

Eustachius Vignon. Genevæ.

Vindelinius ante Aldum Venetiis circa A. 1471. ac deinceps.

Antonius Vitreus Parisiis. typographus Regius.

Adrian Vlacq. Hagæ Comit. .

* *Ernestus Vagelinus*. Lipsiæ. * *De Ernesto Vagelino*, qui Lipsiæ in patria libros & emendate & eleganter excudit, vide Joachimi Camerarii Epistolas libro secundo Epist. 6. pag. 116. seq.

Christianus Wechelius, Gallus. Parisiis adhuc A. 1548.

* *Andreas Wechelius*. Christiani filius Parisiis, & denique post A. 1573 Francofurti, quo concesserat propter nuptias Parisinas.

Wecheliani bæredes, Jo. *Wechelus* Andreæ filius, generique *Claudius Marnius* & Jo. *Aubrius*. Francofurti & Hanoviæ.

Jo. *de Westphalia* Alofti in Flandria A. 1474.

Wiederbold. Genevæ.

Antonius Winter, Basileæ.

Jo. *Zainer*, Ulmæ circa A. 1475.

* *Symbola iconica* Typographorum præter Bailetum Tom. 2. judiciorum Gallicæ editorum, nuper nonnulla notavit M. Georgius Andreas Vinholdus. Vide librum editum Germanice qui inscribitur *Neus eroffnetes* Museum pag. 525. seq. A clarissimo viro *Michaele Maistaire* tria jam habemus scripta pulcherrima, & plura ab eo etiam expectamus, quibus notitia non modo typographorum, sed etiam litteraria historia temporum a renata typographia usque insigniter illustratur. Tria illa scripta edita sunt: 1) *Stephanorum* historia, vitas ipsorum ac libros post Clarissimi Almeloveenii (a) industriam longe plenius complectens Lond. 1709. 4. quo in libro etiam de *Mamerto Patifsonio* pag. 520. seq. de Stephanis autem undecim traditur, Henricis tribus, Robertis totidem, Franciscis duobus, tum Carolo, Paulo & Antonio, Paulique sororibus Florentia & Dionysia pag. 538. 2) *Historia typographorum aliquot Parisiensium*, vitas eorum & libros similiter persequens Lond. 1718. 8. *Simonis* puta *Colinei*, *Michaelis Vascosani*, *Guilelmi Morelli*, *Adriani Turnebi*, *Federici Morelli*, *Joannis Benenati*, *Federici secundi*, *Claudii utriusque* & *Ægidii Morellorum*. 3) *Annales typographici* ab artis inventæ origine ad annum usque 1500. Hagæ Com. 1719. 4. quo in libro multis modis vincit industriam eorum qui in annotandis antiquioribus illis librorum editionibus studium & operam ante eum posuerunt, ut D. Jo. Saubertus,

Qq 4

(b) B.

(a) Almeloveenii liber de Stephanorum vitis prodicatur Amst. 1683. 8.

(a) B. Antonius Reiserus noster (b), Philippus Labbeus (c), Suffridus ab Oostervyck (d), Jo. de la Caille (e), Andreas Chevillierus (f) & præcipue Cornelius à Beughem (g). Libenter intellexi etiam clarissimum Virum Io. Gottlieb Krause aliquot jam annos in annalibus typographicis colligendis concinnandisque versatum, ut ipse testatur in Novis literariis Lipsiensibus A. 1719. pag. 128. ita enim comparatum est hoc studium, ut ad ejus perfectionem, plurium opera & industria requiratur. Huic operi nuper prælusit apparatus ad vitam *Pauli Manutii*, cujus partem priorem in lucem dedit Lipsiæ 1719. 4.

Non prætereundum quod in pandectis meritisimi de re literaria Viri *Conradi Gesneri* vulgatis Tiguri A. 1548 fol. obviæ sunt Catalogi (utinam pleniores) librorum impressorum à celebribus quibusdam typographis, ut *Bambergio* pag. 41. b. ab *Aldo Manutio* pag. 107. b. à *Seb. Gryphio* pag. 117. à *Christiano Wechelo* pag. 165. à *Io. Hervagio* pag. 181. à *Ioanne Gymnico* p. 237. & à *Ioanne Frobenio* pag. 375. Similem catalogum librorum ab *Ioanne Oporino* excusorum, qui exstat ad calcem Orationis de ejus vita, scriptæ à Jo. Henrico Heinzelio & Argentorat. 1566. 8 editæ, nuper recuderunt ad calcem illius Orationis, insertæ Vitæ selectis illustrium virorum ex Bibliotheca Gryphiana junctim editis Uratislaviæ 1711. 8. pag. 637. seq. Similes Catalogi separatim vulgati ad manus mihi sunt librorum excusorum à *Io. Commelino* (vulgatus A. 1599.) à *Sebastiano Cramoisy* &c. Catalogus librorum impressorum in officina *Congregationis de propaganda Fide* Romæ A. 1667. editus, exstat in D. Matthiæ Zimmermani Montibus pietatis pag. 527. seq.

Adscribam Catalogum antiquissimum ejusmodi qui exstat librorum excusorum à duobus Germanis, qui Romæ primi typographicam artem cum laude exercuere, *Conrado Succinbeim* & *Arnoldo Pannariz*, ex quo & numerum exemplarium, confuetorum primis illis temporibus tunc excudi, & querelam indi-

(a) In historia Bibliothecæ Norimbergenfis, edita An. 1643. 12.

(b) In Catalogo MSS. Bibl. Augustanæ A. 1675. 4.

(c) In Bibliotheca nova MSS. Paris. 1653. 4.

(d) De hoc vide Gisb. Voetium Tom. 1. politic. Ecclesiast. pag. 1130.

(e) Jean de la Caille, libraire, *Histoire de l'imprimerie & de la librairie*. Paris 1689. 4.

(f) Andre Chevillier, Docteur & Bibliothecaire de la Maison & Societé de Sorbonne, *Origine de l'imprimerie de Paris*. Paris. 1694. 4.

(g) In incanabulis typographiæ sive catalogo alphabetico librorum ante A. 1500. excusorum Amst. 1688. 12.

indignam de egestate cum qua primis illis utilissimæ artis cultoribus in urbe nobilissima consistendum fuit, & editiones antiquissimas præstantissimorum scriptorum intelligere poteris: En igitur catalogum illum petitem ex Epistola, quam Joannes Andreas, Alerienfis Episcopus præmisit quinto tomo Bibliorum cum glossis Nicolai de Lyra, in editione Romana 1472. fol. & à Clariss. Maittaire excerpum pag. 48. Annalium typographicorum.

JO. ANDREAS Ad XYSTUM IV.

--- Ut digneris misericorditer occurrere, servuli tuæ Sanctitatis *Conradus Svecinheim* & *Arnoldus Pannartz*, Impressores nostri ac utilissimæ hujus fidiore Artis primi in Italia opifices implorant. --- Vox impressorum sub tanto chartarum fasce laborantium &, nisi tua liberalitas opituletur, deficientium ista est. --- Nos de *Germanis* primi tanti commodi Artem in *Romanam* Curiam tuam multo sudore & impensa, decessoris tui tempestate deveximus. Nos Opifices Librarios cæteros, ut idem auderent, nostro exemplo incitavimus. --- Indicem si perlegeris impressorum à nobis Operum, miraberis --- vel chartas huic Librorum copix potuisse vel linamenta sufficere --- Impressi sunt nostro studio Libri, qui in subjectis suo ordine tibi recensentur.

(a) Donati pro puerulis, ut inde principium dicendi sumamus, unde imprimendi initium sumpsimus, numero trecenti.

CCC.

(b) Lactantii Institutionum volumina Octingenta viginti quinque.

DCCC. XXV.

(c) Epistolarum familiarium Ciceronis volumina quingenta quinquaginta.

D. L.

(d) Epistolarum ad Atticum volumina ducenta Septuaginta quinque.

CC. LXXV.

(e) Speculi humanæ vitæ volumina trecenta.

CCC.

Divi Augu-

(a) De DONATI anno nil certi habeo; sed ex ipsius Epistolæ verbis videtur eius editio reliquis prævisse. Artis scilicet suæ specimen & rudimentum voluerunt esse Grammaticam: cuius *fundamenta*, teste QUINTILIANO (*Institut.* Lib. 1. cap. 5.) rerum illarum iudice experientissimo ideoque optimo, *nisi fideliter jeceris, quicquid superstruxeris, corrumpet*. Satis perspicuum est huc designari DONATI Grammaticam, quoniam DONATOS illos pro *pædagogis* impressos affirmant. Vix equidem puro hic intelligi DONATI Commentarios in TERENTIUM, qui anno 1472. prodierunt. Ne id sentiam, obstant verba hæc, unde imprimendi initium sumpsimus.

(b) An. 1462. (c) 1467. (d) 1470.

e) 1468.

- (a) Divi Augustini de civitate Dei volumina Odíngenta viginti quinque. DCCC. XXV.
- (b) Divi Hieronymi Epistolarum & Libellorum volumina mille & centum. M. C.
- (c) M. Tull. Ciceronis de Oratore cum cæteris, volumina quingenta quinquaginta. D. L.
- (d) M. Tull. Ciceronis operum omnium in philosophia, volumina quingenta quinquaginta. D. L.
- (e) L. Apuleji Platonici cum Alcino, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (f) A. Gellii noctium Atticarum, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (g) C. Cæsaris Commentariorum Gallici & civilium bellorum, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (h) Defensionis Divi Platonis, volumina trecenta. CCC.
- (i) P. Virgil. Maronis operum omnium, volumina quingenta quinquaginta. D. L.
- (k) T. Livii Patavini cum epitomate omnium decadum, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (l) Strabonis Geographici, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (m) M. Ann. Lucani, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (n) C. Plynii Veronensis de naturali historia, volumina trecenta. CCC.
- (o) C. Svetonii Tranquilli de duodecim Cæsaribus, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.
- (p) Div. Leonis Papæ Sermonum, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.

M. Fabii

(a) 1468. Hunc annum non dubito vidiſſe ſuo in exemplo Clariff. Maittaireum. Ego autem his oculi vidi exemplum ejusdem editionis quod præſerebat Annum 1470. & in auſtione B. Conſulis noſtri D. Bernhadi Matfeldi hoc A. 1721. vixit bar. marcis centum Lubecenſibus. Nimirum ut hodie etiam ſolet fieri, ejusdem editionis exemplis typographi aliis annum quo abſolvitur editio, aliis ſequentem proximum vel tertium etiam inſcribunt, ut ſemper recentiffimus liber emtoribus appareat.

- (b) 1468. (c) abſque anni nota. (d) 1471.
 (e) 1469. (f) 1469. (g) 1469. (h) abſque anni nota.
 (i) nondum vidi. (k) abſque anni nota.
 (l) nondum vidi. (m) 1469.
 (n) 1470. (o) 1470. (p) 1470.

(a) M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.

(b) Continui sive Catenæ aureæ D. Thomæ Aquinatis, volumina quingenta quinquaginta. D. L.

(c) Div. Cypriani Epistolarum volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.

(d) Bibliæ cum opusculo Aristæ, volumina quingenta quinquaginta. D. L.

(e) Silii Italici cum C. Calphurnio & Hesiodo, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.

(f) Orationum M. Tullii Ciceronis cum invectivis in Antonium, Verrem, Catilinam & ceteros, volumina ducenta septuaginta quinque. CC. LXXV.

(g) P. Ovidii Nasonis Metamorphoseos & Elegiarum omnium, volumina quingenta quinquaginta. D. L.

(b) Nicolai de Lyra, volumina mille & centum. M. C.

Horum omnium voluminum summa --- efficit codices duodecies mille quadringentos septuaginta quinque ; acervum quidem ingentem, & nobis Impressoribus tuis, qua parte restat, inolerabilem --- ingens sumptus ad victum necessarius cessantibus emporibus ferri amplius à nobis nequit, & ementes non esse nullum est gravius testimonium, quam quod domus nostra satis magna plena est quinternionum, inaniserum necessariorum --- parati sumus pro Clementiæ tuæ arbitrio de nostra merce i. e. de impressis quinternionibus nostris tibi tot tradere, quot volueris, & quibus volueris. --- Tua incredibilis mansuetudo subveniat nobis de aliquo officio, unde possimus nos & nostros alere. Impensa est facta in solius Nicolai de Lyra à nobis voluminibus tanta, ut amplius nihil nobis supersit ad vivendum. Si venderemus opera nostra, non solum à pietate tua nihil peteremus, sed ultro in præsentium temporum articulo, in quo te plurimum egere non nescimus, ipsi nostra offerremus ; faciemusque, quotiens tuo adjumento fortuna nobiscum usa esse videbitur fronte sereniore. Interea, Pater Sancte, adjuvent nos miserationes tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. --- XX. Marcii. M. CCCC. LXXII. Pontificatus tui Clementissimi anno primo.

Suppl.

- (a) 1470. (b) nondum vidi. (c) 1471. (d) 1471.
(e) 1471. (f) 1471.
(g) 1471. (h) 1471. 1471.

Quoniam Periegeseos Dionysii Afri mentio supra pag. 95. facta est, nescio an jucunde laturi sint harum litterarum Studiosi, si hoc et si forte parum conveniente loco, ne inter schedas meas pereat, inferem supplementum ingentis lacunæ, quæ in universis Scholiorum Eustathii editionibus occurrit ad versum (a) Dionysii 889. & proximos 26. Depromptum autem est ex codice Bibl. Claromontanæ MS., cujus ἀπὸ γράφου benevole mecum communicavit amicus doctissimus & humanissimus Sebastianus Gotfridus (b) Starkius, Orientalium hodie linguarum in Regia Academia Gryphiswaldensi Professor, cui præter alia debemus Græco-Latinam editionem libri fabularis in Oriente decantatissimi, qui inscribitur *Kelila Vna Dimas* live *Stephanites & Ichnelates*. Illud porro supplementum (c) non paucis locis à me emendatum præmissis Poetæ, cujus verba illustrat, verbis, hujusmodi est.

889. Οἶδα γὰρ ὅς πρῶτισιν ἐμὴν ἐκόντο ἀκῆας
890. Πᾶσαν ἴος Ἰνδῶν Ἀσίην ὅρθῃ ἀνδ' ἅχα τίμην.
891. Κεῖνο τοι ὀπλευρήσι βρεθέτερον τελείωτο,
892. Νεῦλῳ δ' ἐσσεύοντο πλευρόντι πλοῖοι, αὐτὰρ ἐῷν
893. Ἰνδικὸς ἄκρονός, νότιον δ' ἄλός ἐσθματ' ἐρυθρῆς
894. Φράζω δ' ὡς ὧς πείζαν ἐπ' αὐγὰς Ἰξομαυ ἥδ' ἄν

Scis etenim memorasse tibi, quod collibus altis
Per totam mediis mons ingens tenditur actu
Quod fines Asiæ nigros producit ad Indos.
Hoc esto laterum Boreum tibi, Nilus ad oras
Hesperies finit, sed Tethys solis ab ortu
Indica concludit, rubrum mare terminat austrum:
Aspice nunc igitur dum finem vertibus ortus.

895.

889. (1) Οἶτα γὰρ ὅς πρῶτοις ἐμὴν ἐκόντο ἀκῆας. Φαί γὰρ οἶδα ἐμὴν ἐν πρῶτοις ἀκῆας. 892. Οἶτα πλευρὰς εἶπες θαλάσσης, καὶ πλευρὴν ἀνέστην, λέγει καὶ (V. 335.) πείζαν τὴν αὐτὴν πλευρὰν, ἀπορῶν ἐπείη χαμῖς ἐσθματῷ. Τὴν δ' αὐτὴν καὶ κρητὶς εἶπεν ὡς τοῖς πρὸ τούτων. (V. 332.) Εἰς δὲ πλευρὰ γλαυμὶ ἐν ὀλίμῳ τι ἀγῶνι.

(a) Pag. 168. edit. Guil. Hilli Lond. 1688. 8.

(b) Seb. Gotfridus Starkius obiit A. 1711. Vide Rev. Dan. Ernesti Jablonskii præfat. ab Biblia Hebræa, Starkio curante minima forma & charactere minimo sine punctis excusa illo anno Berolini.

(c) Hoc supplementum ex prima editione hujus meæ Bibliothecæ depromsit, lo-
caque & ipse nonnulla castigavit in egregia sua Dionysii editione V. C. Eduardus Thynvates Oxon. 1697. 8. nec non Jo. Hudsonus in tom. 4. Geograph. Min. Oxon. 1712. 8.

(1) Ante locum Eustathii hæc quoque inferenda reperiisse se ajunt auctores E-
phe-

Quam juxta liquido Bostrenus gurgite currit.
 Et pinguem Tripolin, nec non Orthosida, sacram
 Laodicem pariter, positam prope littus amœnum,
 Et Posidi turres, & Daphnes optima tempe;
 Hic etiam Antiochus nomen dedit Antiochæ.

Latini versus quos à regione posuimus, non ex Avieni, sed ex alia veteri ejusdem periegetico Metaphrasi petiti sunt, quæ *Rhemio Fannio* à quibusdam tributa, rectius in plerisque editionibus præfert nomen *Trifoliani* sub Zenonis & Anastasii Imperio clari, cujus etiam versus duodecim hexametros de sideribus sive Epitomen Phænomenon edidit P. Pithæas inter poemata vetera p. 487. servatos in Bedæ operibus T. 1. p. 434. Ut vero Avieni etiam interpretationem possis cum altera illa & Græcis Periegetæ contendere, ecce tibi versus, quibus eadem Dionysii exprimere voluit Avienus:

*Tunc tene primo quod carmine Musa locuta
 Totam Asiam celsi præcingi vertice Tauri
 Extrema in Indorum. Montis tamen accipe molem
 Per latus id duci, quo dat Cynosure pruinas
 Solis ab occasu vastum decurrere Nilum,
 Indicum ab Eois mare fervere, rursus ab austro
 Fluctibus immodicis rubri salis æquora volvi. (a)
 Ora Syrum curvi procumbens litoris æola
 In notum & Eoi consinis tenditur Euri.
 Hac Cæle est Grajo sub nomine, namque duobus
 Ut conclusa jugis vallis vice multa cavatur.
 Ab Zephyro Casius mons imminet, axe diei*
Tom. II.

R τ

Com

οἱ περὶ τὸν ἄξονα γόγγυον. Ἐν αὖτε ὁ ἡμιόλιος ἐκ τῆς λέλειμμένης, ὁ δὲ ἰδία ἐκ τῆς αἰδης, ὁ δὲ χιμαίρας ἐκ τῶν χειρῶν μαγείας, ὁ δὲ χιμαίρας τὰς οὐρανῶν χιμαίρας αἷς τῶν πολὺ γινώσκων ἀπὸ κέντρων. Ὅτι κατὰ τὴν ἰσοπέδιον ὑπὸ κέντρων ἔστιν Ἀντίχης Μ. σταδίων ἡ Δάφνη, κατὰ τὴν αἰὲς μετὰ τὴν, ἄλλως δὲ μέγα ἔχοντα τῶν μαγείας, οὗ κύκλος ὑποδείκνυται σταδίων διακρίσεως πηγῶν ὕδατος. Ἐνταῦθα ἐπιγινώσκοντες οἱ ἐγγύς, ὅτι ὁ πῦρ ἀπὸ τοῦ ἁπλοῦς. Αἰ- τῆσις δὲ πᾶσι τοῦτοι οὗτοι γὰρ φησὶ. Ἐν Δάφνῃ τῇ πρὸς Ἀντιόχου ἄλσος τε ἱερὰ Ἀπόλ- λωνος, ὁ δὲ πᾶσι ἐκείνῃ ἡ Δάφνη Ἀπόλλωνος, ἡ φεύγοντα πρὸς ἱερὰ τῆς Ἀπολλωνίας, ὅπως πρὸς ὑπὸ γῆς ἀφαιρῶν, ὁ εὖτος τῶν εὐγῶν. Ἀλλὰ δὲ πᾶσι αὐτῶν οὗτοι φησὶ. Δάφνη δὲ Ἀν- τιόχου. Ἡ πρὸς πόλιν Ἡρακλῆους, οἱ δὲ τῶν οὐρανῶν οὐρανῶν ἐφύπνους Σίλευκος ὁ Νι- κητοῦ, ἡ ἐγγὺς τὸ τῷ Ἐπιφάνει Ἀντιόχῳ βασιλευσάντος. Τούτοις σαρματῶν ἡ ἀνάστασις τῶν Τρωικῶν, ὅπως τοῦ Ἀπολλωνίου ἐγγράφω, οἱ ΖΗΣΑΝΤΕΣ ΑΝΕΣΘΗΣΑΜΕΝ ΘΕΩ ΣΩΤΗΡΙ. Σημειώματα δὲ ὅτι αὐτὴ μὲν ἡ Δάφνη ἐνικῶς λέγεται πρὸς τῷ Πιλασσῶν ὁ τῷ Νέκλῳ ἐπίμαχον χωρίζοντα & reliqua, quæ deinceps in editis sequuntur. * De Bybli- nis calcis sacerdotum Ægyptiorum quorum meminit Eustathius conferre li- cebit Philostratum VI. 6. de vita Apollonii. De terræ motu Antiocheno sub Traja- no, cujus in verbis Eustathii mentio vide Jo. Malalæ Chron. p. 359.

(a) In hac Metaphrasi præteriti versus 894. 895. 896.

*Consurgens item Libanus premis arduus arva, (a)
 Pars proci à pelago terras colit, inque recessu
 Gens agitat: falso quicquid pulsatur ab aestu
 Phœnicum regio est; hi rubro à gurgite quondam
 Mutavere domos, primique per aquora vecti
 Lustravere salum, primi docuere carinis
 Ferre cavis orbis commercia, fidera primi
 Servavere poli. Populis Phœnicibus ergo
 Urbs Jope, sterilisque dehinc habitatur Elais,
 Gazaque proceris adsurgens undique muris.
 Hic Tyrus est opulens, Berytos & optima, Byblos,
 Sidoniique lares, ubi labens agmine amœno
 Cespitis inrigui Bostrenus jugera fundit.
 Nec minus his Tripolis pingui sola porrigit agro
 Orthosisque dehinc attollitur, hic Marathus stat,
 Listoris extremo caput altis turribus effert
 Laodice, & glauci pralambitur aquoris unda.
 Hic nemorosa virent Daphna loca (b), celsa Cupressus
 Erigitur, ramis innectis laurus odora,
 Crine Dionao myrtus diffunditur, alta
 Consurgunt pinus, & cælum sibila pulsant
 Robora, mollicomis tellus infernitur herbis.*

Apparet Avienum altius surgere Prisciano, & minus in hoc quam in illo genii esse Poetici. Priscianus vero non tantum sibi indulgere ausus simplici Metaphrasi adstrictius inhæret Dionysii verbis, etsi ipse quoque interdum quædam interpolat, cujus rei ad v. 906. illustre exemplum licuit observare. Sic non semel è Solino quædam inscripsit Priscianum notavit Andreas Papius, cui castigatissimam illius Metaphraseos editionem debemus, repetitam ad calcem Dionysii periegeleos editæ Oxonii (c) A. 1697. 8. Avienus vero seipsum sæpius quam auctorem suum secutus est ut ait Barthius XLVI. 16. Avers. Interdum quoque magis integro quam nos Dionysii codice usus videtur, cujus rei exemplum lectori dabit Holstenius ad Stephanum Byz. in "ΕΥΡΩΤΑ." Ad locum Avieni de templo Helogabali Emeseno conferendus Salmasius ad Vopiscum Tom. 2. pag. 478. Nec alienum est à versimilitudine quod Avienus illa de suo addidit, neutiquam ex integro Dionysii Codice accepit.

A II-

(a) Hic iterum videtur desiderari versus 902. & proximi duo vix obiter expressi sunt.
 (b) In versibus qui porro sequuntur ingenio indulget Avienus plurima addens quæ in Græco non habentur, & vicissim omittens versum p. 917.

(c) Confer, si placet, quæ de hac & aliis Dionysii editionibus dixi libro IV. Bibliothecæ Græcæ c. 2. De Arato autem, quem & ipsum Metaphrasi latina Avienus donavit, dictum à me est libro III. ejusdem operis c. 18.

AVRELII CORNELII CELSI Rhetoris vetustissimi & clarissimi, de arte dicendi Libellus, primum in lucem editus, curante Sixto a POPMA Phrysiō.

Coloniæ excudebat Joannes Roseus A. 1569. 8.

TITI a POPMA, Phrysi, in commendationem Compendii Rhetorici

CORNELII CELSI, ad Lectorem hexasticon:

*Rhetoris, o Lector, Celsi præcepta disert
Accipe, quæ nimum delituere diu.
Quæ fuerant multis sparsim diffusa libellis,
Arctat hic, & clara cum brevitate docet
Omnia sunt Sixti fratris patefacta labore:
Cui grates gratos solvere jure decet.*

Illustrissimo Principi CAROLO, Duci Juliacensi,
Clivenſi, Montenſi, Comiti Marchiæ & in
Ravenspurgo, &c;

SIXTUS a POPMA, Phrysius S. D.

Bene mereri de literis eos semper existimavi, Princeps Illustrissime, qui diligenti multaque cura in hoc incumbunt, ut veterum excellentissimorumque hominum scripta e tenebris ac squalore in lucem atque apertum proferantur. Nam horum industria efficitur, ut neque insignes illi atque immortalitate dignissimi scriptores omni bonore laudeque fraudentur: Neque pulcerrimarum artium scientia, quarum adjumento ad vitam recte beateque instituendam indigemus, desideretur. Quod cum mecum accuratius expenderem, majori diligentia in hoc studium incubui, impellente etiam ad id antiquitatis desiderio, quo factum, ut, cum avide id genus scriptorum exquirerem, forte in Cornelii Celsi de arte dicendi libellum inciderim, longe omnium, meo judicio, præstantissimum, utpote qui prolixos veterum & alios, quos ipse de ratione dicendi conscripsit libros, mira brevitate prævertens, eleganti compendio perstrinxit. Quam ob rem consideranti mihi, cui potissimum hanc exiguum operam, & has qualescunque studiorum nostrorum primitias consecrarem, non potui committere, Princeps Illustrissime, quin T. C. nuncuparem; partim quod & dignitatem opusculo, & legendi aviditatem Lectoribus adjiciet, & formidinem detractoribus, si qui forte erunt, incutiet: partim quod eloquentia Principi viro ad publicarum rerum administrationem neces-

saria sit. Nam hæc est illa præclara virtus, cujus beneficio consilii Respublicæ reguntur, legibus emendantur, mores hominum atque animi quasi in potestate capti tenentur. Hujus ope de controversis disceptamus, de ignoratis inquirimus, fontes damnamus, bonos ornamus atque extollimus. Hac Camillus, hac Cæsar summi Imperatores, in consiliis rerum maximarum, & totius administratione Reipublicæ versati, immortalem gloriam meruerunt, ut nunc mortui eloquentiæ viribus vivant. Hac Cîneas plures urbes subegit, quam Pyrrhus armis capere potuit. Verum quid de hac magnificentius dici potuit, quam quod Euripides quondam cecinit.

παῖν ἰζῆα·ρεῖ λόγῳ

Θ καὶ σιδῆρὸς παλαιῶν δρᾶσαι ἀν.

Quare, si hac ætate, Princeps Clementissime, Illustrissimi Tui Parentis & majorum exemplo eloquentiæ subsidia tibi comparaveris, dubitandum non est, quin expedite sententias in dicasterio dices, consulentibus responsa dabis, Tuos denique subditos ad bene atque fortiter agendum, cum pacis tum belli temporibus adhortaberis. Accipe igitur bilari fronte, Princeps Illustrissime, hunc arctorem nostra diligentia non solum è tenebris in lucem prolatum, sed & seboiliis nostris succisvis boris congestis illustratum. Quæ si & T. C. & literarum cupida juventuti probari sensero, ad majora hac æquanimitate excitabor. Bene ac feliciter valeat Illustrissima C. T. data Ubiorum Colonia, Anno Domini 1569. 7. Calend. April.

A V R E L I I C O R N E L I I C E L S I

de arte dicendi libellus.

I. Forsitan me usurpatorem ardui operis atque irriti laboris, Desideri, fateare, quod hunc libellum ad te miserim de arte dicendi scriptum. Cum possis advertere, nihil me Rhetorum præceptis adjunxisse, sed quas in ipsis sparsim legeram, in quâdam sermonis angustias coarctasse. Denique si hæc quisquam digna æstimet quæ in manus sumat, reperit ea me a veteribus perstrinxisse, quibus quotidie ad forenses campum adolescentia imbuta proluditur. Quorum si nota vis est, sylvescentium videlicet præceptorum, videri possum plura his ademisisse quam addidisse. Namque veteres ita nobis dicendi præcepta reliquerunt, ut etiam sui nominis memoriam propagarent.

II. Igitur non ullius famæ cupidus, sed immensi laboris molestem considerans, certos tibi ad compendium gymnasii forensis locos transmittere constituit, quos ad memoriam reparandam facili lectione percurres. Adverti præterea oportet, quid cæteri sentiant.

Sentiant obesse dicentibus Rhetoricæ artis nimiam disciplinam. Memento tamen nihil ante tibi esse compendia relegenda, quam ingenium tuum multa de Tulliana arte subegeris.

III. Oratoris artibus nemo instrui potest, nisi cui ingenium & frequens studium est. Primum animi sit oportet quædam naturalis ad videndas ediscendasque res potentia. Tum vox, laus, decor, valetudo, frugalitas, laboris patientia. Necessaria deinde orationum frequens lectio est, quæ nos exemplo conformet. Neque harum modo, sed & historiarum & carminum, ex quibus compositio dicendi non in totum trahenda est. Nam per lectiones sapientium præcepta noscuntur, sine quibus nihil subtile, neque magnificum cogitari potest: juris vero civilis neque amittendum studium est, nec penitus appetendum. Nam nec rudis esse debet orator, & si se multum juris scientiæ dederit, plurimum de cultu orationis & impetu amittet.

IV. Hinc & veteres oratores legendi sunt, & præsentis audienti. Super hoc frequenter scribendum, agendum & declamandum est. His enim rebus auditorum fiducia simul cum facundia comparatur. In ceteris fere studiis verum quæritur, finis autem oratoriæ virtutis est verisimilia dixisse, vel tantum contendisse, quantum res passa sit, ad victoriam.

V. Proxime quærendum est, quo genere orationis uti debeat orator, Atticorumne nobis sequenda sit adio, qui breves, adstrictique & acres sunt, pure interim res ipsas aculeosque versantes, quique affectum ex occulto petunt: an imitanda nobis sit Asianorum licentia, qui vagi ac fusi rapere potius affectibus quam disputationibus persuadere didicerunt. Sit tamen Romanus orator Attico copiosior, Asiatico pressior.

VI. Ego vero ipsum oratorem eligere arbitror, & probare genus orationis, quo magis capi suum iudicem senserit: Aliiter apud eum, quem latior delectat oratio, aliter apud eum, quem adstrictior: aliter apud superiorem, aliter apud vacuum, aliter apud distractum: nec sic in privatis causis, ubi semper iudices festinant, quemadmodum in publicis: nec sic in accusationibus ut in patrociniis. Maxima itaque ars erit semper circumspicere quid personæ, quid loco, quid tempori conveniat.

VII. Quidam a maximis criminibus ad levissima gradum faciunt, aut a levissimis ad maxima: nos primum æstimamus actorum quasi membra quædam facere debere, ut separet, quæ ad libidinem, quæ ad avaritiam, quæ ad crudelitatem, aliudve quod ad noxæ genus pertinet, ut si non genera criminum,

tempora tamen discernat primo, ut puta quæ ante militiam gesta sunt, quæ in militia, quæ post militiam. Aut sejungat ea, quæ ad privatas causas, deinde ea, quæ ad publicas pertinebunt, aliudve simile. Ut Cicero, qui crimina Verris & in tempora & in genera divisit: nam primus liber continet, quæ ante Siciliensem præturam commissa sunt: quatuor insequentes ea, quæ in prætura: tum in his ipsis secundus ad privatorum furta pertinet, tertius frumentariam rationem, quartus sacrilegia, quintus Majestatis crimina comprehendit. Deinde ipsa unius generi crimina in primis magna ponito; Quæ minima sunt, in medio conferantur. Quæ maxima, ultimis partibus reservabuntur: ut de gravi crimine, quod a Cicerone in ultimam partem dilatum est. Ita iudicis animus & occupabitur, & validissima maxime memoriæ mandat. Hinc est quod Cicero pro Scauro reprehendit confusam adversarii criminationem. Ait enim, & quomodo congesta fuit accusatio, magis acervo quodam criminum, non distinctione aliqua generum, & varietate.

VIII. De principiis nihil putavi dicendum, quandoquidem ad ea quæ arte servanda sunt, natura duce sæpius pervenitur.

IX. Narrationis certum est tres esse virtutes, ut dilucida sit, ut brevis, ut verisimilis. Dilucida sit, si apud nescientem narras, in qua intueberis initium, medium, & finem, ita ut ipsa narratio ordinem suum habeat. Facile enim percipitur, ubi quod sequitur, ex priore pendet. Interdum aliqua suo loco memoriæ nostræ non occurrisse siagemus. Brevis sit, si circumcisus quibusdam superfluis, sola quæ necessaria sunt posueris: quæcunque enim tibi mediocriter profunt, argumentis & disputationibus perservabis. Verisimilis, ideo ut credatur: ut corporis robustissimi fuisse eum, a quo duos aut tres occisos videri volueris, adjicere etiam occasionem, quæ perficiendæ rei fuerit, ut dicas, dormientes oppressit. Personas vero nominibus quibus notissimæ sunt, nuncupabis: si hoc parum est, etiam aliquas notas adjicies, ut Scipio Africanus, & similia.

X. Nunquam narrationem nisi perfectam reliqueris: ubi iudicem minus intellexisse perspexeris, nunquam ei tarditatem ingenii objeceris, sed ad te culpam retorque, quod parum dixeris. Ubi longior narratio est, quo sit dilucida magis, admonere debes iudicem quid exposueris, vel quid expositurus sis, ut: dicam de adversario, dixi de me. Neque alienum est, ubi longior fuerit expositio vel narratio, extrema ita finire ut admoneas quæcunque dixeris. Verba autem narrationis
ex media

ex media consuetudine esse debent, simplex sermo, & sibi vicina compositio. In expositione plus mora nocet. Nec loquentis personam inferas narrationi. Minuit præterea offensam longioris narrationis, si te prætermittere aliqua simulaveris. In aliquibus post quæstionem ponenda narratio est, in aliquibus in ultimo. Nam per naturam causarum narratio variatur. Nec semper debet orator veterum se præceptis addicere, sed scire debet incidere novam materiam, quæ novi aliquid postulet. Narrari pro eo non expedit, qui omnia, quæ ab accusatore dicuntur, negat, nec se ibi fuisse. Talis causa Syllæ fuit, negantis sibi quidquam cum Catilinæ convenisse contra Rempublicam. Tales fere sunt ambitus causæ & reperundarum, in quibus unum est rei patrocinium, nullas se dedisse vel accepisse pecunias.

XI. Supervacua narratio est, ubi nota res, de qua ambigimur, ut nihil sit stultius quam si apud scientes narres. Alterum genus est, in quo utique æque supervacua narratio est, ubi quæstio proposita priore loco recte atque commode ab oratore exposita fuerit. Nec aliquam narrationem a Cicerone omisam putemus, nisi pro natura causarum. Edebat enim non solum patrocinia causarum, sed & exempla dicendi. Evenit ut ante sit respondendum, quam sit ponenda narratio, ut pro Milone: incidit causæ genus quod summam habet quæstionis, & magna ex parte tractandum sit, & sic sit ponenda narratio, ut provocare non velis, ut pro Habito (a). * In narrationibus aut exponimus, aut probamus argumentatione. Narratio est insinuatio totius causæ, quemadmodum facta est. Expositio vero quæ non de causa nascitur, ut, est honesto genere natus, splendide magis gessit. Non potest videri narratio sed expositio alicujus rei, quæ causam adjuvat: nec dat quæstioni materiam, sed pro argumento ponitur, vel inter argumenta.

XII. Litigatores quidem instituunt argumentis patronos. Artibus patronorum est ut hæc disponant, ordinent, augeant, ut his affectus intermisceant. In primis videto, quæ ex his sunt valentia, vel quæ infirmiora argumenta. Nam quæ erunt valentia, longiori oratione non prosequemur, ne aut dubitare de his videamur, aut plura dicendo ponamus, aut aliquid adversum quod putari possit. Namque in argumentis infirmioribus oratorius versatur labor. Qualia sunt, occidisti hominem, cruentam enim vestem habuisti: hæc verisimilia sunt, non utique vera, quæ variis attollenda sunt rationibus, quæ tractantur potentia.

XIII. Præterea in potestate habere debet orator ut ne causam maximam breviter peroret, & parvulam diu extendat. Sed cum breviter dicendum erit, argumenta tantum ponat sine ullis illorum ornamentis. Cum autem diu dicere volet, omne argumentum ornatus exequetur. Cum plura erunt argumenta, a validis incipies, in validiora defines, medium imbecillioribus replebis: Ut puta, validum argumentum, est inimicus: mediocre, ebrius: validissimum est, in rixa hominem occidit. Si unum argumentum validum est, & unum frivolum, a valido incipies, frivolum persequeris, rursus validum repetes. Argumentatio illa melior & fidelior videri potest, quæ obscuratur. Cum aliquibus partibus causa laborat, utilius ordinem quæstionum confundimus, quas ex toto tradare non expedit. Scias nunquam confitenda esse quæ nocent, interdum non neganda. Quod Cicero pro Milone secutus videri potest. Nam interfectum ab eo Clodium neque negavit, neque falsus est. Non negavit, quia sic confessus est tanquam accidisset: falsus non est, quia in scio illo dixit a servis occisum, cum hi Dominum peremptum arbitrentur.

XIV. Præterea utilis existimo disputationem in speciem paucarum rerum & firmarum convertere, easque adstruere & exaggerare, potiusque est res plures ad unam cogere, quam unam in plures dividere. In omni materia quærendum puto, quid sit quod maxime nos foveat aut urgeat. Illuc enim vires suas conferre debet orator, ut quod maximum, novum, premar, frangat. Sed ut omne causæ genus quoddam contra recipere valentissimum, sic pro nobis causa aliquid valentius habere debet.

XV. Responsurus autem adversario primum id, quod ille posuerat, verbis infirmioribus pronuntiato. Quæ vero incredibilia visa fuerint aut imbecilla, ita invisâ ponentur, sicut ab adversario dicta sunt. Ut est illud: Bostarem igitur quemdam Norensem fugientem e Sardinia Scauri adventum. Et infra additur etiam augendi criminis causa, prius illum sepultum quam huic cœnam esse sublatam. Evenit ut propositionem adversarii verbis nostris ultra fidem extollentes, incredibilem faciamus, item propositioni adversarii, si natura sua incredibilis fuerit, cum quodam impetu animi ac ridiculi admiratione respondebimus, ut est illud: LXX. millia passuum biduo cursa sunt, & respondet, o rem incredibilem, o cupiditatem inconsideratam, o nuncium volucrem. Et infra: Romam trans alpes biduo veniunt, o hominem fortunatum, qui ejusmodi nuncios, seu potius pegafos habeat.

XVI.

XVI. Proposito eo, quod adversarius dixerit, respondebimus duobus modis, aut non esse id, aut ideo nos vinci debere. Propositis quibus responsuri sumus, quærendum nobis erit an inter se comparata, repugnantia sint, ut suis armis corruant. Ut Cicero de Antonio: Avunculum suum sceleratum esse fatebatur, pœna affectum querebatur. Item pro Cælio: Cur aut tam familiaris fuisti, ut aurum commodares, aut tam inimica, ut venenum timeres. Similiter pro Gallio, ubi accusator in se pecunias objecit: ibi enim, dum singula inter se comparat, alterum altero Tullius diluit. Item validissimum erit docere, quod adversarius dixerit, etiam pro nobis esse: ut pro Milone Cicero quod lex promulgata de quæstione fuisset, quam pro se esse contendit. Argumentis vero omnibus adversarii respondere non est necessarium, finem enim non habebit oratio, & satis erit propositioni repugnasse, his sane argumentis respondendum erit, quibus erunt iudices commoti. Sin vero adversarium suis argumentis confutare nequiveris, aliis rationibus, quod posuerit, convellito. De vitiis argumentorum, quæ adversarii male posuerint, plene a Tullio insinuaturn est.

XVII. Status sunt tres, ubi quod a te factum objicitur, negas, conjectura est: ubi quod a te factum fateris, & negas eam vim nominis habere, quod adversarius criminatur, finis est: At si neque de facto, neque de nomine ambigitur, sed jure factum ostendis, qualitas nominatur.

XVIII. In conjecturalibus causis, hinc argumenta sumuntur. A personis, causis facultatibus, verisimilibus, signis. Signum causam antecedit, aut in eadem est, aut sequitur: Item proferuntur auditiones, suspiciones, spolia, quæstiones, indices, fama vel opiniones, & multa similia, quæ rerum varietas subministrat.

XIX. Persona, ut Cicero pro Cluentio: Cum esset, inquit, egens, sumptuosus, audax, callidus, perfidus, & in omnem malitiam & fraudem versare mentem suam cœpit. A causa: satisne igitur cernitis, quibus ille mercibus, quibus emolumentis, quibus injuriis incitatus, &c. A facultatibus, ut Tullius: Servos agrestes & barbaros, quibus sylvas publicas depopulatus erat, ex Apennino deduxerat, &c. A verisimili: quid? quod caput est audaciæ, Iudices, quis ignorat maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem, & reliqua. A signis, quæ causam antecedunt, instrumentum item & similia. Simul sunt in pugna, clamor & similia. Sequuntur, ut in veneficio livor & tumor;

& tumor ; in cæde vulnus & sanguis . Auditione , ut Tullius : Vos ex Marco Favonio audistis Clodium dixisse , & auditis vivo Clodio periturum Milonem . Post diem tertium gesta res est , quam dixerat . Cum ille non dubitarit aperire quid cogitaverit , vos potestis dubitare quid fecerit ? Suspicionem , ut pro Scauro : quæ quid si suspicio valuit etiam ob hanc causam , quod cum agerent Parentalia Norenses &c. Spolia , ut est illud : Ille Deos , Deorum spoliis ornare voluit . Hic ornamenta Minervæ Virginis in meretriciam domum transtulit &c. Quæstiones , ut est : Cum igitur de furto quæreretur , & de eo furto , quod ille sine controversia fecerat , cum ille de eo , quod non quærebatur , verbum nullum fecisset . Indices , ut est illud : Venit index ad Dineam matrem neque obscurus neque incertus . Fama vel opinio , ut Cicero : Opinio fuit duplex , una non abhorrens ab statu naturaque rerum .

XX. Argumentorum omnium enumerationem advertito studiosam videri , quandoquidem in his plus ingenii vis dominetur , atque ars ipsa a natura profecta dicatur . Nec quisquam æstimet argumentis numerum præfinitum , siquidem tanta esse possunt , quanta orator intento acriter ingenio reperire valeat . Non tamen omne genus causarum omnia argumenta habet . Nam quid opus est illic de causa disputare , ubi non apparet : aut de persona adversarii aliquid dicere , cum integra sit .

XXI. In finitivo statu quæritur , an sit imminuta Majestas , puta . Nam primus locus accusatoris est , cum de vi nominis quæritur , ut sit generalis ejus brevis & aperta , & ex opinione hominum ducta definitio , hoc modo : Majestatem minuere est de dignitate , aut potestate P. R. aliquid derogare : Quæ definitio ut vera probetur , multis argumentis , aut rebus , aut exemplis similibus confirmabitur . Post , speciatim factum ejus qui accusabitur , describendo subjunge , ut id quod reum fecisse arguis , simile sit ad id , quod supra definiveris . Ergo generalis definitio erit , Majestatem minuere est , ut supra . Species criminis erit ostendere quid adversarius specialiter fecerit , vel dixerit , ut probetur Majestas imminuta , post , loco communi confirmare . Æque facti atrocitas cum indignatione augetur .

XXII. Defensoris autem locus est , adversarii definitionem prius infirmare , si falsa , ex opinione hominum , aut inutilis monstrabitur . Post , suam definitionem veram ponere , quæ multa argumentatione & exemplis confirmabitur . Deinde suscepti factum , ab ipsa definitione dissimile esse ostendere .

IN-

I N D E X

Veterum Scriptorum , Monumentorumque Latinorum .

*Litera b. apposita paginas voluminis secundi denotat : numerus
solus , paginas voluminis prioris .*

- A** Aphilus. 482.
 Abacus Romanus exhibetur ab Andrea Schotto lib. 2. c. 6. Nodor. Cicron. Grutero in Inscript. Vet. p. ccxxiv. Velfero p. 422. 819-842. Opp. & Pignorio p. 340. de Servis. Vide & Velferi Epist. 39. p. 842.
 Abaelardus Peripateticus Palatinus . 371. b.
 Abas. 232.
 Abbo Floriacensis . 105. b. 331. b.
 Abbonis obfidio Paris. 264. b.
 Abdias 269. b.
 Ablabius Cos. 266. 201. b. Descriptior Gochorum gentis egregius verissima adreftatur historia . Jornandes cap. 4. citat iterum cap. 14. & 22.
 Abraham 178. b.
 Abramus . 74. b.
 Abronius Silo . 417.
 Abundantius . 171. b.
 Aburnius Valens 524. b. confer Reinet. ad Hofman. p. 603. 608.
 Acacius Cæfar. Epif. 325. b.
 Academici . 231. 583.
 Accius 26. 46. 232. 277. 345. 402. 482. 536. 571. 620. 7. b. 29. b. 117. b. 143. b. 223. b. 280. b. 369. b. 414. b. 441. b. Conf. Attius . L. Accius vel Attius 518. 194. b. 197. b. 215. b. 220. b. 476. b. M. Accius Plautus . 1. 482. 7. b. Alius Accius Orator adversus quem Cluentii defensionem in fe fufcepit Cicero . Alius denique Accius fabularum feriptor recens , de quo 375. Accio per Murærum afficta . 198. b. Accius Navius Augur. 536.
 Accufator diverforum 536.
 Achæus 323.
 Achazæ Epifcopis Leo M. 361. b.
 Achatefius Milefius . 437. b.
 Achelinus . 335. b.
 Achærontici Etrufcorum libri citantur ab Arnobio lib. 2. p. 82.
 Achæus 371. b.
 Achilles 74. b.
 Achinapolis Afrol. 345.
 Acilius 162. 233. 375. 622. Glabrio 476. b.
 Acopas 482.
 Acætius 171. b.
 Acro Helenius 34. 277. 467.
 Acron 571.
 Acroftichorum Aut. 3.
 Acrofticha 205. b.
 Acta diurna &c. 402. 400. b. Senatus *ibid.* triumphorum 482. Pop. R. *ibid.* rempp. Augufti *ibid.* Urbis 400. 514. Perpetuæ & Felicitatis 609. auror eorum recte Montanifta videtur viris doctiff. Henr. Valfio & Thomæ Ittigio , etfi alia fententia Henr. Dodvelli in differt. Cyprianicis , & Theodorici Ruinarti in actis Martirum finceris & felectis . Terulliano illa acta lecta non fuiffe oftendit Hermannus Conringius in Ep. 15. ad Furftenbergium Ep. Paderbonenfem .
 Actærianus 117. b.
 Actiones 94.
 Actius 233. 571. 117. b. 437. b. Postumius 417.
 Acutius 8.
 Acuticus 199. b.
 Adalgadus 156. b.
 Adam Magifter Anglus Peripat. 371. b.
 Adamannus Huienfis Abbas 331. b. Scotus 335. b.
 Ada-

- Adamantius Marcyrius 178. b. V. Marty-
 rius.
 Addeus 417.
 Adalbodus Ultraject. Ep. 331. b.
 Adelmanus Brixienf. Ep. *ibid.*
 Adelmus *ibid.*
 Adeodatus 171. b.
 Adefio Grammaticus. 461
 Adespotum Græc. 233.
 Adilæ missa Epist. 171. b.
 Adilredus Rivall. Abb. 334. b.
 Adimantus 481.
 Ado Viennens. 335. b.
 Adolphi fabula 161. b.
 Adrevaldus Floriac. 331. b.
 Adrianus 178. b. 369. b. Papa 331. b.
 Adriani IV. mors 371. b. Adrianus
 Imp. V. Hadrianus.
 Aedituus C. Val. 166. 194. b. 219. b. 220.
 b. Aeditui carmina 29. b.
 Aedisthenes 482.
 Aegidius Jo. Atheniensis. 599. Corbolicen-
 sis. 260. b. 265. b. Delphens. 251. b.
 265. b. seq. Paris. 265. b.
 Aegyptii 213. 481. 566. 16. b. 69. b. 143. b.
 178. b. 437. b. Sacredd. 245.
 Aegyptiz disciplinz 29. b. Aegyptiorum
 lib. secreta auctoritas 102. b. 279. b.
 bibliotheca. 103. b.
 Aegyptis Episcopus Leo M. 361. b.
 C. Aelianus 482.
 Aelius 92. 215. 233. 291. b. 405. b. Gallus
ibid. 513. b. Lamia 278. Lanuvinus
 509. b. Melissus 7. b. Lucius. 9. 26.
 482. 534. & 7. b. Sextus 516. b. 538. b.
 Stilo 405. b. Tubero 7. b.
 Aelianum jus 538. b. C. Aeli lex 482.
 Emilianus 417. 171. b. Sicinius 29. b.
 Emiliani Strabonis laus. *ibid.* Emilia-
 nus Palladius 178. b. 437. b.
 Aemilius Cajus 277. Macer 233. 482.
 195. b. 224. b. 415. b. 417. b. 476. b. Mar-
 cus 482. Porcina 476. b. Probus 37.
 Aenfidemus 278. b.
 Enigmata vet. 209. seqq. b.
 Aeolus 536.
 Eoli 178. b.
 Era Urbis 193.
 Eschines 417. 449. 482. 536. 7. b. 143. b. 276.
 b. 476. b. Orat. 536. Socraticus 507. b.
 Eschrio 26. 218. 482.
 Eschylides 219.
 Eschylus 46. 233. 277. 345. 357. 364.
 440. 536. 7. b. 217. b. 476. b.
 Esculapius 387. 482. 74. b. 438. b. Escu-
 lapii præceptor Chiron 213. Schola
 482.
 Eteopos 233. 277. 482. 536. 7. b. 103. b.
 369. b. 371. b. Eteopi fabb. 376. 380.
 440. 280. b. 507. b. Eteopicus apologus
 278. 29. b. 143. b. Eteopos tragicus 482.
 536. 369. b. (Accius *Scaligeri*) 258. b.
 Estumis Postfloribus missa Ep. 171. b.
 Etatis aureæ Scriptores. 1. argentæ 359.
 ænæ & terrez. 1. b.
 Ethicus Inter 189. 410. 393. b. vide & in-
 fra in Auctor Cosmographiz & Auctor
 Itinerarii.
 Ethiopum lingua quid noceat *Asiæ* 482.
 Ethlius 291. b.
 Elio presb. Leo M. 361. b.
 Eterna poema 161.
 Eter 476. b. Vide Domitius.
 Afranius 46. 223. 225. 233. 266. 278. 536.
 583. 7. b. 29. b. 117. b. 194. b. 199. b. 224.
 b. 415. b. 438. b. 509. b. A. Afratio per
 Muretum assicta. 198. b. Petronius
 Afranius V. Petronius.
 Afri 438. b.
 Africanus Epp. Leo M. 361. b.
 Africanus 278. 536. 103. b. 369. b. 438. b.
 Africanus Ictus. 532. b.
 Agapitus 172. b. 178. b.
 Agaterus Claudius 571. 509. b.
 Agatharchides 483.
 Agatharchus 345. 536.
 Agathinus 588. b.
 Agatho 440.
 Agathocles Chius 26. 218. 483. 514. 425. b.
 Agathosthenes vel Aglansthenes 357. 364.
 483.
 AGELLIUS infra GELIUS 278. 369.
 b. 371. b. 416. b. plura de eo 1. b. seq.
 Agenus Urbicus 574. 587. 110. b. 159. b.
 Agestistratus 34.
 Agator *ib.*
 Aglaosthenes 299. b.
 Agnon 536.
 Agobardus 248. b.
 Agorius Prætextatus 134. b.
 Agratius 472. b. Papa 136. b.
 Agrariz rei Scripte. 573. b.
 Agricola 136. b.
 Agrimenforum vet. indiculus 159. b.
 Agrippas 483.
 Agrippa (M.) 223. 581. 433. b. Castor. 325. b.
 Agrip-

- Agrippina Claudii 76.
 Agrotas Maffil. 609.
 Agerius Pastor *ibid.* 332. b.
 Aimoini scripta 264. b.
 Alabaldus Demetrius. 446. b.
 Alanus 257. b. 564. b. de Insulis 261. b.
 266. b. 334. b. In illius parabolis ex-
 cufis etiam Lugd. 1492. 4. obuius verfus
 qui Ouidio male tribuitur Tom. 2. Me-
 nagianor p. 117. *qui jacet in terra ,*
non habet unde edat. id. T. 4. p. 94.
 Alani anti-Claudianus 130. b.
 Alaricus, Rex. Vvifigoth. 172. b. 543. b.
 Albericus Diac. Cardin. 337. b. Rhemenf.
 371. b.
 Albertus Metenf. Monachus 332. b. 335.
 b. Magnus 334. b.
 Albius 172. b.
 Albinus Flaccus, sive Alcuinus 134. b.
 172. b. 215. b. 224. b. 247. b. 278. b. 394.
 b. 469. b. 506. b. (A.) 7. b. Postumius 177. b.
 375. b. Albini varii 159. b. Duo Albini,
 Caroli M. æquales Barth. XLV. 21.
 Albericus 362. Albrici diverfi. 367.
 C. Albucius Silo 417. 109. b.
 Albutius 26. 536.
 Alcæus 278. 514. 537. 8. b. 117. b.
 Alchymia 150.
 Alcidamus 537.
 Alcimus 224. 201. b. 219. b. 224. b. 332. b.
 405. b. U. Alcimus Avitus.
 Alcinous 201. b.
 Alcmæon Crotoniætes 50. b. 438. b. 477. b.
 Alcmæus 69. b.
 Alcmæon 29. b. 117. b. 477. b.
 Alcuinus 331. feq. b. 335. b. Alcuini car-
 mina 263. b. 266. b. U. Albinus.
 Alda 257. b.
 Aldhelmus 208. b. 215. b. 247. b. 263. b.
 332. b.
 Aldremanni Londin. carm. 267. b.
 Alethes 524. b.
 Alevas 766. b.
 Alexander quidam artigraphus. 288. Do-
 lenf. 334. b. Cappad. Epife. 325. b. in-
 terpr. Virg. 225. 233. 134. b. Grammar.
 227. Miletus 69. b. Etolus 233. 8. b. 117.
 b. Folyh. 235. 279. b. Valentinianus
 276. b. Magnus 323. 8. b. 103. b. Nu-
 menius 502. b. 507. b. Neckam. 267.
 b. Aphrodisæus 159. b. (Gualteri) 257.
 b. Effebienf. 247. b. 267. b. Halenf. 334.
 b. III. Papa *ibid.* I. Papa 335. b. Lao-
 dic. 588. b.
 Alexandriæ clero Leo M. 561. b.
 Alexarchus 233.
 Alexis 400. 8. b. 477. b.
 Altenu ad quem Catullus carmine XXX.
 Alfenu Varus. 8. b. 522. b. 599. b. J Ctus
 203. b.
 Alfius 405. b. Flavius 417. 483.
 Alimentus L. Cincius 110. b. 374. b.
 Aliogarius 322. b.
 Alla, vox Gall. 584.
 Allegius Flavius 417.
 Allevius 134. b.
 Allienus 162.
 Allius 92.
 Almachius 134. b.
 Almanni duo 332. b.
 Alphanus Archiep. Salernit. 337. b. carm.
 264. b.
 Alpheus Avitus 477. b. Philol. *ibid.*
 Alpidrius 134. b.
 Alvisius 272. b.
 Alypius 134. b. 118. b.
 Amabilis 272. b.
 Amalaricus Metenf. 331. 54. b. Trevir. 335. b.
 Amalasuntha 172. b.
 Amas 417.
 Amatus de geftis SS. Petri & Pauli 266.
 b. Epife. incertæ Sedis 337. b.
 Ambivius 26. 46.
 Ambrosius 134. b. 136. b. 172. b. 178. b.
 215. b. 232. b. 244. b. 310. b. Alexan-
 dr. Diac. 219. b. alter Alexandr. *ibid.* Aut-
 bertus 332. b. med. Purcol. 580. b. 584. b.
 Amentius 269. b.
 Amici Symmachi 234. b.
 AMMIANUS MARCELLINUS 98. b.
 376. b. 377. b. alius 99. b. 316. b.
 Ammonius 387. Saccas 103. b. Alexand.
 325. b.
 Amxus 226. b. 240. b.
 Amometus 514. Amometi volumen 483.
 Amos 274. b. 299. b.
 AMPELIUS (L.) 353. 630. 172. b. Am-
 pelii varii 631.
 Amphianus 357.
 Amphiarus 29. b. 103. b. 143. b.
 Amphictyonum iudicium 537.
 Amphiloehus Iconii Epife. 325. b. 331. b.
 Amphiloehus Athen. 26. 483.
 Amphion 438. b.
 Amphius 357. 364.
 Ampius 162. T. Ampius citatur à Svæco-
 nio in Cæfare. Alii legunt Tampius
 vel

- vel Titus Amprius :
 Anacharhis 440. 29. b. 278. b.
 Anacreon 233. 364. 483. 8. b. 29. b.
 Anastasii varii 172. b. 332. b.
 Anastasio Thesal. Episcopo Leo M. 351. b.
 Anatolius 103. b. 172. b. fac. Thesal. 316.
 b. Laodic. Episc. 325. b. Anatolio Episc.
 Leo M. 361. b.
 Anaxagoras 233. 483. 29. b. 50. b. 69. b.
 103. b. 143. b. 159. b. 278. b. Abderites 225.
 Clazomenius 225. Anaxagoræ disc. Pe-
 ricles 537.
 Anaxandrides 117. b.
 Anaxarchus Athen. 323. 103. b.
 Anaxilaus 483.
 Anaximander 357. 483. 29. b. 50. b. 278. b.
 Anaximenes 365. 483. 69. b. 283. b. Mille-
 sius 483.
 Anaxipolis Thasius 26. 483.
 Q. Ancharius 162.
 Anchius 134. b.
 Ancyratum monum. 638. 586. b.
 Andocides 537. 103. b.
 Andreas, Med. 483. 26. b. 278. b. Orator
 245. b. gnom. repertor. 345. 387. Senat.
 172. b. Archiepisc. Lundens. 254. b. Apost.
 32. 5. b. à Suetia 337. b.
 Androbulus 483.
 Andron. 387.
 Andronicus 345. 8. b. 103. b. 134. b. 159. b.
 (Pompilius) 509. b. hypocrites 537.
 Andronis medicam. 580. b.
 Androtion 26. 483.
 Angelomus 248. b. 260. b. 332. b.
 Angelus Sangrinus 337. b.
 Anglofaxonica versio Orosii 366. b.
 Anianus 332. b. 526. b.
 In Anicium Julianum versus 134. b.
 Annæ viro missa epist. 172. b.
 Annæus 483. Cornutus 8. b. (L.) Sene-
 ca *ibid.* Florus 477. b. Placidus 233.
 Annales 94. 233. 483. 400. b. antiqui 15.
 b. 103. b. Maximi 15. b. Festus: *Maximi
 annales appellabantur non magnitudinis
 sed quod eos Pontifex maximus conse-
 crasset.* Adde Meursium parte 2. Exerc.
 Critic. p. 139. Annales vett. temp. 59. b.
 Annales Maximos laudat Gellius IV. 5.
 Macrobi. III. 2. Cic. de Oratore c. 12.
 Octoginta libris constabant, Serv. in
 2. Æneid. 377. Annales Pontificales vo-
 cat auctor Originis gentis Romanæ :
 Huiusmodi Annales Ægyptiis & Baby-
 loniis Persisque ab antiquissimo tempo-
 re condidere Sacerdotes, Chaldei &
 Magi teste Xenophonte, Strabone XVII.
 p. 543. 548. Josepho 1. contra Apion.
 p. 1035. 1036. Confer quæ de Regiis
 commentariis Casaubonus ad Svet. c. 64.
 Anni solaris modus & emendatio 188.
 Annianus 8. b. 622. b. 477. b.
 Annius 405. b. (C.) 92. Fictialis 483.
Annius Viterb. 377. b. 379. b. 603. b.
 Anonymus Diod. 179. b. Altidisforensis
 261. b. Mellicensis 179. b. Anonymi
 versus de Adolpho Imp. 261. b. Saluta-
 ris 261. b. experim. medd. *ibid.* Erfurt
 descriptio Henr. Præp. 262. b. Filo *ibid.*
 Hist. de Pyramo & Thisbe *ibid.* carn.
 de extr. judic. *ibid.* Trivita studentum
ibid. Luparius *ibid.* Peregrinus *ibid.*
 vita Judæ tradit. *ibid.* Pilati *ibid.* Ca-
 roli M. 263. b. carn. paneg. in laudem
 Berengarii 164. b.
 Anonymi Philosophi veteris de re mone-
 taria admonitio ad Theodosium Imp.
 ejusque filios Honorium & Arcadium
 CÆSS. cum notis Marqu. Freheri T.
 XI. Antiqu. Rom. p. 1415. seq. Anonymus
 Scriptor Fab. 376. *Anselmus Abbas* 558. b.
 Anselmus Cantuar. 332. b. 252. b. Theol.
 371. b. Anselmi varii 332. b. 371. b.
 Anser Poeta 227. adde Brissii Epistolæ p.
 240. sq.
 Antæus, Med. 483.
 Anthedius Poeta Sidonio laudatus.
 Anthero Tiberii libertus 580. b.
 Anthimus de observatione ciborum ad
 Theodoricum Regem Francorum, MS.
 in Bibl. Menarsiana p. 35.
 Anthus, sive Antianus Pub. Furius 529. b.
 Valerius Antias 462. 50. b. 117. b. Vide
 Valerius.
 Anticlidus 417. 484.
 Antidamas 365.
 Antigenes 484. 587. b.
 Antigenides 29. b.
 Antigonus Cymæus 26. 484. Statuarius
 484. Hist. 405. b. medicus 584. b.
 Antimachides 345.
 Antimachus 278. 477. b.
 Antinomiz 551. b.
 Antiochi Reg. theriaca 517.
 Antiochus 134. b. Comædus 583. Hist.
 291. b. Episc. 328. b.
 Antipater 92. 29. b. Astrol. 345. Architec-
ibid.

- Ibid.*, poeta extemp. p. 537. Stoicus
117. b. (L. Cælius) 484. 143. b. 375. b.
539. b.
Antiphanes 588. b.
Antiphon 365. 153. b. 277. b.
Antiquarii 179. b.
Antiqui 484.
Antiquitates Hetruscæ 608. b.
Antiochistis acerbior Orbilius 509. b.
Antisthenes 357. 8. b. 29. b.
Antistius Labeo 484. 8. b. 523. b. 539. b.
Antonia 580. b.
Antonianus 662. 288. b.
Antoninus 620. 622. b.
Antoini Placentini Martyris Itinerarium
terræ Sanctæ, præmissum à Papebro-
chio Actis Sanctorum T. 2. Maji.
Antonius 278. 537. 134. b. 316. b. Augu-
stus S. Augustulus 189. 410. Atticus 417.
Major 477. b. Castor 484. Julianus 283.
b. Musa 484. Monachus 325. b. Ru-
fus 278. 477. b. Gniphio 537. 217. b.
Orator 103. b. De hoc & aliis Antoniis
apud Romanos celebribus, non indili-
genter differit Jo. Glandorpius in Ono-
mastico Romano. De aliis etiam An-
tonius Sanderus libris tribus de clavis
Antonius, sanctis, principibus & eru-
ditis, Lovan. 1627. 4. Pius 188. 410.
Vide infra in Auctor Itinerarii. Polens.
Episc. 172. b. Frachenf. 337. b. (C.)
162. 262. 220. b. (S.) pater Monacho-
rum. 179. b. (Marcus) 233. 537. 29. b.
M. Antonii liber unicus quo affirma-
vit disertos se vidisse multos, elo-
quentem neminem. Cic. Oratore c. 5,
Anubius 74. b.
Anyfius 316. b.
Anytus 278.
Aparurius 345.
Apelleiaci 276. b.
Apelles, Thaf., Med. 484. Coux, pi-
ctor 345. hæret. 276. b.
Aper 136. b.
Aphricanus 365. vide Afr.
Aphrodisius 50. b. (Scribonius) 509. b.
CÆLIUS APICIUS 638. seq. 438. b.
Apicius (M.) 484. scurra 583.
Apion Grammat. 484. 279. b.
Apolinarius Hierap. Ep. 325. b. Laodic.
Ep. *ibid.*
Apollas Callimachus 537.
C. SOLLIUS SIDON. APOLLINARIS
131. b. 369. b.
Apollinaris 622. b. à Banco 337. b. filius
136. b. Apollinæres varii 131. b.
Apollinis orac. 69. b. Apollinis Pythii
orac. 484. Apollo 438. b.
Apollodorus 46. 92. 8. b. 117. b. 134. b.
278. b. Citicenf. Med. 484. Geogr. *ibid.*
Erythræus 300. b. novus declamator
417. Lemnius 26. 484. Pergam. 537.
Tarent. Med. 484. de odoribus *ibid.*, de
bestiis venenat. *ibid.* statuarius *ibid.*
Apollodori Græca fab. 47. discipuli
417.
Apolloniates Diogenes 283. b.
Apollonides 484.
Apollonius 225. 187. b. Collatius, 257.
Empiricus 387. Molon 537. Pergæus
345. Grammat. 477. b. Pergamenus 264
Med. 484. Pitaneus Med. 484. Rhodius
233. Senator. 325. b. (Tyaneus) Ma-
gus 29. b. 103. b. Geometra 179. b. sub
Commodo Imp. 315. b. Apollonii duo
chirurgi 387. varii 588. b.
Apollonhanes 278. b. 588. b. Med. 484.
278. b.
Apologeticorum script. 276. b.
Aphoreta 590.
Apostolorum Actus 507. b.
Appion 2. b. sub Severo Imp. 225. b.
Appius 622. b. Appii apologia 29. b.
Appii Cæci Oratio de Pyrrho. Cic. Brut.
c. 16. Appius Claudius 143. b.
Pulcher 162. Appii Pulchri augurales
libri Cic. III. 4. 11. Epist. ad familiari-
Festus in Solistimum.
Appulejus 162.
Guilielmi Appuli carm. 264. b.
Aprigius Patenf. Episc. 330. b.
Aprissius in Bacehe 92. in Mich. Bentini
editione apud Varronem, Aprissius in
Bucolicis. Sed Scaliger legit Actium in
Baccho.
Aprofidius S. Epaphroditus 573. b.
Apronianus 172. b.
Aprunculus 136. b. Gallus Orat. 103. b.
APULEJUS 26. 231. 262. 266. 116. 17.
b. 117. b. 179. b. 225. b. 219. b. Platon.
477. b. (L.) 509. b. Apule i ab hoc
diversi 17. b. 18. b. Apulejus Celsus 25.
b. 579. b. 580. b. 584. b.
Aquila 431. 438. b. 502. b. (Jul.) 484.
69. b. 179. b. 526. b.
Aquilicenf. Episc. Leo M. 361. b.
Aquilinus

- Aquilinus 136. b.
 Aquilius Severus, Hisp. b. 325. 369. b. Co-
 micus 199. b. Marcus. 8.
 Aquini inepti Poetæ mentio apud Ca-
 tullum carmine XIV.
 Arabianus 325. b.
 Arabica versio Cæsaris 185. Plinii 509.
 Arabicæ voces 434.
 Arabes malagma 387.
 Arator 172. b. 238. b. 257. b. 263. b. presby-
 ter 238. b. poeta 322. b.
 Aratus 233. 103. b. 117. b. 143. b. 280. b.
 Arati prognostica 225.
 Arbuti Petronius 117. b. Vide PETRO-
 NIUS.
 Arcadas scribere tradidit Evanthès 484.
 Arcadia & Palladis aures &c. 143. b.
 Arcadium rerum scripti. 233.
 Arcadius August. 134. b. 577. b.
 Arcetius 143. b. 283. b.
 Arcetius 440.
 Archagathus 387.
 Archelaus 26. alius 484. Mesopot. Episc.
 325. b.
 Archas 537.
 Archibius 357. 485.
 Archidamus 440.
 Archidemus 485.
 Archigenes 583.
 Archilochus, Parus 278. 117. b.
 Archimachus 485.
 Archimedes 225. 345. 29. b. 103. b. 117. b.
 143. b. 179. b. 278. b.
 Architas Tarent. 50. b.
 Architectionica 338. seqq.
 Archytas 26. 345. 29. b. 159. b.
 Arctinius 477. b.
 Arelatenses 172. b.
 Arellius 417. 485. (Fuscus) Rhetor.
 371. b.
 Arcopagitarum sent. 103. b. 179. b.
 Arces Dyrrachinus 50. b.
 Arcetius 2. Martius 603.
 Arcus 440.
 Argchus 345.
 Argentaria Pullia 454.
 Argentarius 417.
 Argolica qui conscripserunt 364.
 Argolicus Præf. Urbis 172. b.
 Araldus 317. b.
 Arianus Ictus 540. b. Severus. *ibid.*
 Aribio Mogunt. Ep. 332. b. Cirinus Mus.
 335. b. Frising. *ibid.*
 Ariethus 364.
 Arigernus Comes 172. b.
 Arioli 648. seq.
 Ariou 322. 159. b.
 Aristænetus 103. b.
 Aristæus 223.
 Aristagoras 485.
 Aristander 27. 485.
 Aristarchei 92.
 Aristarchus 92. 278. 8. b. 50. b. 103. b. 159.
 Sam. us 345. Sicyonius 485. Grammat.
 477. b. Aristarchi æqualis Crates Mal-
 lotes 509. b.
 Aristas 92.
 Aristas 485. 8. b. 279. b.
 Aristides 485. 8. b. 103. b.
 Arithippus 345. 29. b.
 Fuscus Aristius 278.
 Arillo 278. 8. b. 29. b. 540. b.
 Aristobulus 485.
 Aristochius 323.
 Aristocles 92.
 Aristocrates (Petronius) 571.
 Aristocreon 485.
 Aristocritus *ibid.*
 Aristodemus 92. 278. b.
 Aristogenes 387. 485.
 Aristogiton 485.
 Aristomachus 27. 357. 485.
 Aristomenes 27. 117. b. pictor 346.
 Ariston 387. 485.
 Aristonicus 233.
 Aristophanes Comicus 46. 92. 233. 8. b.
 117. b. Milesius 485. Mallotes 27.
 Grammat. 346.
 Aristophon 278. b.
 Aristophonres 365.
 Aristoteles 27. 92. 223. 225. 8. b. 29. b. 50.
 b. 69. b. 103. b. 117. b. 143. b. 160. b. 278.
 b.
 Aristoxenus 8. b. 50. b. 143. b. Mus. 160. b.
 Aristus chirurgus 530. b.
 Arithmetica 178. b.
 Arithmetici 179. b.
 Arithmi f. numeri 274. b.
 Arius 160. b. 278. b.
 Ariani *ibid.*
 Arnobius 275. b. 289. b. junior. 222. b.
 Rhetor. 325. b.
 Arnoldi prov. Salom. 266. b.
 Arnouldus Carnot. 288. b. Bonx-vallens.
 Abbas 334. b.
 Arnulphus Aurelianus. 452. Ratisbon 335.
 b. Ar-

- b. Arnulphi Lexov. epigr. 254. b. 265.
 Arnulphus monachus 332. b.
 Arria Thrasea uxor 774. b.
 Arrianus 8. b. 622. b. Poeta 212.
 Arrius 509. b.
 Arruntius 441. 485.
 Artemidorus 357. 485. 143. b. 172. b.
 Artemisia gesta 347.
 Artemisius 584. b.
 Artemon 365. 485. 277. b.
 Artes 233.
 Archurius (Galfridus) 267. b.
 Artifices 485. vett. 537.
 Artigraphi 233. 179. b.
 Artithenes 283. b.
 Artium scriptores 537.
 Artorius 406. b. 588. b. Proculus (C.) 537.
 Arundeliana monumenta 20. b.
 Aruntius 217. 201. b.
 Arvogasti missa epist. 136. b.
 Arusiani Mestii primi ordinis V. C. CR.
 Comitibus elocutionis libellum ex Virgilio,
 Sallustio, Terentio, Cicerone per li-
 teras digestum allegat Nic. Heinsius ad
 Valerium Flaccum p. 174. 282. 336. Illud è
 Codice B. Godfridi Grævii, Consulis Li-
 ppsienfis Andreas Stuebellus suis locis infe-
 ruit novæ editioni thesauri eruditionis
 Scholasticæ Basil. Fabri. Lipf. 1710. 1717. fol.
 Arusianus 93.
 Aruspiciarum libri 233.
 Aruspices 583. 571.
 Aruspicum responsa 538.
 Asarubas 485.
 Asclepiades 225. 485. 69. b. 103. b. 117. b.
 143. b. Med. 387. 485. 30. b. 50. b. 179.
 b. 178. b. Titienfis 582. b.
 Asclepiadius 265.
 Asclepiodorus 441. 485.
 Asclepiodorus 441. 58. b.
 Asclepius 26. b. 143. b.
 Asclerias collyrium 387.
 Afconius 278.
 ASCONIUS PEDIANUS 223. 227. 8. b.
 Asellio 233. 374. b.
 Asellius 441.
 Asidius Sabinus 417.
 Asinius Pollio 167. 223. 278. 485. 538. 8.
 b. 117. b. conf. pollio 509. b. de ejus hi-
 storis vide Nic. Fabrum ad Senecam Sua-
 soriam 7. Plura de hoc Asinio Morho-
 sius libro de Patavinitate T. Livii cap. 4.
 Asinius Gallus, Pollionis F. 158. 147. Ca-
 pito 406. b.
 Tom. II.
- Astenus 265. 207.
 Astemonius 478. b.
 Aspasius 160. b.
 Aspasi Orthographiam MS. Venetiis in
 Bibl. Trevisiana memorat celeberr. Mont.
 fauconus in Diario Italico p. 76.
 Aspendius 403.
 ASPER Grammatic. 46. 223. 233. 117. b. Emi-
 lius 258. Adefio 34. 167. junior. 465.
 L. Aspernas 417. P. ibid.
 In Assentatores 663.
 Astuerus poeta 160. b.
 Astuin missa epist. 172. b.
 Assyriorum Lingua Naarmatcha quid no-
 tet 485.
 Aterius (Turc. Russ.) 262. 258. 568. 236. 262. b.
 Astræus 143. b.
 Astrologi 225.
 Astronomia 178. b.
 Asturius Tolæ. Ep. 330. b.
 Astyages 478. b.
 Astynomus 485.
 Atejus Philol. 406. b. (C.) Capito. 8. b. 406. b.
 Atellanæ 94. Hieron. T. 4. edit. Marcia-
 nei p. 257.
 Atellani antiqui 406. b.
 Aterianus (Julius) 57. b.
 Q. Aterius, 418.
 Atestinus, caussidicus, Martial. lib. 3.
 Epigr. 38.
 Athalarici Reg. edicta 172. b.
 Athanasius Episc. 103. b. 179. b.
 Athanasii antid. pro hepat. 517.
 Athenæus 538. Medicus 592. b.
 Athenagoras 27.
 Atheniensium monumenta 485.
 Athenion 387.
 Athenodorus 441.
 Attilicinius JCrus 540. b.
 Attilius 198. b.
 Atimetus 581. b.
 Atines Celer 571.
 Atlantides 346.
 Atlas 227. 346.
 Atracinus 509. b.
 Atratinus 507. b.
 Attius Clemens 622. b.
 Atta 233. 117. b. 199. b. 215. b. 220. b. (T.
 Quinctius) 200. b.
 Attacinus 233. v. Varro.
 Attali Regis medicam. 584. b.
 Attalum emplastrum 387.
 Attalus 234. b. 136. b.
 Attalus Philometor 27. 485. Stoicus 418.
 Med. 485.
- Ss Attejus

Atrejus 233. Philol. 486. (L.) Capito 485.
217. b.
Attici 538.
Atticidas 478. b. 11
Attico Ambrosii epist. 316. b.
Atticus 538. 124. b. (Julius) 27. Con-
stantinop. 328. b. (P.) 403. (Titus
Pomp.) 70. 162. 466. 375. b. Vipfanius
418. (Anton.) *ibid.*
Attilez vita 234. b.
Attillii dictum 620.
Attilius 193. Fortunatianus 474. Serra-
nus 583. (M.) 93.
Attii Navii auguria 30. b.
Attius 538. (L.) 92. V. Accius; 3
Atto 337. b.
Attularius 332. b.
Auctor MS. libri de mensura orbis terræ,
laudatur ab Harduino ad Plin. Tom. 1.
pag. 472. 584. 731. &c. B. Rhenanus
præf. ad Procopium: *adjuvans hic nos
duæ orbis descriptiones, quarum altera
junioris Theodosii jussu facta est, nisi fallit
titulus: altera non multo posterior videtur.*
Auctor declamationum 233. libelli pro-
vinciarum Rom. 97. b. Hunc au-
ctorem ad A. Schottum miserat Jo.
Rosinus. ad Herennium 538. versuum
de dictis VII. lapp. 364. incertus poe-
ta 583. Hist. ablari & relati corp. S.
Vincentii 265. b. Aetnæ 260. Cornelium
Severum esse constat ex Senecæ Epist.
76. altercationis Hadriani & Epicteti
394. b. Hadriani & Secundi Philos. 619.
394. b. de rebus bellicis 110. b. 394. b.
*Carminis de Bebiani baptismo & uxoris
Apra obitu* 244. b. fragmenti Censorino
subiecti 46. b. Hoc cum Petri Jo. Nun-
nesii notis Procli Chrestomathiz sub-
jectum seorsim prodiit Hanov. 1615. 4.
Auctor Ciris 68. 260. Commentariorum
extrema belli Civilis à Cæsare in Hi-
spania gesti referentium 176. Excerptio-
rum veterum de Constantino Chloro
102. b. Copæ 263. Corporis legum
563. b. fragmenti de defectu lunæ
207. b. Hoc inter alia poemata Astro-
nomiei argumenti à Jos. Scaligero col-
lecta etiam prodiit una cum Arato, Ger-
manico & reliquis, ex officina Sanct.
Andreana. Descriptionis Urbis Romæ
& Cpoleos 394. b. Dialogi de causis cor-
ruptæ eloquentiæ 559. de differentiis vo-

cum 471. b. *fabularum LX: repertarium
in Bibl. Palatina* 376. Geographus Ra-
vennas 412. Catalogus Scriptorum in
Geographo Ravennate allegatorum 412.
Auctor ineditus libri de mensura orbis
terræ laudatus à Jo. Harduino ad Plin-
ium. Geographus à Dionysio Gortho-
fredo editus sub titulo *Vetus orbis descri-
ptio*, Græcæ & latine Genev. 1628. 4. Sub
Constantio & Constante floruit, ut edi-
tori notatum, Pro scriptore Græco ha-
betur cum ab aliis, cum à Vossio p. 248.
de scientiis Mathematicis. Sed rectius utri-
que Dionys. Petavius p. 72. ad Julianum
observat scriptorem esse latinum. Vide si
placeat quæ dixi libro IV. Bibl. Græcæ c. 24
Auctor Itinerarii à Burdigala ad Hieroso-
lymam usque & ab Hæraclæa per Aulo-
nam & Romam Mediolanum usque, scri-
pti ut videtur Constantini M. tempo-
ribus. Vide Vossium de Philologia p. 60.
primus edidit Pithœus 1588. 12. postea
Andreas Schottus cum commentario
Hieron-Surice. Auctor Itinerarii quod sub
Antonini, Æthicique nomine, sive ut
Barthius in codice suo reperisse se testa-
tur Antonini Æthici nomine ambulat
189. prima editio Paris. 1512. ex castigatio-
ne Christoph. Longolii ap. H. Stephanum
Seniorem. Nuper in manus meas in-
cidit editio Lugdunensis cum Vibio Se-
questre & aliis quibusdam in 8. quam
vir doctus nescio quis contulit cum MS.
variousque locis supplevit & emendavit.
Exstat præterea cum Scholii Josæ Sim-
leri & Hieron. Surice. Egregiam quo-
que in illo emaculando operam posuit
Abrahamus Orclius; Magnam porro
lucem accipit ex tabulâ Peutingeria-
nâ, cum notatum Paulo Merculæ præf.
ad Cosmographiam. Vide supra An-
toninus Pius,
Auctor Monolichorum 215. b. de notis
litterarum p. 446. b. Libelli provin-
ciarum Galliz & civitatum Metropo-
litanarum 410. Hic ex Tigurino co-
dice longe integrior in locum emissus
est à Josæ Simlero. Libelli provincia-
rum Romanorum editi primum ab An-
tonio Schonhovie Basl. 1551. cum
Eutropio & noticia Imperii deinde ex
membris Caroli Langii emendatus
ab Andrea Schotto 97. b. Cosmogra-
phia

phiz quæ fertur sub nomine *Æthici* Istri, v. *Æthicus*. Hæc ab eodem Simlero scholiis illustrata legitur novissime recensita etiam à Jacobo Gronovio. Pars posterior ubi *alia orbis descriptio* incipit, forte addita ex Orosio est; Auctorem Christianum prodit mentio Felicis Martyris & Apostolorum Petri ac Pauli. Neque minus constat auctorem latine scripsisse, etsi è Græco translatus dicunt à B. Hieronymo. An vero Scoti sit nescio cujus, ut in codice suo Demsterus reperit, dicere non aulam.

Auctor Notitiæ dignitatum utriusque imperii 391. b. etsi Constantini M. ætatem vix attingit, antiquiorem tamen provinciarum dispositionem referre videtur Schellstratio part. 1. Antiqu. illustrata p. 35. *Notitia Episcopatum orbis Christiani* sive Codicis Romani antiqui Provincialis. Conscripta est circa annum Christi 1100. primum edita Romæ an. 1503. & deinde post plures editiones emendatius ab Auberto Mirzo cujus editionem expressit in *Chronico* Chronicon Janus Gruterus. Vide Vossium p. 412. de scientiis Mathematicis. Confer etiam Geographiam sacram Caroli à S. Paulo.

Auctor libri de XIV. regionibus turbis Romæ 377. b. Moreti 261. 202. b. Hoc poemation cum posthumis Frid. Taubmanni notis editum Francof. 1626. 4. panegyricorum duorum 615. Libri de ponderibus & mensuris 207. b. Libri de notis ponderum & mensur. 446. b. Pasiphae fabulæ 212. b. Elegiz Phœnicis 206. b. versuum in laudem Solis 212. b. Originis gentis Romanæ 378. b. pervigilii Veneris 212. b. priapeorum 262. 217. b. prologorum Justiniani 36. 2. Quersoli 17. Vitalem Gallicum esse didici ex Daumii Epistolis ad Reines. incertus de Rhetorica 502. b. 504. b. *Sallustiaris* 215. b. Scholiorum in Ciceronis orationes editus à Jac. Gronovio 208. & seqq. 155. Scholiorum in Moratium à Cruquio vulgatus 277. Vitæ Plinii Secundi 633. b.

Auctor Itinerarii quod sub *Antonini* ambulari nomine, in aliis codicibus, ut illo Tho. Galei, vocatur *Antonini*, In

aliis eadem quædam sub *Beda* vel *Mariani* Scoti vel *S. Isidori* (vide Goldastum ad Eginhardum de vita Caroli M. p. 215.) nomine leguntur. Atque Antoninus Imp. auctor esse non potest, cum commemoret nomina urbium nata demum post extinctos Imperatores omnes Antoninos. Vide Relandi palæstinam pag. 415. & memorias Trevoltinas A. 1711. p. 2258. Ut autem notatum Ricciolo in Geographia reformata pag. 55. in editione Veneta Manuclii & Florentina Juntarum A. 1526. & in Lugdunensi Simonis Vincentii desunt quatuor integri quaterniones, plenumque est perturbacionis: Sed illud post *Josiam Simlerum* Basil. 1575. 12. emendavit *Hieron. Surita* Cæsaraugustanus ex quinque vetustis Codicibus inde *Andreas Schottus* aliis duobus vetustis MSS. collatis perpurgavit ediditque Colon. A. 1600. Itinerarium Antonini Italicæ redditum è MSto Codice dedit *Carelus Sigonius* quem vide ad calcem operis de regno Italiæ. Suritam sub emendationum specie multos errores libro illi intulisse scribit Nic. Bergierius in Epistola ad Cambdenum (inter Cambdenianas pag. 368.) *Gauterius* libro Gallicæ edito de publicis viis muniendis (de la construction des chemins) Paris. 1718. 8. subjicitur pars Itinerarii quæ Galliam spectat, recensita ad MSS. Bibl. Regis Christianissimi, atque ad nomina locorum, ubi editor potuit, additis Gallicis hodie obtinentibus. Similiter ea quæ spectant magnam Britanniam illustravit post *Guil. Burtenum Tho. Galeus*, quæ post illius fata à filio Roberto Galeo in lucem data sunt Lond. 1709. 4. Novam editionem itinerarii hujus cum notis Simleri ac Suritz, & in Britanniam Burtoni ac Galei expectare jussi sumus à C. V. Joanne Guilermo van Meel. Hist. Critique de la Rep. des lettres Tom. 15. pag. 391. Antonini Martyris itinerarium, editum est Juliomagi Andium, curante Claudio Menardo 1640. 4. Dolendum est consilio eruditissimi Relandi, qui veterum itinerariorum novam *Æthici* nuper parabat, præmaturum

- fatum A. 1717. intercessisse.
 Auctoris incerti excerpta. 102. b.
 Auctores 486. seqq. non probant 143.
 b. Secular. litterarum 179. b. Linguz
 Latine junctim editi à Dionys. Gotho-
 fredo 402. b. Octo Morales 148. b.
 Auctus 162.
 Audax 136. b.
 Audentius Hisp. Episc. 328. b.
 Audenus Roromag. Ep. 332. b.
 Aventius 134. b.
 Aufidius Modestus 223. Bassus 417. (Cn.)
 375. (P.) 478.
 Augurales libri 233.
 Auguralia comment. 233.
 Auguria 492.
 Augurinus 622. b.
 Augurum libri 233. 94.
 Augustæ Hist. Script. 57. seq. b.
 S. Augustinus 178. 160. b. 179. b. 244.
 b. 351. b. 469. b. 503. b. (Anton.)
 217. b. 533. b. Paravinus 337. b.
 Augustus 581. b. Imper. 173. 186. 266.
 217. 418. 486. 26. b. 104. b. 117. b.
 143. b. 160. b. 219. b. 286. b. 387. b.
 576. b. Augusti Epist. 441. 8. b. sa-
 mil. & scripta 387. b. comment. 517.
 Augusta 581. b. Messalina 584. b. conf.
 Messalina.
 Avianus 257. b.
 RUFUS FESTUS AVIENUS 204. 234.
 259. 355. 376. 201. b. 207. b. 220. b. 221.
 b. 223. b. ejus de ora maritima carmen
 eruditum & elegantissimum, sed mutil-
 um passimque hians lacunis, inscriptum
 est Probo, quem viri docti eundem virum
 Consularem esse existimant qui à Clau-
 dianò celebratur. Quædam in hoc poema-
 te emendat Martinus Opitius in libro Va-
 riarum Lectionum. Avienus 96. b. alius
 Avienus quidam 3. b. Avieni alii 94. b.
 Avilso Sajoni missa epist. 172. b.
 Aviti Q. Octavii voll. 228.
 Avitus 622. b. 180. b. 266. Alcimus.
 Viennens. Ep. 221. b. 232. b. 332. b. ejus
 Epitaphium 244. b. Alphius 194. b. 221.
 b. 224. b. Octavius 259. Hisp. presb.
 228. b. Alius Avitus de quo Marcial.
 XII. 24. & IX. præf. & 1.
 AULUS GELLIUS i. b. seq. vide Arcetius 234.
 Aurastius Tolet. Ep. 330. b.
 Aurelianus Remens. cler. 332. b.
 Aurelius 9. 93. 134. b. Cornutus 117. b.
 (P.) Opilius 8. b. Verus 58. b. Coelius
 180. b. Augustinus 478. b. Cæsar. *ibid.*
 Aureus alinus 18. b.
 Aurea simia &c. *ibid.*
 Aurigeni Episc. missa epist. 172. b.
 Aurora 257. b.
 Auruncorum leges 104. b.
 DECIMUS MAUSONIUS 269. 617. 82. b.
 134. b. 213. b. 223. b. 219. b. 221. b. 244. b. 378.
 b. Aufonius alius 59. b. medicus 584. b.
 Auspicius Papa 136. b.
 Authenticarum Autor. 551. b.
 Authpertus Abbas 337. b.
 Auxentius 134. b.
 Auxilius dialogista 332. b. Auxilii Gram-
 matiei meminit Aufonius Epigr. 138.
 Axionius 276. b.
 Azo. 163. b.
 Babyllus 441.
 Babylonii 486.
 Babylonico vel Ægyptio ritu magica no-
 mina 30. b.
 Bæaudæ missa epist. 172. b.
 Bæchius 588. b.
 Bæchius Milesius 27. 486.
 Bæchyliades 234. 8. b. 104. b.
 Bæchylus Corinth. Episc. 325. b.
 Bæchiarus, Hispan. 328. b.
 Bædonicus Gildas. 19.
 Bæton. 486.
 Balbus 182. 176. (Corn.) 117. b. mensor
 525. 160. b. 574. b.
 Baldrici carm. 264. b.
 Baldvini Devonii carm. 267. b.
 Barbarus 418.
 Barclaji continuator. 221.
 Bardeanes Mesopot. 325. b.
 Barnabas Apost. *ibid.*
 Barnabæ titulo utitur Ep. ad Hebræos 274. b.
 Baro scurra 418.
 Barones 572.
 Bartholomæus Apost. 325. b.
 Baruch. 275. b.
 Basilianum libri IV. 275. b.
 Basilides 276. b.
 Basilio Antioch. Ep. Leo M. 362. b.
 Basilis 486.
 Basilius 262. 160. b. Antyr. 225. b. Cæsar.
 Episc. *ibid.* (S.) 180. b. Papa 136. b.
 Bassarius Abbas 337. b.
 Bassianus 316. b.
 Bassius 478. b.
 Bassus 134. b. Cæsius 355. 194. b. 221. b. 474. b.
 (C.)

- (C.) 300. b. (Calius) 571. (Calpurnius) 335. 486. (Gavius) 117. b. (Julius) 418. 486. (Junius) 418. vide *Aufidius*. Saleius 538. (Sepullius) 418. (Silius) *ibid.* *Aufidius* 441. *Cælius* 224. b. *Pompon.* 622. b.
- Bathyllus 128.
Batiades 365.
Battus 323.
Beryllus Mæcenatis 418.
Bavius f. Vavius 227.
Bauchoni missa epist. 134. b.
Beacinius 366.
Beatus 172. b.
Bebius Macer 366. *Hisp.* 422. b.
Beda 328. 154. b. 170. b. 213. b. 244. b. 247. b. 248. b. 445. b. 447. b. 472. b. 475. b. 506. b. 524. b.
Bede carmina 263. b.
Bedas 346.
Bego Nympha 214.
Belsarius 225. b.
Bellarius presbyter. 180. b. 332. b.
Bellieus 316. b.
Belus 143. b.
S. Benedicti vita 263. b.
Benedictus 369. b. Abbas Casin. 331. b. 332. b. Francus Abbas 332. b.
Benedicti varii 337. b.
Beneficiorum liber Reip. Rom. & Augusti temporibus. Vide Menag. p. 44. seq. amcenitatum.
Benenatus 172. b.
Benignus Floriac. 328.
Berengarius Andegav. 332. b.
Berenice 278. b.
Bergantius 172. b.
Bernardini Cilanius 328.
Bernardi varii 337. b.
Bernardi Geystensis Palponista 254. b. 258. b. Morlan speculum mundi 254. b. 264. b. Sylvester 258. b.
Bernardus 376. Abbas S. Galli 254. b. Morlanen. 254. b. Carnotens. 372. b. monachus Sax. 332. b. Ultraject. *ibid.* Cluniac. 334. b. Claravall. 260. b. 264. Papien. 265. b.
Bernu Augiens. Abbas 332. b.
Bernoldus constantin. 335. b.
Berofus Chald. 346. 50. b. 279. b.
Bertholdus Constant. 335. b.
Bertramus 332. b.
Beryllus, Bostrensis Episcopus. 325. b.
Berthon 514.
Bialcon 486.
Bias Priæzus 27. 243. b.
Bibaculus (M. Furius) 266. 278. 194. b. 201. b. 220. b. 224. b.
Biblia S. 369. b.
Bibliotheca Patrum 268. b.
Bibliotheca Historica 382. seqq. b. Juris 534. b.
Bicinus 262. b.
Bion, Aristoph. pater 278. Solcus 27.
Birchius Petrus. 582.
Bithynicus 262.
Blæus 540. b.
Blandus 418.
Blastus 276. b.
Bleffus 538.
Bocchus (Corn.) 486.
Boeotia 94.
BOETHIUS 103. 146. b. 172. b. 180. b. 262. b. Ejus consolationem Philosophiæ Hispanice verterunt Albertus de Agnayo, Antonius Genebrardus & Augustinus Lopez, notis illustravit Didacus de Herrera. Commentarius in eundem librum, Thomæ vulgo adscriptus, Joanni Gersoni rectius vindicatur à Goldasto ad paræneticos veteres p. 249. seq. sub Thomæ de Aquino nomine excudit Antonius Kobergerus Norimbi. 1486. fol.
Boethii varii 146. b. 147. b.
Boetius 582. b. 331. b. 369. b. Conf. Rom. 332. b.
Boeus 486.
Bonaventura Cardin. 334. b.
Bonaventuræ hymni 265. b. (332. b.)
Bonifacii de virtut. & vitiis liber 266. b.
Bonizo 335. b.
Bonofaci 328. b.
Botrys Med. 486.
de Boum cura scriptum 23. mortibus 212. b.
Brabianus, sub Severo Imp. 325. b.
Brachmanum Gymnosophistæ 30. b. præcella ingenia 104. b.
Brandix missa epist. 173. b. (506. b.)
Braulio Cælaraugust. Ep. 330. b. Braulius Breviaria five rationaria Imperii. Vide Rupertum ad Florum p. 215. & quæ dixi p. 215. b. (387. b.)
Brisso 372. b.
Bristani threni &c. 266. b.
Britannicus Vitruvius 345.
Brito (Guil.) 256. b. Alius Brito ejus synonima edita Paris. 1508. 4. apud Dionysium Rosse.
Brocco quidam 418. (scilicet *ibid.*)
Bruno Herbipol. 335. b. Signiens. *ibid.* Tuli Bruti

- Bruti patris diall. 538.
 Brutidius Niger 418.
 D. Brutus & Cassius 162. 8. b. Bruti
 stylus otiosus atque disjunctus, Ge-
 vartio pag. 223. Papinianar. lectio-
 quod multis aliter videbitur. Ejus
 liber de virtute ad Ciceronem. Cic.
 1. de finibus cap. 3. & Tusc. lib. 5. c. 1.
 Brutus 186. pater JCrus 538. b. (M.)
 486. 478. b. Conf. primus 660.
 Bryanes 346.
 Bugoniz auct. 27.
 Bulgarus Jos 547. b. 550. b. 563. b.
 Bullæ Pontificum 571. b.
 Burchardus Vvormat. Ep. 332. b. 563. b.
 Burgundio 136. b. 547. b. Pisanus 372. b.
 Buschius (Herm.) 459.
 Butas in causalibus 191. b.
 Buteo 418.
 Butorides 486.
 Bytus Dyrrhach. *ibid.*
 Cadmus Miles. 486. 180. b.
 Cadarcus Poeta, Sirmond. p. 235. ad Sidon.
 Cæcilianus 134. b.
 Cæcilius 27. 46. 93. 117. b. 223. b. Sextus
 540. Gallus 8. b. Statius *ibid.* & 194. b.
 199. b. 225. b. 220. b. Med. 486. Rhet.
 538. Balbus 369. b. Poeta Novoco-
 menf. ad quem Catulli carm. 35. (M.)
 Rufus 486. (L.) 180. b. (Q.) Epiro-
 ta 509. b.
 A. Cæcina 162. 486. 447.
 Cælestinus I. Papa 318. b.
 Cælestius, socius Pelagii *ibid.*
 Cælianus 173. b.
 Cælius 223. 234. 8. b. 217. b. Aurclia-
 nus 586. b. Sabinus 8. b. Antipater 143.
 b. (L.) 478. b. (M.) *ibid.*
 Cæpio 486. (Q.) 478. b.
 Cæsar 510. b. Deus noster 581. b.
 C. JULIUS CÆSAR 46. 162. 171. 201. 223.
 234. 266. 30. b. 104. b. 117. b. 143. b. 162.
 b. 180. b. sive testamentum 389. b.
 Strabo 172.
 Julii Cæsares varii 191.
 CÆSAR GERMANICUS 356. 224. b.
 (Luc.) 479. b. Vopiscus Strabo *ibid.*
 Cæsarium collyr. 387.
 Cæsaris dictum 441.
 Cæsarius Arelat. Ep. 332.
 Cæselius 297. b. 472. b. Vindex 9. b. 180. b.
 Cæscennius 486.
 Cæsius 162. 291. b. ineptus poeta cujus men-
 tio apud Catullum carm. 14. Bass.
 538. (T.) 539. b.
 Cajani 276. b.
 Caji & Cajæ 549.
 Cainsi 276. b.
 Cajus 234. 161. b. 577. b. 578. b. JCrus
 519. b. 525. b. Memmius 234. Granius
 538. Julius 581. b.
 Calchas 30. b.
 Caldontus 288. b.
 Calendarium vetus Rom. 390. b. 443. b.
 Rusticum 28. 444. b. alia vetera Calen-
 daria 442. b. seqq. Julianum 188. Ca-
 lendaria Christiana 444.
 Calenus 302.
 Cælestius Tiro 622. b.
 Calidius 406. b.
 C. Caligula Imp. Svida teste scripsit Lati-
 ne artem Rhetoricam. De ejus oratione
 contra Domitium Afrum Xiphilius
 pag. 129.
 Calippus 487.
 Callæschrus 346.
 Callias 117. b.
 Callicles 538.
 Callicrates 487.
 Callicratides 58. b.
 Callidemus 487.
 M. Callidius Orat. 538.
 Callimachus 93. 225. 323. 357. 205. b. 9.
 b. 117. b. 277. b. Med. 487. sculptor. *ibid.*
 Callimorphus 366.
 Callinicus 278. b.
 Callinows Ephesus 479. b.
 Calliopius 55. 46.
 Calliphanes 487.
 Calliphon 300. b.
 Callippus 50. b.
 Callisthenes 323. 69. b. 104. b. Hist. 323.
 279. b.
 Callistianus 134. b.
 Callistratus 104. b.
 Callistus 346. 526. b.
 Callius 406. b.
 Calminius 136. b.
 Calphurnia, Plinii uxor. 622. b.
 Calphurnius 366. 223. b.
 Calpurnianus 30. b.
 Calpurnius Statuta 571.
 CALPURNIUS 487. Julius Calpurnius
 dictator memoriarum. Vopisc. in Ca-
 ro. Bassus 355. Flaccus 559. (L.) Pi-
 so 93. (T.) 55. b. 204. b. 221. b. Sura 510. b.
 Cal-

- Calpurnii varii 561. 55. b. —
 Calpurnius Sallustianus & Calpurnius
 Lanarius apud Hieron. est Rufinus, ut
 notatum Tillemontio T. 12. memor.
 p. 233.
 Calvina 622. b.
 Calvinus Domitius 487.
 Calvisius 622. b.
 Calvus Aclerianus 117. b. miles 161. b.
 Calvus 234. 30. b. in Themate Virg. 234.
 (Sabinus) 581. b. (C.) 9. b. (C. Li-
 cinius) 114. 201. b. 215. b. 219. b. poe-
 ta Catulli amicus quem vide sis car-
 mine 14. & 50. Calvus alius, eadem
 Catullo salicippium disertum (Vi-
 bius) 418.
 L. Calvi carmina 278. 418.
 Campani 26. b.
 Campanianus 136. b.
 Campanus Coceus 540. b.
 Campensis haruspex 104. b.
 Campester. 234. 366.
 Cancellarius diversis missæ cyp. 173. b.
 Candidianus 177. b.
 Caninius 622. b.
 Canius 161. b. Poeta lenis facundia &
 jucunda Petro Blazensi Epist. 79. Men-
 tio etiam apud Martialem 167. 70. III. 64.
 Canones conciliorum 438. b.
 Canonica ratio Astron. 487.
 Canonicarius 173. b.
 Canutius 479. b. 510. b.
 Capegistus Gerardus Niger. 552. b.
 MARCIANUS CAPELLA 138. b. 223.
 b. Capellæ alii 138. b.
 CAPER. 9. 34. 234. 259. (Flavius) 471. b.
 Capito 418. 375. b. 539. b. Lycius 86. b.
 Capitolini fasti 386. b.
 CAPITOLINUS (JUL.) 57. b. (COR-
 NEL.) 58. b.
 Cappadoces 26. b.
 Capreolus 134. b.
 Capuanus 173. b.
 C. Carbo 30. b.
 Oppius Cares 510. b.
 Caridemus 589. b.
 Carinondas 30. b.
 Carinus 173. b.
 Carmen, honoris Apis cani solitum 487.
 Carmentis 143. b.
 Carmine & orat. profa valentes 562.
 Carminius 234. 259.
 Carminum sales 487. aut. (Horat.) 539.
 Carneades 530. 9. b. 50. b. 143. b.
 Caroli Pictoris Encidomastix 228. M. ca:
 pitulario 332. b. vita 263. b. Grassi
 constitutio 102. b.
 Carpathius 539.
 Carpio 346.
 Carpocrates 276. b.
 carterius 134. b.
 carvilius Pollio 487.
 carvus mimus 583.
 Casa (Jo.) 251. b.
 A. cascellius Jetus 279. 144. b. 538. b.
 cassandrus 51. b.
 cassellius 539.
 cassianus 180. b.
 CASSIODORUS 165. b. 376. b. 378. b.
 472. b. 506. b. SENATOR 173. b. 280.
 b. conf. 332. b.
 C. cassius Bermenis 201. b. Q. 9. b. Avidius
 58. b.
 cassius 93. 162. 104. b. Dion. Uticens. 27.
 Hist. 283. b. Hemina 234. 51. b. 117
 b. Longinus 30. b. Med. 387. Parm. 279
 Severus Parm. 487. 279. b. Orator &
 scriptor tragicædiarum. Vide Burman-
 num ad Quintilian. p. 443. Longul. 487.
 Silanus *ibid.* (Aclius Severus 479. b.
 (Pseudo) 202. b.
 Castor 161. b.
 Castritius 487.
 Catalecton 234.
 Catanensis civit. possessores, &c. 173. b.
 Cataphryges 276. b.
 Catilina 403.
 Catilius 622. b. Severus *ibid.* & 540. b.
 Catus Crispus 418. Miltiades 279.
 M. PORCIUS CATO 20. 27. 46. 223.
 234. 279. 487. 30. b. 134. b. 143. b. 161.
 b. 258. b. 280. b. 375. b. 379. b.
 Cato (Dionys.) 279. (Valer.) 224. b.
 (M.) 25. 418. 117. b. 538. b. junior
 441. nepos 25. eloq. senator 539. Si-
 nopenfis. 20. Uticensis 25. Pseudo
 Cato de Originibus 23. 278. b. Valerius
 Cato. 23. 262. 202. b.
 Catonis disticha Moralia 23. 213. b. Ca-
 tonis verborum fur Sallustius 510. b.
 catulinus 234.
 C. VALERIUS CATULLUS 46. 60.
 235. 262. 30. b. 117. b. 143. b. 161. b. 202.
 b. 280. b. catullus alius 63. (Q.) 60.
 487.
 satulus 441. Q. Lucatius 266. 294. b. 197.
 b. 201.

b. 119. b. 220. b. Cinna 61.
 cebes 69. b. 276. b. Poeta 222. 280. b.
 Celer 622. b. Asinius 441. (Atines) 571.
 celerinus 288. b.
 celsinus Ticianus 134. b.
 A. CORNELIUS CELSUS 223. 539. 384.
 104. b. 201. b. 579. b. Rhetorica 617. seq. b.
 celsi alii 381. celsus (Apulejus) 581. b.
 Aruntius 442. b. 9. 34. 259. celsi Anti-
 dotus 581. b.
 cenforix tabb. 94. legg. 487.
 CENSORINUS 44. b. 135. b. 180. b. 474.
 b. censorini varii 44. b.
 cenforius Papa 137. b.
 centones ex Lucilio 193. b. Lucano infra
 in Lucanus; ex Virgilio 267.
 ceolfridus Scotus Abbas 332. b.
 cephalon Gergithius 407. b.
 ceponius 252. b.
 cerdon 276. b.
 cerealis 622. b. Julius cerealis, Poeta
 qui Gigantomachiam & Georgica vide-
 tur scripsisse. Martial. XL. 52. *Ipsa nos
 nobis relegas licet usque Gigantas, Ru-
 ra vel aeterno proxima Virgilio.*
 cerellii varii 45. b.
 cecetii Episc. Epist. ad Leon. M. 361. b.
 cerinthus 276. b.
 cervidius Scævola 326.
 cestio 94.
 cestius 418.
 M. cethegus 539.
 cetras Chalced. 346.
 chæreas Athen. 27. 346.
 chærestes 27.
 chæritus vel chæristus 487.
 chalcedon. synodo Leo M. 361. b.
 CHALCIDIUS 140. 64. b. Junior 68. b.
 chaldæi 27. 30. b. 51. b. 69. b. 104. b.
 161. b. chaldæorum cerimoniz 487.
 archiva 279. b. genethl. ratiocinatt.
 346. chaldæa miracc. 143. b.
 chares 487. 9. b.
 charides 346.
 charimander 441.
 chariobaudi Abbati missa epist. 137. b.
 charisius 539. 532. b.
 CHARISIUS (FL. SOSIPATER) 454.
 b. Nomen proprium Charisius, patris
 i. Sosipater qui flavius nominabatur ab
 aliquo patrone ex gente Flavia manu-
 missus notant Salmasio, comment. MS.
 in Arnob. Ceterum hic scriptor reli-

gione Christianus & Urbis Magister
 Campanus patria, sub Honorio Imp.
 vixisse fertur. Certe fuit ante Priscia-
 num qui cum laudat. Vide & infra in
 Diomedes. Libri I. cap. 14. ingentem
 lacunam ex MSto Græcis vocibus sup-
 plet Andreas Schottus lib. 1. c. 14. Ob-
 servationum Human. Confer ejus præf.
 ad græca proverbialia.
 charmadas 539.
 charmidas 507. b.
 charon. 279. b.
 charondas 441.
 charta corneliana 300.
 Chilenus 252. b.
 chilo 487.
 chion 346.
 chionides *ibid.*
 chirius vel Curius Fortunatianus 502. b.
 prodiit seorsim Basil. 1568. 8.
 chiron med. 223. 487. centaurus 26. b.
 chironium ulcus 387.
 choerilus 279.
 chorebus Atys F. 161. b.
 chorographi 235.
 chorographis pictus Orb. 346.
 chrestus Euphronis 27.
 christianus Druthmarus 332. b. christia-
 nus 335. b. Guitmund. *ibid.*
 chrodogaudus Metens Episc. 332. b.
 chronicorum error. 487.
 chrysermus 487.
 chrysippus 93. 366. 94. b. 69. b. 118. b. 143.
 b. 278. b. Med. 387. 487. jun. 540. chry-
 sippi discip. 387.
 chrylocome missa epist. 135. b.
 S. Jo. Chrysostomus 280. b. chrysostomus
 de sancto Geminiano calaber Archie-
 pisc. Ragusi 337. b.
 CICERO (M. TULLIUS) 94. 27. 46.
 223. 225. 228. 235. 540. 30. b. 69. b. 104. b.
 118. b. 143. b. 161. b. 180. b. 224. b. 280. b.
 defenditur 135. &c. 146. conf. 158. seq.
 cicronis epp. in lucem protractæ 121.
 consolatio supposita & genuina 146.
 149. ludus literar. 126.
 Deperditi libri de Rep. 138. & de gloria
 142. Versus Tragici interprete Cicero-
 ne 197. b. Epigrammata 101. b. de ci-
 ceronis monumentis, MStæ quæ la-
 icant, observ. 241. salute 160. disci-
 puli. 543. inepti imitatt. *ibid.*
 cicero filius 105. 162. 418. frater 150. 266. b.
 cicu-

Cicuta JCeus Horat. lib. 3. sat. 3. vers.
69.
Cilanius Bernardinus 328.
Cincius 47. 336. 118. b. (L.) Alimentus 9. b. Vi-
de Tho-Gutberletum de Saliis p. 167. 169.
cincas 418.
Cina poeta 336. 224. b. C. Helvius 194.
b. 101. b. 220. b. laudar Catullus carm.
10. &c. 92. Verius ejus apud Isidorum
VI. 12. Origg. plura de illo Barthius
IV. 20. adversar. Fulvius Ursinus in
Virgilio cum Græcis scriptoribus col-
lato pag. 73. & Nic. Antonius lib. 1.
Bibl. veteris Hispan. c. 1. §. 16.
Cinnæ Smyrna 223. 143.
Cintius 483. b.
Cinus *ibid.*
Cirin diversis tribuunt 260. seq.
Cirina 236.
Cirinæ Aribio 335. b. Frising. *ibid.*
Circenus i. e. Fronto 283. b.
Citerius Sidonius Syracusa 201. b.
Clanarius 236.
Claranus 441.
Clarebaldus Atrebat 334. b.
CLAUDIANUS (CLAUDIUS) 120. b.
127. b. 223. b. 258. b. 699. b. Philos.
122. b. Mamertus presb. 243. b. 328. b.
Ejus Epistolam ad Sapaudum Rhero-
rem edidit Baluzius T. 2. Misc. p. 535.
claudiani emplastrum 517. panegyri.
617.
Claudius 93. 9. cæsar 488. 144. b.
575. b. Quadriger. 236. 9. b. 218. b. (Ser-
vius) 510. b. Maximus 30. b. Saturni-
nus 277. b. clausitanus Abbas 332. b.
(Q.) 483. b. (T.) *ibid.*
Cleans Thafius 225. 51. b. 692. 118. b.
278. b. cleanthis lucerna 93.
Clearchus 9. b.
Cledonius Romanus 468. b.
Cleompus Med. 488.
Clemens 30. b. 624. b. 181. b. 269. b. Alex-
presb. 325. b. I. Papa *ibid.* III. Anti-
papa 335. b.
Clementianus 316. b.
Cleo Orat. Athen. 543. Stelæus *ibid.*
Cleobulus 27. 488.
Cleochares 507. b.
Cleon 387.
Cleopatra 220. b. 262.
Cleophrantus 387. 488.
Cleofratus 488. 51. b.
Tom. II.

Clericus 258. b.
Clerus carthag. 288. b.
Cliades 346.
Clidemus 442.
Clinias 236.
Clitarchus 488.
Cloarius Verus 9. b. 218. b.
Clodius 236. Sabinus 418. (Sex.) 300.
b. Turrinus 418. Tuscus 236. Alcle-
piadis sectator 589. b.
Clothomius Joannes 213. b.
Cluvius 162. Cluvius Rufus historiarum
scriptor. Vide Lipsium ad Taciti XIII.
20.
Coccia 622. b.
Coccus 543.
Codex noxiarum artium 104. b. Encycl.
Synodi chalced. 181. b. Codex Grego-
rianus & Hermogenianus 519. b. Theo-
dofianus 541. b. Regis Alarici *ibid.* Ju-
stinianus 543. b. Canonum Ecclesiæ
Romanæ 563. b. Legum antiquarum
558. b.
Codrus 236. Poeta Virgilii æqualis: Alius
ab eo Codrus de quo Juvenalis sat. 1.
vexatus toties ranci Theſeide Codai.
C. Coelius 461. 236. M. COELIUS 162.
Rufus 162. Aurelianus 181. b. 583. b.
conf. Cælius Aurel.
Cœranus Philos. 104. b.
Cœranus Philos. 488.
Cojoni missa epist. 173. b.
Colabafus 266. b.
Colax 94.
Collarius (Apollonius) 257. b.
Colon 622. b.
Colophonius Poeta 438. b.
Colosseus 173. b.
Colotes Tejus 543.
Columbanus 225. b. 244. b. 247. b. 263.
b. 332. b.
L. COLUMELLA 27. 404. 171. b. 181.
b. 233. b. contra Astroll. 27. columel-
læ patris columella *ibid.*
Columna rostrata 223. columnæ inscul-
ptum fœdus cum latinis. Livius II.
33. De columna Pompeji Bellonius II.
21. Observat. Eandem Alexandriæ vi-
dit ac nuper descripsit Paulus Lucas iti-
nere in inferiorem Ægyptum libro IV.
Paris. & Amst. 1720. 12. T. 1. p. 290. seq.
Columna Trajani in memoriam victo-
riæ Dacica ære descripta. existat cum
X x Ah

- Alfonsi Ciaconii explicatio Rom. 1616. fol. & luculentius à Jo. Petro Bellorio 1673. Commentarius Raphaelis Fabretti prodit 1685. fol. Eandem columnam edere lucemque affundere ei voluit Jo. Vovverus, ut ex ejus Epistolis notavit Jac. Frid. Reimmannus in censura Lexici Bzliani p. 106. columnam *Hadriani* quæ Athenis conspicitur, explicat Franciscus Fanellus libro quarto Athenarum Atticarum, quæ lucem viderunt Italice Venetiis 1707. 4. Vide Acta Erud. T. 4. supplementi p. 184. Jo. Vignolii Epistola ad Antonium Gallandum de numo Imp. *Antonini Pii*, in quo columna, Rom. 1709. 4. Giornale de' letterati d' Italia T. 7. p. 47. Columna *Antonini* ære descripta luculenter, atque exposita à Jo. Petro Bellorio Rom. 1676. fol. Columna *M. Antonini & L. Verris* non ita pridem inventa & illustrata cercatim à Chausso, Grainvillio, Crescimbenio & Vignolio. Johannis Vignolii Petilinenfis commentarius prodit Rom. 1705. 4. Videantur Acta erud. A. 1708. p. 25. & A. 1709. p. 467. De Chausso Journal des Sav. A. 1704. p. 539. & A. 1708. p. 283. & de Grainvillio Memoriz Trevoltinz A. 1704. Sept. atque de Crescimbenio, Galleria di Minerva T. 5. p. 157. Columnam *Constantini M. Arelate* & aliam milliariam, in eadem urbe sub *Theodosio & Valentiniano* positam illustrat Dominicus de Colonia S. J. in dissertationibus insertis diario Londinensi, A. 1701. p. 721. & 724. De columna historiata *C. Polirana*, vide Cangii CPolim christianam libro 1. pag. 78. seq.
- Comici 543. Veteres Latini 199. b. de comiciis Poetis 346.
- Comicus 104. b. incertus 280. b.
- Cominianus 454. b.
- Commentaria Consulum 94.
- Commentarii varii 408. b. f. memoires 543. Quindecim virorum 51. b.
- Commentarium vetus Anquisitionis 94.
- Commentarius quidam 326. a
- Commentator 179.
- Commiades 488.
- Comminianus 326.
- Comptirius (Jo.) 380.
- Commodianus 228. bi 244. b.
- Comœdia 543. comœdiæ Gr. versus 30. b. origo 17. conf. theatr. lat. prosa scripta 280. vet. scripta 543.
- Comparatio Cicer. & Demosth. 160. Arist. ac Demosth. 160. Cæf. cum Alex. & Scipione 173. variorum Poet. inter se invicem 222. Horatii cum Pindaro 273. Propertii cum Tibullo 305. Sen. cum Cic. 440. Eurip. 445. Lucani & Virg. 449. 451. Statii cum Silio 473. Silii cum Hom. & Virg. 475. Sophocl. cum Eurip. 552. Quintil. cum Cic. 528. Theol. Christi cum Plar. 64. b. legum Mosaicarum & Rom. 537. b.
- Conantius Palent. Ep. 330. b.
- Concil. Chalced. &c. 181. b.
- Condalium 94.
- Confessorum Cypriano epist. 189. b.
- Conigastus 161. b.
- Conon Samius 225.
- Conradi Hirsaugensis carm. 267. b.
- CONSENTIUS 137. 469. b.
- Consolatio Monach. Theol. Philof. &c. 152. b.
- Constantini Physici *πρωτόμ* allegatur ab Honorio Augustodunensi libi 1. de Philosophia Mundi cap. 21. adde libi 4. cap. 24. & 25. ubi *panthenium* commendat, hoc est ut legendum suspicor, pantechnem Constantini.
- Constantini succus 517. magni patria & vita 71. b. donatio 372. b. Constantini Cæsaricnsis Historiam è Latino Græce vertit Georgius Zegabenus teste Leone Allatio pag. 350. de Georgius.
- Constantinianus 173. b.
- Constantinus Afric. 593. b.
- Constantius Imper. 104. b. 135. b. constantius 137. b. Episc. 316. b. Mediolanensis Rhetor. Sirmond. p. 11. ad Sardonium.
- Consularis 173. b.
- Consules 162.
- Contractus formulæ 389. b.
- Controversiæ 543.
- Copa 236. 263. seq. incerti Aut. 224. b.
- Coqvus 370. b.
- Corax 543. 144. b.
- Corbulo 421. 488.
- Cordus Cremutius 442.
- Correllia 622. b.
- Coriandus 161. b.

- eorinthus 236.
 Eorippus 246. 263. b.
 eorippi Johanneis 266. b.
 cornelia Gracchorum mater. 76.
 corneliæ epp. 543. 676. legg. 104. b.
 corneliana catapotia 517.
 cornelianus 612. b.
 cornelius 144. b. (P.) P. F. Scipio Africi
 9. b. Alexander 488. Balbus 236. Boc-
 chus 488. celsus 27. 488. cethegus 488.
 Hispanus 418. Minutianus 620. b. Ne-
 pos 47. 488. 279. b. confer. Nepos;
 Saturninus 30. b. Severus 418. Sparti-
 nus 418. Sulla 9. b. Tacitus 236. 266. 279.
 b. Valerianus 488. Vipsianus 418. Papa
 289. b. 325. b. cornelii varii 81.
 cornicula 94.
 cornificus 105. 162. 223. 228. 218. b.
 cornutus 62. b. (Annæus) 34. 220. 181. b.
 Corpus juris Civilis Justinianei 543. b.
 Canonici 563. b.
 corvilius 566.
 corvinus Messala 488. Celer. 30. b.
 coruncanus 488.
 corvus 418.
 Q. Colconius 47. 93. Colconium Epigram-
 matum Poetarum perstringit Martialis
 III. 69.
 cosmographi 236;
 costuius 346.
 cotia Messalinus 488. (L.) 543. (C.) 483. b.
 crastipes 162.
 M. Licinius P. F. Crassus 162.
 crassus Orator. 104. b. 161. b. (I.) 488.
 543. (M.) *ibid.* dives 543. (Junius) 30. b.
 crater 236.
 Crates 27. 93. 357. 9. b. Grammar. 93. 488.
 Pergam. 488. Thebanus 30. b. Tragg.
 scriptor. 357. Schol. Arati. *ibid.*
 gratevas, Med. 488.
 cratinus 279.
 cratippus 279. b. 278. b.
 crato 387. 161. b.
 cremutius Cordus 418.
 creophilus 30. b.
 cresconius Aleri 563. b.
 cretenses 346.
 cretheus 236.
 creticorum auctor 357.
 crispianus 173. b.
 crispinus, Stoicus 279.
 crispus 418. (Catus) 418. Passienus 418.
 Vibius 543.
 Critiarum annales 275. b.
 critias 278. b.
 critici 47.
 criticus judex 279.
 eritodemus Astrol. 488.
 eritolaus peripat. 544. 9. b. 118. b. 278. b.
 Athen. 278. b.
 criton. 488.
 cronius 291. b.
 ctesias 226. 9. b. 104. b. 280. b.
 ctesibius 346. 281. b.
 ctesiphon 346.
 cullex 236.
 L. Culleolus 162.
 cunigastus 173. b.
 curio 488. (C.) 30. b. (C. Scribonius)
 162. curiones tres. 515.
 curius 162 (Manius) 30. b. (Vibius) 544.
 c. curtius Peduceanus 163.
 Q. CURTIUS RUFUS 568. Rufus quem
 Ciceronem Allobrogum dictum docet
 Juvenalis VII. 714. Menagio p. 24. Ori-
 ginum Gallicarum est Curtius. Eadem
 sententia Isaaci Grangæi in notis ad
 Juvenalem. Curtio suppositæ epp. 644.
 seqq. Curtius Valerianus 181. b. curtii
 alii. 568.
 cussionius 515.
 cynici 441.
 cynicus 544.
 cynica 583. familia 30. b.
 cyprianus 412. 160. b. 173. b. 181. b. 187.
 b. 225. b. 231. b. 284. b.
 S. Cyrillus 181. b. Alexandr. Ep. 332.
 cyropæd. Xenoph. 236.
 cyrus Marillius 418.
 cythnius pictor. 544.
 Daci 26. b.
 Dadis 27.
 Dalion Med. 488.
 Damas 419.
 Damascticus *ibid.*
 Damastes 488.
 Damasus 104. 222. b. 225. b. 243. b.
 Damigeron 278. b.
 Damigeion 30. b.
 Damion 488.
 Damon 488. Mus. 144. b.
 Daniel 181. b. Danieli - - missa epist.
 173. b. Danielis hebdomadæ 275. b.
 Dardanus 26. b. 30. b. 278. b.
 Dares 258. b. 77. Daretres varii 77. Da-
 retis porismata 161. b.
 Vu 2 Darinus

- Darius 323.
 Datus Episc. 173. b.
 David 366.
 Decimi Laelii Oratio 544.
 Decius 135. b. 173. b.
 Declamatores 544. in Virgil. 236.
 Decoratus 161. b. 173. b.
 Decreta Tribun. 15. b. antiqua 389. b.
 Decretum D. Hadriani & sen. 15. b. Fidei publicæ 190. Gratiani 563. b.
 Deculeo 488.
 Deillius 419.
 Delegatoria 173. b.
 Delphidius 104. b.
 Delphinus Episc. 326. b.
 Demades 441.
 Demaratus *ibid.*
 Demetrianus, gentil. blasphem. 289. b.
 Demetrius affor. Comcedd. 544. Alabal-
 dus ex quo excerpta de notis ponderum,
 in Dionysii Gothofredi auctoribus Lat-
 inæ linguæ p. 1526. Archib. 346.
 Causidicus. 583. Cyn. 441. Phys. 488.
 Phaler. 488. 280. b. de Pyram-
 mid. Egypt. 488. Chytras Alexandr. 204. b.
 Democedes 488.
 Demochares 441.
 Democles 179. 488.
 Democrates 488.
 Democritus. 93. 418. 9. b. 26. b. 30. b. 69. b. 104. b. 278. b. Abderita 51. b.
 Demodamas 489.
 Demophili præcepta 346.
 Demosthenes 47. 572. 620. 9. b. 30. b. 104. b. 118. b. 144. b. 18. b. 280. b.
 Demosthras 489.
 Demoteles *ibid.*
 Dento 419.
 Derthonæ consistentibus' missa' episc. 173. b.
 Desideratus 127. b.
 Desiderii Regis Italix decretum Gruter. p. CCXX. Inscrip.
 Designatianus 579. b.
 Despotius 173. b.
 Detractores 663.
 Deusdedit 173. b.
 Dexippus 187. b.
- Dexius 387.
 Dexter (Fl. Lucius) 618. b. 325. b. Ve-
 rus auctor Chronici huic Dextro sup-
 positus est Hieronymus de Higuera.
 Vide Venerandi D. J. F. Meyeri Eclo-
 gas de fide Baronii & Bellarmini ipse
 Catholicis ambigua p. 126. Nicolaum
 Antonium in Bibliotheca Hispana ve-
 teri novissime in lucem edita, Aguir-
 re Concil. Hispan. T. 2. p. 54. seq.
 419. seq.
 Nicomachus Dexter 36. 196.
 Diades 346.
 Diagoras 283. b.
 Dialectici 30. b.
 Dicarchus 27. 489. 9. b. 144. b. Messe-
 nius 51. b. 279. b.
 Dictys 37.
 Didymus 236. 104. b. 118. b. 161. b. 183. b.
 Chalcenteros 438. b.
 Diengerus Ep. Metensi. 336. b.
 Dieneches 489.
 Digitorum loquela 447. b.
 Dignitatum noticia 393. b.
 Diguilus 510.
 Dinarchus 105. b.
 Dino 489.
 Dinochares *ibid.*
 Dinocrates 346.
 Dinomachus 300. b.
 Dio 187. b. Vide Dion. Colophonius 27.
 Diocles 387. 51. b. Med. Carystius 419. 278. b. Peparechius 408. b.
 Diodorus 277. b. 69. b. 118. b. sap. dial. Prof. 489. Cronus 9. b. Pricnus 27. 357. Philos. 161. b. Epicur. 441. Med. 489. Siculus 280. b. Syracul. 489. Tar-
 senti. Episc. 326. b.
 Diodorus 489.
 Diogenes 236. 105. b. Babylon. 283. b. Erythræus 364. Cyn. 30. b. 51. b. 279. b. Apolloniatos 441. 283. b. Stoicus 441. Cyrenzus & Smyrn. 279. b. Co-
 micus 280. b.
 Diognetus 346. 489.
 DIOMEDES 181. b. 455. b. 465. b. Jo-
 annes Cæsarius vir eruditus audacem se
 passim præbuit Diomedis interpolato-
 rem. Observandum præterea etiam non
 pauca quæ apud Diomedem, eadem &
 apud Sossipatrum Charisium legi, &
 non.

- non raro iisdem utrinque verbis, et si neuter alterius meminit, & Charisius antiquior videatur Diomedii, G. Fabricii iudicio. Loca non pauca Diomedis emendat & illustrat Gasp. Scioppius in lectionibus suspectis.
- Dion. 51. b. Vide Dio. Colophon. 218. 22. (Coccejanus) 620. Syracus. 544. Rhet. *ibid.*
- Dionysiodorus 347.
- Dionysius 27. 419. 489. 135. b. Afer 280. b. Cyzicenus 225. Histor. 187. b. Euphyton 218. Grammat. 30. b. Med. 489. Heracleotus 51. b. Sidon. 93. Rhodius 277. b. tyrann. 489. 105. b. Utic. 218. V. Cassius. Magonem qui transtulit 489. Alexand. Episc. 326. b. Carthusianus 158. b. Corinth. Episc. *ibid.* Sallust. 489. Arcopagita 331. b. 332. b. terrarum Orb. situs recentiss. Aut. 489. Exiguus 181. b. 563. b. Lintrius 438. b. Stoicus, *ibid.* Scythobrachion 511. b.
- Dionysii geograph. pinax 181. b.
- Dionysiodorus Musf. 489. Geom. *ibid.*
- Diophanes Nicenf. 27. 489. Bithynus *ibid.*
- Diophantus Laced. Auct. 366. de sacris Deorum *ibid.*
- Dioscorides 517. 26. b; 181. b. Astrol. 51. b.
- Diotimus Thebanus 489.
- Dioxippus Socrat. 9. b.
- Diphilus Archit. 347.
- De re diplomat. *Mabilienius*, 390. b.
- Dipeycha vet. 400. b.
- Dix 236.
- Discipl. milit. 236.
- Dyllus 489.
- Doctrinx 105. b.
- Dolabella 163.
- Dolus Mendacius 27.
- Domitianus 173. b. Imp. 544. 355. Domitiani lex. 105. b.
- Domitius 137. b. 163. 215. Afer. 544. De eo Xiphilinus in Cajo Caligula p. 128. seq. Reinesius ad Inscriptiones Vett. p. 613. Cæsar. 489. Calvinus *ibid.* Corbulo *ibid.* Grammaticus Sidonii Apollinaris æqualis. Marfus 345. 262. 266. 194. b. 213. b. 221. b.
- Domitii Pisonis dictum 489. Ænobarbi & Licinii Crassi censorum editum contra Rhett. 511. b;
- Domitius 117. b.
- Domnulus *ibid.*
- Donatianus quidam 454. b.
- DONATUS 136. 161. b. 181. b. Æli- us 33. 37. 41. 315. 437. b. Tiber. 247. 315. hæresiarcha 326. b. Afer monachus 331. b.
- Donidius 137. b.
- Dorio 419.
- Dorotheus Athen. 489; 522. b.
- Dorus 347. 105. b.
- Dorylaeus 51. b.
- Dosiades 489.
- Dositheus 51. b. 276. b.
- Dossenni epitaph. 441.
- Dossenus 489. 199. b.
- Draco 118. b.
- Dracontius 232. b; 262. b. poeta 530. b.
- Drepanius (Latinus Pacatus) 616. alius *ibid.* Florus 263. b.
- Dromo Castor 161. b.
- Dromoerides 366.
- Dromonarii 173. b.
- Drusus 539.
- Dudæ missa epist. 173. b;
- Duillius 545.
- Dumerit Saxon missa epist. 173. b;
- Duodecim Tabb. 47. 218. b.
- Duris Samius 489.
- Dynamius 235. b. 332. b.
- Eadmerus 264. b.
- Eberhardus Berun. 261. b. 265. b. 435.
- Ecclesiastici Scriptores 268. b.
- Ecdicius 137. b. 173. b.
- Eekardi laterna monachorum, 269. b;
- Eckerhardus 254. b.
- Eculeo Decius 490.
- Edicta pratorum 518. b. varia 16. b. D. Augusti 51. b. [Edictum Pratoris 28 b.
- Egbertus Eboracensis 247. b.
- Egebertus Leodic. 332. b.
- Egeſias 545.
- Egesidemus 515.
- Eginhardus histor. 332. b.
- Egnatius 218. b. Verinus. 375. b. (M.) Calvinus 490. Celer. Phil. 583.

- Elephius 137. b.
 Elephantini libri, quibus scripta SCra ad
 Principes pertinentia. Vopiscus in Ta-
 cito Diptycha Consulium elephantina,
 Vide 400. b.
 Elephantis 490.
 Eleutherius Papa 337. b.
 Elimax 161. b.
 Elis, grammari 9. b.
 Elogia Vetera 201. b. 389. b.
 Elphias Rhodius 347.
 Elpidius 173. b.
 Elpis Boethii uxor: 147. b.
 Empedocles, Agrigent. 225. 279. 9. b. 30.
 b. 51. b. 69. b. 118. b. 161. b. 279. b.
 Empirici 387.
 Emporius Rhetor: 502. b. 504. b.
 Enchiridae musici 332. b.
 Endeletius 212. b.
 Endymion Astron. 490.
 Engclmodus 248. b.
 ENNIUS 27. 47. 93. 225. 228. 265.
 Ennodius 616. 246. b. 262. b.
 Enoch 275. b.
 Epaphroditus 573. b.
 Epaphus 237. 118. b.
 Ephemeris 105. b.
 Ehippippus 490. 118. b.
 Ephorus 237. 490. 9. b. 51. b. 118. b. 280. b.
 Ephræm Edessenus 326. b.
 Epicadus 251. b. (Cornelius) 511. b.
 Epicadus 237. 118. b.
 Epicharmus 27. 237. 9. b. 31. b. 51. b. 118.
 b. 277. b. 279. b. Comicus 280. b.
 Epicorum carmina 572.
 Epictetus 9. b. 118. b. 201. b.
 Epicurei 279. b.
 Epicurus 47. 225. 490. 9. b. 31. b. 51. b. 69. b.
 105. b. 118. b. 144. b. 161. b. 279. b.
 Epidius 511. b. (C.) 490.
 Epigenes Rhodius 27. 490. Byzantinus
 51. b. Gnomon 490.
 Epigonus 105. b.
 Epigramma 225. b.
 Epigrammata 237. in Sempr. Rufum &
 Licin. 279. Vetera collecta a Pichæo.
 200. b. collecta a Janfonio ab Almelo-
 veen 216. b. Epigrammatum collectio-
 nes alie 219. b. Epigrammata inscripta
 fontibus 347.
 Epimachus 347.
 Epimenides 237. 38. b. 105. b.
 Epiphanius Senat. 173. b. Scholasti. 181. b.
 167. b. 346. b. Episc. 281. b. Salm.
 Episc. 326. b.
 Epirotes 105. b.
 Episcopis missæ epp: 173. b.
 Epistolæ laureatæ &c. 584. Pontificum
 569. b.
 Epistola A. C: 512. - 2 lecta 161. b.
 Epitaphia 201. b.
 Epitomarum scriptores Reinel. pag: 410.
 ad Hofm. Defenduntur à Begero præf.
 ad Florum.
 Erasistratus 387. 490. 10. b. 118. b. 278. b.
 Eratosthenes 237. 490. 51. b. 69. b. 105. b.
 118. b. 144. b. Eratosthenis Hermes 225.
 Ericus monachus 332. b.
 Erinnæ carmina 490.
 Eriphius 137. b.
 Eriphylus 545.
 Erophilus 511. b.
 Eros 228. librarius Virgilii. Donat. in
 vita. Tulii Libertus 593. b.
 Errores Veneri 217. b.
 Erucius Clarus 10. b.
 Esajas Proph. 566. b. conf. Isajas, quidam
 105. b.
 Esdras 275. b.
 Marcellus Eferminus 489.
 Etrusca discipl. 237. 144. b.
 Etrusci 442. libri 237. seq. conf. Ritual.
 &c. 228. b. Etruscorum aruspicum re-
 sponsa 105. b.
 Evagion Thasius 27.
 Evagoras 490.
 Evagrius 244. b. Antioch. Ep. 326. b.
 Ponticus 328. b. alter *ibid.*
 Evander 279.
 Evanthes 490.
 Evanthius 33. Vid. Terentius.
 Evantius 201. b. 224. b.
 Evathlus 545. b. 31. b.
 Evax 490. 595. b.
 Eubolus f. Eubulus 27. 279. b.
 Eubulides 31. b. 161. b.
 Eucherius 105. b.
 Eucheria: 201. b.
 Eucherius 137. b. 181. b. Lugdun. Ep.
 530. b.
 Euclides 490. 201. b. 144. b. 161. b. 181. b.
 Socraticus 51. b.
 Eucrates 347.
 Eucratius 289. b.
 Euclemon 318. 419. 105. b.
 Eudæmon 347.

Eud-

- Eudemus 31. b. 161. b.
 Eudicus 490.
 Eudoxius 135. b.
 Eudoxus 27. 225. 490. Cnidius 57. b.
 Evelpis 387.
 Evelpistius Phlegetis *ibid.*
 Evenor 51. b.
 Everhardi Labyr. 258. b.
 Eugenius 201. b. Mag. officii 173. b. 224. b. Vide Zosimum . Tolctanus 263. b. 225. b. 244. b. Carthag. Ep. 328. b.
 Eugipius 182. b. Abbas 332. b.
 Eugraphius. 33.
 Euhemerus 27.
 Eulogius Favonius. 138;
 Eumachus 490.
 Eumelus 364.
 Eumenius 615.
 Euniceus Myrilen. 490.
 Eunomius Cyzicenus Episc. 326. b.
 Evodius 137. b. 332. b.
 Euphiton 27.
 Euphorbius 265. 201. b.
 Euphorbus 490.
 Euphorion 27. 225. 280. b.
 Euphranion Athen. 27. Amphipol. 27.
 Euphranoris præc. 347.
 Euphron 27.
 Euphronius Papa 137. b.
 Eupolis 279. 223. 10. b. 118. b.
 Eupraxius 135. b.
 Euticius 622. b.
 Euriolus Moranius 201. b.
 Euripides 47. 93. 228. 10. b. 69; b. 105; b. 118. b. 161. b.
 Eurytilus Lariss. 545;
 Eurytus Tarent. 31. b.
 Eusebius 105. b. 135. b. 173. b. 182. b. 201. b. Dorilæ. Ep. 332. b. Mediol. ad Leon. M. 362. b. Novatianus 182. b. Cæsar. ien. Ep. 326. b. Eusebius Ep. *ibid.* Ver. cell. Ep. *ibid.* qui A. 410. vixit 328. b.
 Eusebius 135. b.
 Eustachius Philof. 105. b. 182. b. Antioch. Ep. 326. b. interpres 332. b.
 Euthenius 265. 201. b.
 Euthorgius 173. b.
 Euthronius 27.
 Eurhycleus 387;
 Euthymenes 422.
 Eurhyphron Cnidius 51. b.
 EUTROPIUS 81. b. 135. b. 137; b. 173. b. 376. b. & seq. laudatur à Sarisberienfi lib. 8. cap. 21; Policrati Symmachi Epistolæ ad Eutropium lib. 3. Epist. 46. seqq. Alius Eutropius Eunuchus in quem exstant Claudiani inæctivæ. Discip. S. Augustini 328. b. Servianus 330. b.
 Eutropii diversi 181. b.
 Euryches 46. b. 469. b.
 Euxemenes 366.
 Euzoius, Cæsar. Episc. 326. b.
 Exercitiales libri Etruscor. arusp. apud Ammianum Marcellinum XXIII. f. nisi legendum rituales ut XVII. 7e
 Explicius 137. b.
 Exsuperantii (Julius) 377. b.
 Exsuperantii alii *ibid.*
 Ezechiel 275. b.
 Fabarius 622. b.
 Faber quidam 387;
 Faberius 347.
 Fabianus 419. 490. 135. b.
 Fabius 237. 419. Gallus 163; Histoir. 187; b. Jctus 279. Maximus 237. 279. (Q.) Pictor 375. b. (M.) 490. 10. b. 118. b. Dossenus Poeta 490. Iustus 622. b. Rusticus, Amicus Senecæ Philofophi, eloquens historiarum scriptor laudatus Tacito in Agricola & XIII. 20. Annal. Boethii æqual. 161. b.
 Fabii (Flavii) Clem. unctio. 517.
 Fabula de aranea &c. 224.
 Fabulæ Anonymi 376.
 Fabula de Ajace & Oreste 387.
 Facundus 182. b. Hermian. Ep. 330. b.
 T. Fadius 162.
 Falco 622. b.
 Faliscus (Gratius) 223; b.
 Falconia Proba. 267.
 Fannius 375. b. Quadr. 280. C. Fannii Cos. lex. 490.
 Fasti duplicis generis: unum perpetuum quales olim vulgaverat Cn. Flavius ædilis curulis, quibus varia dierum jura incisa, sacra item solennia Deorum, ludi & scriæ & res ac victoriæ insignes: alterum annuatim continuandum, in quibus nomina Magistratum per singulos annos. Vide Carolum Neapolim ad fastos Ovidii, pag. 3. Utrumque genus diversum ab Annalibus maximis, qui præter nomina res quoque complectebantur. Fastorum apographi 400. b. Fasti Græcæ 491. In Fastis illustribus Servilia fam. 491. Fastorum

- florum monum. 105. b. Fasti Capitolini 385. b. à Cuspiniano editi, *ibid.* Fasti Consulares editi ab Henrico Norisio 401. Vide & infra in Idarius. Fasti Buerchiani Consulm & præfectorum Urbis, recusi T. XI. thesauri Antiqu. Romanar. Græviani.
 Fastidius Brit. Episc. 318. b.
 Fatales libri 137. etiam apud Livium V. 19. Sibyllini. Etruscorum 51. b.
 Fatorum fors 105. b.
 Favinus Remuis 107. b.
 Fauni 566. verius quos olim fauni vatesque canebant. Merula ad Ennii fragmenta pag. 77. 89. 109.
 Favonius 161. b.
 Favorinus 313. 10. b. 31. b. 118. b.
 Faustinus 31. presb. 318. b.
 Faustus Papa 137. b. Poeta de quo Simonides ad Ennodium p. 83. seq. præf. prætorio 171. b. Reicns. Ep. 312. b. Catin, 331. b. Faustus 576. b. 375. b.
 Felicianus 174. b.
 Felix 135. b. 137. b. 174. b. Capella 366. Comens. Episc. 316. b. Securus Melior Rhetor Romanus 140. b.
 Feltrinis possessioribus 174. b.
 Feneftella 47. 491. 118. b. 10. b. 51. b. 180. b. 379. b.
 Ferox 623. b.
 Ferrandus Carthag. Diac. 332. b.
 Ferreolus 137. b.
 Fesrus Pompejus 118. 403. b. Patric. 174. b. Palcennius 300. b. M. Postumius Festus Orator. Inscriptio vetus: *Postumio Titiano Oratori pronepoti & festatori M. Postumii Festi Oratoris*. Rufus Festus 631.
 Fetalis 491.
 Fidus 189. b.
 Filistus Orator &c. 128.
 C. Fimbria Orator pravi oris maledicus & asper. Cicero Bruto c. 34. & 1. de Oratore c. 12.
JULIUS FIRMICUS MATERNUS 70. b. 245. b. 303. b. Apud Sidonium Apollinarem Epistola ad Leontium. quæ carmini XXII. præmittitur, in vulgaris codicibus inter peritissimos Matheos conditores mentio fit etiam Julii Firmici. At Joannes Savaro testatur in MS. optimæ notæ legi Julianum Veracem.
 Firmilianus 189. b.
 Firminus 137. b.
 Firmus 491. Romanus 623. b.
CALPURNIUS FLACCUS, 561.
C. VALERIUS FLACCUS, 228.
 Flaccus 623. b. 540. b. (Horatius) 161. b. (Verrius) 511. b. (Siculus) 162. b. Flacci alii 517.
 Flavianus 135. b.
 Flavius Albus 491. (Cn.) *ibid.* 516. b. Grammaticus cuius de medicinalibus versu compositi olim extiterunt libri, cum Lactantio Nicomediam accitus sub Diocletiano. Hieron. c. 80. de scriptoribus Eccles. Josephus 183. b.
 Albus Flavius 419.
 Flodoardus hist. 332. b.
 Flodogarius 465. b.
 Florentianus 174. b.
 Florentinus 135. b. 137. b. 530. b.
 Florentius Pupianus 189. b. *Vigerniensis* cum MS. collatus fuit in Bibl. ff. Vossii.
 Florianus 174. b.
Florilegium vetus Poetarum. Elenchum Auctorum qui in eo allegantur vel è quo petitos versus exhibet auctor nescio qui Alano junior, vide in Daumii Epistolis ad Reinecum p. 304.
FLORUS (L. ANNÆUS) 624. 207. 446. 375. b. 378. b.
 Florus 331. b. (Julius) 266. 280. 419. 201. b. 219. b. Drepanus 239. b. Diaconus Lugdunensis. 219. b. Marcus 556. Flori alii 624. Paulus Florus Justiniani Imp. res carmine complexus; vide Vossium de Hist. lat. p. 240.
 Focas 182. b. Grammaticus 248. 265. 201. b. 465. b.
 Fœgadius 316. b.
 Fonteius 366. Papa 137. b.
 Fontianus 143.
 Fontinus 162. b.
 Foranus f. Soranus 26. b.
 Formularii 545.
 Formulæ dignitatum 174. b. Formulæ Vesteres 388. b. Vide & infra Marculfus.
 Fortunali missa epist. 137. b.
FORTUNATIANUS (CURIUS) 552. b. Afer *ibid.* Fortunatianus 182. b. Attilius 474. b.
 Fortunatus 189. b. (Venantius Honorius) 207. b. 225. b. 258. b. 260. b. 263. b. 332. b. For-

Fortunarius Ticinensis quem Tullium alterum futurum ominatur Vvalafridus Strabus Tom. 15. Bibl. Patrum Lugd. p. 225.

Fragmenta Poetarum, à Stephanis coll. 194. b.

Francisci Mauroi vita S. Bernardi 164. b.

Franco 167. b. (Magister) 162. b. 332. b.

Frates Symmachi 135. b.

Freculfus 128. b. Lexov. Episc. 332. b.

Fridegodus 164. b. 166. b.

Friularia 94.

Frodoardi carmina 164. b. 166. b.

SEX. JUL. FRONTINUS 185. 340. 160. b. 105. b. 162. b. 379. b. 574. b. 575. b. Siculus 576. b.

CORNEL. FRONTO 442. b. 470. b. Huius ut præceptoris sui meminit Gellius in noctibus Atticis: Eundem inter Rhetoras quos audivit M. Antoninus atque Verus Imperator, refert Julius Capitolinus.

Fronto 237. 144. b. Papyrius 540. b. Frontones varii 470. b.

Fructianus 135. b.

Fruinarith Sajoni missa epist. 174. b.

Frumentum 145. b.

Fufidius 539. b.

Fuffitius 339.

Fugitivi 94.

Fulbertus Carnot. Ep. 244. b. 247. b.

Fulberti carm. 164. b.

Fulcinus 540. b.

Fulcojus 166. b.

Fulconis carm. 165. b.

Fulcinius Labienf. Abb. 332. b.

Fulgentius 366. Ruspens. Ep. 330. b. 332. b. Fabii Claudii Gordiani Fulgentii V. C. libelli XXIV. per singulos singulis litteris secundum ordinem diminutis, ita ut in primo nullum sit A, in secundo nullum B: & ita in cæteris. Vide Bollandum in Actis Sanctor. Tom. I. Januar. p. 972. Menagiana Tom. 4. pag. 174. Edidit Jacobus Hommey, Piclav. 1696. 8.

Sic Odysseam λαιπυρήμενον apud Græcos scripserat Tryphiodorus. Lasus & Pindarus poemata in quibus sigma littera exularet. Fabius Planciades Fulgentius 247. 362. 436. b. hujus scripta quidam male tribuerunt Ful-

Tom. II.

gentio Episcopo Neo Carthaginiensi atque Affigitano in Hispania, vel Ruspensi. Fulgentius Ferrandus 563. b.

Fulgurales libri 105. b.

Fulvius 51. b. Flaccus 93. Nobilior 118. b. Sparfus 419.

Fundanius 280.

Fundanus 623. b. Munirius *ibid.*

T. Furfanus 163.

Furius 118. b. Saturninus 419. Bibaculus 118. b. Antias 10. 194. b. 220. b. Vibius 419. (C.) 31. b.

Furnitanorum Clerus & plebs 289. b.

Furnius 163. 280.

Fuscus 623. b. Arist. V. Aristius. Arel- lius 419. (Q.) *ibid.*

Fussitius 347.

Gabius Bassus 366. 10. b. Sabinus 419.

Gajus 519. b. Memmius 237. sub Zephy- rino Papa 326. b.

Galba 163. 105. b. (Servius) 545. (L.) *ibid.*

Galenus 182. b.

Galiridus de Vino Salvo 261. b. 265. b.

Galli V. Lingua 16. b.

Gallix legati 491. Per Galliam constituti provinciales 174. b.

Gallicenus Imp. 266. 219. b.

Gallio (Junius) 419. M. 105. noster 419. b.

Gallorum bardis &c. 105. b. L. quid no- tenr broge & alla? 584. barones servi militum 572.

GALLUS (CORNELIUS) 297. b. 225. 228. 194. b. 212. b. 225. b. 230. b. Aulus. 194. b. Aquilius 538. b. M. Fabius 26. Gallus 623. b. (Afinius) 10. b. 224. b. (Didius) 545. malus poeta quem per- stringit Martialis XII. 46. (Sulpic.) 545. (Vibius) 419.

Gamelicelis patriarchæ remedium 584. b.

Ganymedes 162. b.

Gargilius Martialis 28. 237. 182. b.

Jo. de Garlandia 260. b.

Gaudentius 137. b. 162. b. 182. b.

Gaudiosus 174. b.

Gautridus 218. b.

Gavius Bassus 118. b. Sabinus 419. Sylo *ibid.*

Geberich 174. b.

Gelasius 137. b. Papa 182. b.

Vu

Gzfa-

- Cæliarienf. Ep. 326. b. Gelafii passio Cæ-
 sarii 267. b.
 Gellianus 491.
GELLIUS (AULUS) 237. 1. b. 218. b.
 Ita nomen ejus essendum esse osten-
 dit etiam Petrus Servius in senis Juve-
 nilibus cap. 2. in Miscellaneis Gauden-
 tii Roberti T. 2. p. 21. seq. Cn. Gellius
 374. b. 375. b. Publicius Gellius 539. b.
 Sex. Gellius 375. b.
 Gemellus 174. b.
 Geminianus 135. b.
 Geminus 118. b.
 Geminus 623. b. Tanusius 375. b. (Va-
 rius) 419. Antiochenus 326. b.
 Gemmarum sacra 399. b. illustratores *ibid.*
 Genealogix Auc. 56. b.
 Genesis 174. b.
 Genialis 623. b.
 Genitor 623. b. Julius *ibid.*
 Gennadius Masil. 182. b. 332. b.
 Gens (pop. Rom.) 237.
 Geographus Ravennas 412.
 Geographi 105. b.
 Geometrix 31. b. 51. b. conf. Agrimenso-
 ria res.
 Georgica variorum 237.
 Georgius Alexandrinus 21. 406. Georgii
 M. P. R. Hymni 263. b.
 Gepidis &c. missa epist. 174. b.
 Gerbertus 201. b. 574. b.
 Germanici Cæsar. carmen 491. 266. 354. 95.
 b. 201. b. ejus scholiastes 355.
 Gervasii de Melkalega carm. 267. b.
 Gesslæ Sajoni missa epist. 174. b.
 Gesta P. Rom. 237. Gestorum volumen
 &c. 105. b.
 Geta 258. b. Hosidius 267. 325.
 Getulici versus &c. 225.
 Getulicus (Cn.) 224. b. 194. b. 221. b.
 Gilbertinus 258. b.
 Gilbertus 564. b. 155. b.
 Gildas Sapiens. 19. Badonicus *ibid.*
 Gildæ carm. 266. b.
 Gildæ missa ep. 174. b.
 Glaber Radulphus 332. b.
 Glaucias empir. 387. 491.
 Glaucippus Cappadox 419. 118. b.
 Glaucon. 491.
 Glebeonis nequitia 162. b.
 Glossæ antiquitatum 448. b.
 Glossaria vet. 449. b.
 Glyco 545. 419.
 Gniphon (Anton.) 545. Gniphon 259.
 Godfredi Vite. b. carm. 265. b.
 Godelberti allegg. script. 266. b. God-
 bertus presb. 332. b.
 Golphilas Gothorum Ep. 333. b.
 Gorgias chirurg. 387. junior 419. Leon-
 xinus 491. 51. b. 105. b.
 Gorgonius 419.
 Gottfridi Vinton. carm. 594. 267. b.
 Gothis missæ epp. 174. b.
 Gracchanus 491. 538. b.
 Græchi 244. b.
 Græchus 237. 324. b. 105. b. (Sempro-
 nius) 224. b. 197. b. Cornel. 105. (Ti)
 105. 280. 162. b. (C.) 545.
 Gracilis 491.
 Græci auct. 28. 224. 26. b. 162. b. de ven-
 tis 491. inventores 491. Græcorum
 sent. 47. monumenta 491. annales
 280. b.
 Græciæ fasti Olymp. 491.
 Græcinus 28. Julius 442.
 Græzus Papa 137. b. poëta 412. versus
 572.
 Grammatici 224. 144. b. vet. 453. b.
 Grammaticorum perverfa subtilitas
 491.
 Grandæus Asianus 419.
 Granus Flaccus 51. b. 118. b. Licinianus
 118. b. Med. 491. (C.) 197. b.
 224. b.
 Granii 31. b. De Granii dicacitate Doufa
 ad Lucilii fragmenta p. 108. 126.
 Grariani oratio 105. b.
 Gratianus Augustus 235. b. monachus
 559. b.
GRATIUS 324. 334. 203. b. 220. b. Huic
 Ulitius etiam tribuit fragmentum Ha-
 lieuticon Ovidii, minus sane versimi-
 liter.
 Gratus artigraphus 182. b.
 Gregorius 135. b. Bæticus 326. b. Nyf-
 senus *ibid.* Nazianz. 182. b. Casin. 267.
 b. Tarracon. *ibid.* Thaumaturgus 326.
 b. I. Papa 330. b. 333. b. 11. 333. 111.
ibid. IX. 564. b. M. P. M. 244. b. J. Crus
 519. b. Turonens. 333. b.
 Grillius 260.
 Grimoaldus 378. b. 603. b.
 Grimodæ Sajoni missa epist. 174. b.
 Grunii Porcelli ludicrum testamentum.
 388. b.
 Gryllus 162. b.

Grynas 498.
 Gualdonus carm. 264. b.
 Gualfredus Senensis 257. b. M. 255. b.
 Gualteri Mapes querela 261. b. 265. b.
 267. b. Alexandreis 265. b.
 Gualterus Grammat. 256. b. Castellion.
 334. b. Insul. *ibid.* Philippus 561. 255. b.
 Guarnorum 174. b.
 Gudila Episc. missa epist. *ibid.*
 Gudinando Sajoni *ibid.*
 Gudisal *ibid.*
 Guduin *ibid.*
 Guido Ferrarion. 252. b. Aretinus 333. b.
 Guilhelmi Peregr. carm. 267. b. Guilhelmi
 Kameley carm. *ibid.* Britonis Karlotis
ibid.
 Gullusa Regulus 491.
 Gundibadus Rex Burgundd. 174. b.
 Gunterus 266. b. 333. b.
 Guntherus, poeta 256. b. 265. b. 267. b.
 Habaeus 275. b.
 Hadrianus 182. b. 201. b. (D.) 10. b. Ha-
 driani Imp. carmina 31. b. 105. b.
 Sex. Hæna 224. b.
 Hæstis missa epist. 174. b.
 Halitgarius Camerac. Ep. 333. b.
 Hamilcar 28.
 Hanno, Pœn. Imper. 491. 144. b.
 Harduinus (Jo.) de numis ant. 507.
 Harpalus 491. 51. b.
 Harpocrates 491.
 Harpocraton. 277. b.
 Hartmanni versus 260. b. 253. b.
 Q. Haterius 420.
 Haterii Orat. 442.
 Haymo Halberst. 333. b.
 Hebion 276. b.
 Hebræi 69. b. 182. b.
 Hebrus 237.
 Hecatæus 387. 105. b.
 Hecaton 442.
 Heedicius 137. b.
 Hegesianax 364.
 Hegesias 28. 10. b.
 Hegesidemus Cychnius 491.
 Hegesippus 326. b. 302. b.
 Helenius 280. V. Acro
 Helias Proph. 300. b.
 Helinandi rythmi 257. b.
 Heliodorus 105. b. 491. Med. 584. presb.
 216. b. Antioch. presb. 328. b.
 Heliogabali Imp. Orationem ad meretri-
 ces memorat Lampridius c. 26. In edi-

tione Aldina scriptorum Hist. Augustæ
 legitur Oratio sub Heligobali nomine,
 sed additur eam esse suppositam ab
 Aretino. At fuit qui mihi affirmavit
 se habere MSram illam orationem ab
 antiquiore manu quam quæ referret
 Aretini ætatem.
 Helladium 491.
 Hellanicus 47. 497.
 Hellas 347.
 Hellenus 182. b.
 Ferii Hesperici cpos 263. b.
 Helpidius 35. b. 262. b.
 Helvidius Priscus 584. hæret. 328. b.
 Helvius Cinna 10. b.
 Hemina L. Cassius 375. b.
 Sextilius Hena Cordubensis Poeta, vide
 Senecam suatoria VII.
 Henricus Homiliarius 331. b. Septimell.
 260. b. 265. b. Lincoln. 267. b. Suicely
ibid.
 Hephæstio 135. b.
 Heracleon 225. 277. b.
 Heraclides 387. 491. 279. b. Pont. 69. b.
 280. b. Med. 491. Tarent. 589. b.
 Heraclitus Ephef. 28. 19. b. 31. b. 57. b.
 69. b. 105. b. 118. b. 144. b. 279. b.
 Heraclius 366. Imp. 220. b. sub Commo-
 do Imp. 326. b.
 Heras 387.
 Hercules laudes 546.
 Hercules 135. b.
 Herennius (C.) 163. 228. Mater 442.
 Herigerus Lobiens. Abbas 333. b.
 Herillus 280.
 Herius 420.
 Hermachus 442.
 Hermagoras 420. 144. b. Jun. 546.
 Hermannii Ileniensis vaticin. 261. b.
 Hermannus Contractus 266. b.
 Hermagorionis liber 105. b.
 Hermas 275. b. 269. b.
 Hermateles 277. b.
 Hermas Trismeg. 366. 105. b. 24. b.
 Hermias 162. b.
 Herminafridus Rex Thoringorum 174. b.
 Herminus 162. b.
 Hermippus 10. b. 277. b.
 Hermodorus, Ephef. 492.
 Hermogenes 280. Jctus 519. b. 531. b.
 Atric. 277. b. Apostol. *ibid.*
 Hermon 387.
 Hermotimus Clazovenius 280. b.
 Vu a Hero-

Herodianus 105. b. 162. b.
 herodiani 27. b.
 herodicus 51. b.
 herodotus 225. 364. 10. b. 51. b. 106. b. 118. b. 280. b.
 heron 387.
 heronius 137. b.
 herophilus 492. 69. b. 44. b. 278. b.
 hericus 263. b.
 herulorum Regg. 174. b.
 beryllus 238.
 hesiodus 27. 28. 93. 225. 10. b. 69. b. 106. b. 118. b. 280. b.
 hesperinus 135. b. 137. b.
 hesitixus Colophon. 162. b.
 hetrusca discipl. 492. conf. Etrusc.
 hetrusci 567. libri 291. b. Cic. Servius, Censorin.
 hexarida 420.
 hicesius. 492. 278. b.
 hierax. 387.
 hieremias 275. seq. b.
 hiero Siculus. 28. Rex. 492.
 hierocles 10. b. 106. b.
 hieron 387.
 hieronymus. 442. 182. b. presb. 326. b.
 hierophanti missa epist. 135. b.
 higinus 118. b.
 Hilarianus sive Hilario (Q. Julius) 568. b. ejus libellum de mundi duratione scriptum A. C. 392. notat Usserius diff. de Cainane p. 19.
 hilarius. 106. b. 135. b. 183. b. 225. b. 262. b. Arclat. Ep. 328. b. 231. b. 410. 44. b. Pictaviensis 231. b.
 hilafius 265. 201. b.
 hildeberti opera. 260. b. 264. b. hildebertus Cenoman. Ep. 247. b.
 hildegardus 516. 553. b.
 hildericus Abbas. 338. b. Rex Vandall. 174. b.
 hilduini vita Dionys. 266. b. 333. b.
 himilco 492.
 hincmarus 263. b. 266. b. 333. b.
 hinricus Pauper. 258. b.
 hipparche 31. b.
 hipparchus. 28. 492. 51. b. 69. b. 106. b. 118. b. 144. b. 279. b.
 hippasus. 162. b.
 hippas 31. b. 106. b.
 hippo Melius. 291. b.
 hippocrates 28. 10. b. 31. b. 51. b. 69. b. 118. b. 162. b. 183. b. 278. b. hippocratis successores. 388.
 hippolytus. Portuens. Episc. 326. b.
 hippon Metapontinus. 51. b. 279. b.

hipponax. 492.
 hircæus. 388.
 Q. hirtius. 492. A. 175. 176. 376. b.
 hispani. 26. b.
 hispaniarum clerus & plebs. 289. b.
 Cora. hispanus 623. b.
 hispanus. *ibid.* (Bebius) *ibid.*
 Romanus hispo 420.
 hispulla 623. b. Corella *ibid.*
 historia adject. 492. alit orationem 546.
 Poen. 16. b. Miscella 84. b. Rom. 238.
 tripartita 167. b. hoc titulo allegatur à Joanne Sarisberienfi p. 566. polyerat. *Scholastica* à Petro Comestore sæculo XII. post natum Christum scripta & dicata Guilielmo Archi-Ep. Senonensi scripta libris XVI. Historiam Sacram à Genesi ad Actorem librum prosequitur, sed varia miscet ex Historia profana & scriptis nullius fidei Apocryphis. *Longobardica* sive Legenda aurea de vitis Sanctorum refertissima fabulis, composita à Jacobo de vico Virginis (vulgo de Voragine) sæculo post Christum natum XIII. exeunte.
 historiz Aug. script. 57. b. 376. b. præc. 106. b. nat. Eccles. & liter. script. 384. b. historiz Romanæ scriptores à Græco, Sylburgio aliisque collecti & junctim editi 375. b.
 historiz Fabulares 51. b. *Thusez ibid.*
 historiale Speculum à Vincentio Bellocensi ex variis scriptoribus non contemnendo labore studioque compositum circa medium ejusdem sæculi à Christo nato tertii decimi.
 historica Lingua 412.
 historici. 546. Latt. 380. b. conf. script. rer. Rom.
 historicorum fragmenta à Popma collecta 375. b. ab Antonio Augustino 374. b.
 histronum literæ 278. b.
 homerocentones 280. b.
 homerus 28. 47. 225. 228. 238. 10. b. 26. b. 31. b. 69. b. 106. b. 118. b. 144. b. 162. b. 183. b. 280. b. Latinus 567.
 honoratus 174. b. Afer Episc. 328. b. Mas. fil. Ep. *ibid.*
 honorius Imp. 135. b. L. T. M. 225. b. Episc. Rom. 242. b.
 Horatianus (Q. Octavius) 491. b.
 HORATIUS (Q.) FLACCUS 47. 228. 271. 10. b. 51. b. 118. b. 183. b. 220. b. 468. b.
 Horatii, ab hoc diversi 274. vita 634. *horon-*

Horontianus 316. b.
 horoscopa vel horolog. vasa 144. b.
 hortensius 147. 93. 546. 10. b. 31. b.
 144. b. hortensium Poetam plurimos
 brevi tempore effundentem versus asper-
 natus Catullus carmine 92. Q. Horten-
 sius Oratulus 375. b.
 hortus 51. b.
 hosius 66. b.
 hostanes 567.
 hostanes 31. b. 278. b.
 hostilius 280. b.
 hostius 118. b. 215. b.
 hrodogarius 352.
 hucbaldus 263. b. 333. b. 255. b.
 huenricus Vercellens. Episc. 333. b.
 hugo Eterianus 158. b.
 humbertus Card. & Ep. 333. b.
 hyagnis 31. b. 162. b.
 hybreas 420. hybreæ filius *ibid.*
 hydaspes 300. b.
 HYGINUS (C. JULIUS) 18. 239. 248.
 259. 118. b. 110. b. 375. b. 576. b. (I.)
 403. agrimenfor 162. b. 359.
 hylas 492.
 hyllus 118. b.
 hymenæus 277. b. hymnus &c. 47.
 hymerius 106. b.
 hymni fessor 244. b. vet. 230. b.
 hypassius 144. b.
 hypatius 237. b.
 hyperides Atticus 546. 106. b.
 hypsocrates grammat. 10. b.
 hyrummetricus 183. b.
 hystaspes 106. b.
 Iabolenus sive Javolenus Priscus 514. b.
 Iacetus 492.
 Jacobus 275. b. Card. Cajetanus 252. b.
 Apost. 326. b. Zebedæi *ibid.* Nisibenus
 Ep. 318. b.
 Jamblichus 135. b. 162. b.
 Jamborum script. 546.
 Jannes; Magus 31. b.
 Janua (Jo. de) 463. b.
 Januarius 135. b. 175. b. Nepotianus 390.
 med. 584. b.
 Januensis Simon 597. b.
 Iccius portus 174.
 Iccius Med. 492.
 Iccidas *ibid.*
 Ictinus 347.
 C. Ictius 492.
 Idacius Clarus 330. b.
 Idæ missa epist. 175. b.

Idarius Lemic. Ep. 333. b. *Idarius* Ie-
 movicensis in Gallæcia Episcopus sub
 Leone Thrace floruit, licet S. Hiero-
 nymi æqualem Barthius facit Ll. 4.
 Adv. Iar. Ejus *fastorum Consularem*
 pars vulgata à Sirmondo & in Josephi
 Scaligeri thesauro temporum secundæ
 edit. Integri demum in tomo 1. Biblio-
 thecæ MSS. Philippi Labbei prodierunt
 Paris. 1653. fol. recusi Tom. XI. An-
 tiqv. Rom. Grævi & in T. 2. Conci-
 liorum Hispaniæ editorum ab Aguirrio
 p. 168. seq. Vide & Eman. Schellhæ-
 ni Antiqu. Ecclesiæ T. 1. Operum Sirmon-
 di junctum Parisiis excusorum T. 2.
 Idomeneus 442.
 Ignarius 326. b.
 Ildefonsi Tolet. Epist. & Epigr. 266. b.
 Ilius 118. b. 124. b. 197. b.
 Imbrex C. Licinius 220. b.
 Importunus 175. b.
 Incertus 69. b. 106. b. 135. b.
 Indicæ prudentiæ vates 144. b.
 Indigitamentorum libri 51. b. 291. b. Libri
 Pontificales qui & nomina Deorum
 & rationem ipsam Numinum (colen-
 dorum) continebant Serv. in 1. Georg.
 Vide Libri.
 Indulgentia 175. b.
 Indultrius 137. b.
 Innocentius Agrimenfor 577. b.
 Inscriptio e troph. Alpium 492. Græcæ
 106. b. Inscriptiones veteres 394. b.
 Instrumentum plenariæ securitatis 190.
 662.
 Interdictum Patrum de metalli fodinis 423.
 Jo. 239.
 Joannes 135. b. 137. b. Eccl. Rom. Diac.
 162. b. Apost. 275. b. Chrysost. Ep.
 326. b. Antioch. presb. 318. b. Sarisber.
 265. b. Grammat. 167. b. Cassianus
 presb. 328. b. Hierosol. Episc. *ibid.* I.
 Papa *ibid.* Erigena Scotus 158. b. 116.
 b. Gallensis 564. b. de Mediolano. 597.
 b. Joannes varii 175. b. 330. b. 333. b.
 Joannicii isagogæ. Honorius Augustod.
 lib. 1. cap. 21. de philosophia Mundi.
 Job 275. b.
 Joel *ibid.*
 Jollas 388.
 Jonas 175. b. Aurelian. 239. b. 244. b.
 Luxov. 333. b.
 Jordani Rufi Calabri militis liber de cura
 equorum MS. in codice Thuanco 159.
 JOR-

- JORNANDES 411. 171. b. 333. b. 376. b.
 Iosephi Devoniæ carm. 79. 265. b. 267. b.
 Iosephus 183. b. 187. b. 280. b.
 Iotarius 162. b.
 Jovinianus Imp. 106. b.
 Jovius 135. b.
 Iphicrates vel Ificrates 93. 420.
 Irenæus 135. b. Irenæi interpres. 281. b.
 Irnerius 563. b.
 Iromus Phoenix 280. b.
 Isaacus ex Judæo conversus 329. b. Syrus *ibid.*
 Isæus 546.
 Isaias 275. b.
 Ischæmon 493.
 Ischomachus 28.
 Isengrinus 258. b.
 Isidorus Mercator. 563. b. Hispal. 280. 363. 34. 141. b. 170. b. 188. b. 333. b. 207. b. 436. b. 448. b. 506. b. 563. b. Characenus 144. b. Cordub. Ep. 333. b. C. Cæcil. Claudii Isidori testam. 493.
 Isigonus Nicæns. 493. 10. b.
 Ismenias 31. b. 162. b.
 Iso Magister 226. b. 240. b.
 Isocrates 239. 547. 51. b. 106. b. 144. b. *Ister* 364.
 Istriæ provinciales 175. b.
 Itali 26. b.
 Italus sermo 291. b.
 Iuba 239. Rex 442. 493. 106. b. 280. b.
 Iubajanus 289. b.
 Iudæi 51. b. 175. b. Iudæus Med. 388.
 Judaicæ superst. primus Auct. 547.
 Judaica trina divisio poll. 162. b.
 Judas 275. b. 326. b. Chronogr. *ibid.*
 Iudices provinciarum 175. b.
 Iudicium coci & pistoris 213. b.
 De judicialibus causis scripta 547.
 Judith; 275. b.
 Iugo Montani discip. 162. b.
 Julianus 106. b. 265. 201. b. 550. b. Rusticus 135. b. Papa 137. b. Tolet. Ep. 333. b. Com. patrim. 175. b. Pomerius 333. b. Salvius 519. b. 524. b.
 Julius 10. b. 218. b. Conf. Cæsar. I. Pa-
 pa 329. b. Aquila 493. Africanus 547.
 Atticus 28. 493. Bassus 420. 493. (C.)
 547. Fesius 118. b. Capuanus 329. b.
 Creticus 584. Florus 547. Genitor 623.
 b. Græcinus 28. 493. Higinus 10. b.
 Modestus 10. b. 118. b. Orat. 183. b.
 289. 410. 619. Secundus 547.
 Iulii Severiani librum de VII. disciplinis
 MS. habuit V. C. Jacobus Perizonius
 quem legavit Bibliothecæ publicæ Lei-
 densi.
 Iunilius 183. b.
 Iunior 623. b.
 Junius (M.) 93. Brutus *ibid.* 10. b. Pa-
 sus 547. Gallio 420. Gracchanus 493.
 Gracchus 51. b. Mauricus 623. b. O. Ch.
 420. Maximus 204. Philargius 248.
 Hypsus, sive Nypsius 573. b. 574. b. 577. b.
 Ivo Carnot. Ep. 333. b. 563. b.
 Jureconsulti 442. antiqui 520. b. Jur-
 consultorum sectæ 523. b.
 Juris Civ. Rom. autoritas. 557. b. Rom.
 Hist. 534. b. Theodos. &c. Codd.
 541. b.
 Jus 239. Faunorum atque Aborig. 517.
 b. civ. Papyr. *ibid.* Civ. Rom. 533. b.
 Canon 564. b. 572. b. commentitium
 573. b.
 Justinianus 135. b. 175. b. 333. b. Imperi-
 defenditur. 544. b. Valentinus Episc.
 330. b.
 JUSTINUS 35. b. 80. b. 137. b. 376. b.
 Martyr. 276. b. Philos. 326. b. Poeta
 Christi 265. b.
 Justus 420. 135. b. Fabius 623. b. Tibe-
 rienf. 326. b. Urgelit. Ep. 330. b.
 JUVENALIS (DECIMUS JUNIUS)
 224. 577. 468. 469. 221. b. 106. b. 118. b.
 223. b. 258. b. Ejus Scholiales 580.
 Juvencus 225. b. 234. b. 222. b. 238. b.
 Callanus. 234. b. alius de quo Martial.
 XII. 24.
 Juventius Comicus 93. 199. b. C. Jctus
 538. b. Celsus. 524. b.
 Labeo 370. b. de Labeonibus duo-
 bus an tribus Jctis vide Acta Erud.
 1720. p. 112. 120. (Anstilius) 523. b. (Ac-
 cius) 572. (Cornelius) 218. b. (Q.)
 Fabius 239.
 Labeus, mimogr. 266. 280. 335. 420.
 294. b. 10. b. 119. b. 201. b. 224. b. 280.
 b. 202. b. 210. b.
 Labienus 420.
 Lacedæ. Ephorum decretum &c. 162. b.
 Lactantius 183. b. Placidus 567. *Firmin-*
nus 206. b. 239. b. 240. b. Elegia Phœ-
 nix ipsi adscripta 206. b. Carmen de
 Resurrectione ipsi adscriptum 239. b.
 Carmen de Domini passione 240. b.
 Lacydes 493.

- Lælius J Ctus 540. b. (M. augur. 219. b.
 Poeta 215. b. Sap. 442. 3. 1. b. Lælii filia
 547. Lælius Felix 21. b.
 Lænas P'opilius 547.
 Lævinus 219. b.
 Lævius 11. b.
 Lais 493.
 Lamsfridus 266. b.
 Ælius Lamia 280.
 Lampadius 135. b.
 Lampadius 137. b. 57. b.
 Landolphus Sagax 84. b. 377. b;
 Lanfrancus Cantuar. 333. b.
 Lappa (Rubrenus) 584.
 Laphi 289. b.
 Largius (L.) 493; Licinius 11. b.
 Lateranus 623. b.
 Latini 26. b.
 Latinitas vet. Bibl. versionis vindicata
 534. b. J Ctorum vet. 549. b.
 Latinus archimimus 584. 577. b.
 Latinus L. Auct. 403. b. conf. litt; disse-
 rentia & proprietates 442. b.
 Latros (Porcius) 420.
 Latronianus 326. b.
 Laudationes funebres 16. b.
 Laudes Capitol. Jovis &c. 547. somni
 &c. *ibid.*
 L. Lavinius 47. P. 11. b.
 Lauranians 547.
 Laureia Tullius 194. b. 105. 266. 201. b;
 Laurentis asserctionis effamina 144. b.
 Laurentius 175. b. Mellissinus 333. b. Viro-
 nens. 264. b. Dunelm. 267. b.
 Leander vel Leandrius 292. b. Hispal. Ep.
 330. b.
 Leges V. Lex. Agrariae 120. b. 379. b. an-
 tiquæ 516. b. seq. Moisaicæ 543. b. XII.
 Romuli 517. b. Numæ 239. Regum
ibid. 516. b. Imperat. 519. b. Rom.
 Ephes. Athen. 347. 106. b. Tribunitiæ
 518. b. vet. Germ. 558. b. Hisp. &c. 539.
 b. suadere vel dissuadere 547. variz 26.
 b. 51. b. 244. b. 389. b. Novellæ Theo-
 dosii, Valentiniani &c. 543. b. Justi-
 niani 550. b. Legum antiquarum Co-
 dex 558. b. Moisaicarum & Romana-
 rum collatio 519. b.
 Lenæus Pompejus 493.
 Lenæus Pompeji libertus 11. b.
 Lenius Auruncanus 584.
 Lentulus 163. 280. b.
 Leo Proton. sacri palatii 327. 328. Magnus

360. b. 329. b. II. P. 333. b. IX. 333. b;
 Acridanus Ep. 333. b. Leo 364. 135. b.
 137. b. 183. b. Ægyptius 278. b. Pel-
 leus 291. b.
 Leochares 347.
 Leodamas 31. b.
 Leonidis præcc. 347.
 Leonini versus 457. jam octavo seculo
 eorum usus obtinuit. Vide eruditum
 librum A. 1619. Parisiis 12. editum, *Re-
 flexions critiques sur la poésie & sur
 la peinture* c. 36.
 Leonius 255. b.
 Leontius Papa 237. b. Cyprius Ep. 333.
 b. Pontius Leontius Burdegalenus My-
 thographus, cujus meminere Sidonius
 & Fortunatus, quemque editurum se
 olim receperat Alexander Braccianus
 ad Petronium. Vide p. 572. edit. Cla-
 rissimi Burmanni.
 Lepidus 163. 420. 623. b. Pseudo Lepidi
 Philodoxius 199. b.
 Leporius 135. b. presbyter. 329. b.
 Lepta 163.
 Lesbia 31. b.
 Lesbocles 420.
 Leucippus 31. b. 69. b.
 Levica Benedictus 558. b.
 Lex 12. tabb. 94. conf. duodecim. Cor-
 nelia 32. b. Julia 32. b. Papyria 493.
 prætoria vel platioria 94. Roſcia 280.
 Vide Leg.
 Leyferus (Polycarpus) 258. b.
 Limer vet. carm. 119. b.
 Liberius 106. b. 175. b. 225. b.
 Libethrus 239.
 Libo Scribonius 375. b.
 Libratorum menda 403. b. inscirtia 547.
 Libri antiqui 239. Augurales *ibid.* Vide
 Augurum. Etrusci. Vide Etr. Haruspi-
 cinæ *ibid.* Indigitamentorum s. Ponti-
 ficales *ibid.* Acherontici 291. b. sacrales
 291. b. reconditi 239. sacrorum *ibid.*
 varii 26. seq. b.
 Licentius 207. b. 244. b;
 Licinianus Carthagin. Ep. 330. b.
 Licinius 135. b. (Macer) 493. 51. b. 119.
 b. Archias 457. Clodius 374. b. Calvus
 224. 493. b. Mathematic. 347. Menas 28.
 Mucianus 493. 12. b. Nepos 410. Nerva 28;
 (Porcius) 224. b. 266. 254. b. 201. b.
 219. b. 220. b. Proculus 514. b. (C.) Im-
 brex 224. b. 11. b.
 Ligarius 163.

Ligu-

- Figures 175. b.
 Ligurinus Poeta quem perstringit Martialis, III. 44. &c. 50.
 Lingua Lat. quando in Italia desciverit 191.
 Lintei libri Pontificum 400. b.
 Linus 239. 51. b. 69. b. 164. b. Papa 333. b.
 De Lite Satyra 203. b.
 Litterarum Lat. characteres antiqui 391. b. de iisdem & Græcis 392. b. pugna &c. 493.
 Liveriz missa epist. 175. b.
 LIVIUS (T.) 191. 224. 548. 51. b. 144. b. 187. b. Filius 221. 493. Livitallii *ibid.* Epitomator 378. b.
 Livius Andronic. 47. 239. 280. 119. b. 194. b. 223. b. 196. b. (L.) 11. b.
 Lollianus 135. b. Avitus 32. b.
 Lollius Urbicus 32. b.
 Longimanus 135. b.
 Longiniani Epistola ad S. Augustinum; inter Augustinianas XXL (novæ edit. 234.)
 Longinus tensor 162. b. 574. b. Cassius 523. b. 540. b.
 Longus 240. (Velius) 183. b. 471. b.
 Lucani 26. b. Lucanus hæret 277. b.
 M. ANNÆUS LUCANUS 47. 224. 240. 448. 264. 119. b. 144. b. 162. b. 185. b. 187. b. 221. b. 223. b. 224. b. 258. b. Lucani Scholastes 452.
 Lucanicus Centro à Petro Christiano editus Vespontione 1590. 4. versibus à Lucani Pharsalia confutis bellum Belicum illo tempore gestum persequitur.
 Lucejus 163.
 Lucejus 403.
 Lucianus 189. b. Antioch. presb. 226. b. presb. 329. b.
 Lucifer Caralit. 226. b.
 Lucilius 18. 47. 224. 31. b. 51. b. 107. b. 119. b. 144. b. 223. b. (C.) 12. b. 287. 293. b. 222. b. non poeta 240. Lucilius 291. b.
 Lucillus 135. b.
 Licinius 144. b.
 Lucinus 175. b.
 Lucius 183. b. 189. b. Episc. Ariantus 326. b. L. Magius 420. Lucius gravis Tragediarum scriptor memoratur Macrobio lib. 2. c. 4. Saturnal. cui Augustus Imp. rogatus quid Ajax Tragedia ageret, in spongiam incubuisse respondit. Torrentius & M. Pontanus pro *Lunio* legunt *L. Lunum*. Justus Ryequius Centur. nov. Epist. 27. ad Jo. Baptistam Saccum è MS. Vaticano reponit *L. Gnavium*.
 T. LUCRETIVS CARUS 47. 49. 93. 228. 21. b. 32. b. 51. b. 119. b. 144. b. 162. b. 229. b. 223. b. 280. b.
 Lucristanis missa epist. 175. b.
 Luduin Rex Franc. *ibid.* Luculli 548. Lucullus 32. b. Varius 539. b.
 Luitprandus Ticin. 333. b. Lupercus 623. b. Lupeus poeta quem perstringit Martialis XII. 46.
 Lupus Papa 137. b. Servatus 333. b.
 Luscius 47. 199. b.
 Q. Lutatius Catulus 93. 224. 225. historicus 375. Placidus 363. 563. 444.
 Priscus Lutorius Poeta de quo Tacitus III. 49. Annal.
 Iuvir Comites 175. b.
 Luxurius 218. b.
 Lyceas 493.
 Ex Lycia & Caria Rhett. 548.
 Lycius Capito 86. b.
 Lyeon 32. b.
 Lycophron 324.
 Lycurgi 107. b. Lycurgus, legg. Lac. auct. 548.
 Lycus Histor. 493. Med. *ibid.*
 Lyrici 442. antiqui 240. novem 548.
 Lyfias 388. 548. 144. b. Lyfiaca graciliter 548.
 Lyfsmachus 28. 493.
 Lysippus 347.
 Macarius Egypt. Abbas 329. Rom. *ibid.*
 Maccaronica & ludicra dictio 256. Maccaronic. Aut. *ibid.*
 Machabæorum libri 175. b.
 Macedonius 135. b.
 Macer 623. b. (Æmilius) 194. b. 221. b. Pseudo Macer. 594. b. 579. b. Ictus 530. b. 194. b. Bæbius 240. Licinius 375. b. Poeta 333. b.
 Machaon 388.
 Macrinus (Plotius) 572.
 MACROBIUS 113. b. 162. b. 183. b. 474. b. 238. Donatista 329. b.
 Mæcenat 226. 201. b. 431. 197. b. (Cæcilius sive Licinius) 224. b. Præter Mæcenatis vitam diligenter & erudite scriptam à Jo. Henrico Meibomio Lugd. Bat. 1653. 4. videri possunt Cæsar Caporalis & Jo. Maria Cenni, Rom. 1684.

1684. Acta Er. 1685. pag. 593. Franciscus Stadius libris IV. de Mæcenate Lugd. Bat. 1564. 8. Joannes Arndius Bellimannus diss. de Mæcenate literarum patrono Upsal. 1705. 4. ubi & alii eruditores patroni illustres celebrantur. Franciscus Dinus in Vita Mæcenatis Vener. 1704. 4. à quo adversus Senecæ censuras defenditur. Galleria di Minerva Tom. IV. pag. 355. & Tom. V. pag. 47. De regio ejus genere Menagiana Tom. 4. pag. 177. & auctor Epistolæ A. 1710. editæ, *lettre a un jeune Seigneur sur les œuvres de Horace avec une Critique de la première Ode*. De villa Mæcenatis Athanas. Kircherus parte 1. Latii cap. 4.
- MÆCIANUS (L. Volusius) 574. b. 541. b. Mævius 224. 324.
- Magi Parthorum 493. 26. b. 31. b.
- Magis falso accusantur Virgil. & Petrar. cha 217. conf. 31. b.
- Magister officiorum 175. b.
- Magnillus 135. b.
- Magno 446. b. 462. b.
- Magnus 189. b.
- Mago, Carthag. 28. 493. 577. b.
- Magorum sacer. 347. carm. 548. vanitas 493. conf. morbus, secta &c. 107. b.
- Mahumeth 158. b.
- Malachias 175. b.
- Malethion Antioch. presb. 326. b.
- Mallius 119. b.
- Mamercus Seaurus 430.
- Mamertinus (Claudius) 615.
- Mamertus Papa 137. b. (Claudianus) 243. b.
- Mamilianus 613. b.
- Mamilius 28. 493.
- Mamuram ineprum Poetam ridet Catullus carm. 102.
- Mancia Helmius 548.
- Mandraytus Priencens. 32. b.
- Manethon Ægypt. 280. b.
- Manichæi 162. b. Manichæorum superstitio. 107. b.
- MANILIUS (M.) 349. 366. 493. 11. b. 75. b. 133. b. J. C. 539. b. (L.) 260. 266.
- Manlius vel Manilius 93.
- Manlii varii 350. Theodorus 353. Sura 548.
- Mannilæ Sajoni missa epist. 175. b.
- Mantius Percennius Nolanus 28.
- Mantuanus 183. b. Baptista 329.
- Manulius Nepos 420.
- Manuscript. dignitas & corruptio. 34.
- Marobodus 175. b.
- Maras 107. b.
- Marbodens sive Marbodux 264. b. Redon. Episc. 333. b.
- Marcellina soror Ambrosii 316. b.
- MARCELLINUS 623. b. conf. Ammianus. Illyricianus 183. b. Marcellini varii 98. b.
- Marellus 420. 135. b. 224. b. (C.) 163. Claud. 420. Empiricus 583. b. 386. 516. 107. b. 579. b. 593. b. Ancyra. Episc. 327. b. Efernius 420. Discip. S. Petri 333. b.
- Martius 420. Senator 175. b. (Tullius) 183. b. Ulpius 525. b. M. Marellus 163.
- MARCIANUS CAPELLA 373. b. Ælius 531. b. Marciani Felices & Capellæ 144. b.
- Marcion 177. b.
- Marcus 107. b. 119. b.
- Marcus Monachi formulæ. 558. b.
- Mareus 623. b. Apostol. 275. b. Evangel. 327. b. poeta 333. b. Brutus 442. Cassinensis 263. b. 247. b. Cornutus 366.
- Vestinus 548. Anton. Imp. 107. b.
- Marianus 224. Scotus 333. b. 410. 393. b.
- Maricas 548.
- Mari lex de æris signandi pond. 494.
- Marillius 420.
- Marinianus 135. b.
- Marinus 140. 107. b. 215. b.
- Marius (M.) 163. Maximus 584.
- Maro Magister 162. b.
- Marsus (Domit.) 494. 224. b.
- Mariyas Lydius 144. b. Macedo 494. Muf. Phryx 32. b.
- MARTIALIS (M. VALERIUS) 47. 588. 260. 26. b. 183. b. 221. b. (Gargilius) 28. 183. b. Lemovicen. 269. b. Martiales varii 588.
- Martianus 258. b.
- Martinus Braccar. 435. 247. b. Dumiens. 330. b. 333. b. idem cum superiore.
- Martius 119. b.
- Martyres 189. b.
- Adamantius Martyrius 183. b. 472. b.
- Victor Martyritanus 184. b.
- Marullus Mimogr. 240. Marcus 336.
- Massilienses 175. b.
- Massurius Sabinus 240. 494. 11. b. 119. b.

Mathematici 347. 107. b. Astroll. 69. b.
 Marius 28. 163. (Cn.) vel Marcius va-
 tes 21. b. 223. b.
 Matronianus hæret. 327. b.
 Matthæus Laudunens. 161. b. Vindocinens.
 251. b. 258. b. 161. b. 165. b. Evangel.
 275. b.
 Matthias Apost. 327. b.
 Mattius Cn. 336. 194. b. 220. b.
 Mavortius Vertius. 36.
 Mauricianus Junius 530. b.
Mauricius Petrus Venerabilis 247. b.
 Mauricus 623. b.
 Mauritii Somersfeti carm. 267. b. Morganii
 carm. *ibid.*
 Maurus 137. b.
 Mausolus Rex 347.
 Maximianus 175. b. 225. b. 258. b. Gallus
 265. 298. 318. 211. b.
 Maximilianus 623. b. 135. b.
 Maximinianus 135. b.
 Maximus 107. b. 135. b. Philos. 107. b.
 (Valer.) 494. Episc. 333. b. Cæsarau-
 gust. 330. b. Cornel. 522. b. Stertinius
 421. sub Commodò Imp. 327. b. Con-
 stant. Ep. *ibid.* Taurin. Ep. 319. b. Ma-
 ximi varii 623. b. 175. b.
 Medici 216. 347. 494. antiqui 579. b.
 Medis sagitta *sigris* dicitur 494.
 Medius Medicus 494.
 Medus 388.
 Megasthenes 494.
 Meges 388. 494.
 Negethius Papa 137. b.
 POMPONIUS MELA 240. 411. 407. Fa-
 vius. 540. Melæ, ab hoc diversi 407.
 Melampus 224. 347.
 Melanthius 494.
 Melior 494.
 Melison 421.
 Melissus 228. 494. 69. b.
 Melito, Sard. Ep. 327. b.
 Melo f. Metro 347.
 Memmius (C.) 203. 11. b. (Q.) 47.
 Memnonis statua 584.
 Memor 366. 224. b. Scæva Memor Tra-
 gicus Turni scyrogaphi frater, infra,
 in Turnus, & 197. b. 446.
 Memoria 282. b.
 Memorialia scripta 292. b.
 Memorialis Flaccus Theodorus 36.
 Menzelmus 494.
 Menander 47. 324. 11. b. 32. b. 247. b. 219.

b. 280. b. Arins 532. b. Heracleotes 28.
 Prienzus 28. Magus. 277. b.
 Menas (Licinius) 28.
 Menecrates Ephes. 28. 240.
 Menedemus 279. b.
 Menemachus 388.
 Menephron 324.
 Menestratus 28. 421.
 Menippus 226.
 Mennonius 184. b.
 Menon 107. b.
 Menophilus 388.
 Menophon 494.
 Mento 421.
 Mercurius 26. b. 162. b. 184. b. Trismegi-
 stus 278. b. 279. b.
 Merobaudes Rhet. 162. 240. b. 241. b. 595. b.
 L. Mescinius 163.
 Messala 135. b. Corvinus 281. 421. 375.
 b. 377. b. 378. b. (Marcus) 119. b. Orat.
 494. 548. Rufus 494. Messala Poeta Ru-
 tilio & Sidonio laudatus de quo Sir-
 mond. ad Sidon. p. 236.
 Messalina 581. b.
 Messalinus Cotta 494.
 Mesti quadriga 184. b.
 Messius 421. 623. b. Aurnusianus 260.
 Metagenes 347.
 Metelli P. M. Ind. quartus 229. b. Quiri-
 nalia Scæ. 264. b.
 Q. Metellus Celer. 163. Nepos *ibid.* Nu-
 midicus 11. b. Tegerentis 296. 252. b.
 Scipio 494.
 Meterii epist. 107. b.
 Methodici 388.
 Methodius Tyri Episc. 327. b.
 Merius 47. Merii Falconii (al. Falconii
 vel Voconii) oratio ad Tacitum Imp.
 refertur à Vopisco in Tacito Imp. cap.
 5. Confer quæ ad illam annotat V. C.
 Christianus Gottlieb Schwartz in dia-
 triba miscellaneorum doctrinæ anti-
 quaræ, Norimb. 1721. 4.
 Metro 28. 240.
 Meton Athen. 51. b.
 Metrobius 184. b.
 Metrodorus 224. 421. 107. b. Scepius
 494. de architect. *ibid.* Medicus *ibid.*
 Metronactes 442.
 Michæas 275. b.
 Michaelis Blaunpayn carm. 267. b.
 Michael Imp. Const. 333. b.
 Micon 388.

Miston,

- Micton, Med. 494.
 Miletus 494.
 Milo Elnon. monachus 333. b. Milonis
 vita S. Amandi 263. b. de pudic. &c. li-
 bri 266. b. Libri II. *Milonis Monachi* de
 laude pudicitiz & sobrietatis, MSS. in
 Bibl. Cantabrig. versibus Hexametris.
 Incipiunt: *Glorio Regi Carolo Milo sup-
 plex. Principibus prisci Vatum placuisse
 Camenae &c.*
 Miltiades Rhet. 421. Ecclesi. sophista 276.
 b. sub Commodo Imp. 327. b.
 Mimiambos commentantes 107. b;
 de Mimis 458. Auctores 335.
 Minnervus 282.
 Mindius 421.
 Minervius 135. b.
 Minos Cret. 567.
 Mintanor 367. 567.
 Minutianus 623. b.
 Minutius 327. b. Felix 281. b. 245. b.
 Mirabilia Romæ, vetus liber allegatur a
 Cangio appendice ad glossarium Gra-
 tum pag. 106. editus à Bernhardo à
 Montfaucon in Diario Italico. Paris.
 1702. 4. qui pag. 121. quingentis ab-
 hinc annis scriptum testatur.
 Mithridates 548. 26. b.
 Mithridatis antidot. 388. theriaca. § 174
 Mnascas 28. 358.
 Mnesigiton 494.
 Mneſis *ibid.*
 Mneſistratus 51. b.
 Mneſitheus 495.
 Mochimus Metopot. presb. 329. b.
 Moderatus 421.
 Modestinus J. C. 245. 265. 511. b. 530. b.
 Modestus sub Commodo Imp. 327. b. (Au-
 ſid.) V. Aufidius 224. (Julius) 277.
 219. b. 201. b. de vocabulis rei milita-
 ris. 110. b.
 Modoinus 239. b. 244. b.
 Monarchiani 277. b.
 Montanus (Julius) 228. 421. 442. de
 hoc Poeta Tib. Donatus in vita Virgi-
 lii. Nicolaus Faber ad Senecæ contro-
 vers. 16. pag. 238. hæret. 277. b.
 Montius 237. b.
 Monumenta Histor. Gr. 26. b. antiqua
 Georgii Fabricii 388. b. 385. b. Re-
 larum in monumenta est. 495.
 Mopſus 32. b. 245. b.
 Moretum, poema 223. b.
 Tom. II.
- Moschion 279. b.
 Moschus 241. 388.
 Moyſes 31. b. 69. b. 162. b. 275. b. V.
 comparatio. it. lex. Moyſi missa epist.
 289. b.
 Mucianus 496. Crassus Mucianus vir ju-
 ris scientissimus. Vellej. II. 4.
 mucius Scævola 93. augur. 496. (Q.)
 Scævola 93. 11. b. fil. 11. b. pater.
ibid.
 mummius (L.) 347. 219. b. 219. b.
 munatius 163. 403.
 murrhedius 422.
 musa *ibid.* Antonius 516. 596. b. 25. b.
 579. b. 583. b.
 musæus 241. 69. b. 184. b. 278. b. Maſ-
 ſil. 329. b.
 musanus 327. b.
 musicæ notæ vett. 162. b. conf. Timoth.
 Miles.
 musici 51. b.
 musonius 12. b. 207. b. 219. b.
 mustius 623. b.
 mutianus 284. b.
 motius Archit. 347. (C.) 31. b. (Q.)
 119. b.
 myagrus 347.
 myron 347.
 myrsilus (Lesbius) 579. b. 495.
 myrtylus 358. 292. b.
 Mythographus quidam antiquus 363.
 myfrontius 577. b.
 Nævius 47. 93. 226. 265. 21. b. 69. b. 119.
 b. 194. b. 223. b. 499. b. 220. b. 215. b.
 fordidus 281.
 Nævulus 584.
 Nahum 275. b.
 Namellius 135. b.
 Næmmatius 137. b.
 Namusa Aufidius 539. b.
 Naſo 623. b. 162. b.
 Naſones quidam 307.
 Minutius Natalis 540. b.
 Næta Pinarius 442.
 Naucrates 548.
 Navius 281.
 Naufiphanes 442.
 Naureles 51. b.
 Nazarius 616.
 Neaniscologi 584.
 Nealchus 495.
 Necepsus 241. 495.
 Nectabis 278. b.

- Negligentia excipientium corruptæ actio-
 nes 549.
 Nelei cærgen . Merula p. 88. ad Ennii
 Fragmenta.
 NEMESIANUS 54. b. 223. b. 324. 334.
 335. 289. b. 55. b. 204. b. 221. b.
 Neoptolemus 281. b.
 Neoterius 135. b.
 Nepos 623. b. NEPOS (CORN.) 69.
 77. b. 283. b. V. Corn. (Licinius) 421.
 (Manulius) *ibid.*
 Neratius 12. b. Priscus 524. b.
 Nerius Jctus . Horat. Sat. 3. lib. 2. vers.
 69.
 Nero 576. b. Neronis Troica 241. di-
 ctum 548. Imp. versus 442. explorat.
 495.
 Licinius Nerva 28. Coccejus 532. b.
 Nervolaria 94.
 Nestocles Parmeniscus 93.
 Nestor 280. b. Novarien. 463. b.
 Nestorius 164. b. hæresiarcha 329. b.
 Neudi missa epist. 175. b.
 Neuterius 576.
 Nicagoras 367. vel Nicanor Cyprius
 292. b.
 Nicander 28. 224. 27. b. 32. b. 119. b.
 278. b.
 Nicanor 301. V. Nicagoras &
 Nicetas Romacianus Episc. 329. b.
 Niceratus 495.
 Nicesius Maronites 28.
 Niceta Pectoratus 333. b.
 Nicetes 421.
 Nicetus Episc. 184. b.
 Nicias 495.
 Nicobulus *ibid.*
 Nicocrates 421.
 Nicolaus Papa 333. b. fixet. 277. b.
 Nicomachus 163. b. 184. b. Nicomachii fi-
 lii 235. b.
 Nicostratus 163. b.
 Nictrarius 234. b.
 Nigellus (Ermoldus) 263. b. Vvirekerus
 328. 261. b. 265. b. *Ermoldus Nigellus*
 Carmine elegiaco in IV. libros di-
 stincto descripsit res gestas Ludovici
 Pij, ipsique quo remissionem exilii
 impetravit obtulit. Quædam ex eo di-
 dit P. Lambecius lib. 2. de Bibl. Vindob.
 p. 389. seq. 427. seq.
 Nigèr (Brutidius) 421. (Sextius)
 495.
 Nigidius 47. 224. 241. 111. b. 321. b. 277.
 b. Figulus 73. b. 477. b. 34. (P.)
 375. b.
 Nileus 388.
 Nipius (M. Julius) 163. b. 573. b.
 567. b.
 Nisus 292. b. arrigraphus. 184. b. Gram-
 mat. 228. 119. b. Carrio lib. 2. emen-
 datt. c. 11.
 Nonianus (Senilius) 549.
 NONIUS MARCELLUS 412. b. 442. b.
 363. Nonius 25. Maximus 623. b.
 Noricus 495. Norici provinc. 176. b.
 Notæ ponderum Gruter. p. CCXXI. In-
 scription. Notæ f. siglæ veteribus usi-
 tate 431. 445. b. 462. b.
 Notgerus Abbas 333. b.
 Notitia dignitatum utriusque Imperii
 392. b.
 Notkeri versus 260. b.
 Notkerus Balbulus 254. b. Medicus *ibid.*
 Novatianus hæret. 327. b.
 M. Cæcilius Novatianus Poeta & Ora-
 tor. Vetus inscriptio apud Sponium
 p. 124. Miscellaneorum -
 Novii versus 403. 12. b. 119. b. 224. b.
 281. b. 199. b. 215. b. 220. b.
 Numa 358. 245. b. Numæ legg. 241. Nu-
 mæ Pompilius 823. 107. b. 278. b. Vide
 Plin. lib. XIII. c. 23. Numæ de *Pontifi-
 calibus*, Fulgent. de *prisco sermone*.
Legum fragmenta apud Festum &c.
 De Numæ libris vide Plutarchum in
 vita pag. 24. Plin. XIII. 23. & Augu-
 stin. VIII. 5. de C. D.
 Numenius 69. b. 119. b.
 Numismata vet. 399. b.
 Ex nuptialibus sacr. apparet. &c. 549.
 Nursinis missa epist. 176. b.
 Nymphidius 137. b.
 Nymphodorus 347. 280. b.
 Obertus de Orto 252. b.
 Oblenis 495.
 JULIUS OBSEQUENS 42. b. 109. b.
 Ocellus Lucanus 51. b.
 Octavianus quidam 214. b.
 Octavenus 540. b.
 Octavius 163. 627. b. Herfenius 119. b.
 Fr. 328. M. 374. b. Horatianus 592. b.
 Odo Cluniac. Abbas 333. b.

- Odobonus Medicus 594. b.
 Odonis poema ad Albertum de vita Ernesti Bavariz Ducis prodiit nuper in tomo tertio thesauri anecdotorum Edmundi Martene.
 Oenopides Chius 442. 51. b. 119. b.
 Ofilii Sergiani tleg. 327. 328. 261. b. Augustus Ofilii 539. b.
 Olbertus Gemblac. Abbas 333. b.
 Oledius Nasso 224.
 Olybrius 135. b. Simond. ad Ennodium p. 15. 22. & 84.
 Olympias Theb. 495.
 Olympicus 495.
 Olympiodorus *ibid.*
 Olympius 167. Hispanus Episc. 329. b.
 T. Omulii Tincz. Placentini nomine (cujus apud Ciceronem & Quintilianum mentio occurrit) *Epistola ad M. Callidum* generum *de originibus & antiquitatibus Placentia*, quam annis sexcentis Urbe Roma vetustiore facit, edita primum Latine à Petro Maria Campi in historia Placentina, vulgata Placentiz 1669. fol. T. 1. pag. 437—447. Editor pag. 426. testatur se illam reperisse scriptam in membrana in Archivis Placentinis. Sed monumentum hoc tanquam nullius fidei ab ipsis Italis exploditur. Vide *Diarium Venetum Giornale de' letterati d' Italia Tom. 10. pag. 262.*
 Onesicritus Atypal. 495. 12. b.
 Ophelion 495.
 Ophitz 277. b.
 Opilo 163. b. 176. b.
 Opilius 93. 495. (M.) Hilarus 495.
 Oppius 163. 12. b. 119. b. Cajus 176. 376. b.
 Optatianus Porphyrius 204. b.
 Oretatus 184. b. 346. b. Milevit. Episc. 327. b.
 Oracula 107. b. 145. b. Delphica 32. b.
 Oraculum 224. Cretensibus redditum 28. de Socr. &c. 348.
 Orationes vette. ac novorum 549.
 Oratius (Horatius) 258. b.
 Oratt. laudibus celebrata Iphigenia 495. forensium professio 107. b.
 Oratores Asiani & Attici 549.
 Orbilius 119. b. filius 513. b.
 Orchomenus 495.
 Orentius poeta 333. b.
 Oresiclis monachus Ægypt. 329. b.
 Oresius 137. b.
 Orestes Tragedia antiquo Tragico supposita. *Giornale de' letterati d' Italia Tom. 10. pag. 483.*
 Scipio Orsitus 32. b.
 Orientalium quorundam versutia 107. b.
 ORIENTIUS 245. 266. b.
 Origenes 69. b. 184. b.
 Oromazus 32. b.
 OROSIUS 34. b. 184. b. 187. b. 365. b.
 Orpheus 224. 241. 32. b. 51. b. 69. b. 119. b. 145. b. 163. b. 184. b.
 Orthographia prisce. 284. E.
 Oseus 422.
 Osee 275. b.
 Osidius Gera 324. 297. b.
 Osiris 145. b.
 Osius Cordub. Episc. 333. b. 66. b.
 Osthanes 27. b. 32. b. secundus 495.
 Osumi missa epist. 170. b.
 Junius Ortho 421. Otto 258. b.
 P. OVIDIUS NASO 226. 240. 421. 307. 197. b. 143. 264. 203. b. 221. b. 145. b. 222. b. 224. b. 258. b. 281. b. Supposita Ovidio 326. Caralecta Ovidii 328. Vetus interpres in Ovidii Ibin & veteris Grammatici in Metamorphosin argumenta 215. 322. Ovidius Junior 327. 328. Albius Ovidius Juveninus 326. 328.
 Pachomius Abbas 329. b.
 Pacianus 327. b.
 Paconius 348. 539. b.
 Pacuvius 28. 47. 93. 226. 12. b. 219. b. 223. b. 281. b. C. Atticius 220. b. 539. b. M. 265. 194. b. 197. b. 201. b. afflicta Pacuvio per Muretum 198. b.
 Pranius 86. b.
 Pronius 348.
 Pagatius 137. b.
 PALÆMON (Rhennius) 228. 385. 207. b. 184. b. 461. b. 583. b. (Remmius) 593. b.
 Palæphatus 241.
 Palmedes 32. b.
 Palex in Decreto Graziani 564. b.
 Palsirius Sura 584.
 PALLADIUS 41. b. 107. b. 135. b. 27. 85. 406. Poeta 265. 201. b. Palladii v. 311. 41. b.

- Pammachius 367.
 Pammenes 421.
 Pamphilus 495. 12. b.
 Pamphilus 258. b. Maurilianus 328. 261.
 b. martyr. 327. b.
 Panctius 12. b. 279. b.
 Pancratus 235. b.
 Pandectæ 547. b.
 Panegyrici 549.
 Per Pannoniam constitutus Barbb. & Rom.
 &c. missa epist. 176. b.
 Pannychius 137. b.
 Pantæus 327. b.
 Panthemus 388.
 Pantilius 422.
 Pantomimus Myth. 496.
 Panyasis 549. 119. b.
 Papianus J Ctus 337. Ejus librum respon-
 sorum primus edidit Jac. Cujacius cum
 Codice Theodosiano & aliis quibusdam
 Lugd. 1566. fol.
 Papiantilla 137. b.
 Papias 462. b. Hierapolic. Episc. 327. b.
 Papius vel Pomponii Epigrammatum. 93.
 Papinianus (Æmilii) 519. b. 163. b. 526. b.
 Papirius 652. (L.) Pærus 163.
 Papyrianus 184. b.
 Papyrus Justus 516. b. Prætextatus 472.
 b. Sextus 516. b. (Fabianus) 422.
 Papyrianum jus 119. b. 516. b.
 Parænetici veteres. 122 inscribitur Colle-
 ctio minorum scriptorum cum Gol-
 dasti notis editorum Insulæ 1604. 4.
 in qua continentur *Præf. Valeriani* Cime-
 lensis Episcopi de bono disciplinæ ser-
 mo: *Columbani* carmina, Epistolæ,
 Regulæ Monachorum: *Dinamii* Gram-
 matici qui circa A. C. 500. floruit, &
 cujus historiam S. Maximi dicatam Ur-
 beo Episcopo Regensi, Fausti suc-
 cessori, edidit Surius, Epistola ad Di-
 scipulum: *Basilii Casanensis* admoni-
 tiones, *Annei* Boethii de moribus li-
 ber: *Tyrosi* Regis Scotorum, *Vuinsbekii*
 Equitis Germani & *Vuinsbekia* nobilis
 Germanæ paræneses ad filios lingua
 veteri Teutonica. In notis ad Paræne-
 ticos veteres Goldastus varia monu-
 menta antiqua Teutonica allegat, in-
 ter alia versus quosdam Ducis *Henrici*
von Preßa, An. 1296. ex tincti, de
 quo vide Martinum Hanckium libro
 de Silesius eruditus indigenis cap. IX.
 Paris Julius 392.
 Parmenides 32. b. 51. b. 69. b. 119. b.
 145. b. 163. b. 279. b.
 Parmenion. 348.
 Parmeniscus 364.
 Parmens. civit. possessores &c. 176. b.
 Parrhasius 496.
 Parthenius 226. 12. b. 119. b.
 Pachasius Lilybet. Ep. 333. b.
 Paschasius præf. annonæ 176. b. Rad-
 bertus 248. b. diac. 333. b.
 Pasiphilus 107. b.
 Pastiles 496.
 Passienus 421. Paulus 304.
 Pastinatus 135. b.
 Pastor 137. b. Ajerius 427. Episc. 329. b.
 Paternus 421. 623. b. 135. b. Tarrutenus 526. b.
 Patiens Papa 137. b.
 Patricius 135. b. 163. b. 176. b.
 A. Patrius 422.
 Patrocles 348.
 Patruinus 135. b.
 Patrum quidam 184. b.
 Paulinus 163. b. 176. b. 184. b. 225. b.
 262. b. Ambrosii not. 330. b. discipu-
 lus Ephraemi 329. b. Nolanus Episc. 333.
 b. 339. b. 222. b. 350. b. præco
 Quadragesimæ 329. b. Pelleus 245. b.
 238. b. Petrocorius 245. b. 252. b.
 Paullinus 623. b.
 Paullus 422.
 Paulus 176. b. (L.) C. Des. 163. Episc. 329.
 b. Orosius *ibid.* Sergius 496. in instir.
 163. b. Apost. 275. b. Pannonius presb. 329.
 b. Eor-Julienus, Dac. Aquilej. 333. b.
 84. b. 377. b. 378. b. 404. b. Monachus
 Casinensis, & per aliquod tempus Re-
 gis ultimi Longobardorum Desiderii
 Cancellarius. Vvarnefridi f. 84. b. 188.
 b. 189. b. 247. b. 377. b. Julius J Ctus
 528. b. 522. b. 543. b.
 Paxamus 28.
 Pedianus 400. 496. 259. 78. b. 118. 142.
 270. 442. b.
 Pedius Sextus 540. b.
 C. Peto Albinovanus 263. 264. 326. 194.
 b. 203. b. 221. b. v. & infra in Julius
 pomponius Sabinus.
 Pegadius 137. b.
 Pegafus J Ctus 524. b. 584.
 Pelagius 163. b. diac. 333. b.
 Pelops 496.
 Pentadius 224. b. Pompejanus 207. b.
 Petrus

- Penthides 314.
 Pephastenus 348.
 Manius Percennius Nolanus 18.
 Perdix 314.
 Peregrinus Proteus 107. b.
 Periandrus 358.
 Peribœa 94.
 Peribonii dilectio 163. b.
 Pericles 549. 12. b.
 Periclis Odcum 348.
 Perilius Faustinus 228.
 Perilla Ovidii poetæ filia, cujus ingenium in versibus pangendis laudat patet III. 7. Tristium.
 Peripatetici 32. b. 163. b.
 Perpetuus 135. b. 137. b.
 Persannius 431.
 Persicus 584.
 Persis vel Perseus vel Perſes 18.
 A PERSIUS 47. 466. 51. b. 119. b. 163. b. 223. b. 258. b. 221. b. Ejus Scholiaſtes 467.
 Pervigilium Veneris 218. b. In litteris MSS. Conr. Ritterhufii ad Putschium datis 5. Auguſt. 1603. mentio occurrit vulgandi à Putschio *pervigilii Minervæ*, quod editione dignum puerisque quod imitentur proponendum judicat Ritterhufius.
 Pescennius Festus 301. b.
 Petellides 364.
 Ictofiris 241.
 Petrarcha 6. 34. 177. 571.
 Petrejus 137. b.
 Petrichus. 496.
 Petron 388.
 petronius 135. b. 137. Afranius 219. b. petronius 136. b. 163. b.
 T. PETRONIUS ARBITER 367. 457. 265. 194. b. 224. b. Fragmentum Tra-
 guranum 460. Fragmenta Albæ Græ-
 cæ reperta 464. Catalecta Petroniana 460. 217. b.
 petronius Bonon. Episc. 329. b. (P.) 496.
 Med. 496. Aristocrates 572. Venuſianus
 alique 224. b. 460.
 Petrus Episc. 176. b. alius *ibid.* Abbas
 184. b. Edessenus presb. 329. b. Bene-
 ventanus 565. b. Bleſenſis 158. b. 170.
 b. Diaconus 446. b. 462. b. Piſtaviensis
 254. b. Damiani 333. b. Creſcentien-
 ſis, tempore Caroli Siciliæ Regis cla-
 rus, de agricultura, de plantis & de
 animalibus libros XII. composuit. De
 Riga 261. b. 265. b. Bladuinus de lau-
 dibus Fabricii Tuſci 267. b. Apost. 276.
 b. petri Helix textus metr. 261. b. Ve-
 nerab. carm. 265. b. piſtav. panegy-
 petro Venerab. dictus 265. b.
 phædo 279. b.
 phædon 443.
 T. PHÆDRUS 373. 223. b. 220. b.
 phagon. 94.
 phanias Ereſius 496.
 phanodicus 241.
 pharax 348.
 phariſæi 277. b.
 phasi ſenis, i. e. Orphei 145. b.
 phemonoe 496.
 pherecydes 226. 32. b. 119. b. 145. b. 278.
 . b. 279. b.
 phidias 348.
 philagrius 137. b.
 philarchus 365.
 philargyrius perſanius 431.
 phileas 119. b.
 philemo 12. b.
 philemon 32. b. 119. b.
 philes 388.
 philetas 388.
 philerus 277. b.
 philimachus 137. b.
 philinus 496. Cous *ibid.*
 philippides 48.
 philippus 421. Cret. Episc. 327. b. Apost.
ibid. disc. S. Hieron. 329. b. Aſtol 348.
 de Eleemoſyna 265. b. Epirotes 388.
 Macedo 12. b. 32. b. Oran. 107. b.
 (Q.) 163.
 philiscus 358. 496.
 philisthenes 241.
 philistides 496.
 philistion 12. b. 107. b. 496.
 philistus 496.
 philo 184. b. Byzantius 348 (Philos.)
 163. b.
 philocalus Furius Dionyſus. 443. b. 7)
 philochares 496.
 Philochorus 241. 221. b. 119. b. 278. b.
 philocrates 388.
 philodemus 281. 403.
 philolaus 51. b. 163. b. 184. b.
 philomenes 496.
 Attalus philometor 28. 27. 27.
 philon 358.
 philonides 496.
 philo-

- Philopator *ibid.*
 Philolophi 549. 107. b. 163. b.
 philostephanus 241. 216.
 Philotimus 388.
 philoxenus 388. 107. b.
 philumena Apellis 277. b.
 phocas 184. b.
 phocylides 281.
 phoebadius sive Forgadius 316. b.
 de Phœnice carmen 206. b. 224. b.
 phosphorus Rhet. 281. b.
 photinus hæret. 327. b.
 phryges 27. b.
 phrynichi trag. drama 107. b.
 phygellus 277. b.
 phylarchus 496.
 phytos 348. b.
 phytici 214. 32. b. 69. b. 107. b. 145. b.
 piacularia arcana 108. b.
 picton 496.
 Fabius Pictor 375. b. 378. b. 550. Car-
 bilius Pictor 220. 270.
 pierius 136. b.
 pilatus 280. b.
 pindarus 216. 12. b. 119. b. 163. b. 278.
 b. pseudo pindarus Thebanus 78. b.
 pindari sublimis os 496.
 pinyrus Cret. Episc. 327. b.
 pisander 119. b.
 pististratus 443. 280. b.
 piso 119. b. 178. b. Histor. 28. Censo-
 rius 51. b. (L. Calp.) 496. 375. b. pi-
 sonis Frugi testam. 496. Annal. 12. b.
 pitheus 348.
 pitholeon 281.
 pittacus 515.
 pius 259. Cestius 421. (Q.) *ibid.*
 Placentius Joannes 563. b.
 placidius 137. b.
 Placitus Sextus 28. b. 584. b. 593. b.
 planciades Fulgentius 15.
 Cn. Plancius 163.
 L. plancus 163. Cn. 315. Plancus 421. 496.
 Planudes Maximus 173. 314. 151. b. 214. b.
 plato 28. 48. 94. 226. 550. 12. b. 32. b.
 515. b. 69. b. 208. b. 119. b. 145. b. 163.
 b. 184. b. 279. b. platonica secta 33.
 b. platonici 163. b.
 plautiphantes 28.
 plautius 2.
 M. ACCIUS PLAUTUS 1. 28. 48. 94.
 242. 265. 33. b. 51. b. 119. b. 223. b.
 220. b.
 plebsicium M. Platorii 56. b.
 plebs Carthag. &c. 289. seq. b.
 C. PLINIUS MAJOR 224. 12. b. 119.
 b. 145. b. plinius sec. 242. 550. 184.
 b. 280. b. 477. C. PLINIUS JUN.
 607. 201. b. 219. b. Plinius Valerianus
 Med. 515. 584. b.
 plitonicus 388.
 plotinus 108. b. 119. b.
 plotius 422. Gallus primus Romæ Rhe-
 toricam docuit. Hieron. & Prosper in
 Chron. Tucca 572. Macrinus *ibid.*
 PLOTUS (MARIUS) 474. b.
 plutarchus 12. b. 33. b. 119. b. 280. b.
 plutio 422.
 podalirius 388.
 Poematia vetera collecta à Josepho Se-
 ligero 210. b. à Petro Pithoro 202. b.
 à Theod. Janssonio ab Almeloveen 215. b.
 poemenius 136. b.
 poenias 242.
 poeni scripti. 28.
 poeta incertus 281. b.
 poetæ 33. b. 51. b. 108. b. versus 572.
 Græci fabulantur 224. Christiani 225.
 b. vet. legg. & licentia 145. b. fig-
 menta nocent 48. Catalecta vet. Poe-
 tarum. 260. poetice fabb. 550. *Marga-
 rita Poetica* auctor *Albertus Eubius*,
 observante Vossio lib. 1. Inst. Or. p.
 302.
 polemius 137. b.
 polemo 292. b.
 polemon 119. b.
 polla Argentaria Lucani uxor 451.
 polletis præc. 348.
 pollio utriusque lingvæ tragicædiarum scri-
 ptor. Servius in Eclog. 8. Asinius pol-
 lio 165. 242. C. Asinius Pollionis F.
 Euphotionem transtulit, & libris qua-
 tuor amores de Cytheride scripsit, te-
 ste auctore vitæ Virgilii,
 pollux 266.
 polus 550.
 polyarchus 388.
 polybius 94. 388. 12. b. Claudii libertus
 443.
 polycarpus Smyrn. Ep. 327. b.
 polycles 348.
 polycletus 548. 550.
 polycrates 550. Corinth. Episc. 327. b.
 Ephesi Ep. 333. b.
 Polycritus 496.

poly-

polygnotus 556.
 polyhistor. 496.
 polyidas 388.
 polydus 348.
 polystephanus 12. b.
 polyzelus 365.
 pomerius Afer, Rhetor. & Grammaticus.
 Sirmond. ad Ennod. lib. 2. Epist. 6.
 pompeja 613. b. 136. b.
 pompejanus 136. b. 165.
 pompejus 189. b. 465. b. Falco 613. b.
 Sextus 539. b. (Magnus) 496. Læneus
 497. (Trogus) 497. Silo 421. Festus
 119. b. Cn. Pompeius 163. 224.
 L. Pomponius Attellanum scriptor de
 quo supra in hoc volumine Pomponii
 Marfyas obfignatus 192. b.
 pomponius 48. 422. 268. 119. b. Atticus
 515. poeta 333. b. Bassus 623. b. Se-
 cundus 497. 197. b. (P.) 224. b. (L.)
 12. b. 194. b. 199. b. 219. b. 220. b. 266.
 Porphyrio 276. Sextus 529. b.
 pontiani Biblioth. & litt. 33. b.
 pontificum libri 411. b. Ammian. XVII. 7.
 Servius ad Æneid. 21. 269. 399. Seneca
 Epist. 108. explicati ab Antillio Labeo-
 ne, C. Atrejo Capitone, Fabio Picto-
 re. Vide, libri. Pontificales Libri 248.
 pontificum annales 550.
 pontilianus malus poeta Martial. XII. 40.
 pontius 613. b. Leontius 137. b. S. Cy-
 priani diaconus 327. b.
 popilius 422.
 Popma collectio Histor. 375. b.
 porcellus 422. Grammaticus, Seneca
 suator. 2.
 porcinii (Licinii) versus 48.
 porcius 94. 147. 167. 376. b. (M.) Cato 94.
 12. b. 108. b. Latro 497. V. Latro. Lici-
 nius 13. b.
 porinos 348.
 porphyrio 119. b. citatur à Charifio, sed
 ipse Festo junior est. De ejus Com-
 ment. in Horatium 277.
 porphyrius 119. b. 163. b. 184. b. Poeta 266.
 201. b. 244. b. citatur & à Fulgentio
 libello de continentia Virgiliana. Ejus
 item mentio in Fulberti Epistola 79.
 porphyrii 422. medicami. 593. b.
 portius 33. b.
 Robertus de Porta, Bononiensis qui ante
 aliquot secula res Romanas ab Urbe
 condita ad Constantii usque tempora
 Tom. II.

contextit. Hujus librum in recens-
 dis Scriptoris Historiz Augustæ sæpe
 non inutiliter sibi fuisse fatetur If. Ca-
 faubonus.
 portunianus 370. b. Pro portuniano apud
 petrum Blazensem Epist. 85. Jo. Sarisbe-
 rientem & in Casellii Variis Lect. II. 6.
 videtur legendum Fortunianus. Vide
 Tho. Crenii animadvers. Tom. 14. pag.
 81. seq.
 posidippus 191. b.
 posidius 13. b.
 posidonius 348. 497. 279. b.
 posmus 422.
 posidius, Calam. Episc. 313. b.
 possidonius 119. b.
 postumius 248. Albinus 119. b. junior
 556.
 postumus (Actius) 422.
 potentinus 137. b.
 præcepta vett. Rhett. 551.
 Radulphus de Praellis 259. b.
 præfecturæ licit. administrantes 276. b.
 præfens 623. b.
 pragmatici 551.
 pragmaticus papa 537. b.
 praxagoras 388.
 praxeas 277. b.
 praxiteles 348.
 presbyteri 136. b.
 priapeja 242. 262. 217. b.
 primasius 185. b.
 primiscrinus 176. b.
 principius papa. 537. b.
 PRISCIANUS 185. b. 224. b. Cæsar. 457.
 b. 107. b. 472. b. Theodorus Med. 592.
 b. 593. b.
 priscillianus 136. b.
 priscus 623. b. 187. b. Cornel. ibid. Fla-
 vius 539. b.
 proba Falconia 225. b. 267. poetria 330.
 b. 333. b.
 probinus 136. b. 176. b.
 probus 48. 632. 136. b. 137. b. 163. b.
 Æmilius. 70. Titus. 445. b. C. Titus
 392. M. VALER. PROBUS 119. b.
 34. 247. 259. 467. 379. b. 445. b.
 procilius 94. 497.
 proclejus 551.
 proculus 623. b. 137. b. 277. b. de pro-
 culo JCTo auctore festæ procleja-
 næ, Burmannus p. 169. ad Perron.
 proculus f. proclius 276. b. De proculo
 Yy poeta

- poeta Sirmondus ad Ennodium pag. 81.
 proculus elegiarum poeta • Ovid. IV.
 16. ex ponto.
 prodamus 551.
 prodicus 177. b.
 promotus 136. b.
 PROPERTIUS 118. 63. 304. 201. b. 33. b. 119.
 b. 210. b.
 propheta 17. b.
 prophraſtus 163. b.
 proſerpinæ chorus 94. conf. Scriptt.
 proſper 137. b. 185. b. 158. b. 262. b. A-
 quitanus 129. b. Tiro 138. Ejus Chro-
 nicon integrum ex Labbei edit. recuſum
 T. XI. Antiqu. Rom. Grævii. Verſus
 ejus Epigrammatibus præfixi 144.
 protadius 136. b.
 protagoras 33. b. 108. b. 179. b.
 protarchus 388. 119. b.
 proterius Alexandr. Ep. 333. b.
 proteus philoſ. 108. b.
 protogenes 551.
 proverbialia 443. varia 108. b.
 PRUDENTIUS 358. 215. b. 258. b. 222.
 b. 225. b. Freceſis 153. b.
 pſalterium 185. b.
 pſyllion 497.
 ptolemæus 413. 348. 108. b. 119. b. 145. b.
 163. b. 185. b. 187. b. 277. b. 280. b. chi-
 rurgus 388.
 publius vates antiquiſſimus Cic. 1. de di-
 vinatione. 50.
 pnblius 119. b. PUBLIUS SYRUS 336.
 264. 421. 378. 376. 194. b. 199. b. 220. b.
 Vinicius 413. Bleſſus 551.
 pudens 137. b.
 Pſamilæ Pulcentillæ literæ 33. b.
 pulex 202. b.
 In pulvinari ſolis inſcriptio. 551.
 punica Hiſt. 143.
 punice corium *Burſals* 118.
 punici 17. b. Libri 515.
 puntius 421.
 puppius 265. b. 201. b.
 puteolanus J. C. 540. b.
 puton. 402.
 pylades 422.
 pyrrho 181.
 pyrron 179. b.
 pythagoras 18. 348. 13. b. 27. b. 33. b. 51.
 b. 70. b. 108. b. 119. b. 145. b. 163. b. 185.
 b. 179. b.
 pythagorici 33. b. 145. b. 164. b. numeri
 388.
 pytheas 497. 145. b.
 pythia 443.
 pythii, archit., comment. 348.
 pythion Rhodius 18.
 pythnicus 422.
 pythodorus 422.
 pyxodorus 348.
 Quadratus 623. b.
 Quadrigarius 243. (Claud.) 119. b. 375.
 b.
 Quatuor viri 163.
 Querulus (Vital. Gallici) 158. b.
 Quinegius 316. b.
 Quintianus 33. b.
 Q. CICERO 161.
 Quintilianus 613. b. 136. b. 185. b. M. F. A-
 BIUS QUINTILIANUS 224. 551. 512.
 pater & avus 551. 511. 555.
 Quintilius 281. Varus 422.
 Quincilla 177. b.
 Quintini Craſſi carm. 167. b.
 Quintius Gallus 163. (C.) Atta 13. b.
 Quintus 189. b. Fab. Lucullus 367.
 Quirinus 189. b.
 Rabanus emendatur 105. b. 139. b. 331. b.
 147. b. 447. b. Rabani poemata 163. b.
 Rabiennus 422.
 Rabirius 443. 224. b. (C.) Mod. 477.
 Radulphus de S. Albano 267. b.
 Rainoldus 164. b. 110.
 Rapularius 158. b.
 Ratherius Veron. Episc. 333. b.
 Rationarium Imperii Sveton. Auguſto
 cap. 28. rationes Imperii id. Calig.
 cap. 16. Vide Volum. hujus [pag.
 387].
 Ratperti verſus 154. b. 160. b.
 Ravennæ poſſeſſores 176. b.
 Raymundus de Pennaſorti 565. b.
 Reatinis miſſa epiſt. 176. b.
 Regianus 201. b. 219. b.
 Regino Prumiens. Abb. 333. b.
 Regulus 145. b.
 Regum Lib. V. Baſil. 301. b.
 Remigius Papa 137. b. Antioſodor. mona-
 chus 333. b.
 Reparatus 176. b.
 Reſcripta Imp. Rom. 518. b.
 Reſtitutus 613. b.
 Reticius Auguſtod. Episc. 327. b.

- Rex (Dejotarus) 163.
 Rhemnius Palæmon . 497. V. Palæmon .
 Rhetores , ab Homero exempla repetunt
 551. Rhetorum præc. & contr. 48. Rhe-
 tores latæ, 501. b.
 Rhinto Comicus 28.
 Rhodon Afianus 227. b.
 Rhosvithæ scripta 253.
 Ricardi Canon. carm. 267. b.
 Ricomeri missæ Epp. 136. b.
 de Riga Petrus 244. 252. b.
 Rilindis Abbatisa 253. b.
 Rimicius 376.
 Riothamus 127. b.
 Rituales libri cæsariorum 51.
 Rodulphus 333. b.
 Rogatianus , Episc. 289. b. presb. *ibid.*
 Rogerus monachus 333. b.
 Romalius 376.
 Rom. Eccl. clerus 176. b.
 Romani 27. b. 176. b.
 Romanus 136. b. Pop. 176. b. Hisp. 422.
 Voconius 623. b. Firmus . *ibid.*
 Romuli , Tatii & Servii Tullii leges .
 Festus in *plorare* .
 Romulus 136. b. 145. b. 176. b. 376. C. A.
 201. b.
 Romulo Ambrosii epist. 317. b.
 Roseius 551. 336.
 Rosenheim Petrus 252. b.
 Henr. Roslæ Heringsbergba 266. b.
 Rosvithæ carm. de Cœnob. Gandersh.
 264. b.
 Rubellius Blandus 243.
 Rufinus Aquilej. presb. 345. b.
 RUFINIANUS (Julius) 502. b.
 Rufius 623. b. 136. b. 185. b. 214. b. An-
 tiochenus 474. b. 219. b. Licinius 551.
 b. 520. b. Aquilej. & Syrus . 329. b.
 (Aradius) 136. b.
 Ruso 623. b.
 Rufus Rhetor ineptus de quo Ausonius
 Epigrammat. 45. 52. Rufus 163. 287. 110.
 b. (Sextus) 98. b. 276. b. 378. b. M. Cæ-
 lius 539. b. (Vibius) 422. (Victorius)
 573. b. 577. b. (Virginus) 106. Rufi va-
 vii 623. b. Supra in Cæcilio , Cluvio ,
 Cælio , Curcio , Octavio , Satilio ,
 Sempronio , & Volgio .
 Ruricius 138. b.
 Rusticæ rei scriptæ. 27. 404. 41. b.
 Rusticus 623. d. 138. b. Helpidius 240. b.
 Rustilius 13. b. 219. b. (P.) 551. Gemi-
- nus 224. b. 197. b. Rufus 375. b. 539. b.
 Lupus 501. b. Maximus 522. b. Numa-
 tianus 227. b. 410. 207. b. 220. b. 378. b.
 Orat. 108. b. 223. b.
 Sabbarius Episc. Gallicæ 319. b.
 Sabellianus 164.
 Sabinense oleum 517.
 Sabineus Rhetor frigidus . Marcial. III. 25.
 Sabinianus 623. b. 176. b.
 Sabinorum lingua *quiris* hasta dicitur
 440. b.
 Sabinus 23. b. 623. b. 545. b. (Masitius)
 523. b. 375. b. Tiro 497. Aulus 310. b.
 Julius Pomponius 247. (Clodius) 422.
 (Gabius) *ibid.* Afidius *ibid.* Episc. 317. b.
 Sacerdos 138. b. 185. b.
 Sacra 243.
 Sacri libri 243. Sacrorum libri *ibid.* Athe-
 nis 91.
 Sacrum Canarium 214.
 Sadducei 277. b.
 Sagaris emplatrum 517.
 Sajoni missa epist. 176. b.
 Sajonibus *ibid.*
 Selejus Bassus 551.
 Salernitana Schola 598. b.
 Saliorum carmen Numæ tempore 94. car-
 mina &c 551. axamenta, auctore Numa .
 Salii earminis interpretes 92. prima ver-
 ba poetæ. latæ. 94. tradita. Vide Meru-
 lam ad Ennii fragmenta pag. 81. seq. &
 Tho. Guchbertum libro de Saliis cap.
 19. 26. Franck. 1704. 8. C. Ælii Stilonis
 interpretationem carminum Saliorum
 laudat Varro VI. de Lat. lingua & Festus
 Nova addita præcis docent Tacitus II.
 83. Annaï. & Jul. Capitolinus in Anto-
 nino cap. 22. Duo eorum genera erant,
 in homines alia in Deos . Vide Meur-
 sium III. 1. animadvers. parte 2. exerc.
 critic. pag. 105.
 Sallustius 136. b. C. SALLUSTIUS CRIS-
 PUS 164. 48. 224. 228. 422. 551. 13. b.
 37. b. 108. b. 219. b. 145. b. 185. b. 280. b.
 375. b. alius 36. 164. b. Sallustii alii
 164. (Caninius) 163. Dionys. 497.
 Salo 376.
 Salomon 70. b. 276. b. Constantienus 253.
 b.
 Saloniis 138. b.
 Salpe 477.
 Salvantius 176. b.
 Salvianus Massi. 329. b. 231. b.
 Yy 2 Salvius

Salvius 136. b.
 Martius Salutaris 159.
 Sammonicus 119. b. V. Serenus.
 Samuel Edeffenus presbyt. 319. b.
 Sanctra poeta salebrofus Martial. XI. 3.
 Sannarum tria genera 572.
 Sanna 48.
 Sapaudus 138. b. Rhetor ad quem Sido-
 rius V. 10. Epist. & Claudianus Mam-
 erus apud Baluz. Tom. 6. Misc. pag. 535.
 Sapidianus 136. b.
 Sapientes 108. b.
 Saporis epist. 108. b.
 Sappho 181. 13. b. 33. b. 119. b.
 Sarconius 422.
 Sardus 623.
 Sarisberienfis 569. 254. b. 368. b.
 Sarmentus 551.
 Sarnaci præc. 348.
 safernæ, pat. & fil. 28. 497.
 satira 558.
 saturninus 176. b. 277. b. (Clandius)
 530. b. Furius 422. (Cornel.) 33. b.
 saturnini varii 623. b. saturninum car-
 men 94. Vide Merulam pag. 90. ad En-
 nii fragmenta.
 satyrus de maufoleo. 348. poeta 497. qui vi-
 rorum illustr. scribit historias 371. b.
 saufejus 243.
 saxo Grammat. 265. b.
 scæva Memor 585.
 scævola (Q. Cervidius) 526. b. (Mucius)
 281. 573. b. 521. b. 538. b. pontifex 119.
 b. (P.) JCrus 164. b. filius *ibid.*
 SCAURUS (Q. TERENT.) 277. 472.
 b. 442. b. Scaurus 243. 403. 421. 108. b.
 Mamercus Scaurus insignis Orator, vi-
 ta probrofus, de quo Lipsius ad Senec.
 IV. 21. de benefic. & ad Taciti VI. 29.
 Annal.
 scena trag. comica, satyr. 348.
 scenici 551.
 scholast. declamatt. 559.
 scholiastes Anonymus Orationum Cicero-
 nis 108. 109.
 sciron (al. byron) 228.
 scopas 348.
 scopinus *ibid.*
 scotus 410. Sedulius 236. b. Jo. Erigena
 474. b. 116. b. 141. b.
 scribonius Largus 386. 579. b.
 scriptores de arte milit. 243. antiqui 108.
 b. temporum Augusti 16. b. scriptores

virtut. & vitiorum 393. rerum Romæ.
 Byzantinæ. 381. b. Germ. &c. *ibid.* de
 generibus pietatis 243. nuptis *ibid.* sa-
 cris Proferp. *ibid.* ratione templorum
ibid. somniis *ibid.* 277. b. coronis *ibid.*
 ludis 278. b. Ecclesiast. 324. seq. b.
 scripturarum veterum Specimina 389. b.
 scyllus 226.
 scythicæ voces 497.
 scobius 497.
 Ad Secularem missa epist. 126. b.
 Sectæ veterum Medicorum. Celsus præf.
 Marcellus Empiricus carmine de Medi-
 cinæ quod logos aut methodos, simplex-
 que empirica pangit. 597. b. Veterum
 Crorum 523. b.
 Secundus 277. b. 138. b. Sophista 619. Ca-
 rina Secundus Rhetor. Xiphilinus in
 Caligula pag. 129. Secundulii 619.
 secundinus 138. b.
 sedigitus Vulcatius 13. 224. b. 9.
 sedulius 281. 185. b. 225. b. 258. b. 333.
 b. 236. b. Liberii & Belisarii in Secu-
 lum acrosticha 444. b. 236. b.
 selcucus 422.
 semeca Joannes 563. b.
 sempronius 497. (C.) Afellio 13. b. Græ-
 chus 13. b. Rufus 623. b. Pseudo sem-
 pronius de divisione Italiæ 378. b.
 603. b.
 senarius 176. b.
 senator (Cassiod. 176. b.
 senatus 176. b. senatus consulta 518. b. con-
 tum de Philost. & Rhet. Lact. 16. b. Se-
 natus consulti formula in M. Coelii
 Epistola VIII. 8. ad Ciceronem. alius
 16. b.
 SENECA UTERQUE 423. 414. 445.
 29. 228. 552. 164. b. 185. b. 227. b. 281.
 b. 213. b. Trag. 552. 444. 221. b. Rhetor
 414. 431. 445. 552. 217. b. (Annæus)
 497. M. Nepos 444. Senecæ epp. ad Paul.
 Apost. 435. Scholiastes in Tragadiis
 Senecæ 444.
 senecio 422. Sotius 623. b.
 senianus 422.
 seniores in agendo fasti 52.
 sentius Augur. 224. b. 266. 219. b.
 septem sapp. præc. &c. 551.
 Henricus pauper, Septimellensis poeta
 sæculi XIII. quem & MS. Mediceo & Li-
 psiensis edere voluit Christianus Daumius
 Vide ejus Epistolas ad diversos p. 126. 184.
 P. Se-

P. Septimii duo vol. 348.
 Septimiani (Poetæ ut videtur) libros quin-
 que memorat Martialis XI. 108.
 septimius Afer 194. b. 221. b. 224. b.
 (Tirius) 281. (L.) 77. P. 340. Sere-
 nus 261. 266. 194. b. 201. b. 202. b.
 221. b. Septimius Romanus citatur ab
 Almeloventio notis ad Coelium Aure-
 lianum pag. 635. De Septimiis variis vi-
 de Burmannum ad Quintilianum pag.
 302.
 septitii varii 623.
 septuaginta interp. transl. 185. b. 276. b.
 sepullius Bassus 422.
VIBIUM SEQUESTREM primus edi-
 dit. Jac. Mazochius Romæ 1505. 4. apud
 Joannem de Besicken. Deinde Aldus Ve-
 netiis 1518. 8. cum Mela & aliis (non
 1514. ut in Actis Erud. 1712. pag. 120.
 & Journal. des Sav. 1712. pag. 338.)
 Hinc Florentiz 1519. 8. cum Mazochii
 de urbe Roma. Tum Romæ A. 1523. 4.
 Lugd. 1539. 8. & ex Josæ Simleri re-
 censione Basil. 1575. 11. & à Maillaco To-
 los. 1615. 8. Denique Nicolai Heinssii ca-
 stigationibus & MSto Codice Jacobi Re-
 via ulus nobilissimus vir *Franciscus Hes-
 selius*, novam hujus scriptoris editionem
 cum suis & Hadriani Relandi notis vul-
 gavit Rotterodami 1712. 8. Nolim au-
 tem assentiri viro docto qui in Actis
 Erud. A. 1712. pag. 122. Vibii Sequestris
 filiiq; ejus Virgiliani nomen commen-
 titium ac falsum putat, nulla idonea
 incredibilis hujus supicionis allegata
 ratione. Plura ex hoc Vibio in suum
 de montibus, sylvis, fontibus, la-
 eubus, fluminibus, stagnis seu palu-
 dibus & de nominibus maris libellum
 ante annos trecentos transtulit Johan-
 nes Boecatus dissimulato Vibii nomi-
 ne, unde minus candidus arguitur à
 Vossio p. 57. de Philologia, ubi & hunc
 Sequestrem à Vincencio Mizabella in An-
 riquitatibus Syracusi. perperam Eque-
 stre vocari observat.
 scrapio 443. 367. 278. b. Antioch. Ep.
 317. b. Thmucos Ep. *ibid.*
 serenus 443. 145. b. A. Sept. 224. b. po-
 eta 243. Lyricus *ibid.*
SERENUS SAMMOCICUS 91. b. 204.
 b. 207. b. 221. b. 375. b. 379. b. 593. b.
 sergius 33. b. Paulus 497. (Elavius) 552.

serotinus 27. b.
 serranus 138. b.
 servastus (Sulpicius Lupereus) 266.
 202. b.
 servatus 177. b.
 servianus 624. b.
 Q. Fabius Servilianus 375. b.
 servilius 163. Democrates 497. Nonianus
 552. JCeus 540. b.
SERVIVS 281. 136. b. 246. 248. b. 164.
 b. 225. b. 437. b. 468. b. Nobilis 145.
 b. sulpicius 497. 539. b. Servius S. Vo-
 rus 575. b.
 servus Dei, Episc. 329. b.
 sefevus 585.
 P. Seltius 164. 552.
 settoitæ 277. b.
SEVERIANUS 177. b. Rhetor 505. b.
 Gabal. Episc. 329. b.
 Severum virum eruditum & sibi familia-
 rem laudat Martialis XI. 58.
severus 136. b. 177. b. (Corn.) 260. 261.
 422. 552. 194. b. 201. b. 202. b. 224.
 b. (Cassius) 422. Sulpit. presb. 329.
 b. 363. b. 212. b. Malacitanus Episc.
 330. b. sacerdos Theofil. 317. b. Ari-
 anus 540. b. Cæcilius 540. b. 212. b. C.
 Cassius 266. A septimius 261. sanctus
 Endecheus 212. b. 244. b. severi
 varii 614. b. Valerius Severus JCeus
 540. b. Fabium severum Tergestinum,
 causis agendis apud Imp. Antoninum
 bene de patria promeritum magnis lau-
 dibus effert inscriptio vetus apud Pe-
 trum Appianum & Barthol. Aman-
 tium, & in Francisci Irenzi de Cru-
 ce, Carmelitæ, historia Tergesti, Ita-
 lice edita (istoria di Trieste) Vener.
 1698. fol. pag. 145. seq.
 sextilius 497. Hemina 422. (C.) Ru-
 hus 164.
 sextii orationem in Atrium petitorum &
 alia frigida scripta perstringit. Caru-
 lus carm. 44.
 sextius uterque 833. (P.) 164.
SEXTUS RUFUS 97. b. sextus Philos-
 33. b. 393. b. sexti Pythagorici sen-
 tentiæ à Rufino latine versæ 345. b.
 sibirius 136. b.
 sibirius 579. b.
 sibyllæ 29. 33. b. Cumana 226. sibyllæ
 ni libri 94. 281. sibyllæ 108. b. 245.
 b. oracc. 358.

sicanus

- Sicanorum legg. 108. b.
 Sicinius Amicus 33. b. Clarus *ibid.* Pudens *ibid.*
 Siculus Flaccus 574. b. 576. b.
 Sidonius V. Apollinaris 329. b. 331. b. 332. b. 334. b.
 Sigebertus Gemblac. 267. b. 334. b.
 Silanionis praece. 348.
 D. Silanus 497.
 Silenus 348. 380. b.
 Siliquariorum Comes &c. 177. b.
 SILIUS ITAL. 473. 221. b. 223. b. 284. (Allutius) 422. Auruncanus 585.
 C. Albucius Silo Rhetor de quo Seneca & Sveton. (Abironus) 422. Porcii Latronis auditor, Pater Silonis qui pantomimis fabulas scripsit. Seneca (uafor. 2. Capus *ibid.* 266. 301. b. (Gabijs) *ibid.* (Pomp.) *ibid.*
 Silvanus 108. b.
 P. Silvinus 29.
 Simeon 177. b.
 Simon 498. 377. b. Cananæus 327. b. Simonides 498. 552. 33. b. 145. b. Lycricus 108. b. Philof. *ibid.* melicus 284. b.
 Simplicianus 317. b.
 Simplicius 138. b. Emonenf. 108. b. Agrimenfor 575. b.
 Simus Med. 498.
 Sinius Capito 13. b.
 Siricius 317. b.
 Sifenna 9. 94. 469. 119. b. 374. b. (L.) 13. b.
 Sifinnius 317. b.
 Sifinnius Capito 244.
 Sichelitergus 94.
 Situs terrarum depicti &c. 498.
 Smaragdus 248. b. 334. b. 465. b.
 Smyrna 244.
 Socrates 48. 498. 13. b. 33. b. 51. b. 70. b. 108. b. 145. b. 164. b. 279. b. Hist. 185. b. 334. b.
 Soenatici 552.
 SOLINUS 511. 266. 587.
 Solomon 301. b.
 Solon. 33. b. 51. b. 108. b.
 Sophocles 365. 13. b. 33. b. 108. b. 120. b. 181. b. Sophista 220. b. 262.
 Sophonias 276. b.
 Sophron 94. 552.
 Sophronius æqualis Hieron. 327. b.
 Soranus 178. b. 220. b. (Valerius) 498. 27. b. 264. b. Medicus 584. b. 526. 579. b. Sorani alii 585. b.
 Sornatius 498.
 Sofagaras 388.
 Solantii 145. b.
 Solibius 52. b.
 Soficles 367.
 Soficrates 369.
 Sofigenes 498.
 Sofimenes 498.
 Sofitheus 358.
 Soffius Senecio 614. b. Soffius 614. b.
 Solitatus 388.
 Sotacus 498.
 Sotadea 552.
 Sotades 498.
 Sotion 13. b.
 Sotira 498.
 Sozomenus 185. b. 334. b.
 Sparius 624. b. (Fulvius) 425. (Silius) *ibid.*
 Sparte. Ephororum deer. &c. 164. b.
 ÆL. SPARTIANUS 57. b. 376. b. De Spartiano iudic. Harduini 63. b.
 Speciosus 177. b.
 Speculum mundi 158. b.
 Speratus Julius 326. 318.
 Speusippus Soleus 226. 34. b. 120. b. 164. b.
 Spiridion 423.
 Spurinna 624. b. Vestricius 335.
 Stabularius Comitianus 177. b.
 Staphylus Medicus 498.
 Scarcedius 177. b.
 Staleas Peripater. 52. b.
 Statiliz epit. 443.
 Statilius Maximus 24. 146. 167.
 STATIUS (P. Papinius) 561. 221. b. 164. b. 258. b. Cæcilius 34. b. Sebofus 498. Tullianus 244. 120. b. Scarii varii 561.
 Staurarum veterum collectio facta à Dominico Rossi, illustrata à Paulo Alexandro Maffeo. Rom. 1707. fol. Acta Erud. 1707. pag. 385.
 Stelæ lapideæ 498.
 Stella poeta, Martialis V. 11. & XII. 3. ubi ejus facundiam prædicat.
 Stemma Tufcum 572.
 Stephanus 177. b. 185. b. Papa 289. b. Leodic. Episcopus 334. b.
 Maximus Stertinius 423.
 Stesichorus 281. 108. b. Stesichori sublimæ os 498.

Stesichor

Stesimbrotus 367.
 Stilico 136. b.
 C. Aelius Stilo 29.
 Stilpo 443.
 Stoici 226. 282. 34. b. 70. b. 164. b. 185.
 b. 179. b.
 Stoica sophism. 145. b.
 Strabo 187. b. 280. b. Vvalafridus 263.
 b. 266. b. C. Czar 197. b.
 Strabus Gallus Fuldenfis 254. b.
 Strategius 136. b.
 Strato 145. b. 278. b. 279.
 Stratocles 552.
 Straton 52. b.
 Stratonicus 498.
 Studius 317. b.
 In Suavia consistentibus &c. missa epist.
 177. b.
 Succellus 289. b.
 Succius 367.
 Sudines 498.
 Succius S. Succius 194. b. 203. b.
 Suellius 552.
SUETONIUS (C.) TRANQUILLUS
 48. 244. 631. 559. 448. 13. b. 52. b.
 614. b. 280. b. 376. b. Paullinus 515.
 Suevius poeta 120. b. 224. b. 261.
 Sufenus mire sibi placens poeta, quem
 rider Catullus carm. 22. Ejusdem inter
 ineptiorum venena Poetarum Cze-
 sii, Aquinque meminit carm. 14.
 Sulla literator, ejus mentio apud Ca-
 tullum carmine 14.
 Sulpicia 221. b. 203. b. 166. 302.
 Sulpicius 138. b. Severus 363. b. Carthag.
 228. (Servius) 552. 539. b. (C.) Gal-
 lus 48. 498. SER. SULPICIUS Ru-
 fus 94. 163. 220. b. P. Sulpicius 34.
 b. Sulpinius Longus 552. Apollinaris
 13. b. 165. 201. b. Lupercus 202. b.
 Sumæ missa epist. 177. b.
 Sunhivadus *ibid.*
 Sura 553. Licin. 624. b.
 Surdinus 423.
 Susanna 258. b.
 Sutrius 367. 199. b.
 Syagrius 136. b. 138. b.
 Syllæ legg. 553. L. Cornel. Sylla 375. b.
 Syllus Bassus 423.
 Sylo Gavius *ibid.*
 Sylvanus Plautius 540. b.
 Sylvaticus Marthæus 597. b.
 Symmachus quinto historiæ libro cita-

tur à Joïnande capi 15. Getic. ubi
 multa de Maximo Imp. ex eo refert.
SYMMACHUS (Q. AUREL.) 70. b.
 208. b. 220. b. 129. b. 136. b. 264. b.
 177. b. 185. b. 187. b. 201. b. Paier
 136. b. symmachi editio Biblior. 276.
 b. alterius relatio ad Imperat. 317. b.
 Symphosius Cælius Firmianus 208. b.
 375. b. 201. b. 240. b.
 Symposius 214. b. auctorem esse versio-
 nis latinæ narrationis eorum quæ A-
 pollonio Tyrio contigerunt, præter
 Meursium suspicabatur Barthius LVIII.
 1. Ad. & pag. 712. ad Claudian.
 Nempe & in illa (pag. 699. 700.
 Opp. M. Velferi) leguntur ejusmodi
 ænigmata, qualia Symposii habemus.
 Eandem narrationem, ut hoc notem
 intranscursu, multum ab impressis dis-
 crepantem habuit M. Theodorus Can-
 terus, ut testatus est in litteris ad Me-
 ursium. Primam Symposii ænigmatum
 editionem dedit Joachimus Perionius
 Paris. 1533. 8. *Symposii veteris poeta
 ænigmata nunc primum inventa, & ex-
 cusa cum sententiis VII. sapientum emen-
 datioribus & auctorioribus.* Vide Mich.
 Maittaire annales typograph. Tom. 2.
 pag. 791. symposiusetiam vocatur in
 editione Basilæ 1563. 8.
 Synodus, Athanasius removens 209. b.
 Synodi variæ 185. b. V. Concilium.
 Syracus, civit. possessores &c. 277. b.
 Syri 29. 358. 27. b. 245. b.
 Vallius syriacus 423.
 Syrianus Philoxenus 164. b.
 Syro Epicureus 244.
 Syrus Alexandr. 229. b. (P.) 13. b. 224. b.
 Tabulæ XII. Legg. 244.
 Tabula Eugubina 603. b.
 Tabula Peutingeriana sive Tabula Itine-
 raria Consulari XV. Theodosii junio-
 ris vel potius anno XV. Imperii Theo-
 dosii majoris primum concinnata (vide
 Velferi opera p. 831. & 791.) quæ
 auspiciis Marci Velferi è Conradi Pen-
 zingeri patricii Augustani Bibliotheca
 segmentis octonis in lucem edita est
 Venetiis A. 1599. 4. Novissime inter
 Velferi opera qui ad segmenta duo
 priora commentarios addidit, iterum
 lucem adpexit Norimbergæ 1681. fol.
 Paulus Merula, ejus verba citant lau-
 data

- data Vossio p. 250. de scientiis Mathematicis, de hac tabula ita scribit præfat. Cosmographiæ: *Plus habet illa in recessu quam frons pollicetur. Licet infinita ibi sint depravata & turbationis ordinis, tamen comparata cum Antonini Itinerario (cui & hinc medicina non semel per me petita) nullo negotio possunt corrigi, & ad sua revocari castra, quod non infelicitè à me factum in Gallia Italiaque res ipsa docebit. Procurrat hac tabula ab Occidentali Oceano per Constantinensium totius longitudinem ad Orientalem usque, singula notans loca, nec non locorum, industria stupenda, distantias & intervalla. Totum complectitur quantum quantus est Antoninum, alterumque tantum & amplius appenit, si civitates, urbes, opida, pagi, fluvii atque talia diligenter examinentur, digna certe qua sedulis doctorem non magistro manu manibus teratur. Novam præstantissimæ huius tabulæ editionem cum Nicolai Bergierii libro de viis magnis Romanorum sperare nos iussit Claudius Nicaeus in diss. de numo Pantheo Hadriani Imp. Quo quidem defuncto Vir Amplissimus eruditissimisque Menso Altingius novam illius molitur editionem; cuius conatu se deterritum restat Clariss. Hennimus T. 10. Antiqu. Romanar. thesauri Græviani p. 616. ne illam Bergierii libro adderet. * Tabulam Peutingerianam inventam primum à Conrado Celte, servatam Augustæ Vindel. à Conrado Peutingero, à M. Veltero editam explicatamque commentariis illustravit vir egregius & nobiliss. Menso Altingius. Hi deinde, auctore A. 1712. 2. Augustæ ætat. 76. Groningæ defuncto, edendi missi sunt Ultracatum ad virum eruditiss. Hadrianum Relandum. Sed & ipse cheu extinctus est A. 1717. cum & horum commentariorum & veterum itinerariorum editionem moliretur. In tabula Peutingeriana locorum distantias longiore interdum ut in viis militariis mos est anfractu designari notavit Simonodus ad Sidonium lib. 3. Epist. 2.
TACITUS (C. CORNEL.) 595. 559. 387. b. 376. b. Cornel. 244.*
- Tages 367. 109. b. 145. b. Hecurizæ tertiz liber 244.
 Talmastis 244.
 Tamusii annales 443.
 Tancilz missa epist. 177. b.
 Tannonius Pudens 34. b.
 Tarchesius 249.
 Tarentinus senarius 191. b.
 Metius Tarpa 281.
 Tarquenna 29.
 Varquinius Priscus 120. b.
 Tarquinius 498. 120. b. Tarquiciani libri 109. b.
 Lucius Tarrantius 515.
 Tarurius 598.
 Tatianus 277. b.
 Tatii votum 94.
 Tauron 498.
 Taurus 13. b.
 Technicorum decreta 553.
 Tejus quidam 34. b.
 Teletis poeta 598.
 Telochares 349.
 Terentia 164.
 Terentianus 185. b. **TERENTIANUS (MAURUS)** 223. b. 472. b.
TERENTIUS (P.) 29. 48. 224. 228. 13. b. 52. b. 60. b. 109. b. 110. b. 145. b. 164. b. 185. b. 199. b. 220. b. 223. b. Clemens 526. b. Cilleo 45. Libo *ibid.* vocum aliquot apud Terentium explicatio. 442. b.
 Terentius (Q.) Scaurus 13. b. Varro 14. b. 34. b. Eutychianus 593. b. Terentii varii 45. b.
 Tergilla 498.
 Terpander Lesbios 164. b.
 P. Tertius 120. b.
 Tertullianus 367 225. b. 230. 231. 269. b. f. Cetus 531. b.
 - Teleræ v. Junius Philargyrus, Adde Thomasi librum & A. Schorum lib. 2. c. 6. nodorum Ciceronis.
 Testamentorum formulæ 389. b.
 Tetradius 138. b.
 Teucer 498.
 Teutzæ Sajoni missa epist. 177. b.
 Thais 258. b.
 Thales 29. 34. b. 70. b. 279. b. Cret. 145. b. Miles 145. b.
 Thaleras Cret. Gortynius 164. b.
 Thallus 280. b.
 Thalus 301. b.

Thamy-

- Thamyris 365.
 Tharras 388.
 Thaumastus 128. b.
 Theagenes 109. b.
 Theano Pythagor. 52. b.
 Themacydes Pythag. 145. b.
 Themison 188. 34. b.
 Themistis, mul. Philos. 301. b.
 Themistius 164. b. 185. b.
 Themistocles 553. 109. b.
 Theobaldus Cantuar. ejus testamentum inter Epistolas Joannis Sarisburiensis LVII. T. 23. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 432. Theobaldi Episcopi Phytologus, de naturis duodecim animalium, versibus hexametris leoninis sive homoeoteleutis. Sine loci & temporis nota in 4. Habeo etiam exaratum in membrana cum Avieno & Theodulo.
 Theochreitus 498.
 Theocritus 48. 224. 226. 141. b. 341. b. 120. b. 164. b. Syracus. 245.
 Theodastus 185. b.
 Theocydis præc. 349.
 Theodagunda 177. b.
 Theodachadus *ibid.* Rex *ibid.*
 Theodarus 245.
 Theodectes 553. 14. b.
 Theodoricus Trudon. Abbas 334. b.
 Theodolus 334. b.
 Theodora 177. b.
 Theodoretus 185. b. Cyri Episc. 334. b.
 Theodoreus 553.
 Theodori *ibid.*
 Theodoricus 267. 334. b. Rex 177. b.
 Theodoros 349. 593. b. 136. b. conf. Priscianus. Byzantius 553. 145. b. An-cyranus Episc. 329. b. Antiochenus presb. *ibid.* Gadareus 553. Heracl. Ep. 327. b. notarius 109. b. Pachomii suc-cessor alique 329. b. Scorus Archiep. 334. b. Phocæus 349. Philos. 443. ma-lus Poeta quem perstringit Martiali XI. 94. Theodori discip. 423. schola 553. Medici Veron. 6 pulvis 517. Vallis co-loris carm. 165. b.
 Theodosius Imp. 136. b. Theodosius 349. 177. b. 577. sacerdot. Theisal. 316. b.
 Theodorus 344. 553. Byzantius 177. b. Coriarius *ibid.*
 Theodulpini versus 260. b. 263. b. 207. b. 244. b. 147. b.
 Theodulus 177. b. 260. b. 264. b. 248.
 Tmo. II.
 b. presb. 329. b. De Theodulo celo-ga dixi ad Trithemium de script. Ec-cles. cap. 185.
 Theognis 109. b.
 Theologi 292. b. vett. 70. b. 109. b.
 Theologia Lini 245.
 Theomenes 498.
 Theomneilus *ibid.*
 Theon (Lurthienus) 282. sq. Samius, picl. 553.
 Theonius 177. b.
 Theophilus rei rust. scr. 29. VI. Anti-och. Episc. 327. b. Cæsar. Ep. *ibid.* Imper. Const. 334. b. Philos. 367. Ale-xandr. Pont. 185. b. ad Autolycom 301. b. Theophilo Ambrosii episc. 317. b.
 Theophrastus Picrites 165. b. Athe-niensis 29. 245. 498. 553. 14. b. 34. b. 52. b. 70. b. 120. b. 145. b. 165. b.
 Theophrastus Papa 138. b.
 Theopompus 245. 14. b. 209. b. 281. b.
 Theotimus 277. b.
 Theoxenus 388.
 Theriulus 177. b.
 Q. Thermus 164.
 Theseus 365.
 Thespis 48. 282.
 Thessalonice. præf. 177. b.
 Theflandrus 245.
 Thibaritana plebs 189. b.
 Tholvit. 177. b.
 Thomas Enigmaticus 334. b. Beverlac. 267. b. Apost. 327. b. Cantipratanus 532. b.
 Thomati, V. C. missa episc. 177. b.
 Thoringg. Regg. *ibid.*
 Thrasea Pærus 585.
 Thrasyllus 499.
 Thrasymachus 70. b.
 Thryphonius Claudius 532. b.
 Thueydides 245. 14. b. 109. b. 120. b. 146. b.
 Thufcus 423.
 Thyestes 282.
 Thyphon Magus 278. b.
 Tiberianus 245. Bæticus 327. b.
 Tiberius Theodoretus 423. Tiberit ad Sen. epli. 485.
 TIBULLUS 245. 220. b. 302. 201. b. 34. b. 213. b.
 Tichonius Afer 329. b.
 Tiedas poeta 34. b. 224. b. 194. b. 220. b.
 Zz Ti-

Tufcus 624. b. Hiſt. 423. Fabricius 499.

Tutelo 154. b.

Tuthrodes 245.

Tychonius Donatiſta 186.

Tyndaridarum fab. 553.

Tyro 553. 624. b.

Tyrtzeus 282. 553.

Vadianus (Joach.) 447.

Vagellii carmen 443. Vagellius Rhet. Mutin. 585.

Valens 624. b. Aburnius 524. b.

Valentiniani Imp. oratio 109. b.

Valentinianus 130. b.

Valentiniani hæreſ. 277. b.

Valentinus *ibid.*

Valerianus 624. b. 166. b. 202. b. ſive Valerius Antias 375. b. 292. b. 577. b. (Corn.) 499. (Curt.) 186. b.

VALERIUS (P.) MAXIMUS 499. 389. 445. b. Lucius. 539. b. Meſſala 15. b. Severus 540. b.

Valerius 136. b. 399. Flaccus 518. 223. b. 220. b. Ædituus 15. b. Antias 15. b. Pontifex 292. b. Jctus 164. Probus 15. b. (Q.) Soranus 94. Catullus 15. b. Paulinus 624. b.

Valerii Paulini medicam. 517.

Valgius 48. 194. b. 215. b. 224. b. 220. b. (C.) 499. 553. Rufus 15. b. Valgii elegos memorat Servius ad Eclog. 7. De T. Valgio Rufo, & Valgio Saturnino Rufo Brukhufius ad Tibullum. p. 376. ſeqq.

L. Tnecius Valla Med. 499.

Vallius Syriacus 413.

Vargontejus Quinto 291. b.

Varii Thyeftes tragicædia 224.

Varius 245. 120. b. 224. b. (L.) 197. b. 224. b. 221. b. (Q.) 544. Geminus 423.

VARRO (M. TERENT.) 81. 29. 48-94. 224. 499. 554. 265. 339. 428. 21. 34. b. 52. b. 120. b. 246. b. 165. b. 186. b. 224. b. 278. b. 375. b. confer Terent. Attacinus 92. 215. 226. 282. 265. 208. b. 220. b. 224. b. Menippeus 226. Varro 9. Varro tragicus & lyricus poeta de quo Martialis V. 31.

Varus 225. 194. b. 215. b. 136. b. (L.)

554. (Quintilius 423. 260. ducis filius auctor declamationum quas laudat Seneca. Alfenuſ 246. 522. b. (P. Alfenuſ) 539. b. Vari poetæ, diverſi ab Alfeno Varo Jcto & à Varo duce exercitus, mentio apud Horat. & Servium in 9. Eclog. Vide Diarium Venetum Giornale de' letterati d' Italia Tom. 10. pag. 266. ſeqq.

Varii Gemini, ſublimis Oratoris dictum qui non litigat, caleſt eſt. Abbo Floriacenſ. pag. 428. Epiſt.

Vafaria non omnia excutienda 500.

Vatinius Imp. 164. 443. 120. b.

Veſtius 138. Veſtius Valens 500. 554.

VEGETIUS (FL.) RENATUS 109. b. Prætextratus 165. b.

Vegoja 577. b.

VELIUS LONGUS 15. b. 120. b. 186. b. Cerealis 624. b.

VELLEIUS (M.) PATERCULUS 368. 375. b.

Venantius 177. b. Fortunatus 334. b. 207. b.

Venator. 624. b.

Vennonius 275. b.

Venuſtus 136. b.

Veranius 120. b.

Verano Sajoni miſſa epiſt. 178. b.

Veratius Pontificalis 120. b.

Verbuſius 178. b.

Verecundus 230. b.

Verginii vel Vergilii commenr. 94.

Verginius Flaccus Rhet. 573. Rom. 622.

Ejus Comœdias Plautinis & Terentianis comparandas nec non mimiambos laudar Plin. VI. 22. Epiſt.

Vergundi libelli 266. b.

Verres 246. b.

Verrius Flaccus 246. 500. 15. b. 120. b. 402. b.

Verulanus Jo. Sulpitius 221. b.

Verus 624. b. Cloatius 120. b. Arauſic. Ep. 534. b.

Velpaſiani Imp. Epiſtola edita à Steph. Chamillardo, S. I. in diſſertationibus editis. Pariſ. 1711. 4. Mem. Trevolt. 1712. pag. 492.

Fabius Veſtalis 500.

Veſtinus *ibid.* (Marcus) 554.

Veſtorius 349.

Z z 2

Vete-

- Veteres 34. b. conf. Angales.
 Veterina animalia 113. b. 113. b.
 Verus quidam Rhet. 423. orator 554.
 Ugutio Pisanus 463. b.
 Vibius Curius 554. Calvus 423. Crispus
 161. 554. Furius 423. Gallus *ibid.* Ru-
 tus *ibid.* 500.
 Vicarius Hulpian. 136. b.
 P. Vicinius 423.
VICTOR (Sextus Aurel.) 77. b. 71. 77.
 95. 109. b. 378. b. Carthennens. Episc.
 330. b. Capuanus Ep. 334. b. I. Papa
 318. b. Tununens. Ep. 330. b. Marty-
 ritanus 186. b. Publius 98. 376. b. 378.
 b. 394. b. (Cl. Marius) 225. b. 262.
 b. Statorius 423. (SULP.) 502. b.
 504. b. Catalogus Autorum in Vi-
 ctoris lib. de Origine Gentis Romanæ
 allegatorum 78. b.
VICTORINUS 80. b. 165. b. 178. b.
 186. b. 215. b. 277. b. (Fabius Ma-
 rius) Afer. 100. 233. b. 240. b. 465.
 b. 469. b. 474. b. 504. b. (Maximus)
 468. b. 473. b. Petav. Episc. 328. b.
 271. b. 240. b. Rhet. *ibid.* Massil. 330. b.
 P. *Victorius* vindicatur & laudatur 152.
 (Marcellus) 512. Aquitanus 330. b.
 Vigilantius hæret. 330. b.
 Vigilius Afer Antistes 186. b. Papa *ibid.*
 Episc. 317. b. diac. *ibid.*
 Vincentius 136. b. 138. b. Bellovac. 463.
 b. Gallus presb. 330. b. Lirinens. *ibid.*
 Vindex Lucius Coelius 472. b.
 Vindicianus 517. 579. b.
 Vindius 540. b.
 P. Vinicius 423. L. *ibid.*
 Vini inventio 145. b.
 Vinidanius 612.
 Vipsianus (M.) 219. Agrippæ 423.
 Virgiliomastix 246.
VIRGILIUS (P.) MARO 213. 297. 48.
 215. 226. 229. 500. 554. 15. b. 34. seq.
 b. 52. b. 70. b. 109. b. 146. b. 165. b.
 186. b. 187. b. 202. b. 219. b. 220. b.
 centones de Christo &c. 267. seq. 287.
 b. Virgilius in locos communes diges-
 tus sub titulis à Mich. Goyffardo S.
 I. Paris. 1683. 8. liber utilissimus Poe-
 ticæ artis studiofus. Virgilii alii 271.
 Virgilius tragicædus 573.
 Fl. Virginius 554.
 Visellius 554.
 Visorum interpretes 109. b.
 Vitali missa epist. 136. b. Vitalis Agri-
 menfor 577. b. Mimius 265. 202. b.
 Vitalianus 178. b.
 Vitellii oratio 500. comment. 280. b.
 Vitellius Afer 330. b. Augusti procu-
 rator 539. b.
VITRUVIUS (M.) POLLIO 246. 338.
 500. 586.
 Vitruvius Rufus 339.
 Vivianus 540. b.
 Ulpianus in Inst. 165. b. 519. b. 527. b.
 Umbricius Melior 500.
 Umbro 120. b.
 M. Unicus poeta Elegiacus laudatur à
 Martiale XII. 43.
 Uuigi Spatario missa epist. 178. b.
 Voconius Romanus 864. 624. b. poeta
 34. b. Episc. Afer 330. b.
 Volcatius 42. Sidigitus 266. 202. b. No-
 bilis 500. Sejus Gallicanus 57. b. 108.
 Volscorum Lingua 500.
 Volumina tota de statu 954.
 Volumnius 164. Tuscus trag. 94.
 Volusianus 138. b. Volusii annales deter-
 statur Catullus eam. 92. & 36.
 Vomanus 165. 202. b.
VOPISCUS (Flavius 57. b.
 Montanus Votienus 423.
 Urbanus 246.
 Urbicus 126. b.
 Urceus Anconius Codrus 4. 328.
 Ursinus monachus 330. b.
 Ursus 624. b.
 Usuardus monachus 334. b.
 Uviliæ missa epist. 178. b.
 Vvalafridus Strabo 334. b. 247. b. 240. b.
 Vandalorum Rex 178. b.
 Vvandelbertus 334. b.
 Vvandil. 228. b.
 Pauli Vvarnefridi carmina 263. b.
 Vverdenus 463. b.
 Vvidichindus Corbejens. 334. b.
 Vviligi Sajoni missa epist. 178. b.
 Vvilitaneus Dux *ibid.*
 Vvillerami eam. 264. b.
 Vvinusindus Comes 178. b.
 Vviponis panegyri. ad Henr. III. Imp.
 264. b.
 Vvirekindi passio Theclæ 166. b.
 Ethel Vvolst eam. 263. b.
 Vvlsinus, Grammaticus Aurelianensis
 poeticæ laude clarus, de quo Sirmon-
 dus ad Theodulfum Aurelianensem.
 Xan-

- Xanthus 500. *Histor.* 115.
 Xenagoras 120. b.
 Xenias 500.
 Xenocrates 34. b. 52. b. 146. b. 165. b.
 279. b. Zenonis 500.
 Statuarius ibid. *Ephesus ibid.*
 Xenon 120. b.
 Xenophanes Colophonius 126. 15. b. 52.
 b. 70. b. 279. b.
 Xenophantus 443.
 Xenophon Socraticus 29. 554. 15. b. 34.
 b. 52. b. Lampiscenus 500.
 Xenotimus 500.
 Xylus I. Papa 330. b. 345. b.
 Zacharias, Babyl. 500.
 Zacharias 176. b. Papa 339. b.
 Zachlas 34. b.
 Zamolxis Magnus 34. b.
 Zenobius 167.
 Zeno Citicus 29. 500. 15. b. 70. b. 146.
 b. 186. b. Elcates 34. b. 180. Myndius 192.
 Stoicus 79. b. Epicureus 302. b.
 Zenodorus 336. b. 1580.
 Zenodorus 338.
 Zenon Citicus idem cum Stoico 94. 32.
 b. 165. b.
 Zenophanes 367.
 Zenothemis 500.
 Zeuxis 554.
 Zeilus Macedo 349. 500.
 Zopyrus 388.
 Zoroastres 500. 27. b. 34. b. 109. b.
 Zosimas 558. b.

Auctores de re rustica 16;
 Scribonium Largum 580. b.
 Senecam Rhet. 417. & Philof. 440.
 Servium in Virgil. 232.
 Sidonii Apollinar. Epistolas 136. b;
 Sigebertum Gembl. de scriptoribus Eccles. 331. b.
 Solinum 517.
 Starii Scholiasten 566;
 Sveconium de Grammaticis & Rhetoribus 509. b;
 Symmachi Epistolas 134. b;
 Terrullianum 274. b.
 Varronem de lingua lat. 92.
 Vitruvium 345.

F I N I S.

B I M I

